Anul XXX
Serie nouă

Ianuarie—Februarie 1954,
No. 1—2,

Inv. 84
BIBLIOTECA MITRO
P.T-2

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

PENTRU PREOŢI:

„Cine crede că Mântuitorul este „Domn al Păcii“ acela trebuie să ţină „şi la îndeplinirea poruncilor Evan- „gheliei de a păstra pacea în lume.

„De aceea, vă îndemn cu toată căl- „dura sufletului meu, pe voi, cler şi „credincioşi, să fiţi alături de „făcă- „torii de pace“ din ţara noastră, şi „din lumea întreagă, căci vă găsiţi „sub oblăduirea „Domnului Păcii“ a „căruia naştere o sărbătorim astăzi“.

(Din Pastorala I. P. S. Mitropolit Sebastian la Naşterea Domnului, anul 1953)

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA :
CONSILIUL EPARHIAL AL MITROPOLIEI MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
IAŞI. — STRADA ŞTEFAN CEL MARE, Nr. 46.

Cd. 116 tcm.-22-03-54

CUPRINSUL

I.

I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei . . Către preoţi în pragul anului nou.

P.S. Teofil, Episcopul Romanului Pastorala de Crăciun 1953.

Preot Constantin Nonea . . De pe ogoarele misionare eparhiale.

Preot Nicolae Donos . . Din învăţăturile Sf. Trei Ierarhi (extrase)

II.

Preot Valerian Brânzei . . Centenarul Naşterii lui Ciprian Porumbescu.

Preot Eugen Munteanu . . Pictorul Gh. Tăttărescu, la împlinirea a 135 ani dela naşterea sa.

III.

Redacţia . . . . Noile norme ortografice ale Limbii Romîne.

IV.

Acţiuni pentru apărarea şi întărirea păcii.

Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii dela Viena (23-28 Noembrie 1953); Rezoluţiile Consiliului Mondial al Păcii dela Viena; Darea de seamă publică a delegaţiei române la Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii dela Viena; Preot distins cu premiul internaţional Stalin pentru întărirea păcii între popoare; Conferinţă despre Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii dela Viena.

V.

Ştiri şi fapte din Eparhia Moldovei şi Sucevei.

Itinerar pastoral şi misionar executat de I. P. S. Mitropolit Sebastian în cursul anului 1953. La început de an nou (Ioan Zamfirescu). Serbarea datinelor de Crăciun la Şcoala Medie Tehnică de Cântăreţi Bisericeşti din Sf. Mănăstire Neamţu. Instalarea noului Protopop la Dorohoi. Schimbări de atribuţiuni la Centrul Eparhial. Parohii vacante în cuprinsul eparhiei la 15 Ianuarie 1954.

ANUL XXX. IANUARIE—FEBRUARIE 1954.
Serie nouă. Nr. 1—2.

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

CATRE PREOŢI IN PRAGUL ANULUI NOU

Suntem la început de An Nou. Orice om harnic şi cuminte după ce gândeşte la munca pe care a desfăşurat-o în cursul anului sfârşit şi mai cu seamă la roadele muncii sale, îşi face planuri pentru anul care începe.

Preotul cu simţ de răspundere în faţa propriei sale conştiinţe şi în faţa lui Dumnezeu, are fericitul prilej de a gândi la importanta sa misiune între credincioşii bisericii creştine şi la urmările ei. Orice slujitor al Bisericii lui Hristos are datoria să aducă rugăciune de mulţumire bunului Dumnezeu pentru darurile revărsate asupra lumii în anul care s'a încheiat, pentru tot ceiace ni s'a dat ca viaţa noastră să fie mai bună şi mai fericită, ca sufletele noastre să fie mai curate şi mai luminate.

Voi, dragii mei preoţi, sunteţi, acolo, în parohiile voastre şi între credincioşii voştri, „lumina lumii", „sarea pământului", „cetatea aşezată pe vârf de munte". Viaţa voastră cu toate aspectele ei, este, de cele mai multe ori, pentru cei încredinţaţi vouă spre păstorire măsura şi modelul vieţii lor. Siliţi-vă şi hotărâţi vă, în pragul acestui început de an să fiţi lumină care luminează, sare care nu-şi pierde tăria, cetate care nu se ascunde.

Gândul cel dintâi şi cel mai mare pe care trebuie să-l aibă fiecare dintre voi în sufletul său, este apropierea de Dumnezeu, mântuirea tuturor credincioşilor. Indemnaţi-i să-şi înmulţească faptele cele bune prin cunoaşterea,

adâncirea şi păzirea învăţăturilor Domnului şi Mântuitorului Nostru Iisus Hristos.

Nu uitaţi nici un moment că învăţătura noastră religioasă este o învăţătură a iubirii. Indepărtaţi din sufletele credincioşilor prin înţelepciunea şi stăruinţa voastră, tot ceiace ar putea să-i învrăjbească. Munciţi, cu timp şi fără timp ca între toţi oamenii să fie bună înţelegere, armonie, pace şi bună voire cum au cântat îngerii la Naşterea Mântuitorului.

Sunteţi slujitori ai lui Hristos dar sunteţi şi cetăţeni ai patriei noastre scumpe. Sprijiniţi prin propriul votru exemplu şi prin îndrumările date credincioşilor, străduniile pe care le vedeţi la conducătorii patriei noastre de a construi o orînduire nouă în care toţi să muncească, în care să fie frăţie şi dreptate.

In patria noastră şi în toată lumea se duce astăzi o luptă stăruitoare contra forţelor întunericului, contra celor ce doresc şi pregătesc un nou război. Alături de luptătorii pentru pace — cei mai buni fii ai poporului nostru — trebuie să fiţi şi voi, preoţii Bisericii lui Hristos. Toată munca voastră să fie străbătută de acest gând nobil — pacea. Odată cu mulţumirile pe care le aduceţi lui Dumnezeu pentrucă în anul care s'a încheiat am avut pacea, ridicaţi rugăciuni către Cel Atotputernic pentru a lumina, în anul care începe, gândurile şi inimile celor ce vor să rezolve neînţelegerile prin război, să devină fii ai păcii.

Un nou război ar aduce distrugere, umilinţă şi groază. Pacea ne aduce liniştea necesară pentru munca noastră a tuturor, ne aduce condiţiile unui trai bun şi fericit.

Vă îndemn în pragul Anului Nou, 1954, ca munca şi misiunea voastră să fie încununate de rezultate cât mai bune pentru voi şi pentru lumea în care trăiţi, pentru scumpa noastră patrie, pentru biserica şi poporul nostru.

Binecuvintez începutul ei şi-l rog pe Dumnezeu să vă ajute.

Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

† SEBASTIAN

TEOFIL,

DIN MILOSTIVIREA LUI DUMNEZEU
EPISCOP AL EPARHIEI ROMANULUI
ȘI HUȘILOR

Iubitului Cler și binecredincioșilor creștini, Har, milă și pace dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos. Dela smerenia noastră binecuvântarea arhierească.

„Datorită marei îndurări a Dumnezeului nostru ne-a cercetat Soarele care răsare din înălţime ca să lumineze pe cei ce zac în întunericul şi în umbra morţii şi să ne îndrepteze picioarele pe calea păcii", (Luca 78—79).

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Dealungul veacurilor Dumnezeu a făcut multe binefaceri neamului omenesc. Cea mai mare dintre toate este trimiterea în lume a singurului Său Fiu, numit şi Cuvântul.

Acesta a fost trimis aici jos în chip de om, asemenea nouă întru toate, afară de păcat. Unul din cei ce L-au văzut—Ioan Evanghelistul—ne încredinţează despre aceasta scriind aşa: „Cuvântul s'a făcut trup şi a locuit printre noi, plin de har şi de adevăr. Şi noi am văzut mărirea Lui, o mărire întocmai ca slava singurului născut din Tatăl" (Ioan I, 14).

Această trimitere pe pământ a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, profeţii, ca nişte aleşi ai lui Dumnezeu, au văzut-o înainte cu ochii lor sufleteşti şi au prevestit multe înfăţişări din viaţa şi lucrarea Celui trimis.

Iluminaţi de sus, proorocii L-au prezentat pe Izbă-

vitorul nostru—între altele—ca pe un soare al lumii spirituale, hărăzit să lumineze şi să încălzească sufletele omeneşti.

Ceeace se cuvenea să facă Hristos, Soarele dreptăţii, El a făcut şi face. Cu învăţătura Sa, care stă la îndemâna tuturor credincioşilor, cu Harul Duhului Său, El caută să încălzească şi desmorţească sufletele ce zac în umbra morţii, sufletele ce lâncezesc în lanţurile păcatului.

Dumnezeu Fiul prin harul Său cheamă neîncetat la mântuire. El mereu îndeamnă la pocăinţă pe făpturile Sale. Sufletul care urmează îndemnul harului, sufletul care ascultă chemarea cerului, acela se înmoaie ca ceara. In acela se întipăreşte apoi icoana lui Hristos ; în acela Hristos prinde chip după cuvântul apostolului Pavel când scrie creştinilor din Galatia: „Copilaşii mei pentru voi iarăşi simt durerile naşterii, până ce va lua Hristos chip în voi“ (Gal. IV, 19).

A fi creştin înseamnă a fi ucenic al lui Hristos, însemnează a urma viaţa şi învăţătura dascălului nostru ; însemnează a întipări în viaţa noastră purtarea sfântă a lui Iisus Hristos. Pe aceia pe cari Dumnezeu i-a ales să poarte acest nume, El „i-a şi hotărît mai dinainte să fie asemenea chipului Fiului său“ (Rom. VII, 29).

Da, i-a hotărît Dumnezeu dar nu i-a constrâns, nu i-a silit întru nimica să fie asemenea icoanei lui Hristos. Spre a câştiga această asemănare, omul e dator să se opintească el însuşi, să se trudească însuşi dimpreună cu ajutorul ce i se oferă din partea cerescului medic: „şi tămăduire va fi supt aripile lui...“ (Mat. IV, 2).

Iar această asemănare se vădeşte în primul rând în înfrânarea pornirilor păcătoase : a mândriei, a iubirei de argint, a desfrânării, a pizmei, a lăcomiei, a mâniei şi a lenei. Numai pătimaşii ar îndrăzni să pună la îndoială în privinţa aceasta, judecata apostolului Pavel: „Cei ce sânt ai lui Hristos Iisus, şi-au răstignit trupul dimpreună cu patimile şi cu poftele lui“ (Gal. V, 24). De unde urmează în chip firesc că oamenii stăpâniţi de patimi grele pe care nu le-au înfrânat creştinii robiţi de pofte păcătoase pe care nu le-au răstignit, ei nu sunt ai lui Hristos, ei nu sunt creştini decât cu numele. Pentru ei

dacă nu se pocăesc, în zadar s'a născut Hristos în ieslea dobitoacelor.

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Prăznuim astăzi cu bucurie arătarea pe pământ a Fiului Dumnezeesc în peştera Betleemului. Bucuria noastră este mare foarte pentrucă nespus de preţios este darul de care ne învrednicim. Pe noi cei muritori, cei pătimaşi, cei greşitori, ne vizitează din curată dragoste, Cel nemuritor, Cel nepătimaş, Cel negreşelnic. Şi acum El ne cercetează, nu pentru ca să ne judece şi să ne osândească, ci ne caută ca să ne vindece, ca să ne înfrăţească cu El, ca să devenim copii adoptivi ai Tatălui său şi moştenitori ai vieţii netrecătoare (Ioan, I, 12).

FRAŢI CREŞTINI,

Potrivit cu proorocia preotului Zaharia, tatăl Inaintemergătorului—Iisus Fiul lui Dumnezeu ne cercetează ca să ne călăuzească paşii vieţii noastre pământeşti pe calea păcii (Luca I, 79).

Şi această pace noi putem să o găsim. Ea a fost lăsată ca o moştenire ucenicilor săi din toate vremurile. Cuvintele lui n'au fost amăgitoare când a zis în ajunul morţii Sale după Cina cea de Taină: „Pace vă las vouă. Pacea mea o dau vouă“ (Ioan, 14-27).

Pentru orice creştin este lesne de ştiut pe ce cale putem ajunge la această pace. Doar Dumnezeul nostru este Dumnezeul păcii (Rom. XV, 33). Iar rodurile Duhului Sfânt sunt dragostea, bucuria, pacea... (Gal. V, 22). Unde este Hristos, isvorul păcii, acolo este şi pacea Lui şi roadele lucrării Lui — Pacea.

Cine năzuieşte să dobândească această pace înseamnă că năzuieşte ca Domnul să afle locuinţă în inima lui şi să rămână în ea după cum a făgăduit: „De mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul meu şi Tatăl meu îl va iubi şi noi vom veni la el şi ne vom face sălaş la el“ (Ioan, XIV, 23).

Cine preţuieşte pacea îşi curăţeşte inima ca să devină biserică a Duhului Sfânt care locuieşte întru noi

(I. Cor. VI, 19). Acela se îndulceşte de roadele locuirii în noi a Duhului: de bucurie şi pace.

Orice creştin luminat râvnind după pacea sa proprie doreşte în acelaş timp pace şi semenilor săi pe care îi iubeşte. El ştie că toţi oamenii cinstiţi însetează după pace, ea fiind bunul cel mai înalt al fiinţei noastre. In linişte constă mulţumirea inimii omeneşti, în pace rezidă fericirea sufletului nostru.

Oamenii cinstiţi setoşi de pace, oameni cu simţăminte sănătoase şi curate se găsesc în sânul tuturor popoarelor. Dar nu numai atât. Ei, oamenii cinstiţi, ei sunt cei ce formează majoritatea, ei alcătuiesc massa naţiunilor. De unde se vede că pacea este bunul suprem al tuturor popoarelor.

In zilele noastre, mai mult ca oricând, popoarele toate vor pacea şi sunt hotărâte să o apere cu orice preţ. Ele se organizează cu avânt pentru asigurarea ei în lume. Ca dovadă serveşte măreţul Congres al popoarelor pentru Apărarea Păcii ţinut la Viena precum şi ecoul pe care-l trezeşte pretutindeni consecventa politică de pace a Uniunii Sovietice. Nu mai puţin grăitoare sunt adeziunile prompte la chemările Consiliului Mondial al Păcii.

Nouă creştinilor după ce ne-am rugat fierbinte pentru „pacea a toată lumea şi pentru unirea tuturor“, ne revine datoria sfântă să sprijinim orice acţiune menită să promoveze această pace. Şi vom face-o aceasta bine ştiind că nu visătorii păcii ci numai „făcătorii de pace“ cei ce acţionează şi se ostenesc pentru pace, sunt cu adevărat „fiii lui Dumnezeu“ (Mat. V, 9).

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Nădejdea vie că o pace ţiitoare se va sălăşlui curând între neamurile pământului, nu trebuie să ne abată dela grija de a izgoni fărădelegea din viaţa noastră cea de toate zilele. Cuvântul Domnului rămâne în veci valabil că „nu este pace pentru cei fără de lege“ (Isaia XLVIII, 22). Păcatul săvârşit rodeşte fără întârziere dojana cugetului. Plăcerii vinovate îi urmează curând mustrarea conştiinţe neadormite. Paharul desfătărilor oprite poartă

la fund drojdie amară şi inevitabilă. Fericirea nelegiuită o roade în ascuns viermele ce nu moare (Marcu IX, 44). „Tot cel ce face păcatul, rob este păcatului“ (Ioan VIII, 34).

Să năzuim, iubiţi credincioşi, din tot sufletul nostru către supunerea la voia lui Dumnezeu, să înflăcărăm iubirea noastră către Tatăl ceresc şi către aproapele nostru: să facem pocăinţă pentru greşelile noastre de până acum, să sporim în rugăciune şi în fapte bune. Se va adeveri atunci şi cu noi prevestirea sfântului profet care a scris; „Pace multă este celor ce iubesc legea Ta“ (Ps. 118, 165).

Iisuse Fiul lui Dumnezeu cela ce Te-ai smerit pogorându-te în peşteră, pogoară-te şi în sufletele noastre întinate şi le curăţeşte. Cela ce nu Te-ai spăimântat de întunecimea peşterii, luminează inimile noastre zăvorâte. Puţina noastră credinţă Ţi-o aducem în dar în loc de aur, nădejdea noastră în loc de smirnă, iubirea noastră plăpândă în loc de tămâie.

Primeşte-le, rugându-ne Ţie şi ne milueşte. Amin.

Dată în reşedinţa noastră episcopală din Roman la praznicul Naşterii Domnului din 1953.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor.

EPISCOP,

† TEOFIL

DE PE OGOARELE MISIONARE EPARHIALE

(Spicuiri din Pastorale)

Cu prilejul praznicului Naşterii Domnului, Chiriarhii obişnuesc să adreseze clerului şi credincioşilor lor epistole pastorale, prin mijlocirea cărora dau îndrumări duhovniceşti asupra temeiului istoric şi doctrinal al evenimentului religios precum şi diferite îndrumări şi sfaturi privitoare la modul de comportare cetăţenească a fiilor lor sufleteşti.

Epistolele pastorale tălmăcesc unitatea temeiului dogmatic în variate forme de stil literar şi din această pricină acest soiu de stil epistolar prezintă un mare interes pentru cel ce le urmăreşte cu atenţie. In plus, din Pastorale se pot scoate probleme specifice legate de viaţa fiecărei eparhii şi adunate la un loc, aceste probleme dau o imagine de ansamblu asupra întregii vieţi duhovniceşti din Biserica Ortodoxă Română.

Incercăm mai la vale, să redăm din aceste pastorale fragmente ce ni se par cele mai expresive, ca fond şi formă.

I. P. S. Patriarh Justinian, prezintă astfel temeiul dogmatic şi social al praznicului Naşterii Domnului :

„Dintre toate sărbătorile anului nostru biseri-
„cesc, nici una nu face să se reverse peste inimile
„trudite ale oamenilor, mai multă voie bună şi mai
„multă dragoste de viaţă, ca această minunată zi
„a naşterii lui Iisus. Sufletele ne sunt învăluite, în
„ziua acestui „praznic luminos", de duioase aduceri
„aminte şi, în rând cu copiii, cântăm Pruncului Sfânt
„din iesle, Dumnezeiescului Om, colindele scumpe
„poporului nostru.

„Intruparea Mântuitorului a rezolvat marea „întrebare cu privire la om, pe care şi-au pus-o cei „vechi şi al cărei răspuns nu l-au putut afla. Cel ce „n'a socotit o umilinţă pentru Sine să se îmbrace „în trup omenesc, ne-a arătat prin aceasta valoarea „nepreţuită pe care omul o are înaintea Dumnezeu- „lui său. Dumnezeu devenit om pune pentru con- „ştiinţa creştină temeiurile îndumnezeirii omului, Fiul „lui Dumnezeu, devenit prin întrupare Fiul Omului, „a dovedit prin aceasta „că Dumnezeu aşa a iubit „lumea, încât a dat pe Fiul Său Unul Născut, pen- „tru ca oricine crede într'însul să nu piară, ci să „aibă viaţa veşnică“ (Ioan III, 16).

„Cu adevărat mare este taina creştinătăţii ! „Dumnezeu s'a arătat în trup, s'a întrupat în Duhul, „a fost văzut de îngeri, s'a propoveduit între nea- „muri, a fost crezut în lume, s'a înălţat întru mărire“ (I Timotei III, 16).

Inalt Prea Sfinţitul Justinian pleacă dela fenomenul social al exteriorizării bucuriei credincioşilor ca să se pogoare cu analiza, în adâncime, până la izvoarele marei „taine a creştinătăţii“, ca astfel să se redea, fidel actul istoric şi dogmatic al Intrupării Mântuitorului.

I. P. S. Nicolae, Mitropolitul Ardealului, stăruie asupra problemelor morale aduse de întruparea Fiului lui Dumnezeu.

„Naşterea Domnului ne-a învăţat astfel că nu „numai Dumnezeu e iubire, ci că şi noi suntem da- „tori să ne iubim şi să ne ajutăm unii pe alţii, ca „să ne îmbunătăţim viaţa pământească şi s'o do- „bândim pe cea cerească, aşa cum Fiul lui Dumne- „zeu a venit să ajute pe fiecare om.

„Naşterea Domnului a adus astfel în lume iu- „bire şi bunătate. Se întâlneau acestea în lume fără „îndoială şi înainte de venirea Fiului lui Dumnezeu. „Dar numai rar de tot. Căci oamenii nu cunoscu- „seră că ele sunt o datorie pentru toţi, odată ce „Dumnezeu însuşi este iubire şi bunătate, ci le „socotea mai mult o slăbiciune de care omul nu „trebuie să se lase prea mult stăpânit. Acum ştim

„că trebuie să luptăm nu împotriva bunătăţii din „noi, ci împotriva răutăţii. Ştim că bunătatea din „noi trebuie s'o ajutăm să crească, să ajungă stăpână „pe firea noastră a tuturor, să ajungă să domnească „peste lume. Căci pentru aceasta a venit Domnul „cerului pe pământ: ca să facă să domnească între „oameni bunăvoirea. Aceasta este voia Lui, pe care „au vestit-o îngerii în noaptea naşterii. Din bună- „tate a venit El în trup omenesc, cu bunătate a um- „blat pe lume şi între oameni şi bunătate a revăr- „sat El în sufletele cari cred în El. De aceea sim- „ţim şi noi astăzi o undă de bunătate în suflete, „căci de câteori se gândeşte omul mai stăruitor la „Domnul Iisus Hristos şi-L simte mai aproape, aşa „cum ne gândim şi-L simţim noi astăzi, bunătatea „Lui se revarsă în sufletele noastre".

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Firmilian al Olteniei, analizează lipsa de echilibru moral al omului înainte de venirea Mântuitorului şi aşezarea unei drepte cumpene între trebuinţele pustiitoare ale vieţii şi năzuinţele sufleteşti cu dorul nemuririi.

„Asta înseamnă că veacurile înainte mergătoare „lui Hristos şi lumea lor au tânjit neîntrerupt după „venirea unui Mântuitor. Că trebuinţele pustiitoare „ale vieţii n'au putut niciodată să întunece năzuin- „ţele sufleteşti şi dorul nemurirei, cari veghează în „lume ca un ochiu de candelă neadormită şi ca o „geană de lumină.

„Că între aceste trebuinţe şi între năzuinţele „sufleteşti trebuia aşezată dreapta cumpănă. Că tre- „buia, apoi, să se dea sufletului hrana sa, iar sfâr- „şitului nostru chezăşia care ţine de fiinţa şi de ne- „tăgada lui. Că trebuia împăcare cu Părintele fiinţei „noastre, cu „Făcătorul cerului şi al pământului", „rănit de trufia noastră şi despărţit de noi prin greu „păcat strămoşesc. Că trebuia învinsă în însuşi tru- „pul nostru întâia răzvrătire şi câştigat chiar pe „pământ războiul nevăzut, cu puterea sufletului nos- „tru dar şi cu darul lui Dumnezeu. Că era nevoie

„de o jertfă mai presus de noi, de răscumpărarea „care nu stă în putinţa lumii.

„Cumpănirea fiinţei noastre, hrana, chezăşia „sfârşitului nostru, împăcarea, stingerea răzvrătirii, „jertfa neasemănată, răscumpărarea de peste lume şi „arvuna mântuirii ne-au fost dăruite prin întruparea „Fiului lui Dumnezeu, a căruia naştere o prăznuim „astăzi. Înomenirea Lui ne-a învăţat să luptăm în „trupul nostru, ne-a înlesnit mila, iertarea şi harul „Părintelui din ceruri, ne-a întocmit dreptar de viaţă, „ne-a sculat din moarte şi din cătuşele vrăjmaşului „diavol, ne-a deschis porţile nemuririi, ne dă putinţa „de a privi pe Dumnezeu faţă către faţă".

I. P. S. Dr. Vasile Lăzărescu, Mitropolitul Banatului îşi îndreaptă privirile asupra modului cum trebuie sărbătorit praznicul Naşterii Domnului.

„Vrând deci, să prăznuim cu vrednicie şi cu „folos de mântuire pentru sufletele noastre, acest „praznic dumnezeesc de azi, după povaţa sfintei „noastre Biserici, suntem datori să ne înălţăm, sub „vraja luminii din peştera Vifleemului, până la pre-„ţuirea după cuviinţă a planului şi darului de mân-„tuire, ce s'a făcut pentru noi, prin naşterea după „trup a lui Iisus. Aceasta înseamnă să ne străduim, „cu duhul luminat de praznic, ca credinţa noastră „de creştini să se facă tot mai pătrunzătoare în tai-„nele legii noastre creştineşti, aşa cum învăţătura „ei este tălmăcită de sfânta noastră Biserică. Pe „această cale credinţa noastră se va lămuri tot mai „mult asupra temeiurilor acestei învăţături, până la „măsura ca ea să ajungă singură călăuză nedesmin-„ţită a toată gândirea şi simţirea noastră. Din cre-„dinţa noastră astfel temeliuită şi lămurită să por-„nească toate gândurile, simţemintele şi îndemnurile „noastre care se cer arătate prin fapte în viaţa „noastră de buni creştini, fii iubitori ai sfintei „noastre Biserici. Spre această măsură de vrednicie „creştinească să se atragă neîncetat pilda de viaţă „ce ne-a lăsat-o Mântuitorul. Pilda de supunere şi „ascultare faţă de voia lui Dumnezeu cea prea sfântă,

„pilda de alipire nestrămutată faţă de adevărurile „sfinte ale credinţii noastre creştine şi de jertfelni- „cia neprecupeţită faţă de sfintele şi mântuitoarele „de suflet aşezăminte ale sfintei noastre biserici".

Prea Sfinţitul Iosif, episcopul Râmnicului şi Argeşului, tălmăceşte rostul întrupării Fiului lui Dumnezeu, nu după înţelegerea îngustă şi interesată a celor care aştep- tau ca Mântuitorul să întemeieze o împără ţie pământească.

„Nu venea însă să întemeieze o împărăţie pă- „mântească, ci una cerească. Nu venea să puie te- „melia unui stat care să subjuge lumea. Era trimi- „sul lui Dumnezeu spre a da sufletelor sbuciumate, „liniştea. Era trimis să restabilească legătura omului „cu cerul şi să facă posibilă moştenirea de către „oameni a împărăţiei celei veşnice. Era trimis să „răstoarne tradiţii împovorătoare pentru mulţi şi „ziduri de împilare. Venea să aducă un aer proas- „păt în atmosfera îmbâcsită a unei lumi înăbuşite „de patimi şi superstiţii. Prin darul cuvântului Său „şi însufleţirea Lui, cu trăirea unei vieţi model, El „venea să arate adevăratul drum pe care fiecare „dintre noi să-şi poarte paşii. Iisus venea să ridice „fruntea robului din lanţurile desnădejdii. El venea „să dea valoare vieţii robului ca şi stăpânului. Ve- „nea să arate că dreptul la fericire este al tuturor „şi că înaintea lui Dumnezeu sunt la fel stăpânii şi „robii, bogaţii şi săracii, bărbaţii şi femeile, elinii, „evreii şi oricare alt neam. Că Dumnezeu este un „părinte bun pentru toţi şi pentru aceasta „El ră- „sare soarele şi peste cei buni şi peste cei răi". „Impărăţia cerurilor este deschisă tuturor celor ce „o doresc".

P. S. Dr. Antim Angelescu, episcopul Buzăului după ce tălmăceşte Scripturile cu privire la venirea Mântuitorului, face legătura între viaţa pământească şi cea viitoare „că viaţa cea viitoare nu este decât prelungirea vieţii celei prezente trăită în Hristos".

Chiriarhul dela Buzău, stăruie asupra condiţiilor

vieţii prezente în care credinciosul trebuie să se adapteze la un nou stil de viaţă.

„Este pe deplin adevărat, că cei ce cred şi ur-
„mează Domnului Iisus Hristos îşi au orizontul vieţii
„îndreptat către Dumnezeu, către cer, dar nu dau
„uitării nici pe cel pământesc şi omenesc. El a ve-
„nit la noi să ne aducă o viaţă nouă, dar n'a trecut
„cu vederea şi condiţiile acestei vieţi noi.

„Deaceea, orice lucru al nostru, pentru a fi
„folositor, nouă şi aproapelui, trebuie înlănţuit cu
„realitatea. Este vremea potrivită să arătăm prin
„practicarea lucrului bun, că suntem hotărâţi a munci
„cu toţii ca să facem să triumfe pacea, iubirea, ade-
„vărul şi sfinţenia. Să ne aducem aminte, la acest
„Praznic de învăţătura care spune, că nu trăim nu-
„mai pentru noi înşine, ci prin aproapele şi pentru
„aproapele, care este orice om. Sfânta Evanghelie
„are puterea de a îmblânzi egoismul şi a face din
„noi slujitori ai fraţilor noştri. Cel iubitor numai de
„sine-şi, adică egoistul, rămâne ca împietrit la toate
„simţimintele duioase şi pline de iubire faţă de
„aproapele şi care ne îmbie să ne consacrăm pen-
„tru alţii.

„Suntem membre ale Trupului Lui, din carnea
„Lui şi din oasele Lui“ (Efes. V, 20).

„Vechii sclavi sau robi nu erau socotiţi oameni,
„iar cei din Evul Mediu n'aveau dreptul,. decât să
„tacă şi să sufere. Ei nu puteu vorbi stăpânilor lor
„şi nici să-şi formuleze vreo revindecare. Iată acum,
„că omul este egal omului. Cel mai umil nu numai
„că este apărat de legi, dar ia parte la facerea
„acestora şi se bucură deopotrivă de drepturi egale
„cetăţeneşti. Sclavul Onisim, fugar din casa lui Fi-
„limon, a devenit prietenul şi tovarăşul Sfântului
„Apostol Pavel.

„Cu toţii ne oţelim în muncă şi jertfă pentru
„binele obştesc. Cunoaştem legea muncii şi nevred-
„nicia lenei“.

P. S. Chezarie Păunescu, episcopul Dunării de Jos, îndeamnă pe credincioşi la o trăire interioară.

„Intru această zi şi în toate zilele vieţii noas-
„tre, deschideţi dar ferestrele sufletului vostru şi
„lăsaţi să pătrundă înlăuntru raza stelei care a lu-
„minat pe magi şi i-a condus pe calea care duce
„la adevăr şi la viaţă, la Iisus Hristos, Domnul Pă-
„cii. Purcedeţi cu ei şi mergeţi cu toată încrederea
„pe acest drum al vieţii ca nişte fii ai lui Dumne-
„zeu. Apropiaţi-vă de Pruncul Sfânt cu inima curată,
„cu blândeţe şi cu evlavie şi îmbrăţişaţi această
„mare dragoste şi această slujire pentru noi. Face-
„ţi-L sălaş plăcut în inimile voastre, împodobindu-vă
„cu facerile de bine. Precum El a slujit oamenilor
„aşa să slujiţi şi voi semenilor voştri. Precum El s'a
„dăruit lumii, aşa se cuvine să ne dăruim şi noi
„toţi în tot ce este cinstit, în tot ce este adevărat".

P. S. Dr. Andrei Magier, episcopul Aradului şi Huniedoarei, tălmăceşte puterea credinţei şi prezenţa Mântuitorului reală în sufletele credincioşilor.

„Prin credinţă ne altoim şi noi viaţa în Hristos,
„făcându-ne din măslin sălbatec măslin aducător
„de roadă, prin altoirea „în rădăcina cea sfântă"
„(Rom. XI, 16-17). Precum în viţa de vie circulă
„sucul dela rădăcină în toate mlădiţele (Ioan XV, 5)
„aşa pătrunde şi în noi, care ne altoim cu sufletul
„în Hristos, Harul lui dătător de viaţă veşnică.
„Acest Har lucrează în noi, omul cel nou sau lă-
„untric" (II Cor. V,17 ; Efes. II, 15), zidit după mo-
„delul lui Hristos.

„Viaţa viitoare s'a revărsat în noi prin Iisus
„Hristos şi s'a împreunat cu cea prezentă. Soarele
„mării ne-a răsărit şi nouă cu îmbelşugare ; mi-
„reasma cerului s'a vărsat peste pământul nostru,
„iar spre mâncare ni s'a dat pâinea îngerilor" (Nic.
„Cabasila). Această împreunare a celor pământeşti
„cu cele cereşti ne-o dărueşte Iisus Hristos în Sfin-
„tele Taine, prin care El se altoeşte în firea noas-
„tră. Aşa, prin Sf. Botez ne îmbrăcăm în Hristos,
„(Gal. III, 27), prin Sf. Mir suntem pecetluiţi în nu-
„mele Lui, primind arvuna Duhului în inimile noastre
(II Cor. I, 22). Prin Sfânta Cuminecătură El ne hră-

„neşte sufletul în chip minunat, petrecând în noi şi „dăruindu-ne viaţă veşnică (Ioan VI, 54). Prin Ru- „găciune şi în deosebi prin rugăciunea Tatăl nostru, „pe care El ne-a învăţat-o (Mat. VI, 9-13), sufle- „tul nostru poate sta în legătură neîntreruptă cu „Dumnezeu, ca şi copiii cu tatăl lor.

„Astfel, în înţelepciunea Dumnezeiască Iisus „Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a aflat modul cel mai „potrivit, prin întrupare, spre a veni la noi, a ne „ridica pe noi la El prin curăţirea firii noastre stri- „cată de păcat, ca să putem petrece pururea cu El „şi El cu noi, ca diavolul să nu aibă putere asupra „noastră, încât putem spune că acum avem viaţa de „veci (Ioan XVII, 3) şi că „viaţa noastră este as- „cunsă cu Hristos în Dumnezeu“ (Col. III, 3).

Prea Sfinţitul Nicolae, episcopul Clujului, reliefează atmosfera socială pe care Fiul lui Dumnezeu, o aduce prin întruparea Sa.

„Aşa este, Hristos este pacea noastră, fiindcă „El ne-a dat cel mai mare bun pe care-l putem „râvni şi pentru care putem lupta în viaţă: pacea. „El ne-a făcut cel mai preţios dar, fără să fim vred- „nici de El, ne-a împăcat cu Dumnezeu şi ne-a „arătat drumul către pacea cu semenii noştri. El ne-a „mântuit. Deaceia cântăm cu toţii, într'un glas şi „într'o simţire, colinda obştească:

O, Iisuse nume dulce
Ne-ai scăpat prin Sfânta Cruce
Din osânda strămoşească
Şi din moartea diavolească.

„Ci, dragii mei, ca să ne îndestulăm din roa- „dele darului cu care ne-a cinstit bunătatea Dumne- „zeiescului Prunc, a Cărui Naştere, după trup, as- „tăzi o prăznuim, se cuvine să umblăm pe căile a- „rătate de El, pe căile iubirii, ale bunei înţelegeri „şi ale păcii.

Dar pacea adusă ca supremă lege morală de „Dom-

nul Păcii“ nu s'a adâncit în inimile tuturor oamenilor. Războaiele au cutremurat omenirea şi în special cele două războaie mondiale. Urmările aduse de războaie desfigurează „chipul lui Dumnezeu“ în om. Experienţa tristă a învrăjmăşiilor între popoare a transplantat problema menţinerii şi apărării păcii de pe planul religios creştin pe planul social universal.

Prea Sfinţitul Valerian Zaharia, episcopul Oradiei, stăruie asupra acţiunii mondiale de apărarea păcii îmbinând temeiuri scripturistice cu cele de ordin social.

„Drept aceea — spune P. S. Sa — nici un „creştin nu va putea cinsti cum se cuvine praznicul „Naşterii Mântuitorului, dacă în rugăciunile sale nu „va pune şi dorirea păcii, dacă în lucrările sale nu „va împlini şi lucrarea păcii fiindcă, după cum spune „Apostolul „la pace ne-a chemat Domnul“ (I Cor. „VII, 15) iar fără pace „nimenea nu poate să placă „Domnului“ (Evrei XII, 14).

„Intru împlinirea păcii — vis al omenirii şi po„runcă a lui Dumnezeu — ostenesc astăzi toate „noroadele lumii, cerând prin glasul lor ca să înce„teze vărsarea de sânge aşa cum prin voinţa noroa„delor a şi încetat în muceniţa Coree în vara aces„tui an—cerând prin glasul lor ca marile puteri ale „lumii să-şi lămurească pe calea înţelegerii paşnice „neînţelegerile între ele. De mare însemnătate în a„ceastă privinţă este întâlnirea, din Iunie 1953, a „solilor de pace din mai toate ţările de pe pământ, „la Budapesta, unde şi smerenia Noastră am avut „cinstea a fi trimis, făcând parte din delegaţia „scumpei noastre Patrii, Republica Populară Română.

„Acolo, la Budapesta, solii noroadelor au ară„tat, în cuvântările lor, că poate şi trebuie păstrată „sau cucerită neatârnarea ţărilor, că se poate şi „trebuie să înceteze deîndată orice vărsare de sânge, „aceasta însemnând un mare pas către pace. S'a „arătat, acolo, că toate popoarele lumii au loc pe „acest pământ şi pot trăi în pace şi bunăstare între „ele. S'ar împlini, astfel, şi o profeţie scripturistică, „scumpă inimilor noastre, după spusa Isaiei, că nea-

„murile „preface-vor săbiile în fiare de pluguri şi „lăncile lor în seceri. Niciun neam nu va mai ridica „sabia împotriva altuia şi nu-şi vor mai face răz-„boaie“ (Isaia II, 4).

„Deaceia, nu întâmplător străduinţele Consiliu-„lui Mondial al Păcii, întrunit în Iunie la Budapesta, „s'au îndreptat mai cu seamă spre hotărârea guver-„nelor lumii de a alege calea cea paşnică întru stâr-„pirea neînţelegerilor dintre ele, aceasta fiind voia „noroadelor şi glasul înţelepciunii. Sfânta noastră „Biserica Ortodoxă Română sprijină, din răsputeri, „năzuinţa popoarelor spre lămurirea pe calea paş-„nică a neînţelegerilor între guverne, fiindcă şi Car-„tea Eclesiastului spune că înţelepciunea este mai „de preţ decât armele de luptă“ (Eccl. IX, 18), „trebuind să se plinească şi alt cuvânt al Scripturii: „Să nu se laude cel ce se încinge (de război) ci „cel ce se descinge (III Reg. XX, 11). Fiindcă după „cum spunea un mare scriitor bisericesc, fericitul Au-„gustin „este mai glorios să ucizi războiul prin cu-„vânt, decât oamenii prin sabie, şi să obţii pacea „prin mijloace paşnice, decât prin război“. In stră-„duinţa noroadelor spre alungarea spaimei războiu-„lui, prin ajungerea la înţelegere între guvernele lumii „pe cale paşnică, noi, închinătorii „Domnului Păcii“, „născut în cântarea îngerească de pace dela Betleem, „ne simţim încurajaţi de cuvintele Apostolului, care „zice: „Nu te lăsa biruit de rău, ci birueşte răul „cu binele“ (Rom. XII, 21).

Prea Sfinţitul Valerian enumeră toate evenimentele petrecute în ţara noastră, care prin manifestarea lor au contribuit şi contribuie la apărarea păcii, ca: Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor pentru Pace şi Prietenie, împlinirea celor cinci ani dela reîntregirea bisericească prin revenirea uniţilor la Biserica mamă, târnosirea Catedralei din Satu-Mare ca simbol al reîntregirii bisericeşti şi a păcii religioase, alegerile deputaţilor în sfaturile comunale, raionale şi regionale, trăgând învăţătura din cele ale anului vechi cu îndemnuri pentru susţinerea acţiunii luptei pentru pace şi pentru anul 1954.

Problema apărării păcii stă în centrul preocupărilor tuturor Chiriarhilor în Pastoralele lor, începând cu I. P. S. Patriarh Justinian şi sfârşind cu cel din urmă episcop din ierarhia canonică a Sfântului Sinod.

Toate Pastoralele sunt presărate cu îndemnuri calde la iubirea Patriei, la ascultarea de autorităţile cârmuirii de stat, la sporirea muncii productive ce îmbogăţeşte economia naţională, la promovarea culturii şi sănătăţii publice şi la opere samaritene, roade ale dragostei creştine.

Deoarece Pastorala I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei şi cea a P. S. Teofil, episcopul Romanului, sunt înserate în întregime, am socotit că lectorul poate singur să sublinieze părţile proeminente ca învăţătură şi prezentare literară.

Trecerea în revistă a unor puncte principale din Pastoralele Chiriarhilor Bisericii noastre o îndreptăţim ca instructivă şi din acel punct de vedere al unităţii doctrinare şi al preocupărilor de rezolvare a problemelor cu caracter social. Cu această înmănunchere, preoţii noştri au posibilitatea să cunoască semineţele misionare pe care Chiriarhii le seamănă pe ogoarele lor eparhiale, mai îndepărtate de ogorul Arhiepiscopiei laşilor.

Pr. Constantin Nonea

DIN INVĂŢĂTURILE SFINŢILOR TREI IERARHI

„... Dar să căutăm motivul şi pricina nenorocirii noastre. Pentruce s'au pârlit semănăturile noastre? Pentruce hambarelor noastre li s'a răpit podoaba? Pentruce s'a ars păşunea pentru turmele noastre? Pentruce rodurile câmpului sunt aşa de rare şi mici? In fine, pentruce nu mai străluceşte frumos verdeaţa de pe câmpii, şi pentruce acestea ne oferă o privelişte atît de întristătoare?

Văile nu mai sunt pline de grâne; te-apucă plânsul când le priveşti, dealurile nu ne mai picură dulceaţa, ca altădată, pentru cei drepţi. Nu, li s'a luat frumuseţa şi belşugul, pentru ele s'a schimbat binecuvântarea muntelui Gelboa în blestem (II Regi, I, 21)...

De unde să fi provenit această pacoste?

Să nu aşteptăm, ca alţii să ne arate pricina, să ne cercetăm şi să ne examinăm pe noi înşine...

Unul dintre noi a apăsat pe săraci, şi-a însuşit pe nedrept o bucată mare de pământ, fie cu forţa, fie prin înşelăciune; a distrus hotarele vechi şi le-a împins mult mai departe; a adăugat casă lângă casă şi ogor lângă ogor, doar ar lua ceva dela vecinul său şi a început a năzui să nu mai aibă niciun vecin, ca şi cum ar avea să fie el singurul locuitor de pe faţa pământului.

Altul a murdărit pământul cu dobânzi şi cămătărie adunând de unde n'a risipit şi secerînd unde n'a semănat, adunând ogor lângă ogor şi exploatând mizeria celor lipsiţi...

Al treilea n'are pic de milă de văduve şi de orfani şi celor lipsiţi, sau mai curând Domnului, care este hrănit când se dă celor săraci cât de puţină hrană, nu le-a dat nici o bucăţică de pâine şi nici un pic de hra-

nă, deşi el posedă mult, chiar peste aşteptările sale. Dar culmea nedreptăţii este, când el se preface că şi el însuşi sufere lipsuri şi se plânge de lipsă, cu toate că are atâtea hambare, încât pe unele le umple, pe altele le dărâmă, pentruca să le facă şi mai mari, în vederea recoltei viitoare, fără să-i treacă prin minte că-l va surprinde moartea, înainte de a-şi fi realizat toate dorinţele şi că i se va cere socoteală, atât de bogăţiile sale de pe pământ, cât şi despre viaţa lui luxoasă, prin care el s'a dovedit un rău administrator al unor bunuri streine.

Al patrulea a încurcat calea celor lipsiţi şi a râvnit, cu motive nedrepte, bunurile aproapelui său câştigate cu dreptate...

Căci deaceia vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători; deaceia cerul, ori se închide timp îndelungat, ori se deschide păgubitor (grindina) şi cu atât mai mult, cu cât noi, după mustrare şi pedeapsă, nu ne pocăim şi nu ne întoarcem spre Cel ce ne atrage spre El.

Ce să mai spunem sau ce să mai gândim despre cei ce cumpără şi vând grâne, care pândesc cu grijă timpurile de lipsă, numai ca să câştige sume mari, să se lăfăiască pe urma lipsei aproapelui, ca să acapareze ca nişte oameni total lipsiţi de conştiinţă, avutul concetăţenilor lor? Dar nu aşa, cum au făcut Iosif cu Egiptenii, în vederea unui scop mai înalt; căci el s'a priceput de minune şi să adune cu rost şi să împartă cu dreptate grînele, adunate în Egipt; el a ştiut şi să prevadă foametea dar şi s'o înlăture.

Ce să mai spunem de cei care zic: când va trece luna nouă ca să putem vinde şi Sâmbăta, ca să deschidem hambarele; să ne vindem grânele cu măsuri şi greutăţi false?....

Ce să mai zicem de cei ce, urmăresc câştiguri fără măsură de mari şi nedrepte, care se închină aurului şi argintului, cum cei din vechime se închinau lui Baal, Astartei sau urâtului Chamoş? Despre cei ce iubesc pietrile scumpe şi strălucitoare şi hainele cele noi şi luxoase care sunt roase de molii sau trebuiesc ţinute ascunse de furi şi tâlhari?...

De cei ce nu se mai satură adunând, ca lipitoarea, de care vorbeşte Solomon, care-i nesătulă ca şi iadul

şi pământul, ca apa şi focul ? Care ar vrea să pună mâna şi pe altă lume şi nu se mulţumesc cu graniţele puse de Dumnezeu, ca fiind prea înguste pentru poftele lor..." (Sfântul Grigore de Nazianz, dintr'o cuvântare cu prilejul unei grindine).

* * *

„Ascultaţi popoarelor, luaţi aminte creştinilor! Aşa grăieşte Domnul, nu chiar el însuşi, ci ne anunţă prin gura slujitorilor săi, care sunt în acelaş timp uneltele sale. Să ne arătăm noi, cei înzestraţi cu raţiune, nu mai cruzi de cât animalele cel necuvântătoare. Căci acestea se folosesc de ceiace produce pământul ca de ceva obştesc. Turmele de oi îşi caută hrana la un loc pe aceiaşi păşune ; herghelii de cai se hrănesc pe acelaşi imaş şi se îngăduie unii pe alţii, păscând împreună până se termină păşunea.

Noi dimpotrivă, smulgem pentru noi înşine ceeace este obştesc ca să păstrăm numai pentru noi ceeace aparţine tuturor. Ar trebui să ne ruşinăm, când auzim vorbindu-ni-se de unele exemple de dragoste ale păgânilor. La unii dintre dînşii găsim o lege, pornită din dragostea de oameni, după care ei au o masă obştească şi mâncă cu toţii acelaş fel de mâncare, încât întregul popor pare o singură familie (Spartanii). Dar să lăsăm la o parte pe cei ce sunt înafara religiei noastre şi să imităm pilda celor trei mii de creştini (F. A. II. 4) care aveau totul în comun : viaţa, sufletul, purtarea, masa comună, frăţie, dragoste curată, a căror trupuri formau un singur trup iar sufletele lor erau toate într'un gând.

Multe pilde de dragoste frăţească găsim în Vechiul şi Noul Testament. Deci, dacă vezi un moşneag flămând, chiamă-l la tine şi hrăneşte-l cum a făcut Iosif cu Iacob. Dacă vezi nenorocit pe un vrăjmaş al tău, nu mai adăuga pe lângă necazul lui şi răzbunarea ta, ci hrăneşte-l, cum a făcut Iosif cu fraţii săi, care-l vânduseră. Dacă vezi, că unuia mai tânăr ca tine, îi merge rău, compătimeşte-l, cum compătimiră Iosif pe Veniamin, fiul bătrîneţii. Poate că te ispiteşte şi pe tine lăcomia, cum ispitea pe Iosif stăpâna sa, dacă te trage de haină ca să nesocoteşti porunca Domnului şi s'o iu-

beşti pe dânsa — aurul şi argintul — mai mult de cât porunca lui Dumnezeu : dacă îţi trece prin minte un gând protivnic poruncii, care te împinge spre patima iubirii de argint şi vrea să te sileascâ să te lepezi de dragostea de apropele şi să te laşi înlănţuit de dragostea avuţiei, atunci aruncă şi tu haina de pe tine, îndepărtează-te supărat şi păstrează credinţa Domnului, cum a păstrat Iosif credinţa lui Putifar. Cârmuieşte şi tu un an cum a cârmuit acela în timp de foamete şapte ani, dar nu te îngriji de toate numai pentru desfătarea trupului ci dă şi sufletului ceva..."

(Sfântul Vasile cel Mare, cuvântare ţinută cu ocazia unei secete).

* * *

„...De eşti bogat, gândeşte că nu acela este bogat care are mult, ci acela, care dă mult. Aşa făcea Avraam. El era bogat, dar nu sgârcit, ci primea pe călători în casa sa, şi ajuta lipsa săracilor. El nu şi-a zidit palat frumos, şi totuşi îngerii veneau la el în gazdă pentrucă ei nu se uitau la strălucirea locuinţei, ci la fapta cea bună a sufletului. Deci să urmăm lui, iubiţilor şi averea noastră să o întrebuinţăm pentru cei lipsiţi. Nu casele noastre, ci inimile noastre să le împodobim, căci n'ar fi oare ruşine, ca noi să ne învelim pereţii cu marmoră, dar să lăsăm nebăgat în seamă pe Hristos, care în cel sărac umblă gol şi desculţ? Căci, o omule, ce-ţi va folosi o casă aşa de scump împodobită? Când vei muri nu vei lua-o cu tine. Dimpotrivă, sufletul tău dacă l-ai împodobit şi înfrumuseţat, ai să-l iei cu tine în cealaltă viaţă. Dar închipuieşte-ţi că şi aici pe pământ ai căzut într'o primejdie şi te-a ajuns o patimă grea, ce poate să-ţi ajute casa cea strălucitoare? Poate oare să te scape din primejdie şi din nenorocire, dacă de pildă te îmbolnăveşti, sau îţi mor copiii? Aşa dar, vezi, că casa cea strălucită nu poate să-ţi ajute.

Noi zidim case, spre a locui în ele, nu spre a ne mândri cu ele. Ce este peste trebuinţa noastră, este de prisos şi nefolositor. Tu nu îngădueşti a ţi se face o încălţăminte prea mare, aşa şi o casă prea mare te va

împiedeca la intrarea în cer. Vrei să-ţi zideşti case mari şi slăvite, eu nu te opresc, însă zideşte-le nu pe pământ, ci în cer, case care niciodată nu se învechesc şi nu putrezesc. Dar asemenea case îţi zideşti tu prin cucernicie şi prin binefacere.

Ce alergi tu ca un furios după lucruri trecătoare, care la moarte te părăsesc? Nimica nu este mai înşelător, decât bogăţia. Astăzi ea este pentru tine, mâine împotriva ta, deapururea înarmează ea ochii tuturor pizmaşilor împotriva ta; ea este potrivnicul tău sub însuşi acoperemântul tău, şi-ţi face pe casnicii tăi vrăjmaşi ascunşi".

(Sf. Ioan Gură de Aur, Cuvânt la Duminica 3-a după cincizecime)

Culegere de pr. Neculai Donos

ANIVERSARI

CENTENARUL NAŞTERII LUI CIPRIAN PORUMBESCU

La 2 Octombrie 1953, s'au împlinit o sută de ani dela naşterea marelui nostru compozitor Ciprian Porumbescu.

Multele şi variatele manifestări ce au avut loc cu acest prilej au fost o mărturie vie a interesului pe care regimul nostru democrat popular îl arată faţă de memoria marilor personalităţi ale trecutului.

In şcoli şi în Universităţi, în pagini de reviste literare sau de specialitate, ca şi în ziare, în şedinţe solemne ale marilor noastre aşezăminte de cultură, ca şi în cercuri modeste de salariaţi şi oameni ai muncii, în şedinţe sindicale, în cluburi şi la Atenee populare, pe scene de teatru ca şi la Radio memoria lui Ciprian Porumbescu, a fost cinstită după cuviinţă.

Editarea operei sale muzicale, popularizarea ei în cercuri cât mai largi, iată omagiul pe care la chemarea Guvernului un popor întreg ştie să-l aducă iluştrilor săi înaintaşi.

Biserica noastră ortodoxă a subliniat şi ea sărbătorirea a o sută de ani dela naşterea lui Ciprian Porumbescu, prin diverse manifestări de aducere aminte, întrucât o mare parte a creaţiilor sale muzicale, au caracter religios bisericesc.

Aniversarea marelui compozitor şi în cadrul şedinţei Comitetului de luptă pentru pace dela Sf. Mitropolie a avut senzul ei înalt.

Muzica, căreia Ciprian Porumbescu în scurta sa

existenţă i-a dăruit opere atât de variate este un factor esenţial în împlinirea ţelului pentru care trudesc preoţii pe ogorul vieţii pastorale şi cetăţeneşti şi anume: pacea şi buna voire între oameni.

Muzica îşi are implântată puterea sa de răscolire în adâncimile omeneşti, mereu şi pretutindeni aceleaşi, mereu şi oriunde gata de a vibra.

Este arta pură, care se poate revărsa înălţând sufletele, minţile cele mai agere, pornirile cele mai vii, şi îmblânzi chiar şi inimile cele mai sălbatece.

Este una dintre forţele fără hotar, care poate crea climatul pentru înfăptuirea marelui ideal al omenirii, de totdeauna, după care au suspinat sufletele oamenilor: pacea şi buna înţelegere *).

* * *

Un biograf al lui Ciprian Porumbescu, începe istorisirea vieţii marelui compozitor în aceste cuvinte:

„Geniul muzical se naşte, însă fără mediu prielnic de desvoltare şi progres, rămâne necunoscut, se pierde în marea massă“ (Gr. Posluşnicu: Ciprian Porumbescu pag. 27).

Intr'adevăr, dispoziţiunile fireşti ale copilului Ciprian nu s'ar fi desvoltat aşa de curând şi aşa de bogat, dacă mediul în care văzuse lumina zilei şi în care a trăit nu ar fi fost un mediu prin excelenţă muzical.

Tatăl lui Ciprian Porumbescu, Preotul Iraclie Porumbescu, a fost el însuşi un muzician, întâi în scop bisericesc, apoi şi laic.

„Aveam talent la cântare, spune Iraclie Porumbescu, încă din primii ani şcolari“.

După terminarea studiilor filosofice la Lemberg, la anul 1847 Iraclie călători prin munţi, prin sate din ţară şi adună cântece şi poezii populare pentru colegul, contemporanul şi prietenul său Vasile Alecsandri, care i-a atras atenţiunea asupra preţioaselor mărgăritare ale poporului—poeziile şi cântecele populare.

---

*) Acest articol a fost prezentat sub formă de referat la şedinţa Comitetului de luptă pentru pace a Centrului Eparhial din ziua de 3 Noembrie 1953 cu prilejul sărbătoririi Centenarului naşterii lui Ciprian Porumbescu.

Fiind Iraclie bun cântăreţ şi dispunând de un mare repertoriu de cântece populare, culese prin căile şi munţii Bucovinei—a crescut pe tânărul Ciprian în aceste accente dulci ale melodiilor naţionale, din cea mai fragedă copilărie.

„Direcţia, în care a pornit desvoltarea artistică a lui Ciprian i-a fost în primul rând casa părintească, care răsună de suspinul codrilor, jalea văilor şi şopotul isvoarelor, închegate în melodiile poporului nostru“ (Dr. Valeriu Branişte, Ciprian Porumbescu, pg. 25).

Preotul Iraclie Porumbescu şi soţia sa Emilia au avut 9 copii, din care rămăseseră cu trei: doi băieţi: Ştefan şi Ciprian şi o fată Mărioara.

Nu numai Părintele Iraclie despre care am pomenit aici, ci toată familia sa avea înclinaţie spre muzică. Fiecare căuta să-şi exprime prin diferite forme simţul muzical—spune Marioara Raţiu—sora compozitorului. „Tatăl meu spunea ea, în tinereţe, cânta cu flautul şi avea o voce admirabilă. Mama, avea deasemeni auz muzical, prindea orice melodie şi cânta din gură foarte frumos“.

Ştefan era autodidact la toate instrumentele, iar ea —Marioara Raţiu—, încă dela vârsta de 7 ani lua lecţii dela bătrânul organist şi pianist Valenti din Suceava, studii pe care le-a continuat apoi la Cernăuţi cu vestita Hedviga Piontkovschi, apoi la Braşov. Căsătorită Raţiu, Marioara Porumbescu a fost timp de 32 ani profesoară de piano la Buzău şi la Bucureşti.

In această atmosferă s'a născut Ciprian Porumbescu la 12 Octombrie 1853, în satul Stupca, de unde s'a mutat mai târziu cu părinţii la Şipote pe Suceava, pe creasta Carpaţilor (Cf. Gr. Posluşnicu, Istoria Muzicii la Români).

La vârsta de 6 ani, Ciprian este încredinţat de părintele său, preotul Iraclie, specialiştilor muzicali. La Ilişeşti unde învaţă şcoala primară, primele cursuri de vioară le face cu învăţătorul Simion Maier.

Mai târziu le continuă cu bătrânul organist şi pianist Valenti şi cu magistratul diletant Schlötzer dela judecătoria din Suceava.

De mic copil se arată un băiat deosebit. „Iubea tot ce vine dela popor: cântece, jocuri, chiuituri, iubea

până şi colibile celor uitaţi de soartă şi apăsaţi de pajura cu două capete, îi păreau mai măreţe ca palatele ce se ridicau măreţ în văzduh“ (Gr. Posluşnicu : Ciprian Porumbescu pag. 22).

In 1873 se înscrie la Seminarul Teologic din Cernăuţi şi la Universitate, unde întreprinde cea dintâi activitate muzicală mai importantă. Acolo — zice preotul Const. Muraru, colegul său — el ajunse a fi maestru nu numai în cântarea cu vioara ci şi din clavir sau piano şi din violoncel, învăţând mereu şi singur din cărţi, şi dela alţi bărbaţi, maeştri în muzică, compoziţia şi armonia.

In seminar munca lui Ciprian începe a da roade frumoase, căci el compuse sau alcătuise liturghii întregi şi alte cântări liturgice, pe care corul seminariştilor le cântau în Catedrală.

In acest timp începuse şi creaţiile laice: „Hora naţională, Valsul, Răsunete carpatice şi valsul „Un vis fericit“.

Pasionat în simţirea sa muzicală şi patriotică, împreună cu alţi colegi înfiinţează în anul 1875 — societatea academică „Arboroasa“ din membrii cărora alcătuieşte un ansamblu muzical.

Pentru patriotismul, de care era însufleţit, pentru dârzenia cu care lua apărarea intereselor superioare ale poporului, care gemea sub crunta exploatare habsburgică şi pentru felul cum ştia să mobilizeze tineretul cu idei înaintate, prin muzica sa, în jurul marilor idei de libertate, pentru drepturi cât mai largi pentru bietul norod apăsat, este ales preşedinte al acestei societăţi.

In această calitate, din cauza caracterului poetic-progresist şi patriotic care a ştiut să o imprime acţiunilor societăţii, alături de alţi colegi, Eugen Sireteanu, Const. Muraru, Zaharia Voronca şi Ortizie Popescu, este întemniţat la 15 Noembrie 1878, de către Justiţia habsburgică, de unde a fost eliberat abea la 3 Februarie 1879, după verdictul negativ al juraţilor.

Vina de „a instiga în mod public în faţa multor oameni şi în scrieri răspândite cu dispreţ şi ură contra unităţii legăturilor de stat a imperiului austriac şi contra administraţiei de stat a Austriei“, cum grăieşte ac-

tul de acuzare, a fost plătită scump, deoarece în lunile de temniţă s'a cuibărit în trupul lui firav tuberculoza care avea să-l doboare înainte de a ajunge să împlinească treizeci de ani şi să-şi maturizeze creaţia“ (Cf. Cezar Petrescu, în Scânteia Nr. 2792/14 Octombrie).

Inchisoarea şi ameninţările nu au slăbit însă cu nimic conştiinţa înaltei sale misiuni, de a sluji cauza înaltă a poporului, deşi, din închisoare, după cum spune tatăl său— a adus cu sine germenul morţii timpurii.

Paralel cu studiile filosofice dela Universitatea din Cernăuţi, Ciprian Porumbescu urmează şi termină cu succes studiile muzicale, de cele mai multe ori auto-didacte din cauza lipsei unei şcoli speciale.

In 1879 se duce la Viena, unde-şi perfecţionă specialitatea cu profesorul de Conservator Dr. Frantz Krenn şi cu Louis Schlösser, studii pe care le întrerupe din cauza sărăciei, deoarece autorităţile habsburgice îl lipsiseră de dreptul la o bursă.

Intors dela Viena cu documentele culturii sale muzicale obţine catedra de muzică dela Braşov, care de fapt a fost locul celor mai multe creaţii ale sale.

Muncea zi şi noapte—deşi era cu sănătatea zdruncinată.

„Tipărea cântece după cântece, da concerte peste concerte, iar gazetele româneşti şi străine erau pline de elogii pentru el şi pentru drăgălaşa lui muzică“ (cf. C. Muraru : C. Porumbescu).

In acest timp compune şi opereta „Crai Nou“, la prezentarea căreia pentru prima oară pe scena dela Braşov, revistele şi cotidianele se întrec care de care în a evidenţia valoarea artistică şi colaborarea literaro-muzicală: V. Alecsandri-C. Porumbescu.

Dela prima prezentare a acestei opere, 27 Februarie 1882, trăinicia renumelui geniului muzical al lui Ciprian Porumbescu este asigurat pentru totdeauna.

Puţin timp după primirea operetei „Crai Nou“ compozitorul a fost invitat la concursul de coruri ţărăneşti dela Chizătău (Banat).

„Lumea cântăreaţă dela Chizătău a însemnat pentru C. Porumbescu, după cum el însuşi a afirmat, o expe-

rienţă pe care nu am cu ce o asemăna“ (Cf. Viorel Cozma în România Liberă Nr. 2811, 14 Oct. 1953).

După înapoierea la Braşov a căzut bolnav la pat, iar pe timpul iernei, la sfatul medicilor, pleacă în Italia, la staţiunea Nervi.

Şi aici, cu boala în trup, a purtat totuşi cântecul, melodia naţiei sale, după cum ne confirmă stările despre compozitor de pe timpul petrecerii sale la Nervi, —cântând nu numai pe malul mării—făcând o impresie extraordinară asupra unor viligiaturişti dintre care unul era chiar fostul general rus Totleben, fost comandant al armatelor ruso-române în războiul contra Turcilor (1877-1878) şi chiar şi asupra marelui compozitor italian Giuseppe Verdi, pe care îl vizitează cu acest prilej.

Cu toată îngrijirea, boala înaintează. Din această pricină se întoarce în ţară, la casa părintească, în satul Stupca, unde după o grea şi trudnică suferinţă de trei luni, moare în ziua de Miercuri 6 Iunie 1883, ora 3 noaptea.

Ciprian Porumbescu a murit timpuriu, cu mult înainte de a fi dat poporului şi Patriei sale totul ce ar fi putut da geniul său. Dacă acest mare talent nu s'ar fi stins aşa de timpuriu, înainte de a împlini treizeci de ani, ar fi lăsat culturii noastre naţionale, opere nemuritoare.

In condiţiuni de trai mai omeneşti de cum a fost sorocit să trăiască bietei lui vieţi de luptător cu sărăcia, plăpândul lui trup nu ar fi fost biruit de nemiloasa boală de plămâni.

Cine a străbătut paginile pe cât de puţin cunoscute, pe atât de vrednice de toată atenţia, din jurnalele lui de zi şi din scrisorile lui, îşi dă seama că la temelia ruinării sale, factor important a fost şi lupta cu toate privaţiunile pe care i le impunea sărăcia.

„Mi-i foame, mă plimb ca să-mi treacă foamea — simulez cutare vizită în nădejdea unui prânzişor — mă culc nemâncat“,—sunt tot atâtea leit motive ale confesiunilor sale.

Ciprian Porumbescu a murit degrabă aşa dar şi în urma neîndurărilor sărăciei sale.

Carnetul Cernăuţean din 1879, pentru ziua de 16 Iunie înregistrează:

„Mi-am vândut ieri pantalonii cei vechi şi azi mănânc la Tesarz, pentruca a doua zi la 17 Iunie să noteze:

„După amiază am fost în mare indispoziţie, fiindcă la amiază mâncasem foarte puţin şi mă chinuia foamea".

Şi mai gravă e situaţia studentului C. Porumbescu la Viena. Iată câteva pasagii din Carnetul vienez (1881):

„Către amiază mă duc la Ep. (Epaminonda Bucevschi, pictor renumit, mare şi devotat prieten a lui Ciprian Porumbescu). O găsesc aici pe Tereza (modelul lui Bucevschi) dar sunt în dispoziţie extrem de rea, fiindcă n'am bani şi nici şansa unui prânz".

La 16 Martie notează:

„Mă duc la baia de aburi Esterhazy. După bae mănânc un ficat—prânzul meu de amiază—şi merg acasă pentru a mă culca imediat.

Gazda mi-i aşa de bună că-mi opăreşte un ceai. Seara m'a întrebat de n'aşi vrea să mănânc ceva: ba bine că nu! Imi ghiorăiau maţele de foame ca bietului Ismael în pustie; dar mă jenam să cer ceva.

Am dormit deci resemnat toată noaptea, având cele mai încurcate visuri".

In sfârşit, o scrisoare datată Viena, 31 Iulie 1881, către Ep. Bucevschi, care se înapoiase la Cernăuţi.

„C. P. se plânge că de trei zile scuipă sânge şi că doctorul îi recomandă să plece la ţară şi să bea lapte, dar sărăcia îl face să se plimbe prin parcul Schönbrunn şi să bea numai apă minerală Seltzer".

Dezolatul C. P. se semnează:

„Al D-tale sărman şi bolnav, C. P".

Iată aşadar explicaţia sfârşirii premature a marelui compozitor.

Opera muzicală rămasă de pe urma lui C. Porumbescu este vastă şi variată.

Intreaga operă ajunge la cca 300 piese şi se împarte în:

1.—Muzică de dans şi cu caracter ştiinţific pentru piano şi diferite instrumente... 16 piese.

2.—Quintete pentru coarde... 72 piese.

3.—Coruri bărbăteşti, patriotice şi populare... 66 piese.

4.—Romanţe, creaţiuni patriotice şi Anacreontice... 47 piese.

Afară de acestea merită a fi menţionate bogatele creaţii muzicale religioase.

Dintre cele mai importante menţionăm:

1.—Liturghia Sf. Ioan Gurădeaur pe patru voci, cor mixt.

2.—Liturghia Sf. Vasile, pe trei voci:

3.—Liturghia Sf. Grigorie, pe patru voci,

4.—Diferite liturghii pe două voci şi unisone apoi

5.—Psalmi, imne funebre, catavasii, axioane, Prohodul Mântuitorului, Fragmente de liturghii, Te-deum, Heruvice, Oratoriul pentru Vinerea Patimilor pe patru voci, etc. etc.

Dintre lucrările laice, opera în care Ciprian Porumbescu îşi concentrase o bună parte din genialitatea sa este prima operetă românească „Crai Nou“ şi pe care aşa precum am menţionat mai înainte, presa şi publicul se întreceau în a o elogia.

„Dar accentul, ritmul cântecului popular românesc, era prea puţin simţit, prea puţin cunoscut de intelectualitatea contemporană a lui C. Porumbescu, care cu uşurinţă se lasă influenţat de curente streine motivului adevărat de inspiraţie a acestei muzici.

De aceia se şi explică de ce critica gazetărească afirmă că lucrarea lui C. Porumbescu ar fi influenţată de operele lui Offenbach, Génée, Supée şi alţii, fapt care a determinat pe compozitor să pună la punct această părere greşită, când a spus: „Dacă este vorba de vreun componist pe care l-am studiat şi-l studiez şi acum încă, cu multă diligenţă, atunci îmi permit a spune că componistul acesta e însuşi poporul român, care stă peste Offenbach, Génée, Supée şi alţii.

Ce aflăm în opera lui C. Porumbescu, este viaţă din viaţa care alcătuieşte un popor. Această viaţă, cu toate bucuriile, cu toate suferinţele şi cu toate năzuinţele ei a fost primul şi adevăratul motiv de inspiraţie a compoziţiilor lui Ciprian Porumbescu.

„Uvertura lui C. Porumbescu cu horele sale, cân-

tecul bătrânesc, ditirambul, doina, haiducească sa melodie eroică, şi linia romanţă de dragoste—este un complex de fire tot atât de variate din sufletul poporului, este sinteza unui trecut viforos, în care numai vigoarea internă a naţiunii a putut crea acea forţă care a rezistat tuturor asupririlor" (Cf. Gr. Posluşnicu op. cit. pag. 44).

Articolele apărute în presa noastră democrată cu prilejul sărbătoririi acestui centenar — ne tălmăcesc cu deosebită competenţă valoarea deosebită şi conţinutul adevărat al creaţiilor sale.

Iată câteva din aceste aprecieri, scrise de cei mai competenţi maeştri ai literelor şi artei muzicale.

„In împrejurările vitrege în care a fost creată, opera sa a suferit desigur şi unele influenţe ale ideologiilor claselor stăpânitoare şi a gusturilor lor artistice; ea a mai fost limitată şi de piedicile pe care le avea de întâmpinat orice creator ridicat din popor şi cu atât mai mult unul devotat poporului şi cauzei eliberării lui.

Dar nici o potrivnicie nu a putut înăbuşi ceiace constituie cea mai mare parte a operei sale, creaţia sa profund populară, mlădioasă, plină de înaripat patriotism, de accent de revoltă împotriva asupritorilor" (cfr. Cezar Petrescu, în Scânteia Nr. 2792 din 14 Oct. 1953).

Viorel Cosma în România Liberă (Nr. 2811/14 Oct. 1953), scrie: „Lucrările corale ale compozitorului sunt străbătute de un puternic suflu patriotic, pentrucă compozitorul şi-a iubit patria cu înflăcărare şi a socotit că nici un sacrificiu nu este prea mare când este în joc salvarea ei.

El a simţit din plin nedreapta aşezare socială şi a luptat pentru o lume mai bună, pentru drepturi mai largi".

O parte din cântecele patriotice ale lui C. Porumbescu, au căpătat după moartea sa un caracter revoluţionar.

Aproape toate întrunirile ardelene în care se ridicau glasurile asupritorilor împotriva atotputernicilor imperiului habsburgic, se începeau sau se sfârşeau cu melodii din Ciprian Porumbescu.

„Puternicul ecou pe care l-a dobândit compozitorul „Baladei" în rândurile masselor populare, a îndemnat burghezia în anii premergători celui de al doilea război

mondial să folosească „Balada“ în scopuri diversioniste, naţionaliste, şovine. In ciuda acestor mistificări, creaţia lui Ciprian Porumbescu trăeşte şi acuză pe acei care au voit să-i falsifice conţinutul“.

Sabin Drăgoi, în Contemporanul Nr. 41/9 Octombrie 1953, scrie:

„Analiza activităţii lui Ciprian Porumbescu, a vieţii şi a operei sale, ilustrează în mod viu marele adevăr că cei mai de seamă creatori de artă au fost totodată viguroşi luptători pentru înfăptuirea idealurilor luminoase ale poporului lor, împletind organic munca de creaţie cu năzuinţele poporului“.

In sufletul lui Ciprian Porumbescu a rodit odată cu dragostea de libertate, şi ura împotriva nedreptei stăpâniri.

„Preocuparea de a fi permanent alături de oamenii simpli, de ai ajuta prin arta sa, a determinat puternicul caracter militant al creaţiei lui Ciprian Porumbescu. Aprope fiecare din lucrările valoroase ale compozitorului este îndreptată către un ţel precis — fie că publica „Colecţiunea de cântece sociale pentru studenţi români“, menite să alimenteze spiritul social — cum spune el — fie că înfiera în cântece satirice demascatoare moravurile asupritorilor habsburgi, ale reprezentanţilor moşierimii şi burgheziei („Merge unu într'un otel“, „Că-i domn cu guler şi cu frac“!), fie că preamărea vitejia, optimismul, frumuseţa sufletească a poporului, („Păstori şi plugari“, „Sergentul“, „Peneş Curcanul“, „Visul Păcurarului“).

„Ciprian Porumbescu a ştiut să dea creaţiilor sale patosul luptei poporului pentru o viaţă mai bună şi să mânuiască cu putere biciul sfichiuitor al satirii împotriva duşmanilor poporului.

Aceasta este o tradiţie de preţ a muzicii noastre, o pildă pentru compozitorii de astăzi“ (Cf. C. Palade, Secretar al Uniunii Compozitorilor; Pilda unui mare înaintaş al muzicii noastre, în Scânteia, Nr. 2792/14 Oct. 1953).

„Educat în spiritul ideilor înaintate ale revoluţiei dela 1848, cunoscător profund al vieţii şi suferinţelor oamenilor muncii, Ciprian Porumbescu a fost într'o perioadă de crâncenă asuprire, un participant înflăcărat la

lupta pentru eliberarea naţională şi socială a poporului. Intreaga viaţă sbuciumată a lui Ciprian Porumbescu — organizator de coruri, conducător neobosit de asociaţii culturale, dârz luptător politic — este un admirabil exemplu de participare nemijlocită la frământările contemporanilor. Prin înflăcăratele şi mobilizatoarele sale cântece patriotice („Altarul Mănăstirii Putna, Marşul cântăreţilor din Oraviţa, etc.) Ciprian Porumbescu este un adevărat precursor al cântecului contemporan de masse“ (Cfr. C. Palade, op. cit.).

Creaţiile lui Ciprian Porumbescu îşi au, fără îndoială, limitele lor datorită condiţiilor istorice ale epocii în care a trăit.

Totuşi aceste creaţii au apărut pe arena vieţii artistice contemporane nu ca ale unui adolescent neîndemânatec ci ea apare de matură genialitate şi s'au impus şi contemporanilor şi i se impun şi astăzi prin frumuseseţea lor neîntrecută.

Bogatele creaţii cu caracter religios pe care le-am amintit, deasemenea sunt o pildă vie de evocare caldă şi de limpede simţire creştină.

Ar trebui să fie mai mult cunoscute şi popularizate de cercurile noastre bisericeşti.

Ca o încheere a acestor înseilări pe marginea sărbătoririi centenarului naşterii sale, merită să fie amintită şi o altă lature a creaţiilor sale artistice şi anume aceia de stihuitor şi alcătuitor de aleotrii literare.

A scris poezii în limba germană (Moderne Philosophie, Moderne Poezie (Balade), Romanze Lirik), ba chiar şi o dramă în proză, toate în cel mai patent gen de ironie heiniană, care au fost publicate în „Komersbuchul“ studenţilor germani dela Viena (Cfr. Revista Făt Frumos Nr. 2-3/1954).

Fără îndoială, dacă geniul său care îşi luase sborul cu atât de multe, variate şi neîntrecute lucrări, nu ar fi fost frânt aşa de timpuriu de săgeata morţii, Ciprian Porumbescu ar fi devenit nu numai unul dintre cei mai mari creatori în domeniul muzicei naţionale şi universale, dar şi cel dintâi maestru îndrumător al generaţiilor următoare, iubitoare de muzică din patria noastră.

Sărbătorirea centenarului naşterii sale în împrejurările

actuale, când regimul nostru democrat popular a creat condiţiile fericite pentru desvoltarea tuturor talentelor. în toate domeniile, a ştiinţelor şi a artelor, constituie nu numai un pios omagiu pentru unul din cei mai talentaţi compozitori şi pentru unul din cei mai înflăcăraţi luptători pentru cauza sfântă a libertăţii şi a dreptăţii, ci şi o mustrare pentru vechile orînduiri care au fost oarbe şi nesimţitoare în faţa acestor exemple de suferinţă omenească a acestor mucenici ai aprigei şi neînduratei sărăcii.

Din aceste motive cunoaşterea vieţii sale, trăită eroic, ca şi a operei sale, precum şi difuzarea lucrărilor sale în cercuri cât mai largi, este una din marile noastre datorii.

Biserica, prin preoţii ei şi organizaţiile corale de pe lângă biserici o poate face cu succes, încredinţată că slujeşte atât cauza ei sfântă, cât şi aceia a poporului pentru care Ciprian Porumbescu a luptat.

Pr. Valerian Brânzei

PICTORUL GHEORGHE M. TATTARESCU
(1818-1894)

La împlinirea a 135 de ani dela naşterea sa

Multă vreme critica artistică a încercat să tăinuiască linia înnoitoare a picturii romîneşti a veacului trecut tăgăduindu-i realismul şi aruncând vălul uitării asupra acelor opere, care exprimau năzuinţele de libertate ale poporului, sau constituiau un îndemn puternic la lupta pentru eliberarea de sub jugul exploatării.

Astfel, operele pictorilor revoluţionari dela 1848 au fost calificate, unele fără valoare, iar altele puţin preţuite. De pildă, tablourile lui Andreescu au fost judecate prin prizma pesimismului, minunatele pânze ale lui Nicolae Grigorescu, care exprimă dragostea maestrului pentru ţărănimea muncitoare au fost adesea tălmăcite ca o prezentare idilică a vieţii fericite dela sate, operele lui Th. Aman, exprimând patriotismul într'o formă atât de realistă sunt prezentate ca expresii plate ale unui academism banal. Dar cu toată această critică neîntemeiată, aceşti mari maeştri, aparţinând celei de a doua jumătatea a veacului al 19-lea, urmaşii celor trei pictori revoluţionari din prima jumătate a acestui secol: Constantin Daniel Rosenthal, Ioan Negulici şi Barbu Iscovescu, vor fi artişti cetăţeni, luptători pentru drepturile claselor apăsate, pentru independenţa patriei, acei care vor exprima în creaţiile lor gândurile, sentimentele şi năzuinţele poporului.

In jurul acestor trei fruntaşi, creatori de tradiţie academică, linie realistă şi influenţe înnoitoare se situiază mai toţi pictorii din acea vreme: Emanoil Panai-

teanu Bardasare, Sava Hentia, Mihail Dan, C. D. Stahi, etc., printre ei găsindu-se la loc de cinste şi pictorul Gheorghe Tăttărescu, de care este legată şi măreaţa înfăptuire a ornamentării şi picturii din Catedrala noastră mitropolitană.

Gheorghe Tăttărescu ocupă un loc important în istoria artei noastre. El şi-a început activitatea artistică ca şi mulţi alţi pictori români din trecut, încă din fragedă tinereţe. A fost ucenicul moşului său, zugravul de biserici şi pictorul Nicolae Teodorescu, dela care a învăţat îndemânarea desenării chipurilor şi armonizării culorilor, mai înainte de a putea să ţină pensula în mână şi apoi să ajungă colaboratorul său apropiat. Viaţa lui este pildă de perseverenţă şi muncă serioasă, chiar dela începutul formării sale artistice.

In vremea, când Tăttărescu pornea pe drumul înclinării sale, învăţământul artistic deabea se înfiripa, cei mai mulţi dintre pictori deabea pregătindu-se ca ucenici în atelierele meşterilor.

Desăvârşirea studiilor, tinerii şi-o făceau în academiile de veche tradiţie din Paris, Roma, Viena, acolo unde au studiat pe rînd pictori ca: Negulici, Rosenthal, Iscovescu, Aman, Grigorescu şi ceilalţi.

Tăttărescu socotit un talent promiţător, pornind dela atelierul moşului său, trecând prin şcoala de pictură de pe lângă Episcopia Buzăului ajunge în anul 1845 bursier la Roma. Aici el lucrează cu mare râvnă, căutând să-şi însuşească pe deoparte precizia desenului, prin studiul anatomiei şi perspectivei, iar pe de alta, adunând cunoştinţe de tehnică.

Executând copii după picturile lui Rafael, Paulo Veronese, Guido Reni, Murillo, Leonardo da Vinci ş. a. învaţă din experienţa marilor maeştri. Totodată pictează după natură subiecte variate, peisage, studii de costume, tipuri populare şi chiar imagini mărunte, din viaţa de toate zilele. De o valoare deosebită este chipul unei bătrâne sărace, executată în acea vreme care îţi sugerează foarte impresionant declinul unei vieţi de muncă şi oboseală. La Roma, Tăttărescu se formează îmbinând tradiţia naţională cu cea a şcolii italiene.

Dar în vreme ce Tăttărescu se afla în Italia, în ţară,

frământările sociale culminau cu revoluţia dela 1848. Cei mai buni scriitori, la care se alătură pictori ca: Negulici, Rosenthal, sau Iscovescu, activează în vederea marilor idealuri înnoitoare, mânuind arta lor pe drumul luptelor de descătuşare de sub jugul apăsător. Tăttărescu deşi departe de patrie, nu rămâne în afara preocupărilor generaţiei sale. Intreţine legături cu fruntaşii mişcării revoluţionare: fraţii Goleşti, Bălcescu, I. Aricescu, ocupându-se de propaganda revoluţionară în străinătate. Cu una dintre cele dintâi compoziţii alegorice din plastica noastră; „Deşteptarea României“, executată în 1848 la Roma, a atras atenţia publicului şi a presei italiene asupra ţării noastre. Tăttărescu ţine corespondenţă regulată mai ales cu N. Bălcescu, de la care primeşte veşti din ţară, iar el, la rîndul lui, îl informează despre evenimentele din Italia.

Dovada participării sale, la tot ce se petrece în ţară, chiar după eşecul revoluţiei, Tăttărescu o mai arată prin alcătuirea unor schiţe, în vederea altei compoziţii: „România plângând lîngă sarcofagul libertăţii sale“. Legăturile cu revoluţionarii, care treceau prin Italia, sau cu cei ce au fost mai tîrziu exilaţi, Tăttărescu, deasemenea, o dovedeşte prin numeroasele portrete ce le-a executat şi care constituie cele mai preţioase realizări din acea vreme. A pictat tabloul lui Aricescu în 1847, iar în 1851 a lui Gh. Magheru.

In acest an Tăttărescu părăseşte Roma, însă nu vine în ţară, ci trece pe la Paris, Constantinopole şi Brussa, unde vizitează pe revoluţionarii exilaţi. Portretul lui N. Bălcescu executat de Tăttărescu la Paris exprimă legătura strânsă de prietenie a maestrului cu marele om de înaltă gândire şi acţiune democrată.

Acest portret de mare sobrietate, nu ne înfăţişează numai imaginea personajului, ci şi aleasa consideraţie a pictorului, pentru adevăratul conducător al revoluţiei dela 1848. Lucrat cu măestrie, portretul exprimă personalitatea vastă de gânditor şi luptător a lui N. Bălcescu şi se înscrie, în galeria portretelor psihologice de seamă din istoria picturii noastre.

După întoarcerea sa în ţară, deşi aici se desfăşura o acţiune de constrângere a oricăror manifestări artis-

tice înnoitoare, Tăttărescu nu părăseşte convingerile sale, despre rostul picturii. Astfel în vremea Unirii Principatelor el sprijină înfăptuirea marelui eveniment printr'o compoziţie păstrată în formă litografică, reprezentând un ţăran bătrîn, visînd două femei tinere dîndu-şi mâna.

Preocupările de totdeauna ale lui Tăttărescu în legătură cu soarta şi aspiraţiile poporului său, îl fac să considere la justa valoare obiceiurile şi arta populară.

Primii pictori români au fost mai mult portretişti, peisajul ocupând un loc destul de mic în creaţia lor. Abea după 1860, peisagiul patriei noastre intră tot mai mult în atenţia pictorilor noştri. Cuza Vodă şi M. Kogălniceanu sprijină această nouă îndrumare. Luînd măsuri pentru conservarea monumentelor istorice din ţară, Alex. Ioan Cuza a trimis în călătorie de studii câţiva arheologi şi istorici, cărora li s'au alăturat şi unii pictori. Gh. Tăttărescu voind să cunoască şi să redea peisagiul patriei noastre s'a oferit printr'o scrisoare în Iunie 1860 să viziteze mănăstirile din ţară „ca să copie costume, portrete, datine, căci timpul şi neîngrijirea, afirmă el, le distruge şi cu această ocaziune vom face o colecţie preţioasă, atît pentru ţară, cât şi pentru artiştii pictori, ce se vor însărcina cu subiecte naţionale". Prin această afirmaţie, Tăttărescu înţelegea nu numai reprezentarea figurilor tipice din popor şi redarea peisajului ţării, a privelişti-lor româneşti.

Astfel în vara anului 1860 Gh. Tăttărescu porneşte prin ţară într'o călătorie de studii începând cu jud. Muscel. Din această călătorie ne-a rămas un carnet de schiţe, în care alături de chipurile oamenilor dela ţară în pitoreşti costume naţionale, sunt schiţate peisaje şi motive naţionale de pe pietre vechi şi de pe frescele din mănăstiri. In cursul acestei călătorii el pictează: „Peştera Dâmbovicioara", înfăţişind măreţia impunătoare a masivului stâncos dela intrarea în peşteră. Prin această lucrare Gh. Tăttărescu păşeşte la observarea directă a naturii încercând să redea lumea înconjurătoare în aspectul ei adevărat, în chip realist.

Intenţionând să întocmească un album naţional de privelişti şi chipuri, Tăttărescu, călătoreşte mereu prin ţară, pictînd cu rîvnă şi îndreptîndu-şi toată atenţia către

omul din popor, către felul lui de trai, către realitatea vieţii în toate manifestările ei.

Prin tabloul cu rotunjimi şi luciu de porţelan „Ţaranca la secere“ semnat şi datat 1868, deşi executat după metode academiceşti cu nuanţe idealiste, Tăttărescu contribuie la propăşirea vieţii noastre artistice, îmbogăţind-o cu un subiect nou de o deosebită importanţă socială. Dar Tăttărescu, urmând calea realismului, este un ostenitor deosebit şi în latura îndrumării şi desvoltării învăţământului artistic superior din ţara noastră.

In vremea domniei lui Cuza, Tăttărescu prezintă un proiect de înfiinţare a unei şcoli de pictură şi sculptură, se găseşte apoi printre primii profesori ai acestei şcoli noi înfiinţate, alături de Th. Aman directorul ei, iar după moartea acestuia luînd direcţia muncește cu multă însufleţire la promovarea ei.

In 1866, după înlăturarea lui Cuza Vodă, şcoala fiind închisă, Tăttărescu se găseşte printre profesorii, care pe cont propriu asigură funcţionarea instituţiei, continuînd cursurile cu abnegaţie.

In această vreme alături de munca didactică, Tăttărescu a mai pictat numeroase compoziţii şi portrete. O parte din aceste compoziţii au subiecte mitologice, sau religioase, iar altele se leagă de istoria patriei. Dar domeniul preferat, în care Tăttărescu se dovedeşte a fi cel mai capabil este portretul, şi dacă cele dintîi portrete arată puţină timiditate, atît în execuţie, cît şi în conturarea personalităţii modelului, apoi după o mai adîncă cunoaştere a vieţii, ajunge să poată caracteriza puternic individualitatea modelului său. Cele mai bune exemplare din acest gen, desigur, sunt autoportretele sau portretele membrilor familiei sale, ş. a.

In legătură cu înclinarea sa portretistică trebuie privită şi activitatea ce a desfăşurat-o în domeniul picturii religioase, pictură, care vădeşte o puternică influenţă a spiritului plastic italian din sec. XVI şi XVII. Şi în acest domeniu el caută să se perfecţioneze. Deaceea, când, în 1885 a primit comanda să picteze şi să decoreze Catedrala Mitropolitană din Iaşi, Tăttărescu, cu toată vîrsta înaintată face o călătorie în Rusia, unde vizitează biserici şi muzee, aducînd de acolo schiţe, material documentar,

precum şi note de călătorie, în care manifestă admiraţia sa pentru pictura monumental-decorativă rusă şi pentru compoziţiile unor artişti ca: A. Ivanov, Briulov şi Vereisciaghin.

Intr'adevăr pictura din Catedrala Mitropolitană a Iaşilor impresionează prin execuţia meticuloasă a desenului şi armoniei de culori. Toată experienţa şi perfecţiunea, la care maestrul ajunge până la această înaintată vîrstă — 67 ani — suflet din sufletul său, pune, în realizarea frumuseţei de execuţie a acestei monumentale opere. Te farmecă îmbinarea a tot ce vezi: pictura murală, care se îmbină atât de potrivit cu desenele decorative, precum şi chipurile de sfinţi, unele executate pe fond de peisagii, desvăluind dragostea de natură a maestrului. Pentru trăitorii de acum însă, gustarea artistică a acestei mari opere ar fi şi mai desăvârşită, dacă stratul de fum depus pe ea în curgerea anilor n'ar împiedeca-o.

Din succinta prezentare de până aici, personalitatea lui Tăttărescu, desigur, nu-i decît într'o mică măsură arătată. Munca prodigioasă desfăşurată de artist cu o perseverenţă neobişnuită până în ultima clipă a vieţii lui, a adus artei şi învăţământului plastic o contribuţie, dintre cele mai remarcabile, despre care am amintit doar în linii mari.

Cine are însă curiozitatea de a cunoaşte mai bine pe Tăttărescu poate să viziteze spaţiul larg rezervat operelor sale la Galeria Naţională sau la muzeul memorial Gh. M. Tăttărescu din Bucureşti şi să zăbovească mai mult în faţa nemuritoarei sale opere din Catedrala Mitropolitană a Iaşilor.

Totuşi prezentînd acele cîteva înfăţişări proeminente din activitatea pictorului Tăttărescu se poate desprinde felul luptei dintre nou şi vechi al timpului în care a trăit maestrul şi oglindirea uneia dintre cele mai importante perioade din istoria artei romîneşti. Se poate vedea că alături de contemporanii săi, Tăttărescu a ştiut să răspundă noilor sarcini, pe care mersul înainte al societăţii le punea în faţa artiştilor, contribuind astfel la desvoltarea picturii noastre pe drumul realismului. Cum, ca un clar vizionar a întrevăzut necesitatea de viitor în

domeniul artei; o artă realistă, care să însemne reprezentarea fidelă a adevărului artistic, adică a adevărului obiectiv în artă, căci numai o astfel de artă tinde să reflecte profund şi fidel realitatea socială.

Iarăşi se mai poate vedea că Tăttărescu a privit viaţa în toate manifestările ei, iar în realizarea realistă a artei sale materialul său în accepţiunea largă a cuvântului îl constituie viaţa multilaterală a naturii şi a societăţii, toată viaţa omenească.

Cu conştiinţa împăcată că n'a tăinuit talentul ce i s'a încredinţat maestrul şi artistul Gh. M. Tăttărescu în anul 1894 la vîrsta de 74 de ani se îndreaptă către Domnul.

Considerăm acum, la împlinirea celor 135 de ani dela naşterea sa, că ne găsim ca într'un popas binefăcător şi deschizător de luminişuri noi asupra oamenilor de valoare pe care i-a avut neamul şi patria noastră în trecutul sbuciumat şi condiţiunile prosperei ale artei.

Opera pictorului Tăttărescu ne indică marea valoare pe care arta o are pentru societate. Cum această artă stă într'un strîns raport cu viaţa însăşi a socetăţii, ca o reflectare a diverselor ei manifestări şi ne duc la concluzia că arta pentru a se putea ridica pe culmile ei cele mai înalte are nevoie de răgaz şi o ambianţă paşnică.

A ne osteni dar, pentru o astfel de viaţă, ne este sugerat şi de cultivarea şi promovarea artei celei sănătoase.

Pr. Eugen Munteanu-Iaşi

NOILE NORME ORTOGRAFICE ALE LIMBII ROMÂNE

In luna Iunie 1952, Secţia Ştiinţa limbii, literatură şi artă a Academiei R. P. R. a publicat un proiect de ortografie a limbii române în săptămânalul Contemporanul.

Colectivul care a alcătuit proiectul de ortografie s'a călăuzit de următoarele principii:

1. – Noua ortografie trebuie să fie „mai simplă, mai consecventă, mai lipsită de fluctuaţii, mai unitară". Schimbarea ortografiei printr'o reformă radicală ar provoca turburări şi ar îngreuna comunicarea în scris între oameni.

2. – Respectarea „deprinderilor grafice bine înrădăcinate în scrierea limbii române, care nu dau prilej la îndoeli şi greşeli".

3. – Aşezarea *principiului fonetic* la temelia proiectului de ortografie. In scriere se va reda cât mai fidel pronunţarea. Principiului fonetic îi sunt asociate principiul silabic şi cel morfologic „pentru a nu mări prea mult numărul de semne ortografice".

4. – Ortografia va reda în principiu pronunţarea literară românească. Prin publicarea proiectului de ortografie s'a urmărit participarea a cât mai mulţi oameni de ştiinţă, lingvişti, scriitori, profesori de limbă şi literatură, învăţători, muncitori, studenţi, elevi, la rezolvarea justă a problemelor ortografiei limbii române. Discuţiile pe marginea proiectului s'au desfăşurat câteva luni. Părerile celor ce au participat la rezolvarea acestei probleme au fost publicate în săptămânalul Contemporanul.

Academia Republicii Populare Române a ţinut seamă de sugestiile şi părerile celor ce au luat parte la procesul de rezolvare al ortografiei şi a elaborat noile norme ortografice ale limbii române.

Consiliul de Miniştri al Republicii Populare Române (Colecţia de Hotărîri şi dispoziţii ale Consiliului de Miniştri al R. P. R.

anul II Nr. 63 din 5 Octombrie 1953) a aprobat noile norme ortografice ale limbii române, indicând totodată, condiţiile de aplicare. Academia Republicii Populare Române va publica Micul Dicţionar Ortografic (Index de cuvinte) îndreptar pentru aplicarea noilor norme ortografice.

Noile norme ortografice ale limbii române intră în vigoare de la data de 1 Aprilie 1954. Pentru învăţământul de toate categoriile, noile norme ortografice intră în vigoare începând cu anul şcolar 1955-1956, cu excepţia învăţământului superior pentru care rămâne valabilă data de 1 Aprilie 1954.

Incepând cu data de 1 Aprilie 1954, manuscrisele pentru orice fel de lucrări ce se vor tipări, multiplica, litografia etc., vor fi prezentate în noua formă ortografică. Revistele de copii se vor tipări cu noua ortografie, începând cu anul şcolar 1955-1956.

Manualele şcolare pentru anul şcolar 1954-1955, pentru învăţământul de toate categoriile, vor fi tipărite cu vechea ortografie. Incepând cu anul şcolar 1955-1956 manualele pentru învăţământul de toate categoriile tipărite cu vechea ortografie nu mai sunt valabile.

Ministerele şi celelalte organe centrale vor lua măsuri pentru a prevedea, în planurile de cheltueli şi planurile de aprovizionare tehnico materiale pe 1954-1955, fondurile şi materialele necesare aducerii la îndeplinire a Hotărîrii Consiliului de Miniştri.

NORME PRIVIND ORTOGRAFIA LIMBII ROMÂNE

1. - Se suprimă litera â, înlocuindu-se peste tot cu î (mînă, mîine, cînd, gînd, romîn, Romînia).

2. - Se înlocuieşte apostroful cu linioara, pentru a marca rostirea împreună a două sau mai multe cuvinte (s-a dus, m-a văzut, n-a scris, dusu-sa, într-o zi, nu-s, etc.).

3. - Se suprimă u final dispărut din rostire (ochi, unghi, unchi, cîrmaci, beci, mai, cui, voi, tai, roi, făcui, auzii).

4. - După literile ş, j, în rădăcina cuvântului, se scriu literile i, e, a, nu î, ă, ea (de ex. şi, şir, şină, maşină, jilţ, jir, jeratic, a jecmăni, jelanie, a jelui, şase, şapte, şade, etc.) iar în afară de rădăcina cuvintelor în terminaţii şi în sufixe, se scriu literile î, ă, ea, pentru a păstra identitatea imaginii grafice a terminaţiilor şi sufixelor (de ex. terminaţiile şi sufixele -ă, -ări, -ământ, -ător, -înd -easză, -ească, -eală, -ean,: uşă sg., tovarăşă sg., fruntaşă sg., grijă

șg., coajă sg., plajă sg., îngrașă sg., ind. prez., furișă perf. simplu, îngrașă perf. simplu, angajă perf. simplu, înfățișări, angajări, îngrășământ, înfricoșător, furișează, angajează, să sfîrșească, să greșească, tovărășească, greșeală, oblojeală, clujean, mureșean, oșean, etc.).

5. - După consoane, (afară de ch, gh,) nu se va scrie ia ci ea, (deal, meargă, leac, lumea, marțea, seară, seamă, ceas, ceai, ceară, geam, etc.).

După consoane labiale (b, p, m, f, v,) acolo unde de obicei alternează cu ie, se va scrie ia: biata (biete), piatră (pietre), să piară (piere) amiază, miazăzi, miazănoapte (miez), desmiardă (desmierd), o mia (miel), fiare (fier), să fiarbă (fierbe), abia, piază, fiară.

Diftongul ia se mai scrie după consoană și în pronumele aceștia, atâția, (acești-a atâți-a).

După ch, gh, se scrie ea atunci cînd alternează cu e (cheamă-chem, cheag, se încheagă - a se închega, blochează-blochez, tinichea-tinichele, gheară-gheruță, gheată-ghete, gheață-ghețuri, veghează-veghez, priveghează-priveghez) și ia cînd nu există forme alternante (chiar, maghiar).

7. - La început de cuvânt și după vocală se scrie ia când alternează cu ie (femeia-femeie, baia-baie, voia-voie, trebuia-trebuie, să croiască-croiește, întemeiază-întemeiez, îndoială-îndoieli, băicoian (din Băicoi) -băicoieni etc.) și ea, cînd alternează cu e (ea-el, aceea-acelei, ideea-idee, epopeea-epopee, Coreea, coreean, Coree, creează-creez, etc.).

8. - După vocala i nu se va scrie ia sau ea ci a, (via, viață, familia, piață).

9. - Diftongul ie, la început de cuvînt și după vocală, se va scrie ie (ied, iepure, ieftin, ieșire, femeie, cheie, baie, voie, trebuie, creier, treier, constituie, atribuie, proiect. Fac excepții eu, el, ei, ele, ești, este, e, eram, erai...

In cuvintele în care nu se rostește ie ci e, se va scrie e (creez, idee, alee, epopee, eră, epocă, exploatare, eminent, poet, poezie, poemă, etc.).

După consoană unde se pronunță diftongul ie, nu se va scrie e, ci se va scrie ie, (fier, pier, pietre, miel, pierde, miercuri, obiect, subiect, etc.).

10. - Inainte de b, d, g, v, nu se va scrie s ci z, așa cum se pronunță (zbor, zbucium, brazdă, izvor, azbest, zdruncin, zgomot, zvon, zvânta).

11. - Prefixul des-, înainte de b, d, g, v, r, m, n, l şi înainte de vocale, se va scrie dez- (dezbatere, dezgroapă, dezvoltare, dezrădăcinare, dezmiardă, deznoada, dezlega, dezamăgi, dezarma, dezumfla).

12. - Sufixul -eţe se va scrie cu e la sfîrşit (tinereţe, frumuseţe).

13. - După litera ş, a particulei dela sfârşitul pronumelor şi adverbelor se va scrie i (acelaşi, aceiaşi, aceleaşi, însuşi, însăşi, totuşi, iarăşi).

14. - Se suprimă consoanele duble (casă, masă, rasă, nu cassă, massă, rassă).

Consoane duble sunt posibile numai la întîlnirea consoanei n, a prefixului în cu n, iniţial al rădăcinii următoare (înnoda, înnopta, înnoi, înnora).

15. - Se vor scrie cu litere mici: numele de popoare, (romîn, rus, polonez, etc.), lunile (ianuarie, februarie, etc.) zilele săptămînii (luni, marţi, etc.) punctele cardinale (sud, nord, est, etc.).

16. - Se va scrie b, (nu v) în numele lunilor februarie, septembrie, octombrie, noembrie, decembrie. (După revista Limba Romînă Nr. 5 Sept. Oct. 1953 pg. 14-15).

Cunoaşterea normelor ortografice elaborate de Academia Republicii Populare Romîne şi aprobate prin Hotărîrea Consiliului de Miniştri este absolut necesară pentru clerul nostru şi pentru toţi funcţionarii din cadrele bisericii. Intrucît pe ziua de 1 Aprilie 1954, aceste norme intră în vigoare, fiecare preot trebuie să-şi procure Micul Dicţionar Ortografic, care va fi un fel de îndreptar la alcătuirea lucrărilor de Cancelarie, a conferinţelor şi rapoartelor de activitate. Este de dorit ca preoţimea să fie alături de toţi cei care muncesc la rezolvarea acestei importante probleme.

Redacţia

ACŢIUNI PENTRU APĂRAREA ŞI INTĂRIREA PACII

I. — Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii

Viena 23-28 Noembrie 1953

In ziua de 23 Noembrie 1953, s'a deschis la Viena sesiunea Consiliului Mondial al Păcii. S'au adunat reprezentanţii autorizaţi ai mişcării pentru pace din toate ţările spre a discuta diferitele probleme ale vieţii internaţionale şi spre a lua hotărîri care să ducă la apărarea şi întărirea păcii în lume.

Dela sesiunea Consiliului Mondial al Păcii ţinută la Budapesta a crescut mult curentul în favoarea tratativelor ca mijloc de reglementare paşnică a problemelor internaţionale litigioase. In acest timp s'a produs şi încetarea operaţiunilor militare în Coreea în urma acţiunilor întreprinse în acest scop de forţele păcii. Acest succes a mărit numărul partizanilor păcii şi a sporit încrederea că pacea poate fi asigurată prin tratative între marile puteri.

In timp ce partizanii păcii se pronunţă pentru tratative, pentru destinderea încordării internaţionale, cercurile agresive intensifică cursa înarmărilor, fabricarea de arme atomice şi a altor arme de exterminare în masă, înmulţesc bazele militare pe teritorii străine, fac presiuni şi sforţări pentru integrarea armatei germane în aşa numita armată europeană, pregătesc prin toate mijloacele al treilea război mondial.

Consiliul Mondial al Păcii care exprimă năzuinţele întregii omeniri iubitoare de pace a dezbătut în sesiunea dela Viena, problemele care preocupă în mare măsură massele largi ale popoarelor.

La această sesiune deschisă în ziua de 25 Noembrie 1953, s'au întâlnit figuri cunoscute şi preţuite de

toţi partizanii păcii din lume şi participanţi noi sosiţi ca invitaţi sau observatori care dovedesc prin prezenţa lor lărgirea continuă a rândurilor luptătorilor pentru pace. Membrii Biuroului Consiliului Mondial al Păcii în frunte cu preşedintele său Joliot Curie şi cu reprezentanţi ai delegaţiilor între care şi prof. dr. Hortolomei au luat loc la masa prezidiului.

Şedinţa a fost deschisă de către prof. Brandweiner în numele partizanilor păcii din Austria.

A luat, apoi, cuvântul savantul francez Joliot Curie, preşedintele Consiliului Mondial al Păcii, care în raportul său a făcut o temeinică analiză a situaţiei internaţionale, subliniind succesele obţinute de popoare în lupta pentru realizarea unei destinderi internaţionale, precizând sarcinile care revin popoarelor şi indicând obiectivele luptei pe viitor.

„Sarcina esenţială, a arătat Joliot Curie, constă în a găsi mijloacele cele mai efective pentru a face ca reuniunea atât de dorită şi atât de necesară a celor cinci mari puteri să aibă loc.

Analiza principalelor evenimente care caracterizează actuala situaţie internaţională arată că este foarte greu să se obţină rezolvarea problemelor concrete într'o atmosferă de puternică încordare internaţională. In această atmosferă se fac încercări de derutare a oamenilor şi există primejdia ca ei să se lase antrenaţi de un spirit de cruciadă.

Aş dori să am posibilitatea să mă adresez direct tuturor acestor oameni şi să le spun: Sunteţi credincioşi unui anumit regim; credeţi—vi s'a repetat doar atât de des acest lucru—că se urmăreşte cucerirea voastră şi renunţarea de către voi la modul vostru de viaţă; că cu ruşii se pot duce tratative numai dacă îşi vor schimba orînduirea, iar cu chinezii—dacă îl vor rechema pe mareşalul din Formosa.

După părerea D-vs. ar fi oare rezonabil să se afirme că cu americanii s'ar putea duce tratative numai dacă vor lichida capitalismul?

Credeţi oare că pacea poate fi instaurată numai dacă toţi oamenii vor împărtăşi convingerile D-vs.?

Dacă nu, nu urmează oare ca împreună cu oamenii

aşa cum sunt ei, într'o lume aşa cum este ea, să se caute mijloacele pentru micşorarea încordării internaţionale?

O conferinţă a reprezentanţilor celor cinci puteri, care poartă cea mai mare răspundere pentru menţinerea şi întărirea păcii, nu ar fi oare cea mai bună cale spre destinderea încordării internaţionale?

Fie ca reprezentanţii celor cinci mari puteri să se întâlnească şi, printr'un schimb de păreri asupra intereselor şi temerilor lor şi printr'o discuţie în linii generale, asupra problemelor care provoacă divergenţe în lumea întreagă, să risipească bănuelile şi să destindă atmosfera.

Consider că una din principalele sarcini ale sesiunii noastre este de a găsi cel mai eficace mijloc pentru a obţine ca această conferinţă să aibă loc".

Rând pe rând au luat cuvântul zeci de reprezentanţi ai popoarelor din cele mai îndepărtate colţuri ale pământului, deosebiţi prin îndeletniciri, prin convingeri politice sau credinţe religioase, dar uniţi de ideia păcii.

Iată câteva fragmente din cuvântarea marelui scriitor Ilya Ehrenburg:

„Ce ţeluri urmăresc unii oameni de stat care intensi-
„ficând pregătirile de război, construind noi baze militare
„şi sporind armatele aflate în subordinea lor, repetă ne-
„încetat cuvintele: „propuneri", „conferinţe", „tratative",
„garanţii" ?...

„In basmul lui Perrault, bine cunoscut tuturor co-
„piilor, lupul vrând să mănânce fetiţa, îşi îmbracă bo-
„neta bunicii. Oricine înţelege că poporul sovietic, cu
„toată dragostea lui pentru culoarea roşie, nu seamănă
„câtuşi de puţin cu naiva Scufiţă Roşie. Dar pentru a
„înşela Uniunea Sovietică, unii oameni de stat rostesc
„tirade de pace, ei vor să-şi liniştească concetăţenii, să
„demonstreze locuitorilor Europei occidentale şi Ameri-
„cii că majorarea impozitelor, sporirea armamentelor, di-
„feritele tratate de război se explică prin lipsa de do-
„rinţă a celeilalte părţi de a răspunde la propunerile
„prieteneşti; nici pomeneală de lupi, nu există decât o
„bunicuţă bună, răbdătoare şi scufiţa Roşie din cale-
„afară de capricioasă.

„Faptul că unii oameni de stat sunt nevoiţi acum

„să recurgă la camuflaj, dovedeşte forţa partizanilor pă-„cii, dar ar fi cea mai mare nenorocire pentru toate „popoarele dacă acest camuflaj le-ar slăbi vigilenţa".

Ehrenburg a arătat în continuare că oamenii de stat americani, vorbind despre „tratative" fac totul, folosesc orice pretext pentru a face cu neputinţă tratativele propuse în interesul slăbirii încordării internaţionale.

„Oamenii de stat americani împiedică prin toate mijloacele ce le sunt accesibile admiterea reprezentanţilor legali ai Chinei în Organizaţia Naţiunilor Unite, împiedecă relaţiile paşnice dintre China şi alte ţări din Europa, America şi Asia.

Să luăm o altă chestiune pentru a cărei reglementare poartă răspunderea cele patru mari puteri: S.U.A., U.R.S.S., Anglia şi Franţa—problema germană. Toţi susţin că trebuie creată o Germanie unită, democratică şi iubitoare de pace. Partizanii păcii au spus nu odată acest lucru. El este repetat de oamenii de stat care încearcă astăzi să se dea drept adepţi ai tratativelor. Ce lipseşte? Bunăvoinţa pentru o înţelegere. Nu se poate vorbi despre tratative şi în acelaş timp să se aplice măsuri care nu numai că fac ca tratativele să nu dea rezultate, ci fac totodată ca ele să fie lipsite de sens. Este imposibil ca, propunând realizarea unei înţelegeri cu privire la unificarea Germaniei, să se facă totul nu numai pentru a adânci desmembrarea acestei ţări, ci şi pentru a o legifera. Făţărnicia unor oameni de stat care, propunând tratative în problema germană, stăruie în acelaşi timp asupra ratificării cât mai grabnice a tratatelor dela Paris şi Bonn este evidentă pentru toată lumea".

Ehrenburg a arătat în continuare, că cercurile guvernante americane subminează reglementarea problemei coreene şi a problemei dezarmării, precum şi cea a interzicerii tipurilor de arme care ameninţă în primul rând populaţia lipsită de apărare. In intervalul de timp care a trecut dela ultima noastră sesiune—a continuat Ehrenburg — aceşti oameni de stat au făcut destule declaraţii pe tema necesităţii de a se slăbi încordarea internaţională. In această perioadă de timp, aceşti oameni de stat au aplicat o serie de măsuri care nu pot decât să agraveze situaţia internaţională. Arătând că acordurile sunt

de dorit, ei au încheiat un acord cu fostul aliat şi succesor spiritual al lui Hitler, acord care transformă nefericita Spanie într'o bază de atac pentru o eventuală agresiune. Vorbind despre necesitatea tratativelor paşnice, ei duc tratative pentru transformarea Scandinaviei şi a diferitelor ţări din Orientul Apropiat şi Mijlociu în baze militare ale lor. In timp ce dau asigurări că sunt călăuziţi de o sinceră dragoste de pace, ei refac diviziile germane şi exercită o presiune extraordinară asupra statelor din Europa Occidentală pentru a obţine constituirea cât mai grabnică a „armatei europene". Hotărîrile pe care le va adopta sesiunea noastră, a spus Ehrenburg în încheere, trebuie să clarifice problema tratativelor şi acordurilor". Aceste hotărîri trebuie să contribuie la slăbirea încordării internaţionale şi să fie acceptabile pentru toţi oamenii iubitori de pace, indiferent de convingerile lor, pentru patrioţii din orice ţară — americani şi chinezi, englezi şi ruşi, germani şi francezi. Popoarele aşteaptă cuvântul nostru. Ele văd că acum oamenii de stat din toate ţările sunt nevoiţi să ţină seamă de noi. Mulţi dintre ei au şi fost siliţi de noi să vorbească în alt chip—să vorbească despre pace. Noi îi vom sili să şi acţioneze în alt chip—să accepte pacea".

Din partea delegaţiei române a vorbit d-na Florica Mezincescu. D-sa spune că omenirea trăieşte acum momente de răspântie. Toată lumea se întreabă dacă, în urma armistiţiului din Coreea, se poate nădăjdui o destindere internaţională sau se va accentua încordarea în raporturile dintre marile puteri. Insistă asupra faptului că, în vreme ce, în Uniunea Sovietică şi în toate ţările de democraţie populară toate acţiunile sunt străbătute de ideia păcii, în ţările apusene se întâlnesc fel de fel de manifestări care au ca obiectiv războiul, mergând până la amestecul în treburile interne ale altor state. D-sa încheie astfel:

„In lumina unor asemenea fapte, apare limpede căror scopuri slujesc milioanele de dolari, alocaţi prin legile şi măsurile Senatului american şi puşi la dispoziţia unor persoane „selecţionate" dintre fugarii din ţările de democraţie populară.

Este limpede pentru orice om obiectiv că asemenea

acţiuni nu sunt compatibile cu relaţii normale între state. Respectul cuvenit suveranităţii naţionale a tuturor statelor reprezintă o condiţie de bază pentru menţinerea păcii şi pentru desvoltarea colaborării internaţionale.

Faptele dovedesc că există încă mari resurse nefolosite pentru desvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare între popoare. Lucrul acesta l-a scos cu putere în evidenţă Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor ce s'a desfăşurat recent în Capitala ţării noastre. Numeroasele articole ce continuă să apară în presa tuturor ţărilor dovedesc ecoul uriaş pe care Festivalul l-a avut în lumea întreagă. Zecile de mii de tineri din 111 ţări, care s'au întâlnit pe pământul ţării noastre, au putut constata cu bucurie că deosebirile de rasă, de limbă, de credinţă religioasă, de opinii politice, n'au constituit piedici în calea voinţei lor de colaborare, a setei lor de prietenie. Festivalul a prilejuit un larg schimb de manifestări culturale şi artistice care a îmbogăţit tineretul cu cunoaşterea tezaurului culturii naţionale a diferitelor ţări, contribuţie specifică a fiecărui popor la patrimoniul comun al culturii mondiale. S'a dovedit încăodată că întâlnirile internaţionale crează popoarelor cele mai bune condiţii pentru a-şi da seama că există interese vitale comune: pacea, schimburile economice şi culturale.

Unul din rezultatele însemnate ale prezenţei în ţara noastră a zecilor de mii de participanţi la Festival a fost faptul că ei au putut să-şi dea seama de voinţa de pace a poporului nostru, de preocupările lui paşnice. Aceleaşi preocupări paşnice se oglindesc în planurile noastre de viitor. In următorii doi ani, agricultura, industria textilă, de încălţăminte şi alimentară vor lua un puternic avânt. In anul 1955, investiţiile în aceste sectoare vor reprezenta dublul celor din 1953, — se vor desvolta considerabil construcţiile de locuinţe, de instituţii şcolare, de instituţii pentru apărarea sănătăţii. Toate acestea vor asigura o creştere simţitoare a nivelului material şi cultural al poporului.

Munca noastră, preocupările noastre, sunt în concordanţă deplină cu interesele păcii şi noi avem nevoie de pace pentru a le realiza.

Popoarele din întreaga lume doresc pacea. Mişcarea

contemporană pentru pace a devenit o forţă uriaşă, cum n'a cunoscut niciodată istoria. Exprimăm dela această înaltă tribună încrederea poporului român în lupta hotărâtă şi plină de abnegaţie pe care o duc popoarele pentru a face ca spiritul tratativelor să triumfe, pentru realizarea destinderii internaţionale. Vă asigurăm că poporul nostru, ca şi până acum, este hotărât să sprijine orice iniţiativă care are drept scop întărirea păcii şi securităţii internaţionale".

La glasurile zecilor de vorbitori, s'a unit glasul pastorului Martin Niemoeller (Germania Occidentală) care a propus să se adreseze în numele Consiliului Mondial al Păcii un apel către toţi slujitorii bisericii în vederea intensificării luptei pentru obţinerea păcii în întreaga lume, subliniindu-se că lupta pentru pace este o datorie sfântă a tuturor credincioşilor bisericii creştine, şi glasul Mitropolitului Nicolae de Krutiţchi şi Colomna care, după ce a arătat că biserica ortodoxă rusă împreună cu întregul popor sovietic sunt stăpânite de o singură năzuinţă — pacea generală, a subliniat că întreaga lume urmăreşte cu o deosebită atenţie ca prevederilor acordului de armistiţiu din Coreea să fie respectate şi aşteaptă începerea tratativelor pentru instaurarea unei păci trainice în Coreea.

„Intreaga lume, cunoaşte dificultăţile şi obstacolele ridicate cu înfrigurare în calea acestor tratative. Forţele răului îşi continuă acţiunea destructivă. Ţinta lor este să împiedice tratativele, să torpileze armistiţiul.

Dar noi, scumpi prieteni, vedem primejdia şi nu slăbim lupta împotriva ei. In campania mondială lansată pe baza Apelului dela Budapesta al Consiliului Mondial al Păcii, forţele noastre cresc ca număr şi devin din ce în ce mai conştiente de necesitatea imperioasă a tratativelor în problema coreeană şi în alte probleme".

Vorbind aici în calitate de slujitor al bisericii ortodoxe ruse, a spus în continuare mitropolitul Nicolai, „vreau să concentrez atenţia mea şi a Dvs. asupra sarcinii atragerii maselor de credincioşi la cauza noastră comună.

La congresul dela Viena şi la sesiunea dela Budapesta slujitorii diferitelor religii au fost larg reprezentaţi.

Alăturându-se luptei pentru pace, masele de adepţi

ai islamului, budismului şi altor religii din Asia şi Africa, constitue o forţă uriaşă de rezistenţă împotriva războiului.

Se lărgeşte în acelaşi timp mişcarea creştinilor pentru apărarea păcii. Un număr tot mai mare de creştini de diferite confesiuni ajung la unica hotărâre justă: să lupte pentru pacea internaţională, laolaltă cu popoarele.

Marcând solidaritatea întregii creştinătăţi în problemele războiului şi păcii, un reprezentant atât de influient al bisericii anglicane cum este arhiepiscopul de York, dr. Garbett, şi-a ridicat şi el glasul în apărarea păcii. In pastorala sa din Septembrie pe tema: „Război sau pace?“ el a subliniat necesitatea găsirii unui modus vivendi între popoarele de diferite ideologii şi, considerând că admiterea Chinei noi în Organizaţia Naţiunilor Unite va slăbi încordarea internaţională, el a sprijinit ideia cooexistenţei paşnice“.

In încheiere, Mitropolitul Nicolai a spus: Chem cu înflăcărare creştinii şi credincioşii tuturor religiilor:

„Să fim uniţi în cauza sfântă de apărarea păcii şi în lupta împotriva acţiunilor agresive ale duşmanilor păcii!“

După încheierea discuţiilor s'a trecut la discutarea şi aprobarea rezoluţiilor elaborate de comisii şi la alegerea de noi membri ai Consiliului Mondial al Păcii.

La recomandarea Biroului Consiliului Mondial al Păcii s'a adoptat hotărîrea de a se sărbători în 1954 jubileurile următorilor mari reprezentanţi ai culturii mondiale: Implinirea a 200 de ani de la moartea scriitorului englez Fielding, împlinirea a 50 de ani dela moartea lui A. P. Cehov, a 50 de ani dela moartea compozitorului ceh Dvorak, a 2400 de ani dela naşterea lui Aristofan.

Cuvântul de închidere a fost rostit de Pietro Nenni, vicepreşedintele Consiliului Mondial al Păcii. D-sa a arătat că la lucrările sesiunii au participat 314 delegaţi, reprezentând 59 de ţări. S'au discutat diferite probleme care au dus la cererea generală—aceea de a se stabili pacea.

Rezoluţiile Consiliului Mondial al Păcii:

Mesagiul adresat de Consiliul Mondial al Păcii, Organizaţiilor şi personalităţilor care doresc slăbirea încordării internaţionale.

„Armistiţiul încheiat în Coreea a dat naştere, în lumea cuprinsă de atâţia ani de nelinişte, speranţei că în cele din urmă încordarea în relaţiile între marile puteri va slăbi. Dar tratativele care au început întâmpină neîncetat noi şi noi obstacole. Realizarea unui acord în alte probleme de importanţă vitală pentru pacea în întreaga lume este dificilă.

Popoarele doresc însă fierbinte slăbirea încordării internaţionale. Restricţiile economice şi presiunea politică, care însoţesc încordarea internaţională, sunt o povară tot mai grea pe umerii popoarelor.

Considerăm că există posibilitatea ca lumea să fie scoasă din această situaţie.

Diferite forţe politice şi sociale acţionează în prezent în toate ţările în favoarea slăbirii încordării internaţionale.

Creşte numărul reprezentanţilor de seamă ai ştiinţei, clerului, personalităţilor politice de seamă, care condamnă astăzi folosirea armelor de exterminare în masă. Opinia publică este alarmată de acumulareu crescândă a fel de fel de tipuri de arme. Toţi oamenii cu judecată sănătoasă constată că este cu neputinţă să se reglementeze problemele de însemnătate mondială şi să se asigure pe deplin valoarea acordurilor, dacă ele au fost încheiate fără participarea Guvernului Republicii Populare Chineze.

Reprezentanţi cu autoritate ai tuturor partidelor politice din majoritatea ţărilor vest-europene iau atitudine publică împotriva reînvierii sub orice formă a militarismului german.

In aceste condiţii, considerăm că este necesară unirea eforturilor tuturor organizaţiilor şi personalităţilor care doresc slăbirea încordării internaţionale.

Rezoluţia adoptată de Consiliul Mondial al Păcii la 28 Noembrie 1953 expune punctul nostru de vedere în această problemă. Devine necesară pregătirea de comun

acord a unei întâlniri care ar permite să se compare liber diferite puncte de vedere şi să se examineze soluţiile posibile. Convocarea în viitorul cel mai apropiat a unei întâlniri internaţionale cu un asemenea caracter ar fi ea însăşi un factor important în slăbirea încordării internaţionale".

Rezoluţia generală a Consiliului Mondial al Păcii

„Apelul în favoarea tratativelor, adoptat de sesiunea dela Budapesta a Consiliului Mondial al Păcii, a avut un puternic ecou şi s'a bucurat de cel mai larg sprijin. Datorită acestei campanii ideia reglementării divergenţelor internaţionale pe calea unor acorduri acceptabile pentru toţi capătă pe zi ce trece o popularitate din ce în ce mai mare şi se dovedeşte rodnică. Incetarea operaţiunilor militare în Coreea a constituit o victorie a cauzei păcii.

In ceea ce priveşte Germania, ultimul schimb de note dintre marile puteri dovedeşte că este cu putinţă convocarea în viitorul apropiat a unei conferinţe a celor patru mari puteri.

In ceea ce priveşte Indochina, ideia încetării operaţiunilor militare şi a reglementării paşnice, cucereşte pături din ce în ce mai largi ale opiniei publice atât din Franţa cât şi din Vietnam.

Dar forţele care se opun slăbirii încordării internaţionale, folosesc cuvântul „tratative" pentru camuflarea unor acţiuni care urmăresc prelungirea războiului rece. A pune pe interlocutorul său în faţa unor fapte împlinite—nu înseamnă năzuinţă spre tratative; a încerca să creeze condiţii pentru zădărnicirea tratativelor — nu înseamnă a le dori.

Atât în Asia cât şi în Europa, situaţia în unele regiuni şi unele conflicte prezintă o primejdie deosebită pentru cauza păcii.

In Coreea, tratativele sunt în primejdie. Tendinţa de a exclude ţările neutre, şi mai ales India din componenţa Conferinţei politice, tendinţă ce afectează în special in-

teresele Asiei, poate zădărnici tratativele. Popoarele nu vor admite reluarea operaţiunilor militare în Coreea.

Interesele securităţii Europei cer reglementarea cât mai grabnică a problemei germane: o asemenea reglementare este cu putinţă numai pe calea unei înţelegeri între cele patru mari puteri — S.U.A, U.R.S.S., Anglia şi Franţa. Unicul obstacol în calea unei asemenea înţelegeri îl constituie tendinţa uneia din părţi de a reface militarismul german şi de a include Germania într'o coaliţie militară îndreptată împotriva celeilalte părţi.

Consiliul Mondial al Păcii cheamă popoarele Europei să împiedece ratificarea tratatelor cu privire la „armata europeană" şi restabilirea militarismului german sub orice formă. Prin aceasta s'ar deschide calea spre un acord între cele patru puteri în problema germană —acord care v'a asigura poporului german perspectiva unui viitor paşnic şi va da tuturor popoarelor din Europa o garanţie împotriva refacerii forţelor agresive în Germania.

De şapte ani se duce războiul dintre Franţa şi Vietnam. Acestui război îi pot pune capăt numai tratative directe între părţile beligerante. Consiliul Mondial al Păcii salută propunerea făcută în acest sens de delegaţia Republicii Democrate Vietnam şi sprijinită de delegaţia Republicii Populare Chineze. Această propunere la care delegaţia franceză a dat un răspuns favorabil, poate constitui baza unei reglementări.

Consiliul Mondial al Păcii a susţinut întotdeauna că amestecul străin, ocupaţia militară străină, construirea de baze militare pe teritoriu străin, reprezintă o primejdie atât pentru independenţa popoarelor, cât şi pentru cauza păcii.

Extinderea acestei politici se constată în ţările Orientului Apropiat şi Mijlociu, în America Latină, în Africa. Acest lucru se manifestă în mod deosebit în Europa, unde se fac încercări de a se constitui „comunitatea defensivă europeană" şi se creează baze atomice americane în Spania; în Asia, unde se înfăptuieşte ocupaţia străină, se intensifică reînarmarea Japoniei şi unde S.U.A. încearcă cu perseverenţă să creeze baze militare în Pakistan. Această ultimă încercare prezintă primejdia

răspândirii psihozei de război în rândurile sutelor de milioane de oameni dintr'o nouă regiune a globului pământesc.

Cursa din ce în ce mai intensă a înarmărilor şi producţia de arme de exterminare în masă reprezintă o povară importantă şi o primejdie îngrozitoare pentru întreaga lume.

In cursul campaniei sale de strângere de semnături pe Apelul dela Stockholm şi în hotărîrile Congresului dela Varşovia, Consiliul Mondial al Păcii a atras atenţia întregii lumi asupra acestei probleme. Consiliul Mondial al Păcii îşi exprimă regretul că O.N.U. n'a ajuns încă la un acord asupra acestor probleme şi recomandă să se continue eforturile în vederea interzicerii necondiţionate a armelor atomică şi bacteriologică şi a reducerii considerabile a tuturor tipurilor de arme, instituindu-se totodată un control efectiv.

In sfârşit, Consiliul Mondial al Păcii reaminteşte că dacă este necesar să se înceapă tratative în toate problemele luate aparte, el a considerat totdeauna şi consideră că o conferinţă a celor cinci mari puteri continuă să rămână cel mai eficace mijloc pentru slăbirea încordării internaţionale.

Această conferinţă va putea din iniţiativa oricărui participant să examineze orice problemă pe care o consideră, ca fiind una din cauzele încordării internaţionale şi să ajungă la acorduri generale, acceptabile pentru toţi.

Refuzul persistent de a se recunoaşte Republicii Populare Chineze locul ce i se cuvine în mod legal în instanţele internaţionale, este un obstacol în calea convocării unei conferinţe a celor cinci mari puteri.

Acest refuz, care contravine intereselor tuturor statelor, este condamnat din ce în ce mai aspru de către opinia publică mondială.

Charta Organizaţiei Naţiunilor Unite pune la dispoziţia popoarelor un instrument care permite să se stabilească o pace trainică. Popoarele trebue să obţină respectarea Chartei. Atentatele împotriva Chartei au pus întreaga lume în faţa unor mari greutăţi. Revenirea la litera şi spiritul Chartei vor ajuta popoarele să-şi asigure securitatea şi independenţa şi să se creieze posi-

bilitatea unei adevărate colaborări între naţiuni în scopul desvoltării resurselor lor economice, a bunei stări şi a culturii lor.

Neliniştea şi teama, mizeria şi sărăcia, care, ca urmare a războiului rece şi a cursei înarmărilor, sunt o povoară grea pe umerii oamenilor, pot şi trebuie să fie înlăturate pe calea luptei popoarelor, de care în ultimă instanţă depinde soarta păcii".

Apelul adresat de oamenii de ştiinţă participanţi la sesiunea Consiliului Mondial al Păcii, Oamenilor de Ştiinţă din întreaga lume

„Oamenii de ştiinţă care asistă la sesiunea Consiliului Mondial al Păcii, fiind conştienţi de îngrozitoarea forţă distructivă a armei de exterminare în masă, cheamă pe colegii lor din întreaga lume să ducă o luptă energică pentru interzicerea acestei arme.

Ei cheamă la sprijinirea eforturilor tuturor acelora care vor ca ştiinţa să nu mai poată fi folosită în scopul distrugerii şi ca ea să fie pusă în slujba omenirii".

Cu privire la dezvoltarea legăturilor culturale între popoare
Recomandarea Comisiei culturale a Consiliului Mondial al Păcii

„Sesiunea precedentă a Consiliul Mondial al Păcii a arătat în mod just necesitatea şi posibilitatea desvoltării largi a schimbului cultural, care este un factor preţios ce contribuie la slăbirea încordării internaţionale. Constatăm cu bucurie că în ciuda numeroaselor greutăţi încă existente s'au obţinut de atunci rezultate însemnate.

In acelaş timp constatăm că în viitorul apropiat pot fi obţinute succese şi mai mari. Perspective largi se vor deschide dacă fiecare organizaţie şi fiecare om, cărora le sunt scumpe cultura ţării lor, precum şi cultura mondială, vor lua în propriile lor mâni stabilirea unui con-

tact şi organizarea pe bază de reciprocitate a unui schimb cultural rodnic pe plan internaţional.

Mişcarea partizanilor păcii asigură că va da sprijinul ei deplin numeroaselor iniţiative care au şi fost luate sau care sunt prevăzute, ca, de pildă, vizite, schimb de delegaţii, de opere de artă, publicaţii literare, ştiinţifice şi de alt caracter, expoziţii internaţionale, congrese, întâlniri şi călătorii ale oamenilor de ştiinţă, artiştilor, sportivilor, etc.

Ne adresăm tuturor organizaţiilor şi diferitelor personalităţi interesate în desvoltarea relaţiilor culturale între popoare, chemîndu-le să înmulţească aceste iniţiative şi să realizeze o colaborare care va fi cu atât mai eficace, cu cât va fi mai largă".

II. — Darea de seamă publică a Delegaţiei Române la sesiunea Consiliului Mondial al Păcii dela Viena

Miercuri 23 Decembrie 1953, a avut loc în sala Consiliului Central al Sindicatelor din B-dul General Magheru o mare adunare publică convocată de Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R. în cadrul căreia au luat cuvântul membrii ai delegaţiei române, care au participat la sesiunea dela Viena a Consiliului Mondial al Păcii.

Cuvântul de deschidere a fost rostit de acad. prof. P. Constantinescu-Iaşi, membru în Biroul Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R.

Acad. prof. dr. N. Hortolomei, a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor sesiunii dela Viena, subliniind creşterea mişcării mondiale pentru pace. „In centrul lucrărilor sesiunii, a spus D-sa, a stat problema cea mai importantă, aceea care frământă în momentul de faţă întreaga omenire, problema slăbirii încordării în relaţiile internaţionale". Mijlocul cel mai eficace pentru slăbirea încordării internaţionale este o conferinţă a celor cinci mari puteri, care poartă principala răspundere pentru situaţia internaţională. D-sa, a scos în evidenţă faptul

că oamenilor de ştiinţă le revine un mare rol în realizarea speranţelor omenirii.

Prof. univ. Florica Mezincescu, s'a ocupat pe larg de documentele adoptate de sesiune, şi a subliniat sarcinile mişcării pentru pace din ţara noastră, pentru traducerea în viaţă a hotărîrilor sesiunii. D-sa arată că un eveniment politic de cea mai mare importanţă, îl constituie Declaraţia Guvernului Sovietic în legătură cu discursul preşedintelui S. U. A. Eisenhower, dela 8 Decembrie. Această declaraţie care exprimă voinţa tuturor oamenilor iubitori de pace, este pătrunsă dela un capăt la altul de dorinţa şi grija oamenilor sovietici de a feri omenirea de nenorocirile războiului atomic. Uniunea Sovietică, consideră că sarcina cea mai urgentă în această privinţă este interzicerea armei atomice, şi instituirea unui control eficace care să asigure respectarea acestei interziceri.

Preotul Alexandru Ionescu, vicar la Sf. Arhiepiscopie a Ungro-Vlahiei, a vorbit despre rolul slujitorilor cultelor în lupta pentru pace.

Vorbitorul a arătat că la recenta sesiune a Consiliului Mondial al Păcii dela Viena, au participat mulţi slujitori ai cultelor din diferite ţări.

In legătură cu marea problemă a zilelor noastre — slăbirea încordării internaţionale pe calea negocierilor de bună credinţă — slujitorii cultelor care au luat cuvântul la tribuna Consiliului Mondial au arătat, alături de ceilalţi vorbitori, hotărîrea de a contribui la reuşita acţiunii în favoarea tratativelor între marile puteri.

Slujitorii cultelor din ţara noastră, sunt înrolaţi, în marea lor majoritate, în marea acţiune de apărare a păcii. Hotărîrile recentei sesiuni a Consiliului Mondial al Păcii dela Viena, constituie pentru noi, slujitori ai cultelor din Republica Populară Română, un îndemn în plus ca să fim şi mai sârguincioşi în această luptă.

Expunerile făcute au fost subliniate cu vii aplauze de către oamenii muncii prezenţi, care şi-au manifestat cu căldură încrederea în triumful spiritului tratativelor, în relaţiile internaţionale şi în victoria cauzei păcii în lumea întreagă.

Adunarea a adoptat o moţiune în care se spune printre altele:

Ne exprimăm adeziunea deplină la importantele hotărîri adoptate de sesiunea dela Viena a Consiliului Mondial al Păcii, pe care le socotim drept un vast program de acţiune menit să ducă la rezolvarea celei mai importante probleme a zilelor noastre — problema slăbirii încordării internaţionale —.

Suntem ferm convinşi că forţele păcii vor zădărnicii uneltirile cercurilor agresive care încearcă să compromită ideia tratativelor, pentru a continua nefasta lor politică de forţă — izvorul principal al încordării situaţiei internaţionale —.

Poporul român salută cu adâncă satisfacţie şi sprijină propunerile Uniunii Sovietice pentru consolidarea păcii şi înlăturarea pericolului unui nou război mondial, şi în deosebi recenta Declaraţie a Guvernului Sovietic în legătură cu discursul rostit de Preşedintele S. U. A. Eisenhower, aceste propuneri fiind o nouă dovadă a politicii consecvente de pace a Uniunii Sovietice, şi a eforturilor sale neobosite pentru rezolvarea tuturor problemelor internaţionale litigioase, pe calea tratativelor de bună credinţă.

III. — **Preot distins cu Premiul Internaţional Stalin pentru întărirea păcii între popoare**

Intre luptătorii pentru pace distinşi cu premiul Internaţional Stalin, se află şi preotul italian Andrea Gagero. Numele acestui dezinteresat apărător al intereselor oamenilor simpli din Italia este bine cunoscut în ţara sa. Andrea Gagero, şi-a început activitatea de preot încă de tânăr într'unul din cartierele portuare din Genova. Aici el a cunoscut în deaproape pe oamenii muncii, durerile şi nevoile lor. Văzând suferinţele poporului simplu, Gagero, îşi dă din ce în ce mai bine seama, că războiul dus de Italia în alianţa cu Germania hitleristă, este o tragedie pentru poporul italian. Atunci el aderă la mişcarea de rezistenţă, intră în comitetul naţional

pentru eliberaare Italiei şi devine capelanul partizanilor din Liguria. Arestat în 1944, el înfruntă cu bărbăţie suferinţele în lagărul de la Mathausen.

După victorie este eliberat, se reîntoarce la Genova şi continuă activitatea de ajutorare a celor săraci. Se încadrează activ chiar dela înfiripirea mişcării pentru apărarea păcii. A luat parte la Congresul Mondial al Partizanilor Păcii dela Varşovia. (Scânteia Nr. 2851).

IV. — **Conferinţă despre Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii dela Viena**

Duminică 10 Ianuarie 1954, ora 11.30, a avut loc în sala Teatrului Naţional din Iaşi o adunare publică organizată de Comitetul Regional de Luptă pentru pace, Au participat muncitori, intelectuali, reprezentanţi ai cultelor, studenţi şi elevi.

La masa prezidiumiu-lui a luat loc şi I. P. S. Mitropolit Sebastian alături de alţi fruntaşi ieşeni luptători pentru apărarea păcii.

A luat cuvântul d-l Cristea Pantazi, secretarul Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R. care a vorbit despre lucrările Sesiunii Consiliului Mondial al Păcii, care s'a ţinut la Viena.

Problema centrală a lucrărilor sesiunii, a spus D-sa, a fost slăbirea încordării în relaţiile internaţionale. Mijlocul cel mai eficace este o conferinţă a celor cinci mari puteri care va putea ajunge la acorduri acceptabile pentru toţi.

După ce a amintit despre ecoul ce l-au avut în toată lumea răspunsurile lui G. M. Malenkov, preşedintele Consiliului de Miniştri al U. R. S. S. la întrebările puse de Kingsbury Smith, a subliniat uriaşa forţă mobilizatoare pe care o reprezintă documentele sesiunii dela Viena, pentru cei ce iubesc pacea din toată lumea.

Adunarea s'a încheiat cu un program artistic la care şi-au dat concursul corul de stat „Gavril Muzicescu", Şcoala Medie de Muzică şi şcolile pedagogice din oraşul Iaşi.

Redacţia

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN VIAŢA EPARHIEI

I. — Itinerar Pastoral şi Misionar

Executat de I. P. S. Sebastian Mitropolitul Moldovei şi Sucevei în timpul anului 1953

I.

– 1 Ianuarie, Liturghie arhierească în Catedrala Mitropolitană din Iaşi cu rostire de predică ocazională.

– 6 Ianuarie, Liturghie arhierească, sfinţirea apei mari şi rostire de cuvânt ocazional.

– 8 Ianuarie, participarea la lucrările Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din Republica Populară Română, Bucureşti.

– 15 Ianuarie, participarea la şedinţa Comitetului Regional pentru Apărarea Păcii, Iaşi.

– 18 Ianuarie, Liturghie arhierească şi predică în Catedrala Mitropolitană din Iaşi.

II.

– 1 Februarie, şedinţa Adunării Eparhiale, Liturghie arhierească şi cuvântare ocazională solemnă.

– 2 Februarie, Hramul Catedralei Mitropolitane, Liturghie arhierească şi rostire de predică.

– 4 Februarie, vizită oficială noului Ministru al Cultelor dl. prof. Petre Constantinescu-Iaşi, la Ministerul Cultelor în Bucureşti.

– 15 Februarie, Liturghie arhierească şi predică în Catedrala Mitropolitană din Iaşi.

– 22 Februarie, Liturghie arhierească şi predică în Catedrala Mitropolitană din Iaşi.

III.

– 13–20 Martie, prezidarea unei comisii de examinare a preoţilor care au urmat Cursurile de Indrumare Misionară, Seria XV, Bucureşti.

– 15 Martie, Liturghie arhierească în Catedrala Patriarhală din Bucureşti.

– 20 Martie, Liturghie arhierească în Catedrala Mitropolitană din Iaşi.

– 23 Martie, prezidarea conferinţei de lucru a protopopilor şi stareţilor din Eparhia Moldovei şi Sucevei.

– 25 Martie, Liturghie arhierească în Catedrala Mitropolitană din Iaşi, şi cuvântare cu ocazia împlinirii a trei ani dela instalarea în Scaunul Mitropolitan.

– 29 Martie, Liturghie arhierească şi predică cu ocazia Floriilor, în Catedrala Mitropolitană din Iaşi.

IV.

– 2 Aprilie, slujba Deniei – Sfintele Patimi ale Mântuitorului Hristos – cu rostire de predică în Catedrala din Iaşi.

– 3 Aprilie, slujba Prohodului cu rostire de predică în Catedrala Mitropolitană din Iaşi

– 5 Aprilie, slujba Invierii, Liturghie arhierească în Catedrala din Iaşi, cuvânt ocazional.

– 6 Aprilie, Liturghie arhierească în Catedrala Mitropolitană din Iaşi, s'a citit Pastorala de Paşti 1953.

– 12 Aprilie, Liturghie arhierească şi predică în Catedrala Mitropolitană din Iaşi.

– 13 Aprilie, vizită la Sfintele Mănăstiri din Suceava şi Sucevita.

– 14 Aprilie, vizită la Sf. Mănăstire Neamţu, Liturghie arhierească şi predică.

– 15 Aprilie, vizită la Sf. Mănăstire Varatec, Liturghie arhierească şi predică.

– 16 Aprilie, vizită la Sf. Mănăstire Horaiţa, Liturghie arhierească şi predică.

– 19 Aprilie, predică în Catedrala Mitropolitană din Iaşi.

– 30 Aprilie, vizită la centrul Eparhial Suceava.

V.

– 1–2 Mai, vizită la Sf. Mănăstire Sucevița, rezolvarea unor probleme privind bunul mers al Mănăstirii.

– 3 Mai, Liturghie arhierească la Sfânta Mănăstire Sucevița, predică, hirotesiri.

– 9 Mai, inspecție la Sf. Mănăstire Bistrița, raionul Piatra Neamț.

– 10 Mai, sfințirea bisericii din Brateș, raionul Piatra Neamț, predică ocazională.

– 11 Mai, inspectarea protopopiatului Piatra Neamț.

– 13 Mai, inspectarea bisericii Sf. Ilie din Tg. Neamț și a bisericii cimitirului din Tg. Neamț.

– 14 Mai, Liturghie arhierească la Sf. Mănăstire Neamțu, fiind ziua hramului, rostire de predică.

– 21 Mai, primirea la București a I. P. S. Patriarh Justinian revenit din Bulgaria unde a luat parte la instalarea primului patriarh al Bisericii bulgare, I. P. S. Kiril.

– 22 Mai, inspectarea Sfintei Mănăstiri Varatec.

– 23–24 Mai, inspectarea Sfintei Mănăstiri Horaița în ziua de 24 Mai, Pogorîrea Duhului Sfânt. Liturghie arhierească și predică.

– 25 Mai, inspectarea schitului Almaș, Liturghie arhierească și predică.

– 31 Mai, inspectarea schitului Tarcău, Liturghie arhierească și predică.

VI.

– 6 Iunie, participarea la lucrările Sf. Sinod convocat în ședință plenară.

– 7 Iunie, participarea la lucrările Adunării Naționale Bisericești, aniversarea a cinci ani dela instalarea I. P. S. Justinian ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, cuvânt festiv în numele Sf. Sinod. Decorarea I. P. S. Sale cu Steaua Republicii Populare Române clasa II.

– 13 Iunie, vizitarea P. S. Episcop Andrei la Arad.

– 17 Iunie, însoțirea a trei mitropoliți din Siria și Liban, – oaspeți ai Bisericii Ortodoxe Române, – în vizita pe care au făcut-o d-lui Prof. P. Constantinescu-Iași Ministrul Cultelor; în aceiași zi însoțirea acelor oaspeți la serbarea dată în cinstea lor de studenții Institutului Teologic din București la Institut.

– 24 Iunie, Liturghie arhierească şi predică în Sf. Mănăstire Sf. Ioan din Suceava.

– 27–29 Iunie, prezidarea examenului de diplomă la Şcoala Medie de Cântăreţi Bisericeşti dela Sf. Mănăstire Neamţu.

VII.

– 5 Iulie, sfinţirea bisericii dela Cimitirul din Tg. Neamţ, predică acazională.

– 14–15 Iulie, vizitarea Sf. Mănăstiri Neamţu şi a bisericilor din comuna Pipirig.

– 17 Iulie, vizitarea Sf. Mănăstiri Secu, Sihăstria şi Agapia.

– 17 Iulie, vizitarea Sf. Mănăstiri Varatec.

– 18–23 Iulie, vizitarea parohiilor Ţibucani, Petricani, Urecheni, Păstrăveni, Războeni şi Tg. Neamţ.

VIII.

– 10 August, plecarea la Sf. Mănăstire Varatec.

– 15 August, Liturghie arhierească şi predică în Sf. Mănăstire Varatec.

– 16 August, oficierea slujbei de pomenire a ctitorilor Sf. Mănăstiri Varatec.

– 17 August, prezidarea şedinţelor sinodului Mitropolitan. A luat parte la lucrările sinodului şi P. S. Episcop Teofil al Romanului şi Huşilor, s'au acordat distincţii bisericeşti şi s'a ţinut examenul de capacitate preoţească.

– 18 August, şedinţă cu forurile de conducere ale Sf. Mănăstiri Varatec în vederea bunei desfăşurări a vieţii monahale.

– 20 August, vizitarea bisericii şi a casei parohiale în construcţie de la Bălţăteşti.

– 23 August, Liturghie arhierească şi predică în Sfânta Mănăstire Varatec, oficierea unei hirotonii.

– 29 August, Liturghie arhierească şi predică în Sfânta Mănăstire Secu, oficierea unei hirotonii.

– 30 August, Liturghie arhierească şi predică în biserica parohială din Bălţăteşti.

– 31 August, prezidarea Conferinţei protopopeşti dela Tg. Neamţ.

IX.

– 2 Septembrie, vizită la Sfânta Mănăstire Neamţu, vizitarea academicianului Mihail Sadoveanu.

– 3 Septembrie, vizitarea acad. Traian Săvulescu, la Sf. Mănăstire Neamţu.

– 5 Septembrie, inspectarea schitului Boureni.

– 8 Septembrie, ca delegat al Sf. Sinod a oficiat slujba de înmormântare a fostului episcop al Romanului, Lucian Triteanu, cu rostire de cuvânt funebru.

– 9 Septembrie, inspectarea schiturilor Vlădiceni şi Tărîţa.

– 11 Septembrie, inspectarea schitului Hlincea unde se află proprietatea Sf. Mitropolii.

– 13 Septembrie, Liturghie arhierească şi predică în Catedrala Sf. Mitropolii din Iaşi, oficierea unei hirotonii.

– 14 Septembrie, Liturghie arhierească şi predică în Catedrala Mitropolitană din Iaşi, oficierea unei hirotonii.

– 15 Septembrie, participă la Conferinţa interconfesională pentru apărarea păcii, a regiunei Iaşi. Cuvântare.

– 17 Septembrie, inspectarea lucrărilor dela bisericile monumente istorice din Hârlău şi Botoşani. In aceiaşi zi inspectarea oficiilor protopopeşti din Truşeşti şi Botoşani.

– 18 Septembrie, inspectarea bisericii din parohia Ionăşeni şi a Mănăstirilor: Eroii Neamului, Cozancea şi Agafton.

– 19 Septembrie, vizitarea Centrului Eparhial dela Suceava şi a lucrărilor dela Mănăstirea Dragomirna

– 20 Septembrie, sfinţirea bisericii din Mănăstirea Homor, predică ocazională, oficierea unei hirotonii. In aceiaşi zi inspectarea lucrărilor dela biserica Moldoviţa şi inspectarea Mănăstirii Vatra Moldoviţa.

– 27 Septembrie, împreună cu academicianul Gala Galaction la Mănăstirea Neamţu, Liturghie arhierească şi predică.

– 29 Septembrie, prezidarea conferinţei protopopeşti dela Paşcani.

– 30 Septembrie, prezidarea conferinţei protopopeşti dela Botoşani.

X.

– 5 Octombrie, participarea la deschiderea noului an şcolar 1953–1954 dela Şcoala Medie de Cântăreţi Bisericeşti din Sfânta Mănăstire Neamţu, cuvântare ocazională.

– 11 Octombrie, sfinţirea bisericii din Voroneţ cu rostire de predică.

– 13 Octombrie, scoaterea Sfintelor Moaşte a Cuvioasei Parascheva în curtea Catedralei Mitropolitane din Iaşi.

– 14 Octombrie, Liturghie arhierească solemnă, şi rostire de predică. Oficierea unei hirotonii. La ora 4 după amiază, conferinţă de lucru cu stareţii şi starețele mănăstirilor.

– 21 Octombrie, participarea la serbările dela Alba Iulia cu ocazia aniversării a cinci ani dela revenirea Greco-Catolicilor la sânul Bisericii Ortodoxe Române. A oficiat Sf. Liturghie cu un sobor de episcopi şi preoţi.

XI.

– 1 Noembrie, sfinţirea bisericii din Belceşti-Hârlău, şi rostire de predică.

– 7 Noembrie, participarea la manifestaţia oamenilor muncii din Iaşi, cu ocazia aniversării a 36 ani dela Marea Revoluţie din Octombrie.

– 8 Noembrie, sfinţirea bisericii dela cimitirul din Hârlău şi rostire de predică.

– 15 Noembrie, sfinţirea bisericii din Văscăuţi pe Siret şi rostire de predică.

– 22 Noembrie, Liturghie arhierească la Sf. Mănăstire Neamţu predică şi oficierea unei hirotonii.

– 24 Noembrie, prezidarea Consiliului Eparhial plenar pentru rezolvarea lucrărilor privind bunul mers al Eparhiei. La ora 4 după amiază primeşte vizita academicianului Prof. Dr. C. Parhon.

– 29 Noembrie, inspectarea tipografiei din Sf. Mănăstire Neamţu.

– 30 Noembrie, prezidarea conferinţei protopopeşti de orientare dela Piatra Neamţ, după masă vizită la Mănăstirea Durău.

XII.

– 1 Decembrie, prezidarea conferinţei protopopeşti de orientare dela Ceahlău.

– 13 Decembrie, participarea la serbarea Datinelor de Crăciun dela Şcoala Medie de Cântăreţi Bisericeşti din Mănăstirea Neamţu.

– 18 Decembrie, fiind ziua onomastică a I. P. S. Sale a asistat la Liturghie şi Te-Deum-ul oficiat de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. Vicar, răspunzând printr'o cuvântare ocazională felicitărilor ce i s'au făcut cu această ocazie.

– 21 şi 23 Decembrie, seara, a asistat în Catedrala Mitropolitană, la Concertul de colinde executat de corul Mitropolitan, rostire de cuvânt ocazional.

– 25 Decembrie, Liturghie arhierească şi predică în Catedrala Mitropolitană.

– 26 Decembrie, a asistat la oficierea Sf. Liturghii, în Catedrala Mitropolitană. S'a citit Pastorala de Crăciun.

– 27 Decembrie, a asistat la oficierea Sf. Liturghii în Catedrala Mitropolitană, iar după masă în biserica Sf. Vasile Tatarăşi la concertul de colinde executat de corul acelei biserici.

– 28 Decembrie, vizită la Centrul Eparhial din Suceava.

– 29 Decembrie, prezidarea conferinţei protopopeşti de orientare dela Suceava.

* * *

In vizitele canonice pe care le-a făcut la protopopiate, parohii, la şcoala de cântăreţi bisericeşti sau la tipografie, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a dat diferite îndrumări gospodăreşti, sfătuind în acelaşi timp pe protopopi, preoţi, profesori, elevi şi muncitori, să-şi îndeplinească fiecare dela locul său, în chip conştiincios îndatoririle pe care le au.

La conferinţele preoţeşti de orientare, I. P. S. Sa, a insistat îndeosebi, asupra celor două aspecte ale misiunei pastorale: cea spiritual-religioasă, indicând cele mai potrivite procedee în desfăşurarea acestei activităţi şi cea socială, îndemnând pe preoţi să fie permanent în slujba poporului credincios. Obiectivele pe care trebuie să le urmărească orice preot, al bisericii noastre sunt: 1) Apropierea credincioşilor de Dumnezeu prin respectarea tuturor învăţăturilor creştine cuprinse în Sfânta Scriptură, în Sfânta Tradiţie şi în lucrările Sfinţilor Părinţi şi 2) Desvoltarea patriei noastre în cât mai bune condiţiuni. Preotul este şi cetăţean al patriei şi în această calitate trebuie să colaboreze armonios cu autorităţile puterii de Stat. Atât prin exemplu propriu cât şi prin munca pe care o duce între credincioşi, preotul trebue să fie un cetăţean cinstit şi devotat sprijinind toate acţiunile care urmăresc prosperitatea şi fericirea patriei noastre. Aceleaşi preocupări le-a avut I. P. S. Sa în convorbirile cu preoţii şi credincioşii bisericii noastre, în Indrumările, Circularele şi Pastoralele pe care le-a trimis clericilor şi credincioşilor din Eparhie.

La Mănăstirile de călugări şi călugăriţe a dat îndrumări privitoare la curăţenia morală a vieţuitorilor. Viaţa călugărească trebuie să fie o viaţă model pentru închinătorii şi vizitatorii mănăstirilor. Rugăciunea şi dorinţa de perfecţiune morală a vieţuitorilor

din mănăstiri, trebuiesc împletite cu munca pentru a se vădi cât mai mult utilitatea acestui mod de viaţă.

Totdeauna după Liturghiile pe care le-a oficiat, fie în Catedrala Mitropolitană, fie la mănăstiri, fie cu ocazia sfinţirilor de biserici, sau oriunde a rostit predici şi cuvântări ocazionale, în faţa credincioşilor, cu argumente din Sf. Scriptură şi din Sfânta Tradiţie, a combătut atitudinile şi moravurile care împiedecă pe credincios în drumul lui spre Dumnezeu. A combătut lăcomia, mândria, invidia, răutatea, exploatarea cu diferitele ei forme, a arătat ascultătorilor săi că învăţătura religioasă a Mântuitorului Hristos îndeamnă pe oameni la curăţie, la dreptate socială, la frăţietate şi armonie, la iubire. Viaţa desfăşurată conform acestor învăţături, duce la fericire vremelnică şi la mântuire veşnică.

In toate predicile şi cuvântările sale a dat o deosebită atenţie celei mai importante probleme de actualitate - pacea. Toate sforţările oamenilor trebuiesc călăuzite de acest gând nobil - pacea.

Atât în predici sau cuvîntări, în biserică, sau la şedinţele pentru apărarea păcii, I. P. S. Sa a arătat că pacea este cel mai preţios bun al omenirii deoarece numai în timp de pace se produc cele necesare pentru bunul trai al omenirii.

Acţiunea de luptător pentru pace a I. P. S. Mitropolit Sebastian, a fost distinsă, alături de cea a I. P. S. Patriarh Justinian, a I. P. S. Mitropolit Nicolae Balan, a P. S. Episcop Valerian al Oradiei şi al altor clerici de către Prezidium-ul Marei Adunări Naţionale cu Steaua Republicii Populare Române, clasa II-a.

Grijă deosebită a arătat I. P. S. Sa în acţiunea de restaurare a bisericilor monumente istorice iniţiată şi sprijinită de Ministerul Cultelor. A vizitat personal şantierele de lucru din eparhie dând îndrumări şi sfaturi.

Munca I. P. S. Sale din cursul anului 1953, este un exemplu viu, pentru toţi preoţii din eparhie şi pentru salariaţii dela Centrul Eparhial.

(Intocmit după însemnările din Agenda personală a I. P. S. Mitropolit Sebastian).

II. — La început de An Nou

Inceputul noului an 1954, a dat prilej credincioşilor ieşeni de frumoase manifestări sufleteşti pentru păstorul lor, Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Sebastian al Moldovei şi Sucevei, care în tot timpul sărbătorilor a fost la reşedinţă, săvârşind Sf. Liturghie

în măreaţa Catedrală şi împărtăşind pe credincioşi cu daruri bogate din învăţătura Sf. Evanghelii şi cu îndemnuri pentru pace şi pentru prosperarea Republicii Populare Române.

In ziua Anului Nou, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, a săvârşit Sf. Liturghie, după care s'au ridicat rugi pentru sănătatea conducătorilor Bisericii şi ai Patriei, pentru buna stare a poporului, vorbind apoi credincioşilor despre felul cum trebuie să-şi ducă viaţa în noul an, să fie cetăţeni buni şi cinstiţi ai patriei lor, Republica Populară Română, dând respect legilor care sunt făcute numai pentru binele poporului şi pentru o viaţă mai bună.

Noi cu toţii luptăm pentru pace, - spune I. P. S. Mitropolit şi sperăm că Anul 1954, să aducă o pace dreaptă în lume, între toate popoarele, căci numai în vremuri de pace se poate progresa, în ştiinţă, în cultură, în buna stare a tuturor.

La ieşirea din Catedrală, credincioşii au adus urări Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian, care le-a împărtăşit binecuvântări arhiereşti.

Sâmbătă 2 Ianuarie, după o veche tradiţie, preoţimea din oraşul Iaşi, în frunte cu P. C. Vicar Constantin Nonea şi PP. CC. Consilieri Dumitru Hadârcă, Scarlat Porcescu, Constantin Andoni cu P. C. Protopop Neculai Todicescu, cu personalul Catedralei şi Cancelariei, s'au prezentat la Palatul Mitropolitan, pentru a felicita pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit cu urări pentru noul an 1954.

Era de faţă şi dl. Viziniuc, împuternicitul Ministerului de Culte dela Regiunea Iaşi, şi alţi credincioşi.

La sosirea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit în sala de recepţii, după ce s'a cântat „Pre Stăpânul şi Mitropolitul Nostru Doamne îl păzeşte întru mulţi ani", a luat cuvântul P. C. Sa Consilier administrativ Scarlat Porcescu, care spune:

„Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, este în tradiţia clerului moldovean ca la început de an nou, să se prezinte în faţa arhipăstorului, pentru a-i aduce urări şi a primi îndrumările şi sfaturile Inalt Prea Sfinţiei Voastre în continuarea activităţii lor misionare, pentru ca astfel să-şi poată duce munca cu mai multă râvnă şi spor.

„Anul care s'a scurs a fost pentru preoţimea din Mitropolia Moldovei şi Sucevei, cu bune rezultate în activitatea bisericească şi aceasta datorită îndrumărilor şi sfaturilor Inalt Prea Sfinţiei Voastre, cum şi ajutorului ce l-a primit preoţimea dela Centrul Eparhial în toate împrejurările. Una din activităţile desfăşurate de preoţime a fost repararea şi terminarea mai multor biserici în cu-

prinsul Eparhiei, pentru care credincioşii au dat toată munca lor benevolă cum şi restaurarea câtorva monumente istorice importante din Moldova şi Bucovina cu ajutorul dat de Ministerul Cultelor şi de Mitropolie.

„Noi, cei dela Centrul Eparhial cum şi întreaga preoţime, cunoaştem munca neobosită a Inalt Prea Sfinţiei Voastre, în toate problemele Bisericii şi mai presus de aceasta, cunoaştem munca şi râvna ce o depuneţi pentru cauza nobilă a apărării păcii. La această înaltă chemare, preoţimea din cuprinsul Arhiepiscopiei I. P. S. Voastre, a răspuns cu convingere şi sinceritate, făcând ca Apelurile luptătorilor pentru pace, să fie duse până jos, la cel din urmă credincios, activând cu toţii în lupta pentru pace. Şi din punct de vedere disciplinar, preoţimea din Eparhie, a fost bine apreciată de I. P. S. Voastră.

„In toată activitatea lor preoţii muncesc cu destulă înţelegere însă cum e şi firesc, sunt şi unele greşeli. Ne bucurăm însă că Inalt Prea Sfinţia Voastră, ne îndrumaţi la timp cu cuvântul bun.

„Intreaga preoţime se simte demnă de prestigiul de care Arhipăstorul lor se bucură în faţa conducătorilor Republicii Populare Române, ca şi de faptul că pe pieptul Inalt Prea Sfinţiei Voastre străluceşte astăzi decoraţia „Steaua Republicii Populare Române“ ca o distincţie pentru deosebite merite în înalta apărare a păcii.

„Inalt Prea Sfinţia Voastră aţi spus în diferite ocazii, că această cinste se datoreşte în primul rând şi acţiunii preoţimii noastre care lucrează neobosit pentru luminarea credincioşilor în problemele de orientare în lupta pentru cauza păcii.

„Vă urăm Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, mulţi ani de viaţă cu sănătate deplină, cu aceiaşi putere de muncă pentru binele Bisericii şi a credincioşilor ei“.

P. C. Protopop N. Todicescu, în numele preoţimii ieşene, şi a întregii regiuni, exprimă Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit, urări de mulţi ani, cu putere de muncă şi sănătate deplină, pentru a putea vedea împlinite în noul an, toate realizările şi gândurile bune ale Inalt Prea Sfinţitului Păstor. Arată că preoţimea s'a identificat în toate problemele şi au adus la îndeplinire toate dispoziţiile dela Centrul Eparhial, s'a lucrat mult în conducerea credincioşilor pentru realizarea acelor probleme ivite pe teren, şi totdeauna s'a ţinut legătura şi cu organele locale ale puterii de stat raionale şi regionale cum şi cu împuterniciţii Ministerului de Culte.

Ne-am bucurat totdeauna de sprijinul şi sfaturile Inalt Prea

Sfinţiei Voastre şi am simţit căldura părintească cu care totdeauna ne ocrotiţi.

Făgăduim ca şi în anul în care am intrat, să ne facem datoria cu timp şi fără timp şi să răspundem chemărilor din misiunea pe care o avem.

Să trăiţi Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, întru mulţi şi fericiţi ani.

Dl. Ioan Zamfirescu, Secretar Eparhial, exprimă Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit, respectuoase felicitări şi urări de noul an, în numele personalului Cancelariei Mitropolitane, cu făgăduinţi de noui eforturi pentru o muncă cât mai rodnică în interesul Bisericii şi a întregii preoţimi. Remarcă misiunile înalte pe care I. P. S. Mitropolit le-a avut în legătură cu lupta pentru pace şi care a fost un puternic stimulent pentru toţi colaboratorii Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit. Deasemenea arată că sincera colaborare a Bisericii cu organele Statului, a făcut ca toate problemele să fie rezolvate cu multă bunăvoinţă. Aici la această festivitate - spune Domnia Sa, este prezent şi dl. împuternicit dela regiune, care a luat parte şi la conferinţa preoţească din Decembrie 1953.

Inalt prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, răspunde vorbitorilor, cu mulţumiri pentru urările ce i s'au adus. I. P. S. Sa spune: „Anul ce l-am petrecut 1953, a fost un an în care s'au putut realiza lucruri bune pentru Biserică şi pentru Patrie şi s'au înfăptuit câteva mari realizări pe teren intern naţional care ne dau mari speranţe pentru sfânta cauză a păcii. Biserica noastră ortodoxă română, având în fruntea ei pe Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, a răspuns şi a fost prezentă în toate problemele unde a avut chemarea şi a dat toată puterea ei de contribuţie.

Prin sprijinul Ministerului Cultelor precum şi a întregului Guvern, treburile noastre bisericeşti, au căpătat o largă deslegare şi o deosebită înţelegere.

De aceea am şi ţinut ca în numele meu personal, al vostru şi al întregii preoţimi, să trimit demnitarilor statului telegrame de felicitare pentru noul an, cu urări pentru R. P. R. şi pentru succes în lupta pentru apărarea păcii.

Recunosc că preoţimea Bisericii noastre a lucrat mult în acţiunea luptei pentru pace, şi de aceea am şi spus noi că o mare parte din meritul decoraţiei ce mi s'a acordat de către Prezidiul Marii Adunări a R. P. R. revine preoţimei moldovene.

Nu trebuie însă să ne culcăm pe laurii succeselor de până

acum. Dacă în 1953 lupta pentru pace a dus la încetarea focului şi încheerea armistiţiului în Coreea, dacă congresele de pace şi acţiunea Consiliului Mondial al Păcii a putut împiedeca declanşarea unui nou război, în anul care a trecut, apoi trebuie să ştiţi, dragii mei, că mai avem mult de luptat cu acei ce nu le este pe plac pacea şi care doresc câştiguri, doresc război, doresc moarte. Se depun străduinţe din toate părţile lumii, de oameni de toate categoriile sociale, pentru a se obţine o pace trainică în lume, o pace dreaptă. Noi trebuie să luptăm înainte şi să ne rugăm pentru a se obţine o pace dreaptă pentru toate popoarele şi pentru ţara noastră, Republica Populară Română. Celelalte probleme bisericeşti aşa cum le-a arătat şi Consilierul nostru şi Părintele Protopop ca şi ceilalţi vorbitori, sunt cu rezultate satisfăcătoare, şi pe noi ne bucură că există bună înţelegere între preoţii noştri şi factorii organelor de stat.

Dacă au fost câteva cazuri de abateri dela disciplina bisericească, pentru acestea s'au dat îndrumări la timp pentru a nu micşora cu nimic prestigiul preoţimei, care munceşte cu destulă înţelegere pentru Biserică şi în interesul colectivităţii.

Preoţilor noştri, nu li se cere şi nu trebuie să facă politică. Preoţii trebuie să-şi ducă misiunea în mod liniştit în ogorul Domnului, să ajute organele Statului în problemele unde sunt chemaţi ca să lucreze. Astfel vom avea pace şi bună înţelegere în toate parohiile.

In problemele locale protopopii noştri trebuie să ţină legătura cu împuterniciţii Ministerului Cultelor, căci aceştia au calitatea ca să ţină legătura cu celelalte organe ale Statului. Adevărat că anul acesta pe lângă multe biserici care au fost reparate cu ajutorul dat de Ministerul Cultelor, s'au putut restaura circa 10 biserici monumente istorice pentru care s'au dat fonduri însemnate, şi nădăjduiesc că şi în anul acesta vom continua asemenea lucrări.

Mă bucur mult şi mulţumesc preoţimei mele că nu uită tradiţia de a se prezenta arhipăstorului lor cu bilanţ la sfârşit de an. Această comportare a voastră, a moldovenilor, pe mine m'a întinerit mult şi aşa cum mi-aţi urat, pornim anul acesta cu puteri înnoite la lucru. Accentuez încăodată că eforturile noastre pentru pace, trebuie să crească, pentru desăvârşirea unei păci durabile şi drepte.

I. P. S. Mitropolit, urează apoi tuturor, un an nou cu spor în toate spre binele Bisericii şi al Patriei.

Astfel, a început noul an de lucru la Centrul Eparhial.

Ioan Zamfirescu

III. — Serbarea datinelor de Crăciun la Şcoala Medie de cântăreţi bisericeşti din sfânta mănăstire Neamţu

In ziua de 13 Decembrie 1953, orele 15,30, în prezenţa I. P. S. Mitropolit Sebastian, a P. C. Stareţ Melchisedec, a profesorilor şcolii şi a monahilor a avut loc serbarea datinelor de Crăciun, la Şcoala Medie de Cântăreţi Bisericeşti din Sfânta Mănăstire Neamţu.

Serbarea s'a desfăşurat după următorul program:

Partea I. Coruri şi colinde în ansamblul celor trei coruri.

Partea II. A constat din prezentarea piesei „Naşterea Domnului" de P. C. Sa Părintele Justinian Dalea din timpul când era student. Piesa a avut în rol principal - Irod - pe monahul Ene Teodosie clasa I-a. Magi pe Tomuţ Dumitru, Băltuţă Mitrofan şi Popa Jenică, clasa III-a, în rolul sfetnicului Matia pe Mihalache Nifon, ierod. clasa III-a, şi în rolul unui Rabi pe monahul Gheorghiescu Chesarie clasa III-a.

Piesa a fost jucată cu tot interesul de către elevi şi au reuşit să trezească în sufletul celor prezenţi atenţiunea deosebită. Reuşita piesei se datoreşte pe lângă efortul depus de elevi şi străduinţei Părintelui Protos. Justinian Dalea care s'a ocupat de fiecare mişcare în parte.

Partea III. A constat din prezentarea unui scenariu cuprinzând obiceiurile dela sărbătorile de iarnă ale Naşterii Domnului şi Anul Nou. Scenarul a fost alcătuit tot de P. C. Sa Justinian Dalea. In rolul principal de gospodar a fost elevul Cărăruşă Gheorghe clasa III-a şi Isopescu Dumitru clasa I-a, gospodina. S'au perindat în formaţii bine organizate:

1. - Steaua - elevii Vizitiu Mihai clasa II-a, Vasilache Aurel clasa II-a, Talpalaru Neculae clasa II-a.

2. - Copii urători, elevi din clasa I-a.

3. - Plugușorul rostit cu însufleţire în special de elevul Avârvarei Traian clasa III-a şi Dumitru Viorel clasa II-a.

4. - Colindători din clasa I-a, evidenţiaţi elevii Aioanei Ioan şi alţii.

5. - Capra, jucată de Cuciureauu Gheorghe clasa II-a şi Dascălu Nicolae clasa II-a.

6. - Căluşeii, şef de echipă Botez Dumitru.

7. - Ursul, - trei perechi - Nedelcu Dumitru clasa II-a cu Voloacă Ioan clasa II-a, Andrei Valeriu clasa III-a cu Vasilică

Mihai clasa III-a şi Iacob Mihai clasa III-a cu Iftimie Gheorghe clasa I-a.

8. — Sorcovari, elevi din clasa I-a, încheindu-se cu apariţia unui Moş Crăciun, Iacob Mihai şi a unui factor — Găluşcă Constantin.

Un frumos pom, a atras privirile tuturor celor din sală.

Decorurile au fost executate cu măestrie de P. C. Sa Arhimandrit Varahiil Moraru.

Serbarea luând sfârşit în aplauzele sălii arhipline, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian în cuvinte pline de căldură, şi-a exprimat adânca mulţumire pentru ceiace s'a putut realiza de elevii şcolii şi a evidenţiat în special munca P. C. Protosinghel Justinian Dalea, şi P. C. Arhim. Varahiil Moraru, îndemnând la muncă activă pentru pace, despre care s'a făcut prezentarea şi în piesă şi în scenariu, binecuvântând pe cei prezenţi. In cântecul întregii săli a imnului „Pre Stăpânul...“ Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a trecut în cancelaria şcoalei, unde a binevoit a face următoarea consemnare în condica oficială a şcolii.

„Astăzi, 13 Decembrie 1953, am asistat la serbarea Datine-
„lor de Crăciun, prezentate cu foarte frumos succes de elevii şi
„călugării Şcoalei, de Cântăreţi Bisericeşti.

„Am rămas prea plăcut impresionat de prestaţiunile elevilor
„de deosebitul interes depus de director, profesori şi în special
„de Părintele Justinian Dalea şi Varahiil Moraru“.

Cu arhiereşti binecuvântări.

† *SEBASTIAN*

IV. — **Instalarea noului Protopop al Raionului Dorohoi**

In urma demisiei P. C. protopop Constantin Stoleru, I. P. S. Mitropolit Sebastian a numit şi Ministerul Cultelor a recunoscut pe preotul Gheorghe Comăniţă dela parohia Broscăuţi I, ca protopop al raionului Dorohoi, pe ziua de 1 Decembrie 1953.

Cu ocazia Conferinţei de orientare dela 30 Decembrie 1953, s'a procedat la instalarea noului protopop.

După oficierea obişnuitului Te-Deum în Catedrala din Dorohoi, p. c. preot Scarlat Porcescu, delegatul I. P. S. Mitropolit la Conferinţă, a citit Decretul de numire al pr. Gh. Comăniţă în postul de protopop al raionului Dorohoi. Aduce, apoi, în numele

I. P. S. Mitropolit, mulţumiri p. c. preot Const. Stoleru pentru tactul pe care l-a arătat cât a condus protopopiatul. După o activitate de aproape cinci ani, p. c. sa se retrage pe motive de sănătate. Schiţează în câteva cuvinte îndatoririle pe care le are un protopop îndemnând pe noul conducător al protopopiatului să fie cel dintâi între preoţi prin munca sa desfăşurată pe cele două planuri ale misiunii preoţeşti: cel spiritual religios şi cel social. Urează noului protopop spor şi realizări cât mai frumoase în postul ce i s'a încredinţat.

P. C. Preot Const. Stoleru mulţumeşte I. P. S. Mitropolit pentru încrederea şi sprijinul ce i le-a dat cât timp a fost protopop, mulţumeşte preoţimei din raion, colaboratorilor apropiaţi şi doreşte urmaşului său putere multă de muncă pentru a-şi îndeplini cu succes misiunea.

Au mai vorbit pr. C. Ştefănescu, Leon Anuţei şi pr. I. Cojocaru care, în numele colegilor preoţi, aduc mulţumiri fostului protopop C. Stoleru şi urări de bine preotului Gh. Comăniţă.

Noul protopop, răspunzînd, asigură pe I. P. S. Mitropolit, pe D-l Ministru al Cultelor, fraţii preoţi şi autorităţile puterii de Stat că-şi va împlini conştiincios misiunea ce i s'a încredinţat. In activitatea sa va avea mereu în minte cele două aspecte ale activităţii preoţeşti: cele pur bisericeşti şi cele sociale. Cere concursul tuturor pentru a-i fi munca cât mai rodnică.

V. — Schimbări de atribuţiuni la Centrul Eparhial

I. P. S. Mitropolit Sebastian prin Decizia Nr. 126 de 19 Decembrie 1953, a făcut următoarele schimbări de atribuţii în rândul P. C. Consilieri administrativi dela Centrul Eparhial:

1. - P. C. Pr. Scarlat Porcescu, Consilier Administrativ, la secţiunea administrativă, trece dela 1 Ianuarie 1954 la sectorul cultural.

2. - P. C. Preot Constantin Andoni, Consilier Administrativ la sectorul cultural, trece la sectorul administrativ, în locul P. C. Consilier Scarlat Porcescu.

Ministerul Cultelor prin adresa Nr. 22218 din 30 Decembrie 1953. a luat act de schimbarea făcută.

VI. — Parohii vacante în cuprinsul Eparhiei la 25 Ianuarie 1954

Protopopiatul Iași.

1. ~ Parohia Solonet categ. III.
2. ~ „ Vânători Vultur categ. III.

Protopopiatul Hârlău.

1. ~ Parohia Arama categ. III.

Protopopiatul Tg. Frumos.

1. ~ Parohia Buda Cristești categ. III.

Protopopiatul Trușești.

1. ~ Parohia Sarata Caraiman categ. III.

Protopopiatul Săveni.

1. ~ Parohia Săveni II categ. II.
2. ~ „ Manoleasa „ III.
3. ~ „ Ichimeni „ III.
4. ~ „ Sf. Voevozi Avrămeni categ. III.

Protopopiatul Dorohoi.

1. ~ Parohia Lișna categ. III.

Protopopiatul Darabani.

1. ~ Parohia Balinți categ. III.
2. ~ „ Codreni „ III.
3. ~ „ Cuza Vodă categ. III.
4. ~ „ Eșanca „ III.

Protopopiatul Suceava.

1. ~ Parohia Solonet Categ. I.

SPICUIRI DIN REVISTE

I. – **„Revista Patriarhia Moscovei“ Nr. 8, August 1953.** In formatul obişnuit, cu materialul împărţit pe specii de probleme, numărul 8 pe August 1953, al „Revistei Patriarhia Moscovei“ se prezintă cu un bogat cuprins.

Fie că e vorba de materialul informativ, fie de cel din articole, ce pun în faţă cetitorului probleme de viaţă şi teologie creştină, acest cuprins provoacă interesul cetitorului. Acest interes, ca şi inedítul informaţiilor ne face să prezentăm numărul 8/1953 al Revistei Patriarhiei Moscovei nu în forma obişnuită a recenziilor, ci într'o înfăţişare rezumată a cuprinsului.

I. – *Partea oficială* a revistei redă două note informative ale agenţiei „Tass“, extrase din ziarul „Isvestia“ din 18 August şi 23 August 1953 despre: 1) Inapoierea la Moscova a Mitropolitului Nicolae al Crutiţelor şi Colomnei după vizita făcută în Finlanda, unde a ţinut conferinţa despre libertatea religioasă în U. R. S. S. şi despre Viaţa Bisericii Ortodoxe Ruse şi lupta ei pentru Pace;

2) Vizita profesorului Nuşke O. adjunctul primului ministru al Republicii Democrate Germane la Mitropolitul Nicolae al Crutiţelor şi Colomnei, cu care a avut convorbiri „într'o atmosferă prietenească“.

II. – *Viaţa bisericească.* Acest capitol cuprinde:

1) O scurtă dare de seamă despre sf. slujbe oficiate de I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei şi întregei Rusii în cursul lunei Iulie 1953.

2) „Două zile în Lavra Troiţo-Sergheev“, este o dare de seamă semnată de preotul N. Radcovschi, despre sărbătorirea hramului acestei sfinte Mănăstiri, în ziua de 18 (5) Iulie 1953 zi în care Biserica Ortodoxă Rusă, serbează aflarea moaştelor Prea Cuviosului Serghie al Rodonejului.

Sfintele slujbe, începând cu privigherea din ajunul hramului, au fost săvârşite de un impunător sobor, în frunte cu I. P. S. Patriarh Alexei, înconjurat de I. P. S. Grigorie Mitropolitul Leningradului, P. S. Leonid, episcopul Astrahanului, arhimandritul Ioan, întâiul stătător al acestei Sf. Lavre, protoiereul C. I. Rujitchi, rectorul Academiei Teologice şi Seminarului Teologic din Moscova şi alţi 35 sfinţiţi slujitori.

3) Protoiereul V. Boroboi, sub titlul „Solemnităţile bisericeşti din Minsc", scrie despre evenimentele bisericeşti ce au avut loc în capitala Republicii Bieloruse, în zilele de 3-6 Iulie 1953, cu ocazia sosirei, în acea localitate a I. P. S. Mitropolit Nicolae al Crutiţelor şi Colomnei şi a hirotoniei noului episcop al Bobrinscului, în persoana arhimandritului Mitrofan Gutcovschi, fost rector al Seminarului Teologic din Minsc şi vicar al eparhiei Minscului.

III. - *In apărarea păcii.*

„Marea Speranţă", aşa este intitulat articolul, care formează cuprinsul acestui capitol.

Pe marginea sesiunii dela Budapesta, a Consiliului Mondial al Păcii, autorul articolului, A. Vasiliev, după ce face o prezentare a celor discutate la această sesiune, scoţînd în relief rezoluţia şi chemarea Consiliului Mondial al Păcii, încheie cu concluzia că pacea se poate obţine pe calea tratativelor şi prieteniei între popoare.

Sugestiv sunt redate două clişee, prezentând cel dela pag. 20, pe I. P. S. Mitropolit Nicolae al Crutiţelor şi Colomnei în momentul, când atârnă pe pieptul prelatului catolic Berestoţ Micloş din Budapesta medalia sovietică „Pace" şi cel dela pag. 21, pe acelaş neobosit luptător pentru pace, împreună cu delegaţii Transiordaniei şi Libanului, stând de vorbă cu o fetiţă ungară.

VI. - *Din viaţa Bisericii Ortodoxe Ruse de peste hotare.*

1. - Sub titlul „Biserica cu hramul Sf. Nicolae din Viena", arhimandritul Arsenie, parohul bisericii ortodoxe ruse din Viena, face un mic istoric al acestei biserici.

Construită în 1899, biserica rusească din Viena reprezintă un monument arhitectonic de vază, alături de capelele ortodoxe din acest oraş ale bisericilor sârbă, greacă şi română.

Devastată în timpul primului război mondial, biserica a fost renovată abea în 1945 şi pusă în serviciul credincioşilor ortodocşi, ea a devenit în curând, un puternic centru al Ortodoxiei din acest oraş.

Are un cor bine pregătit, care atrage la sf. slujbe şi credincioşi de alte confesiuni. Sf. Liturghie se retransmite prin radio.

De curînd a început oficierea sf. slujbe şi în limba germană, pentru populaţia băştinaşă.

2. - Bibliografia: „Vestitorul Bisericii Ruse din Olanda".

In Olanda, Biserica Ortodoxă Rusă, are o protopopie stavropighială. Membrii acestei obşti ortodoxe sunt jumătate emigranţi din Rusia şi jumătate olandeji şi greci.

Din 1951, conducătorul misiunii, arhimandritul Dionisie, editează un fel de buletin pentru credincioşii acestei comunităţi ortodoxe.

Buletinul, cu titlul de mai sus, şapirografiat, este editat în limbile rusă, şi olandeză, cuprinzind ştiri din viaţa bisericească a comunităţii şi din Patrie (U. R. S. S.)

O parte a buletinului, cuprinde material exegetic, iar altă parte material cu îndrumări morale.

V. - *Articole.*

1. - „Schimbarea la Faţă a Domnului" este un scurt, dar documentat articol de preotul A. Iastrebov, în care autorul face explicarea Schimbării la Faţă a Mântuitorului.

2. - In cele 7 pagini următoare, profesorul V. Niconov, scrie un studiu teologic despre „Sfântul prooroc Ilie Tesviteanul", făcând încheere că Biserica Ortodoxă îl socoate pe Sf. Ilie, înger pământesc, om ceresc şi al doilea înaintemergător al mântuitorului.

3. - „Sf. Teognost, Mitropolitul Chievului, ca luptător pentru unirea Rusiei", articol scris de profesorul I. Sabotin.

Pe baza documentelor istorice, autorul face o reconsiderare a Sf. Teognost, Mitropolitul Chievului, înfăţişindu-l ca unul din cei mai mari ierarhi ruşi şi luptători pentru unirea slavilor, în pofida originei sale greceşti.

In condiţiile vieţii sec. al XIV-lea, Biserica Chieveană a fost citadela naţiunii ruse şi a susţinut unirea cnezatelor slave într'o singură ţară.

Sf. Teognost a fost neînfricatul luptător pentru binele Bisericii poporului rus, îndeplinind diferite misiuni diplomatice, ce i-au fost încredinţate, numai în interesul unităţii şi libertăţii poporului rus.

4. - „In chestiunea unei consfătuiri prosinodice", A. Vedernicov înfăţişează tezele Bisericii Ortodoxe Ruse în legătură cu această importantă problemă a lumii ortodoxe.

Dela ultimul sinod ecumenic s'au ridicat în repetate rânduri chestiuni ce puteau fi rezolvate numai de un sinod ecumenic.

S'au şi făcut încercări în acest sens, dar fără rezultate pozitive.

Punându-se întrebarea: „care-i cauza?", autorul caută să găsească vina în atitudinea Bisericii Ortodoxe a Constantinopolului.

Patriarhia Constantinopolului, în baza Canonului al IV-lea Ecumenic, a căpătat rangul II, între toate bisericile, iar după schisma din 1054, Constantinopolul a început a-şi atribui pretenţiile Romei, din care cauză au isvorît, în cursul istoriei, o seamă de neînţelegeri, certe şi schisme între Bisericile Ortodoxe.

In literatura bisericească a fost oglindită suficient pretenţia neopapistă a Constantinopolului.

Enciclica din 1920 către „toate Bisericile creştine din lume", emisă de Patriarhul Constantinopolului şi tendinţa de a-şi supune toate Bisericile ortodoxe, participarea Patriarhiei Constantinopolului la Mişcarea Ecumenică, recunoaşterea valabilităţii ierarhiei anglicane, consfătuirea ortodoxă anticanonică din 1923 şi hotărîrile acestei consfătuiri, despre a doua căsătorie a preoţilor şi despre reforma calendaristică, toate acestea au constituit puncte de neînţelegere dintre Patriarhia Constantinopolului şi Bisericile Autocefale Ortodoxe.

Incă în 1925 Patriarhul Constantinopolului a încercat să convoace un sinod ecumenic. In convocare erau anunţate şi chestiunile care se vor discuta.

Bisericile Autocefale Ortodoxe, însă, au fost de părere să se amâe ţinerea sinodului convocat şi să se ţină o conferinţă prosinodică. Această părere a fost însuşită şi de Constantinopol şi pe temeiul ei a fost convocată consfătuirea prosinodică interortodoxă dela Atos, din 1930.

Mai târziu, în Iunie 1932, Patriarhia Constantinopolului a convocat o nouă conferinţă prosinodică, dar aceasta nu s'a mai ţinut.

Biserica Ortodoxă Rusă, prin Patriarhul Serghie, a înfruntat tendinţa necanonică a Constantinopolului, iar Biserica Bulgară n'a putut lua parte fiind considerată schismatică.

Anii au trecut. Multe chestiuni litigioase au fost aplanate. Uniţii au revenit la Biserica Ortodoxă atât în Rusia, cât şi în România. Multe Biserici ortodoxe considerate schismatice au primit Autocefalia. S'au stabilit noi relaţii cu autorităţile de stat şi

s'au născut noi Biserici Ortodoxe Autocefale, ca Bisericile Ortodoxe din Polonia şi Cehoslovacia.

Intre Bisericile Ortodoxe s'a făcut o vădită apropiere. Multe chestiuni importante pentru bunul mers al vieţii ortodoxe s'au ridicat, dar Constantinopolul persistă în atitudinea sa necanonică şi orgolioasă asemănătoare cu cea a Romei.

Diferiţi scriitori bisericeşti au cercetat problemele care împiedecă ţinerea unui sinod ecumenic şi unanim au găsit că vina cade asupra Constantinopolului.

Astfel, fără drept, Patriarhia Constantinopolului şi-a însuşit dreptul jurisdicţional asupra Bisericii Ortodoxe din Finlanda.

Tot aşa este şi chestiunea jurisdicţiei asupra Bisericii Ortodoxe Ruse din Europa Apuseană, jurisdicţie uzurpată de Constantinopol.

Legăturile ce le are Constantinopolul cu Biserica Ortodoxă din America, constituie încă o cauză a neînţelegerilor.

Desigur că recunoaşterea Bisericii Autocefale Ortodoxe din Polonia a scăzut tensiunea dintre Bisericile Ortodoxe Autocefale şi Patriarhia Constantinopolului dar această tensiune este menţinută încă în alte chestiuni.

In timp ce Patriarhia Bisericii Ortodoxe Ruse din Moscova a recunoscut autocefalia Bisericii Ortodoxe Cehoslovace, Patriarhia Constantinopolului persistă încă a nu recunoaşte această autocefalie.

Tot aşa Biserica Ortodoxă Bulgară, care şi-a căpătat autocefalia şi şi-a ales Patriarh, pe I. P. S. Chiril, nu este încă binevăzută de Constantinopol.

Cu toate aceste neînţelegeri, în 1951, Februarie 12, Patriarhul Constantinopolului Atenogora, încearcă să pună din nou chestiunea convocării unei conferinţe prosinodice.

După cum se vede din scrisoarea din 25 Septembrie 1952, a Patriarhului Atenogora, către Patriarhul Alexie al Moscovei, această convocare a rămas fără efect, Bisericile Ortodoxe Autocefafe fiind de părere ca să se amâie ţinerea acestei consfătuiri.

Toate Bisericile Ortodoxe, zice autorul, recunosc necesitatea ţinerei unui sinod Ecumenic sau cel puţin a unei consfătuiri prosinodice dar nu se pot hotărî să participe, până nu se va creia siguranţa că acolo va fi egalitate între toate Bisericile Ortodoxe şi că nimeni nu va încerca să dicteze în virtutea unor drepturi, ce crede a le avea.

Patriarhul Hristofor al Alexandriei, în scrisoarea sa către

Patriarhul Alexei al Moscovei, din 30 Octombrie 1952, se oferă a convoca conferința prosinodală. Nu importă unde se va ține acest prosinod, fie la Cairo, Sinai, Moscova, Atos, fie în alt loc.

Condiția esențială pentru ținerea și reușita lui este ca să existe la participanți o unire intimă și o hotărâre de a rezolva chestiunile vitale ale Bisericilor Ortodoxe.

Când se vor realiza aceste legături spirituale între Bisericile Ortodoxe, atunci se va ține prosinodul.

VI. – *Din viața școlilor teologice.*

Seminarul Teologic din Odesa și-a încheiat în mod sărbătoresc anul școlar 1952/1953, în prezența I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei și a I. P. S. Mitropolit Nicon al Odesei.

După săvârșirea Sf. Liturghii și a cuvenitului Te-Deum, s'au împărțit premiile elevilor meritoși, iar I. P. S. Patriarh Alexei a dat fiecărui absolvent câte un Nou Testament, cu autograful său.

In cuvântul Său, I. P. S. Patriarh Alexei, după ce a mulțumit corpului didactic și elevilor pentru munca depusă în anul încheiat, a urat absolvenților tărie în credință, dragoste nemărginită către Biserica Ortodoxă și poporul creștin și dragoste față de Patrie, U. R. S. S.

Serbarea s'a încheiat cu un concert dat de elevii Seminarului.

Revista își încheie cuprinsul cu știri și scurte dări de seamă asupra diferitelor evenimente din viața eparhiilor Bisericii Ortodoxe Ruse.

Pr. Ioan Loghin Țurcanu

II. – **Glasul Bisericii, 9-10,** *Septembrie-Octombrie 1953, revistă oficială a Sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor și a Sfinților Episcopii a Buzăului și a Dunării de Jos, apare cu binecuvântarea și sub îndrumarea I. P. S. Justinian Patriarhul României.* In prima parte a revistei denumită sugestiv *Indrumări Pastorale,* sunt publicate mai multe schițe și predici: Iº Duminica a X-a după Rusalii de pr. Const. Hașcău, privind necesitatea mărturisirii păcatelor și foloasele pocăinții; la Duminica înainte de Înălțarea Sfintei Cruci de pr. Constantin Economu, din care se vede, în deosebi, că „taina răscumpărării lumii prin moartea pe Cruce a lui Iisus, a fost mai dinainte închipuită în multe feluri și multe chipuri", la Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci de pr. Ovidiu Constantinescu, în care subliniază sensul spiritual al crucii cu observația justă că năzuința necontrolată după bu-

nuri materiale este o piedecă în calea omului spre împăcarea cu Dumnezeu; la Duminica a XX-a după Rusalii de pr. Constantin Moise, care pe marginea minunii pe care a săvârşit-o Iisus înviind pe fiul văduvei din Nain, scoate în evidenţă faptul că „acolo unde Domnul Iisus îşi manifestă prezenţa Sa acolo apare mângâerea, bucuria şi salvarea"; la Duminica a XXII-a după Rusalii de pr. V. Ştefănescu care insistă asupra faptului că boţăţia şi îmbuibarea orbesc sufletele oamenilor; la Intrarea în Biserică a Maicii Domnului de pr. M. Constantin în care dă amănunte şi interpretări privind faptul Intrării în Biserică a Maicii Domnului, arătând, totodată, cum este înfăţişat acest fapt în iconografia creştină; la Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil de pr. M. Costin care scoate în relief atribuţiile celor doi arhangheli: Gavriil, „ca principalul vestitor al hotărîrilor dumnezeeşti şi al evenimentelor supranaturale produse de acţiunea divină, pentru binele şi fericirea omenirii" şi Mihail „ca slujitor principal al dreptăţii şi al justiţiei dumnezeeşti".

Predicile şi schiţele publicate alcătuite în conformitate cu spiritul învăţăturii creştine, pot servi ca model tuturor preoţilor.

A doua parte a revistei *Pentru Apărarea Păcii,* prezintă mai multe articole prin care străbate ca un fir unitar ideia păcii. Un articol *Ziua Constituţiei,* scris de pr. V. Mitru, cu ocazia aniversării constituţiei subliniază caracterul democratic al Constituţiei noastre, şi aspectul ei de constituţie a păcii şi a construcţiei. Alte articole: *Cresc şi se întăresc neîncetat forţele păcii,* de Pr. Alex. Ionescu; *In familia popoarelor iubitoare de pace* de D. V. Sădeanu, *Festivalul Tineretului lumii, înfăţişat în cifre, fapte şi perspective* de Teodor N. Manolache, *Luna prieteniei Româno-Sovietice* şi altele, aduc date bogate privitoare la lupta pentru apărarea păcii în întreaga lume.

Capitolul *Studii şi Recenzii* cuprinde: 1) Un rezumat al unei conferinţe, tinută studenţilor dela Institutul Teologic Ortodox din Bucureşti de prof. N. Chiţescu, cu subiectul *Participarea integrală a sufletului la viaţa religioasă.* Inteligenţa (dela intus legere – a pătrunde înlăuntrul lucrurilor) „poate conduce pe creştin spre înălţimile serafice ale unei vieţi neprihănite, de muncă, jertfă, pentru societate, de comuniune în iubire şi credinţă, cu Tatăl ceresc şi cu semenii – fraţii săi pământeni –, sau spre abisurile imoralităţii şi ale izolării în ură, orgoliu, cinism şi exploatarea celorlalţi". Dacă inteligenţa este pusă în slujba răului este dăunătoare, dacă, dimpotrivă, este „pusă în slujba binelui în unire

cu voința și sentimentul – în fapte –, e purificatoare, izbăvitoare și dă adevărata fericire statornică". In continuare sunt indicate mijloacele și procedeele creștine prin care se luminează inteligența, ca la rîndul ei, să poată lumina celelalte funcțiuni sufletești; 2) Un documentat studiu asupra neomaltusianismului intitulat *Demonica doctrină militaristă imperialistă Neomalthusianismul*, este semnat de pr. C. Popescu; 3) In vederea cunoașterii cât mai amănunțite de către preoți a ctitoriei lui Neagoe Basarab dela Curtea de Argeș, pr. R. Ilie semnează un articol: *Inscripțiile dela Mănăstirea lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeș*. Aceste inscripții au fost publicate mai înainte de alți cercetători. Autorul articolului, consideră că strîngerea și publicarea lor la un loc împlinește un rol de utilitate. Pr. Al. Petcu semnează o recenzie asupra lucrării *Spartacus*, de A. V. Misulin. Citirea acestei lucrări este absolut necesară, deoarece ne dă informații bogate privind viața și activitatea acestui erou legendar și în acelaș timp ne dă o imagine cât se poate de completă asupra vieții sociale în plină descompunere a societății romane, – din timpul orînduirii sclavagiste –.

Un bogat material informativ privind desfășurarea vieții bisericești atât în Arhiepiscopia Bucureștilor cât și în Episcopiile Buzăului și Dunării de Jos este publicat în partea ultimă a acestei reviste.

III. – **Telegraful Român,** Nr. 45-46, 15 Noiembrie 1953, organ oficial al Arhiepiscopiei Ortodoxe române de Alba Iulia și Sibiu și al Episcopiilor Cluj și Oradea, format ziar, redactor profesor Dr. Neculai Mladin. P. S. Episcop Valerian al Oradiei semnează un interesant articol intitulat *Credincioșii ortodocși luptă pentru pace și înțelegere între popoare*, în care înșiră motivele scripturistice și tradiționale datorită cărora Biserica Ortodoxă a Răsăritului, este așa de atașată popoarelor în lupta acestora pentru apărarea păcii. P. S. Sa schițează apoi metodele, și procedeele și pozițiile de pe care preotul poate munci pentru apărarea păcii: 1) *Activitatea în cadrul Comitetelor de Luptă pentru Pace* prin „participarea la ședințele de lucru, îndeplinirea hotărîrilor luate în aceste ședințe, colaborarea la gazetele de stradă de luptă pentru pace, susținerea cercurilor de citit în care cetățenii sunt ținuți la curent cu acțiunile mondiale pentru pace, comentarii în legătură cu problemele actuale ale păcii și sprijinirea

prin îndemn, dar şi prin pildă personală, a tuturor acţiunilor de interes obştesc, care ţintesc la propăşirea Patriei noastre, deci la întărirea frontului de luptă al păcii" : 2) *Activitatea în cadrul Bisericii,* în special prin predici şi acţiuni deosebite ; 3) *Participarea la Conferinţele interconfesionale.*

După ce face unele aprecieri asupra rezultatelor obţinute în antrenarea maselor şi asupra mijloacelor de lărgire în viitor a activităţii preoţilor ortodocşi în lupta pentru pace, îndeamnă pe preoţi, „să dea tot sprijinul în acţiunea, cu caracter mondial, în favoarea continuării tratativelor" între marile puteri. I. E. Naghiu înşiră cu unele interpretări şi informaţii creaţiile muzicale religioase ale lui Ciprian Porumbescu, în articolul *Compoziţiile religioase ale lui Ciprian Porumbescu*, Câteva articole informative completează numărul acestei reviste.

IV. - **Foaia Bunului Creştin,** Nr. 9-10, 1 Decembrie 1953 tipărită de Arhiepiscopia Ortodoxă Română Sibiu, format ziar, redactor responzabil prof. Dr. Gr. Marcu. La loc de frunte este publicată cuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicolae la sărbătorirea din Alba Iulia dela 21 Octombrie 1953. In alt articol sunt date informative asupra serbărilor dela Alba Iulia. Pr. prof. N. Ciudin semnează un articol *Ortodoxia şi Statul* din care spicuim :

„Membrii Ortodoxiei sunt în aceiaşi vreme şi membrii Statului. Ortodoxia şi Statul pot dăinui împreună, pot lucra împreună şi se pot ajuta, îndreptându-şi străduinţile asupra aceluiaşi ţel : omul. Şi amândouă se mlădiază către acelaş scop : desăvârşirea persoanei omeneşti. Pe scurt : Ortodoxia recunoaşte Statul, îl slujeşte şi lucrează împreună cu el, în bună înţelegere şi sprijin, foloseşte limba poporului ca limbă liturgică, se roagă pentru cârmuirea Statului şi pentru oastea lui, ajută statul şi este ajutată de stat, şi-a însuşit năzuinţele poporului".

Alte articole, *Să păstrăm unirea Duhului în legătura păcii* semnat Părintele Grigorie, *Adevărata dragoste de ţară,* sau *Alegerile de deputaţi în Sfaturile Populare,* arată cum se pot apropia credincioşii de Dumnezeu şi cum îşi pot iubi patria.

In alte numere anterioare, au apărut unele articole semnate Al. Bardieru. Ne place să credem că este vorba de părintele Al. Bardieru dela parohia Boroaia-Fălticeni.

V. - **In Apărarea Păcii,** August 1953. - Deşi ştim că marea majoritate a preoţilor primesc şi citesc această revistă,

atragem atenţiunea asupra bogatului şi variatului ei conţinut. In afară de articolele şi studiile scrise de diferiţi fruntaşi luptători pentru pace, între care şi clerici, apar numeroase articole interesante prin conţinutul lor, ştiinţific. De exemplu în numărul de faţă au fost publicate următoarele articole: *Despre colaborarea internaţională în domeniul astronomiei* de prof. Cucarchin, *Din domeniul Chirurgiei Cardiace* de Doctor X., *Creierul mecanic* de Lindsay Farr, *Eoerestul a fost învins* de Nicolae Leiminger.

Pr. Scarlat Porcescu

ŞTIRI RELIGIOASE EXTERNE

I. **Pastorala I. P. S. S. Patriarh Alexei al Moscovei**

TASS transmite: Alexei patriarhul Moscovei şi al întregii Rusii, a adresat credincioşilor şi clerului o pastorală cu prilejul Crăciunului, pe care Biserica Ortodoxă Rusă îl sărbătoreşte la 7 Ianuarie.

Felicitând clerul şi pe credincioşi cu prilejul acestei sărbători, patriarhul Alexei îşi exprimă încrederea că în noul an fiecare va contribui din toate puterile la lupta pentru pace care este atât de mult dorită de întreaga omenire.

Pastorala Patriarhului Alexei va fi citită în toate bisericile ortodoxe ruse în timpul serviciului religios ce se oficiază cu prilejul sărbătorilor Crăciunului.

(Ziarul România Liberă Nr. 2883)

II. - **Noul an şcolar în Instituţiile de învăţământ Teologic din URSS.**

TASS transmite: La Academia Teologică dela mănăstirea Troiţa-Serghieva din Moscova, a avut loc sfeştania cu prilejul încheerei anului şcolar 1952-1953 şi deschiderea noului an şcolar în instituţiile de învăţământ teologic.

Profesorul Neculai Doctusov, inspector al Academiei teologice din Moscova, într'o convorbire cu corespondentul agenţiei TASS, a vorbit despre pregătirea cadrelor de slujitori ai bisericii ortodoxe ruse. El a spus între altele:

Patriarhia din Moscova posedă în afară de academiile teologice din Moscova şi Leningrad, câteva seminarii la Moscova, Leningrad, Chiev, Odesa, Saratov şi într'o serie de alte oraşe. Pe lângă academii a fost înfiinţat un externat, iar pe lângă nume-

roase direcţii eparhiale s'au instituit cursuri pentru pregătirea preoţilor. Pentru studenţii care frecventează seminariile şi academiile s'au creat condiţii optime. Ei primesc îmbrăcăminte şi masă gratuită. Totodată patriarhia din Moscova acordă tuturor studenţilor burse. însemnate. In institutele de învăţământ teologic cursurile sunt predate de un mare număr de magiştri şi candidaţi în teologie.

In Ţara Sovietelor există o reţea de instituţii de învăţământ teologic - a spus în încheere profesorul Doctusov - care asigură nevoile de cadre preoţeşti ale bisericii ortodoxe ruse.

(Scânteia Nr. 2862)

III. - **Declaraţiile Pastorului Niemőller**

A. D. N. transmite. La 7 Ianuarie a avut loc în Berlinul occidental un meeting la care au participat peste 1000 de persoane. Pastorul Niemőller, preşedintele bisericii evanghelice din Essen, a rostit un discurs cu tema „Conferinţa celor patru puteri - soarta Germaniei".

In discursul său, dr. Niemőller s'a pronunţat pentru slăbirea încordării internaţionale şi pentru rezolvarea paşnică a problemei germane. Nimeni nu mai dă crezare afirmaţiilor calomnioase că Uniunea Sovietică ar vrea război, a spus Niemöller. In continuare el a subliniat importanţa crescândă a luptei pentru pace şi rolul opiniei publice în această luptă. Armistiţiul din Coreea a spus el, a fost încheiat sub presiunea opiniei publice mondiale.

Referindu-se la apropiata conferinţă a celor patru puteri, Niemöller a relevat importanţa problemelor pe care această conferinţă este menită să le rezolve. Marea importanţă a problemelor care urmează să fie examinate la conferinţă, a spus Niemöller, cer imperios ca toate părţile să manifeste o mare răbdare şi chibzuinţă.

(Scânteia Nr. 2866)

* * *

Mulţumirile I. P. S. Mitropolit Sebastian adresate preoţilor şi credincioşilor care i-au trimis urări de bine cu ocazia Sfintelor Sărbători şi a Anului Nou

Cu ocazia Sfintelor Sărbători ale Naşterii Domnului, Anului Nou şi Bobotezei, mulţi dintre cucernicii preoţi şi credincioşi au trimis I. P. S. Mitropolit Sebastian urări de viaţă îndelungată cu sănătate şi mulţumire deplină.

Pe calea aceasta Inalt prea Sfinţia Sa mulţumeşte din toată inima tuturor celor ce i-au arătat sentimente de dragoste, fie preoţi, monahi, credincioşi, studenţi, elevi sau profesori, şi totodată le răspunde cu aceleaşi urări de bine.

Inalt Prea Sfinţia Sa doreşte ca anul 1954 să aducă pacea pe care o doreşte toată lumea.

Tuturor le doreşte ani mulţi, putere de muncă ca fiecare, la locul său, să-şi împlinească cu cât mai mult spor misiunea sa pentru a aduce cât mai mult folos Bisericii şi Patriei noastre scumpe.

CHEMAŢI LA DOMNUL

✝

PREOTUL SUCIU CONSTANTIN

Preotul Suciu Constantin dela parohia Soloneţ-Suceava, în ziua de 17 Decembrie 1953, în vârstă de 43 ani, a trecut la cele veşnice.

Jalnica veste şi-a scuturat aripile ei de durere şi peste satul Scheia de sub poalele Cetăţii Sucevei, unde din familia obidită de ţărani muncitori, părintele Suciu a văzut lumina zilei, a primit cele dintâi învăţături de carte, a început să îndrăgească glia strămoşească de care era atît de strîns legat.

Moartea sa, a îndurerat adânc inimile tuturor fraţilor preoţi şi a celor ce l-au cunoscut şi l-au preţuit, căci prin dispariţia sa au pierdut un vrednic frate în Hristos, iar familia un bun soţ şi tată.

Era blând, bun, îngăduitor, plin de răbdare, totdeauna deschis la suflet şi pregătit pentru a împăca orice suflet chinuit, pentru a mângâia orice inimă turburată.

Sfătos şi înţelept, priceput şi pătrunzător în sufletele păstoriţilor săi şi un iscusit tâlcuitor şi propovăduitor al Sf. Evanghelii.

Licenţiat în Teologie, a fost hirotonit preot în anul 1938, este numit la data de 2/XII/1938 ca paroh la Oprişeni, unde a funcţionat până la data de 2/III/1939 când a fost transferat la parohia Solca.

La Solca a funcţionat până la data de 1 Iunie 1943, când a fost transferat ca paroh la Soloneţ, unde a funcţionat până la data decedării.

Rânduiala înmormântării s'a săvârşit la 21 Decembrie de un sobor de 11 preoţi şi un diacon în frunte cu protopopul regiunei P. C. Radu Rusu.

Inconjurat de epitropii, consilierii bisericeşti cu facle aprinse

şi urmat de toţi credincioşii, sicriul cu rămăşiţele pământeşti a fost condus la locul de veşnică odihnă. La sfârşitul prohodului protoiereul Radu Rusu, a rostit o cuvântare scoţând în relief meritele defunctului.

Au mai vorbit preoţii Constantin Crainicu din Todireşti şi Milici Laurenţiu din Cajvana, cari au evidenţiat în cuvinte mişcătoare figura de duhovnic şi de preot a repausatului.

Să-i păstrăm cu toţii o frumoasă şi duioasă amintire şi să-l rugăm pe Bunul Dumnezeu să aşeze sufletul lui în locaşul drepţilor.

Preotul Boca Mihai

ARHIMANDRITA IRINA LECCA

Maica arhimandrită Irina Lecca, născută Ivanovici, la anul 1881 în oraşul Botoşani, a încetat din viaţă în chilia ei din mănăstirea Varatec în ziua de 30 Noembrie 1953.

O figură de călugăriţă distinsă, activă, demnă, a fost în două rânduri stareţă a mânăstirii Varatec şi anume între anii 1940-1942 şi 1946-51.

In vremea primului război mondial, fiind încă mireancă, mereu a luat iniţiative şi a fost în fruntea comitetelor de ajutorare mai ales a orfanilor de război şi a văduvelor de război, jertfindu-şi pe lângă odihnă şi averea sa proprie.

De atunci este foarte cunoscută în valea Bistriţei, a Bicazului şi a Tarcăului, pe unde a activat mai intens.

In 1929 a intrat în monahism.

In al doilea război mondial, fiind aleasă stareţă la mânăstirea Varatec, pe lângă administrarea mânăstirii, a organizat un mare orfelinat de copii mici. Copilaşii, aici, au fost aşa de bine trataţi sub directa sa supraveghere ziua şi noaptea, încât ei au simţit cu adevărat dragostea părintească în toată vremea.

In anul 1942 ieşind din stăreţie, a condus peste doi ani, orfelinatul de copii dela Găeşti Dâmboviţa.

Realeasă stareţă în anul 1946, reorganizează din nou cu şi mai mare avânt, mai ales că era şi seceta aceea cumplită prin partea locului, iarăşi un orfelinat.

Şi în întâia stăreţie, dar mai ales acum în a doua s'a ocupat de aproape şi de gospodăria mânăstirii, de reorganizarea ate-

lierelor, de sporirea vieţii duhovniceşti, de punerea în aplicare a ordinelor chiriarhale.

Arhimandrita Irina Lecca picta frumos. Cânta la pian bucăţi grele religioase ale compozitorilor români şi străini. Se entuziasma de tot ce era frumos. Are lucrări literare originale de valoare.

Şi-a sfârşit viaţa cu conştiinţa împăcată că atât cât omeneşte a fost posibil a lucrat cu toate puterile pentru binele societăţii.

ARHIMANDRITA MARIA STAVRICA

Maica arhimandrită Maria Stavrica s'a născut la Galaţi în anul 1872. Absolvind Şcoala Centrală de Fete din Bucureşti a intrat în învăţământ ca profesoară. Venind cu familia sa, vara, la mănăstirea Varatec pentru odihnă, s'a simţit atrasă de viaţa călugărească. In anul 1924 a rămas definitiv în mânăstire, îmbrăcând haina monahală. Orînduindu-i-se ca ascultare postul de învăţătoare la şcoala de adulte a mânăstirii Varatec, a lucrat câţiva ani în mod onorific. Apoi i s'a orînduit ascultarea de casieră a atelierelor mănăstirii, unde a lucrat cu multă pricepere şi râvnă.

In anul 1931-34, fiind stareţă a mănăstirii a făcut multe îmbunătăţiri în gospodăria mănăstirii Varatec chiar şi din fondurile sale proprii. S'au făcut cişmele, aducându-se apa pe conducte, sobe de teracotă la toate bisericile, reparaţii radicale la clădirile obşteşti ale mănăstirii şi la biserici, a înzestrat arhondaricul cu mobilier, a plantat pomi prin livezi şi altele. A dăruit mănăstirii Varatec covoare scumpe şi alte obiecte preţioase bisericilor.

Plină de energie, pricepere şi dragoste de progres, a fost o admirabilă administratoare.

Nelipsită dela biserică zi şi noapte, a fost pildă de demnitate, evlavie, smerenie, iertare şi dăruire.

In ziua de 10 Decembrie 1953, s'a stins din viaţă cu rugăciunea pe buze. Şi-a făcut semnul sfintei cruci cu o seninătate de admirat şi cu sufletul curat, aşa cum i-a fost viaţa.

Tipografia Centrului Mitropolitan — Mănăstirea Neamţu.
Raionul Târgu-Neamţ.—Regiunea Bacău.

Anul XXX
Serie nouă

Martie—aprilie 1954.
No. 3—4.

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

PENTRU PREOŢI:

„Sînteţi slujitori ai lui Hristos dar sînteţi şi cetăţeni ai patriei noastre scumpe. Sprijiniţi prin propriul vostru exemplu şi prin îndrumările date credincioşilor străduinţile pe care le vedeţi la conducătorii patriei noastre de a construi o orînduire nouă în care toţi să muncească în care să fie frăţie şi dreptate".

(Către preoţi, în pragul Anului Nou 1954).

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA :
CONSILIUL EPARHIAL AL MITROPOLIEI MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
IAŞI. — STRADA ŞTEFAN CEL MARE, Nr. 46.

Cd. 133 tem.-16-04-54

CUPRINSUL

I.

I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei . . Pastorala de Paşti 1954.

I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei . . Pastorala cu privire la îndeplinirea muncilor agricole de primăvară.

I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei . . Indrumările date preoţilor din oraşul şi raionul Iaşi, cu ocazia Conferinţei de orientare din 1–2 martie 1954.

Preot Nicolae Donos . . Sfîntul Vasile cel Mare, despre post – traducere –.

Pr. St. Sl. Cîmpulung . . Predică: Despre lăcomie.

Arhim. I. Grădinaru . . Indicaţii tipiconale.

II.

Pentru apărarea păcii şi a bunei stări.

Partizanii păcii din lumea întreagă şi conferinţa dela Berlin; 6 martie 1945 *(Pr. Justin Gaşpar)*; Gînduri cu ocazia zilei de 8 martie, Ziua internaţională a femeii *(Pr. Scarlat Porcescu)*; Toate eforturile noastre pentru îndeplinirea la timp a muncilor agricole de primăvară *(Ioan Zamfirescu)*.

III.

Pr. Dumitru Hadîrcă . . Statul şi acţiunea de conservare şi restaurare a monumentelor istorice de artă religioasă.

Pr. I. Loghin Ţurcanu . . Trei sute de ani dela unirea Ucrainei cu Rusia.

Pr. Ştefan Verdeş-Iaşi . . Gavril Muzicescu.

IV.

Ştiri şi fapte din Arhiepiscopia Iaşilor.

Conferinţă interconfesională pentru Apărarea Păcii în regiunea Suceava *(Pr. Radu Rusu)*; Conferinţă interconfesională pentru Apărarea Păcii în raionul Piatra Neamţ *(Pr. N. D. Ungureanu)*; Instalarea unui nou protopop.

ANUL XXX.
Serie nouă.

MARTIE—APRILIE 1954
Nr. 3—4

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

SEBASTIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL IAŞILOR ŞI MITROPOLIT
AL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

iubitului nostru cler, cinului monahal şi dreptmăritorilor credincioşi: har, milă şi pace dela Dumnezeu Tatăl, iar dela Noi arhierească binecuvîntare

„Să ne apropiem purtători de lumină la Hristos cel ce a ieşit ca un mire din mormînt şi să serbăm cu cetele cele iubitoare de praznice, Paştile lui Dumnezeu cele mîntuitoare“. (Catavasier)

HRISTOS A INVIAT!

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

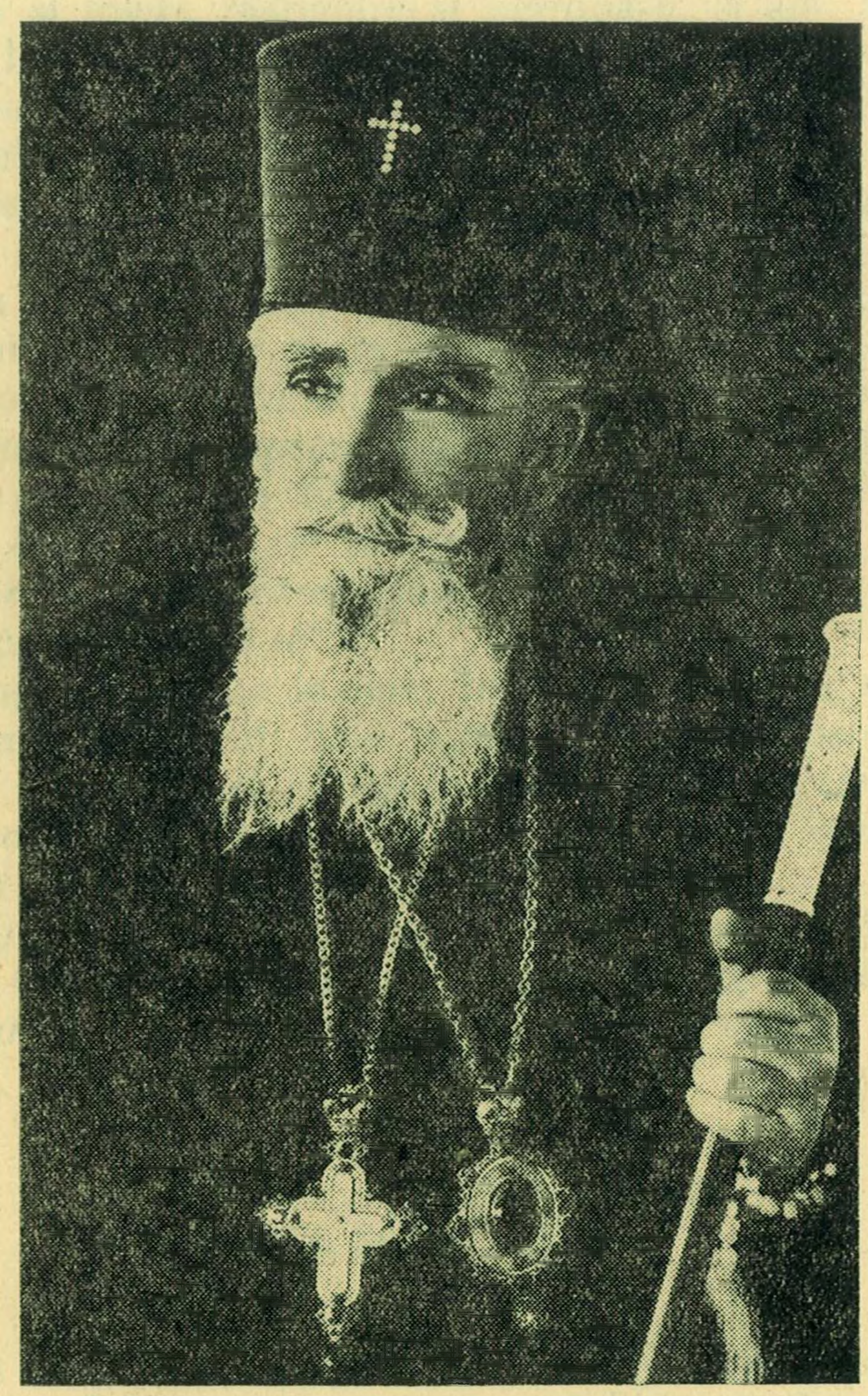
In timpul sfîntului şi marelui Post toţi cei care mărturisim pe Hristos am cercetat şi am zăbovit *„în casa lui Dumnezeu, care este biserica Dumnezeului celui viu, stîlp şi temelie adevărului“* (I. Tim. III, 15), am căutat să ne înfrînăm poftele trupului prin post şi rugăciune şi cu inimile smerite am rugat pe bunul Dumnezeu, care este stăpînul vieţii noastre, să ne ferească de *„duhul trîndăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpînire şi al grăirii în deşert“*. In acelaşi timp am rugat pe Hristos cel înviat din mormînt să dăruiască sufletelor noastre *„duhul curăţiei, al gîndului smerit, al răbdării şi al dragostei“* cu ajutorul căruia să vedem greşalele noastre şi

să nu osîndim pe fratele nostru. Cu această rugăciune a sfîntului Efrem Sirul şi sub călăuza *„gîndului smerit“*, am trecut noi peste cele mai mari zile din cursul anului bisericesc, peste sfîntul Post al Păresemilor şi am ajuns la luminata zi a Invierii Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos cînd Sfînta noastră Biserică cîntă: *„acum toate de bucurie s-au umplut şi cerul şi pămîntul şi cele dedesubt“*. Din cuvîntările preoţilor şi din cîntările dela strană am văzut cum Adam şi Eva, strămoşii neamului omenesc, au fost izgoniţi din rai pentru neascultare, aşa cum auzim în o cîntare a Triodului: *„Vai mie, nu mai pot răbda ocara! Cel ce eram odinioară împărat tuturor făpturilor lui Dumnezeu, celor pămînteşti, acum rob m-am făcut, dintr-o sfătuire fărădelege; şi cel ce eram oarecînd îmbrăcat cu mărirea nemuririi, cu piele pieritoare ca un muritor jalnic sînt înfăşurat. Vai mie, ce plîngere îmi voi lua în ajutor? Ci tu, iubitorule de oameni, cela ce din pămînt m-ai făcut, cu milostivirea îmbrăcîndu-te, din robia vrăjmaşului iarăşi mă cheamă, şi mă mîntuieşte“*.

Această mîhnire a lui Adam a stăpînit sufletele credincioşilor din Vechiul Testament şi numai nădejdea în venirea unui Mîntuitor a mai ţinut aprinsă în ei flacăra credinţei, în împăcarea lor cu Dumnezeu. Nădejdea mîntuirii a încălzit inimile patriarhilor şi a luminat pe prooroci să vestească lumii că Dumnezeu, la plinirea vremii, va trimite pe Mîntuitorul, iar oamenilor *„le va ierta fărădelegile şi păcatele lor nu le va mai pomeni“* (Ieremia, XXXI, 34).

In adevăr, Dumnezeu a şi trimis pe unul născut Fiul Său, pe Domnul nostru Iisus Hristos, despre care sfîntul Ioan Inaintemergătorul şi Botezătorul, spunea în propovăduirea sa: *„Vine după mine Cel mai tare decît mine, Căruia nu sînt vrednic a mă pleca să-I dezleg cureaua încălţămintei Lui“* (Marcu I, 7).

Oricît de aşteptată era venirea Mîntuitorului, cărturarii şi fariseii nu numai că nu L-au primit cu bunăvoinţă şi cu dragoste, ci dimpotrivă, L-au hulit, L-au persecutat, L-au dat în judecata lui Pilat din Pont, cerînd răstignirea Lui pe cruce, ca a unui făcător de rele, ca

I. P. S. SEBASTIAN

MITROPOLITUL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

să se împlinească Scriptura, care zice: *„Şi cu cei fără-delege S-a socotit“*.

In săptămîna Patimilor L-am văzut pe Hristos suferind pentru noi şi pentru a noastră mîntuire: batjocuri, scuipări şi loviri, răstignire şi îngropare, şi am ajuns la slăvita Lui Inviere, cînd cu toţii cîntăm imnul de bucurie a biruinţii vieţii asupra morţii, a luminii asupra întunericului, a adevărului asupra minciunii şi zicem: *„Hristos a Inviat din morţi, cu moartea pre moarte călcînd şi celor din mormînturi viaţă dăruindu-le“*.

Ca să ne învrednicim a vedea învierea Domnului, a trebuit să trecem peste cutremurătoarea zi a Vinerii Patimilor, cînd *„Intuneric mare s-a făcut, pămîntul s-a cutremurat, iar catapeteazma bisericii s-a rupt în două de sus pînă jos“*, şi tîlharul a mărturisit că *„de nu ar fi fost Dumnezeu, cel ce cu noi S-a răstignit, soarele nu şi-ar fi ascuns razele sale, nici pămîntul nu s-ar fi clătit, cutremurîndu-se“*.

După Sfînta Sa Inviere, femeile Mironosiţe, mergînd la mormînt au auzit dela înger: *„Nu vă temeţi! Căci ştiu că pe Iisus cel răstignit Îl căutaţi. Nu este aicea, căci S-a sculat, cum a zis. Veniţi de vedeţi locul unde a zăcut Domnul“* (Matei XXVIII, 5-6).

Apoi li s-a arătat însuşi Mîntuitorul cel înviat şi le-a zis: *„Nu vă temeţi! Mergeţi de spuneţi fraţilor Mei să meargă în Galileia, şi acolo mă vor vedea“* (Matei XXVIII, 10).

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

La acest mare praznic al bucuriei, care este Invierea Domnului, se cuvine ca eu Arhiereul şi părintele vostru sufletesc să vă aduc aminte şi de unele cuvinte ale Sfîntului Ioan Gurădeaur dela Sfintele Paşti:

„Cei ce v-aţi înfrînat şi cei leneşi cinstiţi ziua; cei ce aţi postit şi cei ce n-aţi postit, veseliţi-vă astăzi. Masa este plină, ospătaţi-vă toţi. Viţelul este gras, nimenea să nu iasă flămînd. Toţi vă îndulciţi de ospăţul credinţei; toţi luaţi bogăţia bunătăţii“ (Cuvînt de învăţătură).

In această zi a praznicului Invierii Domnului care este „*al praznicelor praznic*“, inimile noastre ale tuturor trebuie să fie încălzite de credinţă şi luminate de dragostea frăţească.

„*Porunca Mea aceasta este: să vă iubiţi unul pe altul, cum v-am iubit Eu pre voi. Dragoste mai mare decît aceasta, ca cineva să-şi pună sufletul său pentru prietenii săi, nimenea nu are. De veţi face cîte vă poruncesc, prietenii Mei sînteţi*“ (Ioan XV, 12-14).

Dragostea creştină izvorăşte din credinţa în Dumnezeu şi este dată în dar credinciosului: „*dragostea lui Dumnezeu s-a vărsat întru inimile noastre prin Duhul Sfînt cel ce S-a dat nouă*“ (Rom. V, 5). Dragostea creştină deşi izvorăşte din credinţă este mai mare decît izvorul ei, credinţa, deoarece din faptele dragostei se poate vedea hotărîrea de a se jertfi pe sine credinciosul. „*Dacă un frate sau o soră sînt goi şi lipsiţi de hrana cea de toate zilele, şi cineva dintre voi le-ar zice: mergeţi cu pace! Incălziţi-vă şi vă săturaţi, — dar fără să le daţi cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Aşa şi cu credinţa: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăşi*“ (Iacob II, 15-17).

Pildă de dragoste creştină ne-a dat însuşi Mîntuitorul. El a zis: „*Eu sînt păstorul cel bun. Păstorul cel bun sufletul său îşi pune pentru oi*“ (Ioan X, 11).

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

Cu venirea în lume a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, apoi cu Patimile şi Invierea Sa, „*Domnul păcii*“, a adus în lume pacea, binecuvîntata pace, care este o condiţie a vieţii şi fără de care nu se poate trăi. Indată după Invierea Sa, Mîntuitorul S-a Arătat Apostolilor Săi ascunşi şi le-a zis: „*Pace vouă!*“ (Ioan XX, 19). „*Spre pace ne-a chemat Domnul*“ şi pacea a propovăduit-o în toată lucrarea Sa Mîntuitoare cea de pe pămînt, căci El ştia că fără de pace, fără bunăvoire şi dragoste între oameni, viaţa e grea şi apăsătoare.

Priviţi în jurul vostru şi vedeţi cînd se tulbură văz-

duhul, cînd viforniţe grozave trec peste capetele noastre, cum se înspăimîntă toată lumea, aşa cum s-a întîmplat la noi în luna februarie din anul acesta şi în alte multe ţări, unde cu 40 sau 50 de ani în urmă nu a mai nins şi nu a mai viscolit; aţi văzut cum trenurile înzăpezite nu au putut circula mai multe zile, fapt care a îngreuiat alimentarea şi aprovizionarea poporului cu cele de lipsă pentru viaţa de toate zilele. Numai înţelepciunea şi dragostea faţă de popor a conducătorilor Statului nostru democratic şi hărnicia oamenilor muncitori dela sate şi oraşe, ca şi înţelegerea de care a dat dovadă funcţionărimea de toate gradele, după ce s-a potolit furtuna şi după ce a răsărit soarele, au desfundat căile ferate şi străzile oraşelor, pentru ca viaţa să fie iarăşi cum a mai fost.

Aşa se întîmplă pe pămînt şi aşa şi pe apă cînd valurile furioase ale mării primejduiesc pe corăbieri şi îi împiedecă să-şi îndeplinească lucrul în linişte şi pace. Numai în asemenea împrejurări cînd văzduhul se cutremură şi groaza de moarte umple inimile tuturor oamenilor, putem preţui adevărata valoare a păcii, fără de care nu putem trăi. Dacă furtunile de care v-am vorbit aduc atîta necaz în lume, ce vom zice de neînţelegerile dintre popoare, de războaiele înfricoşate, care toate primejduiesc pacea şi o strică. Insă psalmistul David spune: „*De vrea omul să trăiască şi să vadă zile bune, să-şi oprească limba dela rău şi buzele sale dela minciună. Să se ferească de rău şi să facă bine; să caute pacea şi s-o urmeze*“ (Psalm XXXIII, 12-14). Aceiaşi îndrumare o dă şi Sfîntul Apostol Pavel, în Noul Testament, cînd spune: „*Drept aceea, să urmărim faptele păcii şi ale întăririi între noi*“ (Rom. XIV, 19). Sau în alt loc spune: „*Silindu-vă să păziţi unitatea Duhului, întru legătura păcii*“ (Efes. IV, 3).

Din pacea în lume izvorăşte înţelegerea şi bunăînvoirea între oameni. In timp de pace oamenii muncesc cu plăcere şi cu spor, cum spune acelaş Apostol al neamurilor, Pavel: „*Şi pentru munca lor să-i socotiţi pre ei vrednici de prisoselnică dragoste. Trăiţi între voi în bună pace*“ (I Tes. V, 13). Dreptatea înfloreşte numai în răsadul *păcii*, cum spune şi Sfînta Scriptură: „*Şi roada*

dreptăţii este semănată întru pace, celor ce lucrează pacea“ (Iacob III, 18).

Pacea este şi un dar dumnezeiesc. Cel ce are credinţă, că în faţa lui Dumnezeu toţi oamenii sînt egali, ca fii ai aceluiaşi Părinte ceresc, acela nu va căuta să omoare pe aproapele său, acela nu va mai rîvni la război. Căci în faţa lui Dumnezeu : „*nu este iudeu nici elin ; nu mai este rob nici slobod; nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, pentrucă voi toţi una sînteţi întru Hristos Iisus*“ (Gal. III, 28).

Dacă toate inimile ar fi încălzite de dragostea faţă de aproapele, atunci vrăjmăşia ar dispare şi cu ea s-ar pierde şi războiul, ca mijloc blestemat şi nenorocit de aplanarea neînţelegerilor între făpturile care poartă „*chipul lui Dumnezeu*“. „*Căci toată legea se cuprinde într-un singur cuvânt, în aceasta : Iubeşte pe aproapele tău ca pe tine însuţi*“ (Gal. V, 14).

Această dragoste faţă de aproapele, trebuie să fie vie şi lucrătoare, adică să se arate prin fapte în viaţa de toate zilele. „*Să nu iubiţi cu cuvîntul, nici cu limba, ci cu fapta şi cu adevărul*“ (I Ioan III, 18).

Mântuitorul a venit în lume, a trăit între oameni, Şi-a dat viaţa pentru binele şi mîntuirea lumii, dîndu-Se pildă de iubire aproapelui, chiar cu jertfa propriei Sale vieţi.

Praznicul Sfintelor Paşti este sărbătoarea iubirii şi a păcii. De aceea această sărbătoare creştină este socotită, pe drept cuvînt, ca „*Sărbătoare a sărbătorilor*“. Este ziua iertării şi a înfrăţirii, cînd toată suflarea cîntă: „*Ziua învierii, şi să ne luminăm cu prăznuirea şi unul pre altul să îmbrăţişăm, şi să zicem fraţilor şi celor ce ne urăsc pre noi, să iertăm toate pentru înviere şi aşa să strigăm: Hristos a înviat din morţi cu moartea pre moarte călcînd şi celor din mormînturi viaţă dăruindu-le*“.

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

In drumul nostru spre împărăţia lui Dumnezeu am ajuns la Sfintele Paşti şi deodată cu ele la dulcea primăvară, aşteptată cu multă dragoste de toată făptura, — după o iarnă grea cum n-a mai fost de demult.

Pămîntul, după odihna sa din iarna trecută, după ce a luat umezeala de care are nevoie ca să dea hrană oamenilor şi animalelor, acum aşteaptă să fie lucrat de plugarii cei harnici. Să-l araţi, să semănaţi ca să producă cerealele necesare nu numai pentru voi, plugarii, ci pentru toţi fraţii noştri din mine, uzine, ateliere, pentru funcţionarii cari şi ei stau în slujba poporului şi pentru oştirea care ne asigură liniştea şi viaţa tihnită, în ţara noastră, Republica Populară Romînă, şi ne apără de duşmani.

Nu de demult v-am trimis unele învăţături de cum să vă creşteţi vitele de muncă şi păsările din jurul casei, de cum să cultivaţi zarzavaturile, legumele, fructele, strugurii de masă şi buruienile pentru leac.

In acele învăţături şi îndrumări, alcătuite special pentru muncile agricole din primăvara anului acestuia, vă spuneam:

„Zilele acestea aţi luat cunoştinţă de bună seamă, din ziare, dela Sfatul Popular sau dela tehnicieni că s-a luat o nouă Hotărîre de către cîrmuirea patriei noastre, în care sînt arătate lucrările şi îndatoririle plugarilor în primăvara aceasta. Intre măsurile pregătitoare pe care vă îndemn să le cunoaşteţi şi să le îndepliniţi, sînt următoarele: In vederea menţinerii în pămînt a apei provenite din topirea zăpezilor se vor ara cît mai de timpuriu ţarinile nearate din toamnă, pentru culturile de primăvară la adîncimea de 18-20 cm.; după topirea zăpezii se vor grapa semănăturile şi arăturile de toamnă după ce, mai întîi aţi luat legătura cu inginerii şi tehnicienii agronomi, care vor constata starea în care au ieşit semănăturile din iarnă; vă veţi îngriji din timp ca să aveţi sămînţă de bună calitate, schimbînd la bazele de recepţie pe cele necorespunzătoare; vă veţi adresa cît mai neîntîrziat centrelor organizate de Sfaturile Populare pentru curăţirea şi tratarea seminţelor de semănat, fiind bine ştiut că: „ceea ce va semăna omul, aceea va şi secera“ (Galateni VI, 7). Siliţi-vă deci şi „semănaţi“ „sămînţă bună“ (Matei XIII, 23). Procuraţi-vă îngrăşăminte pentru îngrăşarea ogoarelor.

Un îngrăşămînt bun şi la îndemîna fiecărui plugar este gunoiul de grajd, care trebuie băgat în pămînt

odată cu arătura. Trebuie să dispară obiceiul foarte păgubitor de a arde gunoiul de grajd sau a-l arunca în rîpi, în loc să fie dus şi împrăştiat pe ogoare.

Vă îndemn cu toată stăruinţa împreună cu Sf. Apostol Pavel: „Nu pregetaţi să faceţi ce este bine“ (II Tes. III, 13) deoarece îl faceţi pentru voi, pentru casele voastre şi pentru patria noastră.

Ascultaţi îndrumările tehnicienilor şi ale tuturor organelor cîrmuirii semănînd la timp: „Cine păzeşte vîntul nu seamănă şi cine se uită după nori nu seceră“ (Eclesiastul XI, 4). Vă amintesc că „Cine se scoală mai de dimineaţă ajunge mai departe“, adică cine seamănă în mustul zăpezii are sigur nădejdea roadelor.

Folosiţi maşinile şi uneltele agricole dela S.M.T.-uri cu ajutorul cărora faceţi lucrări mult mai bune şi mai repede. Plugarii întovărăşiţi din Lepindea, raionul Tîrnăveni, au cules 4275 kg. porumb la hectar într-o arătură adîncă, însămînţînd la vreme cu sămînţă aleasă, aplicînd îngrăşăminte şi executînd apoi lucrările pentru praşile.

In Hotărîrea cîrmuirii sînt arătate principalele culturi de primăvară cu măsurile pe care orice plugar trebuie să le ia pentru sporirea producţiei. Unele culturi cum sînt: porumbul, cartoful, sfecla de zahăr, legumele, floarea soarelui, fasolea sau furajele „îşi găsesc o largă întrebuinţare în alimentaţia unei mari părţi din populaţia ţării, constituie materia primă necesară unor importante ramuri ale industriei alimentare sau le folosesc ca furaj în hrana animalelor“ (Hotărîrea); alte culturi ca: bumbacul, inul de fuior şi cînepa, produc materia primă din care se fabrică ţesăturile necesare la îmbrăcămintea noastră.

Pentru ca aceste culturi să aducă producţie mare, trebuie să luaţi neapărat legătura cu inginerii agronomi dela punctele agricole şi cu tehnicienii Sfaturilor Populare care vă vor arăta cele mai bune metode privind pregătirea terenului pentru fiecare cultură, îngrăşarea ogoarelor cu îngrăşăminte organică sau minerală, procurarea, alegerea şi tratarea seminţelor, semănatul sau plantatut, răritul, plivitul şi prăşitul timpuriu şi cît mai des a unora dintre culturile arătate.

Trebuie să cunoaşteţi, să aplicaţi şi să răspîndiţi

metodele de muncă folosite de fruntaşii recoltelor bogate, în special metoda însămînţării porumbului, floarei soarelui şi cartofului în cuiburi dispuse în pătrat, apoi iarovizarea cartofilor de sămînţă, polenizarea artificială la porumb şi floarea soarelui, plantarea răsadurilor de legume în ghivece nutritive şi plantarea în vară a cartofilor în regiunile secetoase.

Sub îndrumarea organelor Ministerului Agriculturii, Ministerului Industriei Alimentare şi Comitetelor executive ale Sfaturilor Populare, să grupaţi suprafeţele cultivate cu sfeclă de zahăr în tarlale cît mai mari spre a se uşura executarea mecanizată a arăturilor adînci, a cultivaţiei şi combaterii dăunătorilor; nu ezitaţi nici un moment de a da ascultare acestor recomandări deoarece cum zice Ecleziastul: „Mai fericiţi sînt doi laolaltă decît unul, fiindcă au o bună răsplată pentru munca lor“ (Ecleziastul IV, 9).

Ajutorul acordat de Stat şi metodele înaintate de muncă au fost folosite anii trecuţi de gospodăriile agricole colective, de întovărăşirile agricole şi de gospodăriile individuale şi s-au obţinut producţii de două-trei ori mai mari decît cele obişnuite.

PREA CUCERNICI PĂRINŢI,

Mă adresez cu toată stăruinţa vouă, care aveţi între credincioşi misiunea de a învăţa şi a îndruma.

Citiţi Hotărîrea cîrmuirii cu privire la pregătirea şi executarea la timp şi în bune condiţiuni a lucrărilor agricole din primăvara anului 1954, precum şi celelalte Hotărîri de care v-am înştiinţat la vreme privind contractările pentru diferite culturi. Luaţi legătura cu inginerii şi cu tehnicienii, lămuriţi-vă voi înşivă procurîndu-vă dela Sfaturile Populare broşurile de specialitate, apoi daţi sfaturile şi îndrumările necesare credincioşilor în biserici şi întîlnirile pe care le aveţi cu ei în afară de biserică despre tot ce poate fi de folos în acest răstimp, fie că este vorba de însămînţări, fie de îngrijirea diferitelor culturi.

Nu faceţi din problema aceasta o problemă de birou. Arătaţi insistent care sînt avantajele lucrărilor agricole desfăşurate după îndemnurile cuprinse în Hotărîre, îndemnaţi „cu timp şi fără timp“ pe credincioşi să le îndeplinească şi urmăriţi rezultatele. Pe cei care vedeţi că ar mai înclina pe panta unor practici învechite dăunătoare, nu-i lăsaţi neluminaţi despre folosul ce l-au avut toţi cei care au ascultat înţeleptele sfaturi ale agronomilor şi zootehnicienilor de la Sfaturile Populare. Ei nu se vor da înapoi de a vă ajuta să cunoaşteţi cele mai bune procedee de muncă pentru localitatea unde vă găsiţi“.

IUBIŢII MEI FII SUFLTEŞTI,

Respectaţi şi ascultaţi pe cei ce sînt în dregătoriile obşteşti, şi vă împliniţi, cu toată dragostea, îndatoririle cetăţeneşti.

Luptaţi pentru pace, căci orice credincios este, în primul rînd, un crainic al păcii. Aduceţi-vă aminte că preţuirea de *„fii ai lui Dumnezeu“* o dă Mîntuitorul *„făcătorilor de pace“* (Matei V, 9).

Păstraţi frumuseţea obiceiurilor creştineşti legate de sărbătoarea Sfintelor Paşti, căci ele izvorăsc din credinţa noastră cea nefăţarnică şi din dragostea noastră. Cercetaţi sfintele biserici şi vă rugaţi împreună cu preoţii voştri pentru pace, pentru bunăstarea tuturor şi pentru întărirea şi progresul scumpei noastre Patrii.

Fiţi iubitori de dreptate şi daţi cinstea cuvenită fiecăruia, ca şi voi să vă bucuraţi de preţuirea semenilor voştri. In viaţa voastră de toate zilele fiţi oameni de omenie, căci aşa se cade să fie un temător de Dumnezeu, şi un om de nădejde, al Patriei sale. In această unire frăţească de dragoste, de milostenie şi bunăvoire să prăznuim Sfînta Inviere, rugîndu-ne împreună ca Dumnezeul Păcii, al milelor şi al îndurărilor să fie pururea cu noi.

HRISTOS A INVIAT!

Darul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfîntului Duh, să fie cu voi cu toţi.

Al Vostru al Tuturor de tot binele voitor.

Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

† *SEBASTIAN*

SEBASTIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL IAŞILOR ŞI MITROPOLIT
AL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

iubitului cler, cinului monahal, tuturor credincioşilor noştri, har, milă şi pace dela Dumnezeu Tatăl nostru şi dela Domnul Iisus Hristos, iar dela Noi arhierească binecuvîntare

„Binecuvîntarea Domnului să se pogoare asupra seminţelor şi să le facă să crească şi multă roadă să aducă“ (Molitfelnic pag. 376, ediţia 1950).

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

Iată-ne din nou cu ajutorul bunului Dumnezeu în pragul primăverii. După iarna în care cîmpiile şi dealurile patriei noastre au fost acoperite de zăpadă bogată, a sosit timpul de înnoire al firii, care ne înconjoară. Acum păsările zboară ciripind de vioiciune, acum ierburile şi toate plantele se deşteaptă la o viaţă nouă, acum semănătorul iese la cîmp, „să semene sămânţa sa“ cu nădejdea unor roade noi.

Pentru credincioşii bisericii ortodoxe primăvara este şi timpul de înnoire al sufletului ; acum noi păşim în sfîntul şi marele post care ne pregăteşte pentru marea sărbătoare a creştinătăţii : „Invierea Domnului“. Infrînarea şi rugăciunea îndepărtează pornirile şi înclinaţiunile firii spre mîndrie, lăcomie, lene, invidie şi îmbuibare sau spre alte forme ale răului, şi aduce ridicarea credincio-

sului la Dumnezeu, înnoirea şi curăţirea sa sufletească. Pe bună dreptate se poate spune că postul mare este cel mai potrivit timp de îngrijire şi de înnălţare. De aceea credincioşii mai mult ca de obicei merg în zilele de sărbătoare la sfintele locaşuri de rugăciuni, împlinind astfel poruncileşi rînduielile dumnezeeşti.

Invăţătura bisericii noastre ne îndeamnă însă, să ne îngrijim şi de cele folositoare trupului pentrucă după cum spune Sfântul Apostol Pavel „trupul vostru este templul Duhului Sfânt, care locueşte între voi şi pe care-l aveţi dela Dumnezeu“ (I Cor. VI, 19). Vă amintiţi, apoi, toţi cum spuneau strămoşii noştri, că un suflet sau o minte sănătoasă sălăşlueşte totdeauna într-un corp sănătos. Iată dar că fiecare dintre noi este dator să se îngrijească în aceiaşi măsură şi de trupul său agonisindu-şi cu rînduială şi muncă cinstită tot ceea ce este trebuitor pentru hrana şi pentru sănătatea sa.

Un proverb vechi spune: „Dumnezeu dă dar în traistă nu pune“. Din vorba aceasta înţeleaptă desprindem învăţătura că pentru a avea un trai bun şi îmbelşugat sîntem datori să muncim, ascultînd sfaturile şi îndrumările care vin dela organele cîrmuirii noastre ca să smulgem pămîntului prin diferite procedee şi metode înaintate cît mai multe roade.

Dacă postul în care sîntem este cel mai potrivit timp pentru împlinirea datoriilor faţă de sufletele noastre, primăvara, în pragul căreia ne aflăm, este cel mai potrivit timp al anului pentru pregătirea şi executarea în bune condiţiuni a lucrărilor agricole care ne aduc „pîinea noastră cea de toate zilele“ (Matei VI, 11).

Pe ogoare şi lanuri sînteţi ca nişte „lucrători într-o vie“. Inţeleptul Solomon spune că „fără chibzuire nici-un plan nu izbuteşte, însă cu mică chibzuială orişice iese la capăt“ (Proverbe XV, 22). Lucrarea şi toată munca noastră, dragii mei, trebuie să se desfăşoare cu rînduială, pentruca recolta să fie cît mai îmbelşugată şi omul să-şi desfăteze sufletul cu bunătăţi din munca sa“ (Eclesiastul II, 24) iar economia ţării noastre să crească necontenit.

Mai înainte cu 3-4 săptămâni v-am vestit că s-au luat de către cîrmuirea patriei noastre unele Hotărîri

privind contractările pentru diferite culturi de primăvară cum sînt: legumele, plantele tehnice şi medicinale, producerea fructelor, creşterea vitelor sau a viermilor de mătase, şi v-am povăţuit şi îndemnat să vă adresaţi neîntîrziat unităţilor care încheie cotractele întrucît aveţi avantajii şi înlesniri.

Zilele acestea aţi luat cunoştinţă, de bună seamă, din ziare, dela Sfatul Popular sau dela tehnicieni că s-a luat o nouă Hotărîre de către cîrmuirea patriei noastre, în care sînt arătate lucrările şi îndatoririle plugarilor în primăvara aceasta. Intre măsurile pregătitoare pe care vă îndemn să le cunoaşteţi şi să le împliniţi sînt următoarele: In vederea menţinerii în pămînt a apei provenită din topirea zăpezilor se vor ara cît mai de timpuriu ţarinele nearate din toamnă, pentru culturile de primăvară la adîncimea de 18-20 cm., după topirea zăpezii se vor grapa semănăturile şi arăturile de toamnă după ce mai întîi aţi luat legătura cu inginerii şi tehnicienii agronomi care vor constata starea în care au ieşit semănăturile din iarmă; vă veţi îngriji din timp să aveţi seminţe de bună calitate schimbînd la bazele de recepţie pe cele necorespunzătoare; vă veţi adresa cît mai neîntîrziat centrelor organizate de Sfaturile Populare pentru curăţirea şi tratarea seminţelor de semănat, fiind bine ştiut că: „ceea ce va semăna omul, aceia va şi secera“ (Galateni VI, 7). Siliţi-vă deci şi semănaţi „sămînţă bună“ (Matei XIII, 23). Procuraţi-vă îngrăşăminte pentru îngrăşarea ogoarelor.

Un îngrăşămînt bun şi la îndemîna fiecărui plugar este gunoiul de grajd care trebuie băgat în pămînt odată cu arătura. Trebuie să dispară obiceiul foarte păgubitor de a se arde gunoiul de grajd sau a-l arunca în rîpi, în loc să fie dus şi împrăştiat pe ogoare.

Vă îndemn cu toată stăruinţa împreună cu Sf. Apostol Pavel: „Nu pregetaţi să faceţi ce este bine“ (II Tesal. III, 13), deoarece îl faceţi pentru voi, pentru casele voastre şi pentru patria noastră.

Ascultaţi îndrumările tehnicienilor şi a tuturor organelor cîrmuirii semănînd la timp. „Cine păzeşte vîntul nu seamănă şi cine se uită după nori nu seceră“ (Eclesiastul XI, 4). Vă amintesc că „Cine se scoală mai de

dimineaţă, mai departe ajunge", adică cine seamănă în mustul zăpezii are sigur nădejdea roadelor.

Folosiţi maşinile şi uneltele agricole dela S.M.T.-uri cu ajutorul cărora faceţi lucrări mult mai bune şi mai repede. Plugarii întovărăşiţi din Lepindea, raionul Tîrnăveni, au cules 4275 kg. de porumb la ha. într-o arătură adîncă, însămînţînd la vreme cu sămînţă aleasă, aplicînd îngrăşăminte şi executînd apoi patru praşile.

In Hotărîrea cîrmuirii sînt arătate principalele culturi de primăvară cu măsurile pe care orice plugar trebuie să le ia pentru sporirea producţiei. Unele culturi cum sînt: porumbul, cartoful, sfecla de zahăr, legumele, floarea soarelui, fasolea sau furajele, îşi găsesc o largă întrebuinţare în alimentaţia unei mari părţi din populaţia ţării, constituie materia primă necesară unei importante ramuri ale industriei alimentare sau folosesc ca furaj în hrana animalelor (Hotărîrea); alte culturi ca: bumbacul, inul de fuior şi cînepa, produc materia primă din care se fabrică ţesăturile necesare la îmbrăcămintea noastră.

Pentruca aceste culturi să aducă producţie mare, trebuie să luaţi neapărat legătura cu inginerii agronomi dela punctele agricole şi cu tehnicienii Sfaturilor Populare care vă vor arăta cele mai bune metode privind pregătirea terenului pentru fiecare cultură, îngrăşarea ogoarelor cu îngrăşăminte organică sau minerală, procurarea, alegerea şi tratarea seminţelor, semănătul sau plantatul, răritul, plivitul şi prăşitul timpuriu şi cît mai des a unora dintre culturile arătate.

Trebuie să cunoaşteţi, să aplicaţi şi să răspîndiţi metodele de muncă folosite de fruntaşii recoltelor bogate, în special metoda însămînţării porumbului, floarei soarelui şi cartofului în cuiburi dispuse în pătrat, apoi iarovizarea cartofilor de sămînţă, polenizarea artificială la porumb şi floarea soarelui, plantarea răsadurilor de legume în ghivece nutritive şi plantarea în vară a cartofilor în regiunile secetoase.

Sub îndrumarea organelor Ministerului Agriculturii, Ministerului Industriei Alimentare şi Comitetelor executive a Sfaturilor Populare, să grupaţi suprafeţele cultivate cu sfeclă de zahăr în tarlale cît mai mari, spre a

se uşura executarea mecanizată a arăturilor adînci, a cultivaţiei şi combaterii dăunătorilor; nu ezitaţi nici un moment de a da ascultare acestor recomandări deoarece cum zice Ecleziastul: „Mai fericiţi sînt doi laolaltă, decît unul, fiindcă au o bună răsplată pentru munca lor“ (Ecleziastul IV, 9).

Ajutorul acordat de Stat şi metodele înaintate de muncă au fost folosite anii trecuţi de gospodăriile agricole colective, de întovărăşirile agricole şi de gospodăriile individuale şi s-au obţinut producţii de două trei ori mai mari decît cele obişnuite.

PREA CUCERNICI PĂRINŢI,

Mă adresez cu toată stăruinţa vouă care aveţi între credincioşi misiunea de a învăţa şi a îndruma.

Citiţi Hotărîrea cîrmuirii cu privire la pregătirea şi executarea la timp şi în bune condiţiuni a lucrărilor agricole din primăvara anului 1954, precum şi celelalte Hotărîri de care v-am înştiinţat la vreme privind contractările pentru diferite culturi. Luaţi legătura cu inginerii şi cu tehnicienii, lămuriţi-vă voi înşivă procurîndu-vă dela Sfaturile Populare broşurile de specialitate, apoi daţi sfaturile şi îndrumările necesare credincioşilor în biserici şi în întrunirile pe care le aveţi cu ei în afară de biserică despre tot ce poate fi de folos în acest răstimp, fie că este vorba de însămînţări, fie de îngrijirea diferitelor culturi.

Nu faceţi din problema aceasta o problemă de birou. Arătaţi insistent care sunt avantajele lucrărilor agricole desfăşurate după îndrumările cuprinse în Hotărîre, îndemnaţi „cu timp şi fără timp“ pe credincioşi să le îndeplinească şi urmăriţi rezultatele. Pe cei care vedeţi că ar mai înclina pe panta unor practici învechite dăunătoare, nu-i lăsaţi neluminaţi despre folosul ce l-au avut toţi cei care au ascultat înţeleptele sfaturi ale agronomilor şi zootehnicienilor dela Sfaturile Populare. Ei nu se vor da înapoi de a vă ajuta să cunoaşteţi cele mai bune procedee de muncă pentru localitatea unde vă găsiţi.

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

Hotărîrea cîrmuirii noastre urmăreşte ridicarea şi îmbunătăţirea treptată a agriculturii în vederea producerii bunurilor necesare vieţii, a ridicării nivelului nostru de trai şi a creşterii venitului naţional. Dacă această Hotărîre care urmăreşte binele tuturor nu găseşte înţelegere în sufletele voastre, dacă nu este ascultată şi aplicată în gospodăriile şi pe ogoarele voastre, înseamnă că nu luaţi în seamă învăţăturile Sfîntului Apostol Pavel date lui Tit: „Adu-le aminte să se supună cîrmuirilor şi dregătorilor, să asculte, să fie gata spre orice lucru bun“ (Tit III, 1) iar Romanilor le atrage atenţia că „cine se împotriveşte cîrmuirii se împotriveşte rînduelii lui Dumnezeu“ (Romani XIII, 2). Ascultînd, deci, îndrumările date de cîrmuirea patriei noastre scumpe, vă împliniţi o datorie morală faţă de Dumnezeu.

Roadele bogate se obţin, fără îndoială, prin ajutorul dat de Stat, prin folosirea metodelor înaintate dar şi prin osteneala şi munca fiecăruia dintre voi. După cum un copil este crescut, îngrijit şi pregătit pentu viaţă de părinţii lui, aşa şi o plantă trebuie supravegheată şi ajutată de munca stăruitoare a cultivatorului. Să muncim „Fără să ne lenevim, căci dacă nu ne lenevim, vom secera la timpul potrivit“ (Galateni VI, 9).

Ascultarea îndrumărilor din Hotărîre şi munca voastră vor duce la împodobirea cîmpiilor, văilor şi dealurilor cu holde frumoase şi bogate. Munca voastră dragii mei, aduce cele bune şi de folos vieţii noastre, înfrăţeşte pe oameni şi dezvoltă dragostea faţă de pămîntul patriei noastre, aşa cum zice poetul:

„Sfîntă muncă dela ţară izvor sacru de rodire
Tu legi omul şi pămîntul într-o dulce înfrăţire“.
(V. Alecsandri).

Sînt astăzi în lume oameni care urmăresc tulburarea muncii noastre care nu doresc înţelegere şi armonie între popoare, care „ară nelegiuirea şi seamănă silnicia“

(Iov IV, 5). Aceştia „fac din brăzdarele plugurilor săbii şi din seceri lănci“ (Ioil IV, 10).

Ca arhipăstor al vostru doresc din tot sufletul meu şi vă îndemn cu toată căldura să vă împliniţi datoriile faţă de sufletele voastre aşa cum ne învaţă Sfinţii Părinţi ai bisericii noastre şi datoriile faţă de trupurile voastre cultivînd plantele care ne dau hrana cea de toate zilel şi îmbrăcămintea trebuitoare aşa cum ne învaţă cîrmuirea patriei noastre prin Hotărîrile luate în scopul acesta. Hărnicia voastră şi iubirea de patrie vor fi cel mai grăitor răspuns acelora care încearcă să zdruncine liniştea şi pacea noastră.

Să ne înălţăm sufletele la Dumnezeu şi să-l rugăm:

„Binecuvintează, Doamne, munca omului cu bunătatea ta, cîmpiile tale să se sature de grăsime şi văile să înmulţească grîul... depărtează dela noi tot ce nimiceşte rodul pămîntului“ (Molitfelnic, pag. 376, ediţia 1950), Amin.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor.

SEBASTIAN
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

Dată în reşedinţa noastră mitropolitană din Iaşi, la 8 martie 1954.

DIN INDRUMĂRILE I. P. S. MITROPOLIT SEBASTIAN

date preoţilor din oraşul şi raionul Iaşi cu ocazia conferinţei de orientare din 1—2 martie 1954

„Problema păcii pentru preot este o problemă de conştiinţă, o acţiune ce are la baza ei învăţătura Bisericii noastre. A lupta pentru apărarea şi întărirea păcii înseamnă a sluji lui Hristos, Dumnezeul nostru, Domnul păcii, la naşterea căruia s-a cîntat „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace şi între oameni bunăînvoire".

Noi credincioşii lui Hristos, trebuie să fim permanent alături de luptătorii pentru pace şi nicidecum în slujba fiilor satanei, în slujba celor ce pregătesc un nou război.

Preotul trebuie să fie mai întîi el singur pătruns de pacea cea adevărată ca să poată fi în măsură de a o propovădui şi altora. Numai acela care este împăcat în conştiinţa sa, acela care are pace, în casa sa, cu familia sa, cu toţi credincioşii care îi păstoreşte, numai acela poate propovădui cu efecte temeinice pacea, numai acela este un grăitor exemplu înaintea credincioşilor pe care îi are în grija sa. Adevăratul slujitor al lui Hristos, adevăratul propovăduitor al religiei, sale, este un luptător adevărat pentru cauza păcii. Faptul că preoţii luptă cu toate puterile şi mijloacele pe care le au pentru apărarea şi întărirea păcii alături de credincioşii şi de toţi luptătorii cinstiţi pentru pace, demonstrează că ei sunt alături de aceştia, că activitatea lor pastorală are la baza ei năzuinţele şi preocupările credincioşilor. Ei apără viaţa şi buna stare a celor încredinţaţi lor spre păstorire.

Ca arhipăstor al vostru sînt mulţumit de acţiunea ce o desfăşuraţi pentru apărarea păcii şi vă îndemn să intensificaţi şi să duceţi mai departe munca voastră pînă la victoria deplină a cauzei păcii.

Popularizaţi în parohiile voastre în faţa credincioşilor, Rezoluţiile şi Chemările Consiliului Mondial al Păcii. Acest for Mondial în componenţa căruia intră personalităţi de vază din întreaga lume se adresează conducătorilor de state şi tuturor oamenilor din toată lumea indiferent de concepţia lor despre viaţă, de credinţa lor, să găsească mijloace potrivite pentru destinderea încordării internaţionale, pentru încheierea cît mai grabnică a păcii.

Lucrarea voastră de documentare în această problemă aşa de importantă o puteţi îndeplini prin citirea ziarelor, a revistelor care se ocupă numai cu această problemă, ca: Buletinul Comitetelor de Luptă pentru Pace din R. P. R. sau în Apărarea Păcii şi a revistelor noastre teologice în care găsiţi studii, şi articole interesante. Aveţi încă la dispoziţia voastră şi lucrările I. P. Sfinţitului şi Preafericitului Patriarh Justinian, pe care trebuie să le citiţi cu toată atenţia. In curînd veţi avea la îndemînă o carte pe care eu însumi am scris-o, pentru o mai bună edificare a voastră în lupta pentru apărarea păcii.

Propovăduind credincioşilor pacea izvorîtă sincer din sufletul vostru şi luptînd cu toată stăruinţa pentru menţinerea şi întărirea ei, vă dovediţi buni slujitori ai bisericii Mîntuitorului Hristos şi cetăţeni loiali ai scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă.

In activitatea voastră pastorală ţineţi legătura strînsă cu organele Puterii de Stat în vederea unor cît mai bune rezultate pentru starea întregului popor.

Munca voastră este apreciată şi sprijnită de dl. Acad. Prof. Petre Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, care este un fiu devotat al patriei noastre şi un bun cunoscător şi înţelegător al problemelor bisericeşti. De aceea, în munca voastră acolo unde aveţi unele situaţii care sînt nelămurite adresaţi-vă împuterniciţilor Ministerului Cultelor pentru coordonarea muncii voastre între voi şi autorităţile Puterii de Stat.

Veţi da o atenţie deosebită tuturor Hotărîrilor şi acţiunilor cîrmuirii noastre popularizîndu-le şi sprijinindu-le

între credincioşi. Sîntem în pragul primăverii. In curînd vor începe însămînţările. Vă îndemn cu toată căldura să sfătuiţi pe credincioşi ca să înceapă cît mai neîntîrziat lucrările pregătitoare ale pimăverii ca: arăturile adînci pentru menţinerea umezelii, procurarea îngrăşămintelor, selecţionarea şi tratarea seminţelor, însămînţarea după metode înaintate de muncă pentruca rodurile să fie cît mai bogate.

In satele în care sînt condiţiuni prielnice pentru plantarea viilor şi a pomilor fructiferi veţi îndemna pe credincioşi să planteze viţă de bună calitate şi cît mai mulţi pomi fructiferi deoarece fructele sînt absolut trebuitoare pentru hrana noastră. Veţi lua legătură cu tehnicienii şi cunoştinţele tehnice pe care le veţi primi, dela aceştia, le veţi comunica enoriaşilor. Pe lîngă munca de îndrumare pe care veţi desfăşura-o între credincioşi vă veţi sili ca şi prin acţiunile voastre să fiţi un bun exemplu. Veţi planta în jurul bisericilor, în jurul caselor parohiale şi în cimitire pomi fructiferi. Indepărtînd spinii, salcîmii şi buruienile care dau aspect neplăcut şi nu aduc nici-un folos. Prin acţiunea aceasta contribuiţi, fără îndoială la înfrumuseţarea satelor şi la bunăstarea poporului.

V-am vestit mai înainte, prin p. c. protopopi, că s-au luat de către cîrmuirea patriei noastre Hotărîri privind îmbunătăţirea sistemului de contractare al creşterii animalelor, al diferitelor culturi de plante tehnice şi medicinale, de legume, de pomi fructiferi, al creşterii viermilor de mătase, care produc materialele necesare acţiunii de electrificare a ţării. Sfătuiţi pe credincioşi să se adreseze unităţilor contractante, cît mai este timp, pentru contractarea şi cultivarea plantelor, menţionate în Hotărîri, bineînţeles acolo unde sînt condiţiuni bune, deoarece au avantaje mari. Din prisosul producţiei lor se vor aproviziona muncitorii din fabrici şi diferite întreprinderi.

Indemnaţi credincioşii să-şi achite impozitele, cotele către stat şi autoimpunerile arătîndu-le necesitatea îndeplinirii acestora dela care exemplul vostru personal să nu lipsească. Preotul în primul rînd să fie un bun gospodar al parohiei îngrijindu-se în de aproape de buna stare a bisericii şi a casei parohiale.

Sîntem în preajma sfîntului şi marelui post care ne

pregăteşte pentru marea sărbătoare a Invierii Domnului. Amintesc frumoasele cuvinte privind postul: „Acum a sosit vremea sfîntului post, să-l începem cu bune petreceri că zice: cu judecăţi şi cu gîlceavă să nu postiţi".

Misiunea voastră în timpul acesta are un sens deosebit. Pentru voi înşivă postul este un bun prilej de a vă cerceta conştiinţa de a vă găsi mijloacele necesare pentru ca acţiunea voastră de sfătuire şi îndrumare să aibă efecte cît mai bune între credincioşi. Fiţi în mijlocul şi la dispoziţia enoriaşilor voştri ca să le împliniţi nevoile lor sufleteşti. Oficiaţi miercurea şi vinerea Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite, dînd credincioşilor explicaţiuni liturgice privind această liturghie. Deniile din timpul postului să fie adevărate popasuri de înălţare sufletească. Oficiaţi-le conştiincios ca să fie pentru credincioşi momente de reculegere.

In timpul sfîntului şi marelui post aveţi minunata ocazie de a vă întîlni cu enoriaşii voştri în scaunul mărturisirii. Intîlnirea şi discuţia cu enoriaşii voştri să aibă înţelesul unui mare moment pedagogic. Nu uitaţi că vorbele duhovnicului sunt grele ca plumbul. Acum cînd credinciosul îşi deschide şi descarcă sufletul ai cea mai potrivită ocazie de ai strecura sfaturi şi îndrumări privind linia sa de purtare şi munca sa. Tactul şi înţelepciunea voastră, în acest important moment să fie îndemnuri la ordine, curăţie şi înălţare morală.

In activitatea voastră pastorală trebuie ca în cursul lunii martie, să amintim încă de două chestiuni. Ziua de 8 martie, ziua internaţională a femeii, a dovedit importanţa şi rolul pe care-l are femeia, alături de bărbat, şi în completă stare de egalitate cu acesta în procesul de construire al lumii noi. Veţi scoate în evidenţă că în condiţiile de viaţă ale sclavagismului şi ale capitalismului femeia era şi este dispreţuită şi desconsiderată.

Ea, în regimurile de democraţie populară, îndeplineşte munci începînd dela mecanic pînă la ministru. Nu uitaţi să arătaţi în predica aceasta că din învăţătura Mîntuitorului Hristos şi din toate faptele sale rezultă o stare de perfectă egalitate între femeie şi bărbat.

Dela 1 aprilie 1954 intră în vigoare conform Hotărîrii Consilului de Miniştri al Republicii Populare Ro-

mîne o nouă ortografie : Regulile ortografiei noi sînt apărute în diferite ziare şi reviste dar şi într-un mic volumaş denumit „*Micul dicţionar ortografic*“. Intre credincioşi, voi desfăşuraţi şi o activitate culturală. In discuţiile şi întîlnirile pe care le aveţi cu ei, arătaţi-le că Academia R.P.R. a hotărît să simplifice şi să uniformizeze scrierea noastră. Daţi-le îndrumări privind regulile scrierii noi.

Vă îndemn cu toată stăruinţa faceţi-vă necesari în mijlocul credincioşilor prin viaţa şi prin munca voastră. Siliţi-vă de înmulţiţi talanţii pe care i-aţi primit.

Pentru mine ca arhipăstor al vostru cea mai mare mîngîiere este aceea de a vă şti cu toată puterea voastră la datorie.

Dumnezeu să binecuvinteze munca voastră“.

Asistent

SFÎNTUL VASILE CEL MARE, DESPRE POST

Dela Sf. Vasile cel Mare ne-au rămas relativ puţine cuvîntări. Mai cunoscut este ciclul său de cuvîntări, în care interpretează referatul biblic despre creaţiunea lumii. Dar nu fără interes pentru edificarea creştinilor, cît şi ca invocare pentru predicatori, sînt şi celelalte cuvîntări în care într-o formă concentrată, vioaie, clară şi populară, tratează diferite teme morale cu o măestrie oratorică uimitoare.

Ascet desăvîrşit şi organizator al vieţii monahale, el nu putea să nu vorbească şi despre post, dată fiind importanţa lui pentru edificarea morală a creştinilor şi în deosebi a monahilor. Şi vorbeşte aşa de frumos documentat şi convingător, încît predica lui se potriveşte de minune şi pentru creştinii din vremea noastră deşi în cele 16 veacuri, ce au trecut de atunci, multe s-au schimbat.

Predica despre post, ca în general toate cuvîntările sale, se caracterizează printr-o iscusinţă dialectică de neîntrecut.

Dăm mai jos frînturi din cuvîntarea Sf. Vasile despre post:

...„Crezi tu că eu atribui legii vechimea postului? Postul este mai vechi şi decît însăşi legea. Aşteaptă puţin şi te vei convinge de adevărul celor ce-ţi spun. Să nu crezi cumva că origina postului este sărbătoarea împăcării, sărbătorită de poporul Israil în ziua a zecea din luna a şaptea. Cercetează istoria mai veche şi caută vechimea postului. El nu este o descoperire nouă, ci este un juvaer moştenit dela strămoşi şi tot ceea ce se distinge printr-o mare vechime, este vrednic de cinste.

Să avem deci respect şi pentru marea vechime a postului. El este tot aşa de vechi ca şi neamul omenesc; el a fost orînduit încă din rai.

Cea dintîi poruncă pe care a primit-o Adam a fost: „Din pomul cunoştinţii binelui şi răului să nu mîncaţi!“ (Facere II, 17). Cuvintele acestea: să nu mîncaţi, nu sînt altceva decît porunca postului şi a înfrînării. Dacă Eva s-ar fi stăpînit şi n-ar fi gustat din pom, astăzi noi n-am mai avea nevoie de post „căci nu sănătoşii au trebuinţă de doctor, ci cei bolnavi“ (Matei IX, 12).

Prin păcate noi devenim bolnavi şi de aceea numai prin pocăinţă ne putem recăpăta sănătatea. Dar pocăinţa fără post nu e cu putinţă „Blestemat să fie pămîntul, spini şi pălămidă să-ţi producă“ (Facere III, 17). Deci ţi s-a poruncit să suferi să nu buiceşti. De aceea prin post îndreptăţeşte-te în faţa lui Dumnezeu.

Chiar şi petrecerea omului în rai este o preînchipuire a postului, nu numai pentrucă omul ducea acolo o viaţă îngerească, dar încă şi pentrucă cele ce au fost inventate de oameni mai tîrziu, cum este băutul vinului şi mîncarea de carne, adică mai ales acele ce întunecă mintea omului, n-au fost cunoscute celor ce locuiau în rai.

Pentrucă n-am postit am pierdut raiul; deci să postim pentruca să-l cîştigăm din nou! Nu vezi tu că Lazăr prin post a dobîndit raiul?

Deci nu imita neascultarea Evei, nu-ţi lua ca sfătuitor pe şarpele, care te îndeamnă să-ţi îmbuibi trupul. Nu invoca slăbiciunea trupului ca pretext, nici neputinţa de a posti, căci nu mie, ci celui Atotputernic îi aduci aceste pretexte neserioase.

Cum? Zici că nu poţi posti? Dar să-ţi îndopi mereu trupul cu mîncări şi să-l aţiţi prin cele ce înghiţi fără măsură, poţi? Apoi eu ştiu bine că medicii prescriu bolnavilor, nu tot felul de mîncări alese, ci dimpotrivă post şi înfrînare. Sau cum poţi să ţii dieta prescrisă de medic, iar postul nu?...

...„Dar să revenim la istorie, ca să cercetăm vechimea postului şi să arătăm cum toţi sfinţii l-au considerat ca o moştenire păstrată de la strămoşi, transmisă din tată în fiu şi păstrată printr-o tradiţie neîntreruptă pînă la noi.

In rai nu exista vin, nu se tăiau animale, nu se consuma carne. Abia după potop a venit vinul, abia după potop s-a zis: „Mîncaţi de toate, cum mîncaţi verdeţurile“ (Fapt. IX, 3). Aşa dar, de-abia cînd a pierit desăvîrşirea, au fost îngăduite acestea“.

Că vinul era necunoscut, o dovedeşte Noe, care nu-şi dădea seama de primejdia lui, pentrucă vinul nu-şi făcuse rost în viaţa omului şi nici nu i se simţea trebuinţa. Pentrucă Noe nu văzuse încă pe cineva bînd vin şi nici el însuşi nu făcuse experienţa, din neştiinţă sau din neprevedere, „Noe a plantat vie şi a băut din rodul ei şi s-a îmbătat“ (Facere IX, 20). Dar nu pentrucă era beţiv ci pentrucă bînd, nu cunoştea cît poate bea, fără să-i fie păgubitor.

Iată dar că începutul folosirii vinului este mult mai încoace decît raiul, pe cînd sfinţenia postului este mult mai veche. Noi ştim că şi Moise a postit cînd s-a urcat pe muntele Sinai. Nici n-ar fi îndrăznit să se urce pe munte şi n-ar fi avut curajul să intre în nourul care înconjura muntele, dacă nu s-ar fi înarmat dintîi cu postul. De-abia curăţit prin post a primit el poruncile scrise dela Dumnezeu cu degetul pe table“.

...„Postul naşte profeţi şi întăreşte pe cei puternici; postul face pe legiuitorii cei înţelepţi, este o povaţă tare pentru suflet, un tovarăş credincios pentru trup, o armură pentru luptătorul viteaz, un cîmp de exerciţii pentru atlet. El goneşte ispitele, este un tovarăş al înfrînării şi al castităţii. In vreme de război el dă curaj bărbătesc, în timp de pace el ne dă linişte. El sfinţeşte pe cel afierosit Domnului şi desăvîrşeşte pe preot...“

„Postul a făcut pe Ilie să vadă o nespusă minune, căci după ce şi-a curăţit sufletul printr-un post de patruzeci de zile, a fost învrednicit să vadă, în peştera depe muntele Horeb, pe Domnul, atît cît e îngăduit unui om a-l vedea“ (III Regi XIX, 8). Postind a redat el văduvei pe fiul ei şi prin post s-a dovedit a fi mai puternic decît moartea“...

...„Daniil n-a mîncat nicio fărîmă de pîne şi n-a băut pic de apă timp de trei săptămîni şi fiind aruncat în groapa cu lei, a învăţat chiar pe lei să postească. Căci ca şi cum ar fi fost de piatră, din bronz sau din

vre-un alt corp tare, leii nu puteau să-l încolţească. Postul întărise corpul acestui om ca fierul şi-l făcuse să nu poată fi sfîşiat de lei, încît ei nici nu-şi mai deschideau gura asupra lui. Postul a biruit puterea focului, a astupat gurile leilor. Postul, duce, ca pe nişte aripi rugăciunea spre cer. Postul face propăşirea caselor, este mama sănătăţii, educatoarea tineretului, podoaba bătrînilor, o bună călăuză a călătorilor, un tovarăş plăcut pentru cei ce locuiesc împreună. Bărbatul căsătorit n-are nici o bănuială, cînd ştie că soţia lui e deprinsă cu înfrînarea. Femeia nu este chinuită de gelozie, cînd ştie că soţul ei posteşte“...

...„Ce-a adus lui Lazăr odihna în sînul lui Avraam? Nu postul? Viaţa lui Ioan Botezătorul a fost un neîntrerupt post. El n-avea pat, n-avea masă, n-avea ogor, nici plug, nici grîne, într-un cuvînt n-avea nimic din cele trebuitoare vieţii. Şi doar dintre toţi cei născuţi din femeie, nici unul n-a fost mai mare decît Ioan Botezătorul“ (Matei XI, 11). Pentru Pavel, printre altele, este şi postul care a contribuit ca el să se înalţe pînă la al treilea cer (II Cor. XII, 2).

La cele spuse să mai adăugăm, ba încă în primul rînd, că şi însuşi Domnul nostru şi-a întărit cu post trupul, pe care-l luase pentru păcatele noastre şi aşa a biruit ispitele diavolului“...

...„Cine au fost cei, ale căror trupuri au rămas împrăştiate prin pustie? Oare nu acei care rîvneau după carne? Cîtă vreme se mulţumeau cu mană şi cu apă din stîncă, ei au biruit pe Egipteni, au străbătut marea şi nici un bolnav nu era printre ei. Dar dacă au început a tînji după oalele cu carne şi din cauza aceasta doreau să se întoarcă în Egipt, n-au mai ajuns să vadă pămîntul făgăduinţii“...

...„Ţine seama apoi de binele pe care-l aduce postul, nu numai prin abţinerea dela mîncare şi băutură. Adevăratul post constă în înfrînarea dela rău. „Desfă toate cătuşele răutăţii! (Isaia 58, 6), iartă greşalele aproapelui. Nu postiţi cu certuri şi cu duşmănii. Ce folos dacă nu mînînci carne, dar sfăşii pe fratele tău? Sau te stăpîneşti dela vin, dar nu-ţi înfrînezi gura dela clevetire? Posteşti nemîncînd pînă seara, dar îţi petreci ziua cu

procese. „Vai celor ce sînt beţi, dar nu de vin“ (Isaia LI, 21).

Mînia este o beţie a sufletului; ea îl face să-şi piardă mintea, ca şi vinul. Scîrba este iarăşi o beţie care-ţi apasă sufletul. O altă beţie este frica, atunci cînd se iscă acolo unde n-ar trebui să fie. Zice doar David: „De frica de duşmani fereşte sufletul meu“ (Ps. LXIII, 2).

In general orice patimă, care zguduie sufletul, poate fi socotită o beţie. Uită-te la cel mînios, cît de ameţit este de această patimă.

El nu mai e stăpîn pe sine, nu se mai cunoaşte pe sine, nu mai cunoaşte ce-i împrejurul lui. Ca într-o luptă de noapte, el apasă orice, cade peste orice, vorbeşte aiurea, nu poate sta locului, înjură, loveşte, ţipă, blastămă şi se zbuciumă.

Deci fugi de această beţie, dar nu te lăsa stăpînit nici de beţia de vin“...

TRADUCERE de **Pr. Neculai Donos**

PREDICĂ DESPRE LĂCOMIE

FRAŢI CREŞTINI,

După slobozirea lui din robia Egiptului, poporul lui Israil a petrecut multă vreme în pustiul Sinai, loc uscat şi lipsit de cele trebuitoare pentru hrană. La început poporul îndura lipsuri şi foame. Dar Dumnezeu avea grijă deosebită de Israililiteni. De aceia, vreme de patruzeci de ani cît au pribegit prin pustiu, El i-a hrănit în chip minunat. In fiecare dimineaţă, odată cu roua, le trimitea din cer mana, o hrană foarte gustoasă.

Evreii ieşeau din corturi, culegeau mana şi o strîngeau pentru mîncare. Domnul însă dăduse o poruncă în privinţa acelei pîini cereşti: fiecare să strîngă numai cît avea lipsa pentru o zi, să nu facă nimeni provizii pentru viitor, deoarece el avea grijă să dea zilnic hrană pentru toţi.

O parte din Israililiteni ascultau. Insă alţii, neîncrezători în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, de teamă să nu le lipsească a doua zi mîncarea, strîngeau mai multă mană de cît le trebuia. Dar Biblia ne spune că aceia nu aveau parte de proviziile lor căci a doua zi le găseau pline de viermi. *„Unii au lăsat din mană pe dimineaţă, dar a făcut viermi şi s-a împuţit“* (Eş. XVI, 20).

Această istorisire biblică arată în toată goliciunea ei una dintre cele mai urîte patimi: lăcomia. Intîmplarea se repetă în lume în toate timpurile, în felurite chipuri, se repetă mai ales în zilele noastre.

Părintele ceresc se îngrijeşte de toate făpturile sale, are o grijă deosebită de oameni. Tuturor le dă hrană la bună vreme, sănătate, putere de muncă, ba unora le hărăzeşte mai mult decît le trebuie pentru viaţa lor.

Pentru această bunătate, oamenii ar trebui să fie mulţumiţi cu starea lor şi recunoscători Celui de sus. Insă vai! de cele mai multe ori ei nu sînt mulţumiţi. Creştinii nu se reazimă pe pronia dumnezeiască. Ci, nădăjduind numai în puterea şi prevederea lor, se tem, ca şi Israilitenii din pustiul Sinai, că mîine nu vor avea din ce trăi. Şi ce fac? Adună, se zbuciumă, aleargă fără oprire. Ei nu se bucură de ceea ce au, ci suspină după ce nu au. Nu se mulţumesc cu starea de azi, ci poftesc să aibă mai mult decît le trebuie, peste măsură.

Cumplită patimă este lăcomia! Şi mulţi sunt cei ce cad în mrejele sale!...

Lăcomia domneşte de obicei în casele celor bogaţi, dar se strecoară şi în bordeiul săracului. Lăcomia îl subjugă pe ţăranul care nu se mai satură de pămînt ca şi pe negustorul care doreşte să se îmbogăţească din cîştiguri urîte. Străbateţi drumurile, cercetaţi lumea celor ce aleargă prin pieţele tîrgurilor, a celor ce întreprind călătorii anevoioase şi întrebaţi-i pe oameni care-i pricina frămîntării lor. De vor fi sinceri, vor răspunde, că aleargă după avere, că de cele mai multe ori lăcomia îi pune în mişcare. Nemulţumiţi cu ceea ce au, oamenii doresc să aibă mai mult decît le trebuie.

Se pare că veacul nostru este acela despre care proorocul Isaia zicea cu durere: „*Au orbit cu toţii... Oamenii sînt fără de ruşine, nu cunosc saţiul. Fiecare umblă după pofta averii, pînă la cei din urmă*“ (Isaia LVI, 11).

Să ne înţelegem bine, fraţilor! Religia creştină îngăduie omului să aibă bunuri pămînteşti şi să le caute. Aşi mări avutul printr-o hărnicie chibzuită, nu-i păcat. Numai să fie într-o măsură dreaptă şi prin mijloace cinstite.

Dar cînd cineva vînează bunurile materiale în măsură mai mare decît are nevoie, cînd le priveşte ca pe cel mai înalt scop al vieţii, atunci avem de-a face cu păcatul lăcomiei, care este osîndit şi de dreapta judecată a minţii, şi de religie. Dece? Pentrucă lăcomia este izvor de suferinţă pentru cel ce se lasă stăpînit de ea, izvor de fărădelegi pentru societate, patimă pierzătoare de suflet.

Aţi auzit că cei bolnavi de idropică beau apă me-

reu şi nu se satură niciodată. Apa în loc să le astîmpere setea, mai tare le-o aprinde. Aşa este omul lacom. Cu cît are mai mult, cu atît vrea să adune mai mult. El se aseamănă cu cele două lipitori de care ne vorbeşte înţeleptul Solomon şi care flămînde mereu, mereu strigă: „*Adă! Adă!*“ (Prov. XXX, 15).

Această sete după bunuri îi aduce lacomului nesfîrşite necazuri, griji fără de număr. Omul se robeşte unei munci fără răgaz, se avîntă în afaceri, se apucă de întreprinderi anevoioase. Cînd sfîrşeşte una, se vîră în alta, adesea în mai multe deodată. La avere cugetă ziua şi noaptea, pentru avere îşi jertfeşte odihna, îşi primejduieşte sănătatea, adesea îşi pune viaţa în pericol.

Aşa că în loc să afle îndestulare şi fericire, lacomul este un chinuit, se pedepseşte pe sine însuşi. Patima îi roade măruntaiele, după cum spune Mîntuitorul că viermii neadormiţi îi vor chinui pe cei osîndiţi în numele iadului.

Nu mai puţin, lăcomia este un izvor de nenorociri pentru societate.

Cînd cineva a căzut în ghiarele demonului de care vorbim este capabil de orice crimă faţă de semenii săi. Asta spune Apostolul neamurilor care zice: „*Cei ce vor să se îmbogăţească, cad în ispite, în curse şi în multe fapte vătămătoare care cufundă pe oameni în pieire şi pierzare*“ (I Tim. VI, 9).

Intr-adevăr, nu-i fărădelege pe care să n-o săvîrşească iubitorul de argint. Mai întîi nesimţirea la suferinţa aproapelui, iubirea nemăsurată de sine. Pe cel lacom nu-l interesează decît persoana proprie. Săracul poate să îndure mizeria cea mai neagră, asta nu-l importă. Muncitorul poate fi plătit cu un salariu de batjocură. Ce îi pasă patronului nesăţios, proprietarului cu inima de piatră?

Vine apoi necinstea. Cînd cineva năzueşte să ajungă cu orice preţ la avuţie, nu alege mijloacele: se foloseşte de orice mişelie numai să-şi atingă scopul.

Vreţi exemple? Citiţi scripturile, observaţi viaţa! Ahab, pentru a-şi lărgi hotarul moşiei îl ucide pe bietul Nabot şi-i răpeşte grădina părintească. Iuda îl vinde pe

Invăţătorul său pentru treizeci de arginţi. Anania şi Safira îi mint pe apostoli.

Gîndiţi-vă ce-i face pe atîţia oameni din zilele noastre să înşele, să fure, să trădeze, să-şi vîndă fraţii, prietenii, să exploateze fără milă, să oprească plata dreaptă a lucrătorilor. Şi veţi vedea că la temelia tuturor acestor crime sociale stă lăcomia. Sau cum scria acelaş apostol Pavel către Timotei: „*Rădăcina tuturor răutăţilor este iubirea de* **argint**“ (I Tim. VI, 10).

Insă răul cel mare izvorît din patima de care vorbim astăzi, este că ea îl îndepărtează pe om de Dumnezeu. Lucru firesc! Dacă cineva rîvneşte să dobîndească lumea, n-are vreme să se preocupe de cele mai presus de lume. Avuţia îi devine un fel de idol. Ce nevoie să-l adore sau să se închine lui Dumnezeu?

Dacă omul e mereu nemulţumit de ceea ce are şi se munceşte să adune bani, să cumpere pămînt, să zidească case noi, el nu urmăreşte altceva decît să-şi asigure un un mic paradis aici jos. Aşa unul n-ar mai vrea să moară niciodată, fiindcă avînd de toate, ar putea să spună ca nesăţiosul din Evanghelie: „Suflete ai multe bunătăţi: mînîncă, bea şi te veseleşte!“

Spuneţi-mi acum, se poate mîntui un astfel de om? Cu neputinţă! Mîntuirea se cîştigă prin lepădarea de bunurile acestei lumi, prin jertfă faţă de aproapele, prin iubirea lui Dumnezeu. Dar dacă dumnezeul lacomului e pămîntul, dacă religia sa e îmbogăţirea şi dacă raiul său e mîncarea şi băutura, aşa un suflet e lepădat, e pierdut, după cuvîntul Scripturii care zice: „Lacomul care este închinător de idoli, nu are moştenire în împărăţia lui Dumnezeu“ (Efes. V, 5).

FRAŢI CREŞTINI,

Pentru toate acestea, vă îndemn în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să nu vă lăsaţi biruiţi de lăcomie. „*Vedeţi de vă feriţi de lăcomie!*“ (Luca XII, 15).

Munciţi, faceţi-vă datoria! Cîştigaţi cele de trebuinţă traiului! Dar avînd hrană şi îmbrăcăminte, fiţi mulţumiţi şi nu rîvniţi mai mult.

Căci poftind peste măsură, puteţi să vă pierdeţi sufletul.

Iar drept încheiere la cele spuse astăzi, ascultaţi o istorioară a unui mare sciitor rus din veacul trecut (Leon Tolstoi). Istorioara poartă titlul : *„Cît pămînt îi trebuie unui om ?“*

Intr-un sat trăia un ţăran înstărit cu numele Pahomie. Acesta auzi că în ţinutul Başchirilor se poate cumpăra cu o mie de ruble atîta pămînt cît poate un om înconjura cu picioarele într-o zi. Se duse el la Başchiri şi făcu tîrgul, cu căpetenia ţinutului care îl lămuri astfel: „Omule. Pentru o mie de ruble vei primi un hotar cît îi putea cuprinde cu paşii de dimineaţa pînă seara. Dar bagă de seamă, cînd va apune soarele trebuie să ajungi exact la locul de unde ai pornit. Altfel nu-ţi dau nimic, pierzi şi banii şi pămîntul“.

Pahomie se învoi şi plecă de dimineaţă depe vîrful unui deal. Merse voios, încîntat de frumuseţea locului. „Ce ţară mîndră!“ zice el. Ce locuri mănoase!

Soarele se ridică în înaltul cerului, căldura deveni dogoritoare. Omul nu se opri nici să răsufle, nici să mînînce. Păşea vîrtos, fără oprire, flămînd, cu sudorile broboane pe obraz, ca să cuprindă cît mai mult. In sfîrşit cînd se hotărî să se întoarcă, îşi dădu seama că locul de pornire era foarte departe şi soarele se lăsa spre asfinţit.

„Trebuie să mă grăbesc, ca să nu păgubesc!“ zise Pahomie şi începe să alerge spre dealul din zare. Dar drumul e greu, puterile slăbite şi soarele coboară parcă mai grăbit ca de obicei.

Omul îşi adună cele din urmă puteri, aleargă cît poate, se poticneşte, cade, se ridică din nou. Şeful Başchirilor pe vîrful colinei îi face semn cu mîna. „Nu trebuie să pierd! Mai sunt cîţiva metri doar“. Dar inima lui Pahomie bate cumplit şi prin plămîni parcă-i trec cuţite. Soarele s-a ascuns după orizont. Ţăranul cu cea din urmă sforţare ajunge pe vîrful dealului, se aruncă să atingă cu mîna semnul de plecare.

Insă vai! sîngele îl înnăbuşi pe nas şi pe gură, răsuflarea i se curmă şi viaţa lacomului se stînge în clipa cînd nădăjduia că ajunse bogat.

Atunci căpetenia Başchirilor aruncînd o lopată unei slugi, îi porunci cu un rîs batjocoritor: „Sapă o groapă dela capul mortului şi pînă la picioare şi de un metru de adîncă. Căci atît pămînt îi trebuie unui om!“

Fraţilor, feriţi-vă de lăcomie! Căci de-am dobîndi lumea întreagă şi ne-am pierde sufletul, n-am folosi nimic, Amin.

Pr. Şt. Sl. Cîmpulung

INDICAŢII TIPICONALE

1. — Prăznuirea Sfinţilor 40 Mucenici, anul acesta fiind marţi în prima săptămînă din Sf. şi Marele Post, slujba lor se va săvîrşi:

a) Fie după cum arată Tipicul cel Mare la pag. 282 şi 296, în Duminica Lăsatului de brînză, sau în Sîmbăta cea dintîi a Sf. Post.

b) Fie după acelaş Tipic pag. 675, că acolo unde este hramul, slujba Sfinţilor, se va cînta în Sîmbăta I-a a Patruzecimii, împreună cu slujba Sfîntului Teodor Tiron.

c) Sau după Tipicul bisericesc (1907) în însăşi ziua serbării, precum se oglindeşte la pag. 172-174 paragraf 7, adică luni seara, Vecernia şi Litia, iar marţi dimineaţa — în ziua serbării — Utrenia şi Vecernia împreună cu Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite.

2. — La fel ca şi Tipicul amintit, Tipicul cel Mare la pag. 679, 680 şi 683, arată că în zilele Patruzecimii afară de luni şi marţi prima săptămînă, sîmbătă şi duminică, joi, vineri şi sîmbătă ultima săptămînă, dacă ar cădea vreun sfînt ce-şi prăznuieşte hramul, atunci, se săvîrşeşte Liturghia Darurilor mai înainte Sfinţite.

3. — Faţă de acei clerici care afirmă, că în Patruzecime se oficiază „Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite“, numai miercuri şi vineri, Tipicul cel Mare, la pag. 509, spune: „Că aceste patruzeci de zile ale Sfîntului şi Marelui Post întocmai toate sînt şi de sfinte şi de cinste, căci şi slujba lor una este. Pentru aceea oare cari cu bună şi duhovnicească socoteală au luat de slujesc întru toate cele cinci zile ale săptămînii „Liturghia cea mai înainte sfinţită“, urmînd după cum spune sfîntul Simeon Tesaloniceanul în cartea sa, pentru această mai îna-

inte sfinţită Liturghie, la întrebarea a cincizeci şi şase fila 496, unde scrie, cum că se cade întru cele cinci zile ale săptămînii Sfîntului şi Marelui Post, a se sluji Sfînta Liturghie cea mai înainte sfinţită, care este luată dela Sfinţii Apostoli după cum arată la întrebarea a cincizeci şi cinci a Sf. Simeon".

Iar canonul 52 al Sinodului VI Ecumenic, zice „Intru toate zilele ajunării ale Sfintei Patruzecimi, afară de sîmbătă, duminică şi ziua sfîntă a Bunei Vestiri, să se facă Liturghia celor mai înainte sfinţite".

4. — Excepţie tipiconală în cursul Sf. Patruzecimi — anul acesta —, este şi prăznuirea Sf. Mare Mucenic Gheorghe, care cade în Sfînta şi Marea Vineri.

După Tipicul cel Mare, p. 686, slujba acestei prăznuiri, se va săvîrşi în săptămîna cea luminată, luni sau marţi, iar după tipicul bisericesc (1907) p. 225, luni în săptămîna cea luminată.

Pe lîngă excepţiile tipiconale enumerate, mai sînt încă şi altele asemenea, care pentru a fi aduse la îndeplinire trebuiesc cercetate în de aproape, fiindcă numai aşa în întreaga Biserică Ortodoxă Romînă, va fi „O rugăciune, un cuget, o speranţă în iubire şi bucurie sfinţită: Un Iisus Hristos" (Sf. Ignatie, Epist. ad Magnes. c. 7).

Arhim. Ioanichie Grădinaru

PENTRU APARAREA PĂCII
ŞI A BUNEI STARI

PARTIZANII PĂCII DIN LUMEA INTREAGA ŞI CONFERINŢA DELA BERLIN

Oamenii din lumea întreagă, care iubesc pacea şi doresc menţinerea şi întărirea ei, au cerut în nenumărate rînduri, fie în congresele naţionale, fie în congresele mondiale pentru apărarea păcii, fie prin Rezoluţiile, Apelurile şi Chemările Consiliului Mondial al Păcii, rezolvarea tuturor problemelor litigioase pe calea paşnică a tratativelor între marile puteri. Partizanii păcii au avut bucuria de a vedea adunaţi într-o conferinţă care s-a ţinut la Berlin, între 25 Ianuarie — 18 Februarie 1954, pe Miniştrii Afacerilor externe ai U. R. S. S., Franţei, Angliei şi S. U. A.

La această conferinţă s-au discutat probleme importante, s-au arătat şi s-au cunoscut poziţiunile celor reprezentaţi, ieşind la iveală şi divergenţele care stau astăzi în calea păcii.

S-a ajuns, în urma discuţiilor, la unele rezultate ca: necesitatea convocării unei conferinţe a reprezentanţilor U. R. S. S., Franţei, Angliei, S. U. A., şi a R. P. Chineze şi a ţărilor interesate în problemele asiatice în vederea unei reglementări a problemei coreene şi a restabilirii păcii în Indochina. Conferinţa a şi fost convocată la Geneva în 26 aprilie a. c. Totodată s-a căzut de acord că guvernele U. R. S. S., Franţei, Angliei şi S. U.A. vor lua unele măsuri care ar pregăti dezarmarea sau reducerea înarmărilor.

Această conferinţă, aşa de stăruitor cerută de par-

tizanii păcii din toată lumea, ar fi putut avea rezultate mult mai bune dacă s-ar fi văzut bunăvoinţă şi dorinţă sinceră de pace la toţi cei prezenţi. In vreme ce delegaţia U. R. S. S. şi-a arătat dorinţa de a se ajunge la acorduri convenabile pentru toţi, fără a se ştirbi în vreun fel interesele popoarelor mari sau mici, delegaţiile puterilor occidentale şi în special delegaţia S. U. A. n-a arătat niciun fel de dorinţă de a face concesii în vederea destinderii internaţionale. Cunoscuta concepţie a occidentalilor: încheierea păcii „de pe poziţii de forţă“ sau „pace bazată pe forţă“ au împiedicat, fără îndoială, procesul de încheiere al unor acorduri care să ducă la pacea şi la securitatea lumii. Delegaţii occidentali, în loc de a stărui în vederea unor soluţii convenabile, au urmărit să arate că aşa numita „armată europeană“ este o necesitate.

Atitudinea binevoitoare pentru pace a U. R. S. S. a avut un puternic ecou în toată lumea, în vreme ce atitudinile delegaţilor occidentali au fost considerate şi interpretate ca duşmănoase pentru cauza păcii.

Guvernul U. R. S. S., prin delegaţia sa, a făcut propuneri în vederea slăbirii încordării internaţionale şi a rezolvării tuturor problemelor litigioase. Astfel, s-a propus convocarea unei conferinţe a celor cinci mari puteri, pentru examinarea problemelor care separă, astăzi, lumea în două părţi şi pentru realizarea cît mai neîntîrziată a destinderii internaţionale. Nimeni nu poate împiedica un popor de aproape 500 de milioane de oameni — marele popor chinez — care şi-a creiat o ordine politică şi socială nouă, de a-şi spune glasul său într-o problemă aşa de importantă cum este pacea. Sub presiunea opiniei publice mondiale, delegaţii occidentali au fost nevoiţi să consimtă la convocarea unei conferinţe a reprezentanţilor celor cinci mari puteri.

In vederea rezolvării importantei probleme germane, delegaţia sovietică a făcut propuneri constructive care urmăresc asigurarea securităţii în Europa. Aceste propuneri au la bază ideea că nu se poate admite reînvierea, sub nici o formă, a militarismului german care a cauzat Europei şi întregii omeniri atîtea suferinţe şi atîtea distrugeri. Delegaţia sovietică, dornică de a se încheia pace

cu Germania, a propus un proiect de tratat de pace. La unificarea Germaniei se va putea ajunge prin constituirea unui guvern provizoriu al întregii Germanii şi prin ţinerea unor alegeri libere, care să fie organizate de germanii înşişi şi nu de puterile de ocupaţie. Guvernul sovietic a mers aşa de departe încît a propus retragerea trupelor de ocupaţie înainte de alegeri, cu excepţia unor contigente mici.

Tot pe linia marilor sforţări pentru întărirea păcii în Europa, delegaţia sovietică a propus crearea unui sistem de securitate colectivă, la îndeplinirea căruia ar lua parte popoarele, mici sau mari, indiferent de forma lor de guvernare. Acest sistem colectiv ar stînjeni planurile de creare a aşa numitei „comunităţi defensive europene" care-şi ascunde, fără îndoială, alte preocupări sub aceste cuvinte.

Atît propunerile privind sistemul colectiv de securitate, cît şi cele privind rezolvarea problemei germane, au fost respinse de către delegaţii occidentali care urmăresc, cu orice chip, reînvierea militarismului german.

Dorinţa acestora de reînviere a militarismului german a împiedicat şi rezolvarea problemei austriace.

Delegaţii occidentali, respingînd sistematic propunerile constructive ale Uniunii Sovietice, au pus în discuţie un plan pentru ţinerea unor alegeri în Germania, sub controlul puterilor de ocupaţie. Acest plan tinde, fără discuţie, la sprijinirea regimului dela Bonn, la extinderea lui asupra întregii Germanii şi la ocupaţia militară timp de 50 de ani.

Nu încape nici o discuţie că, dacă s-ar fi adoptat propunerile Uniunii Sovietice, s-ar fi ajuns la rezolvarea atîtor probleme litigioase, s-ar fi ajuns cu un pas mai de vreme la pace.

S-a putut vedea şi de data aceasta că sunt în unele state, grupuri de privilegiaţi care urmăresc menţinerea situaţiei actuale pentru creşterea profiturilor personale.

Cu toate că la conferinţa dela Berlin s-au făcut paşi care duc la rezultatele pe care le doresc partizanii păcii din lume, nimeni nu încearcă să tăgăduiască necesitatea tratativelor pentru rezolvarea problemelor internaţionale. Aşa cum spunea D-l Profesor Petre Constanti-

nescu-Iaşi, la şedinţa Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R., „partizanii păcii de pretutindeni consideră că este necesar să-şi dubleze eforturile, să ducă o luptă şi mai perseverentă în vederea lărgirii acordurilor realizate la conferinţă şi a continuării discuţiilor pentru soluţionarea problemelor nerezolvate. De lupta dîrză a popoarelor, depinde în ultima instanţă realizarea unei continue slăbiri a încordării internaţionale. Alături de luptătorii pentu pace din întreaga lume, poporul nostru salută şi aprobă cu căldură propunerile făcute de delegaţia sovietică la conferinţa dela Berlin. Poporul romîn vede în tratatul general european, cu privire la asigurarea securităţii noastre, calea preîntîmpinării renaşterii militarismului german de pe urma căruia poporul nostru a avut atîta de suferit.

Insufleţit de succesele obţinute de forţele păcii, în frunte cu Uniunea Sovietică, şi conştient de faptul că duşmanii păcii n-au renunţat la încercările lor de a deslănţui un nou război mondial, poporul nostru va continua cu şi mai multă vigoare să lupte pentru micşorarea continuă a încordării în relaţiile internaţionale, pentru întărirea păcii şi prieteniei între popoare“.

6 MARTIE 1945

La 6 martie 1954, se împlinesc nouă ani dela instaurarea guvernului democratic în urma luptei dusă de clasa muncitoare. In perioada aceasta de timp poporul nostru a dobîndit numeroase succese în năzuinţa sa de a-şi construi o viaţă fericită. Ţăranii muncitori au fost împroprietăriţi cu pămînt; monarhia a fost îndepărtată, principalele mijloace de producţie au fost naţionalizate. Prin munca plină de avînt patriotic a clasei muncitoare şi aliatului ei, ţărănimea muncitoare, şi cu ajutorul multilateral al Uniunii Sovietice s-au obţinut mari succese în opera de industrializare a ţării noastre.

Starea materială şi culturală a tuturor celor ce muncesc s-a îmbunătăţit. Muncitorii, tehnicienii şi inginerii luptă cu stăruinţă pentru mărirea producţiei şi pentru ridicarea productivităţii muncii. Agricultorii, organizaţi în gospodării agricole colective sau în întovărăşiri, sau cu gospodării individuale, se silesc să dea cît mai multe produse agricole. Ei folosesc metode înaintate de muncă şi aplică hotărîrile Consiliului de Miniştri al patriei noastre pentruca producţia lor să fie şi bogată şi de bună calitate.

In laboratoare, în instituţiile ştiinţifice de învătămînt şi cultură, în instituţiile de ocrotire şi asistenţă socială viaţa şi munca tuturor a căpătat un înţeles nou. Ajutorul şi experienţa marelui popor sovietic, precum şi patriotismul de care a dat dovadă clasa muncitoare au contribuit la importante realizări din ţara noastră în aceşti nouă ani.

Biserica Ortodoxă Romînă, în timpul acestor nouă ani a fost lîngă popor şi a sprijinit prin mijloacele ei toate acţiunile şi măsurile de construire a lumii noi. Con-

ducătorul Bisericii Ortodoxe Romîne, I.P.S. Patriarh Justinian, pe bună dreptate a spus: „Niciodată în viaţa ei, în curs de aproape două milenii Biserica lui Hristos nu a avut un prilej mai potrivit pentru a-şi pune în practică învăţăturile evanghelice, cum este cel de azi, datorită regimului popular instaurat în ţara noastră".

Datorită libertăţii religioase, Biserica Ortodoxă Romînă şi-a desfăşurat activitatea ei în foarte bune condiţiuni. Ea şi-a alcătuit un statut de organizare şi funcţionare.

Probleme care n-au putut fi rezolvate pînă acum şi-au găsit prin sprijinul acordat de către Stat înţelegere şi rezolvare.

Printre cele mai importante sunt: Reîntregirea Bisericii prin revenirea Greco-catolicilor, Reforma învăţămîntului teologic, reluarea legăturilor tradiţionale cu Biserica Ortodoxă Rusă, publicarea revistelor teologice de o înaltă ţinută ştiinţifică, alcătuirea şi publicarea cărţii: „Invăţătura Bisericii creştine Ortodoxe", îndrumarea preoţimii prin Cursurile de Indrumare, reorganizarea monahismului, îmbunătăţirea sistemului de salarizare al clerului, etc. Toate aceste probleme au putut fi rezolvate datorită climatului de libertate religioasă pe care l-a adus regimul de democraţie populară instaurat în ziua de 6 martie 1945.

Clerul şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne, se angajează cu prilejul acestei zile să sprijine toate acţiunile puterii de Stat pentru progresul şi fericirea tuturor oamenilor.

Pr. Justin Gaşpar

GÎNDURI CU OCAZIA ZILEI DE 8 MARTIE (ZIUA INTERNAŢIONALĂ A FEMEII)

In duminica a V-a din postul mare anul acesta 11 aprilie, creştinii ortodocşi îşi amintesc de sfînta cuvioasa Maria egipteanca care a trăit prin veacul al V-lea al erei noastre. Prima parte a vieţii ei, pe baza ştirilor păstrate în tradiţiile monahismului creştin ortodox, în care se vede dezastrul moral la care ajunsese această fiinţă, ne poate da o imagine asupra modului de considerare al femeii în orînduirile sociale din vremea aceea. Această făptură care întruneşte însuşiri şi trăsături sufleteşti alese, aproape peste tot, era privită ca un obiect de plăcere, de dispreţ şi chiar de batjocură.

Din multe legiuiri ale dreptului roman rezultă că femeia nu avea capacitatea juridică de a testa, de a face comerţ, de a contracta sau de a ocupa funcţiuni publice, într-un cuvînt nu era considerată ca un subiect de drept. Dacă devenea văduvă fiul ei mai în vîrstă devenea tutorele ei.

La Greci unde se constată o viaţă culturală mai înaintată, în vreme ce tinerii, fii ai celor din clasele dominante erau educaţi şi pregătiţi pentru viaţă, tinerele erau neglijate, educaţia acestora mărginindu-se doar, la unele exerciţii de dans sau de muzică.

La alte popoare vechi, în viaţa de familie, femeia soţie era considerată inferioară, libertatea ei era îngrădită de voinţa şi hotărîrile bărbatului ei, adesea era izolată şi păzită, avea locuinţă specială din care nu putea să iasă. In unele cazuri femeia era degradată pînă la condiţia de viaţă a animalelor fiind obiect de schimb comercial sau umilită prin practicile desfrîului colectiv în jurul palatelor şi feţelor înalte ale vremurilor care au fost.

Se desprinde deci, limpede din legiuirile şi practi-

cile sociale vechi că femeia era considerată ca o fiinţă inferioară, ea nu avea libertatea de gîndire şi de acţiune, nu avea onoare şi nici drepturi în viaţa publică.

Această atmosferă de desconsiderare a femeii a făcut pe ucenicii Mîntuitorului Hristos, să se mire la fîntîna lui Iacob că învăţătorul lor „vorbeşte cu o femeie samarineancă“ (Ioan IV, 37). După cei mai mulţi interpreţi ai Noului Testament starea aceasta de mirare nu era cauzată de faptul că Mîntuitorul vorbea cu o femeie din Samaria ci de faptul că vorbea cu o femeie. Fără îndoială, convorbirea aceasta era considerată de ucenici ca o înjosire pentru învăţătorul lor. Gîndurile şi sentimentele dispreţuitoare faţă de femeie, se pot vedea limpede şi din atitudinile cărturarilor şi fariseilor privind femeia care căzuse în desfrînare (Ioan VIII, 4). Ei voiau s-o ucidă cu pietre aşa cum le poruncea legea lui Moise.

Mîntuitorul Hristos, fie prin învăţătura Sa, fie prin faptele Sale, a acordat femeii cinstea care i se cuvine fiind, ca şi bărbatul, făptura lui Dumnezeu şi avînd aceleaşi însuşiri şi funcţiuni sufleteşti. Din învăţăturile şi din faptele sale rezultă completa egalitate a bărbatului cu femeia. E drept, între apostolii apropiaţi ai Mîntuitorului, n-au fost femei, dar ea a stat la picioarele lui Iisus şi a ascultat cuvintele Lui (Luca X, 39), ea l-a primit silindu-se Să-i slujească cu grijă (Luca X, 41), ea I-a spălat picioarele cu mir de mare preţ şi I Le-a şters cu perii capului (Ioan XII, 3); ea L-a însoţit pe drumul crucii (Matei XXVII, 55, 56, Ioan XIX, 25), ea s-a dus cu miruri la mormîntul Său (Luca XXIV, 1), ea a cerut „apa cea vie“ care o ducea spre viaţa veşnică (Ioan (IV, 14), ea a văzut în El un prooroc (Ioan IV, 19).

Cu bună dreptate scrie sf. Apostol Pavel, avînd în vedere lucrarea de mîntuire împlinită de Mîntuitorul Hristos: „căci toţi sînteţi fiii lui Dumnezeu, prin credinţa în Iisus Hristos... nu mai este ludeu nici Elin, nu mai este rob nici slobod, nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască pentrucă voi toţi una sînteţi întru Hristos Iisus (Galateni III, 26,28). Egalitatea oamenilor între ei şi a femeii cu bărbatul, după învăţătura Mîntuitorului Hristos rezultă din origina comună a tuturor, din asemănarea însuşirilor lor sufleteşti şi mai cu seamă din împli-

nirea voiei şi rînduelilor morale dumnezeeşti. Adresîndu-se femeii păcătoase, Mîntuitorul îi spune: „Nici eu nu te osîndesc. Du-te şi de acum să nu mai păcătueşti“ (Ioan VIII, 11).

In epoca în care trăim ar fi o gravă greşală dacă am socoti femeia ca pe o fiinţă inferioară bărbatului.

Nimic n-ar îndreptăţi să se ajungă la o astfel de concluzie, acum, cînd este dovedit că sub aspectul însuşirilor şi funcţiunilor sufleteşti nu este absolut nicio deosebire între bărbat şi femeie. Acela care ar avea o astfel de părere ar nesocoti rosturile şi marea contribuţie pe care o are femeia în procesul de dezvoltare al lumii.

Ea împlineşte rolul de soţie, situaţie în care ajută şi completează munca bărbatului. Dacă acest rol este îndeplinit conştiincios „femeia întrece cu mult mărgeanul, soţul ei se-ncrede într-însa şi de pe urma acesteia dobîndeşte cele de trebuinţă“ (Pildele lui Solomon XXXI, 10-11). Prin muncă şi prin virtute ea „este cununa bărbatului ei“ (Pilde XII, 4).

In familie, femeia împlineşte şi rolul important de mamă. In calitatea aceasta ea este un fel de „înger păzitor al copiilor ei“. O mamă devotată înseamnă nopţi fără somn, griji, muncă, adeseori istovitoare, sacrificiu. Imaginea unei mame veghind asupra patului unde este copilul ei, bolnav, sugerează oricui un suflet cu sentimente puternice de iubire, un suflet încărcat de răspundere şi de hotărîri eroice.

Mama, într-o mare măsură, în mica ei societate, familia, formează şi pregăteşte pe omul de mîine. Ea dezvoltă în copilul ei, dacă-şi desfăşoară munca în bune condiţiuni, sentimentul răspunderii, împlinirea datoriilor, cultul muncii, deprinderea de a înţelege pe semeni la dreapta lor valoare. Ea construieşte, se poate spune, muncind cu interes, personalitatea copilului ei. N-ar fi nicidecum o figură de stil dacă s-ar spune că savantul, scriitorul, tehnicianul, trec, mai întîi, prin mîinile mamei. Celebra creaţie literară „Mama“ a marelui scriitor Maxim Gorchi lămureşte pe deplin ideea că mama este un adevărat şi bun pedagog. „Poveţele mamei... împodobesc ca o cunună de preţ... şi sunt ca o salbă împrejurul gîtului“ (Pilde I, 9).

In procesul de construire al lumii noi, a orînduirii de dreptate şi de înfrăţire, femeia contribuie prin iniţiative creatoare arătîndu-şi priceperea şi devotamentul. In poziţiunea de deputat în Marile Adunări Naţionale sau în sfaturile locale participă la rezolvarea treburilor publice; îşi dovedeşte patriotismul muncind pentru dezvoltarea industriei, agriculturii, ştiinţei şi culturii, de multe ori este iniţiatoarea unor metode noi de muncă.

In instituţiile ştiinţifice, de învăţămînt şi cultură, femeia îşi dovedeşte prezenţa şi necesitatea prin cercetări, descoperiri şi invenţii. Fie în poziţiunea de inginer, tehnician, conducător de tractor, agronom sau zootehnician, scriitor, artist plastic, activistă pe tărîmul teatrului şi al cinematografiei, fie ca învăţătoare, medic sau salariată în institutele de ocrotire a sănătăţii, peste tot, contribuie activ la progresul şi fericirea tuturor în aceeaşi măsură cu bărbatul.

In vreme ce în unele ţări se cheltuiesc mari sume de bani pentru producerea armelor, în vreme ce se pregăteşte un nou război mondial, femeile din toată lumea luptă cu toate puterile lor pentru apărarea şi întărirea păcii.

In cele două războaie mondiale, milioane de femei au pierdut pe soţii, fraţii sau copiii lor. Multe au lîngă ele soţi sau fii schilodiţi de grozăviile războiului. De aceea femeile îşi ridică tot mai hotărît glasul împotriva unui nou război, fie în Congresele pentru Apărarea Păcii, fie în şedinţele Consiliului Mondial al Păcii, fie prin Federaţia Democrată Internaţională a Femeilor.

Ziua de 8 martie — Ziua internaţională a Femeii—, trebuie să amintească celor ce menţin încă femeia, prin diferite practici şi legiuiri, în stare de umilinţă, că îndepărtarea discriminărilor este absolut necesară; această zi trebuie să amintească popoarelor din toată lumea şi tuturor credincioşilor că femeia îndeplineşte cu tot devotamentul alături de bărbat rosturi importante în viaţa socială.

Această zi dezvoltă în sufletele tuturor sentimente de preţuire pentru femeie şi pentru munca ei.

Pr. Scarlat Porcescu

TOATE EFORTURILE NOASTRE PENTRU INDEPLINIREA LA TIMP A MUNCILOR AGRICOLE DE PRIMĂVARĂ

Aerul cald al primăverii a topit zăpada căzută din belşug pe întinsul ţării şi iată-ne iarăşi în pragul unei noi campanii de începere a lucrărilor agricole pentru o nouă recoltă.

Lucrările din primăvara aceasta se vor desfăşura într-o perioadă de timp mai scurtă ca de obicei — datorită faptului că la finele lunii februarie am avut o zapadă mai bogat — şi de aceea silinţa muncitorilor agricoli va fi mult sporită ca astfel să se poată însămînţa la vreme şi în cele mai bune condiţiuni.

Problema agriculturii în ţara noastră este o problemă care ne preocupă pe toţi deopotrivă ca ea să fie rezolvată în condiţiuni tehnice înaintate şi să dea rezultatele cele mai bune.

Hotărîrea Consiliului de Miniştri a R.P.R. —şi Comitetul Central al P. M. R. din 2 martie 1954, cu privire la pregătirea şi executarea la timp şi în bune condiţiuni a lucrărilor agricole din primăvara aceasta, care a fost publicată în ziare, ne pune în cunoştinţă cu o serie întreagă de frumoase realizări în sporirea producţiei agricole, obţinute de oamenii muncii în anul 1953, datorită folosirii cum trebuie şi la timp a maşinelor şi uneltelor, cu aplicarea în mod conştincios a regulilor agrotehnice.

Datorită acestui fapt ţăranii muncitori cu gospodării individuale mici şi mijlocii, gospodăriile agricole colective şi întovărăşirile agricole, au obţinut recolte foarte bune şi excepţionale. Exemplu: Teodor Munteanu din comuna Ciugut raionul Alba Iulia a obţinut o recoltă de 3.800 Kg. — porumb — boabe la hectar, Vasile Cîmpeanu din Mediaş raionul Satul Mare a obţinut 34.500 Kg. cartofi la hectar; altul ca V. Adalbert din comuna Poiana raionul Turda, ţăran mijlocaş, a obţinut 48.000 Kg. cartofi la hectar. Colectiviştii din comuna Şoldana regiunea Bucure-

şti aplicînd metoda plantării de vară a cartofului, în acea regiune unde nu se pot cultiva cartofi cu succes, — au obţinut o producţie de 20.000 Kg. cartofi la hectar, faţă de 5-6000 kg. cît s-a obţinut prin plantarea de primăvară a cartofilor.

Aceştia şi mulţi alţi muncitori agricoli, au obţinut asemenea frumoase rezultate în producţia anuală la hectar, la porumb, cartofi, sfeclă şi multe altele, numai pentrucă au arat la timp, din toamnă, au semănat la timp sămînţă bună, au prăşit la timp şi în bune condiţiuni, au cules la timp recolta şi în bune condiţuni.

Tot prin Hotărîrea menţionată mai sus avem arătate o serie de măsuri care trebuiesc aplicate în muncile agricole de primăvară, ca astfel să se poată obţine o recoltă mai bogată ca să putem avea posibilităţi sporite pentru ridicarea nivelului de viaţă a celor ce muncesc.

Sporirea producţiei agricole la sate, adică cît mai mult porumb, cît mai mulţi cartofi, sfeclă de zahăr, orz, ovăz şi altele, înseamnă sporirea veniturilor la ţăranii muncitori, înseamnă îmbogăţirea traiului lor şi a familiilor lor, înseamnă mai multă hrană pentru oamenii muncii dela oraşe, mai mult material primit pentru dezvoltarea industriei ţării noastre. Inseamnă sporirea bunurilor de larg consum care merg la sate, mai multe maşini şi unelte, mai multă pînză, mai multe casînci, mai multă stofă, mai mult zahăr şi altele.

Dacă ne-am referi numai la ce poate aduce o recoltă bogată de porumb din care la 100 kg. putem scoate circa 55 kg. amidon, sau 60 kgr. glucoză sau 35 litri sprirt, plus că el constituie o hrană consistentă pentru oameni, am putea imediat să ne dăm seama că trebue neapărat să aplicăm acele metode tehnice înaintate de a semăna şi recolta în condiţiuni agrotehnice, de a ne întovărăşi pentru a face o arătură adîncă, de a semăna în rînduri (cuiburi) aşezate în pătrat, prăşitul la vreme, gunoietul terenului cu gunoi dela păsări, sau bălegar de grajd, răritul, prăşitul, toate duc la o recoltă bogată de porumb. Apoi cartoful, care constituie o hrană esenţială şi o necesitate în industrie ca şi sfecla de zahăr, fasolea, bumbacul, inul, cînepa, toate aceste recolte în bune condiţiuni aduc sporirea producţiei, atît agricole cît şi a industriei.

Teodor Bodenciuc, ţăran muncitor cu gospodărie individuală din comuna Pătrăuţi raionul Suceava, la consfătuirea fruntaşilor în agricultură dela Bucureşti, a arătat limpede cum a muncit şi a obţinut în anul trecut o recoltă de 20.000 kg. cartofi la hectar. El spune : „Am adus pe cîmp 10 căruţe gunoi, am tras brazda

cu plugul, apoi cu coşarca pe rînd am pus cartofi şi pînă-n seară am terminat". Arase şi semănase 20 prăjini cartofi de pe care a cules 7000 kilograme cartofi. Tot el arată că planul de lucru la o gospodărie mică este mult mai greu ca la una mare iar riscurile sunt mai mari la o gospodărie mică decît la colectiv. Şi asta aşa este.

Un început bun în muncile de recoltarea în condiţiuni superioare şi renunţarea la practicile vechi de lucrarea pămîntului, sunt semnalate tot mai mult în toate colţurile ţării. Iată bunăoară cum ţăranii colectivişti din Tîrzii raionul Huşi s-au pregătit pentru primăvară: pînă la 1 martie au terminat de reparat 24 pluguri şi 24 căruţe; au condiţionat mai multe feluri de seminţe, au încercat puterea de încolţire a seminţelor; au transportat la cîmp 40 tone de gunoi de grajd pentru îngrăşămînt natural.

La S. M. T.-uri, lucrările de pregătire pentru campania de primăvară sunt terminate şi tractoarele gata pentru a răsturna brazda neagră şi adîncă pentru o recoltă înbelşugată.

Este o datorie patriotică ca să folosim din plin condiţiunile favorabile pentru aratul şi însămînţatul la timp ca astfel să putem împlini la timp şi celelalte munci agricole, să nu rămînă niciun petec de pămînt neînsămînţat.

Să ascultăm şi să aplicăm sfaturile agronomului care stă la îndemîna fiecărui muncitor agricol, să luăm legătura cu cei din fruntea Sfaturilor Populare ale comunei care ne vor da îndrumări sănătoase pentru lucrarea pămîntului după metode ştiinţifice.

Implinind toate acestea, vom da roade din belşug, vom ajuta dezvoltarea economiei noastre naţionale pentru întărirea Statului nostru de democraţie populară, Republica Populară Romînă.

Avînd asigurată „Pîinea Poporului", avem asigurată aprovizionarea cu produse din belşug a oamenilor muncii dela oraşe şi sate, avem asigurată dezvoltarea industriei noastre, avem asigurată Pacea.

Ion Zamfirescu

STATUL ŞI ACŢIUNEA DE CONSERVARE ŞI RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE DE ARTĂ RELIGIOASĂ

Un monument istoric reprezintă concretizarea materială a unui fenomen social determinat de năzuinţele unei epoci. Piramidele egiptene reprezintă epoca sclavajului antic. Masiva artă arhitecturală egipteană îşi are edificiul ridicat pe robia egipteană. Un excursionist străin va admira durabilitatea şi impunătoarea arhitectură egipteană ce a înfruntat milenii, dar nu va şti că această artă s-a dezvoltat prin distrugerea a sutelor de mii de vieţi omeneşti, tratate ca animale.

Pentru menţinerea unei oligarhii autocrate era nevoie ca năzuinţele maselor populare să fie zdrobite prin consumarea de vieţi omeneşti la monumente grandioase, dar inutile din punct de vedere social.

Totuşi arhitectura egipteană, cu stilul ei antic, reprezintă un monument cultural. Prin studierea lui, se pot înţelege frămîntările vremii.

Marile catedrale din Occident, cum sînt Sf. Petru din Roma, cea din Paris sau Colonia, din Salamanca sau Reims, nu reprezintă numai genul artistic religios în stil gotic, roman sau baroc, ci mai ales tendinţa papalităţii de a stăpîni lumea, de a suprapune autoritatea conducerii statelor laice.

Sub realizarea unui monument istoric religios se ascunde şi fenomenul social-politic al vremii respective.

Stadiile culturii umanităţii se pot urmări nu după monumentele naturale, ci după cele istorice şi artistice, realizate de truda omului.

Cultura este un patrimoniu al popoarelor, care în-

totdeauna au năzuit spre mai bine, spre belşug şi fericire.

Din acest efort spre mai bine, se nasc idei călăuzitoare ce îşi găsesc realizarea în monumente concrete.

Nu toate realizările îşi au durabilitate, dar merită să fie studiate în cadrul înţelegerii procesului de dezvoltare culturală.

O lespede de piatră găsită la templul dela Delphi —deci un monument epigrafic— prin studiul lui Adolf Deissman a dus la stabilirea cronologiei activităţii misionare a Sf. Apostol Pavel.

Deci dela un monument epigrafic de puţină importanţă pentru catalogul proconsulilor romani din Ahaia s-au putut sincroniza momente de mare importanţă a vieţii creştine.

Acest exemplu confirmă valoarea oricărui monument istoric de orice natură, pentru cunoaşterea, înţelegerea şi interpretarea dezvoltării culturale, sociale sau religioase a unui popor, a unei mişcări sociale sau politice.

Monumentele istorice şi de artă religioasă slujesc nu numai la interpretarea fenomenuiui religios, ci şi al frămîntărilor sociale a vremii în care el se produce.

Ştefan cel Mare a zidit cele mai multe biserici; aceste biserici nu sînt produsul unei evlavii mistice, ci ele hotărnicesc tot atîtea victorii în luptele pe care le-a susţinut voevodul. Prin concretizarea fenomenului religios se indică clar, că Ştefan cel Mare îşi manifesta succesul prin ceea ce era mai înţeles pe vremea lui, prin zidirea unei biserici. Dar la temelia acestor locaşuri de închinare, tălăzuiesc valurile vremii, cu undele lor sociale şi politice.

Tot aşa şi mănăstirile închinate, în jurul cărora s-au aglomerat imense latifundii de pămînt, arată pofta hrăpăreaţă a fanarioţilor de a exploata poporul romînesc sub masca tutelei bisericeşti. In consecinţă, un monument istoric religios îşi are importanţa lui doctrinară şi cultică, dar în acelaşi timp el nu trebuie să fie sustras dela documentarea şi interpretarea culturii în general. Cultura unui popor are multe aspecte şi cine nu ţine seamă de ansamblul tuturor aspectelor, cade în greşala de a fi

unilateral, în interpretarea fenomenelor producătoare de cultură.

In această privinţă, de felul cum trebuiesc studiate fenomenele culturale, concretizate prin monumente istorice arheologice şi de artă, găsim nimerit a cita din învăţămintele trase de academicianul Mihail Roller la sfîrşitul campaniei de săpături arheologice din 1949 în R. P. R. care spunea:

„Concepţia clasei muncitoare ne învaţă că toate fenomenele trebuiesc studiate şi analizate, ţinîndu-se seama de loc, timp şi împrejurări. Concepţia clasei muncitoare ne învaţă că nu există nimic stabil, totul se naşte, se dezvoltă şi moare. Prin urmare, trebuie să urmărim fenomenul pe care îl supunem analizei, nu static, nu izolat, ci în legătură cu celelalte probleme. Concepţiile clasei muncitoare ne învaţă să urmărim, nu procesul pe care îl analizăm, ci care sînt elementele noi ce se nasc, şi care sînt elementele vechi, să vedem lupta între ce e nou şi ce e vechi şi să vedem care au fost factorii care au ajutat elementele noi să învingă pe cele vechi". [1])

In aceste învăţăminte trase de academicianul M. Roller, se cuprind urmele metodologice pentru studierea monumentelor istorice şi de artă religioasă, căci aceste monumente intră în cadrul general al studierii fenomenelor ce contribuie la edificiul culturii poporului romîn.

Procesul dezvoltării culturii băştinaşe ar fi greu de înţeles dacă monumentele istorice ale trecutului ar dispare sub povara nepăsării, aşa cum obişnuiau să trateze aceste monumente, regimurile burghezo-moşiereşti.

Se lăsau să cadă pradă ruinii monumente ce nu se mai pot reconstitui, sub motiv că sunt bisericeşti, deci aceasta era o treabă a popilor. Se sustrăgeau pietre funerare, pisanii cu preţioase inscripţii epigrafice şi se întrebuinţau la pardosirea curţilor, la scările de serviciu ale clădirilor de locuit sau la zidirea gîrliciului de beciu.

Astăzi Statul nu mai permite asemenea samavolnicii. Monumentele istorice şi de artă religioasă, sînt preţuite la justa lor valoare. Prin organele de cultură ca :

---

1) Studii şi cercetări de Istorie Veche, vol. I, ianuarie—iunie, anul I, 1950, pag. 161 urm., (ed. Academia R. R. R.)

Academia R. P. R., Ministerul Culturii, Comitetul de Stat pentru Arhitectură, Ministerul Cultelor în mod deosebit şi secţiile de cultură ale Sfaturilor Populare, Statul se îngrijeşte de conservarea monumentelor istorice şi de artă religioasă, prin buna lor întreţinere.

Cum s-ar putea urmări evoluţia arhitectonică a stilului moldovenesc cu influenţele lui fireşti, începînd dela Muşatini şi pînă la Duca-Vodă, dacă nu s-ar păstra ctitoriile dela Putna, Voroneţ, Baia, Hîrlău, Botoşani, Dorohoi, Vaslui, Iaşi, Neamţ, Dobrovăţ, Huşi, toate ale lui Ştefan cel Mare, apoi trecînd la Probota lui Petru Rareş, Slatina lui Lăpuşneanu, Dragomirna lui Anastasie Crimca, Solca lui Ştefan Tomşa, Bîrnova lui Miron Barnovschi, Trei Ierarhi a lui Vasile Lupu, Golia lui Vasile şi Ştefăniţă Lupu, Galata lui Petru Şchiopu şi Cetăţuia lui Duca Vodă. Pierderea acestor monumente istorice religioase ar însemna un hiatus în descifrarea culturii noastre în secolele XVI şi XVII.

In adevăr, biserica Trei Ierarhi din Iaşi constituie un preţios monument artistic cu renume neegalat, dar dacă s-ar fi păstrat în forma lui originală, ce valoare ar fi avut?

Reconstituirea nu echivalează cu originalul niciodată.

Iată dece Statul nostru, prin organele sale ale culturii naţionale nu mai lasă în paragină monumentele istorice şi de artă religioasă ale trecutului. Piesele mărunte şi singuratice sunt puse la păstrare în muzee, iar monumentele de bază sunt conservate să înfrunte intemperiile. Cultura se clădeşte pe documente şi nu pe plăsmuiri fanteziste.

Ca să dăm o imagine sumară a grijei acordate de Statul nostru democrat, pentru monumentele istorice şi de artă religoasă din cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor, vom reliefa că pe baza Hotărîrii Consiliului de Miniştri Nr. 3207/953, Comitetul de Stat pentru arhitectură şi Construcţii a alocat în decursul anului 1953, prin Ministerul Cultelor, un fond de 1.900.000 lei pentru restaurarea monumentelor istorice şi de artă religioasă.

Din acest fond, Ministerul Cultelor a repartizat Arhiepiscopiei Iaşilor 809.000 lei pentru lucrări de conservare şi de protecţie ale monumentelor istorice ce cad în raza acestei eparhii.

Niciodată în trecut nu s-a dat atîta atenţie acestor monumente de cultură ca sub regimul de democraţie populară. Mărturiile stau la dispoziţia oricui.

Monumentele istorice nu mai sînt considerate ca „vechituri popeşti“, ci ele fac parte din patrimoniul cultural al poporului romîn, care prin geniul şi truda lui le-a ridicat.

Prin aceste monumente, poporul şi-a adus contribuţia la cultura universală a umanităţii.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian cu Serviciul Economic şi cel tehnic de arhitectură al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei au dirijat lucrările de protecţie şi conservare a monumentelor istorice şi de artă religioasă, sub îndrumarea Ministerului de Culte în frunte cu Academicianul Ministru Petre Constantinescu-Iaşi, profesor şi Preşedintele Comisiunii Monumentelor Istorice din R. P. R. care s-a ocupat personal cu această problemă ::

Sumele acordate de Ministerul Cultelor sunt următoarele :

1.	Mănăstirea	Cetăţuia . . .	lei 100.000
2.	„	Putna . . .	„ 70.000
3.	„	Neamţ . . .	„ 180.000
4.	„	Bistriţa . . .	„ 50.000
5.	„	Dragomirna . .	„ 23.000
6.	Biserica	Golia . . .	„ 60.000
7.	„	Frumoasa . . .	„ 170.000
8.	„	Sf. Gheorghe Hîrlău .	„ 50.000
9.	„	Sf. Gheorghe Botoşani .	„ 56.000
10.	„	Albă-Baia . . .	„ 50.000
			Total lei 809.000

Lucrările au fost date spre executare Intreprinderilor Regionale de Construcţii din Iaşi, Suceava şi Bacău.

In afară de sumele plătite de Ministerul Cultelor, Arhiepiscopia laşilor şi-a dat şi ea contribuţia la lucrările de conservarea monumentelor ei istorice.

Din această ilustrare se poate constata grija Statului şi a *regimului de democraţie populară pentru valorile culturale din Patria noastră R. P. R.*

Pr. D. Hadîrcă

TREI SUTE DE ANI DELA UNIREA UCRAINEI CU RUSIA

S-au împlinit, în acest an, 300 ani dela istorica hotărîre a Radei poporului ucrainian, dela Pereiaslav, cînd a fost proclamată reunirea Ucrainei cu Rusia.

Eveniment de răscruce istorică pentru cele două popoare, înfrăţite prin origină, viaţă comună şi religie, această hotărîre a angajat, în desfăşurarea consecinţelor şi evenimentelor următoare, deopotrivă soarta poporului ucrainian şi rus şi a tuturor celor-lalte popoare din marele Stat al Rusiei.

Experienţa istorică de veacuri a arătat, cu toată evidenţa că acest eveniment a constituit punctul central de dezvoltare şi progres pentru popoarele Rusiei şi totodată a deschis noi drumuri şi orizonturi în relaţiile popoarelor vecine cu poporul şi Statul rus.

Poporul romîn, prezent la data înfăptuirii acestui important act istoric, a fost şi a rămas printre primele popoare, din afara graniţelor Rusiei, care s-a bucurat şi se bucură de roadele rezultate din reunirea Ucrainei cu Rusia. Mărturisirea acestui fapt istoric din partea poporului romîn, credem, că este unul din cele mai de preţ omagii, pe care acest popor îl poate aduce popoarelor ucrainian şi rus la sărbătoarea celei de a 300-a aniversare a reunirii Ucrainei cu Rusia.

* * *

Actul istoric al Radei dela Pereiaslav, din 8/18 ianuarie 1654 cînd a fost proclamată reunirea Ucrainei cu Rusia, n-a fost un act întîmplător sau izolat, ci rezultatul necesar al întregii istorii precedente comune popoarelor rus şi ucrainian. Reunirea Ucrainei cu Rusia a fost o încoronare a luptei multiseculare a popo-

rului ucrainian împotriva înrobitorilor străini pentru unirea cu poporul rus în statul unic al Rusiei.

După ce primul stat al slavilor răsăriteni, înfiinţat în secolul al X-lea în jurul Kievului, a fost desfiinţat şi Kievul distrus de marea năvălire a tătarilor, la 1241, a urmat o perioadă îndelungată de robie sub jug străin pentru popoarele rus şi ucrainian. Eforturile de dezrobire de sub stăpînirea tătarilor, pentru marele popor rus, au durat mai bine de 2 secole.

Cnezatul Moscovei, avînd şi sprijinul Mitropolitului Moscovei reuşeşte să unească cnezatele ruse într-un stat centralizat şi şi să-şi cîştige independenţa în marea luptă dela Ugra, la 1480.

Dela această dată Moscova devine centrul de atracţie al popoarelor slave din sud, pe care le sprijină în lupta de eliberare.

Părţile slave din sud locuite de poporul ucrainian, avînd Kievul drept centru politic, cultural şi naţional, încă din veacul al XIV-lea, au intrat în posesiunea marelui ducat al Lituaniei.

Prin unirea Lituaniei cu Polonia, la 1386 ţinuturile ucrainiene au încăput în stăpînirea Poloniei, pînă la pacea dela Pereiaslav (1654) şi pacea dela Andriusov (1669), cînd Ucraina s-a reunit cu Rusia.

Astfel în decursul unei îndelungate perioade poporul ucrainian a fost sub jugul robiei streine şi ameninţat cu exterminarea de pe urma atacurilor agresive ale hoardelor nomade, ale hanilor turco-tătari şi a asupririi de către şleahta poloneză.

Luptînd pentru eliberarea sa naţională şi socială împotriva tiraniei feudale şi catolice a şleahtei poloneze, poporul ucrainian aspira la reunirea sa cu poporul frate rus, de care era legat prin origina comună, prin limbă şi aşezare, prin religie şi comunitatea întregei sale dezvoltări istorice.

Una din cele mai glorioase pagini din istoria luptelor poporului ucrainian împotriva jugului străin, şi pentru reunirea cu poporul rus a fost războiul popular de eliberare din 1648-1654.

La sfîrşitul lui ianuarie 1648 la Zaporojie, izbucneşte războiul de eliberare. In fruntea poporului ucrainian, ridicat ca un singur om pentru eliberarea Ucrainei de sub opresiunea şleahtei poloneze, pentru unirea Ucrainei cu Rusia, a fost remarcabilul om de Stat şi comandant de oşti, Bogdan Hmelniţchi.

Forţa principală în acest război a constituit-o ţărănimea ucraineană împreună cu armata de cazaci zaporojeni. Statul rus a acordat întregul său sprijin poporului ucrainian, în această luptă, dar mai ales cu ajutorul maselor ţărănimii din Rusia, armatele

ucrainiene au dobîndit victorii însemnate atît împotriva armatei poloneze cît şi împotriva hanilor din Crimeia.

In urma acestor lupte, şleahta poloneză este nevoită să încheie tratatul dela Zborov, prin care se acordă poporului ucrainian o oarecare eliberare de sub presiune. Dar încălcînd acest tratat, la începutul anului 1651, o mare armată poloneză invadează din nou Ucraina şi înfrînge pe cazaci în lupta dela Borostici. In această grea încercare poporul ucrainian se convinge şi mai mult că singura cale de eliberare a Ucrainei este numai o reunire cu Rusia.

Exprimînd voinţa şi aspiraţiile poporului său, Bogdan Hmelinţchi încă din 1648, a cerut conducerii Statului rus să primească reunirea Ucrainei cu Rusia. Nefiind pregătit pentru un război cu Polonia, Statul rus n-a putut realiza atunci unirea cerută. Cu toate acestea, acest stat n-a lăsat fără ajutor pe ucrainieni, ci i-a ajutat în războiul de eliberare, pe cale economică, militară şi diplomatică.

La începutul anului 1651, conducerea Statului rus, s-a învoit să reunească Ucraina cu Rusia. Discuţiile, însă, au durat pînă la 22 iunie 1653, cînd o delegaţie anume a dus lui Bogdan Hmelnitchi o scrisoare, prin care i se făcea cunoscut oficial că Statul rus a acceptat reunirea Ucrainiei cu Rusia.

In august 1653, delegaţia lui Hmelnitchi aduce la Moscova mulţumiri conducerei Rusiei pentru această acceptare. La 1 octombrie 1653 se întruneşte la Cremlin, Zemschii Sobor, – şi într-o şedinţă festivă hotărăşte reunirea Ucrainei cu Rusia.

Urma ca însăşi Ucraina să formuleze actul unirii. Aceasta face marea Radă a poporului ucrainian, întrunită la Pereiaslav în ianuarie 1654.

„In piaţa din Pereiaslav, în ziua de 8/18 ianuarie 1654, la orele 11 dimineaţa a ieşit, înconjurat de cei mai apropiaţi colaboratori, hatmanul Bogdan Hmelnitchi. Piaţa era plină de popor. In radă erau adunaţi conducătorii unităţilor de cazaci, reprezentanţii oraşelor din Ucraina şi locuitorii din Pereiaslav. După ce Hmelnitchi le vorbi despre războiul poporului ucrainian cu şleahta poloneză, arată că Ucrainei nu i-a rămas decît patru posibilităţi de trai, să rămînă sub conducerea regelui polon, sau a sultanului turc, ori a hanului Crimeii, sau să se reunească cu Rusia“. Intr-o însufleţire, după cum mărturiseşte cronicarul din acea vreme, Rada a hotărît reunirea Ucrainei cu Rusia.

Reunirea Ucrainei cu Rusia a avut o însemnătate progresistă

deosebită, în primul rînd, pentru dezvoltarea politică, economică şi culturală a celor două popoare.

Datorită faptului că reunirea s-a făcut în cadrul Statului rus unic, Ucraina a scăpat de robia şleahtelor poloneze şi de primejdia înghiţirii de către Turcia sultanilor, ceea ce a însemnat salvarea existenţei naţionale a poporului ucrainian.

Reunirea a făcut să se îmbine mai strîns eforturile celor două popoare într-o luptă comună împotriva asupritorilor interni, moşierii ruşi şi ucrainieni, împotriva ţarismului absolutist şi a feudalismului. In ciuda cruntei exploatări naţional-coloniale, exercitate de ţarism, cei mai buni fii ai poporului rus au recunoscut dreptul Ucrainei la independenţa naţională şi ei au luptat alături de militanţii înaintaţi ai poporului ucrainian împotriva politicii de învrăjbire a naţionalităţilor conlocuitoare.

Revoluţionarii democraţi ruşi au stăruit întotdeauna asupra marei însemnătăţi, pentru poporul ucrainian, a reunirii Ucrainei cu Rusia.

V. G. Belinschi scria că „prin unirea ei pe veci cu Rusia, Ucraina şi-a deschis porţile civilizaţiei, culturii, artelor şi ştiinţei“... „Impreună cu Rusia, ei îi este pregătit un strălucit viitor“.

Acest viitor strălucit Ucraina îl trăeşte aievea astăzi, cînd îşi serbează cea de a 300-a aniversare a reunirii sale cu Rusia. Poporul ucrainian, care a dus împreună cu poporul rus lungi lupte revoluţionare, odată cu victoria socialismului şi-a căpătat deplina sa libertate. Cu ajutorul frăţesc al poporului rus şi cel al celorlalte popoare ale Uniunii Sovietice, Ucraina socialistă a devenit o republică socialistă înaintată din punct de vedere economic şi cultural.

O altă faţă asupra căreea se cuvine să ne oprim cu prilejul aniversării acestui eveniment este uriaşa însemnătate internaţională, pe care a avut-o actul dela Pereiaslav din 8/18 ianuarie 1654.

Reunirea Ucrainei cu Rusia a constituit lovitura principală dată politicii agresive a Turciei sultanilor şi a celor a Poloniei şleahtice.

Prin reunirea Ucrainiei cu Rusia, puterea de luptă a Statului centralizat al Rusiei împotriva imperiului otoman a crescut nespus de mult ceea ce a însemnat o creştere în aceiaşi măsură a prieteniei din partea popoarelor şi statelor creştine din Sud-Estul Europei şi o posibilitate de ajutor, acestor popoare, mult mai mare din partea Rusiei. In centrul acestor interese şi ajutoare se află şi poporul nostru. Pentru romîni, frăţia de arme şi relaţiile de prie-

tenie a popoarelor rus şi ucrainian, datau de multă vreme, încă înainte de reunirea Ucrainei cu Rusia.

Interese comune, şi lupta împotriva aceloraşi duşmani comuni cimentează aceste relaţii încă de pe timpul lui Ştefan cel Mare, care a fost căsătorit cu prinţesa Kieveană Evdochia şi a cărui fiică din această căsătorie, Elena a fost căsătorită ca Ion fiul marelui Kneaz al Moscovei Ivan Vasilievici al III-lea realizatorul statului naţional rus.

Pe timpul lui Petru Rareş, după cum arată vechile hrisoave ruse, la tratativele duse la Moscova, în urma unui război ruso-polonez, reprezentanţii Marelui Kneaz al Moscovei au cerut regelui Poloniei să încheie pace cu Domnul Moldovei, căci „marele kneaz a făgăduit lui Petru, voevodul moldovean să-l apere şi să-l ajute".

Prietenia dintre romîni şi cazacii zaporojeni s-a manifestat cu putere în timpul lui Ioan Vodă cel cumplit, cînd un detaşament de cazaci a venit în ajutorul moldovenilor, ce se reîntoarseră împotriva turcilor.

Dealtfel, legăturile între poporul moldovenesc şi cazacii zaporojeni erau mult mai adînci, întrucît în rîndurile căzăcimii dela pragurile Niprului pe lîngă luptătorii ucrainieni şi ruşi erau şi mulţi moldoveni.

Cruda exploatare a boierilor, lupta dintre partidele domnitorilor şi teroarea mereu crescîndă a cotropitorilor turci au împins multe mii de ţărani din ţările romîne să apuce calea bejeniei. Ei au găsit adăpost în Stepele Ucrainei, dînd naştere la detaşamente de cazaci ucraino-moldoveneşti.

O scrisoare a regelui Poloniei, Ştefan Batori, îl informează pe sultanul turcilor că între cazaci sunt mulţi „valahi".

Frăţia de luptă dintre ţăranii din Ţările Romîne şi poporul ucrainian se întări şi mai mult în veacul al XVII-lea, cînd armatele căzăceşti au fost trimise sau chemate de atîtea ori în ajutorul sau împotriva domnitorilor, ce se schimbau atît de des. Intr-o astfel de luptă, la 1620 a murit în Moldova în lupta dele Ţuţora, tatăl lui Bogdan Hmelniţchi, iar fiul său Timuş, ginerele lui Vasile Lupu a murit, fiind rănit, în lupta dela Suceava, în 1653.

Această frăţie de luptă între poporul romîn şi poporul ucrainian s-a întărit şi mai mult în timpul războiului de eliberare a poporului ucrainian.

După cum relatează istoria la asediul Liovului, în armata lui Bogdan Hmelniţchi, se afla un detaşament de moldoveni, iar în

lupta dela Berestici au participat şi 4000 de moldoveni, ca aliaţi ai cazacilor.

Tradiţia legăturilor de prietenie cu Statul rus al Moscovei a fost urmată şi de alţi domnitori romîni, în afară de Ştefan cel Mare şi Petru Rareş.

Astfel Mihai Viteazul a primit dela ţarul Moscovei, făgăduinţa că va fi ajutat împotriva oricărui duşman. Atunci cînd domnitorul a organizat răscoala împotriva jugului turcesc, el a fost ajutat de cazaci, ca urmare politicii Moscovei.

Domnitorul Gheorghe Ştefan a încheiat un tratat politic şi economic cu Rusia în primăvara anului 1656, tratat care prevedea garantarea independenţei ţării.

Odată cu venirea pe tronul Rusiei a lui Petru cel Mare, relaţiile ruso-romîne iau o amploare necunoscută pînă atunci.

Tratatul de alianţă dintre Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei şi Petru cel Mare, împăratul Rusiei, concretizează începutul unei faze a acestor relaţii, prin condiţiile pe care le prevedea, care condiţii nu mai fuseseră prevăzute în nici un tratat anterior. „Bir să nu dee ţara nici un ban", zice între altele tratatul, „pre domn să nu-l mazilească împăratul pînă la moarte şi pe urmă fii lui să fie pe care şi-or alege ţara".

In acest timp, domnul muntean Constantin Brîncoveanu, trimiţînd o solie la Moscova, care s-a transformat apoi într-o reprezentanţă permanentă, a cerut încheierea unui tratat de alianţă.

Scriind despre motivele acestei acţiuni, cronicarul ne arată încrederea romînilor în ajutorul Moscovei şi convingerea lor, că numai în acest ajutor îşi vor căpăta eliberarea de sub jugul turcesc. „Văzînd Brîncoveanu că turcii nu stau la vorbele lor şi pe nemţi că s-au împăcat cu turcii, de nu era nici un reazim şi nici un ajutor despre dînşii, au început a se ajunge cu Muscalii".

O dovadă a relaţiilor tot mai strînse dintre Rusia şi Ţările Romîne este tratatul dela Kuciuk-Kainargi. Prin acest tratat turcii învinşi erau obligaţi să renunţe pe doi ani la tributul ce-l încasau dela Ţările Romîne şi să recunoască dreptul de intervenţie al ambasadorului rus dela Constantinopol, în favoarea acestor ţări.

In războiul ruso-turc din 1806-1812, în armatele ruseşti de sub comanda lui Kutuzov au luptat şi voluntari romîni, printre ei fiind şi panduri olteni de sub comanda lui Tudor Vladimirescu.

Relaţiile ruse romîne s-au întărit şi mai mult în urma păcii dela Adrianopole. Prin tratatul încheiat la Adrianopole, în 1829 sau prevăzut condiţii favorabile desvoltării economice a Ţărilor

Romîne, iar prevederile Regulamentului Organic au contribuit la pregătire a unirii Principatelor Romîne.

De altfel este cunoscut sprijinul direct acordat de Ruşi la cîştigarea independenţii Romîniei, în urma războiului din 1877.

Relaţiile de prietenie şi colaborare dintre statul romîn şi cel rus culminează în epoca prezentă. In 1944, cu ajutorul armatei sovietice ţara noastră a fost eliberată de sub tirania hitleristă şi cu ajutorul Uniunii Sovietice, poporul romîn şi-a creeat condiţiile dezvoltării sale de viitor, prin instituirea unor noi orînduirî sociale, democraţia populară.

Ceea ce atrage atenţia cercetătorului acestor relaţii istorice dintre popoarele marelui Stat vecin dela răsărit şi poporul romîn este caracterul lor favorabil pentru dezvoltarea culturală a Ţărilor Romîne. Acest caracter poartă întru totul sprijinul culturii creştine ortodoxe, ca o dovadă în plus a strînsei legături între viaţa politică şi religioasă a acestor popoare.

Insăşi închegarea şi strîngerea legăturilor de prietenie şi colaborare dintre aceste popoare a fost capacitată de condiţiile speciale ale Ortodoxiei. Biserica Ortodoxă nu şi-a impus în viaţa socială o politică statală proprie, peste cea a statelor existente ci, ea a dus viaţa politică comună cu popoarele respective, urmărind în relaţiile ei cu Statul colaborarea deplină cu condiţia păstrării patrimoniului său sacru şi unitatea credincioşilor. De aceea ea a sprijinit aspiraţiile naţionale şi sociale ale popoarelor respective. Ca exemplu istoric avem Biserica Ortodoxă Rusă, care a susţinut lupta unirii tuturor ruşilor într-un stat unic. Incă la începutul veacului al XIV-lea, Mitropoliţii Kievului, Petru şi Teognost, au desfăşurat o activitate deosebită pentru reunirea ruşilor de sud şi nord într-un singur stat al Moscovei şi pentru păstrarea unităţii de conducere a Bisericii într-o singură Mitropolie a Kievului şi Moscovei. Imprejurările istorice au fost, însă mai puternice şi Biserica Ortodoxă Rusă a urmat soarta politică a poporului. La 1354, această Biserică a fost despărţită în două Mitropolii : o Mitropolie a Rusiei Mici, cu reşedinţa la Kiev şi alta a Rusiei Mari cu scaunul mitropolitan la Moscova. După 1386 Mitropolia Kievului a rămas sub dominaţia Poloniei catolice şi Biserica Ortodoxă a ruşilor din sud a fost supusă unei adevărate persecuţiuni, din partea şleahtei polone, aţîţată de propaganda catolică, fiind ameninţată cu desfiinţarea.

In aceste veacuri de grele încercări pentru Biserica Orto-

doxă şi poporul ucrainian, credincioşii pravoslavnici din ţinuturile Ucrainei de sud-vest, şi-au salvat credinţa ortodoxă prin întreţinerea legăturilor bisericeşti cu Romînii Moldoveni.

Domnitorii Moldovei erau socotiţi, de locuitorii ortodocşi ai acestor ţinuturi ca nişte izbăvitori de sub jugul asupritorilor catolici.

In afară de ajutorul dat de domnitorii Moldovei prin ctitoria unor biserici ortodoxe în ţinuturile Ucrainei, cum a fost cazul bisericii lui Alexandru Lăpuşneanu din Liovul Galiţiei, în jurul cărei biserici, funcţiona o şcoală şi o tipografie de limbă slavonă, timp de aproape un veac şi jumătate, candidaţii la preoţie ai „Ruşilor din Ucraina" au primit hirotonia din mîna episcopilor moldoveni. Abia în 1539 regele Poloniei Sigismund August a oprit aceasta cu desăvîrşire, sub pedeapsa ameninţării cu moartea.

După ce în 1569 Lituania îşi pierde autonomia şi urma să fie contopită cu Polonia presiunea catolică împotriva Bisericii Ortodoxe a Ucrainei nu-şi mai cunoaşte marginile. Prin şcolile iezuiţilor se insuflă ucrainienilor dispreţ pentru naţionalitatea şi biserica lor. Provocînd lupte şi intre ierarhii din Mitropolia Kievului, înjosind nobilimea şi pe episcopii poporului ucrainian, asuprind şi înşelînd populaţia ţărănească depe moşiile acaparate de marii moşieri polonezi, la 1596, Biserica catolică a reuşit să impună unirea celor mai mari părţi a bisericii Ortodoxe Ucrainiene cu Roma. Actul unirii a fost semnat la o adunare sinodală a clerului şi nobilimea Ucrainei la Brest-Litovsk numai de mitropolit şi cinci episcopi.

Dacă n-ar fi fost în istorie actul de 8/18 ianuarie 1654 al Radei dela Pereiaslav, actul unirii dela Brest-Litovsk ar fi avut pentru Biserica Ortodoxă Rusă şi poate pentru întreaga Ortodoxie aceleaşi urmări pe care le-a avut cucerirea Constantinopolului de către Turci. După informaţiile istorice şi statistice înscrise în anuarul Eparhiei Cameniţei-Podoliei din 1896, în cel mai de sud judeţ al acestei eparhii, deşi cu influenţa cea mai descrescîndă a catolicismului şi anume în judeţele Balta, din cele 171 parohii ortodoxe pe care le avea la data alcătuirii anuarului, 153 parohii au fost unite pînă prin anii 1783-1793 şi cel puţin 136 biserici au fost sfinţite fie de episcopi uniţi, fie de preoţi uniţi.

Cu ajutorul celei de a treia Rome, Moscova, care luase sub protecţia sa pe toţi creştinii ortodocşi şi cu ajutorul Bisericii şi domnitorilor din Ţările Romîne, procesul uniaţiei a fost oprit prin lupta înverşunată a poporului ucrainian, pînă la 1654. Dar imediat ce împrejurările i-ar fi permis procesul uniaţiei şi-ar fi

urmat cursul pînă la catolicizarea completă a bisericii ucrainiene, aşa cum s-a întîmplat pentru părţile ucrainiene din Polonia şi Austro-Ungaria. Atunci urmările n-ar fi întîrziat să se impună şi în Bisericile Ortodoxe vecine.

Veacul al XVII-lea, prin ridicarea marei puteri ortodoxe a Rusiei, a pus capăt expansiunii catolice în răsăritul Ortodox şi a deschis şirul unor legături mai strînse între Ţările Romîne şi Rusia, implicînd în aceste legături atît viaţa politică cît şi bisericească.

In această conjunctură Biserica Ortodoxă a Ucrainei se reface, ajungînd la 1620 să aibă Mitropolitul ei, iar în 1632 regele Vladislav al IV-lea al Poloniei a permis oficial Bisericii Ortodoxe Ucrainiene să aibă un mitropolit şi doi episcopi.

Spre fericirea acestei Biserici şi a Ortodoxiei, în genere, chiar după această recunoaştere oficială a Mitropoliei Kievului de către Statul catolic polon, pe scaunul acestei mitropolii a păstorit Petru Movilă. Vlăstar de domn moldovean, a fost cel mai strălucit reprezentant al poporului romîn în sînsul marelui popor rus. Uriaşa sa personalitate a luminat cel de al doilea patrar al veacului al XVII-a.

Prin organizarea Academiei teologice din Kiev, încă înainte de a fi mitropolit, el este întemeietorul învăţămîntului din Rusia şi ctitor principal al culturii ruse. Apărător zelos al ortodoxiei, Mitropolitul Petru Movilă, a sprijinit tipărirea de cărţi chiar şi în graiul romînesc şi a dat la iveală vestita lui carte, Mărturisirea Ortodoxă, cercetată şi aprobată de Sinodul dela Iaşi din 1642.

La Iaşi a fost înfiinţată în timpul domniei lui Vasile Lupu „Academia Domnească“ dela Trei Ierarhi. Această şcoală a fost organizată după modelul Academiei lui Petru Movilă dela Kiev, cu profesori trimişi de acesta. Tot cu ajutorul lui Petru Movilă s-au înfiinţat şi în ţara romînească primele şcoli în limba slavonă. Pentru tipărirea cărţilor necesare au fost trimise din Kiev în Ţările Romîne tipografii şi meşteri spre a le pune în funcţiune.

Academia lui Petru Movilă a dat o sumă de teologi, care au servit Biserica Ortodoxă a Moscovei, ajutînd la ridicarea culturii clerului Rusiei Mari.

Cu toată această înfloritoare situaţie internă a Bisericii Ortodoxe a Ucrainei, la care a fost ridicată de Petru Movilă, situaţia internă a acestei Biserici era încă foarte grea, căci nobilimea poloneză, condusă de iezuiţi, oprima continuu pe ucrainienii ortodocşi.

De aceea în războiul de eliberare, Biserica Ortodoxă este

alături de poporul ucrainian şi susţine reunirea Ucrainei cu Rusia.

După reunirea Ucrainei cu Rusia, Mitropolia din Kiev s-a reunit cu Biserica Rusiei Mari şi pe măsura încorporării teritoriilor ucrainiene în statul Rusiei, urmează un proces invers în istoria Bisericii Ortodoxe din Ucraina şi anume revenirea pe încetul a populaţiei unite la Biserica Ortodoxă mamă, proces care s-a încheiat definitiv în zilele noastre, prin revenirea ucrainienilor uniţi la biserica ortodoxă rusă.

Acest proces urmărit cu interes de Bisericile Ortodoxe, dela începutul veacului al XVIII face ca legăturile bisericeşti dintre Ţările Romîne şi Rusia să se desfăşoare într-un chip deosebit şi favorabil pentru progresul cultural şi social politic.

Văzînd ajutoarele bogate date bisericilor şi mănăstirilor romîneşti de către Rusia şi ocrotirea acordată ţărilor creştine din din sud estul Europei, domnitorii şi vlădicii romîni se alipesc şi mai stăruitor de Rusia.

Increderea în vecinii dela răsărit îl face pe bătrînul Mitropoplit Teodosie al Ungro-Vlahiei, să scrie, în toamna anului 1700, că „mîntuire şi ajutor împotriva turcilor şi catolicilor, numai din Moscova va putea veni".

In veacurile care au urmat, speranţele Mitropolitului Teodosie au fost înscrise în fapte istorice de prietenie şi ajutor pentru poporul romîn din partea poporului şi Statului rus, după cum am amintit.

In ce priveşte viaţa bisericească, în a doua jumătate a veacului al XVIII, fericitul stareţ Paisie Velicicovschi, feciorul preotului din Poltava Ucrainei întoarce Bisericii Romîne, darul dat de neamul romînesc, prin Petru Movilă, Bisericii Ruse. Prin nevoinţele sale şi prin întreaga sa viaţă Paisie Velicicovschi s-a făcut ctitor al rînduielilor noastre mănăstireşti el a îndrumat cinul monahal pe calea adevăratei sale chemări şi la reaşezat în rostul lui, în viaţa bisericească.

Legăturile bisericeşti cu Rusia se întăresc şi mai mult în veascul al XIX-lea prin studiile ce le fac în înaltele şcoli teologice din Rusia, unele din cele mai reprezentative personalităţi ale vieţii bisericeşti din Romînia.

După modelul Bisericii Rusiei se reorganizează învăţămîntul din şcolile pentru formarea preoţilor şi se adoptă izvoarele culturii teologice ruseşti. Insăşi cîntarea bisericească este influenţată şi îmbogăţită de muzica corală a Bisericii ruseşti, ai căror misionari s-au făcut în ţara noastră arhimandritul Visarion Rusu şi apoi Ion Carp şi Gavril Muzicescu.

Firul de aur al legăturilor istorice de colaborare frăţească dintre Biserica Ortodoxă Rusă şi cea Romînă a fost reluat după cel de al doilea război mondial. Intîlnirile de pînă acum dintre căpeteniile acestor biserici şi delegaţiile ce au colaborat la studierea şi rezolvarea problemelor ce interesează închegarea şi întărirea frontului Ortodoxiei, au deschis un capitol nou nu numai pentru înfrăţirea celor două popoare ci şi pentru întărirea ecumenicităţii ortodoxe.

Apărarea patrimoniului sacru, dogmatico-canonic, al Bisericii Ortodoxe şi menţinerea unităţii de corp unic al lui Hristos între toate Bisericile Ortodoxe sînt obiectivele principale pentru care se ostenesc întîistătătorii celor două Biserici, astăzi ca şi înaintaşii de pînă acum.

Pe drumul legăturilor istorice, în faţă cu obiectivele Ortodoxiei şi ostenindu-se pentru împlinirea poruncilor evanghelice, Biserica Ortodoxă Romînă este prezentă alături de marea Biserică Ortodoxă Rusă, în lupta popoarelor pentru realizarea năzuinţelor lor de pace, libertate şi viaţă fericită.

Această sprijinire a acestor legitime năzuinţi ale omenirii nu este numai o afirmare cu prilejul zilelor festive, ci reprezintă propovăduirea zi de zi a păcii şi bunei înţelegeri între oameni şi popoare.

Preot Ioan Loghin Ţurcanu-Iaşi

GAVRIL MUZICESCU

In statul nostru de democrație populară sunt cinstiți și prețuiți toți înaintașii de seamă ai culturii și artei, sunt cinstite și prețuite toate creațiile artiștilor care au fost alături de popor și care în operele lor au cîntat bucuriile, nădejdile și durerile poporului. O astfel de creație ne-a lăsat artistul și luptătorul pentru idealuri politice și sociale înalte, Gavril Muzicescu.

Născut în Tîrgul Ismail la 20 martie 1847, într-o vreme cînd se dezvolta gustul pentru artă. Gavril Muzicescu s-a distins de mic copil printr-un talent muzical deosebit și prin vocea sa caldă și duioasă de altist. Primele studii le face în orașul său natal. In anul 1860, la stăruința episcopului Melchisedec, urmează cursurile seminarului din Huși. In anul 1864 termină cursurile seminariale și vine la Iași, unde pentru a-și putea continua studiile este nevoit a-și cîștiga existența cîntînd în corul mitropolitan dirijat de Gh. Burada și în corul teatrului național dela Copou, ca tenor II. Cu anevoie a putut pătrunde în aceste instituții deoarece la examenul superficial și cu indiferența specifică vremurilor de atunci, nu i se poate constata tînărului Muzicescu aptitudinile sale muzicale. De aceea, cînd Muzicescu se prezintă la examenul de admitere la conservatorul din Iași, numai în urma intervenției profesorului Gustav Vagner este primit la cursul de violă. In doi ani, Muzicescu, căruia i se contestase la început dispozițiile muzicale, termină toate cursurile și imediat, în anul 1866, este numit profesor la Seminarul din Ismail, orașul său de naștere unde cu sprijinul episcopului Melchisedec, creează Corul Episcopiei, a cărui calitate este subliniată de V. A. Ureche într-un articol elogios.

„Conducătorul acestui cor, din simplă onoare a a artei sale, este un june profesor de merit, și prea cunoscător al profesiunii sale. D-l Muzicescu magistru de cîntare la seminarul din Ismail, conduce fără nicio remunerație de mulți ani, corul Catedralei episcopale. Dar atîta nu este meritul d-lui Muzicescu. D-lui este un june plin de viitor, compozitor de muzică eclezias-tică. Am ascultat, cu adevărată mirare și iubire, frumoasele bucăți ce a introdus în serviciul bisericii, și mai ales, concertele sale cîntate la chenonice". [1])

Dar cel ce l-a apreciat și susținut pe Muzicescu și care chiar dela început își pusese toată nădejdea în viitorul vieții muzicale romînești, a fost învățatul episcop Melchisedec, fost membru al Academiei Romîne și al Academiei din Kiev. La stăruința lui și cu sprijinul Consulului rus Paul Romanenco, tînărul dirijor Muzicescu, este primit în 1870 în capela imperială din Petrograd. Aici, prin talentul său, a atras atenția generalului Nicolae Bahmetiev, directorul acestei capele și al profesorului de cînt al acestei capele, Iosef Huncke, care l-au și introdus pe Muzicescu în conservatorul imperial ca stipendist al țarului. In doi ani termină conservatorul. In 1871 i se încredințează conducerea corului capelei „Sf. Isac" din Petrograd, iar în 1872 se reîntoarce în țară, ca laureat al Conservatorului din Petrograd. Venit în țară, este imediat numit profesor de Armonie la Conservatorul din Iași, iar patru ani mai tîrziu, în 1876 după moartea lui Gh. Burada, este numit dirijor al corului mitropolitan din Iași.

Gavril Muzicescu se impune dela început ca un factor necesar în dezvoltarea culturii noastre naționale, printr-o actvitate artistică deosebită. Intre catedră și cor își desfășoară el prodigioasa sa activitate.

Dela trei elevi ai săi, unul decedat, regretatul profesor Alex. Zirra, ceilalți doi în viață, Adela Dumbravă și profesorul Antonin Ciolan, artist emerit al Republicii Populare Romîne, posedăm cîteva date informative asupra lui Muzicescu ca pedagog și dirijor.

Majoritatea profesorilor dela Conservator din acea

---

1) V. A. Ureche. Opere complete, ed. II, pag. 392.

vreme erau formaţi la şcolile apusene. Muzicescu venea cu pregătirea făcută la Conservatorul din Petrograd, acolo unde se zămislea şcoala naţională rusă. Faţă de academismul steril care stăpînea pe unii profesori, concepţia creatoare a lui Muzicescu, format în ambianţa şcolii muzicale ruse, impunea respect şi dădea elevilor săi, o încredere nemărginită în maestrul lor. Era de o neînduplecată severitate, în privinţa calităţii lucrului şi impunea elevilor o seriozitate deosebită în practica artei lor, fiindcă Muzicescu învăţase că muzica nu este un simplu divertisment, ci o oglindire a ceea ce este mai adînc în sufletul omului.

Aceeaşi atitudine de respect pentru lucrul artistic, o avea şi în activitatea corală.

Printr-o stăruinţă fără de preget, Muzicescu reuşeşte să creeze acea podoabă muzicală, acel neîntrecut ansamblu de voci al corului mitropolitan care a dus faima acestui cor, dincolo de hotarele ţării noastre. Primul pas pe care-l face Muzicescu este acela al introducerii vocilor femeieşti în corurile bisericeşti.

In urma argumentării documentate a arhiereului Atanasie Craioveanu susţinută puternic şi de Mitropolitul Iosif Naniescu, care trăieşte în memoria Iaşului cu numele de „Iosif cel Sfînt“, el însuşi un cîntăreţ vestit supranumit „priveghetoarea Argeşului“, Sfîntul Sinod aprobă sub rezerva condiţiunilor morale ale personalului coral, ca vocile femeieşti să fie admise în corurile bisericeşti.

In jurul chestiunii introducerii vocilor femeieşti în corurile bisericeşti, o polemică destul de interesantă, bazată pe canoane şi dogme bisericeşti, hotărăşte şi pe istoricul A. D. Xenopol, un admirator al lui Muzicescu, să-şi iasă din rezervă şi să documenteze importanţa acestei reforme.

Pentru a da corului Mitropolitan întinderea ce merita, Muzicescu opină să se admită în cor şi tineri evrei. In sînul populaţiei israelite se găsise cîteva elemente bune, pe care voia să le introducă în cor. De astădată se desfăşoară o adevărată furie. Antisemiţii ameninţau să dărîme Mitropolia. Muzicescu înfruntă un potop de

atacuri. In ajutorul lui veni Mitropolitul Iosif Naniescu, și tinerii evrei fură admiși să facă parte din cor.

Bătrînul Mitropolit Iosif Naniescu găsea în Muzicescu pe lîngă un dirijor strălucit, și un prieten devotat. Erau nedespărțiți. Zadarnică a fost năzuința unora de a distruge această prietenie.

In cîțiva ani de-a rîndul, dela 1886—1901, cu acest cor Muzicescu concertează aproape în toate orașele din Moldova, Muntenia, Bucovina și Ardeal, fără să aibă ajutorul oficialității din acele vremuri. In această operă, Muzicescu întîmpină riscuri materiale care-l făceau responzabil față de cei 30 de copii soprani și altiști, care aveau voci excepționale. Cu toate greutățile pe care le-a întîmpinat, Muzicescu a reușit să organizeze cel mai bun cor romînesc făcînd din el cel mai admirabil instrument de educație muzicală.

Revistele și ziarele din țară și străinătate de pe la 1890 încoace, vorbesc despre acest cor ca despre o organizație miraculoasă. Arhiereul Atanasie Craioveanu consacră în revista „Albina“ din 1898 un articol elogios acestui cor și conducătorului său.

„De multe ori m-am dus la Mitropolia Iași ca să ascult corul. Și ascultînd acest cor, îmi ziceam adesea: „Cît de bine se potrivește el cu biserica cea frumoasă a Mitropoliei! Te înalță, te mișcă pînă în adîncul sufletului, te îndeamnă la închinare și evlavie ascultarea slujbei dumnezeești într-o biserică unde toate sînt în armonie spre a înfățișa cît mai bine mărețul și frumosul, unde arhitectura și pictura, lucrările și ținuta preoților, citirile și cîntările pe întrecute, fac a pătrunde în sufletul omului, cugetări și simțiri vrednice de mărirea lui Dumnezeu Atotputernicul“. Iar, îndeosebi, cîntările cînd ele rostesc aidoma simțămîntul religios în toate formele lui, ca porunci de a-l lăuda pe Dumnezeu, de a-l chema pe Dumnezeu, de a-I mulțumi pentru toate cele ce ne-a dat și de a-L chema spre ajutor în toată nevoia și necazul, asemenea cîntări fac pe creștinii din biserică să li se pară că sînt în cer“. Iar profesorul Mezetti, vorbind la înmormîntarea lui Muzicescu, spune: „Iașul a avut fericirea de a se vedea organizîndu-se sub măiastra lui conducere cel mai frumos

ansamblul coral. Corul dela Mitropolie a fost, cît timp a dirijat el, cea mai splendidă sculă artistică care vreodată a avut-o țara noastră". [1])

Răposatul compozitor Alexandru Zirra, mărturisea că nu-și amintește să mai fi auzit vreun cor care să ajungă la perfecțiunea tehnică de care dădea dovadă corul lui Muzicescu.

In vremea în care manifestările artistice erau dominate de spiritul diletant, atunci cînd arta era de cele mai multe ori prilej de distracție pentru protipendadă, atunci cînd arta profesională era de resortul lăutarilor, realizările artistice ale lui Muzicescu au însemnat desigur un pas înainte în formarea artistului romîn, și a unei activități muzicale serioase.

Compozitor. Gavril Muzicescu a scris lucrări pentru cerințele vieții artistice de toate zilele. Intrucît singura instituție care avea nevoie de muzică corală era biserica, Muzicescu a scris un mare număr de piese religioase. El aducea din Rusia stilul muzicii lui Bahmetiev, Lamakin și în special Bortneanski. Muzica scrisă de Muzicescu a părăsit ermetismul sau inexpresivitatea vechii muzici, aducînd un stil nou, o muzică expresivă ce s-a introdus în toate regiunile țării. Marile sale lucrări bisericești, concertele, sînt opere de adînc dramatism, de mare tensiune emotivă și pe bună dreptate, trec drept modele ale genului. Ele ne arată măestria cu care Muzicescu știe să scrie pentru cor și faptul că ele au fost cîntate atît la Petersburg cît și la Moscova, ne dovedește valoarea lor.

Compozițiile muzicale ale lui Muzicescu au fost de trei feluri: a) muzică bisericească corală, b) muzică bisericească transpusă de pe notația psaltichiei și c) muzică populară.

a. — *Muzica bisericească corală.*

In anul 1869 s-a tipărit în București la imprimeria Ioan Cart, cea dintîi carte de muzică bisericească întitulată „Imnurile Dumnezeeștilor Liturghii" care conține muzica pentru două liturghii. Parte din lucrările cu-

---

1) Ziarul Evenimentul din 1903 decembrie 12.

prinse în aceste liturghii sunt compoziții proprii ale lui Muzicescu, precum: „Cred întru unul Dumnezeu“ în si bemol major; „Tatăl nostru“, concert în fa major, „Către Tine Doamne înalț sufletul meu“, în sol minor și altele.

Volumul III al lui Muzicescu e tipărit la 1870 tot la imprimeria Ioan Cart în București și cuprinde:

„Imnurile Dumnezeeștii Liturghii“ acomodate la serviciul arhieresc, muzică prelucrată și aranjată și pentru piano. Aici sunt cuprinse și bucățile „Să se bucure sufletul tău în Domnul că te-au îmbrăcat în haina mîntuirii“ și „Ispolaeti Despota“. Aproape întreg acest serviciu este opera lui Muzicescu.

Volumul al IV-lea cuprinde „Rînduiala cununiei“ cu cîntări armonizate de Muzicescu și Imnul „Vino din Liban mireasă“ prelucrat de el după unul din autorii ruși, după care Muzicescu, după însăși spusa sa, a prelucrat cea mai mare parte din muzica bisericească.

După ce luă șefia corului mitropolitan în 1876, Muzicescu a compus Heruvicul în re major, Răspunsurile în sol major și șase Axioane! Apoi a lucrat și tipărit Concertul I în si bemol major, „Cine se va sui în muntele cel sfînt al Domnului“.

In 1881 a compus rugăciunea „Către Născătoarea de Dumnezeu“, iar în 1882 a lucrat alte șase Axioane, „Crucii Tale“, mai multe tropare, etc. In anul 1887 a compus pentru solemnitatea sfințirii mitropoliei Iași, Concertul: „Innoește-te noule Ierusalime“, „Doamne iubit-am buna podoaba casei Tale“ și „Lauda Domnului“, izbutind prin aceste compoziții să ridice frumusețea muzicii la măreția solemnității pentru care au fost alcătuite.

Muzicescu a mai aranjat după autori necunoscuți, cîteva bucăți pline de frumusețe, cum sînt „La rîul Vavilonului“, „Acum slobozește“, „Astăzi Hristos se naște“, „Astăzi tot trupul se veselește“ și „Prohodul Domnului“. Compozițiile bisericești ale lui Muzicescu au alcătuit repertoriul celor mai de seamă capele corale din Moscova, Petrograd, din țara noastră și alte țări.

b. — *Muzica bisericească unisonică.*

Obținîndu-se aprobarea Sf. Sinod pentru transpu-

nerea cîntărilor bisericești de pe notația de psaltichie pe notația liniară, Muzicescu împreună cu Gh. Dima și Gr. I. Gheorghiu a tipărit între anii 1883-1889 următoarele lucrări.

1. — Rînduiala vecerniei de sîmbătă seara, 2) Anastasimatarul pe 8 glasuri transpus după lucrarea ierodiaconului Macarie, (Viena 1823), 3) Rînduiala Liturghiilor Sf. Ioan Hrisostom și 4) Ectenii, Svetelne și Doxologii pe toate glasurile.

După anul 1889 a tipărit pe cheltuiala proprie, împreună cu Gr. I. Gheorghiu, 15 axioane ale praznicilor împărătești și Catavasiile sărbătorilor de peste an.

In această acțiune a transpunerii cîntărilor bisericești pe notațiunea modernă, a fost susținut cu toată puterea de către episcopul Melchisedec, mitropoliții Calinic Miclescu și Iosif Naniescu, Panait Donici, etc. Adversari ai aceste reforme de netăgăduit folos bisericesc, au fost: Arhiereul Nifon Ploeșteanu, profesorul de seminar din București, Ștefan Popescu și Arhiereul Teofil Mihailescu.

c. — *Muzica populară.*

Dar ceea ce îl înalță pe Gavril Muzicescu în fața întregului nostru popor este faptul că el a fost cel dintîi care a avut fericita inspirație de a aduna melodii populare auzite chiar din gura poporului, pe care le-a armonizat prin știința și gustul lui artistic.

Din cîntecele populare compuse sau numai armonizate de Muzicescu, s-au alcătuit două colecții: Din prima colecție care cuprinde 12 melodii, menționăm în ordine cronologică următoarele:

„Moș bătrîn“ (1881), „Baba și moșneagul“, „Stăncuța“ (1883), „Hai Ileană la poiană“, (1884), „Congazul“, (1885), „Dor, dorule“, (1886), „Nevasta care iubește“ (1887), „Răsai lună“, „Oșteanul Romîn“, „Lelea vitează“, „Zis-a badea c-o veni“, etc.

Gavril Muzicescu a mai tipărit a doua colecție cu 25 cîntece, pe una, două, trei, patru sau mai multe voci. Această colecție este tipărită la ordinul Ministerului Instrucțiunii, pentru a umplea golul atît de simțit atunci în 1898, în școala romînească.

Din cele 25 cîntece din această colecție, 14 sunt creații proprii ale lui Muzicescu, în care el și-a pus tot sufletul său.

Muzicescu a mai scris și alte cîntece populare, dar n-a apucat a le aduna în colecție cum sunt: „Vezi Steaua cum lucește“ și „In grădina cea frumoasă florile s-au scuturat“, etc.

Dacă unele melodii au fost aranjate pentru pian în mod simplu, așa cum se proceda adesea, în schimb, melodiile scrise pentru cor, au o deosebită valoare. Muzicescu nu se mulțumește cu simpla lor armonizare stereotipă, ci le dă o armonie care să le păstreze atmosfera lor specifică, să le lase nealterate farmecul lor original.

Acest lucru l-a făcut, desigur, după modelul compozitorilor ruși. Cei mai mulți „armonizatori“ de cîntece populare din acea vreme, fie datorită faptului că erau străini, fie că învățaseră la școlile din apus sau la meșteri apuseni, dădeau cîntecelor noastre o armonie așa zis „clasică“ procedînd fie prin formarea melodiei spre a o adapta, fie dîndu-i o armonie goală, inexpresivă. Muzicescu este dintre primii armonizatori, care, după cum au făcut și clasicii ruși, dă melodiilor populare o haină armonică potrivită.

In marea majoritate a cîntecelor populare ale lui Muzicescu, domină un realism manifestat printr-o notă de umor: „Stăncuța“, „Moș bătrîn“, „Fost-ai Lele“, sunt piese în care autorul aduce umorul sănătos al poporului.

Muzicescu a tratat în cel mai înalt grad armonizarea melodiilor populare, punîndu-le sufletul său întreg. Cum pe suprafața oceanului valuri înspăimîntător de mari se transformă încetul cu încetul în luciul ce te farmecă și te atrage în depărtarea azurie, tot așa în muzica populară a lui Muzicescu și în deosebi „Dor, dorule“ aprinderea pasionată se reduce încetul cu încetul. prin cadențe cromatice, pentru a se liniști și repauza într-un pianisim ce te face să uiți realitatea. De aceea aceste cîntece populare s-au popularizat pe întreg întinsul țării și chiar și în alte țări.

Intr-o revistă ungurească de sub direcția doctoru-

lui I. Horac, intitulată: „Magyar Arion“ se publică în traducere ungurească multe din melodiile noastre populare și colectate de Gavril Muzicescu.

La un concert din Pesta, în anul 1898, s-a cîntat tradus în ungurește: „Zis-a badea c-a veni“, de un cor unguresc compus din 3000 persoane, numai partida soprani cuprinzînd 900 voci.

Meritul mare al lui Muzicescu constă în faptul de a fi fost cel dintîi care înțelegînd frumusețea cîntecului popular, l-a cules și armonizat în chip măestru, dîndu-l drept model de muzică romînească. Muzicescu a fost cel dintîi muzician care a dovedit existența unei comori în popor a muzicii țărănești, pe care a scos-o la iveală, a adaptat-o cerințelor artei și a dat-o tot poporului.

Asemenea lui Alecsandri pe tărîmul poeziei și asemenea lui Anton Pan, Muzicescu a scos la iveală creația muzicală a țăranului romîn, nebăgată în seamă de compozitorii de pînă la el.

Talentul strălucit al lui Muzicescu se manifestă în ingeniozitatea învestmîntării armonice și în interpretarea justă a melodiilor populare, într'o vreme cînd unii compozitori considerau orice abatere dela regulile armonice scolastice, ca o gravă greșală. Muzicescu este chiar atacat de Skeletti, autorul lui „Ce te legeni Codrule“, care credea că a descoperit erori grave în lucrările lui Muzicescu. In polemica ascuțită ce s-a iscat între ei s-a dovedit din plin vioiciunea spiritului lui Muzicescu, dîrzenia lui de luptător și mulțimea cunoștințelor lui muzicale.

Apropierea lui Muzicescu de muzica țărănească era rezultatul concepțiilor sale mai avansate de cît cele ale contemporanilor săi, formate sub influența directă a ideologiei progresiste care a stat la baza compozitorilor ruși, în vremea cînd el își făcea studiile la Petersburg, în vremea cînd el trăește în atmosfera creată de Glinka, marele fondator al școlii clasice ruse, care se rostise răspicat: „Muzica o compune poporul, noi compozitorii, o aranjăm numai“.

Prin prelucrarea măestrită a melodiilor populare, Muzicescu a înlesnit elevilor săi Ioan Vidu și Timotei

Popovici, să realizeze compoziții și prelucrări de un înalt nivel artistic iar concepțiile sale la care s-au format o seamă de muzicieni legați de popor ca : D. Chiriac, Gh. Cucu, Gh. Dima, I. Mureșanu, etc., au avut un rol însemnat în dezvoltarea muzicii realiste romînești.

Melodiile prelucrate de Muzicescu au constituit baza repertoriului corului mitropolitan sau corului lui „Muzicescu“ cum se spunea corului în mod obișnuit, cor ce a constituit o glorie a țării noastre, datorită maestrului Muzicescu, dotat cu un strălucit spirit de organizare și interpretare. Prin autoritatea lui artistică și prin tactul său, Muzicescu ajunsese să închege o strînsă legătură sufletească între el și cor.

Cine a văzut pe Muzicescu dirijind corul fie la biserică sau alte solemnități, își aduce aminte cu duioșie, dar și cu admirație de ținuta lui maestoasă cu care se impunea corului și publicului.

In studierea bucăților de fiecare partidă aparte și în ansamblu, Muzicescu punea întreaga lui preocupare, sever și demn, avea totdeauna grijă să nu obosească pe coriști. De aceea în pauzele dela repetiție, glumea de multe ori cu coriștii, spunîndu-le istorioare de spirit.

Ca dirijor, Muzicescu ținea mult la tact și nuanțare. Conducea corul numai cu ochii și expresia feții, mai mult decît cu mîna. Cînd conducea cu mîna întrebuința adesea numai mîna dreaptă, și foarte adeseori mai cu seamă în piano, se slujea numai de degetul arătător al acestei mîini.

Ochii lui Muzicescu, în care toți trebuiau să privească negreșit, aveau în ei farmecul disciplinei și al unității de execuție, iar încruntarea sprîncenelor și încrețiturile și destinderea feții, erau bagheta magică cu care el scotea din glasurile coriștilor săi, acele nuanțe de cîntec îngeresc.

Răposatul profesor Grigore I. Gheorghiu, fost membru în corul lui Muzicescu și apoi dirijor al acestui cor, în 1903, istorisește cu duioșie, următoarea scenă: „Cu ocazia sfințirii Catedralei Mitropolitane din Iași, la 23 aprilie 1887, Muzicescu a compus un concert care cuprindea un andante sustenuto cu cuvintele : „Doamne, iubit-am buna podoaba casei Tale“, concert

care s-a executat apoi de multe ori, și din ce în ce mai frumos. Intr-una din duminici, întregul cor era atît de bine dispus și a cîntat acest concert atît de înduioșător, încît Muzicescu a încetat de a mai bate tactul, a pus mîinile pe piept, a plecat capul în jos și a început a plînge". Niciodată coriștii lui Muzicescu nu s-au simțit mai fericiți ca atunci" [1]).

Iar vestitul tenor și fostul profesor de canto dela Conservatorul din Iași, Grigore Gabrielescu, în „Evenimentul" din 13 februarie, iată cum apreciază corul și pe Muzicescu.

„Efectul Corului lui Muzicescu constă în unirea perfectă a vocilor, în fuziunea totală a celor patru elemente, ceea ce dă ca rezultat acea omogenitate ce face plăcere nespusă timpanului, în perfecțiunea și gradația inteligentă a nuanțelor și mai cu seamă în finețea pianismului care în diminuendo pentru Muzicescu nu mai are niciun secret...

Ca concluziune voi zice că Muzicescu este cel mai mare dirijor de cor din țara noastră, căci este unicul care posedă secretul de a-ți mișca inima și a te gîndi la Dumnezeu, pentru acesta Iașul trebuie să fie mîndru că-l posedă".

Corul lui Muzicescu a avut fericirea să se compare cu vestitul cor rus al lui Slavianschi, care a dat în Iași două concerte la Conservator și a cîntat în catedrala Mitropolitană Heruvicul în Re major de Bortneanschi. Execuția acestui Heruvic a fost de o măreție neîntrecută, mai ales în pianismo la care nu ți-ar fi venit să crezi că iau parte și atîția băși din nordul Rusiei. Execuția aceleiași bucăți de către corul lui Muzicescu a atras laudele și felicitările lui Slavianschi, care a spus lui Muzicescu, că nu se aștepta să găsească în Iași un cor cu o instrucție sublimă, mirîndu-se în același timp de vocea de bas a lui Nomen, care nu era din nordul Rusiei ci din Neamț.

La faima acestui cor au contribuit și o serie de elemente muzicale, din care s-au distins: Petru Nomen,

---

1) Grigore I. Gheorghiu: Corul lui Muzicescu, pag. 11.

cu o fenomenală intensitate vocală de bas octavist, care se cobora în jos pînă la Mi, în contra octavă, Ioan Demetrescu, tenorul, cu celebritate mondială, Andrei Teodorescu, bas pedalist, Dimitrie Dimitriu, bariton, profesor de muzică la Seminarul Veniamin, succesorul lui Gr. Gheorghiu la șefia corului mitropolitan, I. Galbază, copilul fonomen, care cu vocea de alto, entuziasma auditorul, Timotei Popovici, bariton, Maria Carp o fidelă interpretatoare a melodiilor populare, Grig. I. Poslușnicu, și alții, a căror amintire va fi veșnică.

Munca fără preget, energia fără seamăn și caracteristica lui intelegență, au fost puse de Muzicescu nu numai în cercul restrîns al activității unui dirijor de cor, ci în direcțiunea unei școli, unei epoci muzicale, nu numai în cuprinsul orașului, ci în tot cuprinsul țării.

„Ori unde am cîntat spune el, cîntecele poporului au produs efecte neașteptate".

„Vrednic de relevat este turneul de concerte prin Transilvania și Banat, a cărui semnificație politică în acea vreme de asuprire a naționalităților exercitată de regimul habsburgic este evidentă, și Muzicescu înțelegea foarte bine ce face și la ce se expune" (George Breazu, Gavril Muzicescu, Scînteia, 25 decembrie 1953).

Anumite cercuri romînești din Brașov, nu erau de acord ca la concertul cu care s-a prezentat Muzicescu în Ardeal, să figureze melodiile „mocănești" de teama ca publicul maghiar și săsesc să nu considere acest fapt ca o gravă lipsă de nivel artistic al muzicii romînești. [1])

Insuși marele compozitor Gh. Dima, fost primul director al Conservatorului din Cluj, își manifesta neîncrederea față de faptul că muzica „mocănească" ar putea trezi interesul nobilimii și a marei burghezii, care n-ar admite să asculte muzica „mujicului". Cu toate că Muzicescu este întîmpinat atît de descurajant de către Gheorghe Dima, el fiind sigur pe ceea ce face, își execută programul în toată întinderea lui. Cîntecele sale populare interpretate sublim, au produs o impresie delirantă atît asupra publicului romînesc cît și a celui

1) Zeno Vancea, Rolul lui Muzicescu în desvoltarea muzicii romîneşti, Contemporanul 18 decembrie. 1953.

unguresc și săsesc. Acest surprinzător succes moral a avut ca urmare o schimbare fundamentală în credința și convingerea de pînă atunci a marelui muzician Gh. Dima, care împreună cu I. Mureșanu, și cu alți compozitori s-au îndreptat cu mai multă atenție spre cîntecul popular, făcînd să apară în public melodii populare ardelenești. Cîntecul popular a devenit astfel o armă puternică a maselor populare din Ardeal în cucerirea unor drepturi politice.

Ca și Ciprian Porumbescu, Gavril Muzicescu a avut prin opera sa muzicală, o mare înrîurire asupra organizațiilor muzicale populare din Ardeal și Banat. acele reuniuni de cîntări, care au contribuit atît de mult în lupta de eliberare.

In 1902, Reuniunea de cîntări, Reșița Montană îl proclamă pe Muzicescu ca membru de onoare al ei.

„Cît de mare era importanța pe care Muzicescu a acordat-o turneului său din punct de vedere politic și cultural, reese din următorul citat, scos dintr-un articol al său, apărut în 1903: „In caz de nereușită, înseamnă a compromite demnitatea culturii muzicale în țară, a ne expune ridicolului față de străini și mai mult decît aceasta a pune pe frații noștri de dincolo de Carpați într-o poziținne cu totul falșă față cu popoarele conlocuitoare, Unguri și Sași". [2])

Prin capacitatea lui muzicală, prin focul sacru al artei, Gavril Muzicescu domina puterile tuturor și ca prin farmec, cea mai mică nuanțare exprimată prin gest, era executată de cor după dorința maestrului. La plînsul corului, plîngeau cu toții, la cîntecul vesel și zburdalnic se-înveseleau toți. Dirijor de o rară eleganță și pricepere, Muzicescu era sufletul corului, el l-a făcut fără pereche în țară și în stare de a rivaliza cu cele mai bune coruri din străinătate.

„Iată adevăratul maestru" se auzea în public cînd Muzicescu se producea cu melodiile sale populare pe scena diferitelor teatre din țară și străinătate.

La un concert dat de Muzicescu la Suceava, concert ce a fost ultimul din viața lui, entuziasmul ascul-

---

2) Idem.

tătorilor a ajuns punctul culminant, cînd în șopotitul frunzelor copacilor din grădina unde se dădea concertul, a cîntat cu o interpretare strălucită: „Somnoroase Păsărele“ a compozitorului I. Flondor. Interpretarea acestui cîntec a obligat pe autor să-și părăsească copacul lîngă care modestia îl ascunsese și să se îndrepte spre scenă, unde de mînă cu Muzicescu, a primit ovațiile binemeritate pentru frumoasa-i inspirație. Profund mișcat, în mulțumirea pe care compozitorul Flondor o aduce publicului care nu mai contenea cu ovațiile, a spus: „Am trăit cîteva clipe de înălțare sufletească alături de îngereasca execuție a corului condus de neîntrecutul maestru Muzicescu“ [1]). Dar parcă n-a fost a bine. Acel „Noapte bună“, cîntat cu atîta duioșie în tăcerea acelei nopți de vară, parcă a însemnat prevestirea nopții veșnice în care Gavril Muzicescu avea să se scufunde peste cîteva luni de zile.

Gavril Muzicescu a avut și o bogată activitate publicistică. El mînuia condeiul cu abilitate, luînd parte la unele polemici. Viguroasele atacuri date cu solidă documentație, ne arată pe muzicianul instruit, sigur pe arta sa, pe omul a cărui sinceră și cinstită inspirație îi este garanție pentru realizările sale artistice atît pe linie de creație, cît și în domeniul interpretării.

„Cu tot titlul său de licențiat în drept și cu tot talentul oratoric, perspective materiale nu l-au atras, ci întărit în credința că arta, adevărata artă, se naște și se dezvoltă numai alături de o solidă cultură, Gavril Muzicescu și-a intensificat activitatea muzicală în direcțiile muzicii practice și compoziționale, conferințe și colaborări de literatură muzicală la revista „Arhiva“ din Iași alături de A. D. Xenopol, T. T. Burada, la revista: „Lira“ care apărea pe la 1878 în București, la revista „Arta“ din Iași, în 1883-1885, în ziarele de pe vremuri „Epoca“, „Lupta“, „Romînia Liberă“ etc.

Ca profesor la catedra de armonie la Conservatorul din Iași, catedră pe care el a ocupat-o cu demnitate timp de 31 de ani, alături de prof. Constantin Gros, C. Biscotini, Pietre Mezetti, Ed. Caudella, W. Humpel,

---

1) Grigore I. Gheorghiu, Corul lui Muzicescu.

A. Parini, Gh. Dima, Mihai Galino, etc., Gavril Muzicescu a dat o serie foarte mare de maeștri de muzică, profesori la gimnaziile și liceele din țară, precum și în afară de țară, care la vremea lor instruiți și educați de Muzicescu, au știut să insufle fiilor poporului nostru, dragostea pentru cîntecul popular și pentru popor.

In anul 1900 Gavril Muzicescu, urmează lui Eduard Caudella la direcția conservatorului din Iași, conservator care trecuse prin grele momente fiind desființat în două rînduri. Primul gînd al lui Gavril Muzicescu ca director a fost să organizeze instituția pe baze care să corespundă vremurilor și să intensifice creația orchestrală a lui Ed. Caudella. El reușește să ducă orchestra conservatorului la un nivel mai înalt, cu toată indiferența specifică vremurilor. Și ca profesor și ca director al Conservatorului din Iași, Gavril Muzicescu a luptat pentru ridicarea acestei instituții pînă la punctul de a dovedi și de a convinge publicul ieșan, cum că conservatorul trebuie să trăiască și că este tot atît de util ca și celelalte școli.

Cu energia de care a dat dovadă, cu calitățile sale excepționale, cu nestăvilita lui putere de muncă și cu experiența lui artistică impresionantă Gavril Muzicescu se pregătea pentru noi realizări în domeniul artei muzicale realiste. Dar, omul care părea de neînvins trupește, omul înalt cu mușchi puternici, plini de energie, omul totdeauna vesel, mulțumit de muncă și încredere în sine, omul cu o înfățișare simpatică ca fizic, și un artist cu care natura a fost darnică, se stinge în plin elan creator, la 6 decembrie 1903 în vîrstă de 56 ani, învins de o boală care nu iartă, diabet, murind în casa ginerului său din strada Zlataust, avocatul Osvald Teodoreanu, lăsîndu-ne moștenire arta lui, credința lui nestrămutată în creația poporului și pilduitoarea sa viață de artist și luptător pusă în slujba poporului.

Ca răsplătiri morale Gavril Muzicescu a primit mai multe decorații romînești și străine. Dar răsplătirea cea mai mare rămîne recunoștința pe care poporul nostru o aduce acestei luminoase figuri a trecutului nostru

muzical, lui Gavril Muzicescu, care va rămîne o glorie a poporului nostru.

Astăzi cînd avîntul creaţiei muzicale cunoaşte o înflorire fără precedent în istoria ţării noastre, astăzi cînd muzica poporului nostru trebuie să fie izvor de inspiraţie pentru creator, astăzi cînd creatorii se bucură de condiţii optime de creaţie, astăzi cînd s-a înfăptuit frumuseţea orbitoare a împletirii muncii cu cîntecul, opera muzicală a lui Gavril Muzicescu creatorul şi interpretul, Muzicescu organizatorul şi dirijorul, lui Muzicescu pedagogul şi artistul, devine un bun de preţ al maselor pentru care a fost creată şi un exmplu de urmat pentru toate generaţiile viitoare.

Preot Ştefan Verdeş-Iaşi

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN ARHIEPISCOPIA IAŞILOR

CONFERINŢA INTERCONFESIONALĂ PENTRU APĂRAREA PĂCII IN REGIUNEA SUCEAVA

In ziua de 12 februarie a. c., s-a ţinut şedinţa interconfesională de pace din Regiunea Suceava, care a avut loc la sediul Colţului Roşu al Sfatului Popular Regional.

Prezenţi: Imputerniciţii Ministerului Cultelor, dl. Gh. Moraru delegatul Comitetului Executiv al Sfatului Regional, Păr. Consilier Alexa, Părintele Inspector Botnaru, Protoiereu Rusu, Gheorghiu Botoşani, Matei Vatra Dornei, Volosciuc Gura Homor, Grădinanu Fălticeni, Breabăn Rădăuţi, din partea cultului ortodox; Surgot protoiereul rom. catolic Gura Homorului, Pr. Mandaleanu din partea cultului armeano-gregorian, precum şi delegaţii oficiali ai cultului adventist de ziua VII-a, Penticostali, Baptişti.

Prezidiul a fost compus din: Pr. Botnaru Th., Prot. Surgot, Pr. Mandeleanu, Chibici baptist, Zamfir-penticostal, Galan Val. Imputernicitul Ministerului de Culte pentru regiunea Suceava, şi dl. Gh. Moraru delegatul Sfatului Regional.

Se anunţă apoi următoarea ordine de zi:

I. — Referatul Pr. Modest Grădinaru, Protoiereu Fălticeni.

II. — Rapoartele de activitate, prezentate de: dl. Merealbe-advent.

Zamfir-penticostal şi Pr. Breabăn-ortodox.

III. — Sarcinele ce decurg pe anul 1954.

Se trece la primul punct din ordinea de zi.

Pr. Modest Grădinaru, face o amplă expunere a si-

tuaţiei internaţionale legată de lupta pentru pace, arătînd că lagărul păcii, creşte şi se consolidează din zi în zi, deoarece acest lagăr este organizat şi are în fruntea lui marea ţară a socialismului biruitor, Uniunea Sovietică. La această uriaşă mişcare a partizanilor păcii, s-au alăturat milioanele de cetăţeni paşnici din lumea întreagă, a căror lozincă este şi va fi Pacea. Voinţa de nestrămutat a partizanilor păcii a trebuit să fie ascultată şi de lagărul războinic în frunte cu America şi Anglia, căruia i s-a impus închierea armistiţiului din Coreea, care este o izbîndă de netăgăduit a lagărului păcii. In ţările frontului păcii, standardul de viaţă creşte mereu, cetăţenii putîndu-se bucura de toate binefacerile creeate de cîrmuire. Spitale, şcoli, clădiri de interes obştesc, şosele, uzine, iată cu ce se ocupă partizanii păcii. Nu aceeaşi atmosferă domneşte la cei ce pregătesc un nou măcel mondial. In ciuda mizeriei şi şomajului, capitalul este învestit în arme ucigătoare, menite să aducă unui grup restrîns de beneficiari sîngeroşi, procente fabuloase, care să le mărească visteria. Ei nu vor pace, de aceea şi în recenta conferinţă dela Berlin, delegaţii apuseni resping sincerile propuneri ale lui V. M. Molotov, delegatul U.R.S.S. care luptă din răsputeri pentru unificarea paşnică a Germaniei, sprijinindu-se pe cele mai paşnice şi democratice argumente. Intreaga lume a urmărit cu viu interes discursurile lui V. M. Molotov, deoarece în propunerile sale bine docomente, se poate vedea hotărîrea dîrză a liniei de pace, pe care se bazează politica externă a U. R. S. S.

Ţara noastră s-a alăturat din bună vreme lagărului păcii, promovînd principiile paşnice ale construirii socialismului, aducător de fericire şi necontenit progres.

Biserica ortodoxă din Patria noastră stă şi ea în primele rînduri, educînd credincioşii Ei, în spiritul păcii, aşa după cum ne-a povăţuit Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Să urmăm cu perseverenţă şi mai departe acest drum, pînă cînd va fi „pe pămînt pace, şi între oameni bunăînvoire".

Se deschid discuţiile pe marginea referatului, la care se înscriu: Protoiereu Surgot, Matei şi Volosciuc.

Protoiereu Surgot, arată că pînă în prezent la toa-

te conferinţele celor 4 puteri, s-a observat tendinţa războinică a anglo-americanilor şi este vădit că ei nu vor pacea şi se înarmează pentru declanşarea unui nou măcel. Nu popoarele apusene sunt doritoare de război, ci numai o clică de beneficiari. Dovada cea mai evidentă este că în timp ce la Berlin s-au adunat cei 4 miniştri de externe, în Toronto-Canada, a avut loc un congres pentru pace, la care au participat 1500 delegaţi din alte ţări, la care se adugă încă 1150 persoane care au trimis scrisori şi bani. Noi slujitorii altarelor să explicăm poporului cine doreşte pacea tuturor oamenilor din lumea întreagă.

Păr. Matei dela Vatra Dornei, arată că referatul a fost foarte bun, conferenţiarul achitîndu-se cu cinste de acest mandat. Din propunerile miniştrilor de externe apuseni, reiese că aceştia nu se călăuzesc de principii sănătoase şi nu doresc sincer pacea. Propunerile lui V. M. Molotov sînt sincere urmărind ţelul suprem al întronării păcii, iar faptul că Miniştrii apuseni au admis ordinea de zi dela Berlin propusă de URSS. este un pas îmbucurător. Nădăjduiesc că se va găsi pînă la sfîrşit un — modus vivendi — pentru buna înţelegere şi pentru admiterea Chinei la O. N. U.

Delegatul francez dela Berlin a primit sute de scrisori, în care a fost rugat să admită propunerile paşnice ale delegatului sovietic.

Noi ca preoţi trebuie să legăm cerul şi pămîntul şi să îmbinăm armonios problemele religioase cu cele cetăţeneşti şi politice. Să trezim în conştiinţa cetăţenilor dorinţa ferbinte de pace, arătîndu-le că sub scutul păcii progresul merge înainte.

Păr. Volosciuc îşi arată mulţumirea pentru conferinţa prezentată arătînd că o astfel de consfătuire dă un elan în muncă. In ziua de 12 ianuarie s-a ţinut la Homor conferinţa interconfesională raională, aplicîndu-se pe teren hotărîrile luate.

Păr. Protoiereu Radu Rusu, afirmă că este bine să facem un bilanţ al frontului păcii. Cu cîţiva ani în urmă lupta pentru pace se putea asemăna cu un izvoraş mic şi limpede, astăzi izvoraşul este un fluviu uriaş. S-au

reuşit a se cîştiga succese ca: Armistiţiul în Coreea, Conferinţa dela Berlin, etc.

Deducţia logică este că dacă vom reuşi să alăturăm la această mişcare de pace mondială încă multe milioane, vom reuşi să întronăm pe pămînt pacea definitivă. Să aducem pe cei pasivi alături de noi, arătîndu-le că numai în pace ne putem mîntui sufletele.

Păr. Consilier Botnaru, susţine că referatul prezentat este bine întocmit, Biserica Ortodoxă vede în mod clar problema păcii. Ea şi-a spus răspicat cuvîntul şi nu putea fi altfel, deoarece Biserica Ortodoxă este biserica păcii. Conferinţa dela Berlin a concentrat atenţia întregii omeniri. A curs destul sînge nevinovat în Coreea, Vietnam. De aceea fiecare cetăţean care-şi iubeşte familia, copiii, ţara, luptă pentru pace. Dorim şi rugăm pe bunul Dumnezeu să dea pacea mult dorită. In încheiere, propune ca şi celelalte culte să ia cuvîntul.

Bucaciuc V. baptist, Ipoteşti, spune: particip la conferinţa de pace cu multă plăcere. Iubim pacea şi o dorim de mult. Războiul trecut ne-a lăsat ruină, văduve şi orfani. Ca păstori nu numai propovăduim pacea, dar o şi sprijinim moral şi material. Toţi cetăţenii să iubim patria şi pacea.

Dl. Pavel Tudor adventist de ziua VII-a ia cuvîntul arătînd că n-a îndrăznit să vorbiască lăsînd să vorbiască întîi cei cu părul alb, căci acolo se găseşte înţelepciunea. Mîntuitorul a zis: „Vă las pacea“, iar urmaşii Lui au format din acest testament mottoul vieţii lor. Gîndul omenirii este pacea. Noi dorim şi propovăduim pacea pămîntească şi pacea cea veşnică.

Zamfir Dumitru, penticostal, spune: Nu am nimic de adăugat la referatul prezentat. Am urmărit ziarele şi am putut vedea că, V. M. Molotov sprijină sincer pacea, iar ceialalţi delegaţi resping propunerile. Dorim ca pacea să predomine lumea întreagă, deoarece, pacea înseamnă fericire şi progres.

Dl. Chibici Samuel, spune: Scopul Congresului dela Berlin este pacea, dar realitatea acestui scop este zădărnicită de anglo-americani. In lupta pentru pace, noi sîntem verigile puternice care formează lanţul.

Citează lozinca lui Lenin: „Invaţă tu, învaţă pe alţii,

aplică ce ai învăţat", care tradusă în discuţia de faţă înseamnă: Invaţă tu despre pace, învaţă pe alţii despre pace şi aplică pacea în toate zilele.

Războiul înseamnă pustiire, de aceea să luptăm împotriva distrugerii prin promovarea păcii. Să ne alăturăm oamenilor cinstiţi şi paşnici din lumea întreagă care luptă pentru întronarea păcii.

Urmează apoi punctul II din ordinea de zi.

Prezentarea rapoartelor de activitate.

Dl. Merealbe pastor adventist, arată că problema păcii preocupă întreaga lume. Ca fost ofiţer activ, a luat parte la războiul declanşat de hitlerişti şi s-a putut convinge de ororile lui. N-am mai vrea să vedem armatele hitleriste revanşarde, care să înfigă în baionete copii, mame şi bătrîni. Pacea înseamnă construcţie, proges.. Conducătorii patriei noastre nu-şi fac palate în ţări străine, ci tot excedentul bugetar este învestit în construcţii paşnice. Exemplul Părintelui Rusu în care a asemănat pacea întîi cu o picătură de izvor care s-a transformat în fluviu uriaş, a fost dat şi în circularele noastre tuturor subunităţilor. Credincioşii cultului nostru sprijină pacea şi acţiunile guvernului. Cîţva colectivişti dela Todireşti au fost citaţi la difuzor pentru activitatea lor.

S-au difuzat măsurile guvernului privitoare la îngrăşarea animalelor.

In numele cultului pe care îl reprezint, exprim sincerul ataşament în lupta pentru pace.

Dl. Dumitru Zamfir, penticostal, arată: „Lupta pentru pace a fost semănată în rîndul credincioşilor. Am difuzat circulare tuturor subunităţilor. Am participat la toate conferinţele interconfesionale. Propun ca personalul clerical să nu facă prozelitism, ci mînă în mînă să luptăm toate cultele pentru promovarea păcii.

Pr. Brebăn, afirmă că această consfătuire are un fond comun: înfrăţirea prin pace. Toată recunoştinţa faţă de guvern, care a mijlocit asemenea conferinţe interconfesionale. Aşa după cum ne-am întîlnit azi, aşa să ne întîlnim şi jos în mijlocul poporului. Nu trebuie discursuri ci fapte. Poporul iubeşte Patria şi Pacea. Partizanii păcii se pot asemăna cu un munte format din mii de pie-

tricele, pe care nu-l răstoarnă nici o furtună. In conferinţele protopopeşti s-au prelucrat probleme pastorale. Preoţii au vorbit despre pace.

Propun: pacea între culte, ţinerea unei conferinţe interconfesionale de raion. Să ne rugăm pentru pace, să luptăm pentru pace spre binele şi prosperarea Patriei.

Discuţii la rapoarte.

Părintele Surgot, protoiereu catolic arată că la Gura Homor s-a ţinut la 19 decembrie conferinţa interconfesională de raion. Efectul a fost foarte bun. Referitor la armonia între culte, p. c. sa citează cazul înmormîntării Episcopului catolic Alexandru Cizar, la a cărui catafalc a fost depusă o coroană, de însuş Patriarhul Justinian şi de toţi reprezentanţii cultelor din R. P. R.

Păr. Gheorghiu Mihai, protoiereul dela Botoşani, referă că s-a ţinut o conferinţă interconfesională pe raion, la care au luat cuvîntul toate cultele.

La conferinţa protopopească s-a prelucrat articolul apărut în Scînteia, privitor la învăţămîntul religios din URSS. a popularizat conferinţa de la Berlin, şi s-au trasat sarcinile în vederea însămînţărilor de primăvară

Păr. Botnaru Th. se bucură de propunerea d-lui Zamfir Dumitru, referitoare la interzicerea prozelitismului. Cultele trebuie să trăiască în relaţii bune şi să colaboreze armonios pentru pace. Bis. Ort. nu face prozelitism. Citează întîmplarea din G. Homor, cînd rabinul şi preotul catolic, au salutat pe preotul ortodox care se găsea în serviciu la o înmormîntare. Aceasta are o frumoasă înrîurire asupra credincioşilor tuturor cultelor.

Serviciul religios să se termine dimineaţa la toate cultele, iar după amiază credincioşii să fie lăsaţi spre a se achita de celelalte indatoriri patriotice.

Părintele protoiereu Rusu, susţine ca să sprijinim pacea şi prin fapte. Noi ortodocşii nesiliţi de nimeni am înţeles să lăsăm liberi credincioşii în duminici şi sărbători după masă ca aceştia să poată merge la cămine culturale etc. Cere reprezentanţilor celorlalte culte să-şi spună cuvîntul în această problemă.

Dl. Bodnaru V., baptist, afirmă că slujitorii cultelor sunt lumina lumii şi sarea pămîntului. Această sare

trebuie să fie consumată. Toţi cei ce luptă pentru pace sînt fiii lui Dumnezeu.

Dl. Nichifor Mihai baptist, Ipoteşti, susţine că problema păcii şi discuţiile în legătură cu această problemă nu ne poate plictisi niciodată. In această luptă uriaşă trebuie să fim uniţi, deoarece verigile izolate nu formează lanţul.

Păr. Consilier Alexa, susţine că lupta pentru pace, nu a triumfat încă, de aceia trebuie să activăm permanent în acest domeniu. Să atragem în acest front uriaş pe toţi cetăţenii care nu sunt lămuriţi. Să popularizăm pacea prin pastoraţia individuală. Bună este propunerea d-lui Zamfir, care a atins problema prozelitismului, însă trebuie s-o respectăm cu sfinţenie toate cultele.

Dl. Gavrilovici, baptist din Bosanci, îşi exprimă bucuria că Guvernul a promovat libertatea cultelor şi de aceea să colaborăm sincer cu luptătorii de pace din întreaga lume.

Dl. Moraru, delegatul Comit. executiv al Sfatului Popular Regional, schiţează trăsăturile principale ale conferinţei arătînd că scopul ei care este pacea, a fost atins. Atitudinea consecventă de pace a lui Molotov, ne arată că U.R.S.S. este simbolul păcii mondiale. Trebuie arătat pe faţă credincioşilor tuturor cultelor cine vrea pacea şi cine pregăteşte războiul. Nici un război nu poate fi sfînt, pacea e sfîntă, deoarce pacea nu poate fi ruptă de viaţă. Vom consolida pacea sprijinind acţiunile Regimului şi Guvernului nostru. De aceea slujitorii cultelor să îndemne credincioşii ca aceştia să-şi achite cu cinste toate îndatoririle patriotice. Pregătirea însămînţărilor, desfundarea drumurilor, achitarea restanţelor de colectări, iată problemele legate de pace, viaţă şi bună stare a poporului paşnic şi muncitor.

In duminici şi sărbători, credincioşii să fie lăsaţi după masă să-şi facă datoria de cetăţeni.

La sfîrşit s-a votat o moţiune pentru a fi trimisă Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R.

Preot Radu Rusu

CONFERINŢA INTERCONFESIONALA PENTRU APARAREA PACII IN RAIONUL PIATRA NEAMŢ

Pe linia luptei pentru apărarea şi consolidarea păcii între popoare s-a ţinut în ziua de 28 ianuarie 1954, o conferinţă interconfesională la sediul casei de cultură a raionului Piatra Neamţ.

Şedinţa s-a deschis la ora 10 dim. prezenţi fiind Protopop I. Moroşanu, toţi preoţii din raionul Piatra Neamţ, în număr de 65, apoi împuterniciţii Ministerului Cultelor, D-l M. Rădulescu, preşedintele comitetului raional de luptă pentru pace, D-nii Iacob şi Creţu din partea Sfatului Popular, Eugen Bostan şeful secţiei Cultură şi artă, preot I. Celante din partea cultului catolic, Samuil Tobias din partea cultului mozaic, Luca Constantinescu din partea cultului adventist de ziua 7-a, Balan din partea cultului baptist şi preot Istrate Ivanov din partea cultului lipovenesc de rit vechi. Au luat parte de asemenea un mare număr de credincioşi de diferite confesiuni.

Pr. Protoiereu I. Moroşanu, luînd cuvîntul declară printre altele următoarele:

„Apărarea păcii este o lucrare nobilă", care uneşte astăzi oamenii de cele mai felurite concepţii, convingeri şi credinţe. Războiul nu surîde nici unui popor. Pentru toţi, şi învinşi şi învingători, războiul aduce numai suferinţe şi nenorociri. Dar a condamna numai războiul şi a indica drumul spre pace este mult prea puţin. Trebuie să şi lupţi pentru pace, în mod activ, să contribui şi să ajuţi la realizarea concretă a tuturor măsurilor menite să ducă la păstrarea păcii în lumea întreagă. In această problemă Biserica Ortodoxă a stăruit, stăruie şi va stărui cu tărie şi fără şovăire în a susţine punctul de vedere creştin şi anume: lupta sfîntă pentru apărarea Păcii, pentru respingerea şi condamnarea unui nou război, pe care-l pregătesc imperialiştii. Glasul reprezentanţilor ei răsună cu sinceritate dela tribunele tuturor congre-

selor şi adunărilor, pentru apărarea Păcii. Lupta pentru pace nu trebuie legată şi condiţionată de diferite sisteme economice şi regimuri politice.

Accentuînd dinamismul care trebuie să caracterizeze lupta pentru Pace, Sf. Sa face un scurt raport de activitate a preoţilor din raionul Piatra Neamţ, în latura Păcii, în tot cursul anului 1953. Din acest raport reţinem următoarele :

1. - 54 preoţi sunt membri în comitetele săteşti, din cartierele oraşului, iar unul în comitetul orăşănesc şi unul în comitetul raional.

2. - Preoţii din raion au activat în cadrul Comitetelor sau în afara lor, ducînd o susţinută muncă de sprijinire a campaniilor de : însămînţări, recoltări, treeriş, desmiriştit şi predarea cotelor, de asemenea cu privire la autoimpuneri, plata impozitelor la timp, transportul lemnelor, recensăminte, alfabetizare, activitate în cadrul căminelor culturale, combaterea superstiţiilor, apărarea contra bolilor, etc.

3. - Toate predicile din Duminici şi sărbători au fost actualizate în scopul apărării Păcii.

4. - In scopul reuşirii campaniei agricole, serviciile religioase s-au terminat la ora 8,30.

5. - Toţi preoţii din raion sunt înscrişi şi cu cotizaţia la zi la Crucea Roşie şi ARLUS.

6. - S-au colectat sume de bani pentru ajutorarea poporului coreean.

7. - S-au trimis din partea credincioşilor - Comitetului permanent - scrisori pentru încetarea războiului în Coreea.

8. - S-au făcut abonamente la reviste şi ziare ca : Literatura Sovietică, Sfaturi agrotehnice, Gazeta literară, Pravda, Arta Sovietică şi toţi cei 72 de preoţi şi 2 diaconi din raion sunt abonaţi pe întreg anul 1954 la : Flacăra, Steagul Roşu, Scînteia, Pentru pace trainică, In apărarea Păcii, Timpuri Noi şi Viaţa Romînească.

9. - Preoţii au sprijinit înfiinţarea G. A. C. şi întovărăşirilor.

10. - Cu ocazia alegerilor de deputaţi în Sfaturile Populare au îndrumat enoriaşii să aleagă pe cei mai buni fii ai poporului.

11. - Cu ocazia Lunii Prieteniei s-a înfiinţat la Protoierie un stand de cărţi, distribuindu-se cărţi în valoare de circa 8000 lei, fapt evidenţiat de regiunea Bacău.

Clerul şi credincioşii noştri sunt hotărîţi să-şi sporească eforturile şi strădaniile pînă la definitiva cucerire a păcii în lume,

urmînd exemplul luminos al bisericii ruse surori şi al marelui popor sovietic.

Ca reprezentanţi ai cultului din care facem parte şi ca partizani ai păcii, ne revine sfînta datorie de a lămuri credincioşii noştri că, în numele credinţei noastre nu se pot săvîrşi măceluri, nu se pot nimici bunuri, nu se pot distruge vieţi omeneşti, nu se pot plănui atentate şi crime împotriva umanităţii.

Clerul şi credincioşii tuturor cultelor, să constituie astăzi un tot organic, un singur trup, o singură unitate de gîndire, simţire şi trăire în duhul păcii.

Preotul Iosif Celante, din partea cultului catolic, spune că atît personal cît şi credincioşii romano-catolici, sînt ataşaţi la lupta pentru apărarea păcii. In cadrul cultului s-a vorbit credincioşilor îndemnîndu-i la lupta pentru pace, s-au făcut rugăciuni pentru pace; s-au făcut abonamente la ziare şi reviste, s-au prelucrat circulare şi diferite articole în biserică, s-au ţinut şedinţe de îndrumare în spiritul păcii cu credincioşii, au fost denunţaţi trădătorii Patriei.

D-l Rabin Samuel Tobias, din partea cultului mozaic, spune că a vorbit credincioşilor în diferite ocazii despre pace, a făcut abonamente la ziare şi reviste, a sprijinit toate acţiunile şi hotărîrile Guvernului şi Partidului Muncitoresc Romîn.

D-l Balan din partea cultului baptist spune: Pacea este un bun al fiecărui cult. Este nevoie de frăţia tuturor, fără vărsări de sînge, fără invalizi şi orfani. Cultul baptist acţionează pentru pace cu toată hotărîrea.

D-l Luca Constantinescu din partea cultului adventist de ziua 7-a citează texte scripturistice privitoare la valoarea şi necesitatea păcii. Aminteşte de Congresul dela Viena, Festivalul dela Bucureşti şi de conferinţele interconfesionale pentru pace. In cadrul cultului a dat sfaturi credincioşilor să fie supuşi autorităţilor, să sprijine toate acţiunile autorităţilor de Stat, să facă abonamente la ziare şi reviste.

Preot Istrate Ivanov din partea Cultului de rit vechi spune că a luptat pentru pace, în comitet, în biserică şi în convorbirile cu credincioşii.

D-l Al. Popa, spune că aceste conferinţe sunt foarte interesante, tocmai acum cînd unii tulbură pacea. Scopul acestor şedinţe este lupta pentru pace. Acest scop trebuie neapărat atins

prin activitatea noastră. Apărarea păcii este o datorie patriotică pe care toţi trebuie s-o împlinească.

S-au expediat telegrame Comitetului permanent de luptă pentru Apărarea Păcii şi D-lui Ministru al Cultelor.

Preot N. D. Ungureanu

INSTALAREA UNUI NOU PROTOPOP

Cu începere dela 1 februarie 1954 a luat fiinţă un nou protopopiat în Arhiepiscopia Iaşilor. Acest protopopiat se numeşte Protopopia a II-a a Raionului Iaşi. A fost înfiinţat datorită faptului că fostul protopopiat Iaşi, avea un număr de 116 parohii, fapt care îngreuia munca organelor de control. Noua protopopie va avea 51 de parohii rurale. Protopop al nou înfiinţatei protopopii a fost numit preotul Vasile Flondor, dela parohia Sf. Treime din Iaşi.

Instalarea p. c. sale s-a făcut în cadrul conferinţei preoţeşti de informare din ziua de 21 ianuarie a. c., de către p. c. Preot Const. Andoni consilier administrativ, delegatul I. P. S. Mitropolit Sebastian.

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN EPARHIA ROMANULUI ŞI HUŞILOR

LUCRARILE ADUNĂRII EPARHIALE (30 IANUARIE 1954)

In ziua de 30 ianuarie 1954 s-a ţinut şedinţa Adunării Eparhiale convocată în sesiune ordinară prin Decizia Nr. 250/954. La ora 11 deputaţii eparhiali în frunte cu P.S. Episcop Teofil înconjurat de funcţionarii Centrului Eparhial au luat parte la TE-DEUM-ul oficiat de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. Vicar D. Petrea, răspunsurile fiind date de Corul Catedralei condus de P. C. Diacon Teofănescu D.

La ora 11,30 deputaţii eparhiali au trecut în sala de şedinţe unde după ce s-a făcut rugăciunea şi s-a constatat prezenţa legală, P. S. Episcop Teofil luînd cuvîntul îşi arată bucuria de a fi înconjurat de reprezentaţii clerului şi poporului credincios al sfintei noastre Biserici, spunînd că vede în această adunare simbolul solidarităţii care ne înfrăţeşte întreolaltă pe toţi — cler şi credincioşi —, în aceleaşi sfinte năzuinţi: dragostea tuturor faţă de sfînta Biserică, Maica noastră cea duhovnicească întemeiată de Dumnezeu, ocrotită de El şi condusă în mod tainic de Duhul cel Sfînt şi alipirea de credincioşi, fiindcă pe ei îi sfinţeşte, îi mîntuieşte îi binecuvîntează cu pace, îi luminează cu înţeleapta învăţătură şi-i mîngîie cu poveţe evanghelice şi în sfîrşit îi călăuzeşte spre bine şi fericire.

Arată apoi că datoria slujitorilor Bisericii, este de a slăvi pe Stăpînul Lumii dar şi de a se întoarce mereu spre păstoriţi şi ale arăta calea dreaptă şi paşnică pe care să meargă necontenit.

Preotul, spune P. S. Episcop Teofil, este părintele, este omul jertfei în familia sa care este parohia sau în cadrul muncilor obşteşti pe care le îndeplineşte. Un asemenea slujitor va fi urmat şi ascultat de păstoriţii săi, nu de frică ci din dragoste, şi se vor

sili să-şi împlinească toate cele bune folositoare lor şi obştei din care face parte.

Prea Sfinţia Sa arată, că a sluji lui Hristos din drageste este suprema lege şi pentru păstori şi pentru păstoriţi.

Răspunzînd acestei înalte chemări a dragostei pentru Hristos şi popor ne-am străduit — spune Prea Sfinţia Sa — întru conducerea preoţilor şi credincioşilor din Eparhia Romanului şi Hu-
şilor, în anul care a trecut.

In ce măsură strădania depusă a dat rod sau a rămas stearpă, rămîne să se constate din rapoartele secţiilor: bisericească, culturală şi economică ce vor fi examinate de cele 3 comisii precum şi din informaţiiile pe care le deţin membrii Adunării Eparhiale.

Prea Sfintitul Episcop Teofil face o amplă privire asupra bilanţului evenimenteler interne şi externe din 1953, arătînd totodată partea de contribuţie a Bisericii la măreaţa luptă pentru Pace cît şi la îndeplinirea obiectivelor trasate pe plan intern, prin hotărîrile conducătorilor scumpei noastre patrii.

Readucînd în faţa Adunării sărbătorirea a cinci ani dela instalarea la cîrma Bisericii străbune a Prea Fericitului Patriarh Jus-
tinian, arată că atît clerul cît şi credincioşii Eparhiei şi-au unit ruga către cel Atotputernic, cerînd viaţă îndelungată şi mereu la conducerea Sfintei noastre Biserici pentru acela ce s-a dovedit cu prisosinţă a fi în acelaş timp o puternică pavăză a credinţei străbune şi un luptător vajnic pentru pace şi progres.

Prea Sfinţia Sa arată că în anul ce a trecut, clerul şi credincioşii Eparhiei Noastre au luat parte cu însufleţirea cu care poporul muncitor din Patria noastră a primit pe cei peste 30.000 tineri şi tinere veniţi din toate părţile globului la Festivalul Mondial pentru Pace şi Prietenie dela Bucureşti. Nimic mai armonios cu limbajul adevăratului credincios decît această frumoasă lozincă a tineretului mondial: „PACE ŞI PRIETENIE".

Pace, spune Prea Sfinţia Sa, înseamnă viaţă iar prietenia aduce fericire. Luptînd pentru pace şi prietenie, tineretul pune temeiul unei vieţi fericite, nu numai pentru generaţia tînără, ci în general pentru om.

De aceea privirile tuturor eparhienilor noştri, care însetează după o viaţă mai bună, în înţelegere şi prietenia cu semenii lor, au fost îndreptate mereu — în zilele Congresului şi Festivalului Mondial din iulie şi august 1953, spre inima patriei, spre Bucureşti.

Clerul şi credincioşii Eparhiei noastre au salutat şi ei cu bucurie încheierea armistiţiului din Coreea, ce s-a petrecut în iulie anul trecut.

Este ştiut de orcine, spune Prea Sfinţitul Episcop Teofil, că războiul din Coreea n-a fost numai o încăerare între fraţi ci şi o mare încleştare între forţele păcii şi forţele întunecate ale războiului, de aceea acordul de încetare al focului din Coreea echivalează cu o biruinţă a lagărului păcii şi democraţiei asupra forţelor agresiunii imperialiste.

„Armistiţiul din Coreea, spune marele scriitor sovietic Ilya Ehrenburg este triumful raţiunii şi al inimii tuturor popoarelor asupra spiritului asasinatelor şi despotismului, asupra politicii napalmului şi bursei, asupra adoratorilor bombelor şi rasiştilor, asupra tuturor forţelor vădite şi ascunse ale războiului.

Merită să fie amintit aici, spune P. S. Episcop Teofil, marea sărbătoare din 21 octombrie 1953 dela Alba Iulia, cînd s-au împlinit 5 ani dela reîntregirea Bisericii Ortodoxe Romîne din Ardeal, prin revenirea Romînilor Greco-Catolici la vatra Bisericii strămoşeşti.

La data pomenită — la 21 octombrie 1953 — în faţa membrilor Sf. Sinod în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, clerul şi credincioşii reveniţi din Transilvania şi-au înnoit legămîntul lor de alipire nestrămutată faţă de Biserica Ortodoxă Romînă şi faţă de supremul ei for de conducere Sf. Sinod.

Ca unul ce fac parte din clerul revenit din Ardeal, repet şi aici o frîntură din ceea ce am rostit acolo în cuvîntarea ţinută în faţa uriaşei mulţimi din curtea Catedralei Reîntregirii dela Bălgrad, „Revenirea noastră la sînul Bisericii mame a fost bine plăcută lui Dumnezeu, care ne-a binecuvîntat strădaniile revărsînd asupra noastră bogate daruri duhovniceşti. Noi sîntem astăzi fii devotaţi ai Bisericii Ortodoxe Romîne, şi laolaltă cu fraţii noştri întru credinţă păşind pe calea ce duce spre mîntuirea sufletelor, prin îndeplinirea învăţăturilor nerăstălmăcite ale Evangheliei Mîntuitorului nostru Iisus Hristos".

Aceasta este calea pe care ne călăuzeşte cu înţelepciune Sf. Sinod şi I. P. S. Patriarh Justinian, este calea slujirii fără preget şi fără odihnă a altarelor străbune, este calea dragostei de Patrie şi a sprijinirii nobilelor năzuinţe de pace şi de propăşire ale bunului şi vrednicului nostru popor.

Vom rămîne tari în credinţa pe care ne-au păstrat-o cu jertfe bunii şi străbunii noştrii vom rămîne pururea uniţi la sînul Sfintei

Biserici Ortodoxe Romîne, vom spori neîncetat contribuţia noastră la zidirea păcii în lume.

Dumnezeu să binecuvînteze refacerea unităţii noastre sufleteşti şi strădaniile noastre întru împlinirea poruncilor sale.

In anul expirat clerul şi credincioşii din Eparhia Romanului şi Huşilor au serbat cu sporită însufleţire luna Prieteniei Romîno-Sovietice. In una din Duminicile dintre 7 oct. — 7 noembrie 1953, preoţii au vorbit credincioşilor în biserică despre legaturile de prietenie şi de ajutor frăţesc dintre ţara socialismului victorios şi tînăra noastră republică populară, stăruind în deosebi asupra colaborării lor în lupta pentru apărarea păcii şi făurirea unei vieţi noi. Preoţii conştienţi au luat cuvîntul şi în adunările cetăţeneşti organizate în cinstea lunii prieteniei Romîno-Sovietice în cadrul comitetelor de luptă pentru apărarea Păcii.

La conferinţele protopopeşti de orientare a clerului ţinute la şfîrşitul lunei octombrie 1953, cîte un preot din fiecare protoierie a rostit o alocuţie în legătură cu prietenia Romîno-Sovietică iar noi înşine şi toţi colaboratorii pe tărîm bisericesc şi social politic.

Un număr din ce în ce mai mare de credincioşi obiectivi fac constatarea plăcută că vechea Romînie, ţara plugului de lemn pe care exploatatorii streini şi indigeni o voiau pe veci „eminamente agricolă", înapoiată şi înrobită, se transformă sub ochii noştri într-o ţară a metalului, a tractorului, a electricităţii şi a tehnicei înaintate.

Datorită ajutorului Uniunii Sovietice care ne livrează utilaje industriale, uneori fabrici şi uzine întregi, oamenii muncii din ţara noastră sînt mîndri că înalţă noi fabrici şi agregate noi, că produc maşini-unelte din cele mai perfecţionate.

Credinciosul obiectiv face în aceeaşi vreme constatarea plăcută că ştiinţa, cultura şi arta Sovietică ne servesc drept far călăuzitor pentru munca creatoare a oamenilor de cultură din facultăţi şi instituţii, din laboratoare şi policlinici. Pretutindeni ştiinţa sovietică luminează calea cercetătorilor noştri pentru aplicarea în viaţă, în scopuri constructive şi paşnice a celor mai mari descoperiri ştiinţifice.

Nu vreau să las impresia că în anul trecut eparhienii noştri n-au făcut altceva decît au serbat şi s-au veselit contemplînd aniversări şi festivaluri. Nu. Ci dimpotrivă viaţa lor s-a scurs în muncă încordată alături de toţi cetăţenii cinstiţi, pe ogoare, în fabrici, uzine, la sonde, pe şantiere de tot soiul, în birouri, în cazărmi şi în şcoli, în spitale şi în transporturi, în laboratoare şi

în mine, pretutindeni au trudit cu avînt pentru traiul lor şi al tuturor, susţinut de dorinţa de a contribui la făurirea lumii noi, pe care o vreau paşnică, prosperă, luminată şi fericită. La năzuinţa aceasta generală Biserica adaugă nu numai harul rugăciunilor ei ci şi străduania şi munca de lămurire, de îmbărbătare a slujitorilor ei.

Pe tărîmul gospodăriei ţării, în luna decembrie din anul precedent, clerul şi credincioşii Eparhiei Noastre, dimpreună cu toţi cetăţenii vrednici ai ţării, şi-au împlinit datoria patriotică de a alege la cîrmuirea treburilor lor comunale, raionale, orăşăneşti şi regionale, pe cei mai devotaţi şi mai încercaţi fii ai norodului truditor. Ei vor veghea ca toţi şi toate să osteneaască cu osîrdie la zidirea unei vieţi fericite pentru oamenii muncii cinstite din oraşele şi satele patriei noastre.

Pe tărîmul evenimentelor inţernaţionale întrunirea miniştrilor de externe dela Berlin ai celor patru mari puteri a răspuns năzuinţei popoarelor spre lămurirea pe cale paşnică a neînţelegerilor dintre guverne. Chemările celor două sesiuni ale Consiliului Mondial al Păcii ţinute în iunie la Budapesta şi în noembrie la Viena, este evident că n-au rămas fără ecou. Aceasta, pentrucă rezoluţiile şi chemările Consiliului Mondial al Păcii concretizează şi oglindesc setea sutelor de milioane de oameni cinstiţi după destindere în relaţiile internaţionale. Succesele de pînă acum ale partizanilor păcii sporesc rîvna noastră de muncă pentru consolidarea păcii şi întăresc tot mai mult nădejdea că biruinţa finală va fi a acelor ce iubesc pacea, a celor ce iubesc viaţa.

In încheiere Prea Sfinţitul Episcop Teofil, mulţumeşte membrilor Adunării că au răspuns chemării făcute, după care cerînd binecuvîntarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor, declară deschisă sesiunea ordinară a Adunării Eparhiale din anul 1953, pentru verificarea activităţii Eparhiei pe anul 1953.

Lucrările Adunării fiind deschise, se formează biroul compus din Pr. Gr. Balaban, Prof. M. Galan şi Const. Ionescu secretar de şedinţă.

La apel răspund 25 deputaţi eparhiali din totalul de 30. Se alcătuiesc comisiunile : bisericească, culturală şi economică.

P. S. Episcop Teofil dă cuvîntul P. C. Consilier Administrativ Const. Popa care prezintă raportul secţiei administrative bisericeşti pe 1953, şi din care desprindem :

I. Parohiile. Din punct de vedere statistic în Eparhie există 618 parohii dintre care 53 urbane. Familii 221.467, suflete 873.951.

Dela 1 ianuarie 1954 parohiile — Costuleni, Covasna, Cozia şi Hiliţa din raionul Codăeşti, la cerere, trec în jurisdicţia Sf. Mitropolii a Moldovei şi Sucevei la aprobarea P. S. Episcop Teofil şi a Onor Minister al Cultelor. In Eparhie avem 972 biserici dintre care 145 biserici monumente istorice. Aproape toate consiliile şi comitetele parohiale şi-au îndeplinit obligaţiile în Administrarea parohiilor achitînd şi complectarea salariilor conform deciziei Sf. Sinod Nr. 22562/950 în proporţie de 65%. Avem în funcţiune 693 preoţi şi 1265 cîntăreţi.

II. Protopopiile, avem 12 Protoierii de raioane, 4 regiunea Bacău, 3 regiunea Bîrlad şi 5 regiunea laşi.

III. Centrul Eparhial. P. S. Episcop este ajutat în muncă de Permanenţa Consiliului Eparhial, Consiliul Eparhial, Adunarea Eparhială, Vicarul, Consilierii administrativi de resort şi Cancelaria Eparhială. In 1953 s-au rezolvat 9616 hîrtii.

La Catedrala Episcopală funcţionează 10 deserventi şi corul compus din 33 persoane.

IV. Mănăstirile. Prin hotărîrea Sf. Sinod (Permanent) din 21 iulie 1949 monahismul s-a reaşezat în vechile sale rosturi prin introducerea vieţii de obşte. In Eparhie s-a introdus viaţa de obşte încă din 1951. Episcopia a contribuit cu însemnate sume de bani la întărirea vieţii de obşte în mănăstiri şi schituri. Monahii şi monahiile lucrează în ateliere îndeltnicindu-se cu diverse meserii. Remarcăm faptul că Mănăstirea Adam lucrează covoare foarte frumoase, parte din ele au fost cumpărate de Soc. Romîno-Export. Avem în Eparhie 445 vieţuitori în centrele Mănăstireşti din care 309 maici.

V. Mişcarea personalului. Primiri în Eparhie: 3 preoţi de mir, 5 monahi şi 5 monahii. Ieşiri din Eparhie: 3 preoţi şi un cîntăreţ, Numiri bugetare: 10 preoţi de mir, 4 ieromonahi, 1 monah. Numiri extrabugetare: 7 preoţi şi 13 cîntăreţi. Transferări bugetare: 80 preoţi, 6 monahi şi 2 cîntăreţi. Transferări extrabugetare: 2 preoţi şi 4 cîntăreţi. Suplinіri: 24 preoţi şi 4 monahi. Hirotonii 4, hirotesii duhovnici 10. Angajări bugetare 4, pensionări 2. La examenul de capacitate ţinut la Sinodul Mitropolitan din laşi, admis la hirotonie 2 candidaţi. Concedii de odihnă 151. Distincţii: iconomi stavrofori 17, iconomi 35, sachelari 6, arhimandriţi 1.

Mişcările de personal s-au făcut din Permanenţa Consiliului cu respectarea Statutului şi a regulamentelor bisericeşti în vigoare.

VI. Corpul de inspecţie şi control. Format din P. C. Gr. Ba-

laban Inspector Eparhial şi P. C. Arhim Justinian Creţu Exarh al Mănăstirilor. Protoiereii de raioane au făcut inspecţii ordinare, speciale şi verificări de gestiune.

VII. Disciplina clerului. Pentru judecarea abaterilor funcţionează la reşedinţă, Consistoriul Eparhial şi Consistoriul Monahal Eparhial, iar la fiecare protopopie Consistoriul disciplinar Protopopesc. Trimiterea clericilor în judecată s-a făcut numai după ce vinovăţiile au fost dovedite prin anchete. Consistoriul Eparhial a avut înscris pe rol 18 procese iar Consistoriul Monahal Eparhial niciun proces.

VIII. Viaţa morală religioasă a credincioşilor din Eparhie. Frecvenţa la biserică 65% în medie. Numărul concubinilor scade simţitor. P. S. Episcop a rezolvat 847 cereri de căsătorie, recăsătoriri, divorţuri religioase. In Biserica creştină ortodoxă au cerut primirea 66 persoane ale căror cereri au fost aprobate de P. S. Episcop.

IX. Gospodăria Eparhiei. Biserici noi în construcţie 8, în reparaţie 16, picturi noi în curs de executare 3, biserici reparate şi resfinţite 19. S-a mai sfinţit un paraclis, 2 capele şi 3 clopotniţe.

In continuare P. S. Episcop dă cuvîntul P. C. Vicar D. Petrea care citeşte raportul secţiei culturale pe 1953, din care se constată că: îndrumarea clerului a continuat prin cursurile de Indrumare Misionară şi Socială, la Institutul Teologic din Bucureşti rămînînd ca în 1954 să urmeze şi restul de 46 preoţi. Conferinţele protopopeşti de orientare şi administrative s-au ţinut cu regularitate tratîndu-se subiecte date de Sf. Sinod provocînd discuţii de ţinută academică la care au participat şi reprezentanţii autorităţilor ca invitaţi. Conferinţele au fost prezidate prin rotaţie de P. S. Episcop, P. C. Vicar, P. C. Consilieri Administrativi şi P. C. Inspector Bisericesc.

Invăţămîntul religios a fost susţinut prin îndrumarea tinerilor spre şcoala medie de cîntări bisericeşti din M-rea Neamţ unde Eparhia întreţine 56 elevi, iar la Mănăstirea Agapia şi Mănăstirea Neamţ 11 elevi secţia monahală. La Institutul Teologic de grad universitar Bucureşti, Eparhia întreţine 11 studenţi.

Catehizarea credincioşilor s-a făcut ca şi în anul 1952. Cuvîntul Mîntuitorului Iisus Hristos s-a răspîndit prin predici şi cateheze şi prin scris: Pastoralele P. S. Episcop Teofil date cu prilejul Sf. Sărbători ale Naşterii Domnului şi Invierea Domnului.

Subliniem apariţia lucrării: Invăţătura de Credinţă ortodoxă

creştină, tipărită cu aprobarea Sf. Sinod. Lucrarea este o călăuză sigură şi precisă în munca ce se depune de cler pentru răspîndirea Sf. Biserici.

Vizitele canonice şi inspecţiile P. S. Episcop Teofil s-au produs destul de des. Cu prilejul sfinţirilor de biserici, mai cu seamă, credincioşii ascultă cu multă evlavie cuvîntul de învăţătură al Prea Sfinţitului nostru Episcop.

Biblioteca Eparhială şi a mărit numărul cu încă 466 volume ajungînd la 17.980 volume. Este cercetată de credincioşi şi preoţi.

Depozitul de obiecte bisericeşti a desfăcut în parohii un însemnat număr de cărţi de ritual, vesminte şi obiecte bisericeşti.

Activitatea socială şi lupta pentru pace a fost susţinută prin circulările date de P. S. Episcop şi prin controlul făcut pe teren. Se remarcă sprijinul preoţimei pentru; însămînţări, recoltări, treeriş, gospodării tip T.O.Z., predarea cotelor, alfabetizare, culturalizarea maselor, autoimpunere, combaterea febrei aftoase, achiziţiilor şi contractărilor.

Din raportul Secţiei culturale se observă munca preoţilor în A.R.L.U.S. şi în Lupta pentru Pace, obiectiv spre care este îndreptată atenţia Centrului Eparhial. In eparhie avem 8 comitete speciale de luplă pentru pace. Preoţimea este încadrată astfel: 4 membri în comitetul regional, 20 membri în comitetul raional, 15 membri în comitetele orăşeneşti, 5 preşedinii de comitete, 4 secretari de comitete, 185 membri de comitete, 6 preşedinţi de comitete săteşti, 4 secretari şi 200 membri în comitetele săteşti, 2 preşedinţi, 15 membri în comitetele de circ. pe oraş, 16 responzabili pe cartiere. Comitetul Centrului Eparhial are 76 membri şi a ţinut 12 şedinţe lunare.

Pacea este specificul religiei creştine ortodoxe şi de aceea acţiunea preoţimei în această lature înseamnă împlinirea apostolatului la care a fost chemată de Mîntuitorul Iisus Hristos.

Lupta pentru pace dusă de P. S. Episcop Teofil, se observă mai cu seamă în Pastoralele date, în circulări, în convorbiri cu clerul, în participarea activă la conferinţele interconfesionale şi protopopeşti.

P. C. Vicar enumeră în raport numele multor preoţi evidenţiaţi în lupta pentru pace şi lucrările de interes obştesc şi patriotic.

In continuare P. S. Episcop dă cuvîntul P. C. Consilier Administrativ D. Videanu, P. C. Sa prezintă raportul Secţiei Economice din care se constată:

1. — Contul de gestiune arată că planul financiar pe anul 1953 s-a executat în conformitate cu prevederile legale, şi în limita creditelor aprobate de Dvs. în şedinţa din 30 ianuarie 1953 şi a suplimentării unor articole aprobate de Ministerul de Culte cu Nr. 1904 din 30 noiembrie 1953.

După citirea rapoartelor de activitate P. S. Episcop suspendă şedinţa şi încredinţează rapoartele comisiunilor respective pentru studiu şi referat.

La redeschidere P. S. Episcop dă cuvîntul P. C. Preot I. Stoica, Preşedintele comisiunii administrative bisericeşti care citeşte referatul comisiunii şi propune Adunării să ratifice şi să aprobe darea de seamă pe 1953 în forma prezentată de raport, să aprobe clasificarea şi arondarea parohiilor menţionate, să aprobe toate mişcările de personal făcute în 1953. Parohiile sub numărul legal de capi de familie şi care nu se pot întreţine singure pe măsura vacantării să fie contopite. Să se cerceteze cauza pentru care nu s-au predat unele terenuri parohiale şi personale, conform H. C. M. Nr. 308/953.

Referatul este aprobat de către Adunare.

P. S. Episcop dă cuvîntul P. C. Preot Ermil Bărbieru preşedintele comisiei culturale care expune referatul asupra raportului şi activităţii secţiei culturale pe 1953, aducînd elogii P. S. Episcop Teofil şi colaboratorilor P. S. Sale pentru munca desfăşurată. Propune: activitatea desfăşurată să fie publicată în revistele bisericeşti, calendarul Eparhial să se tipărească la timp în număr suficient. Adunarea aprobă referatul.

P. S. Episcop dă cuvîntul P. C. Protoiereu N. Balcanaşu, preşedintele comisiei economice care citeşte referatul asupra dării de seamă a secţiei economice financiare pe 1953 cît şi asupra verificării gestiunii pe 1953.

Arată că gestiunea Episcopiei este bine întocmită, operaţiunile legale şi corecte. Adunarea aprobă contul de gestiune, contul de profit şi pierdere precum şi bilanţul dînd descărcare gestionarilor respectivi.

P. S. Episcnp deschide seria discuţiilor asupra rapoartelor şi referatelor prezentate la care iau parte: Prof. M. Galan, Pr. Const. Popa, Const. Iacomi, D. Solomonescu, Pr. N. Rugină, Pr. N. Balcanaşu, Gh. Gulai, Pr. V. Nica, C. Andronic, I. Savin, Pr. D. Petrea.

P. S. Episcop propunînd la vot rapoartele celor trei secţiuni

cum şi referatele comisiunilor, contul de execuţie bugetară pe 1953, sînt aprobate în unanimitate dîndu-se descărcare de lucrările efectuate în 1953,

P. S. Episcop dă cuvîntul P. C. Consilier D. Videanu care expune proiectul de plan financiar pe anul 1954.

După explicaţiile date de P. C. Consilier, membrii Adunării Eparhiale aprobă în unanimitate proiectul planului financiar al Eparhiei pe 1954.

Adunarea, la propunerea P. S. Episcop Teofil, în unanimitate hotărăşte să se expedieze telegrame omagiale: I. P. S. Patriarh Justinian, D-lui Dr. Petru Groza Preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, D-lui Gh. Gheorghiu—Dej Preşedintele Consiliului de Miniştri, D-lui P. Constantinescu — Iaşi Ministrul Cultelor, I. P. S. Mitropolit Sebastian al Moldovei şi Sucevei.

Membrii Adunării desemnează pe d-nii: C. Bogza — Roman şi Constantin Bulai — Bacău să autentifice sumarul şedinţei.

Ordinea de zi fiind epuizată, P. S. Episcop Teofil luînd cuvîntul mulţumeşte călduros tuturor colaboratorilor pentru munca depusă în 1953.

Aduce mulţumiri bunului Dumnezeu apoi I. P. S. Patriarh Justinian care dispune de o voinţă puternică colaborînd în mod loial cu regimul nostru de democraţie populară. De asemenea aduce mulţumiri Ministerului Cultelor pentru realizarea fericită a diferitelor probleme care privesc cultele. Mulţumeşte D-lui Inspector General Rodeanu din Minister şi D-lor Imputerniciţi ai Ministerului pentru ajutorul dat în muncă.

Mulţumeşte membrilor Adunării Eparhiale pentru sprijinul acordat în conducerea Eparhiei.

P. S. Sa făgăduieşte de a munci cu noi forţe pentru promovarea păcii în lume, spre slava Sfintei noastre Biserici şi spre binele scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă.

Şedinţa a luat sfîrşit la orele 17.

DIN ACTIVITATEA COMITETULUI DE LUPTA PENTRU PACE DE PE LÎNGĂ SF. EPISCOPIE A ROMANULUI ŞI HUŞILOR

Din acest Comitet fac parte funcţionarii Centrului Eparhial, preoţii şi cîntăreţii din oraşul Roman.

In 1953, comitetul a ţinut 9 şedinţe. Participarea a fost peste 90 %.

La şedinţa din 22 ianuarie 1953, Preotul Gheorghe Adăscăliţei a făcut cronica evenimentelor interne şi externe. P. C. Vicar D. Petrea, a făcut raportul pe trei luni (1953). P. C. Sa arată participarea clerului la conferinţele raionale, regionale şi la congresul din Bucureşti. Remarcă sprijinul dat în alegerile din noiembrie 1952, poporului coreean, muncilor de folos obştesc. Evidenţiază mai mulţi preoţi şi protopopi. In oraşele din eparhie, preoţii respectivi au ţinut şedinţe săptămînale unde s-au citit rapoarte de activitate şi s-au publicat articole la gazete.

La şedinţa din 26 februarie 1953, s-au citit şi prelucrat articole, s-au purtat discuţii şi s-au trasat sarcini de P. C. Vicar D. Petrea.

La şedinţa din 5 martie 1953, s-a alcătuit planul de lucru dîndu-se sarcini pentru ornare, foto-montagii, difuzarea publicaţiilor, recenzii, articole, difuzarea timbrelor, respectarea regulilor agrominimului, lupta contra superstiţiilor, sprijinirea alfabetizării, şcolarizării, căminelor culturale, actualizarea predicilor.

La 26 Martie 1953, Preotul C. Platon a prezentat un referat asupra lucrărilor Congresului Popoarelor pentru Pace dela Viena. A urmat apoi un festival artistic dat de Corul Catedralei sub conducerea Diac. D. Teofănescu. La discuţii au luat parte: Pr. D. Petrea, Pr. I. V. Pascu, C. Tărcuţă şi alţii.

La 27 aprilie 1953, Pr. Gr. Bogza a prezentat recenzia asupra romanului Nicoară Potcoavă, de Mihail Sadoveanu. Pr. Gr Bogza împarte operele d-lui Mihail Sadoveanu în două cicluri:

înainte de 1944 şi după 1944. Trei trăsături caracteristice se observă în operele literare ale maestrului M. Sadoveanu. Umanismul, optimismul, dragostea de pace. Nicoară Potcoavă, apărut în 1952 este un roman istoric. La discuţie au luat parte : Pr. Ermil Bărbieru, Pr. I. V. Pascu, Preot D. Petrea, Pr. I. D. Leon. S-au citit şi rapoarte de activitate.

La 26 mai 1953 Pr. I. D. Leon prezintă recenzia asupra lucrării „Soborul popoarelor pentru Pace" de Episcop Valerian Zaharia. Lucrarea este împărţită în 15 părţi, fiecare parte purtînd un subtitlu. Congresul s-a deschis la 12 decembrie 1952. Participă 2000 delegaţi din toată lumea. Din R.P.R. participă o delegaţie în frunte cu D-l Profesor Acad. Dr. Tr. Săvulescu. Prima şedinţă a fost prezidată de savantul Fred. Joliot Curie. Ordinea de zi :

1. - Probleme cu privire la independenţa şi securitatea ţărilor. 2) Probleme cu privire la încetarea conflictelor în curs şi în primul rînd al conflictului coreean. 3) Probleme cu privire la o soluţie de destindere.

Din lucrare se constată că Biserica Ortodoxă sprijină lupta pentru Pace fiind pe linia doctrinei sale. Lucrarea reuşeşte prin un stilplăcut să se edifice din plin asupra însemnătăţii Congresului Popoarelor dela Viena. La discuţii iau parte: D-l Nicolae Pamfil, Secretar Eparhial, P. C. Consilieri D. Videanu şi C. Popa, P. C. Vicar D. Petrea.

Prea Sfinţitul Episcop Teofil luînd cuvîntul remarcă lupta pentru Pace susţinută de preoţii Eparhiei, care ţine şedinţe pe oraşe, prezintă recenzii şi prelucrări de articole, actualizează predicile. Este o lucrare substanţială cu ecou în viaţa credincioşilor. Indeamnă pe toţi să meargă pe această linie de muncă pentru înflorirea scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă.

La 23 iunie 1953, Pr. Constantin Chiriac, subliniază sărbătorirea a 5 ani de patriarhat ai I. P. S. Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne. Cu acest prilej I. P. S. Sa a fost decorat cu ordinul „Steaua R. P. R." clasa I-a. De numele I. P. S. Patriarh Justinian este legată lupta dusă de Biserica Ortodoxă Romînă pentru cauza Păcii. In aceiaşi şedinţă diaconul I. Soceanu prezintă recenzia asupra lucrării „Cuvîntări Bisericeşti" vol. III de Mitropolitul Nicolae al Crutiţelor. P. C. Sa face un portret al autorului prezentîndu-l ca : slujitor, călugăr, ascet desăvîrşit, luptător pentru pace pe plan internaţional. Cuvîntările publicate sînt expresia unei culturi generale profunde ; stilul este simplu, limpede

şi popular. Asemănările sunt scoase din viaţa de toate zilele, vieţile sfinţilor, din natura înconjurătoare, din experienţa personală, ceea ce face ca ele să fie plăcute şi apreciate. La discuţii iau parte Pr. Gh. Adăscăliţei, Pr. I. Leon, D-l N. Pamfil şi Pr. D. Petrea.

La 26 noiembrie 1953, şedinţa este ţinută în vederea deschiderii sesiunii Consiliului Mondial al Păcii la Viena. Pr. C. Tărcuţă prelucrează discursul rostit de Prof. Joliot Curie. La discuţii iau parte Pr. I. V. Pascu, care subliniază importanţa sesiunii ce va hotărî: acţiunile care trebuie întreprinse pentru rezolvarea divergenţilor şi conflictelor internaţionale prin acorduri acceptabile pentru toţi, reglementarea problemelor coreeană şi germană, interzicerea bombei cu hidrogen şi a tuturor celorlalte arme de exterminare în masă, reducerea armamentelor şi propunerea de a se organiza o întîlnire mondială pentru apărarea Păcii. Mai iau parte la discuţii preoţii: N. Burlacu, C. Bratu, N. Dragomir. Pr. Constantin Popa îndeamnă pe cei prezenţi să popularizeze candidaţii pentru alegerile din 20 decembrie 1953.

La 17 decembrie 1953 s-a prelucrat cuvîntul rostit de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Crutiţilor la sesiunea Consiliului Mondial al Păcii dela Viena şi mesajiul adresat tuturor luptătorilor pentru pace.

Preotul Veniamin Florescu a prezentat recenzia asupra lucrării „Pace şi libertate“ de P. S. Episcop Valerian Zaharia. La discuţii iau parte: Pr. Gh. Adăscăliţei subliniind lucrările sesiunii Consiliului Mondial al Păcii, de la Viena din noiembrie 1953, arată că accentul cade pe schimbul cultural, factor esenţial în slăbirea încordării internaţionale. Cu privire la recenzie P. C. Sa spune că ar fi trebuit precizat esenţialul lucrării, autorul fiind un luptător activ pentru Pace, fapt vădit şi în lucrarea „Soborul Popoarelor pentru Pace“.

P. S. Episcop Teofil în cuvîntul său a insistat asupra importanţei crescînde pe care o are lupta pentru pace în întreaga omenire. Pacea este un bun suprem dorit de toate popoarele. Ocupîndu-se de lucrările Consiliului Mondial din noiembrie 1953, Prea Sfinţia Sa îndeamnă clerul să activeze în sensul rezoluţiilor.

P. C. Vicar D. Petrea a trasat următoarele îndatoriri: informarea credincioşilor despre toate acţiunile întreprinse de mişcarea omenirii pentru Pace, popularizarea luptătorilor pentru cauza păcii, sprijinirea alegerilor din 20 decembrie 1953.

Şedinţele au fost frecventate cu interes, participarea la discuţii, activă. Problemele puse în discuţie mărturisesc preocupările

acestui comitet în lupta pentru pace purtată cu succes de cleruł și funcționarii Centrului Eparhial.

In afară de aceasta s-au scris numeroase și substanțiale articole de actualitate la ziarele de perete și s-au aranjat fotomontagii.

Lucrările Comitetului continuă cu vădit spor în 1954.

MIŞCARI DE PERSONAL

Transferări de preoţi bugetari

1. - Tem. 6299/953, preotul Ioniţă Ciobanu se transferă cu post cu tot, dela parohia Jigălia raionul Murgeni, la parohia Banca raionul Bîrlad, pe data de 1 septembrie 1953.

2 - Tem. Nr. 6587/953, preotul Lupan Dumitru dela parohia Ursa raionul Zeletin, se transferă reciproc cu preotul Modoranu Ioan dela parohia Lungeşti raionul Bîrlad, pe data de 1 septembrie 1953.

3. - Tem. 7803/953, preotul Roiu Constantin dela parohia Rediu Galian raionul Codăeşti, se transferă cu post cu tot la parohia Valea Caselor raionul Vaslui pe data de 1 noiembrie 1953.

4. - Tem. 7384/953, preotul Boghiu Gheorghe, dela parohia Chiţcani raionul Vaslui, se transferă la parohia Vultureni raionul Zeletin, pe data de 1 noiembrie 1953.

5. - 7909/953, următorii preoţi, se transferă pe data de 1 noiembrie 1953, după cum urmează: Mihai Apostolescu dela parohia Ţibana, raionul Negreşti în postul II de preot la parohia Dofteana raionul Tg. Ocna.

Preotul Gh. Moga dela parohia Ţibăneşti raionul Negreşti, la parohia Ţibana acelaş raion.

Pr. D. Talpalaru dela parohia Ţibăneştii Buhlii raionul Negreşti, la parohia Ţibăneşti acelaş raion.

6. - Tem. 4201/953, preotul Corneliu Nălboc se transferă cu post cu tot pe data de 1 iulie 1953 dela parohia Dofteana raionul Tg. Ocna ca al treilea slujitor la Mănăstirea Caşin acelaş raion.

7. - Tem. 7958/953, preoţii Gh. Antohi dela parohia Frunteşti raionul Bacău, şi Gh. Baranovschi dela parohia Suhuleţ raionul Negreşti, se transferă unul în locul altuia pe data de 1 noiembrie 1953.

8. - Tem. 7522/953, preoţii: Gh. Guştiuc dela parohia Bozia şi V. Ciobanu dela parohia Viltozeşti ambele în raionul Murgeni, se transferă unul în locul altuia, pe data de 1 noiembrie 1953.

9. - Tem. 8182/953, preotul Ionescu Aurel dela parohia Podolenii de jos raionul Huşi se transferă la parohia Scoposeni acelaş raion, pe data de 1 noiembrie 1953.

10. - Tem. 8297/953, preoţii: Grigorie Stegaru dela parohia Tatomireşti şi Mircea Ţigănoiu dela parohia Todireşti ambele în raionul Negreşti, se transferă unul în locul altuia pe data de 1 noiembrie 1953.

11. - Tem. 8296/953, preoţii: Vasile Schirliu dela parohia Boşoteni şi Ioan Comănescu dela parohia Agăş, ambele în raionul Moineşti, se transferă unul în locul altuia pe data de 1 noiembrie 1953.

Transferări de preoţi extrabugetari.

1. - Tem. 6949/953, preotul pensionar Eugen Podoleanu, dela parohia Ghidion raionul Roman, se transferă la parohia Gioseni raionul Bacău pe data de 1 noiembrie 1953.

2. - Tem. 7073/953, preotul Ioan Iftimie dela parohia Meleşcani raionul Zeletin se transferă pe data de 1 octombrie 1953 la parohia Frumuşelu acelaş raion.

3. - Tem. 7603/953, preotul Constantin Cozma dela parohia Ghermăneşti raionul Huşi, se transferă pe data de 1 noiembrie 1953 la parohia Bogdăniţa raionul Bîrlad.

4. - Tem. 8622/953, preotul pensionar Leonida Ciugureanu dela parohia Roşiori raionul Bacău, se transferă pe data de 30 octombrie 1953 la parohia Ţibăneştii Buhlii raionul Negreşti.

5. - Tem. 9497/953, preotul pensionar Gh. Marcu fost la parohia Mănăstirea Caşin raionul Tg. Ocna, se transferă ca suplinitor la parohia Fîntînele raionul Bacău, pe data de 15 decembrie 1953.

6. Tem. 9585/953, preotul Eftimie Ioan se transferă dela parohia Frumuşelu la parohia Meleşcani ambele din raionul Zeletin pe data de 1 ianuarie 1954.

Angajări de preoţi bugetari.

1. - Tem. 7070/953, preotul Ioan Mărgărint se angajează în postul de preot bugetar, la parohia Ursoaia, raionul Vaslui, pe data de 1 noiembrie 1953.

2. - Tem. 7960/953, preotul V. Profir se angajează în postul de preot bugetar, la parohia Sf. Nicolae, orașul Huși, pe data de 1 noiembrie 1953.

3. - Tem. 7959/953, preotul Lapteș Dumitru se angajează în postul de preot bugetar, la parohia Sf. Nicolae orașul Vaslui, pe data de 1 noiembrie 1953.

4. - Tem. 7603/953, preotul Ciosu Ioan se angajează în postul de preot bugetar, la parohia Poiana Iurașcu raionul Bacău, pe data de 1 octombrie 1953.

5. - Tem. 8037/953, preotul Ioan Belei se angajează în postul de preot bugetar, la parohia Horia raionul Roman, pe data de 1 noiembrie 1953.

6. - Tem. 9491/953, preotul Victor Spînu se angajează în postul de preot bugetar, la porohia Poenești raionul Vaslui pe data de 1 decembrie 1953.

7. - Tem. 8861/953, preotul Trandafir Teodor se angajează în postul de preot bugetar la parohia Drăgușeni raionul Bîrlad, pe data de 1 decembrie 1953.

8. - 9590/953, preotul Nalboc Teodor se angajează în postul de preot bugetar la parohia Dofteana raionul Tg. Ocna pe data de 21 decembrie 1953.

9. - Tem. 7957/953, preoții Constantin Ciopraga se angajează în postul de protoiereu provizoriu la protoieria raionului Bîrlad, în locul preotului Ioan Hanganu, care trece slujitor la parohia Sf. Trei Ierarhi din orașul Bîrlad, pe data de 1 noiembrie 1953.

Noi numiri de preoți bugetari

1. - 7606/953, preotul Popa Dumitru, se angajează în postul de preot bugetar, la parohia Chițcani raionul Vaslui pe data de 1 noiembrie 1953.

Centrul eparhial.

1. - Tem. 3408/953, monahii Veniamin Crăciun, se angajează în postul de lucrător lumînărar pe data de 1 mai 1953.

2. - Tem. 3408/953, monahul Silvestru Pătrunjel, se angajează în postul de maistru lumînărar pe data de 1 mai 1953.

3. - Tem. 8179/953, d-na Alexandrina Rădulescu, se angajează în postul de dactilografă pe data de 1 noiembrie 1953.

4. - Tem. 8560/953, d-l Pelin Constantin se angajează în postul de şef de secţie pe data de 1 septembrie 1953.

5. - Tem. 9319/953, d-l Voinea Constantin se angajează în postul de referent principal, pe data de 21 decembrie 1953.

6. - Tem. 40/954, d-l Secară Dumitru se angajează în postul de contabil pe data de 1 ianuarie 1954.

Primiri în eparhie.

1. - Tem. 7382/953, preotul Vasile Fîntînă dela parohia Tonia raion Călăraşi regiunea Bucureşti, se primeşte prin transferare pe data de 1 octombrie 1953 ca preot extrabugetar la parohia Ghergheleu raionul Codăeşti regiunea Iaşi.

Ieşiri din eparhie.

1. - Tem. 6654/953, preotul Sameş Grigorie dela parohia Meleşcani raionul Zeletin, se transferă pe data de 1 septembrie 1953 la parohia Tătărăşti raionul Adjud, eparhia Buzăului.

D e c e s e.

1. - Tem. 464/954, preotul Dimitriu Nicolae dela parohia Creţeştii de Jos, raionul Huşi a încetat din viaţă la 28 dec. 1953.

SCHIMBARI DE CATEGORII DE PAROHII

aprobate de adunarea eparhială a Sf. Episcopii a Romanului și Hușilor în ședința din 30 ianuarie 1954

1. – Parohia Galbeni raionul Bacău, dela categ. I-a la categ. II-a. (tem. Nr. 4892/953, dosar Nr. 30/953 pag. 159).

2. – Parohia Iţcani raionul Bacău dela categ. III-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 7000/953, dosar 30/953 pag. 333).

3. – Parohia Tazlău raionul Buhuşi dela categ. II-a la categ. I-a. (Tem. Nr. 3994/953, dosar Nr. 30/953, pag. 131).

4. Parohia Boghești raionul Zeletin, dela categ. I-a la categ. II-a. (Tem. 1388/953, dosar Nr. 30/953, pag. 48).

5. – Parohia Căbești I raionul Zeletin, dela categ. I-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 589/953, dosar 30/953 pag. 1).

6. – Parohia Podul Turcului raionul Zeletin, dela categ. II-a la categ. I-a. (Tem. Nr. 1683/953 dosar Nr. 30/953, pag. 50).

7. – Parohia Bohotin raionul Codăești, dela categ. III-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 3518/953, dosar Nr. 30/953, pag. 115).

8. – Parohia Brădieşti raionul Codăești dela categ. III-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 8016/953, dosar 30/953, pag. 343).

9. – Parohia Costuleni raionul Codăești dela categ. I-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 3088/953, dosar 30/953, pag. 96).

10. – Parohia Dăneşti raionul Codăești dela categ. III-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 6449/953, dosar 30/953 pag. 289).

11. – Parohia Fereşti raionul Codăești dela categ. III-a la categ. I-a. (Tem. Nr. 2563/953, dosar 30/953. pag. 82).

12. – Parohia Răducăneni raionul Codăești dela categ. III-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 8288/953, dosar 30/953, pag. 345).

13. – Parohia Ţibana raionul Negreşti dela categ. III-a la categ. II-a (Tem. Nr. 4868/953, dosar 30/953, pag. 157).

14. – Parohia Sofrăceşti raionul Roman, dela categ. II-a la categ. III-a. (Tem. Nr. 7575/953, dosar 30/953, pag 338).

15. - Parohia Răcăoani raionul Vaslui dela categ. III-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 6479/953, dosar 30/953, pag, 319).

16. - Parohia Toporăşti raionul Vaslui, dela categ. III-a la categ. II-a. (Tem. Nr. 6045/953, dosar 30/953, pag. 287).

17. - Parohia Zăpodeni raionul Vaslui, dela categ. II-a la categ. I-a. (dosar 30/953, tem. 71/953).

18. - Parohia Zăpodeni de Jos raionul Vaslui, dela categ. II-a la categ. I-a. (Tem. Nr. 71/954, dosar 30/953).

✝

EPISCOPUL LUCIAN TRITEANU

Spre zorii zilei de 6 septembrie 1953, în Roman, în casa lui proprie – lăsată prin testament Sf. Episcopii, – s-a stins viaţa pă-mînteasc㠹 a Episcopului Lucian Triteanu.

Lucian Triteanu, fostul Episcop al Romanului, s-a născut la 1 august 1872 în Ardeal com. Feldioara azi Războieni Cetate din fostul judeţ Turda.

Fiu de ţăran, a purtat în fiinţa sa totdeauna un suflet larg caracteristic păturii ţărăneşti. A făcut şcoala primară la Aiud, cursul inferior al liceului la Blaj iar cel superior la liceul din Sibiu. Şi-a luat cu succes examenul de maturitate în toamna anului 1895 după ce fusese de două ori exclus dela acesta de autori-tăţile de pe atunci. In 1898 termină Academia Teologică din Sibiu şi este trimis ca bursier la facultatea de Litere şi Filozofie din Budapesta.

Intors în Ardeal după terminarea studiilor, în 1903 este numit ca referent şcolar al învăţămîntului romînesc din Ardeal. In 1910 Consilierul Miron Cristea, trecînd Episcop la Caransebeş, aduna-rea Arhiepiscopească alege pe Lazăr Triteanu consilier la secţia bisericească a Mitropoliei Sibiului. In acelaş an a fost hirotonit şi preot, primind rangul de protopop onorific. In 1917 a fost însărcinat cu rezolvarea agendelor Consistoriului Mitropolitan. Astfel că, 20 ani a stat în centrul vieţii religioase din Ardeal.

La 29 Martie 1923 a fost ales episcop al vacantei eparhii a Romanului şi înscăunat la 10 iunie 1923, unde a împărţit bine-cuvîntările arhiereşti, neîntrerupt, aproape un sfert de veac, pînă la 1947 cînd s-a retras din scaun din cauză de boală. De atunci într-o continuă suferinţă trupească a trăit în casa lui din Roman,

6 ani, înconjurat însă de mîngîitoarea atmosferă de prețuire și sprijin din partea noului episcop și a administrației eparhiale manifestată față de acest blînd episcop pînă la ultimile clipe ale vieții sale.

In ziua morții trupul neînsuflețit al Episcopului Lucian a fost depus în Catedrala Sf. Episcopii a Romanului locașul în care mîinile lui arhierești au binecuvîntat credincioșii și care a fost renovat sub arhipăstorirea sa, cu truda sa din rîvna pentru casa Domnului.

La căpătîiul fostului arhipăstor, au vegheat neîntrerupt preoții din orașul Roman, cei mai mulți dintre acei peste care Lucian Episcopul a chemat Duhul cel Sfînt prin punerea mîinilor hirotoniei. Un neîntrerupt pelerinaj al credincioșilor din oraș și eparhie a mărturisit, dragostea cu care s-a legat Episcopul Lucian de sufletul păstoriților săi.

In ziua de 8 septembrie ora 14 s-a început slujba înmormîntării rămășiților pămîntești ale Episcopului Lucian Triteanu. Vremea frumoasă de toamnă, a putut îngădui ca dreptcredincioșii ce s-au adunat să depună ultima metanie fostului lor episcop, iar slujba prohodului să se oficieze, afară, în curtea Sf. Episcopii.

Binecuvîntarea prohodirii a fost dată de I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, însoțit de P. S. Episcop Teofil al Romanului și Hușilor înconjurat de un sobor de 24 de preoți și trei diaconi.

Personalitatea și realizările fostului chiriarh au fost frumos reliefate în cuvîntările ținute la sfîrșitul prohodului de către I. P. S. Mitropolit Sebastian din partea Sf. Sinod, de pr. I. Pascu în numele preoțimii eparhiei și de dl. Octav Smeu în numele credincioșilor.

Bunătatea și blîndețea caracteristice Episcopului Lucian au făcut din el și un vajnic adversar al războiului și un mare prieten al păcii. „In locul certurilor și războaielor să alegem buna învoire și pacea ; în locul lăcomiei de averi și stăpîniri pămîntești să alegem stăpînirea de sine“, spune în pastorala de Crăciun 1940. Omul blînd și bun, desinteresat și ertător nu putea fi decît omul păcii.

Pentru deosebitele însușiri și munca pe care Episcopul Lucian le-a arătat în viața sa, în ziua în care pămîntul s-a deschis ca să primească pe cel luat dintr-însul, fiii sufletești, colaboratorii și cunoscuții, cu pietate și respect au adus ultimile închinăciuni pen-

tru odihna sufletului său atunci cînd în grădinţa de lîngă Palatul Episcopal dela Roman, au fost coborîte în mormînt rămăşiţile pămînteşti rostind odată cu înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian al Moldovei şi Sucevei „Dumnezeu să-l odihnească".

Preot Bogza Grigore

✝

PREOTUL AVRAM IGNĂTESCU

In ziua de 2 ianuarie a. c., a repausat, preotul Avram Ignătescu, din parohia Adormirea Maicii Domnului din Cîmpulung.

Decedatul s-a născut la 22 Iulie 1865 în comun Părhăuţi judeţul Suceava, din părinţi ţărani. A urmat atît cursurile şcolii primare cît şi cele liceale în Suceava, iar Facultatea de Teologie la Cernăuţi.

A fost hirotonit preot, fiind păstor de suflete în următoarele localităţi: Volovăţ, Stroeşti, Liteni, Stăneşti, Siret, Mitocul Dragomirnei, iar la urmă din anul 1931 la parohia Adormirea Maicii Domnului din Cîmpulung, unde a păstorit pînă la pensionare (1937).

Părintele Avram Ignătescu a fost un preot bine pregătit, cu rîvnă de cele sfinte şi cu dragoste faţă de credincioşi. Enoriaşii l-au apreciat şi stimat pînă la trecerea sa la cele veşnice.

Inmormîntarea s-a săvîrşit în ziua de 3 ianuarie a. c., de un sobor de preoţi, în frunte cu protopopul raional preot Gh. Antonescu.

Dumnezeu să-l odihnească.

Pr. St. Sl.

✝

PREOTUL NICOLAE DIMITRIU

In ziua de 28 decembrie 1953, s-a stins viaţa preotului Nicolae Dimitriu din parohia Creţeştii de Jos raionul Huşi.

Născut la 15 iulie 1905 în casa tatălui său preot de ţinută veche cu antereu, potcap şi plete, cu haina arsă de soare, cu mîini bătătorite de muncă şi cu casa plină de odrasle. Nicolae Dimitriu creşte în atmosfera bisericească încă din frageda-i copilărie.

Suflet curat, îşi începe studiile secundare la Şcoala Pregătitoare din Vutcani, trece la liceu apoi la seminarul reînfiinţat din Huşi, pe care îl absolveşte în 1926. Se căsătoreşte şi este hirotonit pe seama parohiei Delenii de Jos raionul Vaslui, numit la 1 August 1927 unde păstoreşte pînă la 1 noiembrie 1931.

La firea lui bună şi curată s-a adăugat un tact pastoral deosebit prin care a pătruns în inima credincioşilor de acolo.

La 1 noiembrie 1931, la cerere, este transferat la parohia Creţeştii de Jos raionul Huşi.

După o suferinţă îndelungată viaţa lui se sfîrşeşte în ziua de 28 decembrie 1953.

Mîini înăsprite de muncă l-au purtat cu evlavie spre locuinţa de veci, după ce fraţii lui întru preoţie i-au slujit ultima ceţanie şi după ce Protoiereul în cuvinte simţite a arătat golul ce rămîne în familie, în parohie, prin plecarea pe calea veşniciei a celui ce pînă mai ieri se afla între ei.

Credincioşii satului i-au acoperit cu lacrimi mormîntul, rugîndu-se pentru sufletul lui.

Preot I. D. Leon

Tipografia Centrului Mitropolitan — Mănăstirea Neamţu.
Raionul Tîrgu-Neamţ.—Regiunea Bacău.

Anul XXX
Serie nouă

Mai—iunie 1954,
No. 5—6.

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

PENTRU PREOŢI:

„Pacea este şi un dar dumnezeiesc. „Cel ce are credinţă, că în faţa lui „Dumnezeu toţi oamenii sînt egali, „ca fii ai aceluiaşi Părinte ceresc, „acela nu va căuta să omoare pe „aproapele său, acela nu va rîvni „la război. Căci în faţa lui Dumne- „zeu: nu este nici iudeu, nici elin; „nu mai este rob nici slobod; nu „mai este parte bărbătească şi parte „femeiească, pentru că toţi una sîn- „teţi întru Hristos Iisus“.

(Gal. III, 28).

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
CONSILIUL EPARHIAL AL MITROPOLIEI MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
IAŞI. — STRADA ŞTEFAN CEL MARE, Nr. 46.

Cd. 194 tcm.-14-07-54

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

CUPRINSUL

I. P. S. Mitropolit Sebastian . Cuvîntare la deschiderea Adunării Eparhiale, 2 mai 1954.
I. P. S. Mitropolit Sebastian . Cuvîntare la deschiderea Cursurilor de Indrumare Misionară, seria XIX.
P. S. Episcop Teofil . . . . Pastorala de Paşti 1954.
Preot Constantin Nonea . . . Predică la Duminica Orbului.
Preot Nicolae Donos . . . . Samarineanca.
Preot Gheorghe Antonescu . Prin pace la o viaţă nouă.

Evenimente istorice şi sociale

9 mai ziua victoriei, ziua independenţei *(Pr. Laurenţiu Popovici)*; Cu prilejul unei aniversări *(Diacon Tiberiu Meleşcan)*.

Acţiuni pentru apărarea şi întărirea păcii

Conferinţa de la Geneva *(Ioan Zamfirescu)*; A 5-a aniversare a mişcării mondiale pentru pace; Documentele Biroului Consiliului Mondial al Păcii, 28—30 martie 1954; Un episcop englez contra reînvierii militarismului german; Preotul Andrea Gaggero despre un discurs al Papei; Conferinţa reprezentanţilor Cultelor din regiunea Iaşi *(redacţia)*; Conferinţa reprezentanţilor Cultelor din raionul Tg. Frumos *(Pr. Toma Rîpă)*; Conferinţa interconfesională în raionul Cîmpulung *(Pr. Gh. Antonescu)*.

Note culturale; recenzii

Octav Băncilă *(Pr. Eugen Munteanu)*; 62 de ani de la moartea Episcopului Melchisedec *(Pr. Sc. P.)*; Jurnal Moscovscoi Patriarhii, Nr. 1, 2, 3 anul 1954 *(Pr. Ioan Loghin Turcanu)*.

Ştiri şi fapte din Arhiepiscopia Iaşilor.

I. P. S. Mitropolit vizitează Mănăstirea Neamţ; Serbarea de la şcoala medie de cîntăreţi bisericeşti; Vizita de inspecţie a I. P. S. Mitropolit la seminarul monahal de la mănăstirea Agapia, la mănăstirea Secu şi Sihăstria *(Pr. Sc. P.)*; Şedinţa Sinodului Mitropolitan *(I. Z.)*; Conferinţa protopopească la Iaşi *(Pr. Sc. P.)*; Sărbătoarea Invierii la Catedrala Mitropolitană din Iaşi *(I. Z.)*; Lucrările Adunării Eparhiale *(I. Z.)*; Mulţumiri.

Ştiri şi fapte din Episcopia Romanului şi Huşilor

Intîlnirile P. S. Episcop cu credincioşii *(Pr. D. P.)*; Manifestări culturale în lupta pentru pace *(Pr. D. P.)*; Angajări de personal.

ANUL XXX.
Serie nouă.

MAI-IUNIE 1954
Nr. 5—6

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

CUVÎNTAREA I. P. S. MITROPOLIT SEBASTIAN
LA DESCHIDEREA ADUNĂRII EPARHIALE 2 MAI 1954

Prea Cucernici Părinţi,
Domnilor membri ai Adunării Eparhiale,

HRISTOS A INVIAT!

Cu ajutorul lui Dumnezeu iată-ne din nou întruniţi în şedinţa celui mai înalt for al Eparhiei noastre, în Adunarea Eparhială. De astă dată însă Adunarea Eparhială are o nouă compoziţie, aşa cum a ieşit ea din alegerile de la 1 aprilie 1954, cînd Clerul şi Poporul v-a ales cu mare însufleţire şi v-a trimis aici să le reprezentaţi interesele bisericeşti de ordin: administrativ, cultural şi economic. Din tot sufletul vă zic: Bine aţi venit şi vă salut cu tradiţionalul, Hristos a înviat!

Membrii vechi din Adunarea Eparhială a cărei mandat încetează astăzi, şi realeşi acum, cunosc rostul lucrărilor şi deosebita noastră grijă şi a distinşilor Noştri colaboratori, pentru prosperarea treburilor bisericeşti de tot felul, pentru mai binele Clerului şi poporului din această de Dumnezeu păzită Eparhie a Iaşilor.

Nu mă îndoiesc că membrii nou aleşi vor fi venit aici cu cele mai curate şi sfinte intenţii şi cu gîndul bun, pentru a Ne fi devotaţi colaboratori.

Noi ne-am rugat şi Ne vom mai ruga pentru ei, ca şi pentru toţi membrii Adunării, ca „să nu slăbească

credinţa lor". Îi asigurăm de dragostea cu care îi primim, le dorim să se simţească bine în adunarea noastră bisericească, ca la ei acasă şi le dorim spor la lucrul cel bun pentru interesul celor ce i-au trimis aici. Doresc să se ştie că biserica noastră activează pentru preamărirea lui Dumnezeu, pentru mîntuirea sufletească a bunilor ei credincioşi, pentru pace şi bună înţelegere între oameni, pentru coborîrea Impărăţiei lui Dumnezeu pe pămînt, şi pentru păstrarea celor mai bune şi sincere relaţii de colaborare între Biserică şi Statul nostru de esenţă democratică. Pentru realizarea acestor scopuri am făcut şi vom face toate sforţările, ca adică Statul şi harnicul nostru popor să prospere şi să se întărească, iar Biserica noastră sfîntă să se simţească bine în Statul condus şi susţinut de popor. La această muncă de consolidare şi întărire a Statului şi Bisericii vă chem eu pe voi, membrii Adunării noastre Eparhiale. Am întemeiată nădejde că legăturile voastre sufleteşti cu poporul care v-a ales şi dragostea voastră faţă de acest moldovenesc popor bun şi cuminte, apoi dragostea voastră faţă de Patria noastră scumpă vă vor ajuta să ne fiţi devotaţi colaboratori şi vrednici reprezentanţi a celor ce v-au ales în această înaltă corporaţiune bisericească. Pentru ca lucrările noastre să fie făcute în duhul lui Hristos, Domnul nostru, şi în interesul poporului şi pentru ca liniştea voastră sufletească să fie deplină şi nestingheriţi de nimic, să porniţi la îndeplinirea importantei voastre misiuni, vă aduc aminte de făgăduinţa Mîntuitorului nostru Iisus Hristos „*dată celor ce se vor uni pre pămînt pentru tot lucrul ce vor cere şi va fi lor de la Tatăl Său, carele este în ceruri; că unde sînt doi sau trei adunaţi în numele Meu, acolo sînt şi Eu în mijlocul lor*" (Matei XVIII, 19-20). Cuvinte sfinte, pline de înţelepciune şi dragoste, de care iată şi noi, facem uz în aceste momente solemne, cînd deschidem lucrările Adunării Eparhiale de constituire şi de lucru, rugînd pe Hristos să fie în mijlocul nostru, să ne sfinţească lucrările, să ne deschidă minţile şi să ne încălzească inimile — aşa cum ne-am rugat în măreaţa Catedrală a Iaşului înainte de şedinţă — pentru a ne înţelege misiunea şi a lucra pentru Dumnezeu, pentru Biserică, pentru popor

şi pentru Patrie: „*Doamne al puterilor fii cu noi, căci pre altul afară de Tine ajutor întru necazuri nu avem, Doamne al puterilor milueşte-ne pre noi*".

N-aş putea deschide lucrările Adunării fără a-mi îndrepta atenţia asupra membrilor Adunării Eparhiale a căreia misiune a încetat. Le adresez din tot sufletul mulţumiri pentru munca pe care au desfăşurat-o în calitate de membrii ai Adunării Eparhiale şi pentru interesul pe care l-au arătat problemelor eparhiale. Îmi amintesc cu plăcere de faptul că Adunarea Eparhială a căreia misiune a încetat a fost constituită acum patru ani, îndată după venirea Noastră ca Arhiepiscop al Iaşilor şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei şi cu această ocazie mărturisesc că acest organ deliberativ a fost pentru Noi de mare folos în rezolvarea treburilor eparhiale şi în special un factor important care a contribuit cu tact şi înţelepciune la procesul de unificare sufletească a credincioşilor şi preoţilor cerut cu necesitate de restabilirea vechii Mitropolii a Moldovei şi Sucevei. Le mulţumesc tuturor şi îi rog să arate şi în viitor, în calitatea pe care o au de credincioşi sau clerici ai bisericii, aceeaşi dragoste pentru biserica noastră şi pentru problemele ei.

Gîndul meu se îndreaptă, în sfîrşit, cu recunoştinţă spre cîrmuirea patriei noastre scumpe, spre Guvernul ţării care prin constituţie şi prin legi a asigurat tuturor credincioşilor Bisericii noastre cele mai largi libertăţi democratice.

Prea Cucernici Părinţi,
Domnilor Deputaţi,

O problemă care stă în centrul activităţii misionare a Sfintei noastre Biserici, a clerului şi credincioşilor ei este pacea. Biserica Ortodoxă Romînă va sta în slujba acestei idei sfinte, pînă la izbînda definitivă a păcii în întreaga lume.

Pentru acest măreţ scop, pacea, s-au întrunit cu 4-5 zile în urmă reprezentanţii marilor puteri — de astă dată sporiţi şi cu reprezentantul Chinei — la Geneva. Toată lumea iubitoare de pace aşteaptă cu mare interes rezultatele conferinţei de la Geneva a celor 5 mari pu-

teri. Noi ne rugăm ca Domnul să le sporească dragostea, pentru a lucra în bună înţelegere pentru pace.

Sîntem siguri că Mîntuitorul Iisus Hristos „*Domnul Păcii*“ în lupta pentru apărarea păcii va fi cu noi, aşa cum ne-a făgăduit cînd a zis că: „unde sînt doi sau trei adunaţi în numele Meu, acolo sînt şi eu în mijlocul lor“.

Cunoaşteţi şi strădania Noastră şi a clerului nostru în Lupta pentru pace, desigur aţi citit Pastoralele şi circularele Noastre, adresate clerului şi credincioşilor în această importantă chestiune, pacea, apoi îndemnurile Noastre în campania însămînţărilor, toate pentru biruinţa păcii între popoare, pe care Noi o considerăm ca pe o „piatră din capul unghiului“.

Asigurăm Guvernul nostru democrat prin D-l academician profesor Petre Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, în numele PP. CC. Cucerniciilor şi Domniilor Voastre că în viitor Adunarea Eparhială, clerul şi credincioşii din Eparhia Iaşilor îşi vor îndeplini cu devotament datoriile lor patriotice.

Prea Cucernici Părinţi, Domnilor Deputaţi,

Sînt deosebit de satisfăcut de compoziţia acestei Adunări Eparhiale, în care au intrat credincioşi de la care avem cele mai frumoase nădejdi. Prin voi lupta pentru pace va avea desigur nădejde de izbîndă nediscutabilă. Adunarea Noastră Eparhială e convinsă că pacea nu se cerşeşte ci se impune.

Prea Cucernici Părinţi şi Domnilor Deputaţi,

Din referatele consilierilor administrativi pe care le veţi auzi în cadrul şedinţei ordinare a Adunării veţi cunoaşte activitatea bisericească, culturală şi economică care s-a desfăşurat în Eparhia noastră în cursul anului 1953. Aparatul central eparhial şi cel de teren începînd de la P. C. Vicar şi pînă la cel din urmă salariat al Eparhiei au arătat, fiecare, la locul său, hărnicie şi corectitudine. Rapoartele vor oglindi preocupările, munca

şi realizările administrative-bisericeşti, culturale şi economice-gospodăreşti ale Eparhiei noastre în cursul anului 1953.

Amintesc din nou şi subliniez în faţa Prea Cucerniciilor şi Domniilor voastre, că de la Mitropolit pînă la cel din urmă preot din Eparhie, toţi au fost la datorie.

Alături de munca noastră pentru rezolvarea problemelor eparhiale bisericeşti ne-am străduit să activăm şi pentru menţinerea şi întărirea păcii, popularizînd Documentele Consiliului Mondial al Păcii, Notele U.R.S.S. către puterile occidentale prin care se arată calea şi mijloacele care duc la pace, precum şi Hotărîrile şi măsurile luate de cîrmuirea patriei noastre ca viaţa noastră, a tuturor să fie cît mai fericită.

Ne-am întîlnit cu reprezentanţii celorlalte culte fie la Mitropolie, fie la sediile regiunilor sau a raioanelor în vederea găsirii celor mai potrivite procedee de muncă, pentru apărarea păcii şi a sprijinirii pe teren a măsurilor şi Hotărîrilor adoptate de cîrmuirea patriei noastre.

In 20 decembrie 1953 au avut loc alegerile de deputaţi în Sfaturile Populare comunale, raionale şi regionale. La buna lor desfăşurare a contribuit şi preoţimea noastră împlinind, astfel, o datorie cetăţenească.

Mulţumesc Domnului Ministru al Cultelor şi întregului Guvern pentru acţiunea de restaurare a monumentelor noastre religioase istorice. Este un titlu de cinste pentru regimul nostru grija pe care o arată faţă de bunurile culturale ale trecutului istoric. S-au acordat în cursul anului 1953 importante sume de bani pentru restaurarea bisericilor şi mănăstirilor noastre. S-au executat lucrări de restaurare la 11 biserici şi mănăstiri monumente istorice.

Intre faptele deosebite din viaţa Bisericii Ortodoxe Romîne din cursul anului 1953 amintesc împlinirea a cinci ani de la înscăunarea Inalt Prea Sfinţitului şi Prea Fericitului Patriarh Justinian în fruntea Bisericii Ortodoxe Romîne. Sfîntul Sinod şi întreaga Biserică Romînă a sărbătorit acest fapt în 6-8 iunie 1953.

In calitatea pe care am avut-o de preşedinte al Comitetului de organizare al serbărilor am rostit cuvîntul festiv şi am scris un articol care a apărut în revista

Biserica Ortodoxă Romînă. Prea Cucerniciile şi Domniile Voastre cunoaşteţi personalitatea Patriarhului nostru încă de pe cînd era Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

Inzestrat cu însuşiri alese sufleteşti, cu o putere de muncă apreciabilă, conducătorul Bisericii Ortodoxe Romîne în cei cinci ani de patriarhat a lăsat urme neşterse în viaţa Bisericii noastre. Să amintim în trecere, Statutul de Organizare şi funcţionare, regulamentele bisericii noastre, revenirea greco-catolicilor la sînul bisericii ortodoxe mame, reorganizarea învăţămîntului teologic, viaţa nouă în mănăstiri, publicaţiile teologice, reorganizarea atelierelor de obiecte bisericeşti, îmbunătăţirea salarizării clerului, reluarea legăturilor tradiţionale cu marea Biserică Rusă şi celelalte Biserici Ortodoxe, sînt fapte şi realizări care-l înscriu între marile figuri ale ortodoxiei. Intru cît sîntem în prima şedinţă a Adunării noastre eparhiale după această sărbătorire, urăm Arhipăstorului nostru Inalt Prea Sfinţitului şi Prea Fericitului Patriarh Justinian, viaţă îndelungată şi putere multă de muncă ca să realizeze şi în viitor fapte mari în biserica noastră.

Tot în cursul anului 1953, Biserica noastră a sărbătorit într-un cadru solemn la Alba Iulia, împlinirea a cinci ani de la revenirea foştilor credincioşi greco-catolici la sînul Bisericii mame.

Aducîndu-vă aceste fapte la cunoştinţă îmi arăt mulţumirea că Biserica noastră şi-a găsit drumul ei cel firesc pe care merge cu hotărîre pentru împlinirea misiunii ei sfinte.

Declar şedinţa de astăzi a Adunării noastre eparhiale deschisă şi rog pe Dumnezeu să binecuvinteze pe membrii acestei adunări şi lucrările lor.

HRISTOS A INVIAT!

† SEBASTIAN
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

CUVÎNTAREA

ROSTITĂ DE I. P. S. MITROPOLIT SEBASTIAN LA DESCHIDEREA CURSURILOR DE ÎNDRUMARE MISIONARĂ ŞI SOCIALĂ, SERIA XIX-a

P. C. părinte pro-rector,
P. C. părinţi şi Domnilor profesori,
P. C. părinţi cursişti,
Vă aduc binecuvîntarea I. P. S. Patriarh Justinian şi vă zic :

Hristos a Inviat !

I.

Nu ştiu pentru a cîtea oară vin aici, în mijlocul dvs. fie la diferite prilejuri festive ale Institutului Teologic în calitate mea de membru al Sfîntului Sinod, fie în calitatea de chiriarh eparhiot la lucrările de examinare a preoţilor cursişti sau să-mi cercetez studenţii eparhiei mele. In orice calitate aş veni aici, sufletul meu se simte înălţat aflîndu-se în atmosfera celui mai select for de cultură teologică din ţara noastră.

Marea grijă a Inalt Prea Fericitului Patriarh Justinian, pentru o temeinică cultură teologică a cadrelor preoţeşti, a făcut din acest institut nu numai un puternic centru de cercetări de ştiinţă teologică, dar şi unul de îndrumare misionară şi socială.

Ştiinţa teologică, pînă nu de mult, la noi în ţară, era desprinsă de realităţile vieţii. Posesorii de diplome universitare erau complet neorientaţi în problemele sociale, aşa încît bagajul lor de cunoştinţe adeseori constituia un balast în loc să le fie sprijin misionar,

Această stare de lucruri păgubitoare pentru Biserică, era rezultanta unei concepţii greşite, căzută acum în desuetudine, anume că ştiinţa se face numai de dragul ştiinţei. Antrenaţi pe această cale greşită, teologii noştri cunoşteau tehnica limbelor clasice, în care s-au scris Vechiul şi Noul Testament şi şi-au exprimat gîndirea Sfinţii Părinţi, dar erau foarte stîngaci în aplicarea învăţăturilor sfinte la orientarea şi conduita credincioşilor în societate. Din această pricină între preoţi şi credincioşi se ridică un zid izolator, între ei legătura fiind făcută prin manifestările de cult, de cele mai multe ori şi acestea înţelese ca obiceiuri tradiţionele fără un conţinut emanat dintr-o credinţă luminată şi o morală creştină bine precizată.

Cu venirea la cîrma Bisericii a I. P. S. Patriarh Justinian, învăţămîntului teologic superior i s-a dat alte orientări şi alte perspective. Ştiinţa Teologică, fără să i se stînjenească posibilităţile de cercetare, a fost pusă în slujba vieţii morale şi sociale.

Predica, dezbrăcată de formalismul scolastic, a fost ancorată în *actualizarea* învăţăturii creştine la problemele sociale curente, iar *cateheza* — mijloc de tălmăcire a temeiurilor de credinţă — a fost dirijată pe făgaşul firesc, acela al împărtăşirii învăţăturii prin metode simple, intuitive şi atractive, aşa cum se practica în epoca apostolică.

Cîntarea religioasă nu a rămas ca un privilegiu al celor dotaţi şi instruiţi — puţini la număr — cîntăreţi bisericeşti, ci s-a răspîndit în masa credincioşilor, ea constituind o expresie puternică a simţirii religioase.

Preoţii şi credincioşii, în timpul Sf. Lirurghii, se simt legaţi sufleteşte prin cîntarea melodică — omofonă — biserica întreagă răsunînd alternativ, de la Altar pînă în pridvor.

Deosebirile ritualistice, în marea lor majoritate, au fost înlăturate prin uniformizarea regulelor tipiconale, aşa că toţi preoţii îşi dau seama acum de influenţele şi adăugirile care denaturau frumuseţea cultului ortodox.

Toate aceste succese ale noastre, astăzi sînt binefaceri constatate şi aduse de Cursurile de Indrumare Misionară şi Socială ce se desfăşoară de peste cinci ani în Institutele Teologice din ţara noastră.

Aceste cursuri nu urmăresc decît punerea în practică a cuvintelor spuse de Sf. Apostol Pavel:

„*Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre îndeplinirea care duce la dreptate, astfel, ca omul lui Dumnezeu să fie desăvîrşit, pregătit pentru orice lucru bun*“ (II Tim. III, 16-17).

„Omul lui Dumnezeu“ este preotul prin care voia lui Dumnezeu se transmite în mijlocul credincioşilor.

Responzabilitatea preotului pentru călăuzirea credincioşilor pe calea mîntuirii cere ca învăţătura creştină să fie mereu împrospătată, pentru ca posesorul unei diplome universitare să nu cadă în păcatul stigmatizat tot de Sfîntul Apostol Pavel, care a zis:

„*Tu care te crezi pe tine călăuză orbilor şi lumină celor ce sînt în întuneric, povăţuitor celor fără minte, dascăl celor nevîrstnici, ca unul care ai în lege dreptarul cunoştinţii şi al adevărului. Tu, în sfîrşit, care înveţi pe altul, pe tine însuţi, nu te înveţi ?* (Rom. II, 19-21).

Ori, în vremile noastre, au apărut la suprafaţă o mulţime de probleme ale vieţii, care cer dezlegare practică, nu teoretică. Pentru a face faţă acestor probleme, cu caracter imediat, preoţii trebue să *înveţe*, să poată avea o orientare justă ei înşişi, ca pe urmă să fie îndreptar şi credincioşilor.

Să enumerăm unele din aceste probleme, şi să vedem din poziţia acestora importantul rol al Cursurilor de Indrumare Misionară şi Socială.

In primul rînd este problema păcii şi războiului, adică problema vieţii şi a morţii. La rezolvarea acestei probleme este interesată, în mod conştient, întreaga omenire indiferent de concepţie politică, credinţă religioasă, stare socială, vîrstă sau culoare. Omul a devenit conştient de valoarea lui morală şi socială şi înţelege să se bucure din plin de frumuseţea vieţii, pe care noi o socotim un dar de la Dumnezeu. Toată lumea are drept la viaţă, în egală măsură. Ori pînă în vremurile noastre, roadele pămîntului hrăneau cu belşugul lor oligarhia exploatatorilor, iar marilor mulţimi li se oferea munca istovitoare iar ca răsplată mizeria şi moartea. De aici urma o nedreptate socială strigătoare la cer.

Şi pentru ca mulţimile să nu se revolte împotriva acestei mari nedreptăţi, exploatatorii sub diferite pretexte declanşau războaiele locale sau mondiale ca atenţia mulţimilor de oameni, grupate în popoare, să fie îndreptată în altă parte de cît la apărarea propriei lor vieţi.

Generaţiile noastre au trăit şi au fost măcinate de două războaie mondiale, unul mai distrugător decît altul. Urmările acestor războaie încă nu s-au vindecat, iar civilizaţia şi cultura umană a fost zguduită din temelie.

Pentru a nu se mai întîmpla asemenea cataclisme sociale, problema păcii a fost luată în mîni de aproape un miliard de oameni de pe glob. Popoarele nu mai vreau război, iar voinţa aceasta de pace a omenirii a dus la rezultate practice, adică la încetarea focului în Coreea, la Conferinţa Marilor puteri de la Berlin, la conferinţa de la Geneva, unde se duc tratative de împăciuirea conflictelor armate din Extremul Orient.

Aceste probleme ale vieţii nu pot lăsa indiferentă Biserica, care prin Testamentul lăsat de Mîntuitorul este apărătoarea şi susţinătoarea păcii. In frontul mondial al luptătorilor pentru pace sînt înrolaţi clerul şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne, în frunte cu Patriarhul Ţării şi cu toţi membrii Sf. Sinod. Voinţa de pace trebuie să fie însoţită de o acţiune unită şi organizată, pentru ca triumful păcii să fie cîştigat.

La Cursurile de Indrumare Misionară şi Socială de la Institutul nostru Teologic problema apărării păcii este în centrul preocupărilor corpului profesoral, al cursiştilor şi studenţilor. Plecînd de aici, fiecare este înarmat cu metodele cele mai potrivite pentru cîştigarea luptei pentru apărarea şi consolidarea păcii.

Tot de această problemă a păcii, este strîns legată şi bunăstarea celor ce muncesc. In timp de pace mintea poate iscodi tainele naturii pe care să le pună în slujba omului; ştiinţa, arta, sub diferitele ei manifestări, civilizaţia şi cultura în genere, prosperează sub climatul favorabil al păcii. De la stări înapoiate s-a ajuns la o agricultură mecanizată, la o industrie înfloritoare, la grija de ridicarea nivelului cultural a maselor populare, la dezvoltarea simţului pentru sănătatea publică, la dezvoltarea tuturor condiţiilor prielnice de dezvoltare ale vieţii.

Aceste mari realizări, în ţara noastră, se datoresc regimului de democraţie populară, care prin Guvernul ţării, duce la întărirea tuturor cuceririlor poporului muncitor.

Toate aceste condiţii întăresc simţământul patriotic al iubirii de ţară, a preţuirii popoarelor prietene şi vecine, a înfrăţirii tuturor celor ce vor să trăiască în armonie şi pace.

Aceste principii de temelie ale vieţii sociale se împletesc cu cele religioase, şi astfel înmănunchiate în laboratorul de cultură al Institutului Teologic, ele se răspîndesc şi se adîncesc în ogorul întins al patriei noastre scumpe, Republica Populară Romînă.

Deschidem astăzi Cursurile de Indrumare Misionară şi socială a seriei a XIX a preoţilor cursişti. Pînă acum s-au perindat mii de preoţi, cursurile acestea constituind o necesitate absolută pentru viaţa lor misionară.

Din constatările făcute pe teren, rezultatele obţinute sînt foarte îmbucurătoare. Strînsa colaborare între preoţii noştri şi reprezentanţii puterii de stat duc la îndeplinirea marilor idealuri ale poporului nostru : frăţia între toţi conlocuitorii ţării, îmbelşugarea traiului de toate zilele, ridicarea nivelului cultural şi social, setea pentru pace şi fericire, condiţii ce întăresc temelia patriei noastre.

Iată motivele pentru care vă îndemn, dragii mei, să sporiţi în învăţătură, să vă înarmaţi cu mijloace noi misionare, să vă încălziţi dragostea de patrie şi de ocîrmuirea Statului, să menţineţi disciplina morală şi canonică a Bisericii, ca astfel să fiţi indispensabili în mijlocul credincioşilor, ca cetăţeni loiali şi factori de lumină ai poporului.

Adresez un cuvînt călduros de mulţumire şi felicitare pentru conducerea acestui Institut, reprezentat prin persoana Prea Sfinţitului Părinte Rector Theoctist, cum şi onoratului corp profesoral, căruia îi doresc să se bucure de roadele muncii lui văzînd şi constatînd rezultatele fericite pe ogorul misionar al Bisericii strămoşeşti.

Tuturor să vă ajute Dumnezeu!

† *SEBASTIAN*
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

PASTORALA DE PAȘTI 1954

TEOFIL,

DIN ÎNDURAREA LUI DUMNEZEU
EPISCOP AL ROMANULUI ȘI HUȘILOR

Drept slăvitorilor creștini și Iubitului cler din Eparhie
Har, Milă și Pace de la Dumnezeu Tatăl și de la
Domnul nostru Iisus Hristos.

„Cel ce a fost vîndut pentru greşelile noastre şi a înviat pentru îndreptarea noastră".
(Rom. IV, 25)

Iubiți credincioși,

In Sfînta şi luminata zi a Invierii Domnului cu sufletul plin de freamătul de viaţă şi de înnoire ce stăpîneşte întreaga fire, ca şi pe toţi pămîntenii, tineri şi bătrîni, bărbaţi şi femei, mă îndrept spre voi cu dragoste creştinească şi vă vestesc cu negrăită bucurie: „Hristos a Inviat!"

După ce a şters zapisul greşelilor noastre cu sîngele său vărsat pe cruce, Hristos a înviat nu singur pentru slava sa, ci şi *„pentru îndreptarea noastră"* (Rom. IV, 25) pentru sfinţirea sufletelor şi a trupurilor noastre.

Moartea lui Iisus ne-a împăcat deplin cu Cerul, ne-a dobîndit iertarea păcatelor şi îndreptarea. Sf. Pavel o arată aceasta desluşit cînd scrie: „Hristos a murit pentru păcatele noastre" (I Cor. XV, 3).

Dacă totuşi Dumnezeu-Omul n-ar fi înviat din mor-

mînt, moartea Lui n-ar fi avut puterea şi însemnătatea ei ispăşitoare. Dacă El n-ar fi înviat, n-ar fi fost Mesia cel adevărat a cărui înviere profeţii au vestit-o lămurit. Şi nefiind Mesia, n-ar fi putut să ne răscumpere din robia păcatului, n-ar fi putut să ispăşească greşelile noastre.

Aceasta este tîlcuirea pe care ne-o dă Sf. Ioan Gurădeaur, la versetul Apostolului Pavel unde scrie: „*Dacă n-a înviat Hristos, credinţa voastră este zadarnică, voi sînteţi încă în păcatele voastre* şi prin urmare şi *cei ce au adormit în Hristos* (ca creştini) *sînt pierduţi*“ (I Cor. XV, 17-18).

Eliberarea de păcat a omului căzut, eliberare cîştigată prin Iisus Hristos, se numeşte în mod obişnuit *economie* (sau mîntuire în înţeles obiectiv). Iară însuşirea personală a eliberării acesteia, cu ajutorul Duhului Sfînt, se numeşte *îndreptare* (sau mîntuire în înţeles subiectiv). Prin îndreptare, omul devine sfînt şi drept în înţelesul că Dumnezeu l-a aşezat pe prima şi cea mai de jos treaptă a lucrării de sfinţire, urmînd ca el — omul — să se sfinţească şi să se înnoiască mereu prin credinţa sa lucrătoare, prin iubire. Acestea se văd limpede în Sfînta Scriptură unde înnoirea lăuntrică a omului este arătată uneori ca un rod apropiat al botezului, ori al răscumpărării lui Hristos sau al Duhului Sfînt, alte ori ca o ţintă spre care trebuie să năzuiască omul, progresînd în fiecare zi şi desăvîrşindu-se pe sine moraliceşte fără încetare.

Implinirea îndreptării nu se poate face fără cooperarea, fără împreună lucrarea noastră a fiecăruia. Invierea Domnului ne aduce un îndemn şi o pildă de urmat spre întoarcerea şi spre înnoirea vieţii. Intoarcerea omului de la păcat la fapte bune, de la pierzare la izbăvire, de la întuneric la lumină, de la moarte la viaţă, are ca model rînduit de Dumnezeu, ceea ce astăzi prăznuim cu aleasă bucurie: *Invierea lui Hristos*. Spre a ne încredinţa deplin despre aceasta, să ne amintim de învăţătura înţeleptului Pavel cînd scrie: „*După cum Hristos a înviat din morţi prin mărirea Tatălui, tot aşa şi noi, cei ce prin botez ne-am îngropat cu El, în moarte să umblăm întru înnoirea vieţii*“ (Rom. VI, 4).

Cufundarea ce ni s-a făcut în apa de la botezul

nostru, înseamnă moartea noastră faţă de păcat, simbolizează îngroparea omului păcătos. Scoaterea din baia botezului, însemnează datoria noastră de a ne întoarce către o nouă şi curată vieţuire.

Orice creştin botezat, este un om îndreptat, dator să rămînă şi să sporească în curăţenia sufletească începută la botez. Orice botezat s-ar cuveni să fie un vieţuitor întors definitiv de la orice întinăciune sufletească.

„*După cum Hristos a înviat din morţi, tot aşa şi noi să trăim o viaţă nouă*“ (Rom. VI, 4) şi „*dezbrăcîndu-ne de omul cel vechi, al patimilor ademenitoare, să ne îmbrăcăm în omul cel nou, făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi întărit întru sfinţenia adevărului*“ (Efes. IV, 22-24).

Copleşit de mulţimea ispitelor de tot soiul, într-o clipă de delăsare cel îndreptat ar putea să săvîrşească un păcat mare, căzînd din harul care îndreptează şi pierzînd curăţenia lăutrică primită la botez. La o astfel de situaţie sufletească s-a gîndit Sf. Vasile cel Mare cînd a scris : „Jalnică privelişte... cînd cineva pierde bunurile cîştigate cu atîtea chinuri şi sudori, în urma unui singur asalt al diavolului, cufundîndu-se în păcate ca răpit de furtună“.

Pentru a scăpa dintr-o stare atît de tristă, creştinului îi stă la îndemînă sfînta taină a pocăinţei taina învierii păcătoşilor căzuţi în moarte sufletească după botez. Temîndu-se că mulţi din fiii ei duhovniceşti vor fi ajuns în asemenea stare nenorocită, Biserica ca o mamă grijulie le cere la toţi să se spovedească şi să se împărtăşească în Sfîntul Post al Paştilor. Se cade s-o ştie toţi iubitorii de prăznuire, că fără această înviere sufletească personală, fără spovedanie, nimeni nu poate fi socotit un bun creştin, *un adevărat cinstitor al învierii Domnului.*

Iubiţi credincioşi,

O poruncă aspră a legii vechi oprea cu desăvîrşire folosirea pîinii dospite, a pîinii pregătită cu aluat, în tot timpul de opt zile cît dura Paştile evreeşti. In locul ei se foloseau pîini nedospite, azime. De aceea acest praz-

nic era numit adeseori sărbătoarea azimelor. In prima zi era rînduit să se înjunghie şi să se mănînce mielul pascal. La Sf. Evanghelist Luca găsim o clară indicaţie în acest senz: „*A sosit însă ziua azimelor în care trebuie să se înjunghie mielul pascal şi a trimis Iisus pe Petru şi pe Ioan zicînd: Duceţi-vă de ne gătiţi Paştile ca să mîncăm*“ (Luca XXII, 7-8). Din cele ce am spus rezultă că mielul pascal nici de cum nu putea fi mîncat decît cu pîine fără aluat.

Hristos „*mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii*“ (Ioan I, 29) este în acelaşi timp mielul pascal al creştinilor. „*Căci Hristos mielul nostru de Paşti a fost înjunghiat*“ (I Cor. III, 7).

Jertfirea lui s-a săvîrşit cu multă vreme înainte. De atunci a început pentru Biserica creştină sărbătoarea azimelor, Paştile cele tainice. Atîta timp cît va ţine această tainică sărbătoare, adică de la înfingerea Crucii pe Golgota şi pînă la sfîrşitul veacurilor, orice aluat de răutate, orice păcat se cuvine să fie îndepărtat din viaţa creştinilor. „*Curăţiţi-vă dară de aluatul cel vechi ca să fiţi o frămîntătură nouă, ca şi cum aţi fi fără dospitură* căci *Paştile nostru, Hristos s-a înjunghiat pentru noi*“ (I Cor. V, 8).

Iubiţi credincioşi,

Din cele ce aţi auzit, apare ca adevăr de netăgăduit că întreaga viaţă, creştinului se cuvine să fie o prăznuire neîntreruptă, adică o slujire a lui Dumnezeu în curăţenie deplină, o cinstire a lui Hristos biruitorul păcatului şi al morţii.

„*De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutăţii şi al vicleşugului, ci cu azimele curăţiei şi ale adevărului*“ (I. Cor. V, 8).

Iubiţi credincioşi,

Am nădejde mare că voi cei ce mă ascultaţi acum, *aşa aţi făcut* precum şi altă dată v-am sfătuit. Mă mîngîi cu credinţa că dacă nu chiar toţi, apoi cea mai

mare parte dintre voi, au răspuns cu rîvnă chemării pe care Biserica le-a făcut-o, către pocăinţă. Imi place să cred că *îndemn de primenire sufletească aţi luat şi de la firea înconjurătoare,* care în primăvară se trezeşte la noua viaţă, iese din amorţeala iernii şi se împodobeşte cu veşminte noi. *Inviorarea obştească* pe care o vedem peste tot împrejurul nostru, în firea necuvîntătoare, e cu putinţă oare să nu fi îmboldit şi duhul omului spre înviorare? Degetul lui Dumnezeu care în primăvară desmorţeşte şi mişcă toată zidirea, la noi a dat oare peste sufletele împietrite, oare nu participă la concertul a tot ce-i vietate? Alung de la gîndul meu asemenea presupuneri şi mă leg de speranţa că cei ce mă ascultă, au primit în sufletele lor cu drag, pe Hristos cel rămas cu noi în sfînta împărtăşanie. Uniţi cu Iisus care este tulpina, creştinii împărtăşiţi vor aduce roade îmbelşugate de hărnicie şi muncă cinstită ori unde îi va fi aşezat societatea ca să activeze. Impăcaţi în conştiinţa lor că şi-au făcut datoria faţă de Dumnezeu şi faţă de sufletul lor, creştinii împărtăşiţi s-au pornit la muncă cu puteri sporite, cu dorinţa mărită de a se dovedi folositori lor şi ţării care îi adăposteşte.

Iubiţi credincioşi,

Sîntem în plină primăvară. Pămîntul din grădini şi din vecinătatea satelor şi oraşelor noastre, aşteaptă să fie şi el îngrijit pentru îndestularea nevoilor trupului nostru. Să nu pierdem nici o clipă din timpul ce ne stă la îndemînă, pentru cultivarea pămîntului lăsat în grija noastră.

Chiar dacă ar fi un teren restrîns, el merită oboseala şi atenţia noastră. „Multe parcele mici, socotite laolaltă, ar constitui o pagubă uriaşă dacă le-am lăsa paragină. Mă gîndesc îndeosebi la grădiniţele din preajma caselor pe care stăpînii lor le nesocotesc de multe ori. Porunca ceasului de faţă este aceasta: nici un colţ de pămînt nemuncit! Vrednicia omului mare se vădeşte şi în buna îngrijire a lucrurilor mici. In lunile trecute, Conducătorii Patriei noastre au publicat, între altele, o mult

folositoare *Hotărîre* în vederea lucrărilor agricole din anul acesta. In scrisoarea noastră pastorală trimisă la începutul postului, am mai făcut pomenire despre îndrumările şi învăţămintele dintr-însa. Indemnăm şi cu această ocazie să i se dea toată atenţia pe care o merită şi să fie puse în aplicare preţioasele instrucţiuni cuprinse în ea.

Ştiinţa cultivării pămîntului nu stă pe loc. Ea înaintează şi descopere noi mijloace şi metode, care sporesc producţia solului şi uşurează munca cultivatorilor. Aceştia niciodată nu vor putea spune că nu au nimic de învăţat privitor la cultivarea pămîntului.

Oricît s-ar crede cineva priceput, va găsi întotdeauna noi îmbunătăţiri în muncă şi rezultate sporite.

Muncitori cu braţele şi cu mintea, truditori de pe ogoare şi din uzine, gospodari şi gospodine, tineri şi bătrîni, preţuiţi sfaturile ce vi se dau, puneţi la inimă chemările ce vi se fac, înfrăţiţi-vă puterile în muncă organizată, stăpîniţi de aceeaşi sfîntă năzuinţă: o viaţă mai bună pentru toţi.

Voinţa lui Dumnezeu este ca fiecare cinstitor a Lui să-şi facă datoria în locul unde a fost rînduit, cu cea mai mare grijă şi cu toată tragerea de inimă posibilă: „*Cine este chemat la o slujbă, să se ţină de slujba lui. Cine învaţă pe alţii, să se ţină de învăţătură. Cine îmbărbătează pe alţii să se ţină de îmbărbătare. Cine dă, să deie cu inimă largă. Cine face milostenie s-o facă cu bucurie* (Rom. XII, 7-8).

Pacea lui Hristos, pacea dăruită repetat ucenicilor Săi în ziua învierii Sale din morţi, ca pe un bun de mare preţ, pacea după care însetează toţi oamenii cinstiţi din lumea întreagă, aceea să covîrşească inimile voastre ca să faceţi pururea cele ce statornicesc pacea a toată lumea.

„Dumnezeul Păcii să fie cu voi cu toţi!“ Amin (Rom. XV, 33).

Dată în reşedinţa noastră episcopală din Roman, la sărbătoarea Sfintelor Paşti din anul mîntuirii 1954.

Al vostru al tuturor, voitor de tot binele.

EPISCOP,

† TEOFIL

PREDICĂ LA DUMINICA ORBULUI

„Omul acesta nu-i de la Dumnezeu, pentrucă nu ţine sîmbăta".
(Ioan IX, 16)

I.

Cînd privirea-ţi poposeşte pe paginile Sfintei Evanghelii, fără să vrei constaţi că manifestările vieţii omului, se strecoară printre stîncile provocătoare de suferinţă sau se scurg pe liniştita cale, a păcii şi bucuriei. Durerea fizică apare ca un semn al vremelniciei noastre trupeşti iar din punct de vedere moral ca un stigmat al păcatului originar.

Cel ce a înţeles adîncul suferinţii omeneşti, în toate variatele ei forme şi manifestări, a fost Mîntuitorul Hristos. Ca Fiu al Omului, El s-a pus în slujba tămăduirii suferinţelor de tot felul ce copleşesc firea umană şi de aceea, el a accentuat că preferă *mila* în loc de *jertfă*.

Jertfele erau prinoase ce se aduceau pe altarul sacrificiilor, simboale pentru curăţirea de păcate. Aceste jertfe se aduceau la zile însemnate, la zile de sărbătoare. Prinosul *milei,* însă nu cunoaşte loc, timp sau persoană. El trebuie adus pentru orişicine, în tot locul şi în orice timp. Facerea de bine, care este un rod al *milei,* este o floare ce nu se ofileşte niciodată.

Şi această floare tămăduitoare, Mîntuitorul Hristos a purtat-o cu Sine tot timpul vieţii Lui iar parfumul ei înmieresmat l-a lăsat pe paginile Sfintei Evanghelii, ca acei ce cred în învăţătura Sa să sporească rodul *milei,* în marginile puterii lor.

Căci, în definitiv, care este contribuţia celui sănătos şi puternic la micşorarea sau alinarea suferinţii aproapelui său decît ajutorul pe care îl poate da sub o formă sau alta? Insuşi sentimentul de compătimire constituie o contribuţie la alinarea sufe-

rinţei, dacă un ajutor concret şi palpabil nu poate fi prezent şi efectiv. Dar în lumea veche, cea a cărturarilor şi fariseilor, şi acest sentiment al compătimirii a fost refuzat celor suferinzi, aşa cum s-a întîmplat în cazul cu orbul din naştere pe care Mîntuitorul l-a vindecat în zi de Sîmbătă, deci într-un timp oprit pentru lucrări efective.

Socot, că nu vom pleca fără folos duhovnicesc din faţa Sfîntului Altar, dacă vom încerca să aducem în faţa noastră chipul chinuit de suferinţă morală a orbului din naştere, atitudinea de îndărătnicie a fariseilor şi cărturarilor şi bunătatea atotînţelegătoare a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Şi văzînd facerea de bine a Mîntuitorului să ne ostenim şi noi a fi spornici în roada *milei*, care alină durerea fizică şi alungă suferinţa morală, ce copleşesc citeodată pe unii dintre semenii noştri.

II.

Trupul omului este asaltat de diferite soiuri de boli, ce caută să-l doboare. Cum acest trup este călăuzit de raţiune, prin acest organ mintal — ce este podoaba firii umane — el caută să ia măsuri de prevenirea bolilor. Cînd acestea totuşi îl ating, atunci încearcă să le tămăduiască sau să le înlăture pe calea mijloacelor puse la dispoziţie de ştiinţa medicală. In marea majoritate a bolilor li s-a descoperit şi antidotul lor. Cînd un mădular al trupului nu mai poate fi scăpat întreg, intervine ştiinţa chirurgicală şi elimină partea vătămată ca astfel restul trupului să rămînă teafăr. Amputările de mîini şi picioare, intervenţiile chirurgicale interne la stomac, ficat, intestine, plămîni, ochi sau alte organe urmăresc prelungirea vieţii, chiar cu lipsa funcţională a acestor părţi structurale ale trupului. Atîtea vindecări se fac cu ajutorul ştiinţei medicale, încît ceea ce se socotea altădată de domeniul minunii sau a imposibilităţii, astăzi sînt fapte obişnuite datorită rezultatelor obţinute pe calea trasată şi practicată de această ştiinţă, cu feluritele ei specialităţi.

Dar în afară de aceste boli sau accidente ce cauzează dureri fizice trupului, sînt unele defecte organice ce desfigurează frumuseţea chipului omenesc. Ele provin din naştere şi cel ce le are este sortit să le suporte întreaga viaţă fără nădejde de tămăduire. Aceste defecte fizice nu cauzează decît suferinţă morală, din faptul că cel năpăstuit se simte ne la rînd cu aproapele său. Şi

această durere morală stăruie prin însuşi faptul că defecţiunea nu poate fi reparată sau tămăduită.

Aşa era cazul cu orbul din Evanghelie, care se născuse cu organul vederii săcătuit. Purta ochi în orbite numai ca decor, şi nu putea să guste privelişte a încîntătoare a lumii înconjurătoare. Nenorocirea era cu atît mai greu de suportat, cu cît nu mijea vreo speranţă de vindecare.

Orbul era un trunchi ambulant pe străzile Ierusalimului. Povoară pentru sine dar şi pentru părinţii lui, căci defectele din naştere erau socotite ca pedepse pentru păcatele părinţilor. Deci suferinţă morală pentru orb, dar şi ruşine pentru părinţi. Pe acest nenorocit îl cunoştea multă lume, poate din glasul lui sfîşietor cu care îşi plîngea, pe la răspîntii nenorocirea lui.

Era o zi de Sabat, zi de sărbătoare pentru credincioşi. Mergea spre templu Mîntuitorul cu ucenicii Săi. In drum trec pe lîngă orbul nenorocit care, ca de obicei îşi plîngea soarta. Obsedaţi de părerea generală a vremii, ucenicii L-au întrebat pe Mîntuitorul: „*Învăţătorule, cine a păcătuit: acesta sau părinţii lui, de s-a născut orb*“ ?

Atît era de înrădăcinată părerea că orice nenorocire este urmarea unui păcat, încît ucenicii nu şi-au pus problema dacă nenorocitul trebuie ajutat în nenorocire şi nu răscolite cauzele nenorocirii. Atunci Mîntuitorul le-a răspuns: „*Nici acesta n-a păcătuit, nici părinţii lui, ci aceasta s-a făcut, ca să se arate prin el lucrurile lui Dumnezeu*“.

Şi în faţa ucenicilor, Mîntuitorul a făcut tină din pămînt, a uns ochii orbului trimiţîndu-l la izvorul Siloamului să se spele, ca de acolo orbul s-a întors văzînd.

Cazul a stîrnit vîlvă în oraş; mirare în mijlocul ucenicilor, care încă nu erau încredinţaţi de Dumnezeirea Învăţătorului lor, şi, mai ales, încordare între cărturari şi farisei, care s-au scandalizat că Mîntuitorul calcă sărbătoarea Sîmbetei.

Au urmat o serie întreagă de interogări şi ispitiri din partea cărturarilor, căutînd să afle cu ce putere a făcut această minune Mîntuitorul, şi dacă vîlva produsă nu le va căşuna daune intereselor lor legate de practicile religioase. Mai mult, ei acuzau pe Domnul Hristos că este *păcătos.* Fostul orb, scăpat de povara suferinţii lui, mărturisea ceea ce el ştia: „*De este păcătos, nu ştiu: una ştiu, că am fost orb şi acum văd*“.

Ceata cărturarilor atribuia, prin însinuare, o putere drăcească de care s-a servit Mîntuitorul la vindecarea orbului, spunînd:

„Omul acesta nu-i de la Dumnezeu, pentrucă nu ține sîm-băta“. Doar îi mai adusese și altădată această acuzare, direct: *„Nu cumva ai pe dracul în Tine?“* (Ioan VII, 20). Și era vorba, atunci ca și acum, tot de nerespectarea Sîmbetei, căci Mîntuitorul vindecase pe un bolnav.

Orbul nu purta nici o vină pentru lipsa vederii. Dar ma în întuneric orbecăiau fariseii și cărturarii, căci ei slujindu-se de ochi, aveau întunecată mintea. Căci ei nu voiau să facă deose-birea între ce se poate face într-o zi de sărbătoare. Mai întîi ziua de Sîmbătă, deci ziua de sărbătoare în genere, a fost instituată pentru odihna omului, pentru reculegerea lui duhovnicească și slăvirea lui Dumnezeu.

Prin instituirea zilei de odihnă, Dumnezeu voia să dea un spor vieții omului. Deci a pus sărbătoarea în slujba omului. Prin-tr-o tălmăcire anapoda, cărturarii și fariseii au inversat sensul sărbătorii și l-au făcut pe om rob acestei rînduieli. Chiar actele de caritate și cele de necesitate absolută — chiar cu pierderea vieții — nu puteau fi făcute în zi de sîmbătă.

Eroarea era gravă. Căci spune Mîntuitorul: *„Dacă un om primește tăierea împrejur simbăta — și nu se calcă legea lui Moisi — de ce să vă mîniați pe Mine pentru că am făcut să-nătos un om întreg sîmbăta?“*

Deci cînd este vorba de scăparea vieții cuiva, restricția săr-bătorii încetează. N-ar constitui o crimă, dacă, bunăoară un me-dic chirurg ar refuza să facă o intervenție pentru salvarea unei vieți omenești sub pretext că nu poate face operația că e sărbă-toare? Nu păcătuiește mai mult că lasă pe un om să moară, de-cît dacă calcă prescripția sărbătorii? Nici vorbă că primează sal-varea vieții omului, decît respectarea sărbătorii. De aceea Mîn-tuitorul spune tuturor celor ce cîrtesc că nu se respectă sărbăto-rile: *„Nu judecați după înfățișare, ci judecați după dreptate“*. Sărbătorile să fie respectate, dar sînt cazuri excepționale cînd fa-cerea de bine reclamă abateri de la regula generală. De aceea și Biserica dă permisiune (pogorămînt) cînd se poate lucra și în timp de sărbătoare (cutremurile, foamete, intemperii, inundații, în-zăpeziri, întîrzierea muncilor agricole, etc. etc.) după judecata cu „dreptate“ a cazurilor de pogorămînt. Dacă Insuși Mîntuitorul, ca Fiu al lui Dumnezeu, a făcut pogorămînt, de ce ar rămînea oameni, cu inima împetrită la atîtea dureri și necazuri, ce s-ar putea tămădui în zi de sărbătoare.

Să fim cuprinşi de sentimentul *milei*, şi făcînd binele, vom aduce prinos de sărbătorire slavei lui Dumnezeu, dătătorul şi purtătorul de grijă al vieţii.

III.

Orbul din Evanghelie dorea să cunoască frumuseţea vieţii şi nu putea. Mulţi dintre noi avem ochi sănătoşi, dar mintea întunecată. Vedem necazul, dar nu sărim în ajutorul celui necăjit, găsind diferite pretexte de scuză. De multe ori invocăm şi motivul opreliştei prescripţiilor zilelor de sărbătoare. Pretexte şi motive se pot găsi multe „*după înfăţişare*".

Insă „*judecata după dreptate*" nu poate lua în considerare motive de circumstanţă, fără greutate. Atotştiinţa lui Dumnezeu nu poate fi înşelată de născocirile minţii noastre voit întunecată.

Să nu fim cîrtitori ca fariseii, ci să urmăm facerea de bine a Mîntuitorului în orice loc, în orice timp şi pentru orice persoană ce se află în necaz şi suferinţă. Facerea de bine este rodul *milei* creştine, iar mila este izvorul ce ne adapă pe toţi din dragostea evanghelică.

Să pătrundem înţelesul *Slavei* ce se cîntă la Litie, în preziua Duminicii Orbului:

„*Toată viaţa sa orbul noapte socotindu-o, a strigat către Tine: Doamne deschide-mi vederile, fiul lui David Mîntuitorul nostru, ca şi eu împreună cu toţi să laud puterea Ta*". Căci de vederea sănătoasă a minţii avem trebuinţă pentru cunoaşterea căii mîntuirii prin săvîrşirea de fapte bune. Amin.

Pr. Constantin Nonea

SAMARINEANCA

Minunata povestire a Sf. Evanghelist Ioan despre întîlnirea Mîntuitorului cu Samarineanca la fîntîna lui Iacov, ne zugrăveşte ivirea unor zori noi pe cerul vieţii religioase.

In arşiţa amiezii, la o fîntînă de la orăşelul Sihar din Samaria se odihnea un călător. Venea de departe, era zdrobit de oboseala călătoriei şi mai ales era tare chinuit de sete. Tovarăşii lui de călătorie se duseseră în orăşel, ca să cumpere şi să aducă merinde. Rămas singur, călătorul obosit ar fi dorit să-şi astîmpere cît mai curînd setea chinuitoare; apa era aproape, dar cu ce să scoată apă din cisterna adîncă a lui Iacov ?

Deodată dinspre oraş se zăreşte o femeie, care venea spre fîntînă cu găleata, ca să ia apă.

Călătorul însetat ceru femeii să-i dea şi lui apă să bea: dar femeia-i răspunse:

— Te văd că eşti iudeu, iar eu sînt samarineancă; cum ceri apă dela mine? Doar ştii că iudeii ne socotesc spurcaţi şi nu vor să aibă nici un fel de raporturi cu noi.

In adevăr, între iudei şi samarineni era o ură şi o duşmănie straşnică. Se urau între ei din motive religioase şi politice. La dispreţul iudeilor pentru fraţii lor, pe care-i socoteau idololatri, abătuţi de la legea lui Moisi, răspundea cu dobîndă ura dispreţuiţilor faţă de dispreţuitori. Diavolul semănase zizania şi sămînţa aruncată primise rădăcini adînci într-un teren îngrăşat cu gunoiul fanatismului şi al habotniciei.

Mîntuitorul, căci el era călătorul, nu s-a simţit jignit de acest refuz nefiresc şi a răspuns cu blîndeţa sa obişnuită. Femeia, pe de altă parte nu pusese întrebarea cu indignare, ci numai cu o nuanţă de uimire.

Convorbirea a continuat:

— Daca-i şti tu cine-i cel ce-ţi cere apă, ai fi cerut tu de la dînsul şi el ţi-ar fi dat *apă vie*. (Apă proaspătă, de izvor, nu apă stătută, adunată din ploi în cisternă).

– De unde ai lua-o ? Căci doar nu-i fi tu mai mare de cît strămoşul nostru comun Iacov, de la care ne-a rămas această fîntînă, din care a băut chiar el şi apoi toţi urmaşii lui de aici.

– Oricine bea din apa aceasta însetează din nou. Eu pot să dau o apă vie, din care, dacă vei bea nu mai însetezi niciodată.

– Doamne, dă-mi şi mie din această apă, ca să nu mă mai trudesc zilnic să car, pe arşiţă, tocmai de la această fîntînă.

Şi zicînd astfel, femeia a întins Mîntuitorului ciutura, din care el a băut şi şi-a potolit arşiţa setei.

Din convorbirea de pînă acum, se vede limpede că Samarineanca era şi ea molipsită de boala fanatismului şi a habotniciei, ca şi întreg poporul din care făcea parte, căci altfel, la vederea unui călător însetat n-ar mai fi făcut obiecţiunea, pe care o făcuse la începutul convorbirii. Dar, pe de altă parte, îşi dădea seama că şi iudeii şi samarinenii au un strămoş comun, pe Iacov; deci sînt între ei fraţi şi n-ar fi fost cazul ca între dînşii vrăjmăşia să meargă aşa de departe.

Parcă ar fi fost soră bună cu samarineanul, care a făcut bine celui căzut pe mîna tîlharilor, deşi era iudeu, cu toate că văzuse cum nişte iudei trecuseră pe lîngă dînsul nepăsători, deşi era de acelaşi neam cu ei.

Habotnicia, care plutea în mediul înconjurător, a fost în ambele cazuri biruită de *omenie*.

Samarineanca nu era din fire rea, nu era copleşită de fanatismul, care pusese stăpînire pe sufletele celor de un neam cu dînsa şi care aţîţa ura şi vrăjmăşia între fraţi. Căci vedem că alături de acest fanatism tradiţional, supt din mediul în care trăia, dînsa mai păstra încă o puternică credinţă în Dumnezeu, o mare încredere în spusele profeţilor şi mai ales o mare nădejde în venirea lui Mesia, care avea să mîntuiască lumea şi să înlăture ura şi duşmănia de orice fel şi să restabilească *pacea veşnică*, nu numai între iudei şi samarineni, ci între toţi oamenii. Aceasta se vede de minune din continuarea convorbirii de la fîntîna din Sihar.

Mîntuitorul vedea – şi cum n-ar fi văzut ? – că această femeie nu este prea departe de împărăţia lui Dumnezeu, că poate fi adusă uşor pe calea cea bună, dacă-i va deştepta conştiinţa adormită, îi va cîştiga încrederea şi-i va deschide ochii sufletului asupra problemelor religioase, pe care ea şi le punea, fără să poată ajunge singură la rezolvarea lor.

De aceea, cînd femeia i-a cerut apa cea vie, el nu i-a răspuns direct, ci a îndreptat conversaţia în altă direcţie:

– Mergi de cheamă pe bărbatul tău să vină aicea. Parcă ar fi voit să spună: tu eşti femeie şi ştii doară că după legea lui Moise, numai bărbaţii se ocupă cu problemele religioase, numai ei merg la templu, aduc jertfe şi cercetează sfintele scripturi şi apoi la rîndul lor, ca nişte preoţi familiari, fac educaţia religioasă a femeilor şi copiilor. Despre cele ce mă întrebi, cu dînsul pot să vorbesc, nu cu tine.

Atunci femeia răspunse, că n-are bărbat. Şi era sinceră cînd spunea aceasta, dar în inima ei a simţit un ghimpe. Prin întrebarea Sa Mîntuitorul răscolise amintirea vieţii ei de pînă atunci care nu prea era fără prihană.

Mîntuitorul îi laudă sinceritatea, şi-i arată apoi, că el cunoaşte viaţa ei dezordonată:

– E adevărat ce spui, căci ai fost căsătorită pînă acum de cinci ori, iar acum trăieşti în concubinaj.

Uimită, dar fară să se supere, femeia n-a putut face altceva, decît să exclame: Doamne văd că tu eşti prooroc.

Apoi fără cea mai mică îndoială că va căpăta dezlegarea unei nedumeriri, care-i frămînta mintea, îl întrebă:

– De ce părinţii noştri spun că trebuie să ne închinăm lui Dumnezeu numai la templul de pe muntele alăturat, iar voi, iudeii, susţineţi că închinarea nu-i valabilă, decît dacă este făcută la templul din Ierusalim?

Se ştie, că după însăşi rînduiala legii vechi, iudeii, cîtă vreme au fost uniţi, formînd un singur stat, erau şi stăteau strîns grupaţi în jurul templului lui Solomon din Ierusalim.

Dar a urmat dezbinarea şi împărţirea ţării în două regate deosebite. Acestei împărţiri politice, i-a urmat nu tîrziu, şi dezbinarea religioasă. Această dezbinare a ajuns o adevărată prăpastie, mai ales după captivitatea babilonică.

Iudeii, reveniţi la Ierusalim, cînd au început să-şi rezidească templul, n-au primit să contribuie şi să lucreze şi samarinenii, care, sub influenţa cuceritorilor şi apăsătorilor păgîni, se îndepărtaseră mult de la vechea credinţă şi puteau fi socotiţi mai mult idololatri, decît iudei monoteişti. Aşa s-a produs o schismă, o dezbinare plină de ură şi vrăjmăşie între fraţi. Bigoţi îndîrjiţi şi unii şi alţii, o împăcare părea cu neputinţă şi de aceea samarinenii şi-au zidit un templu pe muntele Garizim. Fiecare parte susţinea cu străşnicie că numai de partea lui era dreptatea şi adevărul;

prăpastia dintre fraţi se tot accentua; Galileenii, care mergeau spre Ierusalim, la sărbători, precum şi cei ce călătoreau din Iudeea şi Galileea, ocoleau Samaria, deşi trebuiau să facă un drum mult mai lung.

Erau mulţi şi dintre iudei şi dintre samarineni, care, ca şi femeia samarineană, îşi puneau serios întrebarea: De partea cui este dreptatea? Oare n-ar fi chip ca această dezbinare ruşinoasă să înceteze?

Cînd Samarineanca şi-a exprimat nedumerirea, în privinţa acestei dezbinări nenorocite, Mîntuitorul a găsit prilejul să enunţe principiul universalităţii creştine:

– „Va veni vremea, cînd nici în muntele acesta, nici în Ierusalim vă veţi închina Tatălui . . . adevăraţii închinători se vor închina Tatălui cu duhul şi cu adevărul, căci Tatăl astfel de închinători caută.

Dumnezeu este duh şi cel ce i se închină se cuvine să i se închine cu duhul şi cu adevărul".

Cu alte cuvinte: Dumnezeu este unul şi Părintele tuturor oamenilor. Toţi oamenii sînt fiii lui deopotrivă de iubiţi. Fiecare i se poate închina în orice loc şi în orice limbă, acolo unde se află şi orice rugăciune pornită din inimă curată, făcută cu credinţă tare şi cu nădejde nezguduită, va fi ascultată. In faţa Părintelui ceresc, toate fiinţele omeneşti sînt deopotrivă, toţi oamenii sînt fraţi şi trebuie să se iubească ca fraţii. In faţa lui Dumnezeu nu există deosebire de neam, de limbă, de ocupaţie sau stare materială şi nici de sex. El deosebeşte pe oameni numai în buni şi răi, după cum îl iubesc, – păzind porunca lui – sau îl tăgăduiesc şi disprețuiesc, urmînd ispitelor celui viclean şi ducînd o viaţă animalică, robiţi fiind de poftele trupeşti, căutînd numai spre pămînt.

Femeia samarineancă a arătat încă odată că nu era străină de nădejdea unui Mîntuitor al lumii, prezis în sfintele Scripturi şi de aceea răspunse:

– Ştiu că are să vină Mesia, adică Hristos şi cînd va veni acela, ne va spune toate.

Uimirea femeii a fost şi mai mare, cînd Mîntuitorul a zis:

– Eu sînt, cel ce grăesc cu tine!

Că acel călător, care grăia cu dînsa, era un profet, aceasta o înţelesese Samarineanca şi o şi mărturisise, cînd a văzut că Mîntuitorul îi cunoaşte trecutul vieţii.

Dar nu-i putea trece prin minte că se află chiar în faţa lui

Mesia, obiectul tuturor profeţiilor şi aşteptarea tuturor oamenilor pioşi. De aceea n-a mai stat de loc pe gînduri, a lăsat pînă şi găleata cu apă acolo la fîntînă şi a alergat într-un suflet în oraş, vestind plină de bucurie concetăţenilor săi: „Veniţi de vedeţi un om, care mi-a spus toate cîte am făcut. Nu cumva acesta este Hristosul“ ?

Iată cum Samarineanca – o femeie păcătoasă – după convorbirea cu Mîntuitorul, a devenit o entuziastă vestitoare a lui Mesia, chemînd la El, ca un apostol voluntar, poporul din Sihar.

Iar cetăţenii din Sihar, dorind să se convingă cu ochii lor de cele spuse de femeie, au trecut peste prejudecăţile de care erau stăpîniţi din cauza bigotismului, dovadă că aşteptarea lui Mesia trăia vie şi în sufletele lor; de aceea au alergat la fîntînă, unde au găsit pe Mîntuitorul, înconjurat de apostoli, care între timp veniseră din oraş, aducînd merinde şi nici prin gînd nu le-a trecut să se ferească de dînşii, deşi după vorbă şi port au cunoscut bine că erau iudei.

Sf. Evanghelist Ioan nu ne mai spune ce a vorbit Mîntuitorul cu lumea, care alerga să-l vadă şi să-l asculte, după îndemnul femeii. Dar ne asigură că: „mulţi samarineni din cetatea aceea au crezut întrînsul, după spusa femeii... dar mult mai mulţi au crezut după cuvîntul Lui, şi ziceau către femeie, acum nu credem numai pentru spusa ta, căci înşine am auzit şi am aflat, că acesta este cu adevărat Hristosul, Mîntuitorul lumii“.

Şi atunci s-a petrecut un lucru, care ar fi părut imposibil, ţinînd seama de oameni şi împrejurări.

Samarinenii din Sihar, care după tradiţie şi învăţătura păstorilor lor, urau de moarte pe iudei, au invitat şi găzduit la ei timp de două zile, un grup de iudei, pe care mai înainte îi socoteau nelegiuiţi şi duşmani de moarte. Iar apostolii, iudei, galileeni, care nici ei nu erau cu totul scutiţi de prejudecăţile religioase ale vremii, au primit găzduirea acestor socotiţi păgîni, şi îndepărtaţi de legea lui Moisi. Era preludiul unei mari schimbări în raporturile dintre oameni.

Ghiaţa se spărsese. S-au ivit zorile universalismului creştin, a egalităţii şi fraternităţii oamenilor, nemaistingheriţi de graniţele impuse de neam, de limbă, de rasă, de convingeri religioase înguste, ba chiar şi de sex. S-a făcut începutul înlăturării fanatismului religios şi a şovinismului, ciuperci otrăvite, cu urmări funeste.

Astfel izvorul de apă vie a ţîşnit lîngă fîntîna lui Iacov.

Era abia o mică şuviţă de apă, ca orice izvor, dar, ca toate rîurile de pe pămînt, această şuviţă a sporit mereu şi a devenit un adevărat fluviu. Acest rîu a întîlnit în calea sa multe obstacole, dar le-a sfărîmat sau le-a înlăturat şi acum se răspîndeşte pe toată suprafaţa pămîntului însetat. El mătură din calea sa bigotismul şi şovinismul şi cu apele sale dătătoare de viaţă udă, nutreşte şi face să aducă roduri tot mai bogate măslinul păcii, copacul binecuvîntat, care aduce şi va menţine „pe pămînt pace şi între oameni bună în voire".

Preot Neculai Donos

PRIN PACE LA O VIAŢĂ NOUĂ

Cel mai scump dar pe care Domnul Iisus Hristos l-a dat ucenicilor Săi este pacea. Cu acest mare dar a venit El în mijlocul lor şi după Înviere.

—„Pace vouă! Pacea mea o dau vouă"!

Pentru sufletele îndurerate de suferinţele calvarului, pentru inimile care mai sîngerau de pe urma suliţei, a spinilor şi a cuielor, pentru întreaga lor fiinţă zguduită de furtuna şi cutremurul Golgotei, cuvintele: „Pace vouă", au răsunat ca o izbăvire de la moarte, ca o trezire la viaţă.

Fără îndoială, aceeaşi bucurie umple şi sufletele noastre ale tuturor, la auzul cuvintelor sfinte ale Mîntuitorului. Cuvîntul *pace* ne este scump însă nu numai nouă, creştinilor, ci întregii omeniri, care abia a scăpat de furtunile grozave ale celui mai cumplit calvar: războiul. Ce alta decît o Golgotă uriaşă este întreg pămîntul, pe care l-au scăldat cu sîngele lor, milioane şi milioane de fii ai oamenilor, ucişi de urmaşii lui Cain, Irod, Pilat, Caiafa, Nero...

Drumul calvarului celor din urmă războaie, încă nu s-a uscat de lacrimi şi de sînge. Sînt atîtea cămine îndoliate, atîtea mame care îşi jelesc feciori, atîtea soţii rămase văduve, atîţia copii care şi astăzi plîng după tatăl lor ce nu se mai întoarce.

Dar grozăviile războiului n-au secerat numai vieţile mulţimilor de ostaşi de pe cîmpurile de luptă. Ele au lovit deopotrivă şi pe cei dragi ai lor, rămaşi acasă. Ajunge să ne gîndim numai la suferinţele îndurate de locuitorii ţării noastre în timpul ultimului război.

Tristă aniversare! Căci faptele petrecute s-au întîmplat acum zece ani, în aprilie 1944, în preajma marei sărbători a Paştilor şi chiar în noaptea învierii.

...Spre sudul ţării tălăzuiau mulţimi de oameni: bătrîni, femei,

copii... Trenurile gemeau de astfel de călători nenorociți, drumurile erau pline de pribegi.

Ori, tocmai mulțimile acestea îngrozite de focul războiului care căutau să-și salveze viața au fost chiar de Paști — ținta celor mai barbare atacuri aeriene ale „vitejilor aviatori" de peste ocean.

Cine nu-și aduce aminte de acel îngrozitor masacru al zecilor de mii de refugiați, în majoritate femei, copii și bătrîni, ale căror trupuri au fost făcute una cu țăndările vagoanelor distruse, cu pămîntul și zgura de cărbune de prin gările Bucureștiului și ale altor orașe din țară? Cine ar putea uita vreodată că în noaptea Invierii, acum zece ani, aceiași „viteji" care se pretind „creștini" și „oameni ai civilizației" și-au ațintit bombele cu parașute luminase asupra acelorași orașe, semănînd groază și moarte între locuitorii pașnici care își căutau ultimul refugiu în Biserici?

Nu vom uita niciodată că acești falși „creștini" care și astăzi „încearcă să acopere cu lozinci ale Evangheliei" manifestările lor de ură și ațîțare la un nou război, — au înăbușit în lacrimi și sînge cuvintele sfinte: „Pace vouă!"... „Hristos a Inviat", prefăcînd într-o zi de groază și a morții, Ziua Invierii din aprilie 1944.

* * *

Acum, de toate acestea, este adevărat, ne amintim ca de niște suferințe grozave care au fost...

... Furtuna a trecut... Pe bolta vieții noastre lucește soarele păcii... Oamenii s-au reîntors la căminele lor, refăcîndu-le din ruini și cenușă și dîndu-le o nouă viață, prin munca lor neobosită. Copiii se joacă iarăși nestingheriți, înviorînd plaiurile patriei, cu belșugul vieții lor zglobii și cu cîntecele pline de bucuria vieții despre primăvară, despre pace...

Intocmai ca și ucenicii Domnului după furtuna calvarului și după Golgota, așa ne stăpînește și pe noi astăzi o nețărmurită bucurie, la auzul cuvintelor: „Pace vouă". Căci aceste cuvinte își au astăzi plinătatea cuprinsului lor pentru fiecare fiu al Bisericii noastre, pentru fiecare locuitor al Patriei. Căci, astăzi, ca și întotdeauna nici un cuvînt nu are mai frumos și mai îmbucurător răsunet în inimile tuturor, decît cuvîntul *pace*.

După pace jinduiesc toate popoarele, în urma războaielor pustiitoare: După pace oftează mamele deasupra leagănului copii-

lor nevinovaţi... Pacea o doresc, cu toată ardoarea sufletului, oamenii care trudesc pe ogoare şi în uzine. Căci pacea este condiţa „sine qua non“ a progresului, a bunei stări şi a vieţii fericite a fiecărui om, a oricărei familii şi a fiecărui popor.

Pacea şi prietenia înalţă biserici şi cămine de cultură, spitale şi biblioteci, şcoli şi case de odihnă, universităţi şi laboratoare. Pacea şi prietenia între ţări, întocmai ca soarele cu razele sale, face să înflorească şi să rodească belşugul ogoarelor.

Numai pacea poate aduce întregii omeniri o viaţă fericită.

De aceea, toţi oamenii cinstiţi din toate ţările, fără deosebire de neam ori de credinţă, s-au unit şi luptă astăzi împotriva uneltitorilor unui nou război, hotărîţi să apere cu toate puterile lor, cauza sfîntă a păcii.

De aceea, astăzi, mai mult ca oricînd, cuvîntul pace este pe buzele şi în inimile tuturor.

Acum, cînd toţi fiii patriei noastre muncesc şi luptă cu înflăcărare pentru biruinţa păcii, cînd oamenii noştri de ştiinţă, ai artei şi ai culturii muncesc şi luptă alături de oamenii muncii din toate ţările iubitoare de pace, nimeni dintre cei cărora ne este dragă viaţa să nu stăm deoparte, chiar şi acum. A sta deoparte, cînd toţi ceilalaţi oameni de bine luptă sub steagul păcii, înseamnă a fi complice cu duşmanii păcii, înseamnă a sprijini pe uneltitorii unui nou război. Trebuie să dovedim, prin munca şi lupta noastră pentru pace că „nu avem drum comun cu duşmanii patriei noastre“, care caută să înfricoşeze lumea cu fel de fel de arme ucigătoare.

Acum, cînd ţara întreagă freamătă de bucuria muncii paşnice în uzine şi pe ogoare, cînd scriitorii, oamenii artei şi ai ştiinţei izvodesc cele mai frumoase opere în cinstea păcii, cînd în toate bisericile şi templele, răsună cele mai înălţătoare şi mai sfinte rugi şi litanii pentru pace, să ne unim şi noi străduinţele în rugăciune şi muncă, luînd parte cu tot avîntul misiunii noastre sfinte la crearea unei lumi noi în care să nu mai fie cu putinţă izbucnirea unui nou război. Să topim, în focul iubirii de Hristos şi de aproapele, toate pornirile urii, toate armele ucigătoare şi prin munca noastră apostolică, unită cu munca paşnică a tuturor oamenilor iubitori de pace, să contribuim la venirea în curînd a timpurilor binecuvîntate, cînd se vor preface suliţele în pluguri şi săbiile în seceri.

Să facem ca, prin lupta cea bună a credinţei şi a faptei, să triumfe în ţara noastră şi în toată lumea, pacea binefăcătoare şi viaţa!

Preot Gh. Antonescu

EVENIMENTE ISTORICE ŞI SOCIALE

NOUĂ MAI - ZIUA VICTORIEI - ZIUA INDEPENDENŢEI

Anul acesta, în ziua de 9 mai se împlinesc 9 ani de cînd, pe pămîntul acesta zguduit de cel mai cumplit cataclism, numit al doilea război mondial, a încetat ultima lovitură de tun. Sînt nouă ani de cînd o lume întreagă, fără deosebire de rasă şi coloare, a respirat din adîncul plămînilor, primul fir de aer proaspăt, purificat de miasmele prafului de puşcă şi ozonizat de nădejdea şi hotărîrea de a instaura „pe pămînt pacea, dreaptă şi durabilă, iar între oameni bunăînvoire".

In ziua de 9 mai 1945, maşina de război hitleristă capitulează în faţa năvalnicilor armate biruitoare, pe care lumea, sătulă de războaie şi iubitoare de pace şi tihnă, le trimisese să reducă la tăcere pe cei care, în decurs de numai 25 de ani, au aruncat lumea în două războaie mondiale, cele mai cumplite, înscrise în zbuciumata istorie a omenirii.

In adevăr, dorinţa de supremaţie a Germaniei hitleriste, politica îngustă bazată pe teoria rosenbergiană a rasei superioare, aroganţa manifestată faţă de popoarele mai mici şi mai slab dezvoltate, au împins regimul hitlerist la dezlănţuirea furtunoasă a celui de al doilea război mondial, care a costat omenirea, neînchipuite şi ireparabile pierderi, mai ales în vieţi omeneşti. Rînd pe rînd au căzut pradă, popor după popor, dar în 1941 a întîlnit în drum forţa invincibilă a poporului sovietic şi a gloroasei sale armate.

Acest popor a urmărit cu atenţie toată pregătirea şi tot planul lor, încît atunci cînd s-a dezlănţuit atacul, el a fost principalul obstacul în calea invaziunii hitleriste.

Poporul Sovietic, invincibil prin unitatea de monolit a tuturor neamurilor care-l compun, călit în focul luptei pentru o viaţă mai bună şi sub conducerea genialului conducător de oşti, neuitatul I. V. Stalin, a dat lovituri de moarte agresorilor pînă i-a silit să capituleze.

De aceea lumea poartă o recunoştinţă mereu vie Uniunii Sovietice, care a dat cea mai mare contribuţie la obţinerea acestei măreţe victorii, ca şi tuturor celor ce s-au jertfit şi au luptat pentru apărarea celor mulţi şi nevinovaţi.

Biserica noastră, luptătoare activă pentru pacea şi colaborarea tuturor oamenilor pămîntului, binecuvintează ziua de 9 mai, ca pe ziua în care viaţa a biruit moartea şi lumina a izgonit întunericul. Ea se sprijină puternic, nu numai prin principiile ei de bază care sunt dragostea şi bunăînvoirea între oameni, ci şi prin lupta slujitorilor şi credincioşilor ei, acţiunea pentru apărarea şi consolidarea păcii. Incă de la intronizarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, Biserica Ortodoxă Romînă a intrat activ în rîndurile vajnicilor luptători pentru apărarea păcii şi cruţarea lumii de la noi suferinţe.

Atît pe plan extern, prin acţiunea comună dusă împreună cu Biserica Ortodoxă a Rusiei şi cu celelalte Biserici surori, cît şi în interior, prin mobilizarea tuturor ierarhilor, preoţilor şi credincioşilor şi prin chemarea la colaborare a tuturor cultelor din Republica Populară Romînă, Biserica noastră, sub înţeleapta şi justa orientare dată de Intîiul ei stătător, este cunoscută în lumea întregă pentru acţiunea ei, stăruitoare în apărarea şi consolidarea păcii.

Preoţii şi credincioşii luptă sub steagul vieţii şi al păcii, slujind scopului pe care-l umăreşte toată lumea conştientă, adică pentru crearea condiţiilor unei vieţi mai bune. Ei luptă în numele învăţăturii Mîntuitorului Hristos, Domnul Păcii şi al vieţii, care s-a jertfit şi a înviat ca „lumea viaţă să aibă şi mai mult să aibă".

Tot în ziua de 9 mai 1954, se împlinesc 77 ani, de cînd poporul nostru a scuturat de pe umeri secularul jug otoman. La 9 mai 1877, a fost proclamată în mod solemn, independenţa de stat a Romîniei. Noi nu

uităm cît ne-a costat impilarea turcească şi cît de mult a frînat ea mergerea înainte a poporului nostru. Bogăţiile ţării — mică dar frumos înzestrată de Dumnezeu, — luau drumul Istambulului şi a ţărilor care prin mijlocirea semilunei ne exploatau, pe cînd poporul nostru îndura povara foamei şi a goliciunii. Simbriaşii otomanei stăpîniri puneau pe grumazul poporului muncitor povara neîndurătoare a birurilor neomeneşte luînd ţăranului şi cenuşa de pe vatră. Toate aceste necazuri au înflăcărat pe curcanii lui Valter Mărăcineanu să lupte la Griviţa şi Plevna alături de oştile ruseşti şi să înfingă pentru totdeauna gloriosul steag al suveranităţii noastre naţioale, pe reduta semilunei ce se dărîma.

Independenţa ţării noastre nu s-ar fi realizat dacă nu era ajutorul masiv şi neprecupeţit al oştilor ruseşti.

Iată cum, în două din cele mai grele momente din istoria poporului nostru, ajutorul poporului rus a determinat în chip hotărîtor cîştigarea biruinţei asupra duşmanului cotropitor. La 9 mai 1877, cu ajutorul rusesc ne-am cîştigat în mod oficial, independenţa ţării în pofida puterilor apusene care susţineau pe turci.

La 9 mai 1945, cu ajutorul armatelor sovietice, am cîştigat în mod real independenţa ţării noastre. Atunci de sub jugul turcesc, acum de sub jugul hitlerist. Istoria deci, ne învaţă, nu numai să preţuim ajutorul pe care l-am avut, aşa de generos, de la vecinii noştri, ci să şi căutăm a întări legătura noastră de prietenie şi de colaborare cu ei, pentruca numai în felul acesta ne vom prezenta întotdeauna ca un bloc de granit nemişcat în faţa oricărei furtuni, oricît de mari şi ori de unde ar veni ea.

Independenţa noastră naţională cîştigată în 1877 şi realizată, cu adevărat, în anul 1945, este scumpă şi sfintei noastre Biserici, pentru că ea prin învăţătura lăsată de Mîntuitorul Hristos, este împotriva sclaviei, a exploatării şi a încălcării drepturilor altuia.

Biserica ne cheamă la înfrăţire, unire şi iubire, căci „nu mai sîntem iudei sau păgîni, robi sau liberi, etc...“ ci toţi sîntem una înaintea lui Dumnezeu.

Aceste două mari evenimente le sărbătorim la 9 mai. Să nu le uităm. Să le sădim adînc în inimile noa-

stre şi ale copiilor noştri, făcînd din ele două pietre de temelie la măreaţa clădire a păcii şi fericirii în lumea întreagă.

Pr. Laurenţiu Popovici

CU PRILEJUL UNEI ANIVERSĂRI

Acum 42 de ani, la 5 mai 1912, a apărut la Petersburg, (Leningradul de astăzi,) în condiţiunile luptei împotriva ţarismului, primul număr al ziarului PRAVDA.

In paginile sale a răsunat atunci apelul adresat tuturor oamenilor progresişti, reprezentanţi ai culturii şi ai artei din Rusia dinainte de revoluţie, să se apropie de poporul muncitor, să se pătrundă de ideile vieţii noi, să ia parte activă la construirea unei culturi noi.

Pe arena istoriei apăruse o nouă clasă socială: clasa muncitoare. Această clasă muncea cu îndîrjire la făurirea conştiinţei sale proprii; în sînul ei se desfăşura un uriaş proces creator de reconsiderare a vechilor valori şi la creare a unei culturi noi.

Presa sovietică, în frunte cu ziarul Pravda, a devenit arma cea mai puternică şi mai eficace, în lupta clasei muncitoare pentru răsturnarea ordinei vechi şi pentru triumful ordinei noi.

Aniversarea ziarului Pravda, aniversarea presei sovietice, a devenit o sărbătoare a întregii lumi progresiste, o tradiţie scumpă pentru toate popoarele iubitoare de pace din lume, care văd în presa sovietică cea dintîi presă cu adevărat liberă, o presă de un fel nou, care luptă pentru eliberarea oamenilor muncii de orice exploatare şi asuprire, pentru colaborarea şi frăţia între popoare.

Presa sovietică, slujeşte, după cum spunea Lenin: „nu celor zece mii din pătura de sus care se plictisesc şi sufere de obezitate, ci milioanelor şi zecilor de milioane de muncitori, care alcătuesc floarea ţării, forţa ei, viitorul ei".

Inaltă principialitate, strînsa legătură cu masele largi populare, demnitate, iată cîteva din trăsăturile caracte-

ristice esenţiale ale presei sovietice, îmbinate în chip strălucit în ziarul Pravda.

De un imens prestigiu se bucură presa sovietică în lumea întreagă în calitatea ei de purtătoare de cuvînt a politicei de pace, de respect reciproc, de colaborare şi prietenie între popoare.

Recenta notă sovietică din 31 martie a. c., prin care Uniunea Sovietică a cerut să fie pimită în comunitatea defensivă europeană, de vreme ce ea nu are un caracter agresiv îndreptat împotriva popoarelor iubitoare de pace ale Uniunii Sovietice, a spulberet definitiv orice îndoială asupra politicii consecvente de pace a Uniunii Sovietice şi a pus într-o dilemă foarte dificilă pe adevăraţii adversari ai păcii.

Presa din Uniunea Sovietică a sprijinit cu înflăcărare Nota din 31 martie cu credinţa că slujeşte cauza păcii.

In presa din ţările capitaliste, libertatea presei înseamnă, aşa cum spunea Lenin, „libertatea de a cumpăra ziare, de a cumpăra scriitori, de a corupe, de a cumpăra şi fabrica opinia publică în folosul burgheziei".

Calomnia şi minciunile la adresa Uniunii Sovietice şi a ţărilor de democraţie populară, groaza de pace, de o destindere în relaţiile internaţionale, sînt caracteristice presei care exprimă interesele monopolurilor ce o finanţează şi ale aţîţătorilor la un nou război.

In patria noastră, Republica Populară Romînă, presa a obţinut, an cu an, succese însemnate.

Urmărind exemplul presei sovietice, presa noastră se străduieşte să pătrundă în miezul problemelor pe care le tratează, să scrie în cunoştinţă de cauză.

In actuala campanie a lucrărilor de primăvară, presa noastră şi-a făcut o datorie de onoare popularizînd metodele agrotehnice cele mai înaintate şi în special metoda însămînţării cartofilor şi porumbului în pătrat.

O atenţie mereu mai mare, o are presa noastră faţă de problemele culturii. Prin intermediul ei, creaţia literară şi artistică este îndreptată pe drumul realismului socialist, este dezvoltat gustul pentru frumos în masele largi populare, şi este cultivată o înaltă preţuire faţă de operile literare şi artistice.

Luptînd împotriva autoîncîntării, împotriva birocra-

tismului, a risipei şi a lenei, presa noastră trebuie să sădească în inimile cititorilor ei încrederea în victorie şi elanul de luptă pentru pace şi prietenie.

Ea trebuie să cultive mai departe dragostea şi ataşamentul faţă de Uniunea Sovietică, stăruind în convingerea că alianţa cu Uniunea Sovietică, cu toate ţările de democraţie populară, constitue chezăşia păcii, libertăţii şi progresului patriei noastre.

Salutăm cu bucurie cea de a 42-a aniversare a presei sovietice şi-i urăm noi şi mari succese.

Diacon Tiberiu Meleşcan

ACŢIUNI PENTRU APARAREA ŞI ÎNTARIREA PĂCII

I. CONFERINŢA DE LA GENEVA

Ca urmare a hotărîrilor luate în Conferinţa celor 4 mari puteri de la Berlin, Miniştrii de externe ai celor cinci mari puteri: U.R.S.S., R. P. Chineză, S.U.A., Anglia şi Franţa, s-au întrunit în conferinţă la Geneva (Elveţia) în ziua de 26 aprilie a. c., pentru a discuta problemele din Extremul Orient, cu participarea statelor interesate.

Cele cinci mari puteri se întrunesc în şedinţă pentru prima oară de la instaurarea regimului democratic în Marea Chină.

Conferinţa s-a deschis în fostul Palat al Ligii Naţiunilor fiind prezidată pe rînd de şefii delegaţiilor participante.

Ca ordine de zi s-a stabilit:

- Reglementarea paşnică a problemei coreene.
- Incetarea focului din Indochina.

In discuţiile purtate s-au făcut propuneri din partea Statelor iubitoare de pace şi buna înţelegere pentru unitatea coreeană la care delegatul S.U.A. şi a sateliţilor au opus alte propuneri care nu corespund realităţilor şi cerinţelor poporului coreean. Poporul coreean nu doreşte să trăiască dezbinat, nu doreşte amestecul Statelor Unite în treburile lui intime, el doreşte alegeri libere ca să-şi poată consolida independenţa şi să-şi refacă viaţa grav zdruncinată de pe urma războiului nejust, dus de capitalişti şi imperialişti pe teritorul lor.

Delegaţia S. U. A. văzînd că în faţa realităţilor nu se mai pot duce tratative sub lozinca „Să se salveze cine poate", a ocolit problemele căutînd pe alte căi ca să împiedice realizarea vreunui acord la Geneva. Astfel a ieşit la iveală faptul că se preconizează un nou Bloc militarist în Asia la care să participe 10 ţări inclusiv Australia şi Noua Zeelandă, care să aibă ca scop „Apărarea colectivă pentru regiunea Asiei de Sud-est".

De aici se vede că imperialiştii americani sunt alarmaţi de amploarea şi avîntul luptei de eliberare naţională, a popoarelor

Asiei, care doresc eliberarea. India bunăoară țară cu peste 300 milioane de oameni, n-a fost invitată la Conferința de la Geneva deși este cea mai mare țară asiatică.

In cuvîntul spus la conferință de către Miniștrii de externe ai U.R.S.S. și ai R. P. Chineze, s-a arătat că acțiunile agresive ale Statelor imperialiste trebuie să înceteze, iar în Asia trebuie asigurată pacea.

Remilitarizarea Japoniei trebuie de asemeni să înceteze pentrucă aceasta ar fi o politică de intimidare și ea nu prinde în aceste momente cînd popoarele asuprite cer elibararea și asigurarea independenței lor naționale.

După o întrerupere de cîteva zile Conferința de la Geneva și-a reînceput lucrul, luîndu-se în discuție problema restabilirii păcii în Indochina. Discursurile ținute și discuțiile purtate sînt pentru încetarea imediată a focului din Vietnam. Este știut că la 10 mai comunicatul Inaltului Comandament militar al R. D. Vietnam a anunțat cea mai mare victorie a armatei vietnameze împotriva posturilor franceze.

Aceasta s-a aflat imediat la Geneva și Guvernul R. D. Vietnameze a arătat că este gata să autorizeze evacuarea răniților gravi din corpul expediționar francez. Delegatul Franței la conferință a acceptat propunerea.

Poporul francez își dă seama că războiul din Vietnam trebuie să înceteze imediat, întrucît răpește viața tinerilor pentru o cauză nedreaptă și este un război nedemn, dus în interesul capitaliștilor și a imperialiștilor.

Popoarele iubitoare de pace, prin apelurile lansate de Consiliul Mondial al Păcii, au arătat în repetate rînduri calea pentru stingerea tuturor litigiilor între țări, care poate și trebuie să fie obținută numai pe calea tratativelor și nu pe calea focului nimicitor care distruge omenirea și civilizația. Este timpul ca pe cale pașnică să se dea popoarelor libertate și independența națională.

Rezoluția Biroului Consiliului Mondial al Păcii din recenta seziune dela Viena spune „Conferința de la Geneva poate și trebuie să constituie o etapă importantă pe calea destinderii încordării internaționale și a dezarmării".

In nădejdea că uneltirile dușmanilor păcii nu se vor putea suprapune intereselor vitale ale omenirii iubitoare de pace și de progres, așteptăm cu toții ca la Conferința dela Geneva, oamenii care discută soarta lumii, *să se înțeleagă, să se pună capăt răz-*

sărilor de sînge, să se înceteze înarmările care înspăimîntă lumea şi o duc la viaţă de mizerie, să se interzică fabricarea armelor atomice şi cu hidrogen, care distrug viaţa însăşi.

I. D. Z.

II. - A 5-A ANIVERSARE A MIŞCĂRII MONDIALE PENTRU PACE

La 20 Aprilie 1954 s-au împlinit 5 ani de cînd s-a întrunit la Paris şi Praga, primul Congres Mondial al Partizanilor Păcii. De atunci oameni din toată lumea deosebiţi de convingeri politice sau religioase, savanţi, muncitori, scriitori, poeţi, artişti s-au alăturat acestei mari mişcări pentru apărarea şi întărirea păcii. Intruniţi în congrese mondiale sau naţionale, partizanii păcii au cerut tuturor guvernelor să rezolve problemele litigioase prin mijlocirea tratativelor, să înlăture războiul care aduce nenorociri în lume.

Biserica Ortodoxă prin slujitorii ei şi celelalte culte religioase s-au alăturat partizanilor păcii încă de la începutul acestei mari mişcări. Glasurile ierarhilor, preoţilor şi deserventilor de culte s-au unit cu acelea ale luptătorilor pentru o pace bazată pe iubire şi dreptate.

Acum, cînd se observă mari pregătiri pentru un nou război mondial, partizanii păcii, alături de ei, şi preoţii, trebuie să-şi sporească puterile pentru asigurarea şi întărirea păcii.

III. - DOCUMENTELE BIROULUI CONSILIULUI MONDIAL AL PĂCII

In zilele de 28-30 martie 1954 a avut loc la Viena sesiunea Biroului Consiliului Mondial al Păcii. Cu acea ocazie, a fost examinată situaţia internaţională în lumina ultimelor fapte şi s-au adoptat următoarele documente: 1) *Rezoluţia Biroului Consiliului Mondial al Păcii*, în care se arată că singura cale pentru rezolvarea problemelor litigioase internaţionale este calea tratativelor. Popoarele din toată lumea doresc pacea. Ele văd că politica de remilitarizare a Germaniei Occidentale în cadrul aşa numitei comunităţi defensive europene, duce lumea la vrajbă, la război; explozia bombei cu hidrogen de la Bikini, remilitarizarea Japoniei,

crearea bazelor americane în Spania sînt fapte care impiedecă succesul tratativelor pentru pace.

Conferința celor cinci mari puteri care se va ține la Geneva, considerată ca un succes al partizanilor păcii, trebuie să constituie o etapă importantă pe calea destinderii încordării internaționale și a dezarmării.

2) *Apelul adresat de Biroul Consiliului Mondial al Păcii popoarelor Europei*, amintește popoarelor acestui continent că așa numita „comunitate defensivă europeană" este o piedică în calea rezolvării pașnice a problemelor europene. Cea mai bună cale pentru asigurarea păcii este calea organizării securității colective, a tuturor statelor Europei cu respectarea independenței fiecăruia și în spiritul reducerii înarmărilor. Pacea este interesul comun al tuturor statelor indeferent de regimurile lor sociale și politice.

3. *Declarația Biroului Consiliului Mondial al Păcii cu privire la arma atomică*, referindu-se la explozia bombei cu hidrogen de la Bikini și la urmările catastrofale ale acestei explozii, cere declararea în afara legii a războiului atomic și interzicerea prin acorduri internaționale a tuturor tipurilor de arme radioactive și de substanțe toxice radioactive. Popoarele au datoria să ceară neîntîrziat guvernelor să încheie acorduri care să interzică toate tipurile de arme de exterminare în masă.

IV. – UN EPISCOP ENGLEZ CONTRA REÎNVIERII MILITARISMULUI GERMAN

Dr. Bell, episcop de Chichester, a rostit la 24 martie a. c., în Camera Lorzilor din Anglia, o cuvîntare prin care a aprobat declarația lui V. M. Molotov că rezolvarea tuturor problemelor litigioase ar fi considerabil ușurată dacă ar cădea de acord că restabilirea militarismului german este inadmisibilă. Bell a spus: „Noi trebuie să pornim de la acordul care a fost realizat la Berlin și să luptăm cu hotărîre pentru reducerea considerabilă a înarmărilor. E greu de presupus că vom reuși aceasta dacă Germaniei i se va permite acum, să se reînarmeze în calitate de participantă la unul din cele două lagăre. Dacă reînarmarea Germaniei va începe într-o formă în care va părea că ea este îndreptată împotriva Rusiei, unificarea pașnică a Germaniei și a Europei va deveni cu neputință. Va fi cu neputință să se încheie

un tratat de pace cu întreaga Germanie, va fi cu neputinţă să se încheie un tratat de pace cu Austria. Trupele de ocupaţie vor rămîne. Războiul rece va fi permanentizat şi se va ivi pericolul unei situaţii şi mai rele. Politica noastră trebuie, fără îndoială, îndreptată spre lichidarea acestei situaţii. Berlinul şi Geneva marchează începutul unei situaţii noi. In legătură cu aceasta chem guvernul nostru şi guvernele ţărilor occidentale să examineze toate posibilităţile existente şi să nu întreprindă nici un fel de acţiuni ireparabile în momentul de faţă.

V. - PREOTUL ANDREA GAGGERO DESPRE UN DISCURS AL PAPEI

In revista „In apărarea păcii" Nr. 31, decembrie 1953, preotul Andrea Gaggero, distins cu premiul internaţional Stalin pentru pace, a publicat un articol în care se ocupă de o cuvîntare a Papei. Articolul se încheie cu următoarele cuvinte: „Firește înversunarea față de Răsărit nu a contribuit la destinderea încordării internaţionale şi a avut drept urmare faptul că industria, comerţul, independenţa, bunăstarea oamenilor, religia, însfîrşit viaţa normală a oamenilor au fost aduse jertfă economiei de război, totodată noi am creat şi am sporit potenţialul atomic în stare să nimicească tot ceea ce am salvat şi construit.

Oare noi catolicii vom continua să ne cramponăm de unele „rezerve", să căutăm noi şi noi acuzaţii, să adîncim prejudecăţile discreditînd astfel bunăvoinţa oamenilor? Nu mai este timp pentru toate acestea. Toate acestea nu mai au senz acum (dacă au avut vreodată sens) în lumina idealului nostru de iubire. Astăzi, o întîlnire între oameni şi, pentru început, între marile puteri nu mai este o problemă, ci o necesitate absolută. Astăzi este vorba de interzicerea, nimicirea oricărei arme atomice, bacteriologice, chimice. Sîntem ameninţaţi de o groaznică primejdie; în raport cu ea, antipatiile noastre par neînsemnate. Şi poate că teama ne va înboldi să trăim în pace întrucît nu avem suficientă bărbăţie pentru a ne înfăptui idealul dragostei comune".

Redacţia

VI. - CONFERINȚA REPREZENTANȚILOR CULTELOR DIN REGIUNEA IAȘI

Întîlnirea reprezentanților cultelor la regiunea Iași, de altfel ca și la alte regiuni, a devenit o tradiție. Problema păcii, pentru apărarea și întărirea căreia luptă slujitorii tuturor cultelor, problemele legate de apărarea păcii cum sînt muncile agricole, însămînțările sau recoltările cer cu necesitate aceste întîlniri, în care reprezentanții cultelor fac schimb de experiență asupra metodelor folosite și hotărăsc în comun cele mai potrivite procedee, pe care orice cleric trebuie să le folosească pe teren în acțiunea de apărare și întărire a păcii.

In ziua de 18 martie a. c., a avut loc o conferință la care au luat parte reprezentanții tuturor cultelor din regiunea Iași. La această conferință, au luat parte I. P. S. Sebastian mitropolitul Moldovei și Sucevei, P. S. Teofil episcopul Romanului și Hușilor, dl. Prof. Jean Livescu, președintele Comitetului regional de luptă pentru pace, dl. C. Doroftei, secretarul Comitetului regional de luptă pentru pace, d-nii Imputerniciți ai Ministerului Cultelor precum și numeroși reprezentanți ai cultelor din cele nouă raioane ale regiunii Iași.

Au fost invitați și protopopii aparținînd bisericii ortodoxe din regiunea Suceava.

Ședința a fost deschisă de dl. prof. Jean Livescu, care salută pe reprezentanții cultelor din regiunea Iași, în această nouă conferință. Face o scurtă prezentare a evenimentelor internaționale. Conferința marilor puteri care s-a ținut la Berlin precum și convocarea unei conferințe la Geneva, la care să participe și Republica Populară Chineză, sînt succese ale luptătorilor pentru pace. Incheierea armistițiului din Coreea în urma tratativelor este o garanție că problemele litigioase se vor rezolva prin tratative.

Oamenii care doresc și urmăresc binele sînt uniți în aceiași gînd pentru acest nobil scop - PACEA. Reprezentanții cultelor din toată lumea se găsesc alături de luptătorii pentru pace.

Dă cuvîntul P.C. Pr. D. Petrea, vicarul episcopiei Romanului, care citește referatul cu subiectul: „*Deservenții cultelor și acțiunea partizanilor păcii în cunoașterea și popularizarea documentelor sesiunii Consiliului Mondial de la Viena și conferința de la Berlin*“, din care spicuim următoarele:

Astăzi, mai mult ca oricînd, marea problemă care frămîntă sufletul și inima tuturor oamenilor de bine, în oricare parte a

globului s-ar afla, este apărarea păcii. Cei aproape 10 ani ce s-au scurs de la victoria bravilor ostaşi ai armatei sovietice împotriva agresorilor cotropitori, n-au reuşit încă să şteargă toate urmele celui de al doilea război mondial. Năpraznica furtună care a nimicit milioane de vieţi şi a distrus bunuri a căror preţ nu poate fi evaluat, a lăsat în urmă pustiu şi jale în nenumărate cămine. Mintea omenească se îngrozeşte la amintirea ororilor pustiitorului război ce a încetat acum 9 luni, pe care l-a îndurat viteazul popor coreean, din partea cotropitorilor imperialişti, război soldat cu trupuri schilodite, locuinţe devastate, case prăbuşite, cadavre răspîndite, etc.; nici nevinovatul trup al copilului din leagăn sau braţele mamei, precum nici trupul slăbănogit al bătrînului. Nu se face deosebire de vîrstă, sex, ocupaţie; nu există obiect de artă sau monument istoric, nu există operă de utilitate publică sau instituţie socială; distrugerea, moartea, cuprind în hora lor nebună deopotrivă, copii, femei, bătrîni, spitale, şcoli biserici, muzee, biblioteci, monumente şi altele (I. P. S. Nicolae al Crutiţelor, B. O. R. Nr. 11-12).

Cu toate acestea profitorii de totdeauna ai războaielor îşi ascuţesc din nou armele diabolice, spre a pricinui un nou măcel. Corbii negri ai profiturilor necinstite fîlfîiesc din nou deasupra lumii, căutînd debuşeuri pentru marfa lor, generali războinici, politicieni demagogi, negustori de tunuri şi sînge, furnizori de carne omenească mai stăruiesc în înarmări şi pregătiri de război. Dar este limpede că un număr zdrobitor de mare de oameni sinceri şi însetaţi tind spre pace.

De cîţiva ani sîntem martori la una din cele mai măreţe şi mai importante mişcări ce a cunoscut omenirea, mişcarea partizanilor păcii, o luptă nobilă a cărei armă este cuvîntul, a cărei forţă este convingerea, a cărei avînt este dorinţa de mai bine şi al cărei obiectiv este înlăturarea pentru totdeauna a războiului din mijlocul societăţii omeneşti şi înfăptuirii unei vieţi demne şi fericite pentru toţi oamenii şi pentru toate popoarele.

Participarea largă şi fără precedent a maselor la viaţă internaţională şi vigoarea crescîndă cu care popoarele îşi manifestă dragostea lor pentru pace şi ura faţă de război formează de altfel una din trăsăturile caracteristice şi hotărîtoare ale perioadei actuale. Mişcarea popoarelor pentru pace, mişcare de o amploare ce n-a mai cunoscut istoria, reprezintă coaliţia antirăzboinică a diferitelor clase şi pături sociale interesate în încetarea încordării internaţionale şi în preîntîmpinarea unui nou război mondial.

Niciodată voința de pace a popoarelor n-a fost mai puternică decît în zilele noastre. In toate țările noi și noi organizații, numeroase personalități și nenumărați oameni simpli și cinstiți, indiferent de convingerile lor politice, filozofice și religioase își dau mîna sub steagul apărării păcii, bunul suprem al omenirii.

Prezența noastră, a slujitorilor tuturor cultelor în rîndurile acestei mărețe mișcări este cerută și justificată de cartea noastră de temelie, Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament, în care ideea de pace străbate ca un fir roșiu în tot cuprinsul ei, menționînd acest cuvînt de aproape 1000 de ori. Pacea a fost de la nașterea Domnului Hristos condiția necesară a mîntuirii credincioșilor și tot pacea este darul prețios al Domnului, pentru credincioșii însetați de fericire, atunci cînd se spune: „Pacea mea dau vouă" (Ioan XIV, 27). „Acestea am grăit vouă ca întru mine să aveți pace" (Ioan XVI, 33). El fericește pe făcătorii de pace, numindu-i fii ai lui Dumnezeu. Sînt mult grăitoare îndemnurile Sfintei Scripturi cînd se referă la pace și propovăduirea ei. „Să căutăm cele ce sînt ale păcii și cele ce sînt spre ridicarea cea dintre noi". (Rom. XIV, 19). „Căutați cu toții pacea și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul" (Evrei XIII, 14).

De veacuri răsună îndemnul ferbinte al Sf. Pavel, adresat tuturor oamenilor (II Cor. XIII, 11). „Trăiți în pace unii cu alții".

Pacea este condiția necesară a mîntuirii. Numai omul liniștit și împăcat, numai omul salvat de teroarea războiului, se poate gîndi la datoriile către suflet. Pacea este condiția fericirii credincioșilor pe pămînt și în ceruri. Pacea este constructivă: ea favorizează munca, baza culturii și pogresului. Școlile funcționează, muncitorii lucrează pe șantiere, savanți lucrează la descoperirile lor, iar scriitorii și artiștii la operile lor.

Lupta pentru pace și-a arătat binefacerile în chip nedesmințit și pe teren religios. Religiuni și culte, care nu de mult trăiau într-o cotinuă vrajbă și se dușmăneau de moarte, de îndată ce au aderat la Frontul Mondial al Păcii au înțeles că cel dintîi lucru ce au de făcut este călcarea în picioare a vrajbei, dărîmarea zidului despărțitor al urii care le separă, pentru ca în armonie și înțelegere să poată conlucra la realizarea păcii între oameni și popoare.

In frontul păcii, cultele de orice confesiune au desbrăcat haina urii cu care le acoperise vechile regimuri, interesate să țină lumea în ură și vrajbă pentru a o exploata mai ușor, au îmbrăcat haina frățietății, libertății, egalității, și în duh de dragoste

şi iubire contribuie la înbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale credincioşilor şi a întregii lumi.

Acestui fapt se datoreşte şi întîlnirea noastră de astăzi, a cultelor din oraşul şi regiunea Iaşi, întîlnire prilejuită de Comitetul de luptă pentru pace regional, în cadrul cărei întîlniri voi încerca să expun pe scurt referatul: „Deserveţii cultelor şi acţiunea partizanilor păcii în cunoaşterea şi popularizarea documentelor sesiunii consiliului Mondial al Păcii de la Viena şi a conferinţei de la Berlin".

La mai puţin de un an de la acel memorabil congres a popoarelor pentru apărarea păcii, Viena găzdueşte din nou solii popoarelor, pe fruntaşii mişcării pentru apărarea păcii, pe cei 314 delegaţi membri şi invitaţi din 59 ţări, întruniţi în sesiunea Consiliului Mondial al Păcii între 23-28 noiembrie 1953. Au venit aici din nou oameni din cele mai depărtate colţuri ale pămîntului, deosebiţi prin coloarea pielii, prin portul lor, prin îndeletnicirea lor, prin convingerile lor politice şi religioase, dar uniţi în hotărîrea de a cîştiga o pace trainică. Cei mai mulţi dintre ei se cunosc de multă vreme, se întîlnesc şi-şi strîng mînile călduros, se îmbrăţişează ca vechi şi buni prieteni.

Lupta activă pentru pace i-a unit şi fiecare nouă sesiune este un prilej bine venit de a schimba impresiile şi experienţa dobîndită, care devine astfel un bun comun al mişcării mondiale pentru pace. Se remarcă, că de la o sesiune la alta, Consiliul Mondial al Păcii se dovedeşte a fi un for matur cu o capacitate crescîndă de a analiza problemele ce frămîntă omenirea şi de a exprima năzuinţele ei spre o destindere internaţională şi pace. Dar ceea ce distinge o sesiune de alta este şi faptul că de fiecare dată întîlneşti figuri noi, care oglindesc lărgirea continuă a rîndurilor luptătorilor pentru pace.

Savantul francez prof. Joliot-Curie, preşedintele Consiliului Mondialul al păcii, în documentul său raport privind situaţia internaţională spune: „Iată-ne din nou reuniţi pentru a examina desfăşurarea luptei pentru pace în toate ţările şi pentru a dobîndi din studiul situaţiei actuale noi mijloace, ca să facem aceasta luptă mai eficace şi mai cuprinzătoare.

Deschizînd această sesiune, sunt pe deplin conştient de însemnătatea legăturilor ce ne unesc, legături izvorîte din voinţa unică de pace şi care se întăresc necontenit în lupta adesea grea, dar totdeauna emoţionantă.

Profund conştienţi de răspunderea noastră faţa de cele mai

nobile năzuinţi ale popoarelor ne-am propus ca, prin acţiuni juste şi eficace să facem să progreseze măreaţa mişcare mondială pentru asigurarea păcii.

De la Tribuna Consiliului Mondial şi de la tribunele marilor congrese convocate din iniţiativa lui, au fost exprimate cu toată sinceritatea şi limpezimea, năzuinţele spre pace ale celor mai diferite pături sociale din întreaga lume. Pentru a modifica situaţia internaţională într-un sens favorabil al păcii, toate popoarele trebuie să-şi asume o răspundere comună, o răspundere deosebită. Marile campanii desfăşurate de noi, pentru tratative între cele cinci mari puteri, la rezoluţiile noastre ca privire la dezarmare precum şi actuala campanie desfăşurată de noi în urma apelului de la Budapesta, cu privire la regulamentarea problemelor internaţionale pe calea tratativelor, toate acestea constitue acţiuni de această natură. Situaţia internaţională, în urma evenimentelor din ultimile luni, dovedeşte limpede că pe lîngă răspunderea comună unora dintre ţări şi în consecinţa mişcărilor naţionale le revine o răspundere deosebită.

Această răspundere impune acţiuni imediate al căror succes poate fi hotărîtor pentru menţinerea păcii. Acţiunile intreprinse de ţările vecine cu Germania, împotriva comunităţii defensive europene, sau oricărei forme de reînarmare a Germaniei militariste, acţiunile ţărilor din Asia şi ale ţărilor interesate în rezolvarea problemei Coreene şi în încetarea războiului din Vietnam, se numără între acelea care luptă pentru pace.

Intreaga dezbatere a sesiunii a avut ca temei discursul preşedintelui Consiliului Mondial al păcii, avînd următoarea ordine de zi:

1. – Acţiunile ce urmează să fie duse pentru ca diferendele şi conflictele între naţiuni să fie rezolvate prin discuţii acceptabile pentru toţi. Rezolvarea problemei Coreene şi Germane, interzicerea bombei cu hidrogen şi a oricăror arme de distrugere în masă, reducerea înarmărilor.

2. – Propunerea de a se organiza o întîlnire mondială pentru apărarea păcii.

Discuţiile în cadrul celor 3 comisiuni care au fost purtate de diferite personalităţi cu renume mondial ca Pietro Neni, Eugenie Coton, Ilia Ehrenburg, David Sohol, Gabriel D., Arbousier, Pritt, Isabela Blum, Florica Mezincescu, delegaţi din Vietnam, Turcia, Coreea, China, Japonia, Statele Unite, Germania, Spania, au fost adoptate ca documente deosebit de însemnate ce repre-

zintă un adevărat program de acțiune pentru forțele iubitoare de pace, care activează pentru reglementarea pașnică a problemelor internaționale litigioase pe baza tratativelor de bună credință. In rezoluția generală a Consiliului Mondial se exprimă punctul de vedere al mișcării partizanilor păcii în cele mai importante probleme, privind situația internațională, indicîndu-se și soluțiile cele mai juste, susținute și cerute de popoare care, adoptate, ar contribui practic la slăbirea încordării internaționale, la victoria cauzei păcii. Demascînd manevrele cercurilor agresive care urmăresc zădărnicirea conferinței politice pentru Coreea, în rezoluția generală se declară că popoarele nu vor admite reluarea operațiunilor militare în Coreea. Referindu-se la problema Germană, a cărei reglementare cît mai grabnică o cer interesele securității Europei, Consiliul Mondial al păcii arată că o asemenea reglementare este cu putință numai pe calea unei înțelegeri între cele patru mari puteri: S.U.A., U.R.S.S., Anglia și Franța și că principalul obstacol în calea unei astfel de înțelegeri îl constituie tendința cercurilor războinice de a reface militarismul german și de a include Germania în pactele și blocurile agresive.

Consiliul Mondial al Păcii cheamă popoarele Europei să împiedice ratificarea tratatelor cu privire la „armata europeană", să împiedice restabilirea militarismului german sub orice formă, pentru a deschide calea spre un acord între cele patru mari puteri în problema germană, problema cheie a păcii în Europa și în lume. Participanții la acest consiliu cu multă satisfacție au salutat propunerea Guvernului Sovietic pentru convocarea unei conferințe la Berlin a celor patru puteri în problema Germană, după cum a spus Ehrenburg: „toată lumea știe, că nu poate fi vorba de securitate, nici pentru vecinii săi, nici pentru lumea întreagă, atîta timp cît în inima Europei există un mare popor împărțit în două, un popor care a contribuit foarte mult la civilizația umană, dar care a căzut de mai multe ori sub influența ideologiilor războinice. Toată lumea, alături de partizanii păcii, vor o Germanie unită, democratică și pașnică".

Cu același viu interes s-a discutat problema păcii în Asia, arătînd posibilitatea încetării războiului în Vietnam, care durează de 7 ani, căruia i se poate pune capăt numai prin tratativele directe între părțile beligerante; de remarcat că propunerea a fost făcută de către delegația R. D. Vietnameze și însușită de delegația franceză. „Să rezolvăm neînțelegerile la masa conferinței și

nu pe cîmpiile însîngerate ale războiului" e strigătul oamenilor cinstiţi de pretutindeni.

Exprimînd îngrijorarea popoarelor din Europa, Asia, Orientul apropiat şi mijlociu, America de sud şi Africa, în legătură cu crearea bazelor militare americane pe teritoriul ţărilor lor, consiliul a arătat şi de data aceasta că, „amestecul strein", ocupaţie militară streină, construirea de baze militare constituie o primejdie atît pentru independenţa popoarelor cît şi pentru cauza păcii. Iată nevoia de a întări vigilenţa împotriva uneltirilor războinice ale lupilor imperialişti care îmbracă blana de miel, ţinînd discursuri despre pace, dar care în acelaşi timp continuă să se înarmeze şi să construească baze militare. La tribuna acestui consiliu Profesor Universitar Florica Mezincescu, a rostit: „Menţionăm amestecul acestor guverne în viaţa ţării mele, prin comitere de diferite acte de spionaj, paraşutări de diversionişti, prezentînd o revistă americană cu o hartă, în care se arată săgeţi şi traseuri pe care urmează să le facă bombardierele atomice americane, îndreptîndu-se spre bazele aeriene situate în apropierea frontierelor U.R.S.S. şi ţărilor vecine. Deasemeni consiliul cheamă popoarele la luptă împotriva cursei înarmărilor, pentru obţinerea unei reduceri considerabile a tipurilor de arme, pentru interzicerea necondiţionată a armelor de exterminare în masă, aceasta fiind o povoară insuportabilă pe umerii popoarelor şi o mare primejdie pentru lumea întreagă.

Consiliul a arătat necesitatea luptei pentru respectarea Chartei O.N.U. şi că revenirea la litera şi spiritul ei ar asigura securitatea şi independenţa, colaborarea în scopul progresului economic şi cultural între naţiuni.

O deosebită însemnătate prezintă mesajul adresat organizaţiilor şi personalităţilor, ce doresc slăbirea încordării internaţionale prin pregătirea unei întîlniri, unde în mod liber să se discute şi să se reexamineze soluţiile posibile în această chestiune. Acelaşi consiliu a adresat un apel oamenilor de ştiinţă din întreaga lume, care sînt chemaţi să-şi pună cunoştinţele şi cuceririle ştiinţei, nu în scopul distrugerii, ci în scopul ridicării pe trepte tot mai înalte a civilizaţiei. Să se folosească schimburile culturale în scop de cunoaştere reciprocă a popoarelor pe o scară cît mai largă.

La sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Viena din noembrie 1953, printre numeroşii reprezentanţi ai Cultelor enumerăm pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolît Nicolae al Crutiţelor (U.R.S.S.), decanul Hewlett Johnson, Preotul Bliss şi bătrînul

Quaker Theodor Haris din Anglia, Dr. Jems Endicott-Canada, pastorul Niemöller-Germania Occidentală, Preotul Harac-Cehoslovacia, Preotul Alexandru Ionescu R.P.R., adepți ai organzației religioase: „Pax Cristi" din Italia, Ungaria, Polonia, etc. In toate problemele privind pacea lumii ca: slăbirea încordării internaționale pe calea negocierilor de bună credință, unificarea Germaniei, pacea în Coreea și Vietnam, interzicerea armei atomice, cu hidrogen sau bacteriologice, în toate aceste mari probleme, deserventii cultelor au luat cuvîntul la tribuna Consiliului și alături de ceilalți vorbitori și-au arătat convingerile sincere și loiale.

„Din cauza convingerilor – a spus Quaker Theodor Haris – eu nu fac parte din nici un partid politic. Dar sînt încredințat că toți oamenii trebuie să trăiască în pace. Cu toată vîrsta mea de peste 84 de ani m-am hotărît să particip la această sesiune, unde vreau să arăt că în această mișcare pot și trebuie să participe toți oamenii din lume".

„Mari și însemnate progrese a făcut lupta pentru pace în cea din urmă jumătate a anului, spune pastorul Niemöller. Dacă consiliul mondial al păcii, dacă puterile păcii din lume au repurtat mari succese, printre care se numără armistițiul din Coreea, aceasta înseamnă un indiciu bun pentru alte succese viitoare". Convingerea omenirii, că avem trebuință de pace și că voim să avem pace este așa de puternică, încît în momentul în care adversariii stau împreună la masă, pacea s-a cîștigat în fond. Noi credincioșii germani mergem pe acest drum plin de făgăduințe, cu perseverență și multă răbdare".

Dr. James Endicott, descriind lupta pentru pace din Canada țara sa, a arătat că goana înarmărilor contribuie la agravarea încordării internaționale, aduce mult rău relațiilor dintre popoare și în primul rînd relațiilor culturale și comerciale.

„Să depunem mari eforturi în vederea înțelegerii între guvernele tuturor țărilor din lume, în vederea interzicerii absolute a armelor atomice, bacteriologice, cu hidrogen, etc".

I. P. S. Mitropolit Nicolae de Crutiția și Colomna, în magistrala sa cuvîntare de la tribuna acestui măreț for al păcii, a rostit: „Sînt dator să împărtășesc adunării noastre, atît de unită în gîndire, salutul călduros al Biserici Ortodoxe Ruse unită cu întreg poporul Sovietic. Ea năzuește întru totul la pacea universală și crede cu tărie, că printre cei ce sînt creștini în omenire, nu trebuie să fie nici unul care să lipsească de la datoria de a ajuta pacificarea popoarelor, la biruința acestui ideal suprem al religiei

noastre. Cu mare mulţumire putem spune că măcelul din Coreea care a revoltat conştiinţa popoarelor timp de trei ani, a luat sfîrşit nu de la sine sau prin epuizarea adversarilor, ci prin stăruinţa a milioane de oameni cinstiţi. Ideea tratativelor, ideea înţelegerii şi-a luat zborul şi asemenea unui vînt răcoritor s-a răspîndit în toată lumea şi a însufleţit speranţele oamenilor dornici de pace. Noi creştinii, ca toţi oamenii doritori de pace pe pămînt, sîntem în chip deosebit încurajaţi de acest mare eveniment internaţional, pentru că este primul rezultat de seamă al luptei popoarelor pentru pace, este o dovadă convingătoare a forţei pe care o reprezintă opinia publică. Lumea întreagă urmăreşte acum cu o atenţie încordată respectarea condiţiilor armistiţiului şi aşteaptă începerea tratativelor pentru încheerea unei păci definitive în Coreea.

Tot lumea întreagă cunoaşte dificultăţile şi obstacolele ridicate cu înfrigurare în calea acestor tratative. Forţele răului îşi continuă acţiunea distructivă. Ţinta lor e să împiedice tratativele, să torpileze armistiţiul. Trebuie să facem totul pentru ca la aceste tratative, opinia mondială să fie prezentă să ceară reîntregirea paşnică a Coreii, retragerea trupelor streine, asigurarea unei păci trainice în extremul Orient şi în toată Asia.

Este necesar ca toate bisericile creştine şi asociaţiile religioase din Statele Unite să ajute poporul american să obţină din partea guvernului său recunoaşterea poporului coreean de a hotărî singur de soarta sa, poporului german de a se uni şi dezvolta liber pe plan economic şi cultural, iar guvernul englez să ţină cont de dorinţa bisericii sale exprimată de Arhiepiscopul de Iork, Dr. Garbet din pastorala sa „Război sau pace“ în care se subliniază necesitatea unui „Modus vivendi“ între popoarele de diferite ideologii, ideia unei coexistenţi paşnice, considerînd că admiterea Chinei noi în organizaţia naţiunilor unite va slăbi încordarea internaţională.

In faţa celui mai înfricoşător pericol, trebuie să ne înţelegem între noi cît mai bine, să înfăţişăm omenirii un singur chip, un chip demn de credinţa noastră : chipul dragostei şi al păcii „chipul lui Hristos!“ Credinţa noastră, datoria noastră ne obligă să fim cei dintîi făuritori ai păcii şi sarcina noastră principală, la ora actuală, este să punem guvernele marilor puteri în faţa osîndirii de către toţi creştinii, a războiului şi a cauzelor care-l produc. Nu trebuie să răstălmăcim ideia păcii prin temerile şi prin îndoelile noastre. Nu trebuie să ne descurajăm noi înşine, îndoindu-ne de posibilitatea asigurării acestei păci. Dimpotrivă, pacea pentru

care luptăm noi în acest moment, trebuie s-o curăţim de ori ce neîncredere, de ori ce făţărnicie, s-o ridicăm prin înţelegerea reciprocă şi prietenie, să-i dăruim căldura simţămintelor noastre creştineşti pentru ca ea să devină cu adevărat urmarea păcii lui Hristos, pe care noi creştinii o predicăm. Noi, creştinii, credem că războiul şi pacea depind de Dumnezeu. Dar atîta vreme cît nu este război, pacea, se găseşte în mînele noastre ale oamenilor. Noi putem să o menţinem, să o întărim şi să o prelungim în măsura în care noi vom servi această cauză sfîntă. Noi creştinii sîntem copiii libertăţii şi nu putem să predicăm o pace dictată de voinţa unui cuceritor, căci o astfel de pace înseamnă sclavie fizică şi sclavie spirituală. Noi nu vedem o pace demnă de noi în echilibrul de forţă, căci el este întotdeauna violat de setea de stăpînire şi o astfel de pace înseamnă cursa înarmărilor care secătueşte popoarele. Noi voim o pace întemeiată pe prietenia între popoare şi respectul reciproc a libertăţii tuturor, pe recunoaşterea suveranităţii naţionale. In încheiere Mitropolitul Nicolae a spus: „Indrept o chemare caldă către toţi creştinii şi către credincioşii tuturor religiilor. Să fim uniţi în cauza sfîntă a apărării păcii şi împotriva acţiunilor agresive ale duşmanilor păcii“ (B. O. R. Nr. 11-12/953 pag. 1070, 1172).

Ca prim rod al rezoluţiilor Consiliului Mondial de la Viena şi ca rezultat al mesajului luminos de pace adresat de primul ministru al Uniunii Sovietice Gh. M. Malencov poporului american şi popoarelor lumii întregi, între 24 ianuarie şi 16 februarie a. c., a avut loc la Berlin conferinţa miniştrilor afacerilor externe ai Uniunii Sovietice, Statelor Unite ale Americii, Franţei şi Marei Britanii. In cele 25 zile cît a durat conferinţa, privirile oamenilor doritori de pace au fost aţintite spre Berlin, unde s-au discutat probleme internaţionale extrem de importante legate de întărirea păcii, de micşorarea încordării internaţionale, de asigurarea unei securităţi reale ale popoarelor. Insuşi faptul convocării conferinţei, după o întrerupere de 5 ani, constituie o dovadă a succeselor importante obţinute de forţele iubitoare de pace. A fost confirmată odată mai mult posibilitatea şi necesitatea colaborării între marile puteri, în scopul reglementării paşnice a problemelor internaţionale litigioase, al preaîntîmpinării primejdiei unui nou război mondial. In faţa conferinţei de la Berlin au fost ridicate probleme de cea mai mare însemnătate ale situaţiei internaţionale. Schimbul de păreri asupra acestor probleme a dat posibilitatea să se cunoască mai bine poziţiile diferitelor state reprezentante la confe-

rință. A ieșit la iveală mai clar divirgențele existente între poziția Uniunii Sovietice și poziția puterilor occidentale. In același timp a devenit mai limpede și calea pentru micșorarea acestor divirgențe, în măsura în care năzuința spre acest lucru va fi manifestată cu adevărat de părțile interesate. Din comunicatul dat publicității, guvernele celor 4 puteri au căzut de acord să continue schimbul de păreri, pentru a contribui la soluționarea cu succes a problemei dezarmării și la reducerea însemnată a înarmărilor. S-a căzut de acord ca în vederea realizării unei reglementări a problemei Coreene să se convoace la 26 aprilie a. c., la Geneva o conferință a reprezentanților Statelor Unite, Uniunii Sovietice, Franței, Anglei și Republicii Populare Chineze, Republicei Coreene, Republice Democratice Coreene și a celorlalte țări, ale căror forțe armate au luat parte la operațiunile militare din Coreea și care vor dori să participe la conferință. Convocarea unei astfel de cofererințe este pe deplin actuală. La această conferință s-ar putea ajunge la un acord cu privire la înceterea cursei înarmărilor, reducerea armamentului existent în prezent, precum și la hotărîri pentru interzicerea armelor de exterminare în masă și lichidarea bazelor militare pe teritorii streine. Convocarea unei astfel de conferințe ar contribui, fără doar și poate, la reglementarea problemelor privitoare la chestiunea Coreeană, la Republica Populară Chineză, inclusiv restabilirea drepturilor ei legitime în Organizația Națiunilor Unite, precum și la restabilirea păcii în Indochina.

Delegația Sovietică a venit la Conferința de la Berlin animată de dorința de a contribui la succesul lucrărilor ei. Ea a prezentat un program concret de acțiune care ar fi putut duce la atenuarea încordării internaționale, la rezolvarea rapidă a problemei germane, la asigurarea securității europene, la imediata încheere a tratatului de pace cu Austria.

Hotărîrile sesiunii Consiliului Mondial de la Viena și rezultatele conferinței de la Berlin, pentru slujitorii tuturor cultelor din Republica Populară Romînă, constituie un îndemn în plus ca să fie mai devotat și mai sîrguincioși în acțiunea de luptă pentru Pace. Ei cunosc prea bine că, în țara noastră, atît brațele muncitorilor din fabrici și uzine cît și mîna plugarului de pe coarnele plugului, și mintea cărturarului din biblioteci și laboratoare sînt folosite astăzi pentru a se creia o viață mai de lumină, de frumusețe și de belșug pentru cei mulți. Ori ce om cinstit își dă seama, că atunci cînd văzduhul se întunecă, cînd peste împărăția

de lumină a păcii se întind umbrele sinistre ale războiului morţii, cînd se aude croncănitul corbilor, prevestitori de tristeţe şi durere, odată cu aceasta coboară în suflete desnădejdea, tristeţea şi moartea. Doctrina fiecărei religii şi fiecărei confesiuni porunceşte pacea aducătoare de nădejdi, de bucurii, de viaţă. Doctrinele religioase nu folosesc arma răzbunării ci arma dragostei, nu a urei ci a iubirii; rostul păstorilor de suflete este să convingă pe cei ce nutresc intenţii războinice, că războiul este un mare păcat împotriva vieţii.

Hotărîrile sesiunii şi conferinţei de la Berlin, ne oferă nouă noi mijloace de antrenare a credincioşilor în lupta pentru pace, noi prilejuri de întărire a hotărîrii lor de aşi da toată contribuţia pentru triumful nobilei cauze a păcii. De aici se desprinde sarcina noastră de a populariza şi a face cunoscut tuturor credincioşilor noştri aceste documente. De a lămuri aceste importante probleme, răspunzînd astfel dorinţei crescînde a maselor care doresc pacea, de a informa pe credincioşii noştri asupra tuturor evenimentelor internaţionale, de a le cunoaşte, a le discuta, prin aceasta atrăgîndu-i în masa largă a partizanilor păcii. De la sfintele slujbe în care abundă ectenii şi rugăciuni de pace, pînă la contactul direct şi permanent cu credincioşii prin viu grai, prin scris, etc., acestea constituie metode de lucru pentru slujitorii cultelor. In cadrul Comitetelor de luptă pentru pace pe grupuri de oameni prin sfaturile păcii, lămurirea de la credincios la credincios, totul să fie folosit în difuzarea şi cunoaşterea materialelor sesiunii şi conferinţei, arătîndu-se politica de pace consecventă a Uniunii Sovietice, în contrast cu politica ţărilor blocului anglo-american, potrivnică intereselor popoarelor şi păcii în lumea întreagă. Intr-adevăr solia păcii este una dintre cele mai pline de răspundere misiuni, ce-i revine păstorului de suflete şi de aceasta solie depinde aducerea la îndeplinire a întregii sale activităţi misionare.

Preotul, slujitorul unui cult, are unul din cele mai importante roluri în lupta pentru pace, pentru viaţă, pentru prosperare şi cultură. El trebuie să fie un vestitor conştient şi hotărît al păcii şi a binefacerilor ei. Obiectiv de atins să fie pentru noi toţi îndemnul I. P. S. Patriarh Justinian, în care spune „vă îndemn, iubiţii mei, să vă alăturaţi cu toţii celor ce luptă pentru întărirea păcii, pentru apărarea vieţii şi libertăţii oamenilor ; vă povăţuim, după porunca Mîntuitorului, ca în faţa ameninţărilor, minciunilor şi blestemelor rostite de învrăjbitori să nu se turbure inima voas-

tră, nici să se înspăimînte (Ioan XIV, 27) ci cu puteri sporite să vă încordaţi în muncă, spre lecuirea rănilor războiului, spre înălţarea scumpei noastre ţări şi spre înfăptuirea bunei stări a tuturor celor ce muncesc. „Cel ce umblă cu planuri viclene este urgisit“ (Pilde XIV, 17), căci „Dumnezeu destramă planurile celor vicleni şi mînile lor nu pot să şi le izbîndească“ (Iov V, 12); de aceea slujitorii cultelor religioase trebuie să fie treji, să vegheze, să nu se încreadă nici ei şi nici credincioşii în vorbele şi manevrele prietenilor vrajbei în lume, ci să asculte porunca scripturii: „Să nu iei aminte la zvon deşert şi să nu te uneşti cu cel nedrept ca să fii martor mincinos“ (Eşirea XXIII, 1).

Pacea poate exista şi se poate înstăpîni numai acolo unde nu există silă, vrajbă, robi şi exploataţi. Pacea nu poate domni acolo unde ferocitatea exploatatorilor merge pînă la oprirea plăţii lucrătorilor, la înfometarea lor, nici nu poate propăşi acolo unde uzinele capitaliştilor fabrică arme şi bombe, care ameninţă viaţa oamenilor muncitori şi iubitori de pace şi progres. In calitate de cetăţeni a unei patrii scumpe, a unei patrii în care străduinţele tuturor sînt depuse pentru o viaţă mai dreaptă, mai îmbelşugată, slujitorilor şi credincioşilor le revine sarcina de cinste, de a fi tot atît de devotaţi patriei ca şi evangheliei, îndeplinindu-şi cu osîrdie îndatoririle cetăţeneşti şi patriotice pentru zidirea lumei celei noi. In acest scop se impune sprijinul şi ajutorul nostru pentru traducerea în faptă a tuturor hotărîrilor guvernului şi acţiunilor de interes obştesc. Anul 1954, trebuie să fie un an de creştere simţitoare a producţiei medie la ha. pentru produsele agricole. Toate forţele pentru o producţie agricolă sporită în anul 1954, care se înfăptuieşte prin executarea Hotărîrii Consiliului de Miniştri al R.P.R. şi al C.C. P.M.R. cu privire la pregătirea şi executarea la timp şi în bune condiţiuni a lucrărilor agricole din primăvara anului 1954. Hotărîre de o capitală importanţă pentru ridicarea bunei stări materiale a poporului nostru muncitor de la oraşe şi sate. Ea ne înfăţişează o serie de exemple şi date concrete din sectorul de stat, colectivist şi individual, în care pe anul ce s-a scurs, s-au folosit noile metode agrotehnice şi s-a realizat: 3500 kg. grîu la ha. 3600 kg. orz de toamnă, 10870 kg. boabe porumb, 40000 kg. cartofi, 65000 kg. sfeclă, etc. Sporirea producţiei stă în puterea fiecărui ţăran muncitor, în puterea fiecărui om al muncii, care cu toţi formează masa credincioşilor noştri şi pe care trebuie să-i lămurim, să-i învăţăm, să-i determinăm a deveni oameni vrednici, fruntaşi ai recoltelor bogate, mîndrie a poporului nostru munci-

tor. Socotim ca contribuţie însemnată pentru zidirea păcii în scumpa noastră patrie, respectarea şi executarea îndemnurilor de toţi fiii ei, cît şi a îndrumărilor date prin susnumita Hotărîre. Chemarea fruntaşilor în producţie întruniţi în consfătuirea pe ţară recent ne trasează ca sarcini: 1) Pentru obţinerea de recolte mari la toate culturile şi în special la grîu, porumb, cartofi, legume, fasole, sfeclă de zahăr, floarea soarelui, fructe, struguri, bumbac, in, cînepă, plante de nutreţ şi altele, să se respecte şi să se aibă în vedere următoarele: a) procurarea seminţelor necesare, selecţionarea şi tratarea lor; b) graparea de îndată a pămîntului zvîntat, semănăturilor, arăturilor de toamnă, fînaţelor şi păşunelor; c) folosirea îngrăşămintelor, executarea la timp şi în bune condiţiuni a arăturilor şi sămănăturilor de primăvară; d) întroducerea şi extinderea metodei de însămînţare în cuiburi dispuse în pătrat la porumb, cartofi, floarea soarelui şi alte prăşitoare; e) lărgirea suprafeţelor cultivate cu fasole şi porumb, cartofi şi zarzavat; f) folosirea din plin a tuturor atelajelor, uneltelor, tractoarelor şi maşinelor agricole.

Să întărim alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, să nu precupeţim nici un moment forţa şi munca noastră în lupta pentru o producţie sporită la ha., pentru recolte bogate în interesul creşterei continue a bunei stări a poporului, a întăririi şi înfloririi patriei noastre dragi.

Muncind alături de întregul popor pentru întărirea economiei noastre naţionale, luptăm pentru pace".

Dl. Jean Livescu făcînd observaţii asupra referatului, arată că fiecare vorbitor poate veni cu experienţa sa proprie şi cu propuneri privind cimentarea şi popularizarea Documentelor Sesiunei de la Viena şi a Conferinţei de la Berlin, precum şi asupra acţiunilor desfăşurate în cadrul lucrărilor agricole de primăvară, întrucît sînt manifestări în cadrul luptei pentru pace.

I. P. S. Mitropolit Sebastian, anunţă că din rîndurile luptătorilor pentru pace ieşeni, a încetat din viaţă părintele O. Tuşinschi de la biserica catolică din Iaşi. In memoria acestui distins preot, Inalt Prea Sfinţitul propune un moment de reculegere.

Dl. Rabin A. Gutman, afirmă că pentru slujitorii cultului mozaic, pacea este o problemă esenţială. După cum un om nu este întreg dacă îi lipseşte o mînă sau un picior, la fel şi o religie nu este un tot armonic dacă îi lipseşte ideia păcii. Sluji-

torii cultului mozaic activează între credincioşi pentru pace, prin cuvîntări şi predici rostite de pe amvon. Ei îndeamnă pe credincioşi să-şi îndeplinească obligaţiile cetăţeneşti, să muncească la locul de producţie, atelier, fabrică, birou, bibliotecă, laborator, pentru progres, cultură şi civilizaţie.

Dl. Gh. Graur, adventist, constată că astăzi viaţa este ameninţată de războiul pe care-l pregătesc imperialiştii. Toţi cei ce iubesc viaţa, trebuie să-şi unească sforţările în lupta contra războiului, care, dacă din nenorocire ar fi dăslănţuit, ar aduce distrugeri şi dureri în sufletele soţiilor şi a mamelor. Credincioşii adventişti activează pentru pace. Religiile cer credincioşilor să se iubească unii pe alţii. Toţi cei religioşi pot sta laolaltă în slujba scopului înalt - pacea. Problemele litigioase trebuie rezolvate prin mijlocirea tratativelor şi nicidecum prin războaie.

P. C. Anton Tălmăcel, din partea cultului catolic, referindu-se la cele două războaie mondiale, spune că acestea au adus omenirii suferinţă şi distrugere. Iată de ce pacea este dorită de toate popoarele. Propunerile U. R. S. S. făcute la Berlin sînt sincere şi clare, în timp ce propunerile delegaţilor occidentali urmăresc înrobirea popoarelor mai mici. Slujitorii cultelor trebuie să scoată în evidenţă acest fapt în faţa credincioşilor. Ca unii care au influenţă în enoriile lor, sînt datori să sprijine hotărîrile cîrmuirii privind însămînţările. Credincioşii trebuie lămuriţi asupra procedeelor şi metodelor înaintate de muncă prin sfat, dar mai ales, prin exemplu personal. Aţîţătorii la război trebuie demascaţi şi frînaţi în pornirile lor prin hărnicia tuturor.

P. C. Teodor Bodnar, inspector bisericesc, subliniază că în propunerile făcute la conferinţa de la Berlin de Uniunea Sovietică, precum şi în toate atitudinile acestei mari puteri, se observă logică, care pune în încurcătură politica pe care o duc puterile occidentale. Pacea pe care o doreşte Uniunea Sovietică şi luptătorii pentru pace din toată lumea se bazează pe iubire şi dreptate. Era necesar să apară în referat documentarea sau motivarea poziţiei pe care o au cultele în marele front al păcii. Popoarele nu doresc şi nu vor războiul. Dacă deserveţii cultelor înfrăţiţi în marea luptă pentru apărarea păcii trebuie să fie la fel şi pe teren, între credincioşi. Acţiunile de prozelitism care se văd la unele culte strică atmosfera de înfrăţire pe care o avem în aceste conferinţe. Necesar ar fi, în sfîrşit, ca toate cultele să ia măsuri privind durata serviciilor religioase în timpul campaniilor de lucru, asemănătoare cu cele luate de conducerea Bisericii Ortodoxe.

P. C. Diacon Petre Alexa, consilier administrativ, aminteşte că numărul luptătorilor pentru pace se măreşte din zi în zi tot mai mult, deoarece popoarele din toată lumea îşi dau seama că războiul ar însemna prăbuşirea culturii şi a civilizaţiei. Conferinţele şi congresele pentru pace au efecte din ce în ce mai mari în lume. Schimbul de experienţă ce se face în conferinţele interconfesionale se dovedeşte un mijloc bun în acţiunea de apărare şi întărire a păcii.

P. C. Gh. Antonescu, protopop Cîmpulung, compară mişcarea pentru apărarea păcii cu un izvor care a devenit fluviu. Deserventii cultelor nu trebuie să fie numai propovăduitori, ci luptători activi pentru apărarea păcii. Se angajează că în protopopiatul său va populariza documentele Consiliului Mondial al Păcii.

P. C. Pr. V. Tărăboanţă, protopop Hîrlău, scoţînd în relief faptul că obiectivul activităţilor noastre pastorale este pacea, insistă asupra raporturilor de frăţie dintre culte, fie în conferinţe, fie între credincioşi. Deserventii cultelor trebuie să-şi desfăşoare lupta lor pentru pace în biserici, în sfaturile păcii sau în convorbiri cu credincioşii.

Dl. Gh. Aivănesei, evanghelist, spune că problema păcii este comună tuturor indiferent de convingerile lor religioase. In Sfînta Scriptură sînt temeiuri care îndeamnă la pace. Cel mai bun mijloc în această acţiune crede D-sa, este lămurirea de la om la om.

Se angajează că va sprijini măsurile şi hotărîrile Guvernului privind lucrările agricole.

P. C. V. Brumaraşu, protopop Roman, spune că deserventii cultelor pot activa pentru pace şi în căminele culturale, dar mai cu seamă la sprijinirea acţiunilor de folos obştesc. Armonia între deserventii cultelor se vede pe teren.

P. C. Ruginâ, protopop Vaslui, recomandă ca material documentar în lupta pentru pace, pentru preoţii bisericii ortodoxe, publicaţiile teologice iar pentru toţi deserventii cultelor revista „*In apărarea păcii*".

Dl. C. Doroftei, Secretarul Comitetului regional de luptă pentru pace Iaşi, consideră consfătuirea de astăzi un pas înainte în documentarea deserventilor cultelor. Deşi puterile occidentale au urmărit prin diferite procedee să împiedece un acord al marilor puteri la conferinţa de la Berlin, totuşi luptătorii pentru pace au bucuria să vadă că Republica Populară Chineză va lua parte la conferinţa de la Geneva.

Propunerile lui V. Molotov la Berlin, sînt sincere şi clare. Practic, Hotărîrile şi Rezoluţiile Consiliului Mondial al Păcii pot fi sprijinite prin munca fiecăruia. Preocupările privind pacea trebuie împletite cu muncile de pe teren. Recomandă cu toată stăruinţa uniformitatea la toate cultele în ce priveşte durata serviciilor religioase.

P. S. Teofil, episcopul Romanului şi Huşilor, arată că următoarele cuvinte ale profetului Isaia se potrivesc foarte bine aţîţătorilor la război care, pe de o parte, vorbesc de Dumnezeu şi de aceea ce este bine plăcut Lui, dar, pe de altă parte, sînt pătaţi de cele mai mari nelegiuiri: „Cînd ridicaţi mînile voastre spre Mine, eu îmi întorc ochii aiurea, şi cînd înmulţiţi rugăciunile voastre, nu vreau să le mai ascult. Mînile voastre sînt mînjite de sînge, spălaţi-vă, curăţiţi-vă. Nu mai faceţi rău înaintea ochilor mei. Conteniţi odată" (Isaia I, 15-16). Slujitorii cultelor nu trebuie să fie pasivi în faţa problemelor actuale.

Vinovat nu este numai cel care comite o abatere de la legea morală, ci şi acela care omite în acţiunile sale legea morală.

Preoţii şi toţi slujitorii cultelor sînt datori să deprindă pe credincioşi să deosebească binele de rău. In continuare P. S. Sa arată că practic a sprijinit pacea printr-o pastorală privind lucrările agricole, trimisă credincioşilor, prin circulare asupra Hotărîrilor Guvernului şi prin îndemnarea preoţilor şi credincioşilor de a-şi îndeplini datoriile faţă de Dumnezeu şi faţă de Patrie.

I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, referindu-se la cuvintele psalmistului: „O, cît e de bine şi cît e de frumos cînd fraţii locuiesc împreună!" (Psalm. CXXXIII, 1), îşi arată mulţumirea de a vedea adunaţi pe reprezentanţii tuturor cultelor şi de a discuta frăţeşte despre pace şi despre apărarea ei. Consfătuirile acestea sînt posibile întrucît există libertatea deplină de manifestare şi de a stabili cele mai potrivite procedee de lucru. Nu-i destul să se vorbească despre pace, ci trebuie să rezulte din acţiunile tuturor pacea. Biserica Ortodoxă Romînă prin slujitorii ei activează pentru pace prin participarea la congresele mondiale pentru pace şi la sesiunile Consiliului Mondial al Păcii, prin publicarea unor studii de valoare asupra păcii, prin conferinţe; iar practic, prin munca fiecărui preot pe teren, muncă de sprijinire a tuturor Hotărîrilor şi măsurilor luate pentru binele obştesc. Rezultatele bune se pot obţine în acţiunea de apărare şi întărire a păcii prin sinceritatea şi interesul pe care fiecare slujitor de cult le arată în munca sa. Adresîndu-se reprezentanţilor cultelor, este

de părere că acţiunile de prozelitism şi lipsa de uniformitate în ce priveşte durata serviciilor religioase, duc la raporturi nefrăţeşti. In revistele pentru apărarea păcii se pot vedea urmările catastrofale ale armelor pe care le experimentează acei care doresc războiul. Gîndind la aceste urmări fiecare trebuie să se silească să facă din problema păcii o preocupare zilnică a sa. Accentuiază că pacea nu este o problemă politică. Apărarea şi întărirea ei uneşte pe toţi, indiferent de convingeri religioase sau politice. In încheere, roagă pe Dumnezeu să lumineze mintea celor ce doresc şi pregătese războiul. Slujitorii cultelor trebuie să asculte de „Domnul păcii". Ei trebuie să aibă mereu în mintea lor lacrimile şi nevoile celor umiliţi şi apăsaţi.

Dl. inginer Grigorescu, din partea Sfatului regional Iaşi, salută conferinţa interconfesională, aminteşte Hotărîrile Guvernului privind muncile agricole şi arată mijloacele prin care un cleric poate sprijini în munca sa aceste Hotărîri. Preotul să fie prezent în viaţa credincioşilor prin îndemnuri privind modul în care trebuie să se facă arăturile, cum să se aleagă seminţele, cum să se facă îngrăşarea ogoarelor, cum să se facă muncile după metodele înaintate. Insistă, cu deosebire asupra metodei de a semăna porumbul şi cartofii în cuiburi dispuse în patrat. Această metodă dă rezultate foarte bune.

Orice slujitor de cult trebuie să îndemne pe credincioşi să planteze pomi fructiferi, plante medicinale şi tehnice să crească viermi de mătase. Mult ajută exemplul păstorului de suflete. Acţiunile acestea de împlinire a treburilor gospodăreşti, contribuie la apărarea şi întărirea păcii. Citează mai mulţi preoţi care s-au distins în timpul lucrărilor agricole.

La sfîrşitul consfătuirii s-au expediat telegrame: D-lui Ministru al Cultelor şi Comitetului Permanent al R. P. R. pentru Apărarea Păcii.

Reprezentanţii tuturor cultelor din regiunea Iaşi, s-au angajat să desfăşoare munca stăruitoare şi rodnică pentru pace între credincioşii pe care-i păstoresc.

Redacţia

VII. — CONFERINŢA REPREZENTANŢILOR CULTELOR DIN RAIONUL TG. FRUMOS

Intr-o atmosferă de caldă prietenie, a avut loc în ziua de 24 martie a. c., la sediul protoieriei raionului Tg. Frumos, în cadrul comitetului de luptă pentru pace raional, conferinţa interconfesională la care au participat reprezentaţii cultelor din acest raion.

Această conferinţă, la care a participat preoţimea ortodoxă în unanimitate, a fost prezidată de Dl. Vlădoiu, şeful secţiunii de artă şi cultură şi preşedinte al Comitetului de luptă pentru apărarea păcii, din raionul nostru.

După ce dl. preşedinte a arătat în scurte cuvinte scopul acestei conferinţe. care are ca obiectiv lupta pentru pace, a dat cuvîntul Pr. Neculai Negoiţă-Erbiceni, care dezvoltă conferinţa cu subiectul „Slujitorii cultelor şi acţiunea partizanilor păcii pentru destinderea încordării internaţionale pe calea tratativelor de bună credinţă".

Preotul Neculai Negoiţă, combate teoriile care văd în război o necesitate. Cultele din toată lumea pe baza învăţăturilor religioase condamnă războiul.

„Lupta pentru apărarea păcii a înfrăţit pe cei doritori de pace din lumea întreagă, indiferent de credinţă sau naţionalitate".

„Anul 1953, poate fi socotit un an hotărîtor în menţinerea păcii prin faptul încheerii războiului din Coreea, ca rod al luptei pentru pace".

In încheiere, vorbitorul spune că pentru menţinerea păcii, fiecare este dator să muncească în locul său de producţie, iar preotul este dator să sprijine, intens, toate acţiunile Partidului şi Guvernului.

La discuţii iau cuvîntul:

P. C. Preot Constantin Nonea, vicarul Sfintei Mitropolii a Moldovei şi Sucevei, care spune că Mîntuitorul şi-a lăsat „Pacea" ca o ultimă dorinţă. „Fără ea nu poate progresa nimeni, nici chiar însăşi natura".

„Ca slujitori ai Cultelor — spune Sfinţia sa — păstorim o comunitate de credincioşi. Punctul principal al privirii lor este preotul. Dacă preotul are anumite rezerve, ele se observă".

„Este bine să se întrunească reprezentanţii cultelor, pentru a coordona munca. Dacă teoretic avem unele deosebiri dogmatice, pratic nici una".

In încheiere spune: „Noi sîntem conştienţi de ceea ce se petrece în lume şi fiecare preot este dator să asculte de conducătorii bisericii şi ai patriei".

După aceasta ea cuvîntul P. C. Preot Gheorghe Bariz, protoierul raionului Tg. Frumos, care în cuvinte însufleţite aminteşte prigoana care era îndreptată împotriva unor culte în timpul regimului burghezo-moşieresc şi spune că astăzi, bazaţi pe Constituţia R P. R. se bucură de libertate deplină nu numai pe hîrtie ci şi în faptă.

„Mai mult încă, această libertate ne-a făcut astăzi să ne unim şi să ducem munca împreună, în cauza comună, cauza păcii".

Işi exprimă apoi dorinţa, ca în viitor, aceste consfătuiri să se ţină măcar din trei în trei luni, pentru a se împărtăşi experienţele de la unii şi alţii pentru ca cele discutate aici, să fie puse în practică de fiecare.

Au luat cuvîntul Pr. Şerban din partea cultului ortodox, preotul Cojocea din partea cultului catolic, şi dl. Pascaru din partea cultului adventist de ziua 7-a, cari au declarat că sînt fericiţi că au luat parte la această conferinţă de înfrăţire a tuturor cultelor şi că ura şi vrajba din trecut au dispărut.

Ca o încoronare a conferinţei, dl. inginer Panaite luînd cuvîntul a dat îndrumări practice privind campania agricolă de primăvară, fiind ascultat cu viu interes de cei prezenţi.

Domnia sa a dat îndrumări tehnice privind muncile agricole din primăvară anului 1954 şi a făcut un stăruitor apel la toţi reprezentanţii cultelor să popularizeze şi să sprijine prin acţiunile lor, Hotărîrile Partidului şi a Guvernului. Lupta pentru pace trebuie arătată în acţiunile de pe teren.

Pr. Toma Rîpă

VIII. — CONFERINŢA INTERCONFESIONALĂ IN RAIONUL CÎMPULUNG

Călăuziţi de lumina învăţăturilor Sf. Scripturi, în ale cărei pagini străluceşte eterna frumuseţe a perceptelor buneiînvoiri, a dragostei şi a păcii între oameni, reprezentanţii cultelor religioase din acest Raion s-au întrunit în ziua de luni 29 martie a. c., într-o consfătuire în oraşul Cîmpulung. La orele 10,30 dim. în sala festivă a clubului 1 mai, fiind prezenţi slujitorii cultelor: P. C. Protopop Gh. Antonescu împreună împreună cu toţi preoţii

din raion, Hohenecker Em. preot rom. catolic, Rauchwergher Leon, deservent al cultului mozaic, Petrescu Gh. pastorul cultului adventist, Stefeligă Grigore deservent al cultului penticostal, Hurghiş Aristarh din partea cultului baptist, Dl. Aurel Ujenico— secretar al Comitetului Raional de luptă pentru pace, deschide conferinţa, arătînd importanţa problemelor ce se vor discuta în legătură cu H. C. M. din 3 martie 1954, ş. a. — 1) Măsuri agrotehnice pentru cultura cartofilor, specifice în raion, 2) Explicarea Legii Nr. 6 privitoare la înbunătăţirea creşterii animalelor şi 3) Discuţii.

Trecîndu-se la ordinea de zi, dl. inginer Jelesneac de la Sfatul Popular al Raionului Cîmpulung, face o amplă şi documentată expunere asupra măsurilor agrotehnice pentru cultivarea cartofilor (selecţionarea seminţelor, jarovizarea, tratarea împotriva rîiei negre, cuiburi în pătrat, asolament, îngrăşăminte chimice, naturale şi vegetale, întreţinerea culturii, etc.). Conferenţiarul prezintă rînd pe rînd toate practicile agrotehnicei înaintate pe cari folosindu-le agricultorii noştri după exemplul celor din Uniunea Sovietică, vor avea ca rezultat o mare sporire a producţiei cartofilor, capitol important în economia Ţării noastre.

In partea a doua a conferinţei dl. inginer Jelesneac, tratează despre H. C. M. privitoare la înbunătăţirea creşterii animalelor, explicînd Legea Nr. 6 prin care se stabilesc condiţiunile înbunătăţirii şi dezvoltării sistemului de contractare şi achiziţionare de animale şi produse animale, subliniind avantajele pe care le oferă Statul crescătorilor de vite.

După ce arată necesitatea înbunătăţirii fîneţelor şi a cultivării de plante furajere şi după indicarea speciilor de animale şi paseri domestice care se pot dezvolta în cele mai bune condiţiuni în terenul muntos al raionului nostru, dl inginer Jelesneac, încheie invitînd pe slujitorii tuturor cultelor întruniţi în conferinţă să îndemne pe credincioşii lor la punerea în practică a prevederilor H. C. M. şi a îndrumărilor date, ştiind că prin împlinirea acestora toţi vom contribui la înflorirea Patriei noastre, factor activ în slujba pentru pace.

Complectată cu un interesant material intuitiv, conferinţa d-lui inginer Jelesneac, a fost urmărită cu viu interes de ascultători, dintre care s-au înscris la discuţii cerînd lămuriri şi făcînd propuneri:

Pr. Constantin Rusu paroh în Breaza, dl. Bosancu Nistor din partea cultului Penticostal (Vama), pr. Samuil Vermeşan pa-

roh în Pojorîta, dl. Petrescu Gh. pastorul cultului adventist de ziua 7-a, pr. Zugrav Anton, paroh în Vatra Moldoviţa, dl. Darie Nicolae din partea cultului adventist de ziua 7-a (Moldoviţa) şi Pr. Puşcariu Vladimir şi Slevoacă Ştefan din parohia „Adormirea Maicii Domnului“ Cîmpulung. Toţi vorbitorii au cerut lămuriri şi au făcut unele propuneri. Seria celor ce au luat parte la discuţii încheindu-se cu P. C. Protopop Gh. Antonescu, care în numele clerului ortodox din Raionul Cîmpulung, aduce mulţumiri conferenţiarului pentru folositoarele îndrumări şi cunoştinţele practice expuse, şi îndeamnă pe preoţi să împărtăşească aceste îndrumări şi cunoştinţe tuturor credincioşilor, ca să le folosească la timp spre o cît mai bună efectuare a lucrărilor de primăvară şi pentru realizarea unor cît mai îmbelşugate recolte.

După ce dl. inginer conferenţiar a dat unele lămuriri cerute de participanţii la discuţii, conferinţa interconfesională s-a încheiat într-o plăcută atmosferă de prietenie, slujitorii diferitelor culte întorcîndu-se între credincioşii lor cu noi şi sporite puteri de muncă în misiunea lor şi în nobila acţiune pentru apărarea păcii.

Pr. Gh. Antonescu

I. — OCTAV BĂNCILĂ
1872 — 1944

Acum, zece ani, — în capitala ţării — s-a stins din viaţă marele pictor Octav Băncilă.

Zece ani de cînd ochii ageri ai artistului, acei ochi, care prindeau atît de frumos formele, dar mai ales spiritul realităţii înconjurătoare, s-au închis pentru totdeauna, iar mîna, cu care măestrit mînuia penelul a rămas nemişcată pe inima ce încetase de a mai bate.

La 3 aprilie 1944, în zile de mare zbucium şi crude privaţiuni, Octav Băncilă trece la cele veşnice, după o viaţă hărăzită cu toată căldura sufletului, binelui obştesc.

* * *

In Cornii Botoşanilor, în satul cu poziţia dominantă, ce priveşte nu departe spre asfinţit, larga şi frumoasa vale a Siretului, la 27 ianuarie 1872, dintr-o familie de ţărani săraci, se naşte Octav Băncilă.

Din fragedă copilărie micul Octav manifestă că e binecuvîntat de Ziditor, cu nepreţuitul dar, de a înfăţişa prin desen, lumea din jurul său.

La vîrsta de 4 ani rămîne orfan de tată — o răspîntie a vieţii, care, trebuia nu peste mult timp, să-i hotărască drumul în viaţă.

Intr-adevăr, împins de pornirile sale, cînd nici nu împlinise 10 ani, părăseşte satul natal, îndreptîndu-se către Iaşi.

Aici, împrejurarea face să fie îmbrăţişat de loan Nădejde, fondatorul revistei „Contemporanul", care, cel dintîi, descoperind talentul tînărului Octav, îl determină să se înscrie la Academia de Arte Frumoase.

Sub îndrumarea pictorului C. D. Stahi, Băncilă, prin studiile ce le face se înalţă tot mai sus în arta de a mînui penelul şi combinarea culorilor.

Anul 1894 aduce tînărului Octav prima lui încununare: absolvirea Academiei şi dobîndirea unei burse pentru străinătate.

Folosind bursa, Octav Băncilă, vizitează mai întîi Parisul, unde, în muzee, cercetează cu de-amănuntul lucrările celebre ale marilor maeştrii, iar în atelierele pictorilor renumiţi face cunoştinţă cu felul lor de a picta.

Trece apoi în Germania, în capitala Bavariei, Műnchen, unde rămîne un timp mai îndelungat.

Frecventarea cursurilor şi lucrul cu marii pictori germani, din acea vreme, Gysis şi Raub îi folosesc foarte mult, dar nu se lasă influenţat de curentele la modă, ci alege numai ce se potriveşte cu concepţiile şi temperamentul său.

In vremea aceasta mişcările muncitoreşri din ţara noastră, începute mai înainte, îşi continuă drumul, afirmîndu-se tot mai cu putere. Octav Băncilă deşi departe, ţine contact cu ţara sa, informîndu-se în de-aproape despre frămîntările poporului şi problemele sociale ce se pun.

Ideile sociale ce-l animau pe Băncilă, care, cu vremea se resimt tot mai puternic în realizările sale artistice, în mare măsură s-au format şi sub înrîurirea stărilor de nedreptate ce stăpîneau atunci patria.

In străinătate Octav Băncilă nu rămîne decît 3 ani, (1894-1897). Nostalgia locurilor de baştină şi dorul îl duc înapoi în patrie, tot în laşul lui drag.

In Iaşi însă, nu poate rămînea prea mult. Greutăţile vieţii care-l încercuiau din toate părţile îl determină să se mute nu departe de oraş, la Bucium. Aici, luînd contact cu greul muncilor de cîmp şi pădure, Băncilă se hotărăşte să aştearnă pe pînză, aspecte din viaţa trudită a ţăranului. Aceasta face ca lucrările lui, chiar de la început şi în mare măsură să capete un accentuat caracter social.

In anul 1900 şi apoi în 1901 după o muncă neobosită de cîţiva ani Octav Băncilă expune la Iaşi peste o sută de tablouri; multe din ele reprezentînd strădania muncitorului pentru existenţă: ţărani în zdrenţe, cu mîi-

nile şi picioarele deformate, negustori în haine vechi, meseriaşi extenuaţi de muncă, apoi lucrări în care maestrul dezvălue caracterul viciat al serviciului militar din vremea lui, ş. a.

In variatele lui lucrări cu teme din viaţa de la sate sau oraşe, autorul nu oglindeşte numai viaţa exterioară a muncitorului, ci exprimă mai ales starea lui sufletească de apăsare şi mizerie.

In curgerea anilor Băncilă, neobosit, aşterne pe pînză alte înfăţişări ale vieţii, inspirate tot din zbuciumul pentru pîne al muncitorilor.

In 1914 după o întrerupere de 13 ani, de data aceasta la Bucureşti, Octav Băncilă deschide a treia expoziţie, venind la ea cu munca unui întreg şir de ani. Din lucrările prezentate acum, unele înfăţişează aspecte, amintind mai ales, durerosul timp, al mişcărilor ţărăneşti din trecutul apropiat. Evenimentele anilor 1905-1907 sînt reflectate cu putere în pictura lui Băncilă, prezentată acum.

In ciclul celor cîtorva tablouri: „Inainte de 1907“, „1907“, „Execuţia“, „Recunoaşterea“ „Inmormîntarea“, şi „După Răscoală“, Băncilă se demască ca un exponent al ţărănimii sleite de nevoi, un îndurerat de necazurile ţăranului flămînd şi gol, ca un revoluţionar.

Cine poposeşte în faţa tabloului „1907“ rămîne profund zguduit de ceea ce el înfăţişează; pe un fond înroşit de flăcări şi înecat de fum, reprezentînd satele incendiate de bombele armatelor reprimante un biet ţăran îngrozit, fuge fără ţintă, neobservînd că păşeşte peste cadavrele fraţilor săi morţi. Tabloul, prin realitatea crudă ce reprezintă, impresionează în gradul cel mai înalt.

Prin maniera lui de concepere se vede limpede că maestru e hărăzit de a biciui clasele oprimante de atunci, care în pornirea lor sadică de a înăbuşi răscoala, au ucis 11000 ţărani.

Deşi oficialitatea pricinueşte multe supărări lui Băncilă, cu ocazia acestei expoziţii, impunîndu-i chiar eliminarea unor tablouri, considerate de ea ca subversive, totuşi opera sa devine obiect de admiraţie atît pentru artişti, cît şi pentru marele public.

Mai tîrziu în anii 1919, 1920, 1924, 1927, la Iaşi şi

la Bucureşti, Octav Băncilă expune valoroase lucrări, de asemenea apreciate în mod unanim de critica şi iubitorii de artă.

In afară de lucrările, ce exprimă teme sociale, Băncilă a mai realizat numeroase pînze din alte genuri de pictură: *natură moartă şi încîntătoare peisagii, schiţe ţărăneşti,* în care artistul zugrăveşte nu numai frumosul, ci şi realitatea, *pastorale*, cu ceruri încărcate de nouri ameninţători sau luminoase răsărituri de soare, *flori*, acele pînze minunate, cu ochii boului, maci, trandafiri, cryzanteme, petunii, dar mai ales liliecii, acele creaţii de un farmec încîntător, în care culorile şi lumina, frăgezimea şi roua de dimineţă se unesc într-o dulce armonie, —*portrete*,—pictate după toate regulele academice, lucrări interpretative, care nu se mărginesc să redea numai asemănarea materială a modelului, ci sezizează mai ales, caracterul şi înfăţişările lui psihice, creaţii de mare talent, prin care artistul exprimă real adevărul despre modelul său.

Pînzele lui Băncilă, foarte numeroase, rodul unei neobosite munci de peste 50 ani, se găsesc răspîndite prin diversele muzee, pinacoteci sau colecţii particulare.

Palatul Mitropolitan din Iaşi, posedă de asemeni în colecţia sa de picturi, două pînze de mare valoare executate de maestrul Băncilă;

Portretul Marelui Mitropolit Iosif Naniescu,

Tablou în ulei, mărime naturală, cu predominarea grîului.

Această pînză a fost executată de Octav Băncilă în atelierul temporar, instalat în curtea Mitropoliei la locuinţa defunctului diacon Gh. Şerban. In 1901, cu un an înainte de trecerea din această viaţă a bunului ierarh. Maestrul şi-a pictat modelul în picioare, pe trei sferturi, cu potcapul pe cap şi înveşmîntat în negru, cu lumina căzîndu-i puternic pe barba-i patriarhală, pe faţa întreagă, dar mai ales pe frunte, zugrăvind prin contrast de culoare cutele proeminente ale hainei.

Cu privirea meditativă, care se îndreaptă mai mult spre pămînt, căutînd totuşi să pătrundă în taina vieţii, sau cu smerenie peste pragul materiei să se adîncească în eternitate.

Fruntea înaltă şi senină, exprimînd înţelepciunea, la care a ajuns bătrînul ierarh, mîna palidă ţinînd totuşi hotărît bastonul autorităţii, înveştmîntarea călugărească, atîtea elemente, care dau întregii înfăţişări o notă de impunătoare sobrietate şi duc la înţelegerea marei personalităţi a Mitropolitului Iosif Naniescu, dăruită din belşug Bisericii şi faptei creştine. Preocuparea de a reda cît mai simplu şi cît mai direct trăsăturile morale ale modelului trădează concepţia realistă ce l-a condus pe artist în realizarea acestui preţios tablou.

Tabloul reprezentînd în mărime aproape naturală pe Domnul Hristos, în picioare, desculţ pe pămîntul arid, înveşmîntat în larga-i cămaşă albă, lungă pînă la glesne, purtînd pe capul înclinat spre pămînt, cununa de spini, fără să i se vadă faţa din pricina pumnilor strînşi apăsaţi pe ochi. Acest tablou a figurat pentru prima dată la expoziţia din Bucureşti din 1927 cu titulatura „După două mii de ani".

Impresionat de aspectul decăzut al vieţii morale, sensibil la nedreptăţile ce-l împresurau, Octav Băncilă cu o intuiţie creştină, constata, că starea aceasta de decădere se datoreşte abaterilor de la normele morale.

Autorul picturii îl prezintă pe Mîntuitorul atît de îndurerat, încît îşi înfinge în ochi pumnii strînşi ca să nu mai vadă o lume depărtată de la orînduelile morale şi evanghelice. Adînc întristat de priveliştea sumbră a omenirii învrăjbite, Domnul se găseşte acum în momentul de a primi o nouă Golgotă.

Tematica tabloului nu are justificare biblică, ci este concepţia intimă a artistului dobîndită printr-o experienţă dureroasă, pe care a făcut-o despre oameni şi stările de nedreptate din timpul lui.

Expansivitatea acestei pînze te captivează din primul moment. Executarea realistă evidenţiată mai ales prin luminozitatea cu care este învăluită înveşmîntarea, reliefînd cu putere marea durere a Mîntuitorului, precum şi aspectul pumnilor încleştaţi din dreptul ochilor, te înfioară. Aspectul tragic al Fiului Omului, deplîngînd omenirea ce a călcat legea iubirii, te cutremură pînă în adîncul conştiinţei.

* * *

Tablourile lui Octav Băncilă, fie acele prin care el scrie o adevărată cronică socială, sau altele de toate nuanţele prin care a redat viaţa sub numeroase aspecte exprimă o înaltă ţinută artistică şi un realism viguros.

Diferitele genuri de pictură, abordate de Băncilă, unele realizate în manieră clasic-academică, care te duc simplu şi direct la înţelegerea temei, altele în formă dură cu întrebuinţarea grasă a culoarei şi aspect zgrunţuros care nu se preocupă cu redarea în amănunt a formelor exterioare, ci din ansamblu să se desprindă esenţialul — viaţa, — sînt din ce în ce mai gustate.

Precum la privirea felului măiestrit, cu care au fost aşezate într-o lucrare de mare artă, piesele de mozaic, rămîi foarte impresionat, tot aşa în faţa pînzelor lui Octav Băncilă colorate aşa de armonic şi cu puncte luminoase aşa de măestrit plasate, rămîi pironit locului şi vrăjit de o neuitată emoţie estetică.

Critica artistică sănătoasă din vrema lui, dar mai ales cea din prezent l-au apreciat pe pictorul Băncilă la justa lui valoare. Cercetarea ei nu poate decît să ne ofere noi lumini, de mare preţ, pentru gustarea operei şi aprecierea maestrului ce a înfăptuit-o.

Puţinele noastre rînduri, care n-au altă pretenţie decît să redea sumar cîteva aspecte din viaţa şi mai ales din opera marelui maestru ieşan, au fost scrise mai mult cu intenţia de a stimula curiozitatea pentru cercetarea mai atentă a omului şi operei sale.

Dacă preţuirea lui Băncilă, mai înainte nu s-a manifestat decît sporadic şi într-un mediu limitat, acum, cînd se împlineşte un deceniu de la plecarea lui din această lume, se cuvine ca toţi să ne amintim cu recunoştinţă de viaţa şi nepreţuita lui operă hărăzită cu dărnicie binelui poporului.

Preot Eugen Munteanu

II. — 62 DE ANI DE LA MOARTEA EPISCOPULUI MELCHISEDEC

In ziua de 16 mai a. c., se împlinesc 62 de ani de la moartea Episcopului Melchisedec al Romanului.

Viaţa şi activitatea Episcopului Melchisedec sînt bine cunoscute în biserica şi în cultura romînească. Pregătirea sa deosebită şi munca sa se pot vedea în situaţiile şi poziţiile pe care le-a avut — profesor, episcop, membru în Divanul ad-hoc, senator, membru al Sfîntului Sinod — şi în cele cîteva zeci de lucrări ştiinţifice. Pregătirea intelectuală şi-a făcut-o la Seminarul lui Veniamin Costachi, la Academia teologică dela Chiev dar şi-a continuat-o prin studiile sale personale.

La Chiev a plecat în luna august 1848. Pe lîngă studiile teologice şi ale limbii ruseşti, s-a ocupat cu studiul limbii şi literaturii slavone, în vedera cercetărilor pe care intenţiona să le facă şi pe care de fapt, le-a făcut, în trecutul istoric al romînilor.

La absolvirea cursurilor Academiei chieviene susţine o lucrare în urma căreia a fost proclamat magistru în ştiinţele teologice şi literare. In noembrie 1851 revine în ţară.

Iată diploma lui Melchisedec, în copie, de magistru în ştiinţele teologice şi literare eliberată de academia de la Chiev. *)

SUB AUSPICATISSIMO REGIMINE
AUGUSTISSIMI AC POTENTISSIMI IMPERATORIS
NICOLAI PRIMI
TOTIUS RUSSIAE AUTOCRATORIS

Kieviensis Ecclesiasticae Academiae Conventus pro potestate sibi concessa

Dominum Hieromonachum Melchisedecum Strephanescko ab luculenta progressuum in solidioribus ac humanioribus praesertim vero Sacris scientiis specimina,

---

*) Diploma a fost găsită la o familie în oraşul Roman şi a fost predată la Arhivile Statului Iaşi.

tam privato quam publico examine non semel edita, Magistrum Sanctiorum humaniorum que litterarum.

Solenni hoc Diplomate declarat, honoreemque ei ac privillegia, concessa, decrevisse ac contulisse publice testatur.

A—D. MDCCCLII die 26 maii
FILARET METROPOLIT Kieviensis et Halicensis
Academiae rector — Archimandrit Antonius
Seminarii rector — Archimandrit Nectarius
Academiae inspector — Archimandrit Daniel
Protopresbiter . . . ?
Academiae a secretis . . .?

Amintesc că tot timpul vieţii sale Episcopul Melchisedec a avut legături cu diferite personalităţi din biserica rusă, printr-o bogată corespondenţă. O parte din scrisorile sale au fost publicate, altă parte, traduse de Pr. Paul Mihail, vor fi prelucrate în viitorul apropiat.

Pr. Sc. P.

III. — JURNAL MOSCOVSCOI PATRIARHII

Nr. 1, 2, 3/954

Păşind în noul an 1954, „Revista Patriarhiei din Moscova“ are un nou secretar de redacţie, în persoana lui A. V. Vedernicov, cunoscut cititorilor din articolele şi studiile sale publicate în această revistă.

Primele trei numere din acest an prezintă aceeaşi sistematică şi îngrijită redactare, cu un bogat material informativ şi documentar deopotrivă de important pentru instruirea şi conducerea internă din Biserica Ortodoxă Rusă, ca şi pentru colaborarea interortodoxă.

Cu materia împărţită pe grupe de probleme în opt părţi, primul număr al Revistei Patriarhiei din Moscova din anul 1954, are următorul cuprins:

I. — In „Partea Oficială“, după pastorala de Crăciun a Prea Fericitului Patriarh Alexei al Moscovei şi întregii Rusii, către arhipăstorii, păstorii şi păstoriţii din Biserica Ortodoxă Rusă,

este publicată scrisoarea irenică a întîi stătătorului Bisericii Ortodoxe Ruse adresată, cu prilejul Sărbătorilor Naşterii Domnului 1953 şi Anul Nou 1954, întîistătătorilor din cele 13 Biserici Ortodoxe Autocefale.

Urmează scrisoarea Prea Fericitului Patriarh Atenagora al Constantinopolului către Prea Fericitul Patriarh Alexei al Moscovei şi întregii Rusii, exprimînd prin ea frăţeşti condoleanţe la încetarea din viaţă a Mitropolitului Macarie, exarhul Patriarhiei Moscovei în America.

Partea oficială îşi încheie cuprinsul cu două cuvîntări ţinute de P. F. Patriarh la hirotonia şi înmînarea cîrjei arhiereşti noilor episcopi, Ioan al Costromei şi Mihail al Cicalovului.

II. — In partea intitulată „Viaţa bisericească" preotul I. Potapov face o prezentare a vieţii bisericeşti pe anul 1953, folosind materialul publicat în Revista Patriarhiei din Moscova.

Plecînd de la îndemnurile şi îndrumările Prea Fericitului Patriarh Alexei, întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Ruse, autorul înfăţişează date şi fapte, arătînd cum au fost aduse la îndeplinire acele îndrumări şi îndemnuri şi cum s-a desfăşurat în anul trecut cursul vieţii bisericeşti.

Astfel, în paragraful III al articolului, amintind de reparaţiile şi sfinţirile de biserici şi case de rugăciuni din diferitele eparhii ale Bisericii Ortodoxe Ruse, autorul nu uită să arate şi contribuţia credincioşilor : „Toate aceste reparaţii, restaurări şi înzestrări de biserici şi case de rugăciuni s au săvîrşit cu osîrdia şi ajutorul oamenilor simpli ruşi, ceea ce mărturiseşte din partea lor o stăruitoare credinţă".

Episcopii eparhioţi au menţinut o strînsă legătură cu credincioşii din eparhie prin vizite canonice, sfinţiri de biserici şi slujbe arhiereşti la hramurile bisericilor.

Un eveniment însemnat în viaţa Bisericii Ortodoxe Ruse a fost sărbătorirea jubileului de 40 ani de continuă slujire arhierească a Prea Fericitului Patriarh Alexei.

Odată cu mişcările din înaltul cler, autorul menţionează, în paragraful IV despre funcţionarea normală în decursul anului a celor două Academii Teologice şi a celor opt Seminarii Teologice.

Din viaţa administrativă gospodărească aminteşte că în cursul anului trecut bisericile din cuprinsul eparhiilor interne ale Bisericii Ortodoxe Ruse au fost îndestulate cu cele necesare cultului de către Fabrica de lumînări, atelierul de obiecte bisericeşti, foto-

laboratorul de icoane şi editura de cărţi bisericeşti, institute care funcţionează pe lîngă Patriarhia Moscovei.

In cursul aceluiaşi an au fost înbunătăţite condiţiile de viaţă a clerului şi a fost organizat ajutorul văduvelor de clerici.

Acţiunea Bisericii Ortodoxe Ruse în lupta pentru pace constitue un paragraf aparte al articolului după care autorul ne înfăţişează viaţa bisericească din parohiile, protopopiatele, eparhiile, misiunile şi exarhatele de peste hotare aparţinînd Bisericii Ortodoxe Ruse.

După ce aruncă o scurtă privire asupra fracţiunilor ortodoxe ale emigranţilor ruşi schismatici şi asupra relaţiilor de conlucrare frăţească cu Bisericile Ortodoxe surori, care s-au menţinut şi întărit în anul trecut, autorul îşi încheie documentata sa expunere cu convingerea că în anul 1954 Biserica Ortodoxă Rusă se va bucura de roade şi mai bogate.

II. — Pe paginile ce urmează 20—29 sînt publicate trei dări de seamă despre numirile şi hirotoniile noilor episcopi:

Ioan (Razumov) al Costromei şi Halicitului.

Mihail (Voscreasenschi) al Cicalovului şi Buzulucului şi Mihai (Ciuba) al Lujscului şi Vicar al Mitropolitului Leningradului.

După o scurtă notiţă despre cele două hirotonii arhiereşti de la Kiev şi Berlin, care face obiectul dării de seamă publicată în Nr. 2/954 al „R. P. M." este publicat articolul întitulat: „Viaţa Ortodoxă din Olanda". In acest articol, preotul I. Efimov rezumă date şi fapte din „Vestitorul Ortodoxiei", organul oficial al protopopiatului Stavropighial al Patriarhiei Moscovei din Olanda şi prezintă viaţa bisericească din acel protopopiat.

In articolul următor „O neaşteptată piedică" preotul A. Stoleanov înfăţişează greutăţile pe care le întîmpină Biserica Ortodoxă Rusă din Exarhatul din America, datorită discriminărilor interesate ce i se fac de către autorităţile politice din Statele Unite.

III. — In partea „In apărarea Păcii", după darea de seamă a I. P. S. Mitropolit Nicolae al Krutiţelor şi Kolomeii despre sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Viena din 23—28 noembrie 1953, este publicat articolul „Un neîncetat apel" de A. Vedernicov.

Pe marginea discuţiilor şi rezoluţiei Consiliului Mondial al Păcii din sesiunea dela Viena, autorul face o serie de consideraţiuni privind răspunderile şi îndatoririle ce revin Bisericilor creştine şi în general tuturor creştinilor în lupta pentru apărarea păcii.

„Principiile“ apelului Consiliului Mondial al Păcii scrie autorul, „servesc pacea, înţelegerea şi prietenia între popoare şi nouă creştinilor, cărora ni s-a făgăduit o turmă şi un Păstor, ne revine sarcina să urmăm chemarea Mîntuitorului şi să ajutăm pacificarea oamenilor“.

IV. — In partea rezervată „Articolelor“ sînt publicate următoarele studii şi articole:

„Importanţa mîntuitoare a Naşterii Domnului“;

„Sub lumina stelei de la Betleem“, de protoiereul V. Spiller.

„Marele păcat al mîndriei papale“, studiul docentului A. Ivanov cu prilejul a 900 de ani de la despărţirea Bisericii Occidentului de Ortodoxia ecumenică.

„Un fruntaş al ştiinţei bisericeşti“ studiul profesorului A. Macarovschi, cu prilejul împlinirii a 100 ani de la naşterea profesorului şi istoricului bisericesc rus, V. Vasilievici Bolotov.

V. — In partea „Din viaţa Bisericilor Ortodoxe Autocefale“ sînt publicate următoarele articole şi informaţii:

A. Aleşin semnează articolul: „O poziţie falşă într-o cauză importantă“, în care face o punere la punct a celor susţinute de arhimandritul Partenie (Coinidis), secretarul Patriarhiei Alexandriei, în articolul său „Biserica Ortodoxă Rusă“, publicat în Nr. 19/1953 al revistei „Pantenos“, organul oficial al Patriarhiei Alexandriei.

Urmează o notiţă informativă despre „Institutul de învăţătură al Răsăritului“, semnată de A. Sergheev, în care autorul, odată cu datele despre înfiinţarea acestui institut pe lîngă Patriarhia Alexandriei, aduce la cunoştinţa cititorilor că prin munca de un an a acestui Institut, a fost publicată darea de seamă oficială despre sărbătoarea a 1000 de ani a Bibliotecii Patriarhiei Alexandriei şi o culegere, în cinstea acestui jubileu a peste 30 opere nepublicate, ale diverşilor învăţaţi egipteni şi străini, asupra problemelor istorice, liturgice, patrologice şi arheologice.

In articolul „o sărbătoare de maturitate bisericească“ A. Vasiliev prezintă Academia Teologică din Bulgaria la sărbătorirea a 30 de ani de la înfiinţarea sa, iar I. Bogoslovschi, în articolul „Biserica Ortodoxă din Cehoslovacia“, face o privire asupra vieţii bisericeşti pe anul 1953.

VI. — In „Cronica“ revistei, pe marginea articolului „Biserica Ortodoxă Bulgară“, publicat în Nr. 15/953 al revistei Bisericei Ortodoxe din Finlanda, „Aamun Coitto“, A. V. (autorul) pune teza necesităţii neamestecului în afacerile interne a Bisericilor Ortodoxe locale.

Cronica se încheie cu articolul lui A. Bucovschi despre „Problema ecumenismului“.

VII. — In partea intitulată „Din viaţa şcolilor teologice“, revista publică o dare de seamă despre festivitatea de sfîrşit de an la Academia Teologică din Moscova.

Festivitatea a avut loc la 13 decembrie 1953, în sala de festivităţi a Academiei, de faţă fiind, între alte personalităţi Prea Fericitul Patriarh Alexei şi domnul S. C. Belişev, locţiitorul preşedintelui Comitetului pentru Afacerile Bisericii Ortodoxe Ruse de pe lîngă Consiliul de Miniştri al U. R. S. S.

VIII. — Revista îşi încheie cuprinsul cu partea intitulată „Bibliografie“, în care sînt rezumate două studii din organul oficial al Exarhatului Patriarhiei Moscovei pentru Europa Occidentală „Vestitorul Exarhatului Patriarhiei Moscovei pentru Europa Occidentală“ şi anume:

„Ispitele conştiinţei bisericeşti“ de prof. V. Loschi din Nr. 1/950 şi „Unitatea Bisericii după chipul Unităţii Sfintei Treimi“, de ieromonahul Sofronie din Nr. 2—3/950.

Numărul 2 februarie 1954 al Revistei Patriarhiei din Moscova, îşi începe cuprinsul cu scrisoarea de răspuns a Patriarhului Alexei către Patriarhul Atenagora al Constantinopolului.

Sanctitatea sa Patriarhul Alexei mulţumeşte patriarhului Constantinopolului pentru condoleanţele aduse cu prilejul încetării din viaţă a Mitropolitului Macarie, exarhul Patriarhiei Moscovei în America, şi-şi exprimă convingerea că Dumnezeu îl va ajuta să găsească un urmaş vrednic, care să poată face faţă curentelor, ce primejduiesc unitatea Bisericii din acel exarhat.

Tot în „Partea Oficială“ sînt publicate felicitările adresate Patriarhului Alexei cu prilejul Sărbătorilor Naşterii Domnului din 1953, de către întîistătătorii Bisericilor Ortodoxe Autocefale şi alte personalităţi creştine din afara graniţelor Statului Sovietic.

II. — In partea „Viaţa bisericească“, în afară de cele trei dări de seamă despre unele numiri şi hirotonii de episcopi, pe primele pagini — 12-19 — este publicată „Cronica Vieţii bisericeşti“, pe anul 1953, ca o completare a dării de seamă din numărul ianuarie a. c., a „Revistei Patriarhia Moscovei“. Redacţia revistei găsind că cronica publicată n-a cuprins o serie de fapte şi ştiri asupra vieţii religioase, care au parvenit redacţiei după tipărirea primului număr din acest an, împlineşte acest gol, tipărind în numărul de faţă cronica în continuare.

De astădată cronica dă amănunte despre activitatea ierarhilor şi despre viaţa bisericească din diferite eparhii, ca şi despre sărbătoriri jubiliare ale unor clerici, încheind cu ştiri despre încetarea din viaţă a unor feţe bisericeşti reprezentative.

Amintim din această cronică despre darul pe care Prea Fericitul Patriarh Alexei l-a făcut Bisericii cimitirului din Taşchent, donîndu-i la sărbătoarea hramului, o icoană a Maicii Domnului, îmbrăcată în perle.

Pentru reparaţia Bisericii Ortodoxe din suburbia Tegel a Berlinului, tot Prea Fericitul Patriarh Alexei, a donat o însemnată sumă de bani.

III. — In partea „In apărarea păcii“, după telegrama I. P. S. Mitropolit Nicolae Krutiţchi şi Colomenschi, către d-rul Hewlet Johnson, este publicat articolul „Calea creştină către pace“, de A. Andreev.

Analizînd importanţa şi foloasele păcii, autorul constată „că încă nu puţini oameni, din diferite cauze, rămîn în afara luptei pentru pace. Şi oricît de amară ar fi constatarea pentru conştiinţa credincioşilor dar şi între aceştia se află încă însemnate grupe, care stau în afara obiectivului comun — pacea“. „Nu pricepi, cum de mai poate exista aşa ceva“... „care este cauza întunecării conştiinţei acestor oameni, care se consideră creştini? Ce perdea le stă înaintea ochilor lor? Oare nu le este clar sensul credinţei noastre, care se manifestă prin iubire către Dumnezeu şi către aproapele, în stăruinţa de a alunga vrajba şi a zidi

pacea?“ Oare au uitat ei porunca Domnului Iisus Hristos: „Fericiţi făcătorii de pace că aceia fii lui Dumnezeu se vor chema?“

— „Da! Pacea şi lupta pentru pace este o poruncă directă a Evangheliei şi oare a te sustrage de la lupta pentru pace nu înseamnă pentru creştini a nu împlini porunca Evangheliei a neglija însăşi învăţătura Mîntuitorului Hristos?“ Şi autorul continuă: „Ne pot spune şi chiar ne spun că lupta pentru pace este de domeniul politicei, iar Biserica are cîmpul ei de activitate — sufletele oamenilor, de mîntuirea cărora ea se şi ocupă. Intr-adevăr, politica nu constituie o problemă directă a Bisericii, dar pentru Biserică nu este indiferent ce se petrece şi în sfera politică a raporturilor omeneşti“. „*Biserica nu poate fi indiferentă faţă de manifestarea bună sau rea a oamenilor, indiferent de sfera în care se petrec lucrurile*“.

„Deşi Biserica are calea sa proprie şi deosebită, care duce la pace, şi care cale trece prin fiinţa proprie a omului, însă nu reesă din aceasta că ea trebuie să neglijeze strădania actuală a omenirii către pacea între popoare. Din contra, credincioasă fiinţei sale, Biserica trebuie să se bucure de orice manifestare de bunăvoinţă a oamenilor şi să lupte contra răului din activitatea umană. Dar cine poate pune la îndoială faptul că războiul este un rău, că strădania către pace, lupta activă pentru pace este o faptă bună?“ —, îşi încheie autorul prima parte a articolului său.

In partea a doua a acestui articol, asupra căruia ne-am oprit, aduce temeiuri în sprijinul luptei pentru pace din scrierile Sf. Ioan Gurădeaur.

Articolul următor din aceiaşi parte a revistei, rezervată luptei pentru pace, este întitulat: „*Să se împlinească!*“

Autorul, N. Iacovlev, plecînd de la declaraţia răspuns a Guvernului Sovietic, din 22 decembrie 1953, la nota preşedin-Einsenhower al S.U.A, din decembrie 1953, pune următoarea teză: *pacea nu poate fi cîştigată pe calea a tot felul de ameninţări şi violenţe, ci numai pe calea convorbirilor bazate pe respectul reciproc.*

Documentînd din punct de vedere creştin această teză, autorul se întreabă şi conclude: „Oare nu este aceasta o cale creştină?“ „Noi creştinii ortodocşi ne bucurăm şi binecuvîntăm această cale, fiindcă vedem în ea răsfrîngerea dreptăţii lui Dumnezeu...“, iar „Omului credincios rus i-a fost proprie întotdeauna credinţa în dreptatea lui Dumnezeu“...

IV. — In partea întitulată: „Predica bisericească“ este publicată predica ţinută de protoiereul S. Vetelev, profesor la Academia Teologică din Moscova, în Catedrala patriarhală, la ziua pomenirii Sfinţitului Alexei, Mitropolit al Moscovei. Predicatorul înfăţişează viaţa şi personalitatea acestui sfinţit părinte al Bisericii Ortodoxe Ruse, prezentîndu-l ca luptător pentru pace.

V. — Partea ce urmează cuprinde următoarele articole şi studii:

„Insemnătatea cruciadelor în dezvoltarea relaţiilor dintre Răsăritul Ortodox şi Apusul Catolic“, de A. Ivanov, docent la Academia Teologică din Moscova;

„Calea ruinei spirituale“, de A. Şişchin docent la Academia Teologică din Leningrad.

In acest articol este analizată atitudinea schismatică a aşa numitei „Biserici Ortodoxe Ruse de peste graniţă“, dela Carlovitz!

Urmează studiul protoiereului A. Sergheenco, docent la Academia Teologică din Leningrad: „*Despre Mişcarea Vechilor Catolici*“.

Capitolul articolelor este încheiat cu studiul istoric al profesorului de la Academia Teologică din Moscova I. Şabatin, despre „Biserica Coptă din Etiopia“.

VI. — „Din viaţa Bisericilor Ortodoxe Autocefale“, aşa se întitulează partea revistei, în care sînt publicate articolele informative asupra vieţii Bisericilor Ortodoxe şi asupra relaţiilor interortodoxe.

In numărul de faţă, sub titlul „In numele păcii şi al unităţii“ este publicată scrisoarea Patriarhului şi Sinodului Bisericii Bulgare, adresată Patriarhului Atenagora al Constantinopolului cu privire la noile relaţii dintre cele două Biserici, după restabilirea patriarhatului în Biserica Bulgară.

Articolul următor: „Biserica Ortodoxă grecească (din Elada) şi cea Rusească“ de I. Nichitin, cuprinde o serie de însemnări cu privire la relaţiile din trecut şi prezent dintre aceste două Biserici.

VII. — In „Cronica“ revistei este publicat articolul lui I. Alexeev, „Despre problema noei traduceri în limba rusă a Evangheliei de la Matei“.

Cronica îşi încheie cuprinsul cu cîteva ştiri despre „Oaspeţii străini la Patriarhia Moscovei“.

VIII. — In sfîrşit, în „Bibliografia“ revistei, sînt publicate rezumatele următoarelor dări de seamă din revistele de Teologie Ortodoxă de peste graniţă :

1. — „Despre cele trei însuşiri ale Bisericii“, Studiul profesorului V. Losschii, publicat în revista „Vestitorul Exarhatului Patriarhal Rusesc din Europa Occidentală“ Nr. 2-3/950, (ediţia în limba franceză ;

2. — „Erezia primatului papal“ — „Ce învaţă catolicii şi ce spune Biblia“ — studiul prof. Pr. P. Deheleanu publicat în „Ortodoxia“ Nr. 2-3/949 (Revista Patriarhiei Romîne).

Numărul 3/954 al „Revistei Patriarhiei din Moscova“ în primele pagini publică următoarele scrisori şi acte oficiale: Scrisorile de felicitări cu prilejul sărbătorilor Crăciunului, trimise Sanctităţii Sale Patriarhul Alexei al Moscovei de către Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Sanctitatea sa Atenagora şi de către Arhiepiscopul Spiridon al Atenei, întîiulstătător al Bisericii Ortodoxe din Grecia.

Sînt publicate, apoi telegramele de felicitare şi răspuns, schimbate între P. F. Patriarh Alexei şi P. F. Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei, cu prilejul sărbătorirei zilei de intronizare a Patriarhului Alexandru.

Cu aceiaşi ocazie s-au schimbat telegrame de felicitare şi răspuns între Mitropolitul Nicolae Krutiţchi şi Colomenschi şi Patriarhul sărbătorit, al căror text este publicat.

Cu ocazia vizitei la Debreţin a I. P. S. Mitropolit Nicolae Krutiţchi şi a conferirei diplomei de „doctor honoris causa“ de către Academia Teologică Reformată din acest oraş, s-au schimbat telegrame între P. F. Patriarh Alexei şi episcopul reformat, Peter Ianoş, locţiitorul de preşedinte al Sinodului Bisericii Reformate din Ungaria.

După publicarea acestor telegrame, partea oficială publică în scurt cîteva din hotărîrile Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse din şedinţa sa de la 9 februarie 1954.

Ultima ştire oficială este publicarea hotărîrei Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse din 25 februarie 1954, prin care Arhiepiscopul Ermoghen al Crasnodarului şi Cubanului este trimis în Statele Unite ale Americii şi învestit cu conducerea treburilor bisericeşti din Biserica Ortodoxă Rusă din America, ca reprezentant împuternicit al Patriarhului Moscovei şi al întregii Rusii.

II. — In partea numită „Viaţa Bisericească“, după informa-

ţia despre sărbătorirea la 4 februarie din acest an a „zilei de întronizare a P. F. Patriarh Alexei“, revista publică „Cronica Vieţii bisericeşti“, în care cititorii revistei sînt informaţi despre unele fapte şi evenimente din viaţa eparhiilor, parohiilor şi slujitorilor Bisericii Ortodoxe Ruse de la sfîrşitul anului 1953 şi începutul anului 1954.

Vizite canonice şi slujbe arhiereşti, jubilee de arhierească arhipăstorire, ca cel de 30 ani a episcopului Nectarie al Chişinăului, sînt amintite deopotrivă cu Jubileele de 50-60 ani de preoţească slujire în serviciul Bisericii.

In articolul „Biserica, monument de pe mormîntul Cazacilor dela Beresteci“, episcopul Inochentie scrie despre luptele Cazacilor de acum 300 de ani în urmă, cînd aceştia au venit în ajutorul ucrainienilor în lupta lor pentru eliberarea de sub jugul panilor polonezi şi pentru unirea cu Rusia.

Deşi trădaţi de tatari, cazacii nu s-au predat şi au luptat lîngă Beresteci pînă au fost măcelăriţi de armatele poloneze. Nepoţii lor au construit o biserică monument pe mormintele bunicilor, în amintirea luptei şi morţii lor.

Autorul descrie în partea a doua a articolului său, această biserică din punct de vedere arhitectonic şi istoric.

III. — „In apărarea Păcii“ cuprinde şi în acest număr un bogat şi inedit material informativ şi documentar.

A. Vasiliev, în articolul intitulat: „Misiunea prieteniei şi a păcii“, face o amplă dare de seamă despre călătoria în Ungaria a I. P. S. Mitropolit Nicolae Krutiţchi şi Colomenschi şi despre solemnităţile şi festivităţile ce au avut loc cu ocazia decernării şi înmînării diplomei de „doctor honoris causa“ I. P. S. Mitropolit Nicolae de către Academia Teologică Reformată din Debreţin „pentru activitatea sa ştiinţifică, culturală şi predicatorială“... şi „pentru munca neîncetată pentru păstrarea păcii în lume“.

Solemnitatea decernării şi înmînării diplomei a avut loc în ziua de 25 ianuarie 1954, în sala de festivităţi a Academiei Teologice Reformate din Debreţin. Solemnitatea s-a desfăşurat cu respectarea întregului ceremonial tradiţional al Academiei respective. La solemnitate au participat, în afară de corpul profesoral al Academiei, episcopul Albert Bereţchi, preşedintele Sinodului Bisericii Reformate, reprezentanţii autorităţilor locale şi ai

cultelor şi locţiitorul preşedintelui Comitetului Naţional pentru Apărarea păcii din Ungaria, Nanaşi.

După terminarea actului oficial al înmînării diplomei, Guvernul Ungar împreună cu Comitetul naţional pentru apărarea păcii şi Sinodul Bisericii Reformate au servit asistenţei o masă, la care au luat parte 600 de persoane.

In timpul şederei sale în Ungaria, I. P. S. Mitropolit Nicolae a ţinut două lecţii la Academia Teologică Reformată din Debreţin, o cuvîntare despre „Biserica în lupta pentru pace", în Catedrala reformată din Debreţin, precum şi două lecţii la Academia Teologică din Budapesta.

Patru mii de oameni au ascultat cuvîntarea pe care Mitropolitul Nicolae a ţinut-o în Catedrala reformată din Budapesta, despre „Apărarea Păcii — datorie pentru fiecare creştin şi pentru fiecare om cinstit".

Cele 10 fotografii, din cuprinsul paginilor, pe care este înşiruit acest articol, întregesc sugestiv această dare de seamă şi sînt o mărturie a călduroasei primiri, de către Biserica Reformată Ungară, a I. P. S. Mitropolit Nicolae Krutiţchi.

„Pentru pace—împotriva agresiunei", şi „Solidaritatea creştină" sînt cele două articole cu care-şi încheie revista cuprinsul acestei părţi.

In primul articol, I. Hibarin, după definirea noţiunei de agresiune arată că creştinismul nu se poate împăca cu agresiunea, dragostea creştină neavînd nimic cu faptele lui Cain.

Preotul I. Efimov, în cel de al doilea articol pe marginea scrisorii, pe care reprezentanţii Bisericii Luterane Slovace din Cehoslovacia au trimis-o, la 13 ianuarie 1954, Mitropolitului Nicolae Krutiţchi şi Colomenschi, aminteşte de solidaritatea care s-a manifestat la conferinţa interconfesională din Cehoslovacia, din anul 1950.

IV. — Predica „Postul mare", de preotul I. Potapov este publicată în partea intitulată „Predica bisericească".

V. — In partea intitulată „Articole", acest număr cuprinde următoarele articole şi studii:

„Invăţător al Bisericii" este un articol semnat de I. P. Bogoslovschi, în care autorul, înfăţişînd activitatea Mitropolitului Filaret (Drozdov) al Moscovei, îl aşează pe aceasta în *sînul învăţătorilor Bisericii.*

În studiul următor: „Despre problema restabilirii textului primar grecesc al Noului Testament", A. Ivanov, docent al Academiei Teologice din Moscova, ajunge la concluzia că „în problemele de text ca şi în toate celelalte chestiuni, teologii ortodocşi trebuie să se conducă după regula: „nihil aliud probamus, nisi quod Ecclesia".

Profesorul Şabatin de la Academia Teologică din Moscova semnează articolul „Biserica Ortodoxă din Albania" în care prezintă istoricul acestei biserici.

„Cu privire la viitorul Sinod ecumenic", de profesorul preot Liviu Stan dela Institutul Teologic din Bucureşti, ultimul din articolele publicate în revistă în numărul de faţă, este o prescurtare tradusă în limba rusă după manuscrisul autorului.

VI. — Capitolul „Din viaţa Bisericilor Ortodoxe Autocefale" cuprinde: 1) O dare de seamă despre solemnitatea „sărbătorirei zilei de intronizare a Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei, solemnitate ce avut loc în biserica Patriarhiei Antiohiei din Moscova la 31 ianuarie 1954", 2) în articolul „Părere nemotivată", A. Sergheev răspunde celor susţinute de Arhimandritul Partenie Coinidis în articolul său „Biserica Ortodoxă Rusă şi justa înţelegere a sensului Autocefaliei", articol publicat în revista „Pantenos" Nr. 1/953.

VII. — In „Cronica" revistei în articolul: „Rugăciuni ecumenice pentru necesitatea creştinismului" A. Vedernicov scrie că „adevărata unitate nu poate fi cîştigată fără unitate de conştiinţă..., fără unitatea în mărturisirea de credinţă".

Protoiereul A. Sergheenco scrie despre „al XVI-lea congres internaţional al vechilor Catolici", care s-a ţinut în septembrie 1953 la München. Cronica se încheie cu ştiri despre oaspeţii străini veniţi în vizită la Patriarhia Moscovei, în lunile ianuarie şi februarie din acest an.

VIII. — „Bibliografia" revistei cuprinde cîte o scurtă prezentare a revistelor: „Foaie bisericească", organul Eparhiei Şanhaiului din Exarhatul Patriarhiei Moscovei, pentru Asia răsăriteană şi „Cronica bisericească", organul (în limba maghiară) a protopopiei ortodoxe din Ungaria.

Urmează un rezumat al articolului arhimandritului Partenie Coinidis, intitulat: „1054-1954" şi publicat în revista „Pantenos"

Nr. 32/953, precum şi o recenzie a două lucrări ale profesorului bulgar Ivan Snegarov: „Legăturile spirituale culturale dintre Bulgaria şi Rusia în Evul Mediu“ şi „Legăturile culturale şi politice dintre Bulgaria şi Rusia în decursul secolelor XVI-XVIII“.

Bibliografia încheie cuprinsul acestui număr cu prezentarea cărţii: „Biserica Catolică-Veche în Ţările de Jos“, „Doctrina şi Istoria“, de Engelbert Lagervei, episcop de Dewenter.

Preot Ioan Loghin Ţurcanu-Iaşi

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN ARHIEPISCOPIA IAŞILOR

I. - INALT PREA SFINŢITUL MITROPOLIT VIZITEAZĂ MĂNĂSTIREA NEAMŢU

Dorind să constate personal cum se desfăşoară activitatea tipografiei centrului mitropolitan şi a şcoalei de cîntăreţi bisericeşti care funcţionează la mănăstirea Neamţu, să vadă, totodată cum merg lucrările de restaurare la această mare mănăstire, miercuri 24 martie a. c., Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a plecat spre regiunea pitorească a Neamţului.

La Tg. Frumos, apoi la Paşcani, fiind conferinţe preoţeşti de orientare, I. P. S. Mitropolit Sebastian s-a oprit să împărtăşească preoţilor din cele două protopopiate îndrumări privind activitatea lor pastorală şi socială. I. P. S. Sa a insistaţ, îndeosebi, atît la Tg. Frumos cît şi la Paşcani, asupra a două probleme care stau în faţă: cea legată de sfîntul şi marele post, în timpul căruia credincioşii caută mai mult ca de obicei biserica şi pe preot. In oficiul său de slujitor şi mai cu seamă de duhovnic, preotul trebuie să aibă tact şi prudenţă, să îndrumeze, să ajute ca un bun pedagog pe credinciosul care vine să-şi mărturisească păcatele. Inalt Prea Sfinţitul Sebastian a arătat că purtarea preotului este un bun şi grăitor exemplu în faţa credincioşilor, de aceea le cere viaţă curată ca să lumineze înaintea tuturor.

A doua problemă, asupra căreia a insistat Inalt Prea Sfinţia Sa, este cea legată de muncile agricole de primăvară. Preotul, aşa cum s-a arătat în pastorala specială, pe care Inalt Prea Sfinţitul Sebastian a trimis-o în Eparhie, ca alături de ceilalţi factori din viaţa unui sat, este dator să popularizeze şi să sprijine între credincioşi măsurile şi hotărîrile conducătorilor patriei noastre privind modul şi condiţiunile în care plugarul trebuie să-şi desfăşoare munca sa agricolă. Credinciosul plugar trebuie lămurit şi convins că în vederea unor roade bune şi bogate trebuie să caute neapărat pe tehnician, să aplice metode înaintate de muncă.

Preoţii din cele două protopopiate, prin întîistătătorii lor, s-au

angajat să asculte şi să împlinească în munca lor sfaturile şi îndrumările părinteşti ale chiriarhului lor.

La mănăstirea Neamţ, Inalt Prea Sfinţitul Sebastian a ajuns cînd clopotele vesteau ora vecerniei. Incepînd marele praznic al Bunei Vestiri, a oficiat slujba privegherei înconjurat de P. C. Arhimandrit Melchisedec Dimitriu, stareţul mănăstirii, şi de un impunător sobor de preoţi şi diaconi. A doua zi a oficiat Sfînta Liturghie şi a hirotonit în diacon pe candidatul V. Dragu.

La sfîrşitul slujbei dumnezeeşti, Inalt Prea Sfinţitul a rostit în faţa sutelor de credincioşi şi a soborului călugăresc o predică, în care a spus între altele, că Buna Vestire este sărbătoarea care aminteşte de vestirea întrupării Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos din Prea curata şi pururea Fecioara Maria. Peste tot, în cîntările liturgice ale zilei acesteia se vede că astăzi s-a făcut începutul mîntuirii noastre, astăzi bunul Dumnezeu a trimis pe îngerul Gavriil să vestească întruparea Mîntuitorului celui prezis de profeţi, celui nădăjduit şi aşteptat de credincioşi. De aceea, această zi, ca şi Naşterea sau Invierea Domnului, este o zi de bucurie duhovnicească.

Această sărbătoare creştină, a continuat Inalt Prea Sfinţia Sa, ne arată bunătatea cea mare a lui Dumnezeu, iubirea Sa nemărginită faţă de făpturile Sale. Dacă un credincios înţelept gîndeşte la învăţătura pe care Ne-a dat-o Mîntuitorul cît timp a trăit între oameni,-învăţătura iubirii, dreptăţii şi păcii; dacă gîndeşte la umilinţele şi batjocurile pe care Mîntuitorul le-a primit de la cei pe care i-a învăţat să se iubească, să trăiască în frăţie şi pace; dacă gîndeşte la Naşterea Mîntuitorului nostru, vede, fără îndoială, mila, bunătatea şi iubirea lui Dumnezeu. Vestirea întrupării Domnului, accentuiază Inalt Prea Sfinţia Sa, învăţătura dumnezeească pe care a dat-o şi bunătatea lui Dumnezeu sporesc astăzi bucuria credincioşilor.

Intrucît această mare sărbătoare a bisericii noastre este sărbătorită primăvara, întrucît cei mai mulţi ascultători erau ţărani muncitori de pămînt din satele vecine, întîistătătorul bisericii moldovene s-a ocupat în predica sa şi de problemele specifice timpului în care trăim. „Buna Vestire", continuă Inalt Prea Sfinţia Sa sporeşte bucuria credincioşilor şi pentru motivul că vesteşte începerea timpului de înnoire a firii înconjurătoare.

Orice credincios muncitor şi harnic urzeşte planuri de lucrări cu nădejdea roadelor bogate. El pregăteşte uneltele necesare în vederea lucrului pe ogoare pentru a-şi asigura sie-şi, familiei

sale, muncitorilor din mine, uzine şi întreprinderi, salariaţilor şi intregului popor pînea cea de toate zilele.

„Voi, dragii mei, care sînteţi în cea mai mare parte muncitori pe ogoare, bucuraţi-vă că roadele muncii voastre asigură viaţa şi energia muncitorilor din mine şi din fabrici. Munca voastră se desfăşoară în aer liber, sub razele binefăcătoare ale soarelui, în adierea vîntului, în cîntecul păsărilor. Munca muncitorului din mine este mult mai grea. Am trăit douăzeci de ani între muncitorii mineri din valea Jiului şi am putut vedea că munca lor este mai grea. Ei, cu toate acestea, smulg din fundul pămîntului metalele şi cărbunii, cu nădejdea şi bucuria că produsele muncii lor ajung sub formă de unelte în mînile voastre, sau pe şantierele patriei noastre. Siliţi-vă, dar, şi vă arătaţi iubirea faţă de patrie şi faţă de semenii voştri prin munca voastră stăruitoare şi sistematică, prin ascultarea îndrumărilor care vă vin din partea specialiştilor şi a tehnicienilor".

In partea ultimă a predicei sale, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit s-a ocupat de problema păcii, arătînd că pentru apărarea şi întărirea păcii, alături de luptătorii din întreaga lume, se găsesc şi slujitorii bisericii. Pentru ei pacea este un testament lăsat de Domnul şi Mîntuitorul nostru Hristos. Peste tot în Sfînta Scriptură se găsesc temeiuri care îi obligă să urmărească şi să lucreze pentru pace. Aminteşte credincioşilor de cîntarea îngerilor la Naşterea Domnului „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace şi între oameni bunăînvoire", de însăşi faptul dumnezeesc al bunei vestiri, prin care Dumnezeu cu bunătatea Sa dă pacea cea duhovnicească. Ir îndeamnă apoi pe ascultători să se iubească unii pe alţii, să trăiască în frăţie şi în pace, să împlinească legile şi poruncile Bisericii şi ale Statului, să respecte fiecare credinţa altuia, să-şi facă fiecare examenul conştiinţei sale, să-şi mărturisească păcatele şi să primească Sfîntul trup şi sînge al Domnului înainte de marea sărbătoare a Invierii.

In încheiere, Inalt Prea Sfinţitul Sebastian comunică ascultătorilor săi starea sa deosebită sufletească de bucurie prin cuvintele: „Astăzi şi eu personal am o mică sărbătoare şi am venit la Mănăstirea Neamţu, în mijlocul acestor călugări smeriţi să mă rog împreună cu ei şi cu voi şi să dau slavă lui Dumnezeu că de acum patru ani, de cînd am fost înscăunat ca Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, m-a ţinut pe deplin sănătos ca să-mi pot face datoria faţă de Biserică şi de ţară. Am găsit la credincioşii moldoveni, la preoţi şi călugări, la autorităţile locale ale Statului, în-

ţelegere şi sprijin în toate acţiunile mele, încît pot spune că sînt mai tînăr şi cu mai multă putere de muncă. Imi voi continua munca mea de arhipăstor al vostru spre slava sfintei noastre Biserici şi a patriei noastre scumpe".

După terminarea slujbei în biserică, Inalt Prea Sfinţitul şi vieţuitorii din mănăstirea Neamţu, au trecut în trapeză, unde au luat, în comun, masa.

Părintele Melchisedec, Stareţul Mănăstirii, într-o cuvîntare îşi arată mulţumirea sa şi a întregului sobor, pentru cinstirea deosebită pe care înaltul chiriarh al Moldovei a arătat-o mănăstirii Neamţ, venind să vadă activitatea acestei Mănăstiri şi să oficieze Sfînta Liturghie tocmai în ziua cînd se împlinesc patru ani de la înscăunarea sa ca Mitropolit. Prea Cuvioşia Sa subliniază că înaltul păstor al Moldovei, a venit, acum patru ani, cu o experienţă bogată de preot, protopop, vicar, episcop şi arhiepiscop şi de atunci munceşte fără încetare pentru binele bisericii şi al credincioşilor, pentru apărarea păcii în lume.

Sfaturile bune şi îndrumările date credincioşilor izvorăsc din inima şi mintea chiriarhului, ca apa curată dintr-un izvor de munte. Alături de Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, care a dat mănăstirilor noastre o viaţă nouă, Mitropolitul Moldovei a lucrat cu rîvnă la înălţarea şi reorganizarea acestora. Urează ca încheere, Inalt Prea Sfinţitului Sebastian, ani mulţi cu sănătate deplină, putere de muncă şi roade cît mai bogate pentru mănăstiri, biserică şi patrie.

Inalt Prea Sfinţitul Sebastian mulţumeşte pentru cuvintele şi urările ce i-au fost adresate cu ocazia împlinirii a patru ani: „Am ajuns, spune I. P. S. Sa, la vîrsta psalmistului, dar nu mă simt îmbătrînit. Moldova cu frumuseţile ei, cu oamenii ei buni şi muncitori, cu mănăstirile ei m-a întinerit. Mă bucur că văd în jurul meu credinţă curată şi dragoste creştinească. Aceasta mă îndeamnă să lucrez cu aceiaşi rîvnă şi în viitor.

Mănăstirile şi cu deosebire Mănăstirea Neamţu au împlinit în trecutul neamului nostru un rol important. Călugării care vieţuiesc astăzi în această mănăstire trebuie să urmeze linia înaintaşilor. Tradiţiile şi învăţăturile lăsate aici de fericitul Paisie sînt încă destul de vii. Impletiţi munca şi rugăciunea ca să fiţi folositori celor ce vin la voi. Nu uitaţi nici un moment că exemplul vieţii voastre influenţează pe cei care vă văd şi vă aud".

La sfîrşitul mesei comune soborul cîntă „Pre stăpînul şi arhiereul nostru, Doamne îl păzeşte întru mulţi ani".

II. – SERBAREA DE LA ŞCOALA MEDIE DE CÎNTĂREŢI BISERICEŞTI IN CINSTEA I. P. S. MITROPOLIT SEBASTIAN

In ziua de 25 martie a. c., ora 16, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a inspectat tipografia Centrului Mitropolitan de la Sfînta Mănăstire Neamţ. Colectivul de lucru al tipografiei a dat informaţiile necesare şi a răspuns la toate întrebările puse de chiriarh, privind stadiul în care se găsesc lucrările. Colectivul s-a angajat faţă de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit ca să depună toată stăruinţa ca pînă la sfîrşitul anului să apară „Osteneli Chiriarhale" ale I. P. S. Mitropolit Sebastian, Cartea de rugăciuni, Invăţătura de Credinţă creştină ortodoxă, precum şi lucrările curente (Revista, Calendarul, Pastorale, etc,).

Dela tipografie a trecut în sala de festivităţi a şcolii de cîntăreţi bisericeşti.

P. C. Director diacon Ioan Ivan a rostit o scurtă cuvîntare de bun venit, din care însemnăm între altele: „Ziua de astăzi, pentru ostenitorii acestui aşezămînt de pregătire cărturărească şi duhovnicească, este o zi de mare bucurie şi va rămîne viu întipărită în inimile lor. La bucuria pe care o dă oricărui creştin faptul dumnezeesc al Bunei Vestiri, pentru noi, ostenitorii şi elevii de la această şcoală, bucuria este sporită de faptul că avem în mijlocul nostru pe conducătorul spiritual al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, de la înscăunarea căruia se împlinesc chiar astăzi patru ani. Din viaţa Chiriarhului nostru desprindem însuşiri şi atitudini care pentru noi, profesori sau elevi, sunt un imbold în munca noastră".

In continuare părintele director face un scurt raport asupra activităţii desfăşurate la această şcoală, insistînd mai cu seamă asupra ajutorului pe care şcoala îl primeşte de la Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, urează înaltului oaspete bun venit şi anunţă programul serbării: coruri, poezii şi piesa cu temă religioasă Longhin sutaşul, de Justinian Dalea.

In cadrul serbării P. C. Arhimandrit Ghenadie Niţoiu a rostit următoarea conferinţă:

Inalt Prea Sfinţite Stăpîne,
Prea Cuvioase Părinte Stareţ,
Prea Cucernice Părinte Director,
Prea Cuvioşi Părinţi Profesori,
Mărit sobor al Sfintei Mănăstiri Neamţu,
Iubiţi elevi,

Veniţi iubitorilor de praznic ca împreună să sărbătorim pe păstorul şi pe părintele nostru, pe întîi stătătorul, pe îndrumătorul, pe învăţătorul şi pe cîrmaciul sufletelor noastre, care s-a învrednicit – primind cununa ostenelelor – de a urca treapta cea mai înaltă a ierarhiei superioare, păstorind cu demnitate şi cu cinste poporul drept credincios al sfintei şi de Dumnezeu păzitei Mitropolii a Moldovei şi Sucevei. Şi este un moment înălţător, astăzi cînd se împlinesc 4 ani dela înscăunare şi cu atît mai mult pentru noi cei de aici, de a avea fericitul prilej de sărbătorire, de adîncă supunere şi de aleasă preţuire.

Ne bucurăm că această aniversare se petrece aici în lavra cea mai veche a Moldovei, care a dăruit scaunului vlădicesc mulţi ierarhi mari, cărturari, adînci trăitori ai pravilelor călugăreşti, distinse talente artistice: pictori, sculptori, legători, caligrafi, miniaturişti, meşteri tipografi, slujitori desăvîrşiţi ai sfintelor slujbe din noapte şi din zi. Ne aflăm în această şcoală, tot pe vatra sf. mănăstiri aşezată, deaore sfînta mănăstire în toate timpurile a alcătuit o şcoală a evlaviei *şi a culturii romîneşti*, iar şcoala noastră de astăzi continuă firul trecutului, de a pregăti pe viitorii clerici în duhul ortodoxiei şi a pravilelor bisericeşti, adăpîndu-se din mireasma duhovnicească a aşezărilor călugăreşti.

Şi în această atmosferă de pietate şi reculegere, prielnică studiului şi întăririi sufleteşti, stimăm şi preţuim complexa personalitate şi multilaterala munca pe care aţi depus-o în cîmpul păstoraţiei timp de 47 ani, aproape o jumătate de veac.

Inalt Prea Sfinţia Voastră, cel ce ne sînteţi Părinte şi Stăpîn, acum cînd faceţi un popos – după 4 ani – dela păşirea pe scaunul vlădicesc de la Iaşi se cuvine să aducem şi noi florile recunoştinţei precum aduc închinătorii creştini, de ziua praznicilor împărăteşti, pîrga şi rodul cel mai ales şi mai frumos al muncii lor, la Altarul Domnului şi Mîntuitorului Hristos.

Pentrucă vedem în Inalt Prea Sfinţia Voastră:

„Pe omul care a pornit de jos, neajutat de nimeni,
ca prin munca necontenită să ajungă preot şi de aici,

rînd pe rînd, diferite demnităţi, pînă la aceea pe care o onoraţi în prezent.

„Pe dascălul şi învăţătorul sufletesc al miilor de credincioşi din Ardeal, ca şi al sutelor de mii din Moldova, pe preotul de sat şi pe protopopul de pe meleagurile ardelene, demnitate de cinste, dar şi de răspundere.

„Pe duhovnicul distins şi pe sfătuitorul înţelept al celor rătăciţi pe cărările vieţii,

„pe Cuvîntătorul desăvîrşit şi tîlcuitorul iscusit al sfintei Scripturi,

„pe reînnoitorul de sfinte locaşuri, pe ziditorul de biserici şi de suflete, cărora le-aţi împărţit cu dărnicie comorile sufleteşti ale sfintelor învăţături.

„Vă vedem propovăduind – cu vreme şi fără vreme – iubirea de Dumnezeu şi de oameni, ca şi a Patriei cinstire,

„v-aţi arătat cîrmaci înţelept în vremuri grele ferind turma de reaua întîmplare,

„mare apărător al păcii, v-a aflat întru primejdii lumea şi sînteţi un neînfricat propovăduitor al acestui măreţ şi scump ideal al omenirii – pacea.

„Vă vedem sacrificînd o imensă sumă bănească pentru întreţinerea celor peste 100 de elevi şi studenţi – adevăraţii copii ai I. P. S. Voastre – viitori slujitori ai Bisericii lui Hristos – deschizîndu-le drumul misiunii creştine în popor.

„Sunteţi arhiereul-misionar deschizător de drumuri noi în spiritul celei mai autentice lucrări pastorale, fiind permanent în mijlocul credincioşilor, ca acolo unde este turma şi să fie păstorul".

Inalt Prea Sfinţite Stăpîne,

Sînteţi păstorul spiritual al marei obşti creştine de pe meleagurile Moldovei şi ne-aţi dovedit cu prisosinţă că sînteţi Păstorul cel bun şi noi am văzut, că v-aţi pus şi sufletul pentru această obşte.

Sînteţi reprezentantul lui Dumnezeu şi trimis pentru oameni, înveşmîntat cu autoritatea unei misiuni dumnezeeşti, binevestind cuvîntul Evangheliei şi arătînd voia lui Dumnezeu printre oameni sfinţirea tuturor, dreptatea şi adevărul care este Hristos.

Sînteţi reînnoitor al vieţii creştine, crainicul unui suflet nou, al unui suflet trăitor în vremuri noi, de prefaceri sociale, cînd trebuie să domnească dreptatea şi dragostea, în locul nedreptăţilor şi al învrăjbirilor.

Vedem în I. P. S. Voastră pe neobositul şi harnicul ierarh, care colindă de la un capăt la altul Eparhia, ducînd binecuvîntarea şi darul lui Dumnezeu — atît preoţilor cît şi credincioşilor — interesîndu-Vă de felul cum îşi îndeplinesc datoria, dîndu-le sfaturi şi îndemnuri şi cele de lipsă.

Vă vedem mereu în plină activitate, în plin entuziazm în ducerea la bun sfîrşit al tuturor treburilor duhovniceşti şi sociale. Vă urmărim şi ne întrebăm, cum destinul v-a rînduit ca să îndepliniţi aşa de multe treburi şi să fiţi aşa de împărţit în marile lucrări la care sînteţi chemat să le faceţi? Căci de multe ori într-un timp record aţi fost, fie la Moscova, fie la Varşovia, ca apoi să veniţi la Bucureşti, iar de acolo la Iaşi, ca apoi fără odihnă să mergeţi în Eparhie, fie la parohii de ţară, fie la mănăstiri, fie la conferinţe preoţeşti sau protopopeşti sau alte lucrări cu caracter vital pentru Biserică.

Inalt Prea Sfinţite Stăpîne,

In praznicul acesta al Bunei Vestiri, cînd se împlinesc şi 4 ani de la înscăunarea I. P. S. Voastre pe scaunul de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei după 46 de ani de muncă, dintre care 3 ca Episcop şi Arhiepiscop şi 4 ca Mitropolit, pupă atîtea şi atîtea realizări în toate laturile, ne apare imaginea I. P. S. Voastre ca a unui patriarh biblic îmbrăcat în aureola arhieriei lui Hristos, care se găseşte încadrată în fresca majestoaselor figuri de ierarhi, care străjuesc şi apără destinele Bisericii şi ale păcii din veacul nostru.

Vor bate astăzi clopotele la Crăciuneştii din depărtare ca şi la Vulcan, ca şi la Haţeg, Satmar, Odorhei, ca şi în legendarul Maramureş, ca şi la istorica Suceavă, cum şi în cele 1050 de biserici din cuprinsul Moldovei, pomenind cu smerenie numele I. P. S. Voastre, rugînd pe Dumnezeu de sănătate şi zile îndelungate.

Işi vor aduce aminte şi membrii Sf. Sinod de această aniversare, rugînd pe Dumnezeu ca Arhieria Voastră s-o pomenească întru împărăţia Sa cea cerească. Acum cînd vă privim şi ne staţi

în față, împărtășind tuturor binecuvîntările cerești, zicem și noi ca Evanghelistul: Fost-a om trimis de Dumnezeu ca arhipăstor al Moldovei și Sucevei - numele lui este Sebastian.

Pe acesta Doamne, îl păzește întru mulți ani!

* * *

La sfîrșitul serbării Inalt Prea Sfințitul Mitropolit adînc mișcat de manifestarea de la școala de cîntăreți, a mulțumit pentru modul în care a fost pregătită și desfășurată această serbare declarînd că ea a întrecut așteptările.

A mulțumit părintelui director, P. C. Profesori și elevilor, dîndu-le sfaturi și îndrumări privind munca fiecăruia. A acordat suma de 6300 lei pentru a se se procura haine elevilor mai săraci și pentru a se organiza o excursie la sfîșitul anului școlar.

Trecînd în cancelaria școlii, I. P. S. a binevoit a scrie în condica de prezență:

„Ziua de 25 martie 1954, aniversarea a patru ani de la intronizarea noastră la Iași, am petrecut-o la lavra Neamțului și la școala medie de cîntăreți bisericești, care școală a subliniat importanța zilei prin o frumoasă și bine pregătită serbare creștinească și patriotică.

Recunoștința și prețuirea noastră pentru părintele director I. Ivan, întreg corpul prefesoral și elevii harnici ai școalei noastre bisericești".

Cu arhierești binecuvîntări!

† *SEBASTIAN*
Mitropolitul Moldovei și Sucevei

III. - VIZITA DE INSPECȚIE A INALT PREA SFINȚITULUI MITROPOLIT LA SEMINARUL MONAHAL DE LA MĂNĂSTIREA AGAPIA, LA MĂNĂSTIRILE SECU ȘI SIHĂSTRIA.

A doua zi de praznicul Bunei Vestiri, 26 martie a. c., Inalt Prea Sfințitul Mitropolit a prezidat Conferința preoțească de orientare de la Tg. Neamț. In cadrul acestei conferințe înaltul păstor a dat preoților instrucțiuni privind activitatea lor pastorală în timpul sfîntului și marelui post, apoi i-a îndemnat să sprijine cu toată puterea lor de muncă campania de lucrări agricole din primăvara anului 1954.

După ce Inalt Prea Sfinţia Sa a terminat expunerea, s-a îndreptat spre Mănăstirea Agapia, pentru a vizita şi inspecta Seminarul Monahal de călugăriţe.

La seminar a fost întîmpinat de P. C. Stareţă Veronica Constantinescu, care în numele soborului şi a elevelor şi-a exprimat bucuria de a avea ca oaspete pe Chiriarhul Moldovei. Inalt Prea Sfinţitul s-a interesat în mod special de situaţia şcolară şi de purtarea elevelor provenind din mănăstirile şi schiturile Arhiepiscopiei Iaşilor. A vizitat apoi atelierele de covoare şi ţesături ale mănăstirii în care harnicile călugăriţe îşi arată priceperea şi măestria lor artistică.

In după amiaza aceleiaşi zile Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a plecat spre mănăstirea Secu, unde a fost întîmpinat de sobor în frunte cu P. C. Stareţ Ghedeon Coşofreţ, care a arătat îndreptăţita mulţumire pe care o are astăzi mănăstirea Secu primind această vizită. Urînd bun venit, doreşte înaltului păstor „zile bune şi senine pentru lauda bisericii moldovene şi pentru ocrotirea şi întărirea mănăstirii Secu".

Inalt Prea Sfinţitul mulţumeşte stareţului şi soborului pentru primirea făcută, accentuează că a venit să îndrepte şi să întărească pe vieţuitorii mănăstirii şi pe credincioşii satelor, mai ales că va sluji Sf. Liturghie în catedrala Mănăstirii. „Monahii, spune în continuare, trebuie să se îngrijească de mîntuirea lor personală, dar trebuie să stea şi în slujba bisericii şi a societăţii în mijlocul căreia trăim. Marii călugări ai bisericii creştine, Antonie, Pahomie, Efrem Sirul şi alţii au fost stăpîniţi de iubirea de Dumnezeu, iubirea de oameni, supunerea către întîistătătorii obştiilor monahale, de ascultarea însoţită de smerită cugetare şi sfinţită rugăciune a minţii".

A doua zi, sîmbătă 27 martie, după ce a oficiat Sf. Liturghie în cadrul căreia a hirotonit pe elevul monah Grighentie Damian în diacon, a vizitat şi inspectat mănăstirea Sihăstria, unde a fost înconjurat de dragostea călugărilor şi credincioşilor care întîmplător se aflau acolo.

Duminică 28 martie, ziua crucii, a oficiat Sf. Liturghie la Secu, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. A hirotonit în diacon pe elevul Gherontie Ştefan.

La sfîrşitul Sfintei Liturghii a vorbit credincioşilor despre însemnătatea sfintei cruci, subliniind că sărbătoarea Sf. Cruci în mijlocul postului este un popas duhovnicesc pentru credincioşii creştini şi în acelaş timp un îndemn la rugăciune şi smerenie.

„Crucea, spune I. P. S. Sa, prin răstignirea Mîntuitorului a devenit armă de sfinţenie şi de mîntuire. Lemnul, pomul vieţii, cînd nu s-a ţinut seamă de porunca lui Dumnezeu a adus suferinţă şi moarte; lemnul crucii pentru cine trăieşte după sfintele adevăruri a adus sfinţenie şi izbăvire". In partea a doua a predicii sale a vorbit despre pacea care trebuie apărată şi întărită cu orice preţ. Arătînd dureroasele urmări ale războaelor, a spus: „Lacrămile încă nu s-au uscat în ochii părinţilor care-şi aşteaptă sprijinul bătrîneţelor, a mamelor care-şi aşteaptă feciorii, a soţiilor care-şi aşteaptă soţii. Războaiele trecute au fost dezastroase şi au lăsat urme care nu se pot repara: invalizi de toate felurile, orfani, văduve şi părinţi îndureraţi. De aceea datoria noastră a tuturor este să luptăm pe toate căile şi prin toate mijloacele pentru apărarea şi întărirea păcii.

După o activitate misionară de cîteva zile, în timpul căreia a dat îndrumări preoţilor la conferinţele de orientare, elevilor de la şcolile bisericeşti, călugărilor din mănăstiri şi a binecuvîntat pe credincioşi, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a revenit la reşedinţa sa cu mulţumirea împlinirii lucrului celui bun.

Pr. Sc. P.

IV. - ŞEDINŢA SINODULUI MITROPOLITAN DE LA IAŞI

Inalt Prea Sfinţitul Sebastian Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, constatînd că o serie de probleme bisericeşti au nevoie de o rezolvare unitară, a convocat Sinodul Mitropolitan, la reşedinţa din Iaşi, pentru ziua de 19 martie 1954.

După invocarea Sf. Duh, I. P. S. Mitropolit, Preşedintele Sinodului, deschide şedinţa şi salută prezenţa P. S. Teofil, Episcopul Romanului şi Huşilor, şi a celorlalţi colaboratori de la cele două Centre Eparhiale, Iaşi şi Roman, care iau parte ca organe consultative în legătură cu lucrările prezentate Sinodului.

Inalt Prea Sfinţia Sa arată că se constată o perfectă colaborare între conducătorii celor două eparhii şi doreşte ca şi în viitor să se poată lucra cu aceiaşi dragoste şi să dea roade bune.

In ce priveşte examenul de capacitate preoţească a cărui necesitate era reclamată de faptul că în anul 1953 s-a ţinut numai o singură şedinţă, deşi erau candidaţi care cereau să fie examinaţi în vederea unei eventuale hirotonii, s-a hotărît să se ţină acest examen, la care s-au prezentat un număr de cinci candidaţi licenţiaţi în teologie.

După examinarea scrisă şi orală a candidaţilor, Sinodul a declarat reuşiţi la examenul de capacitate preoţească pe următorii candidaţi:

1. - Dăncescu Eugen
2. - Dragu Vasile
3. - Irinei Vasile
4. - Pelin Constantin
5. - Solomon Vasile

I. P. S. Mitropolit Sebastian, după încheerea lucrărilor de examen, a felicitat pe tinerii teologi şi le dă sfaturi duhovniceşti de felul cum trebuie să păşeoscă în viaţa preoţeasca.

Prea Sfinţitul Teofil urează viitorilor preoţi bună sporire în lucrul Domnului şi să nu uite sfaturile primite aici de la însăşi arhipăstorul şi Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.

S-an luat în discuţie propunerile pentru rangurile bisericeşti din partea Eparhiei Romanului şi a Arhiepiscopiei Iaşilor, şi din şedinţă s-au aprobat aceste propuneri şi anume:

Preotul Gheorghe Vremir, rangul de iconom stavrofor.

Pr. Constantin Radu, Vasile Manoliu, C. Cazacu şi Vasile Marolă, rangul de iconom.

Ieromonahului Iachint Bosancea, de la schitul Corlăteni raionul Cîmpulung, rangul de protosinghel.

I. P. S. Mitropolit, după vizitele făcute la şcoala de cîntăreţi bisericeşti din Mănăstirea Neamţu a constatat că din punct de vedere administrativ şcoala merge foarte bine, lucru destul de îmbucurător pentru cei doi Chiriarhi. Constatările vin şi de la alte persoane care au vizitat şcoala, trimise de la autorităţile superioare bisericeşti.

In curînd, ambii chiriarhi vor face o vizită la şcoala de cîntăreţi pentru a face inspecţia şi din punct de vedere didactic.

Se ia apoi în discuţie vagabondajul călugărilor şi se hotărăşte o dispoziţie unitară pe ambele eparhii şi anume:

a. - Protopopii vor pune în vedere preoţilor la proxima conferinţă preoţească, ca aceştia să identifice în parohii, pe toţi călugării vagabonzi, comunicîndu-i Inaltei Chiriarhii, spre a se lua măsurile cuvenite.

b. - Se va pune în vedere tuturor stareţilor să nu mai învoiască pe călugări decît în cazuri excepţionale bine motivate.

c. - Se va cere Mănăstirii Slatina, raionul Fălticeni, să comunice urgent relaţiuni asupra cazului cu călugărul Chiril Şaramet.

Revista oficială „Mitropolia Moldovei şi Sucevei“ va fi susţinută prin colaborarea preoţilor din ambele eparhii, materialul pentru redacţie va fi scris din timp, cu mare atenţie în ceea ce priveşte fondul şi forma.

I. P. S. Mitropolit anunţă că se află sub tipar lucrarea „Osteneli Chiriarhale“, în care se cuprind cuvîntările, pastoralele şi îndrumările duhovniceşti şi gospodăreşti ale Inalt Prea Sfinţiei Sale, date preoţilor in cursul celor 4 ani de arhipăstorie, şi roagă pe P. S. Teofil, ca să aceepte difuzarea ei la parohii şi preoţilor din cuprinsul Episcopiei Romanului şi Huşilor. Prea Sfinţitul Teofil consimte bucuros ca această lucrare să împodobească bibliotecile parohiale şi personale ale preoţilor, fiind un îndreptar în toate problemele actuale.

Se dă permisiunea celor trei protopopi din regiunea Bacău (raioanele Piatra, Ceahlău şi Tg. Neamţ) ca să meargă cînd vor fi chemaţi la regiune sau la Sf. Episcopie în chestiuni administrative.

In problema campaniei agricole I. P. S. Mitropolit, stăruie asupra îndeplinirii la timp a însămînţărilor şi a tuturor muncilor agricole de primăvară, stabilind de comun acord cu Prea Sfinţitul Teofil, ca în timpul campaniilor agricole, Sf. Liturghie să fie terminată mai dimineaţă ($8^1/_2$-9) ghidîndu-se după dispoziţiile date de Sf. Patriarhie.

Părintele vicar D. Petrea de la Episcopia Romanului, ridică problema colportajului, a Cărţii de rugăciune şi a Cărţii de învăţătură. I. P. S. Mitropolit arată că aceste cărţi sînt sub tipar şi la vreme vor fi difuzate parohiilor din întreaga Mitropolie.

Prea Sfinţitul Teofil, luînd cuvîntul, mulţumeşte Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit pentru dragostea ce o arată faţă de Eparhia sufragană şi-l asigură de o sinceră colaborare ca şi pînă acum ca astfel unitatea administrativă şi duhovnicească în cele două eparhii să fie unitară şi rodnică.

Mulţumeşte deasemeni spiritului părintesc cu care I. P. S. Mitropolit Sebastian îl îmbrăţişază permanent în toate prilejurile.

Incheindu-se lucrările şi hotărîrile luate de Sinodul Mitropolitan, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, Preşedinte, mulţumeşte tuturor pentru colaborare şi declară şedinţa închisă.

I. Z.

V. - CONFERINȚA PROTOPOPEASCĂ

Pe baza Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Romîne și a Regulamentelor ei, avînd în vedere și importantele probleme pastorale care sunt la ordinea zilei, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian a convocat pentru joi 18 martie 1954 ora 15 o conferință protopopească cu toți protopopii din Arhiepiscopia Iașilor.

La această conferință au luat parte și P. S. Episcop Teofil al Romanului, P. C. Petrea vicarul Sf. Episcopii a Romanului și împuternicitul Ministerului Cultelor.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit deschizind ședința își arată bucuria că hotărîrile conferinței interconfesionale ce s-a ținut în dimineața acestei zile va contribui la armonie și dragoste în raporturile dintre culte, la apărarea și întărirea păcii în lume și la îndeplinirea în cît mai bune condițiuni a lucrărilor agricole de primăvară.

Salută prezența P. S. Teofil episcopul Romanului și a P. C. D. Petrea, vicarul acelei episcopii, adăugînd că prezența lor este o ocazie potrivită pentru un schimb de experiență.

La o astfel de conferință, continuă I. P. S. Mitropolit, nu-i de lipsă să se facă literatură sau să se rostească discursuri. Trebuesc clarificate rosturile pe care le au protopopii pe teren și mai cu seamă, acum, cînd se desfășoară lucrările agricole de primăvară.

Protopopul este organul de legătură dintre parohie și eparhie. El este în protopopiatul său delegatul și reprezentantul direct al Chiriarhului. Preoții trebuie să găsească totdeauna la protopop sprijin în toate acțiunile acestora.

Arată, apoi, caracterul de sinodalitate al conferințelor protopopești. Constatările locale se expun în conferință, se studiază și se analizează după care se iau măsuri potrivite pentru bunul mers al treburilor. Aceste conferințe au la bază cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos: „unde veți fi doi sau trei în numele meu, acolo voi fi și Eu".

In continuare, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit, expune îndatoririle bisericești, administrative și sociale ale protopopilor. Cea mai importantă problemă în timpurile de față este problema însămînțărilor. Toți cei ce au un rol de răspundere, trebuie să-și înmulțească puterile pentru îndeplinirea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor agricole întrucît aceste lucrări aduc „pîinea noastră cea de toate zilele". Protopopii și preoții trebuie să popu-

larizeze între credincioşi Pastorala trimisă în acest scop precum şi lucrările privind diferitele Hotărîri ale Consiliului de Minştri. Credincioşii sunt buni şi ascultători. Ei trebuie îndrumaţi cu interes pentru ca munca lor să dea rezultate bune. Activitatea preoţilor va avea, însă, peste tot, „miros de busuioc" adică va fi desfăşurată de pe poziţiile bisericii şi cu metode bisericeşti. Atît protopopii cît şi preoţii, vor avea cele mai strînse legături de colaborare cu autorităţile Statului şi cu tehnicienii de pe teren. Păstorul de suflete va urmări, în deosebi, să dezvolte în sufletele credincioşilor încrederea în tehnicieni şi în metodele de muncă pe care aceştia le recomandă.

Altă problemă scumpă preotului este problema păcii. Biserica Ortodoxă s-a alăturat cu tot devotamentul partizanilor păcii. Invăţătura Mîntuitorului Hristos care stă la baza Bisericii noastre urmăreşte pacea. Lupta pentru apărarea păcii se poate duce prin predici şi cuvîntări, prin convorbiri particulare dar, mai cu seamă, prin sprijinirea tuturor măsurilor şi hotărîrilor statului în vederea unui trai bun şi îmbelşugat. Mîntuitorul nostru Hristos a spus că „făcătorii de pace" se „vor chema fii lui Dumnezeu", de aceea o datorie principală a păstorului de suflete este munca sa stăruitoare pentru cauza păcii.

In continuarea expozeului său, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, dă protopopilor diferite îndrumări privind, activitatea lor pe linie bisericească, administrativă, culturală şi gospodărească.

Protopopii, rînd pe rînd, pun întrebări şi cer lămuriri asupra procedeelor celor mai potrivite în munca lor pe teren.

P. S. Teofil, episcopul Romanului şi Huşilor, îşi arată mulţumirea că a avut ocazia să participe la conferinţa de lucru cu protopopii din Arhiepiscopia Iaşilor. In Eparhia Romanului şi Huşilor se ţin conferinţe asemănătoare cu cea de astăzi. P. S. Sa arată că, personal, face, luînd parte la această conferinţă, un schimb de experienţă.

Aminteşte, în continuare, că, în ziua de 25 martie 1954, se împlinesc patru ani dela instalarea Inalt Prea Sfinţitului Sebastian, ca Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

In calitatea pe care o are de episcop sufragan constată că activitatea desfăşurată de înaltul chiriarh al Moldovei a fost deosebit de rodnică în eparhia pe care o păstoreşte, în Sfîntul Sinod, în Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii.

Prea Sfinţia Sa urează Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian cu ocazia împlinirii a patru ani de arhipăstorie, personal, şi

în numele preoţilor şi credincioşilor din Eparhia Romanului, ani mulţi cu sănătate deplină şi cît mai multe fapte mari pentru binele Bisericii noastre şi al Republicii Populare Romîne.

P. C. Constantin Nonea, vicarul Arhiepiscopiei Iaşilor, în numele Centrului Eparhial, al preoţilor şi credincioşilor din Arhiepiscopia Iaşilor, urează Inalt Prea Sfinţitului Sebastian viaţă îndelungată şi putere de muncă pentru rezolvarea treburilor Arhiepiscopiei. Cei patru ani de activitate misionară în Arhiepiscopia Iaşilor, au arătat că se poate munci cu efecte bune pentru credincioşi, atunci cînd este sinceritate, încredere şi grijă deosebită faţă de turmă. Centrul eparhial, a intenţionat să dea un caracter festiv mai ales acestui moment din viaţa I. P. S. Mitropolit şi a Eparhiei noastre, dar I. P. S. Sa a anunţat pentru ziua de 25 martie vizitarea Mănăstirii Neamţ, a tipografiei, a şcolii de cîntăreţi bisericeşti şi a altor mănăstiri din regiunea Neamţ. Toţi cei care au fost în jurul Chiriarhului Moldovei au putul vedea modul în care s-a identificat cu treburile specifice moldoveneşti şi munca sa de fiecare zi. I. P. S. Sa prin activităţile desfăşurate în această eparhie s-a alăturat, marilor săi înaintaşi. Părintele Vicar îl asigură de devotamentul şi sentimente de dragoste ale colaboratorilor.

P. C. Th. Bodnar, inspector bisericesc, după ce arată sentimentele de dragoste faţă de păstorul lor de care sînt stăpîniţi preoţii şi credincioşii din cuprinsul eparhiei, propune ca în ziua de 25 martie, în fiecare biserică să se oficieze un Te-Deum şi să se rostească un cuvînt, în care să se scoată în relief realizările Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian. Doreşte Inalt Prea Sfinţiei Sale păstorie îndelungată în scaunul mitropolitan de la Iaşi.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, mulţumeşte pentru manifestarea de simpatie şi pentru urările ce i s-au făcut cu ocazia împlinirii a patru ani de arhipăstorie la Iaşi.

Această manifestare este considerată de I. P. S. Sa ca o mîngîere şi ca un îndemn, pentru munca sa viitoare! Făgăduinţele pe care le-a făcut la instalarea ca Mitropolit au fost îndeplinite datorită concursului pe care l-a avut din partea preoţilor şi a credincioşilor. A fost primit în Moldova cu toată dragostea. Atmosfera de înţelegere şi armonie dintre preoţi şi credincioşi, mărturiseşte I. P. S. Sa, îi dau puteri noi de muncă pentru binele Bisericii şi al Patriei.

Mulţumeşte P. S. Episcop Teofil şi celorlalţi vorbitori pentru sentimentele pe care le au faţă de Inalt Prea Sfinţia Sa.

Adresîndu-se protopopilor şi celor prezenţi le spune: „Cea

mai bună urare pentru mine este munca voastră, pentru slava Sfintei noastre Biserici şi pentru Patria noastră. Sporiţi-vă puterile şi, fiecare la locul său, munciţi „cu timp şi fără timp" ca să arătăm tuturor ca sfînta noastră Biserică este o instituţie de folos în viaţa socială. Daţi tot sprijinul vostru măsurilor şi hotărîrilor pe care le adoptă conducerea Patriei noastre. Mergeţi în protopopiatele pe care le conduceţi şi „ceea ce aţi învăţat şi aţi luat şi aţi auzit şi aţi văzut la mine, acestea să le faceţi şi Dumnezeul păcii va fi cu voi" (Filipeni IV, 19).

Pr. Sc. P.

VI. - SĂRBĂTOAREA INVIERII LA CATEDRALA DIN IAŞI

Clerul şi credincioşii din oraşul Iaşi, în vizită la I. P. S. Mitropolit Sebastian.

Credincioşii din oraşul Iaşi au luat parte la sluba Invierii Domnului în noaptea de 24/25 aprilie a. c., cînd I. P. S. Mitropolit Sebastian, înconjurat de un mare sobor de preoţi şi diaconi, a oficiat slujba Invierii şi Sf. Liturghie în Catedrală. Dimineaţa I. P. S. Mitropolit a invitat la reşedinţa Mitropolitană pe toţi slujitorii Catedralei pentru a le împărtăşi bucuria Invierii şi a le da arhierească binecuvîntare cu creştinescul salut de „Hristos a Inviat". Erau de faţă P. C. Vicar Constantin Nonea, Arhimandrit Ioanichie Grădinaru, Exarhul mănăstirilor, arhim. Partenie, arhim. Varlaam, arhim. Mina, arhim. Vartolomei şi alţii.

După ce s-a servit tradiţionala pască şi ouă roşii, P. C. Vicar a rostit un cuvînt, prin care a arătat tradiţia bisericii ortodoxe în ce priveşte datinile de paşti şi care se împletesc armonios cu natura primăvăratică şi dragostea cu care începem munca pentru existenţă. Sărbătoarea Invierii este pentru credincioşi o sărbătoare care-i înalţă sufleteşte şi aduce o înviorare pentru toţi creştinii. Arată că I. P. S. Mitropolit, în predica ţinută la Catedrală, a făcut frumoase îndemnuri la muncă pentru îndeplinirea cerinţelor la lucrul pămîntului, care va aduce îndestularea casei lor şi prisosul pentru cei ce muncesc în fabrici şi uzine, şi nici un moment să nu uite că trebuie să lucreze cu toţii pentru cauza scumpă a păcii.

In continuare P. C. Vicar urează I. P. S. Mitropolit sărbă-

tori fericite cu salutul de „Hristos a Inviat". Cei de față cîntă: „Mulți ani trăiască și Hristos a Inviat".

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian răspunde cu „Adevărat a Inviat" și mulțumește tuturor pentru dragostea ce au arătat față de arhipăstorul lor, asigurîndu-i de aceiași dragoste părintească și îndrumare, cu îndemnul ca și mai departe cu toții să-și facă datoria pentru a cinsti astfel Biserica și Patria.

In aceiași zi la ora 14, I. P. S. Mitropolit Sebastian, a oficiat în Catedrala Mitropolitană slujba vecerniei, la care Sf. Evanghelie a fost citită în 12 limbi. După vecernie clerul din orașul Iași și din împrejurimi a mers în palatul mitropolitan, pentru a felicita pe I. P. Sfințitul cu prilejul Sf. Paști. Credincioșii din Catedrală deasemenea au ținut să ia parte la această bucurie.

In holul palatului mitropolitan, de față fiind I. P. S. Mitropolit Sebastian și personalul de la Centrul Eparhial, a vorbit *P. C. Consilier Constantin Andoni*, arătînd cuvîntul de învățătură sămănat în toate satele și în sufletele credincioșilor de către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian, cu prilejul vizitelor canonice, prin pastorale, îndemnuri și diferite ocazii. La orice ocazie credincioșii din satele moldovene, își arată marea bucurie de a avea în mijlocul lor pe I. P. S. Mitropolit Sebastian, care cu dragoste și cu blîndețe îi sfătuiește și îi îndeamnă pentru a fi buni creștini și buni cetățeni ai patriei, Republicii Populare Romîne. Preoțimea satelor noastre este păstorită și îndrumată de Inalt Prea Sfințitul pentru a duce o muncă, constructivă, pentru a nu fi rupți de popor și pentru a lucra în cauza păcii. La ziua Invierii Domnului clerul și credincioșii Eparhiei se îndreaptă cu recunoștință către arhipăstorul lor, care prin cuvîntul pastoral primit cu prilejul Marelui Praznic al Invierii, de a fi cetățeni loiali ai Patriei și fii buni ai Bisericii ca și luptători activi pentru cauza sfîntă a păcii, își manifestă bucuria pentru îndrumarea ce primesc de la Inalt Prea Sfințitul Mitropolit de a putea merge pe calea mîntuirii.

In continuare P. C. Consilier Andoni face urări respectoase Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Sebastian, adresîndu-se cu salutul creștinesc „Hristos a înviat".

P. C. Protopop N. Todicescu, în numele preoțimei din orașul și regiunea Iași, spune: „Invierea Domnului nostru Iisus Hristos, aduce, în fiecare an, în sufletele credincioșilor, trăiri duhovnicești pentru o comportare mai demnă în viață și cu acțiuni folositoare Bisericii și Patriei. Preoțimea pătrunsă de sensul însemnătății acestei mari sărbători, conștientă de rolul ei misionar pe

tărîm bisericesc şi social, şi îndrumată de cuvîntul pastoral al I. P. S. Mitropolit – aşa după cum a făcut pregătirea duhovnicească a credincioşilor pentru întîmpinarea Invierii Domnului, i-a gregătit pe credincioşi prin cuvînt şi pildă personală şi pentru îndeplinirea îndatoririlor ce o au acum în acest anotimp al însămînţărilor de primăvară.

Rezultatele sînt mai mult decît mulţumitoare şi aceasta se datoreşte cuvîntului I. P. S. Mitropolit şi pastoraţiei de pe teren, cu îndrumările date de preoţi credincioşilor de a merge pe calea cea bună.

Urează I. P. S. Mitropolit de a avea din partea preoţimei numai mulţumiri şi rezultate bune în munca pastorală, iar slujitorii Bisericii făgăduesc a fi totdeauna la datorie şi următori îndeaproape sfaturilor I. P. S Mitropolit, în numele cărora salută pe Inalt Prea Sfinţitul cu „Hristos a Inviat".

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit adresîndu-se vorbitorilor, clerului şi credincioşilor, le răspunde cu salutul creştinesc „Hristos a Inviat", şi „Adevărat a Inviat" după care îşi arată marea mulţumire sufletească ce o are acum, cînd credincioşii din Catedrală au ţinut să meargă şi ei alături de preoţii lor pentru a felicita pe arhipăstor.

Credincioşii Bisericii noastre, prin comportarea şi atitudinea lor demnă ca buni fii ai Bisericii ca şi cetăţeni devotaţi ai Patriei, m-au întinerit in toate acţiunile mele, a spus I. P. S. Mitropolit şi cu prilejul vizitei ce-mi faceţi astăzi, vă repet îndemnurile ce vi le-am trimis prin preoţii voştrii, ca să nu neglijaţi să fiţi pe ogoarele voastre ca nişte „lucrători într-o vie, pentru că fără chibzuire nici un plan nu izbuteşte, însă cu multă chibzuială ori şi ce iese la capăt". Munca voastră, dragii mei, trebuie să fie pentru a obţine o recoltă bună şi îmbelşugată, că numai astfel vom putea progresa avînd cele trebuitoare. După marele post care v-a curăţat sufletul şi va întărit mintea, am ajuns marea sărbătoare a Invierii, de care cu toţii trebuie să ne bucurăm şi să slăvim pe Cel care s-a jertfit pentru mîntuirea noastră.

Dacă preoţii noştri, care se găsesc totdeauna în mijlocul vostru, v-au arătat cum trebuie să vă comportaţi atît faţă de Biserică cît şi faţă de societate, apoi să ascultaţi cuvîntul de învăţătură şi să dovediţi prin aceasta că sînteţi buni credincioşi ai ai Bisericii, dar şi buni cetăţeni ai scumpei noastre Patrii Republica Populară Romînă, căci doar voi aici v-aţi născut şi aici aţi crescut şi pămîntul acesta, scump vouă, trebuie să-l munciţi

ca să dea roade bogate, care să aducă belşug în toate şi să-l apărăţi împotriva tuturor duşmanilor patriei noastre.

Să fim luptători drepţi pentru pace, să fim ascultători conducerii şi să ne îndeplinim la timp îndatoririle cetăţeneşti, căci numai aşa putem fi cetăţeni cinstiţi şi devotaţi Patriei.

Clerul nostru şi-a făcut datoria aşa precum a arătat şi părintele protopop Todicescu, şi în adevăr ziarele au arătat că partea aceasta de ţară a lucrat cu spor la însămînţările de primăvară. Este o cinste pentru toţi şi să ne încordăm puterea de muncă, pentru a duce la bun sfîrşit campania de însămînţări.

Să împletim munca noastră cu dragostea creştină şi să muncim pentru întărirea Patriei noastre, pentru a apăra în toate împrejurările cauza sfîntă a păcii.

Mulţumeşte celor ce au luat cuvîntul şi transmite tuturor sărbătorl fericite şi vesele cu arhiereşti binecuvîntări celor de faţă şi în casele tuturor credincioşilor, urîndu-le spor în toate.

După terminarea acestei festivităţi, I. P. S. Mitropolit s-a întreţinut cu toţi cei de faţă, împărtăşindu-le cuvinte frumoase cu prilejul Sfintelor Sărbători şi cu sfaturi arhipăstoreşti.

I. Z.

VII. - CONSTITUIREA ADUNĂRII EPARHIALE A ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR ŞI ALEGEREA ORGANELOR EI EXECUTIVE

I. - Şedinţa de constituire de la 2 mai 1954

După ce la 1 aprilie 1954 s-au făcut alegerile pentru desemnarea celor 30 membri - 10 clerici şi 20 mireni - în Adunarea Eparhială, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a convocat pe membrii noi aleşi în înaltul for al Eparhiei, în şedinţa de constituire, pentru ziua de duminică 2 mai 1954.

La ora 9,30 dimineaţa toţi membrii Adunării erau prezenţi în Catedrala Mitropolitană unde s-a oficiat Sf. Liturghie cu chemarea Sf. Duh, după care au trecut în sala de şedinţă.

Un grup de membri ai Adunării - clerici şi mireni - în frunte cu P. C. Vicar Constantin Nonea, au mers apoi la palatul mitropolitan însoţind pe I. P. S. Mitropolit Sebastian, pînă la sala de şedinţă unde a fost primit cu cîntarea: „Pre Stăpînul şi Mitropolitul nostru...“

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian salută pe membrii adunării cu „Hristos a Inviat".

„Sînteţi chemaţi astăzi aici, - spune Inalt Prea Sfinţia Sa, voi reprezentanţii credincioşilor care v-au ales ca deputaţi în Adunarea Eparhială - pentru a conlucra, în toate problemele ce interesează Biserica noastră şi acţiunile de interes obştesc în mijlocul credincioşilor noştri. Atît acei dintre D-voastră care aţi făcut parte şi din Adunarea Eparhială a cărei mandat a expirat la 1 aprilie 1954 şi desigur şi cei noi aleşi, cunoaşteţi cu toţii atitudinea mea în lupta pentru apărarea păcii, cunoaşteţi munca preoţimii în mijlocul enoriaşilor pentru această mare problemă. Eu şi preoţii mei am fost în fruntea tuturor acţiunilor care emană de la Guvernul nostru, cum am avut acum în primăvară problema însămînţărilor şi altele de ordin social, aşa că vă rugăm să ne ajutaţi cu toată bunăvoinţa care vă caracterizează".

„Sînteţi aici în acest luminat for bisericesc, oameni ai muncii, ţărani harnici, ca A. Cojocaru de la Tarcău, Vasiliu de la Tg. Neamţ, etc., intelectuali, profesori universitari, funcţionari şi aşa mai departe şi cu toţii să lucrăm pentru Biserică, pentru Statul nostru democratic, scumpa noastră patrie Republica Populară Romînă".

Evidenţiază cu multă satisfacţie că reprezentantul Guvernului ca Ministru al Cultelor este Academicianul Petru Constantinescu-Iaşi, un valoros profesor cunoscător al treburilor bisericeşti, care ne-a ajutat ca de altfel toţi membrii Guvernului, în toate problemele şi-i aduce mulţumiri în numele Bisericii moldovene şi prin el întregului Guvern.

1. - I. P. S. Mitropolit Sebastian deschide apoi şedinţa de constituire a Adunării Eparhiale trecîndu-se la lucrările din ordinea de zi.

(Cuvîntul de deschidere este publicat în numărul de faţă).

2. - I. P. S. Preşedinte, desemnează, cu consimţămîntul Adunării, Biroul provizoriu, după care se face apelul nominal.

3. - Sînt prezenţi 28 membri şi absentează motivat de la şedinţă 2 membri mireni. Dl. Emil Mazilu şi Ioan Iancu, care au fost reţinuţi de interese superioare de serviciu.

4. - I. P. S. Preşedinte dispune şi se formează cele două secţiuni ale Adunării pentru examinarea mandatelor, cărora li se încredinţează dosarele de la cele 10 circumscripţii electorale, unde au avut loc alegerile pentru membrii Adunării Eparhiale şi se suspendă şedinţa în vederea lucrărilor în secţiuni.

5. - I. P. S. Preşedinte redeschide şedinţa şi se dă cetire rapoartelor celor două Secţiuni din care se constată că alegerile s-au făcut legal şi nu s-a ivit nici o constentaţie.

Adunarea validează alegerile făcute şi se declară legal şi definitiv constituită.

6. - La propunerea I. P. S. Preşedinte, se alege cu unanimitate de voturi :

- Biroul definitiv al Adunării Eparhiale pe timp de patru ani, aicătuit din 3 secretari: P. C. Pr. Neculai Todicescu - Secretar Generai al Adunării, Dl. Ioan Zamfirescu şi Dl. C. Doroftei, secretari.

7.- Comisiunile pentru studierea şi referirea diferitelor chestiuni:

a) *Comisia bisericească ;*

P. C. Pr. Vicar C. Nonea, P. C. Preot Gh. Titu, D-nii Vasile Sălceanu, Romulus Scutaru, Ioan Iancu, Gheorghe Iţco.

b) *Comisia culturală :*

Pr. Th. Bodnar, Pr. Justin Gaşpar: D-nii Prof. Mihai Răvăruţ, Gh. Lupescu, Lavric Silvestru, Ioachim Obadă.

c) *Comişiunea economică :*

Pr. D. Hadîrcă şi Pr. Mihai Georghiu: D-nii Emil Mazilu, G. Davideanu, Andrei Cojocaru, Anton Vasiliu.

d) *Comisia de organizare şi validare :*

Pr. Ioan Mironescu, Pr. Miltiade Iftode: D-nii Prof. Dr. Vasile Rîşcanu, Victor Leonte, Const. Spiridonică, Dumitru Popu.

8. - Delegaţii Adunării Eparhiale la Congresul Naţional Bisericesc 1 cleric şi 2 mireni ;

- P. C. Vicar, Constantin Nonea.
- Dl. Prof. Univ. Dr. Vasile Rîşcanu.
- Dl. Dragoş Vicol.

9. - In consiliul eparhial au fost aleşi 3 clerici şi 6 mireni :

- P. C. Preot Mihai Gheorghiu din regiunea Suceava
- P. C. Preot Ioan Moroşanu din regiunea Bacău
- P. C. Preot Neculai Todicescu din regiunea Iaşi
- D-nii Emil Mazilu, Vasile Sălceanu, Constantin Doroftei, Silvestru Lavric, Prof. Univ. Mihai Răvăruţ şi Ioan Zamfirescu.

Din consiliul eparhial fac parte de drept: P. C. Vicar, Constantin Nonea, PP. CC. Consilieri Administrativi: Dumitru Hadîrcă, Scarlat Porcescu şi Constantin Andoni.

10. - In Consistoriul eparhial 3 membri şi 2 supleanţi :

P. C. Preot Ioan Loghin Ţurcanu, Pr. Th. Vrănescu, Ilie Popescu. Supleanţi: Pr. Vasile Popa şi Vasile Motrescu.

Terminîndu-se ordinea de zi I. P. S. Mitropolit Sebastian Preşedinte, exprimă cuvinte de mulţumire membrilor Adunării pentru buna conlucrare în rezolvarea chestiunilor.

I. P. S. Sa spune: Sîntem siguri că aplicînd astfel ca şi astăzi judecata sănătoasă în conducerea treburilor Eparhiei, putem fi siguri că vom fi de folos Arhiepiscopiei Iaşilor şi întregii Biserici ridicînd-o pe culmi ca şi distinşii şi vrednicii Mitropoliţi Veniamin, Iosif, Nicodim, ca şi actualul nostru Patriarh Prea Fericitul Justinian fost Mitropolit al Moldovei, sub a cărui Patriarhat s-au făcut noile legiuiri bisericeşti, după a căror rînduială au avut loc şi recentele alegeri eparhiale în întreaga Patriarhie Romînă.

„Şcoala lui Veniamin Costachi a fost întemeiată pentru fii poporului de jos căci ştim că era acuzat de boieri că aduce la învăţătură pe „fii prostimii". Iosif Naniescu era mila tuturor necăjiţilor pe care îi ajuta fără deosebire de religie sau confesiune".

„Lucrăm aici în această misiune din dragoste pentru Biserică, pentru Patria noastră Republica Populară Romînă şi pentru întărirea unei păci trainice. Voi cu toţii ştiţi ce înseamnă războiul şi aţi auzit şi citit ce fac bombele cu hidrogen care nimicesc complet viaţa pe pămîntul unde cad şi în oameni şi în vietăţi şi în plante cum aţi auzit cele petrecute la Hiroşima şi Nagasachi..."

„Vă binecuvîntez şi vă doresc spor în lucrul vostru de totdeauna".

Astfel a luat sfîrşit şedinţa de Constituire a Adunării Eparhiale

II. - ŞEDINŢA ORDINARĂ A ADUNĂRII EPARHIALE.

La 2 mai 1954, ora 12 s-a ţinut şedinţa Adunării Eparhiale pentru lucrăriie anuale.

Şedinţa a fost prezidată de I. P. S. Mitropolit Sebastian, însoţit de P. C. Vicar Constantin Nonea, PP. CC. Consilieri D. Hadîrcă, Scarlat Porcescu, Constantin Andoni, P. C. Inspector bisericesc Th. Bodnar, P. C. Arhid. Petre Alexa, Ioan Zamfirescu Secretar Eparhial, etc.

1. - După ce Biroul a făcut apelul nominal, I. P. S. Preşedinte a arătat chestiunile puse la ordinea de zi ce intră în competenţa Adunării ca organ deliberativ, şi învită Adunarea de a se discuta şi lucra în spiritul legiuirilor cu promovarea în mai bine a tuturor problemelor bisericeşti.

2. - P. C. Consilieri: C. Andoni, Scarlat Porcescu şi D.

Hadîrcă, dau citire raportului general anual al Consiliului Eparhial, privind problemele de ordin administrativ bisericesc, cultural, economic, după care referatele au fost înmînate comisiilor.

La redeschiderea şedinţei, se dă cetire rapoartelor comisiunilor care au fost prezentate I. P. S. Preşedinte şi se trec la discuţii.

Iau cuvîntul Dl. Prof. Mihai Răvăruţ, arătînd îmbunătăţirea vieţii religioase în Eparhie şi relevă ajutorul dat de Guvern pentru refacerea monumentelor istorice, care la noi în Moldova sînt multe la număr. Face aprecieri deosebite în ce priveşte tipăriturile: Revista Eparhiei şi Pastoralele ce se dau de I. P. S. Mitropolit Sebastian. De asemeni asupra muncii ce se duce de preoţi pe teren bisericesc şi social.

Părintele Inspector Bisericesc, Th. Bodnar, vorbeşte despre acţiunea preoţilor în campania însămînţărilor şi care au fost ajutaţi foarte mult de Pastorala şi sfaturile I. P. S. Mitropolit Sebastian.

Cere ca la monumentele istorice să poată fi găsită o expunere asupra importanţei ce prezintă.

Dl. Constantin Doroftei, insistă asupra muncii în acţiunea luptei pentru apărarea păcii, în care s-au evidenţiat foarte mulţi preoţi. Propune ca şi monahii să fie îndrumaţi în această lucrare.

Să se urmărească activitatea în parohii şi revista „In apărarea Păcii“ să fie la îndemîna tuturor. Cere să se facă posibilă vizitarea monumentelor istorice cînd avem delegaţi şi oaspeţi la Iaşi.

P. C. Protopop N. Todicescu, spune că acţiunea Bisericii este în atenţiunea Guvernului nostru şi a I. P. S. Patriarh Justinian care ne îndrumează în toate problemele.

Dl. Silvestru Lavric, arată că s-au realizat frumoase rezultate în activitatea Eparhiei. I. P. S. Mitropolit Sebastian luptă pentru cauza păcii şi a Patriei.

P. C. Vicar, Constantin Nonea, arată dragostea de care este călăuzit I. P. S. Mitropolit în toate problemele Bisericii şi realizările sînt rezultatul muncii pe teren şi al lucrului pastoral.

După aceste discuţii, I. P. S. Mitropolit supune aprobării Raportul General al Consiliului Eparhial.

Adunarea aprobă în unanimitate raportul general şi pe secţiuni.

3. - Se trece la verificarea şi aprobarea gestiunei pe anul 1953.

4. - Se întocmeşte bugetul Eparhiei şi al Instituţiilor anexe pe anul 1954.

5. - Se aprobă raportul cu delimitările în parohii şi protopopiate.

6. - Se discută şi se fac propuneri cu privire la bunul mers al Invăţământului religios la şcoala de Cîntăreţi, la şcolile monanahale. Se ia act de ajutoarele date pentru învăţământ şi de situaţia studenţilor de la Institutul Teologic - Bucureşti.

7. - I. P. S. Mitropolit, arată că s-a cumpărat un camion pentru nevoile de ordin economic şi cultural ale Eparhiei, şi Adunarea aprobă achiziţionarea făcută. I. P. S. Mitropolit arată apoi situaţia cu clopotele dogite de la Biserica Sf. Trei Ierarhi din Iaşi, care au fost cedate Sf. Patriarhii pentru a fi returnate.

I. P. S. Patriarh Justinian, în dragostea ca Biserica Romînă Ortodoxă să aibă o măreaţă Catedrală Patriarhală, a luat această frumoasă iniţiativa, şi Biserica Moldovei contribuie cu drag la această frumoasă operă.

Adunarea Eparhială cu unanimitate aprobă această cedare, cu recunoştinţă pentru I. P. S. Patriarh Justinian înfăptuitorul unirii Bisericii Greco-Catolice şi a acţiunilor de promovare a intereseior Bisericii.

8. - I. P. S. Preşedinte propune ca în vara aceasta - Iunie sau Iulie - membrii Adunării să facă o excurzie la cele mai importante monumente bisericeşti - Suceava, Vatra-Dornei, Piatra-Neamţ şi Mănăstirea Neamţ. - Adunarea aprobă.

In încheierea lucrărilor, la propunerea I. P. S. Mitropolit Preşedinte, se aprobă de a se expedia din partea Adunării următoarele telegrame:

DOMNULUI Dr. PETRU GROZA
PREŞEDINTELE PREZIDIULUI MARII ADUNĂRI NAŢIONALE
A REPUBLICII POPULARE ROMINE
BUCUREŞTI

Noua Adunare Eparhială a Arhiepiscopiei Iaşilor, întrunită în şedinţă ordinară de lucru vă roagă să primiţi asigurarea străduniei ei de a munci la întărirea patriei noastre Republica Populară Romînă, la consolidarea păcii în lume cu sprijinul necondiţionat al Bisericii moldovene.

PREŞEDINTE,
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† SEBASTIAN

DOMNULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ
PREŞEDINTELE CONSILIULUI DE MINIŞTRI
BUCUREŞTI

Noua Adunare Eparhială a Arhiepiscopiei Iaşilor, întrunită în şedinţă de lucru, ţine să asigure Onoratul Guvern al ţării că munca ei va fi îndreptată la întărirea tuturor realizărilor efectuate de regimul democratic, la înflorirea patriei scumpe Republica Populară Romînă şi la apărarea păcii, acţiuni la care s-a angajat Biserica Moldoveană cu clerul şi credincioşii ei.

PREŞEDINTE,
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† SEBASTIAN

DOMNULUI ACADEMICIAN
PROFESOR PETRE CONSTANTINESCU-IAŞI
MINISTRUL CULTELOR
BUCUREŞTI

Noua Adunare Eparhială a Arhiepiscopiei Iaşilor întrunită în şedinţă ordinară de lucru, ţine să vă asigure de devotamentul ei în realizarea vieţii înbelşugate a oamenilor muncii, la apărarea păcii, acţiuni în care este angajată Biserica cu clerul şi credincioşii ei.

PREŞEDINTE,
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† SEBASTIAN

INALT PREA FERICITULUI JUSTINIAN
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMINE
BUCUREŞTI

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Iaşilor, nou constituită, întrunită în şedinţă ordinară de lucru, vă transmite asigurarea devotamentului ei, cu urări spornice de realizări pentru binele Bisericii şi al patriei scumpe Republica Populară Romînă.

PREŞEDINTE,
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† SEBASTIAN

TABEL

de membrii Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iaşilor aleşi la 1 aprilie 1954, pe durata de 4 ani 1954-1958, a căror mandate au fost validate în Adunarea Eparhială de constituire de la 2 mai 1954

Nr. crt.	Numele şi Pronumele	Circ. electorală unde a fost ales
1	Preot Neculai Todicescu	I Iaşi
2	Preot Constantin Nonea	II Iaşi
3	Preot Gheorghe Titu	III Paşcani
4	Preot Justin Gaşpar	IV Hîrlău
5	Preot Miltiade Iftode	V Suceava
6	Preot Teodor Bodnar	VI Cîmpulung
7	Preot I. Mironescu	VII Dorohoi
8	Preot Mihai Gheorghiu	VIII Botoşani
9	Preot Dumitru Hadîrcă	IX Tg. Neamţ
10	Preot Ioan Moroşanu	X Piatra Neamţ
11	Dl. Emil Mazilu	I Iaşi
12	Dl. Prof. Dr. Vasile Rîşcanu	I Iaşi
13	Dl. Constantin Doroftei	II Iaşi
14	Dl. Ioan Zamfirescu	II Iaşi
15	Dl. Gheorghe Lupescu	III Paşcani
16	Dl. Constantin Spiridonică	III Paşcani
17	Dl. Vasile Sălceanu	IV Hîrlău
18	Dl. Romulus Scutaru	IV Hîrlău
19	Dl. Lavric Silvestru	V Suceava
20	Dl. Ioan Iancu	V Suceava
21	Dl. Dragoş Vicol	VI Cîmpulung
22	Dl. Obadă Ioachim	VI Cîmpulung
23	Dl. Ioan Olteanu	VII Dorohoi
24	Dl. Grigore Davideanu	VII Dorohoi
25	Dl. Leonte Victor	VIII Botoşani
26	Dl. Gheorghe Iţco	VIII Botoşani
27	Dl. Anton Vasiliu	IX T. Neamţ
28	Dl. Prof. univ. Mihai Răvăruţ	IX T. Neamţ
29	Dl. Dumitru Popu	X Piatra Neamţ
30	Dl. Andrei Cojocaru	X Piatra Neamţ

P. conformitate, *I. Zamfirescu*

VIII. MULŢUMIRI

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian mulţumeşte preoţilor, călugărilor şi credincioşilor care de Sfintele Sărbători ale Învieri Domnului l-au salutat cu creştinescul „Hristos a înviat" şi i-au adresat urări de bine. Pe această cale le doreşte tuturor sănătate şi spor la tot lucrul cel bun.

* * *

Se aduc mulţumiri publice şi binecuvîntări arhiereşti credincioşilor : Matroana Rusu D., Candrea D., Puiu Iosif, Rusu Neculai, Luca Pascaru, Gheorghe Paşcan, Neculai Paşcan, Neculai Candrea, Ana Ursu, Ilie Ianovici, Simion Popescu, Vasiluţ Agapie, Iordache şi Ruxanda Bodea, din parohia Dorna Cîndreni, pentru obiectele bisericeşti pe care le-au donat bisericii parohiale.

* * *

Se aduc mulţumiri publice şi binecuvîntări arhiereşti credincioşilor din satele Crucea şi Cojoci, raionul Vatra Dornei, pentru contribuţiile lor în vederea înzestrării bisericilor din satele amintite.

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN EPISCOPIA ROMANULUI ŞI HUŞILOR

I. - INTÎLNIRILE PREA SFINŢITULUI TEOFIL CU CREDINCIOŞII

Dînd ascultare credincioşilor de la Hadîmbu, care au înnoit bisericuţa lor şi care au dorit fierbinte ca slujba de redeschidere să fie oficiată de arhipăstorul lor, Prea Sfinţitul Episcop Teofil, însoţit de P. C. Vicar D. Petrea, în zorii zilei de sîmbătă 10 aprilie 1954, pleacă de la reşedinţă spre satul amintit.

In drum trece prin Todireşti, unde face un popas, vizitînd biserica înconjurată de mulţtmea crucilor aşezate deasupra mormintelor credincioşilor trecuţi întru Domnul.

La Negreşti alt popas. Aici este reşedinţă de raion şi reşedinţă de protopopiat. Este întîmpinat de P. C. Protopop Iulius Mocanu, informîndu-l despre mersul treburilor bisericeşti şi gospodăreşti la care preoţii din Protopopiat participă cu conştiinciozitate. Continuînd drumul spre Hadîmbu, Prea Sfinţitul Episcop opreşte în parohia Tatomireşti, în care a păstorit actualul preot de la Hadîmbu, căruia credincioşii îi păstrează o frumoasă amintire. A vizitat biserica şi casa parohială şi a stat de vorbă cu credincioşii.

Trece prin Gură Văii. La Rebricea, reşedinţa de comună de care ţine parohia Tatomireşti, P. S. Episcop vizitează Sfatul Popular, luînd legătura cu autorităţile locale, plăcut impresionate de vizita Arhipăstorului nostru.

Trece apoi la parohia Bodeşti, com. Scînteia. Şi aici vizitează Sfatul Popular, biserica monument istoric şi se interesează asupra situaţiei treburilor bisericeşti de la preotul Zolotovici, pe care P. S. Episcop îl îndeamnă să stăruie printre credincioşi pentru buna reuşită a campaniei agricole.

In parohia Boroseşti, P. S. Episcop este întîmpinat de preotul Gh. Popescu. Vizitează biserica şi constată o curăţenie exemplară.

La parohiile: Scheia I şi Scheia II, preoţii Gh. Croitoru şi Aurel Dimitriu, primesc vizita inopinată a P. S. Episcop.

Continuîndu-şi călătoria, P. S. Episcop vizitează parohia Bîcu, comuna Ipatele, unde preotul St. Ionescu îl primeşte cu dragoste. P. S. Episcop vizitează biserica filială Cioca-Boca.

La ora vecerniei de sîmbătă seara, P. S. Episcop îmbrăcat în odăjdii, cu soborul de preoţi, oficiază slujba cuvenită în biserica din Hadîmbu.

Duminică dimineaţa (11 aprilie) are loc slujba de redeschidere a sf. locaş al parohiei Hadîmbu, neîncăpător faţă de numărul mare al credincioşilor din parohie şi din împrejurimi. La sfîrşitul slujbei, preotul paroh T. Hanchievici mulţumeşte Prea Sfinţitului Episcop pentru dragostea părintească ce a avut de a răspunde chemării credincioşilor, care au dorit mult de a-l avea în mijlocul lor la această măreaţă sărbătoare, socotită drept cunună pentru jertfele materiale făcute pentru împodobirea sf. locaş.

La sfîrşit a vorbit P. S. Episcop despre post, cu o folositoare aplicare la viaţa practică, dînd sfaturi şi îndemnuri spre o viaţă duhovnicească.

Să ne înnoim în vederea Paştilor - spune P. S. Sa - nu numai pentru trup ci şi pentru suflet, împodobindu-ne cu fapte bune printre care se numără şi faptele păcii. Fericiţi sînt cei ce trudesc pentru pace, cei ce trudesc pentru viaţa şi pentru binele omenirii. Fapta bună este ascultarea copiilor faţă de părinţi, a şcolarilor faţă de profesori, a credincioşilor faţă de preoţi, a cetăţenilor faţă de cîrmuirea noastră, cîrmuire care ne îndeamnă să avem grijă de pînea noastră cea de toate zilele, pe care Dumnezeu nu o trimite deagata, ci ne îndeamnă să o cîştigăm prin muncă şi stăruinţă.

Cîrmuirea pămîntească din marea grijă pentru noi ne cere să însămînţăm cît mai curînd sămînţă bună, să arăm cît mai adînc şi fără greşuri.

Să ascultăm de glasul celor ce zic plugarilor: însămînţaţi din vreme, nici un petec de pămînt neînsămînţat şi nelucrat.

Mîntuitorul ne învaţă să fim supuşi cîrmuirii, după cum şi El a fost. Munciţi, ascultaţi, îndepliniţi-vă îndatoririle cetăţeneşti prin achitarea dărilor.

Mă bucur, fraţii mei, de felul cum v-a descris părintele paroh, că sînteţi silitori, credincioşi, statornici. Să rămîneţi tari în credinţă faţă de Dumnezeu şi supuşi faţă de cîrmuire.

Intre timp P. S. Episcop însoţit de P. C. Vicar, P. C. Pro-

toiereu şi dl. Bălăuţă împuternicitul Ministerului de Culte, au vizitat schitul Hadîmbu, unde au fost primiţi de monahi în frunte cu P. C. Stareţ.

Prea Sfinţia Sa s-a interesat de situaţia schitului, stăruind pentru îndeplinirea îndatoririlor monahiceşti şi gospodăreşti.

In seara zilei, tîrziu, P. S. Episcop s-a întors, la reşedinţă, după două zile de activitate printre credincioşii arhipăstoriţi.

Pr. D. P.

II. - MANIFESTĂRILE CULTURALE IN LUPTA PENTRU PACE

In zilele de 10 şi 11 martie 1954, au avut loc consfătuiri interconfesionale cu slujitorii tuturor cultelor din Raioanele Bîrlad şi Roman, în cadrul Comitetelor de luptă pentru Pace raionale.

La Roman consfătuirea s-a ţinut în sala de festivităţi a Episcopiei Romanului, participînd: P. S. Teofil Herineanu, Episcopul Eparhiei Romanului şi Huşilor, P. C. Anton Tălmăcel, Decan, Romano-Catolic, Pr. Chiril Savici, şeful cultului de rit vechi, Zalman Solomon şeful cultului mozaic, Dumitru Roibescu şeful cultului adventist şi Petru Filip şeful cultului evanghelist, D-l A. Ganea din partea Comitetului raional de luptă pentru pace.

După formarea prezidiului, *P. S. Episcop Teofil*, în calitate de gazdă, salută prezenţa şefilor de culte şi delegaţiile ce-i însoţesc exprimîndu-şi nădejdea în reuşita deplină a acestei consfătuiri.

D-l Aurel Ganea, arată că evenimentele internaţionale au dovedit tăria forţelor păcii. Dorinţa de pace a Uniunii Sovietice este în asentimentul omenirii. Rezultatele conferinţei miniştrilor de externe de la Berlin, sunt îmbucărătoare pentru cauza păcii.

P. C. Protopop Brumăraşu V., prezintă referatul din care reţinem: bunul suprem asupra căreia se îndreaptă toate privirile este Pacea care trebuie apărată cu deplină conştiinţă, de toţi slujitorii tuturor cultelor. Arată că în 1953 preoţii din raionul Roman, au stăruit pentru reuşita muncilor de sezon, în cuvîntări ţinute în biserici, în convorbiri particulare cu credincioşii lor. Preoţii au sprijinit acţiunile organelor puterii de Stat în combaterea febrei aftoase, a gîndacului colorado, construirea căminelor culturale, în general, pentru ridicarea nivelului de trai al credincioşilor. S-au distins în muncă preoţii: V. Dimitriu Bîra, Emil Platon-Porceşti, Constantin Conduratu-Rediu, E. Bordeianu-Dulceşti,

Al. Iftimie-Gherăeşti, I. Marcu-Başta, I. Bucevschi-Cordun, N. Bucă-Simioneşti, C. Mircea-Brănişteni, Gh. Movileanu-Boghicea Veleşcu Costea-Icuşeşti, C. Dăscălescu-Roman, I. Pascu, N. Bur-, lacu, C. Tărcuţă, C. Platon, C. Costea, Erm. Bărbieru-Roman, N. Oglan-Trifeşti, P. Urziceanu-Avereşti şi Pr. Gh. Adăscăliţei-Roman.

P. C. Decan Tălmăcel, în referatul său arată că Romano-Catolicii luptă pentru pace pe calea convingerii religioase şi socot că pacea este cel mai mare bun pentru toate popoarele, mari şi mici, toate rasele, toate gradele de cultură. Condamnăm pe acei oameni care în miopia lor pretind că goana înarmărilor poate întări securitatea popoarelor. Mentalitatea credincioşilor noştri educată de veacuri de exploatatori spre război, trebuie schimbată. Să lucrăm cu convingere fermă că legea progresului va învinge.

Preotul N. Burlacu, prezintă raportul de activitate din care rezultă că a difuzat ideile luptătorilor pentru pace printre credincioşi, public, în biserică prin cuvîntări, în particular prin convorbiri cu credincioşii. A prelucrat diverse articole din revista „Apărarea Păcii".

Preotul P. Urziceanu, în raportul său arată ororile războiului şi lupta ce trebuie dusă prin Biserică pentru ca pacea să triumfe, P. C. Sa a luat parte la manifestările căminului cultural local cuvîntînd în diverse ocaziuni. A scris articole la gazetele de perete, a dat sprijin Sfatului Popular pentru reuşita muncilor agricole iar în calitate de preşedinte al comitetului de construcţie al noului local de cămin cultural din Avereşti, a colectat fonduri prin autoimpunere, a procurat materiale şi angajat muncitori.

P. S. Episcop Teofil, accentuează că activitatea pentru pace trebuie să aibă temelii practice; legea progresului va învinge. Preotul poate mult cu puterea cuvîntului. Noi suntem recunoscători regimului nostru de democraţie că ne-a dat locul în care să luptăm, şi noi pentru binele poporului. Nu trebuie să fie vrajbă între confesiuni, ci la un loc să mărim eforturile de sprijinirea năzuinţelor regimului nostru, năzuinţi ce rimează cu concepţiile noastre religioase. Orice religie spune să faci bine semenului tău; acest lucru îl urmăreşte şi regimul nostru. Să-i dăm concursul pentru cauza păcii şi pentru toate iniţiativele şi hotărîrile care ţintesc bună starea şi liniştea credincioşilor noştri.

P. C. Vicar D. Petrea, insistă asupra sarcinilor practice pe care le are un luptător pentru pace: de a sprijini creşterea animalelor, gîndacilor de mătase, de a face la timp muncile agri-

cole, de a lămuri şi populariza cele discutate în sesiunile Consiliului Mondial, de a populariza rezultatul conferinţei Miniştrilor de externe de la Berlin.

Dl. Zalman Solomon, şeful cultului mozaic, în cuvîntul său arată că toţi credincioşii mozaici sunt lămuriţi asupra necesităţii de a se întări lagărul păcii, în fruntea căruia stă Uniunea Sovietică. In munca pe care o depun credincioşii săi pentru înflorirea ţării se poate oglindi recunoştinţa, ce purtăm atît Uniunii Sovietice, cît şi regimului nostru democrat popular.

Au mai luat cuvîntul *P. C. Grigore Balaban,* inspector bisericesc, părintele *Chiril Savici* şi dl. *A. Ganea,* care între altele a spus:

Observăm că lumea este antrenată în lupta pentru pace fără deosebire de confesiune. Sarcinile sînt mari şi trebuie să le ducem la capăt. Atenţia noastră se îndreaptă spre problemele interne şi externe. Să lămurim masele largi ale poporului că politica dusă de Uniunea Sovietică este constructivă şi că mai presus de orice pune problema păcii, condiţie esenţială în drumul spre progres.

Dl. Petre Filip, şeful cultului evanghelist, citeşte moţiunea adresată Comitetului Permanent pentru apărarea păcii din R.P.R. prin care slujitorii tutror cultelor îşi iau angajamentul de a lupta contra războiului şi a face să domnească pacea.

La Bîrlad, şedinţa s-a deschis de preotul I. Stoica, membru în Comitetul de Luptă pentru Pace, Regional.

Pr. Constantin Ciopraga arată că lupta pentru pace trebuie dusă de toţi cetăţenii fără deosebire de religie. Adunîndu-ne aici aceasta avem în vedere şi nădăjduim să contribuim prin munca noastră la destinderea încordării internaţionale.

Dl. Ceauşu Dumitru, şeful cultului adventist, susţine un referat din care desprindem sarcina de a lămuri pe cetăţeni să facă muncile de primăvară la vreme, să stăruie pentru aplicarea hotărîrilor conducerii de stat care urmăresc ridicarea stării materiale, culturale şi sociale a tuturor cetăţenilor fără deosebire de religie.

Dl. Cucu, şeful cultului evanghelist a citit un fragment dintr-o revistă cu privire la încheerea armistiţiului din Coreea. Îşi ia angajamentul să înveţe pe credincioşi să respecte legile ţării şi să muncească pentru înflorirea patriei.

Pr. C. Ciopraga, Protoiereul Raionului Bîrlad, citeşte un referat cu privire la activitatea preoţilor din raion, din care desprindem că preoţii au sprijnit acţiunile de folos obştesc.

S-au evidenţiat preoţii: C. Damian Griviţa, Serghiu Con-

stantinescu-Băluşeşti, Ciorîtă-Ciureşti, I. Rugină-Ciorăşti, I. Popescu-Odaia Bursucani, Const. Cazacu-Bălineşti, Const. Filichi-Ciocani, T. Cudriţescu-Bălăbăneşti, Gh. Popa Zorleni, I. Băbîi-Bogdăneşti, T. Trandafir-Drăguşeni, St. Vasiliu-Ruşi, I. Manea-Coroeşti, St. Capotă-Pochidia, V. Patrichi-Dragalina, Gr. Chitic-Ciureşti, I. Magdaliniş-Chilieni, Gh. Bărgăunaş-Bacani, Gh. Moraru-Bogeşti, N. Nedelcu-Pueşti, D. Niculescu-Unţeşti, T. Calapod-Popeni, I. Ciobanu-Banca, C. Petrea-Perieni, N. Chicoş-Fundeanu.

Au luat parte la discuţii: preot N. Herghelegiu, Gh. Popa, I. Popescu, H. Bărbuleanu şi dl. Vizureanu din partea Comitetului de luptă pentru pace.

Pr. D. P.

III. - ANGAJĂRI DE PERSONAL LA CENTRUL EPARHIAL IN ANUL 1954

1. - Tem. Nr. 1130/954, se angajează pe data de 1 februarie a. c., dl. Harip Petru, în post de şofeur la Centrul Eparhial, cu plata salarului din bugetul statului.

2. - Tem. Nr. 2065/954, se angajează pe data de 1 martie a. c., D-ra Pruteanu Mioara, în post de referent şef, cu plata din bugetul statului.

3. - Tem. Nr. 1182/954, se angajează pe data de 1 februarie a. c., dl. Bîrlădeanu Ioan, în post de şef de secţie, cu plata din fonduri proprii.

4. - Tem. Nr. 1346/954, se angajează pe data de 15 februarie a. c., dl. Păduraru Gh. în post de grădinar-horticultor, cu plata din fonduri proprii.

5. - Tem. 1350/954, se angajează pe data de 1 ianuarie a c., monahul Casian Rusu, în post de paznic cu plata din fonduri proprii.

6. - Tem. Nr. 1350/954, se angajează pe data de 1 ianuarie a. c., monahul Ieremia Apostu, în post de lucrător la atelierul de lumînări, cu plata din fonduri proprii.

7. - Tem. Nr. 1350/954, se angajează pe data de 1 ianuarie a. c., ieromonahul Vlasie Pleşcan, în post de cîntăreţ la Catedrala Episcopală cu plata din fonduri proprii.

8. - Tem. Nr. 1350/954, se angajează pe data de 1 ianuarie a. c., fratele Condurache Vasile, în post de canonarh la Catedrala Episcopală, cu salar din fonduri proprii.

9. - Tem. Nr. 1701/954, se angajează pe data de 1 martie a. c., diaconul Andronachi Mihai, în post de şef depozit materiale şi vin bisericesc, cu plata din fondurile proprii.

10. - Tem. Nr. 2065/954, se angajează pe data de 1 martie a. c., d-na Miluca Grosu în post de şef de secţie, la Fondul de Asigurare al Eparhiei, cu plata din fonduri proprii.

Angajări de preoţi bugetari în Eparhie

Tem. Nr. 1352/954, se angajează pe 15 februarie 1954 preotul Petrea Constantin, în post de preot bugetar la parohia Perieni, raion Bîrlad.

Transferări de preoţi bugetari

1. - Tem. 2497/954, s-au transferat reciproc: Pr. Amarandei Ioan de la parohia Rediu, raion Buhuşi cu Pr. Comănescu Teodor de la parohia Schitul Frumoasa, raion Moineşti.

2. - Tem. Nr. 1301/954, se transferă pe data de 1 martie a. c., Diaconul Andronachi Mihai de la parohia Sf. Ioan Vaslui, cu post cu tot, la Biserica „Precista Mare“ din Roman.

Tipografia Centrului Mitropolitan — Mănăstirea Neamţu.
Raionul Tîrgu-Neamţ.—Regiunea Bacău.

Anul XXX
Serie nouă

Iulie — august 1954
No. 7—8

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

23 AUGUST 1944 ~ 23 AUGUST 1954

ZECE ANI DE LA ELIBERAREA PATRIEI NOASTRE

PENTRU PREOŢI:

„Statul este chivernisitor şi „ocrotitor al tuturor instituţii- „lor care-i asigură dezvoltarea „lui firească. Statul nostru, al „regimului de democraţie popu- „lară, garantează libertatea exer- „citării cultului religios, dînd „posibilitate ca fiecare cult, în „locaşurile lor de închinare să-şi „exercite cultul respectiv, în „deplină libertate".

(Din articolul „Un deceniu de eră nouă", de I. P. S. Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei).

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
CONSILIUL EPARHIAL AL MITROPOLIEI MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
IAŞI. — STRADA ŞTEFAN CEL MARE, Nr. 46.

Cd. 218 tcm. 03-09-54

CUPRINSUL

23 august 1944 — 23 august 1954. Zece ani de la eliberarea patriei noastre

† Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei . . . Un deceniu de eră nouă
† Teofil, Episcopul Romanului şi Huşilor . . . . Zece ani de la eliberare
Pr. I. Loghin Turcanu . . Popas sărbătoresc
Pr. I. D. Leon . . . Activităţi patriotice şi bisericeşti în Eparhia Romanului şi Huşilor.

CĂLĂTORIA

I. P. S. Mitropolit Sebastian, P. S. Episcop Teofil şi P. C. Vicar Al. Ionescu în Siria la Prea Fericitul Patriarh Alexandru III al Antiohiei şi Intregului Orient

Comemorări, Aniversări

Pr. C. Nonea . . . Comemorarea unei acţiuni: Schisma cea Mare, 1054-1954
Pr. Sc. Porcescu . . . Ştefan cel Mare şi înfăptuirile sale bisericeşti; 450 ani de la moartea sa
Pr. C. Nonea . . . Gala Galaction, exeget şi apologet creştin
Pr. Sc. Porcescu . . . Scriitorul Gala Galaction

Acţiuni pentru apărarea şi întărirea păcii

Incetarea războiului din Vietnam, o mare victorie a forţelor păcii; Conferinţa internaţională pentru slăbirea încordării în relaţiile internaţionale (M.M.S.); Slujitorii Cultelor din Arhiepiscopia Iaşilor în lupta pentru Pace (Pr. D. Popescu)

Predici, Note culturale, Recenzii

Predică despre împărăţia lui Dumnezeu (Pr. Gavril Popescu); Drama istorică Vlaicu Vodă (Pr. Sc. P.); Unele probleme ale războiului şi păcii de Valerian al Oradiei (Pr. Sc. P.); Un ctitor de seamă (Ec. D. Grigoraş); Spartacus de Rafaello Giovagnolli (Pr. Petre Manole)

ANUL XXX.
Serie nouă.

IULIE-AUGUST 1954
Nr. 7—8

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

UN DECENIU DE ERĂ NOUĂ

23 august 1944 — 23 august 1954

Ziua de 23 august 1944 a devenit, în istoria naţională a Patriei noastre, piatra de hotar ce desparte lumea cea veche a exploatării omului de către om, de lumea cea nouă a cuceririlor şi marilor realizări ale poporului muncitor.

Este ziua eliberării Patriei noastre de sub jugul fascisto-hitlerist de către armatele victorioase ale marii noastre prietene, Uniunea Sovietică. Este ziua prin care poporul muncitor şi-a făurit independenţa şi suveranitatea naţională. Este ziua care a arătat poporului romîn calea păcii şi a prosperităţii, a convieţuirii în frăţietate a tuturor conlocuitorilor din Patria noastră. Este ziua preţuirii omului la înalta lui valoare fizică şi morală, de a nu mai fi rob sau simplă carne de tun pentru aţîţătorii la noi războaie. Este marea sărbătoare a omului nou: paşnic, muncitor, drept, respectuos cu sine şi faţă de semeni, creator de civilizaţie şi purtător de lumină şi cultură.

S-a scurs un deceniu de la 23 august 1944. Privind în jurul nostru constatăm uimitoare realizări în toate domeniile de activitate socială, încît acest deceniu nu are egal cu secole din trecutul istoriei noastre. De la o ţară socotită de exploatatori „eminamente agricolă“,

Patria noastră a părăsit, pentru totdeauna, uneltele rudimentare ale agriculturii, realizînd mecanizarea agriculturii cu maşini-unelte produse în uzinele şi fabricile proprii.

Ştiinţa agrotehnică a luat locul ignoranţei, dîndu-se posibilitate omului muncitor de pe ogoare să-şi uşureze munca şi să mărească randamentul producţiei şi productivităţii. Astfel poporul muncitor are la îndemînă nu numai hrana dar şi toate bunurile de larg consum care-i asigură un înalt trai de viaţă.

Omul de cultură astăzi se află înfrăţit cu acela din uzine sau de pe ogor, înfrăţirea aceasta constituind temeiul structural al regimului nostru de esenţă democratică.

In această atmosferă de preţuire a unuia faţă de altul şi al frăţiei între toţi, poporul muncitor şi-a clădit un edificiu nou al Patriei acela al Republicii Populare Romîne, în care toţi sînt îndreptăţiţi să trăiască cu drepturi egale dar şi cu obligaţii egale. Bunăstarea nu mai este un privilegiu rezervat numai unora, ci un drept comun al tuturor celor ce muncesc.

Statul este chivernisitor şi ocrotitor al tuturor instituţiilor care-i asigură dezvoltarea lui firească. Statul nostru, al regimului de democraţie populară, garantează libertatea exercitării cultului religios, dînd posibilitate ca fiecare cult, în locaşurile lor de închinare, să-şi exercite cultul respectiv, în deplină libertate.

Pe temeiul acestei garanţii constituţionele, Biserica Ortodoxă Romînă, călăuzită de legiuiri drepte izvorîte din învăţătura ei sfîntă şi din hotărîrile lăsate de sfintele soboare, şi-a creat o viaţă curată, luminoasă în care ea este stăpînă pe destinele ei.

Invăţămîntul teologic, prin care sînt pregătite cadrele preoţeşti, este condus şi administrat numai de Biserică, fiind ferit de influenţa dăunătoare în doctrină, cult şi disciplină. Preoţimea, prin cursurile de Indrumări Misionare, îşi întăreşte rolul ei misionar, iar monahismul prin şcolile sale devine luminat şi folositor societăţii prin împletirea rugăciunii cu munca manuală productivă.

Atelierele meşteşugăreşti din Mănăstirile cu viaţă de obşte sînt pildă de productivitate în lucrări de industrie casnică şi artistică.

Monumentele de artă religioasă, bisericile de importanţă istorică şi artistică, li se dă o mare importanţă de către Stat, care, prin Ministerul Cultelor, are grijă de restaurarea şi conservarea lor. Paragina de altădată ce se constata în jurul acestor monumente, astăzi a dispărut ca prin minune.

Dezvoltarea cultului a fost îndreptată pe făgaşul tradiţional şi canonic realizîndu-se unificarea manifestărilor de cult în întreaga noastră Biserică

Cultura bisericească a luat un avînt neajuns pînă acum, încît cercetările în domeniul teologiei, în decursul acestui deceniu, a depăşit tot ce s-a produs în veacurile trecute.

Preoţimea de la oraşe şi sate are, în egală măsură, aceleaşi izvoare de informare şi orientare, în domeniul ştiinţei teologice. Din acest punct de vedere nu se mai poate face deosebirea între un preot urban şi altul rural, ci toţi au aceeaşi pregătire şi armătură misionară. Preoţimea îşi cunoaşte rostul ei social şi conlucrează, armonios, cu reprezentanţii puterii de stat la întărirea şi înfrumuseţarea Patriei noastre, a Republicii Populare Romîne. Preoţii sînt purtători de har în faţa sfintelor Altare dar şi cetăţeni loiali ai Statului nostru. In lupta pentru apărarea păcii ei se află în primele rînduri, conduşi de ierarhia superioară bisericească.

Pilda dată de I. P. S. Patriarh Justinian şi de toţi membrii Sf. Sinod este grăitoare în această privinţă. Decoraţiile ce stau pe pieptul unora dintre ierarhi, ca o răsplătire morală şi concretă din partea conducătorilor Patriei noastre, ilustrează meritul preoţimei în lupta pentru apărarea păcii. Iar apărarea păcii cuprinde toate manifestările de viaţă socială: pe tărîm cultural, administrativ şi economic. Asigurînd bună starea, munca şi ordinea în ţara noastră, contribuim la cauza păcii în lume.

La împlinirea unui deceniu de la eliberarea Patriei noastre constatăm că şi raporturile între Bisericile Ortodoxe surori s-au întărit în spiritul unităţii ecumenice. Intre Bisericile Ortodoxe nu mai sînt ziduri despărţitoare, căci conducătorii bisericilor naţionale, se adună şi iau hotărîri de orientare pentru problemele de la ordinea zilei în consfătuiri panordoxe. Astfel consfătuirile panortodoxe de

la Moscova au afirmat puterea ortodoxiei în lupta pentru apărarea păcii în lume, iar prezenţa delegaţilor Bisericii Ortodoxe Romîne la diferite Congrese mondiale: Varşovia, Praga, Viena sau cum a fost participarea la solemnităţile de la Damasc, cu prilejul sărbătoririi împlinirii a 50 ani de arhierie ai I. P. Fericitului Alexandru III Patriarhul Antiohiei şi al întregului Orient — cînd conducătorul delegaţiei a fost smerenia Noastră — toate acestea dovedesc că în regimul de democraţie populară, Biserica Ortodoxă Romînă are cele mai prielnice condiţii de dezvoltare şi misionarism.

Pentru toate aceste motive, de ordin patriotic şi bisericesc, Biserica Ortodoxă din Moldova, prin glasul smereniei mele, aduce cuvînt de slăvire zilei de 23 august 1954, cînd se împlineşte un deceniu de la eliberarea Patriei noastre, rugînd pe Dumnezeu ca şi în viitor, El să reverse darurile Sale cele bogate peste scumpa noastră Patrie, Republica Populară Romînă şi peste Biserica Ortodoxă ce-I proslăveşte pururea numele în sfintele locaşuri.

Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† SEBASTIAN

ZECE ANI DE LA ELIBERARE

23 august 1944—23 august 1954

Ziua eliberării Patriei noastre de către glorioasele armate sovietice a fost sărbătorită în toţi anii cu multă însufleţire. Anul acesta se împlineşte un deceniu de cînd la orizontul Patriei noastre a răsărit soarele eliberării, vestitor al unei noi epoci, mai luminoase, mai drepte, plină de înfăptuiri măreţe pe tărîm naţional, social şi bisericesc.

Ziua de 23 august 1944 reprezintă începutul unei lupte asidui care avea să aducă o primenire a întregii vieţi sociale din ţara noastră sub toate aspectele ei. De aceea, poporul nostru sărbătoreşte anul acesta cu o deosebită însufleţire această măreaţă zi, ziua eliberării sale naţionale de sub jugul robiei dictatoriale. Cu acest prilej, el îşi aminteşte cu vie recunoştinţă de sacrificiile neprecupeţite pe care le-a depus viteaza armată sovietică pentru înlăturarea cotropitorilor ţării noastre şi a celor coalizaţi cu ei.

Răsturnarea regimului dictatorial, mai pe urmă şi a celui monarhist şi crearea regimului de democraţie populară, a fost urmată de o pătrundere din ce în ce mai substanţială şi mai durabilă în rîndurile vieţii noastre sociale a noilor principii umanitare şi democratice aduse din partea răsăritului, din ţara lui Lenin şi a lui Stalin, din marele lagăr al dreptăţii şi al păcii dintre popoare.

De aici încolo se deschide poporului nostru posibilitatea înlăturării tuturor orînduirilor nedrepte ce-i fuseseră impuse, precum şi posibilitatea de a lua cu hotărîre în propriile sale mîini conducerea destinului statului. Fără evenimentele petrecute în ziua de 23 august 1944

ţara noastră n-ar fi putut păşi pe calea independenţei naţionale, a libertăţii şi a propăşirii.

Au trecut de atunci zece ani. Zece ani de mari prefaceri economice, sociale şi politice, eşalonate după un plan ponderat şi echilibrat, ţinînd întotdeauna seamă de realităţi atît în înlăturarea relelor şi a nedreptăţilor, cît şi în introducerea noilor reforme corespunzătoare treptei de dezvoltare a vieţii democratice a poporului. Au trecut 10 ani de luptă şi de muncă, de realizări şi de progrese în toate ramurile de activitate din cuprinsul ţării noastre.

In ateliere şi în fabrici, în uzine şi pe ogoare, în mine şi în birouri, în şcoli şi în cazarme se munceşte cu un avînt unic, necunoscut pînă acum de poporul nostru. Se păşeşte în fiecare zi din progres în progres, se înlătură piedicele una cîte una, sporesc întrecerile socialiste, creşte productivitatea, se perfecţionează producţia şi cu aceasta înfloreşte standardul de viaţă şi bunăstare al întregului popor muncitor de la sate şi oraşe.

Şi peste toate acestea — ceea ce este mai vrednic de admirat — este unitatea masivă a întregului popor dar mai ales a tineretului romînesc îmbuchetat într-o organizaţie indisolubilă prin munca neobosită şi stăruitoare a Partidului Muncitoresc Romîn. Acest tineret alături de unitatea întregului tineret mondial reprezintă garanţia realizărilor de mîine.

Regimul de democraţie populară ce s-a instaurat în ţara noastră la 23 august 1944 a acordat bisericii, unele drepturi şi libertăţi pe care nu le-a cunoscut în trecut. Aşa de exemplu s-a realizat înlăturarea opreliştilor de odinioară şi îndrumarea către un echilibru firesc în raporturile religioase ale poporului prin deplina egalitate între toate cultele, iar pe de altă parte prin stabilirea unei armonii depline între cultele religioase şi stat. Prin această măsură cultele oprimate altădată acum au putut respira în voie, iar celelalte au fost scutite de unele sarcini inutile şi dezonorante.

După 30 decembrie 1947, după înlăturarea monarhiei şi instaurarea Republicii Populare Romîne se iveşte prilejul pentru aşezarea noului regim al cultelor, înscris în art. 27 al Constituţiei din 1948. Pe temeiul princi-

piilor de libertate şi egalitate religioasă înscrise în acest articol, guvernul decretează abolirea concordatului. Desfiinţîndu-se privilegiile deosebite obţinute de cultul catolic se face dreptate celorlalte culte şi în deosebi cultului ortodox. Prin denunţarea concordatului, statul romîn se eliberează de o situaţie jignitoare pentru suveranitatea lui naţională. De asemenea, credincioşii romano-catolici sînt izbăviţi de exploatarea feudală a organelor papalităţii, iar biserica greco-catolică revine la ceea ce a fost: un cult liber de sine stătător, care poate să-şi îndrepte privirile către biserica-mamă, pornind chiar acţiunea de revenire la ortodoxie.

Aşa se face că Biserica Ortodoxă Romînă a fost scoasă din starea de umilinţă din trecut, iar fraţii noştri de sînge şi credinţă din Transilvania pe care silniciile vremii i-au rupt de lîngă vatra bisericii străbune dîndu-i în robia papei de la Roma au putut zdrobi lanţurile acestei robii şi prin strădania Sf. Sinod în frunte cu I. P. S. Patriarh Justinian au izbutit a se întoarce la sînul Bisericii Ortodoxe Romîne.

Constituţia din 1952 exprimă într-un mod şi mai limpede principiile libertăţii religioase stabilite în art. 27 din prima Constituţie şi dezvoltate în legea pentru regimul general al cultelor din august 1948. Astfel, în art. 84 se spune: „Libertatea de conştiinţă este garantată tuturor cetăţenilor din R.P.R. Cultele religioase sînt libere să se organizeze şi pot funcţiona liber". Tot în acest articol este cuprinsă şi libertatea oricărui cult de a-şi organiza şcoli speciale pentru pregătirea personalului trebuincios bunei funcţionări a cultului. Bazat pe acest articol, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne a reorganizat pe noi principii învăţămîntul religios de toate gradele din ţara noastră: şcoli de cîntăreţi, seminarii monahale şi institute teologice.

Un alt capitol important realizat în cadrul muncii de reorganizarea Bisericii Ortodoxe Romîne sub regimul de democraţie populară este reluarea relaţiilor canonice întrerupte de multă vreme cu celelalte biserici ortodoxe. In acest scop s-au făcut schimb de vizite între ierarhii ortodocşi din Uniunea Sovietică, Romînia, Bulgaria, Cehoslovacia, Albania şi Siria. O numeroasă delegaţie a

Bisericii romîneşti a participat la Conferinţa panortodoxă ţinută în anul 1948 la Moscova unde s-au discutat diferite probleme doctrinare bisericeşti ca şi problema restabilirii păcii în lume.

Slujitorii tuturor cultelor din scumpa noastră Patrie — Republica Populară Romînă — au dreptul de a alege şi de a fi aleşi în sfaturile populare comunale, raionale şi regionale, în Marea Adunare Naţională, fapt care cinsteşte patriotismul lor necontestat. Slujitorii tuturor altarelor sînt salarizaţi de stat. Bisericile monumente istorice primesc importante subvenţii pentru restaurarea lor. Profesorii şi auxiliarii tuturor şcolilor bisericeşti se bucură de sprijinul şi asistenţa statului nostru democratic popular.

Iată înşirate fugitiv cîteva din motivele puternice care obligă simţul nostru de dreptate să manifesteze caldă recunoştinţă faţă de marea noastră eliberatoare, Uniunea Sovietică, bastionul păcii, al libertăţii şi independenţei tuturor popoarelor.

Mai mult ca în trecut, în anul acesta marea noastră sărbătoare naţională va constitui o puternică manifestare de simpatie şi dragoste faţă de popoarele Uniunii Sovietice şi faţă de conducătorii lor.

După a zecea aniversare a eliberării sale, poporul nostru păşeşte cu mai multă hotărîre şi avînt pe calea deschisă la 23 august 1944, calea marilor victorii, calea vieţii libere şi fericite.

† *TEOFIL*

Episcopul Romanului şi Huşilor

POPAS SĂRBĂTORESC

23 august 1944 — 23 august 1954

La 23 august 1954 se împlinesc zece ani de cînd Romînia a încetat războiul silnic împotriva Uniunii Sovietice, de cînd poporul romîn a păşit pe drumul istoriei celei noi.

Această aniversare formează o treaptă majoră pe scara ce leagă năzuinţa de libertate şi progres a poporului de împlinirea ei.

De pe această treaptă ochiul nostru poate cuprinde drumul străbătut şi scruta perspectivele de viitor.

Poporul romîn a sărbătorit şi sărbătoreşte în fiecare an ziua de 23 august. In dorinţa de a-şi vedea încununată în opere măreţe marile sale năzuinţi, poporul nostru îşi exprimă, cu această ocazie, tot entuziasmul dragostei sale de libertate şi independenţă, făcîndu-şi bilanţul înfăptuirilor şi unindu-şi energiile şi voinţa pentru o stăruitoare muncă de viitor.

Insemnînd despre aceste fapte „*ce a fost şi cum au fost*“, credem că este firesc să ne oprim deopotrivă asupra înfăptuirilor de pe tărîmul social-politic, cît şi de pe cel bisericesc.

I.

Prin actul istoric din 23 august 1944, poporul romîn s-a alăturat statelor democratice.

Alături de armatele sovietice şi sub conducerea Inaltului Comandament Sovietic, armatele romîne au luptat timp de 260 zile, străbătînd, prin lupte grele, 12 masive muntoase şi participînd la eliberarea a 3.831 localităţi, între care, 53 oraşe.

Eliberată de Armata Sovietică, Romînia a contribuit nu numai la eliberarea teritoriului naţional, dar şi la eliberarea Ungariei şi a Cehoslovaciei. In acţiunea aceasta de eliberare Romînia a participat în lupte cu nu mai puţin de 14 divizii.

Cei zece ani ce s-au scurs de la 23 august 1944, au fost ani de neprecupeţite strădanii, au fost ani de bogate înfăptuiri, care au pecetluit noua perioadă a istoriei neamului, schimbînd radical viaţa politică, economică şi socială a ţării.

Aceste înfăptuiri nu sînt altceva de cît rodul binecuvîntat al ostenelilor poporului, în strădaniile lui de a-şi făuri o viaţă mai bună, mai fericită, de a-şi realiza libertatea şi dreptatea, pacea şi bunăstarea pentru toţi fii săi oropsiţi.

Ajutat de Uniunea Sevietică, poporul romîn a înţeles că, la 23 august 1944, i-a sosit „plinirea vremii“ pentru tămăduirea suferinţelor sociale.

Prima înfăptuire posibilă în urma condiţiilor create de 23 august 1944 a fost *reforma agrară*.

„Prin lucrările reformei agrare, au fost împroprietăriţi un număr de 918.000 de ţărani săraci, cărora li s-a dat 1.109.000 ha. din cele 1.468.000 ha. expropriate, restul devenind rezervă de stat“, (Gh. Gheorghiu-Dej: „Articole şi cuvîntări“ Edit. P. M. R. ed. II).

Printr-o serie de legi, cunoscute sub denumirea de *Statutul naţionalităţilor*, s-a asigurat egalitatea şi libertatea deplină a naţionalităţilor conlocuitoare; iar legea electorală din 15 iulie 1946 a asigurat dreptul de vot tuturor cetăţenilor majori din ţara noastră, indiferent de sex, naţionalitate sau profesiune.

Etatizarea Băncii Naţionale a Romîniei prin legea din 28 decembrie 1946, a întegrat această instituţie de credit şi emisiune în efortul comun pentru refacerea şi propăşirea economiei naţionale.

Stabilizarea monetară, înfăptuită la 15 august 1947, a adus o îmbunătăţire vieţii muncitorilor, printr-un salariu sporit şi o putere de cumpărare mai mare.

Cu ajutorul politic şi diplomatic al Uniunii Sovietice, la 10 februarie 1947, guvernul romîn a semnat tatatul de pace de la Paris, prin care Romînia îşi păs-

trează independenţa şi suveranitatea, dreptul de a dispune de propria sa soartă. O serie de acorduri economice, politice şi culturale au fost încheiate cu ţările din estul şi din sud-estul Europei, care au ajutat la ridicarea buneistări materiale şi culturale a poporului nostru.

Toate aceste realizări au făcut cu putinţă să se păşească la o nouă etapă istorică, la noi înfăptuiri cu caracter politic, economic, social şi cultural.

Prin înlăturarea monarhiei la 30 decembrie 1947 şi prin proclamarea Republicii Populare Romîne, ţara noastră a intrat în perioada transformărilor socialiste.

* * *

Transformările socialiste au afectat deopotrivă toate sectoarele de activitate ale vieţii politice, economice, sociale şi culturale.

Constituţia adoptată de Marea Adunare Naţională, ieşită din alegerile de la 28 martie 1948 a consfinţit libertăţile şi drepturile cucerite de popor prin lupta de pînă atunci şi a asigurat garantarea lor materială.

Această constituţie a înfăţişat caracterul Republicii Populare Romîne ca stat al oamenilor muncii manuale de la oraşe şi sate, ca stat în care toată puterea emană de la popor şi se execută prin organe alese de popor.

Numai în curs de patru ani, Constituţia din 1948 a fost depăşită, datorită rapidei dezvoltări economice şi sociale a statului democrat popular.

De aceea, Marea Adunare Naţională a adoptat în octombrie 1952 o nouă constituţie, care oglindeşte just starea de fapt şi de drept a regimului de democraţie populară pe calea construirii socialismului. Drepturile şi libertăţile poporului sînt menţinute; funcţiunile şi ţinta statului sînt definite şi le este asigurată baza materială a înfăptuirilor.

Actul revoluţionar, prin care poporul muncitor devine stăpînul celei mai importante părţi a mijloacelor de producţie industrială, este legea din 11 iunie 1948 pentru naţionalizarea principalelor întreprinderi industriale, miniere, bancare, de asigurări şi de transport.

Naţionalizarea principalelor întreprinderi industriale a permis trecerea la planificarea economiei naţionale, la concentrarea tuturor forţelor pentru crearea de noi industrii şi la dezvoltarea acelor ramuri de care ţara are nevoie pentru dezvoltarea continuă a progresului economic, social şi cultural al poporului.

„In anii puterii populare, volumul producţiei industriale a întrecut cu mult cea mai înaltă producţie din timpul capitalismului. Volumul producţiei industriale în 1953 a fost de cca. 2,5 ori mai mare de cît în 1938 şi de 3,5 ori mai mare de cît în 1948.

Baza dezvoltării întregii economii — industria grea — şi îndeosebi industria construcţiei de maşini, creată în anii regimului de democraţie populară, este în continuă creştere. Ea produce utilaj petrolifer, minier şi de construcţii, maşini unelte, tractoare, maşini agricole, electromotoare, turbine, rulmenţi, instalaţii industriale, utilaje pentru industria textilă şi alimentară.

Pentru prima dată în ţara noastră, un număr de uzine şi fabrici a fost înzestrat cu utilaj şi echipament produs în ţara noastră de industria noastră socialistă“ (Gh. Gheorghiu-Dej: „A 9-a aniversare a eliberării Partiei noastre“). S-au dezvoltat şi au crescut industria extractivă şi industria de materiale de construcţie, iar industria elecrotehnică este în plină dezvoltare.

Noi centre industriale au apărut şi cele vechi s-au mărit.

Craiova a devenit centrul industriei electrotehnice; la Botoşani s-a construit combinatul textil; iar la Hunedoara a fost creat combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej“.

Industria bunurilor de larg consum a crescut şi este în continuă creştere.

Electrificarea ţării a făcut paşi mari înainte. Două mari termocentrale au intrat în funcţiune: termocentrala de la Doiceşti şi cea de la Ovidiu II. S-au electrificat un mare număr de sate.

A fost creat şi s-a dezvoltat comerţul socialist, înlocuind, împreună cu cel cooperatist, în cea mai mare măsură, pe cel particular.

Noua formaţiune socialistă a economiei în industrie

şi comerţ a stimulat înfiinţarea şi dezvoltarea sectorului socialist în agricultură. S-au înfiinţat mii de gospodării agricole şi întovărăşiri agricole. S. M. T.-urile au fost înzestrate cu peste 10000 de tractoare şi alte maşini agricole.

Gospodăriile agricole de Stat (G. A. S.) au fost înzestrate cu aproape 4000 de tractoare.

Ţăranii muncitori cu gospodării mici şi mijlocii au primit ajutor din partea statului: sămînţă selecţionată, însemnate uşurări fiscale, ajutor agrotehnic, credite pentru cumpărarea de vite, ceea ce a permis o îmbunătăţire a economiei ţărăneşti. Mulţi ţărani cu gospodării individuale au fost decoraţi pentru obţinerea de recolte mari. Ştiinţa şi metodele agrotehnice au fost însuşite de ţărănimea muncitoare şi prin aplicarea lor, volumul producţiei agricole a crescut.

Odată cu aceasta a crescut şi consumul gospodăriilor ţărăneşti şi s-au îmbunătăţit condiţiile de viaţă economice şi culturale a ţărănimii mnncitoare.

Formaţiunea socialistă în economia statului a făcut posibilă înlăturarea exploatării omului de către om.

Prin punerea în ordine a raportului dintre producţie şi consumaţie şi prin înlăturarea exploatării în muncă, s-a insuflat oamenilor muncii o nouă atitudine faţă de muncă, care formează baza morală a întrecerilor socialiste.

Din sînul clasei muncitoare s-au ridicat şi se ridică mereu mii şi mii de raţionalizatori, inovatori, inventatori, fruntaşi în producţie, care luptă pentru mărirea producţiei, pentru ridicarea productivităţii muncii, pentru scăderea preţului de cost al produselor, pentru micşorarea rebuturilor, pentru economisirea de materiale, etc.

Nivelul material şi cultural al oamenilor muncii a crescut. Şomajul a dispărut.

Cantitatea de mărfuri industriale şi alimentare, puse la dispoziţia celor ce muncesc, este în creştere, iar puterea de cumpărare a muncitorului devine tot mai mare, prin micşorarea preţului de cost al mărfurilor şi prin plata dreaptă a muncii.

In domeniul social-cultural investiţiile sînt tot mai mari. Numai în perioada 1949-1953 s-au făcut investiţii de peste 3 miliarde lei.

Numeroase construcţii culturale au fost ridicate ca : şcoli, institute, cămine culturale la sate şi oraşe, teatre, cinematografe, opere de stat, un combinat poligrafic, etc.

Se construiesc necontenit locuinţe muncitoreşti, maternităţi, spitale şi policlinici.

Asigurările sociale au fost îmbunătăţite, protecţia muncii şi odihna oamenilor muncii au făcut un progres necunoscut în trecut. Numai în anul 1953 au fost trimişi la odihnă un număr de 443.000 de muncitori şi copii.

A crescut numărul elevilor şi studenţilor care învaţă în şcolile de toate gradele, dublîndu-se acest număr în 1953 faţă de 1938.

Condiţiile învăţăturii au fost mult îmbunătăţite, statul acordînd tot sprijinul material elevilor şi studenţilor.

Infiinţarea Academiei R. P. R. a deschis mari perspective dezvoltării culturii şi ştiinţei în ţara noastră.

Toate naţiunile conlocuitoare se bucură de deplină libertate şi sprijin material din partea statului pentru a se împărtăşi de roadele culturii şi ştiinţei în limba maternă.

Concomitent cu realizările interne, Republica Populară Romînă duce în afară o politică de pace, prietenie şi colaborare cu toate ţările democrate.

De aceea ea s-a încadrat definitiv în lagărul ţărilor democratice şi iubitoare de pace în frunte cu Uniunea Sovietică, încheind, cu acestea, tratate de prietenie, colaborare şi ajutor mutual.

Această politică este susţinută de întregul nostru popor, care s-a încadrat în marea mişcare a partizanilor păcii, participînd activ, prin comitetele de luptă pentru pace, la lupta pentru pacea şi independenţa tuturor popoarelor.

La a zecea aniversare a zilei de 23 august 1944, poporul romîn priveşte cu mîndrie, de la înălţimea sărbătorescului său popas, la tot ceea ce a înfăptuit în cei zece ani, pe drumul istoric deschis de această zi.

Privind cu încredere spre viitor, poporul romîn, împreună cu naţionalităţile conlocuitoare îşi strînge tot tot mai mult rîndurile în jurul conducătorilor patriei, cu fermă hotărîre de a înlătura lipsurile, a corecta greşelile

şi a merge înainte pentru realizarea deplină a progresului economic, social şi cultural, pentru pacea şi bunăstarea tuturor.

Alături de toţi oamenii muncii din Republica Populară Romînă, Biserica Ortodoxă Romînă participă cu sinceritate la această aniversare sărbătorească.

II.

Biserica noastră ortodoxă, aşezămînt de origină dumnezeească pentru mîntuirea oamenilor, a fost şi a rămas o Biserică a poporului.

Iubirea de Hristos şi iubirea de popor, porunci ale Bisericii Creştine, s-au concretizat în istoria neamului nostru nu numai în figura marilor ierarhi, ci şi în cea a umilului preot, ţăran şi cărturar, păstor de suflete ortodoxe şi luptător pentru dreptatea „norodului“ din satul anonim.

Slujind lui Dumnezeu, Biserica Ortodoxă a slujit poporul, pentru mîntuirea căruia ea a primit porunca dumnezeească.

Ea, care de-a lungul veacurilor a trăit, s-a bucurat şi a suferit alături de popor, în zilele noastre nu putea rămîne, cu nici un chip în urma noilor şi viguroaselor orînduiri ale vremii.

Urmînd porunca Evangheliei ca să lucreze şi să se străduiască neîncetat pentru fericirea şi propăşirea omului, să lupte pentru înlăturarea urii dintre oameni condamnînd lăcomia şi exploatarea omului de către om, Biserica Ortodoxă a sprijinit şi îmbărbătat pe fii săi credincioşi în munca lor pentru înălţarea Patriei, pentru întărirea nouii orînduiri sociale şi pentru săvîrşirea dreptăţii şi păcii între oameni.

„Biserica a înţeles întotdeauna că tot ceea ce este făcut în interesul poporului şi al umanităţii este plăcut lui Dumnezeu“, spunea Patriarhul Nicodim unei delegaţii a Guvernului Romîn, care l-a viztitat în ianuarie 1948 şi tot cu aceste cuvinte îndruma şi pe preoţi în pastorala sa.

Prea Fericitul Patriarh Justinian, înscăunat la conducerea Bisericii noastre în iunie 1948, a statornicit apos-

tolul social al clerului cu mai multă tărie orientîndu-l spre adevărata misiune de slujitori ai altarelor, de propovăduitori ai păcii şi iubirii de Dumnezeu şi de oameni precum şi de sprijinitori ai bunei propăşiri a poporului.

Incă înainte de 23 august 1944, în timpul războiului, unul din ierarhii de frunte ai ţării noastre chema clerul şi pe credincioşii eparhiei sale să-şi asume răspunderea pentru reformele sociale „ce trebuie să vină", cu aceste cuvinte: „Misiunea Bisericii în aceste timpuri de răscruce este aceea de a pregăti, prin trezirea sentimentului de răspundere, sufletele pentru reformele sociale ce vor trebui să se înfăptuiască pe urmele acestui război. Toţi trebuie să ne dăm seama că cea ce a fost nu va mai fi...

Timpurile viitoare nu vor mai suporta exageratele inegalităţi materiale şi distanţe între clasele sociale" (I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, în cuvîntarea de la deschiderea Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului din anul 1943).

„Plinirea vremii", timpurile noi de după 23 august 1944, n-a fost străină preoţimii poporului care a rămas şi de aici înainte apropiată de sufletele celor mulţi şi obidiţi.

Slujind poporul, cu învăţătura şi îndemnul, pe calea realizării revendicărilor sociale şi politice, Biserica Ortodoxă Romînă a rămas să servească la „agapele norodului" îmbrăcată în „chipul smereniei sale", păzind întreg tezaurul moştenirii dogmatice şi canonice.

„Biserica nu este făcută să poruncească statului ce forme să-şi dea" — spunea în pastorala sa din 1948, patriarhul Nicodim — „Ea este trimisă între popoare şi înlăuntrul statelor să propovăduiască Evanghelia mîntuirii sufletelor".

Biserica nu şi-a arogat conducerea treburilor publice pentru realizarea revendicărilor sociale şi politice, economice şi culturale în curs, dar clerul ortodox, după îndrumările Prea Fericitului Patriarh Justinian şi ale Sf. Sinod, cu îndemnul zi de zi al înalţilor ierarhi a conlucrat la opera de tămăduire a suferinţelor sociale, la realizarea marilor înfăptuiri ale regimului de democraţie populară, la luptă pentru pace şi progres.

In prima etapă a dezvoltării revoluţionare de după 23 august 1944 din ţara noastră, clerul Bisericii Ortodoxe a lucrat cu folos la strîngerea şi distribuirea de ajutoare pentru refacerea regiunilor distruse de război şi de cei doi ani de secetă.

Noua pagină deschisă în istoria Bisericii noastre Ortodoxe de Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, prin intensificarea „apostolatului social", este viu ilustrată de cuvîntul îndrumător al ierarhilor noştri şi de munca rîvnitoare a tuturor clericilor şi credincioşilor ortodocşi pentru sprijinul străduniilor constructive ale poporului, care s-au concretizat în înfăptuirile regimului nostru de democraţie populară.

Fără a trece marginile modestiei credem că dacă s-ar publica, în volume aparte, toate îndrumările şi sfaturile Sf. Sinod, toate pastoralele şi circulările înaltei chiriarhii a Bisericii Ortodoxe Romîne din timpul celor zece ani de după 23 august 1944 şi dacă s-ar scrie despre toată contribuţia de muncă a clerului ortodox pentru traducerea în viaţă a măsurilor luate de conducerea politică a ţării şi poporului nostru pentru asigurarea unei vieţi fericite şi îndestulătoare pentru toţi oamenii muncii de la sate şi oraşe, această lucrare scrisă ar cuprinde mii de pagini.

Este destul să amintim că însăşi conducerea politică a ţării a apreciat această contribuţie adusă ţării şi poporului de clerul Bisericii noastre.

Nu odată reprezentanţi ai Guvernului şi ai autorităţilor de stat din ţara noastră au mărturisit public despre activitatea patriotică a preoţimei ortodoxe.

Un exemplu grăitor îl constituie decorarea Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian, a Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian şi a altor înalţi ierarhi şi reprezentanţi ai clerului ortodox, cu înalte ordine ale Republicii Populare Romîne, pentru merite în activitatea patriotică şi pentru contribuţia adusă cauzei păcii.

* * *

Cu aceeaşi dăruire cu care activează pentru sprijinirea activă a străduniilor constructive ale poporului,

Biserica Ortodoxă Romînă s-a alăturat luptei pentru pace a popoarelor încă din primele zile a înjghebării marei mişcări a partizanilor păcii.

Impreună cu celelalte Biserici Ortodoxe şi alături de alte culte religioase, Biserica Ortodoxă Romînă participă activ la desfăşurarea acestei lupte.

La marele congrese ale popoarelor pentru pace de la Varşovia şi Viena, au luat parte, împreună cu ceilalţi delegaţi ai Comitetelor de luptă pentru pace din Republica Populară Romînă, ierarhi şi preoţi ortodocşi.

I. P. S. Mitropolit Sebastian al Moldovei şi Sucevei a fost delegatul ţării şi al Bisericii noastre la Congresul mondial pentru pace de la Varşovia şi a participat la conferinţa intercultică pentru pace din U.R.S.S. de la Moscova.

Intensificarea luptei pentru pace, în rîndurile ierarhilor conducători ai clerului şi credincioşilor, a fost şi este o preocupare permanentă a I. P. S. Patriarh Justinian şi a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne. Lucrările sesiunilor ordinare ale Sf. Sinod şi ale Adunării Naţionale Bisericeşti, ca şi cele ale Adunărilor Eparhiale sînt o vie mărturie despre importanţa dată de Biserica noastră problemei intensificării luptei pentru pace în rîndurile clerului şi credincioşilor.

Lucrările şi hotărîrile congreselor mondiale pentru pace, documentele sesiunilor Consiliului Mondial al Păcii, ca şi ale Biroului Consiliului Mondial al Păcii au fost popularizate şi prelucrate pe larg în rîndurile credincioşilor de preoţimea ortodoxă.

Clerul şi credincioşii ortodocşi au sprijinit larg toate iniţiativele şi acţiunile patriotice de luptă şi apărarea păcii. Un exemplu îl constituie contribuţia materială a credincioşilor pentru ajutorul coreean.

In sprijinirea acţiunii de masă a luptei pentru pace, preoţimea ortodoxă s-a încadrat în comitetele de luptă pentru pace, din care fac parte peste 70% din numărul total al preoţilor ortodocşi.

Din iniţiativa I. P. S. Patriarh Justinian, din vara anului 1949, s-au încetăţenit în ţara noastră consfătuirile interconfesionale.

In şedinţe comune pe ţară, pe regiune şi pe raioane,

reprezentanţii cultelor religioase s-au adunat la consfătuiri de luptă activă pentru pace.

Aceste consfătuiri au fost tot atîtea prilejuri de cunoaştere, prietenie şi respect reciproc. Astfel, la reşedinţa centrului eparhial din Iaşi au avut loc mai multe conferinţe a reprezentanţilor cultelor religioase din oraşul şi regiunea Iaşi, la care s-au dezbătut, într-o atmosferă de unire şi înţelegere, problemele luptei pentru pace.

Activitatea zi de zi de apostolat social şi de luptă pentru pace a preoţimei noastre ortodoxe a fost sprijinită în afară de îndrumările înaltei chiriarhii, de cunoştinţele şi schimbul de experienţă de la Cursurile de Indrumări Misionare Sociale. Un preţios sprijin, preotul ortodox îl are din partea periodicilor bisericeşti, atît cele de la centrul Patriarhal: — „Biserica Ortodoxă Romînă", „Ortodoxia" şi „Studii Teologice" — cît şi din cele de la Centrele mitropolitane şi eparhiale.

Pe lîngă faptul că problemele luptei pentru pace au constituit miezul multelor conferinţe protopopeşti, preoţimea din oraşele de la centrele eparhiale s-a constituit în comitete de instituţie puntru pace, pentru a intensifica astfel lupta pentru pace în rîndurile proprii.

Comitetul de luptă pentru Pace de la Centrul mitropolitan din Iaşi ajutat de sfaturile şi îndemnurile I. P. S. Mitropolit Sebastian, membru în Comitetul Regional de Luptă pentru Pace şi în Comitetul Permanent de luptă pentru Pace din R.P.R., a ţinut foarte multe şedinţe şi plenare de lucru, la care s-au prelucrat referate în legătură cu problemele generale şi actuale ale apărării şi consolidării păcii în lume.

Această activitate a fost desfăşurată de Biserică în deplină libertate.

Libertatea şi egalitatea, caracteristice ale vieţii poporului romîn după 23 august 1944, sînt principiile care au stat la temelia raporturilor dintre Biserică şi Stat, ca şi a raporturilor dintre culte, în toţi aceşti zece ani din urmă, dar mai cu deosebire în anii regimului de democraţie populară.

Aceste principii, prevăzute de art. 27 al primii Constituţii a Republicii Populare Romîne, au fost menţinute

şi exprimate cu mai multă claritate de Constituţia R.P.R. din 1952, în art. 84, care statorniceşte:

„Libertatea de conştiinţă este garantată tuturor cetăţenilor Republicii Populare Romîne.

Cultele religioase sînt libere să se organizeze şi pot funcţiona liber. Libertatea exercitării Cultelor este garantată tuturor cetăţenilor Republicii Populare Romîne.

Şcoala este despărţită de Biserică. Nici o Confesiune, congregaţie sau comunitate religioasă nu poate deschide sau întreţine instituţii de învăţămînt general, ci numai şcoli speciale pentru pregătirea personalului cultului.

Modul de organizare şi funcţionare a cultelor religioase se reglementează prin lege".

Legea care defineşte cadrul juridic cu privire la organizarea şi funcţiunarea cultelor religioase din Republica Populară Romînă, este Legea pentru regimul general al cultelor religioase, din august 1948.

Prin aceste legiuiri statul de democraţie populară a asigurat cultelor religioase, din ţara noastră libertatea şi egalitatea, le-a asigurat o viaţă cu orîndueli şi înfăptuiri proprii, în deplină autonomie de lucru.

Dînd expresie egalizării de tratament din partea Statului a cultelor religioase, la 17 iulie 1948, Republica Populară Romînă a denunţat concordatul cu Vaticanul. Astfel cu fost desfiinţate privilegiile religioase şi politice, acordate de regimul burghez cultului catolic din ţara noastră. Prin acest act a fost satisfăcută o veche doleanţă a Bisericii Ortodoxe Romîne şi reparată inegalitatea de tratament a Bisericii majorităţii poporului din această ţară.

In noile condiţii, raporturile dintre cultele religioase încep să se schimbe. In locul urei, duşmăniei şi supralicitării, se stabileşte armonica conveţuire a cultelor şi pacea confesională.

Biserica Ortodoxă Romînă a dat tonul noilor raporturi. I. P. S. Patriarh Justinian a făcut diligenţele pentru prima consfătuire a tuturor reprezentanţilor cultelor din ţara noastră.

Moţiunea dată publicităţii după consfătuirea de la 23 iunie 1949, exprimă unanima recunoştinţă şi întregul

devotament al credincioşilor tuturor cultelor faţă de Guvernul Republicii Populare Romîne, pentru deplina egalitate dintre culte şi pentru libertatea religioasă asigurată şi garantată prin Constituţia ţării şi prin Legea cultelor.

Au urmat alte consfătuiri şi întîlniri ale reprezentanţilor cultelor pe întreaga ţară, pe regiuni şi raioane, toate exprimînd pacea şi libertatea confesională instaurată în ţara noastră de regimul democrat popular.

Noul cadru legal al vieţii bisericeşti a făcut necesară alcătuirea unei noi legislaţii bisericeşti, care să fie aşezămîntul legal de organizare, funcţionare şi conducere al Bisericii Ortodoxe Romîne în noile condiţii create prin transformările survenite în viaţa poporului nostru.

Operă a Sf. Sinod, această reaşezare a legislaţiei bisericeşti a fost iniţiată şi îndrumată de I.P.S. Patriarh Justinian, ca şi celelalte înfăptuiri, care au fost enunţate, ca puncte de program, cu prilejul înscăunării ca patriarh, în iunie 1948.

Noua legislaţie a Bisericii Ortodoxe Romîne, începînd cu Statutul aprobat şi votat de Sf. Sinod în şedinţele din 19-20 octombrie 1948 şi terminînd cu Regulamentul pentru organizarea şi funcţionarea administrativă şi disciplinară a mănăstirilor, publicat în B.O.R. Nr. 4/1953 este astăzi bun cîştigat. Aceste legiuiri bisericeşti au fost adunate şi publicate într-o culegere aparte de I. P. S. Patriarh Justinian, în 1953, întitulată „Legiuirile Bisericii Ortodoxe Romîne sub Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, 1948-1953".

Acest cod al legislaţiei noastre bisericeşti are o însemnătate epocală. Este primul cod de legiuiri bisericeşti pentru toată suflarea ortodoxă romînă. Este „Noua pravilă mare a Bisericii Ortodoxe Romîne" reîntregite prin revenirea foştilor greco-catolici la Ortodoxie. Importanţa acestei opere creşte pe măsura faptului că noua legislaţie, pusă în serviciul Bisericii strămoşeşti, este o reaşezare cît mai largă a vieţii bisericeşti pe bazele ei canonice şi o legare a dispoziţiilor legii de realităţile actuale ale vieţii sociale şi bisericeşti.

* * *

Din aplicarea Statutului nou pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Romîne şi prin punerea în practică a regulamentelor respective o seamă de înfăptuiri, pe tărîmul vieţii bisericeşti, s-au înscris în istoria Bisericii noastre din ultimii cinci ani.

Astfel de înfăptuiri sînt:

1. — *Reorganizarea învăţămîntului religios.*

Prin punerea în aplicare a dispoziţiunilor art. 115 din Statut, Biserica şi-a luat în propriile sale mîni organizarea şi conducerea învăţămîntului religios.

Pînă la 1 septembrie 1952 au funcţionat 3 tipuri de şcoli: de cîntăreţi, Seminarii monahale şi Institute Teologice de grad Universitar. La 1 septembrie 1952, pentru îmbunătăţirea condiţiilor de existenţă a acestor şcoli şi pentru o împărţire justă a elevilor după nevoile reale ale eparhiilor, numărul acestor şcoli s-a fixat la 6 şcoli de cîntăreţi, 3 seminarii monahale şi 2 Institute Teologice (Bucureşti şi Sibiu).

Pentru întreţinerea materială a acestor şcoli şi institute Statul contribuie atît pentru plata profesorilor şi funcţionarilor administrativi, cît şi cu sume pentru întreţinerea internatelor, iar parohiile cu sumele necesare pentru îmbunătăţirea condiţiilor de întreţinere a elevilor şi studenţilor.

Toţi elevii şi studenţii sînt bursieri ai eparhiilor respective pe toată durata învăţămîntului.

In raza Sf. Arhiepiscopii a Iaşilor funcţionează Şcoala Medie de Cîntărăreţi de la Mănăstirea Neamţu, cu o secţiune pentru călugări.

Dintre elevii şcolilor de cîntăreţi, cei ce întrunesc media la studii mai mare de 8,50 în toţi cei patru ani de şcolaritate, pot urma cursurile Institutelor Teologice şi pot deveni preoţi.

In sesiunea de iunie 1954 a Sf. Sinod, şcolile de cîntăreţi au fost reorganizate. Invăţămîntul va dura 4 ani, Ciclul I (2 ani) pentru cîntăreţi şi ciclul II (2 ani pentru pregătirea candidaţilor ce vor merge la teologie.

2. — Pentru îndrumarea misionară şi pastorală a clerului, în conformitate cu prevederile Statutului s-au înfiinţat şi funcţionează pe lîngă Institutele de Teologie cursurile de îndrumare misionară şi socială a preoţilor.

3. — Din grija I. P. S. Patriarh Justinian şi a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne ca preoţimea să fie la timp informată şi bine orientată asupra tuturor problemelor care frămîntă omenirea şi pentru ca preotul ortodox să fie în permanent contact cu problemele de ştiinţă teologică au fost organizate şi funcţionează conferinţele protopopeşti.

După reorganizarea lor de către Sf. Sinod în şedinţa din 17 iunie 1952, aceste conferinţe se ţin lunar cu toţi preoţii din raion, la sediul protopopiei raionale.

Caracterul lor alternează: într-o lună este conferinţa administrativă, prezidată de protopop, cu participarea numai a preoţilor; iar în luna următoare, conferinţa de orientare generală, prezidată de Chiriarh sau de un delegat Chiriarhal, cu participarea reprezentanţilor autorităţilor de stat şi ai organizaţiilor de masă.

4. — Reorganizarea vieţii mănăstireşti, prin introducerea vieţii de obşte, a înfiinţării de cooperative de producţie meşteşugărească, a calificării monahilor în meşteşuguri de artă şi producţie bisericească. Şcolile monahale sînt astăzi un factor activ pentru ridicarea nivelului cultural şi religios al monahismului din Biserica Ortodoxă Romînă.

5. — Casele de Ajutor Reciproc şi Fondul de Asigurare a Bunurilor bisericeşti au fost reorganizate şi funcţionează pe lîngă fiecare eparhie.

6. — Institutul Biblic şi de Misiune Ortodoxă a fost reorganizat şi aşezat pe baze noi, corespunzătoare necesităţilor actuale şi caracterului canonic al Bisericii noastre.

Secţia de editură şi tipografie a acestui institut desfăşoară o intensă activitate pentru a răspîndi în scris învăţătura Bisericii Ortodoxe, cuvîntul şi îndrumările Sf. Sinod şi ale înaltei ierarhii, precum şi înfăţişarea în fapte a vieţii bisericeşti de astăzi.

Astfel, Patriarhia Romînă tipăreşte astăzi trei reviste: „Biserica Ortodoxă Romînă“ (Buletinul Oficial al Patriarhiei Romîne), „Studii Teologice“, revista Institutelor Teologice din Patriarhia Romînă şi „Ortodoxia“ revista reprezentativă pentru cultură şi poziţia Bisericii

Ortodoxe Romîne în cîmpul larg al ortodoxiei şi întregii creştinătăţi.

Tirajul acestor reviste este de 30.000 exemplare, fiecare număr.

Adăugăm acestei cifre alte mii de exemplare ale tuturor revistelor de la Centrele Mitropolitane şi eparhiale şi vedem că Biserica Ortodoxă Romînă desfăşoară o activitate publicistică bisericească de prim rang.

In cursul timpului de la reorganizarea Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, sectorul editură şi tipografie a tipărit mai multe cărţi de îndrumare religioasă şi de ritual, al căror număr trece cu mult peste 300.000 volume.

Activitatea editorială a Patriarhiei Romîne a fost elogios evidenţiată de ceilalţi Prea Fericiţi Patriarhi ai Bisericilor Ortodoxe Autocefale surori.

Acestei activităţi i se adaugă munca desfăşurată de editurile şi tipografiile centrelor mitropolitane şi eparhiale.

Astfel, Sf. Mitropolie a Moldovei şi Sucevei editează în Tipografia Centrului mitropolitan de la Mănăstirea Neamţu, revista „Mitropolia Moldovei şi Sucevei“, Calendarul de perete precum şi pastoralele şi îndrumările I. P. S. Mitropolit Sebastian.

In prezent sînt sub tipar la această tipografie: „Osteneli Chiriarhale“ de I. P. S. Mitropolit Sebastian, „Cartea de Rugăciuni“ şi „Cartea de Invăţătură Ortodoxă“.

Sectorul de ateliere al Institutului Biblic a fost reorganizat şi în prezent lucrează următoarele ateliere:

a) Atelierul de obiecte bisericeşti.

Acest atelier a lucrat şi 100 serii obiecte de cult din metal argintat, pentru parohiile ortodoxe siriene şi 15 serii de obiecte de cult din argint, lucrate în filigran şi email, pentru catedralele şi Episcopiile Patriarhiei Antiohiene.

b) Atelierul de ţesături; c) Atelierul de tîmplărie-sculptură; d) Atelierul de boiangerie de la Plumbuita; e) Atelierul de preparat tămîie artificială; f) Atelierul de croitorie de haine preoţeşti; g) Atelierul de odăjdii bisericeşti; h) Atelierul de pictură; i) Atelierul de ceramică.

Toate aceste ateliere, împreună cu cele eparhiale de lumînări, satisfac necesităţile de cult ale bisericilor din cuprinsul Patriarhiei Romîne şi pun la dispoziţia preoţilor şi călugărilor stofele necesare pentru îmbrăcăminte.

* * *

In ctitorirea Bisericii Ortodoxe cu înfăptuiri noi de îmbunătăţire a vieţii bisericeşti, amintim despre noua delimitare a eparhiilor, despre complectarea scaunelor Vlădiceşti vacante, despre alegerile eparhiale, despre reparaţiile bisericilor, despre ajutorul statului pentru întreţinerea şi reparaţiile bisericilor monumente istorice, precum şi despre întregirea salariilor preoţilor din fondurile parohiilor.

Insăşi enunţarea acestor înfăptuiri este adînc grăitoare arătînd progresul realizat de Biserica Ortodoxă Romînă în anii regimului de democraţie populară.

Pentru a exemplifica cele afirmate amintim că în baza Hotărîrii Consiliului de Miniştri Nr. 3207/1953, Comitetul de Stat pentru Arhitectură şi Construcţii a alocat, prin Ministerul Cultelor numai pentru exerciţiul anului 1953, suma de 1.900.000 lei pentru reparaţiile şi restaurarea monumentelor istorice şi de artă religioasă. Din această sumă Arhiepiscopia Iaşilor a primit suma de 809.000 lei pentru lucrările de conservare şi protecţie a bisericilor Golia şi Frumoasa din Iaşi, Sf. Gheorghe-Hîrlău, Sf. Gheorghe-Botoşani, Albă-Baia şi pentru mănăstirile: Cetăţuia, Putna, Neamţ, Bistriţa şi Dragomirna.

Adăugăm acestei contribuţii ajutoarele date de autorităţile locale pentru a înlesni cumpărarea materialelor prin unităţile comerciale şi cooperativele locale.

Cu acest concurs material, precum şi cu concursul tehnic al Statului, s-au reparat, restaurat şi construit sute şi sute de biserici şi redate cultului, în cei zece ani de după 23 august 1944.

Privind în urmă la anii vieţii bisericeşti din timpul regimului de democraţie populară, putem spune că Biserica Ortodoxă Romînă a fost şi un întreg şantier de construcţii şi reparaţii de biserici, paraclise, capele şi

case parohiale, clădiri ale Centrelor Eparhiale, mănăstirilor şi schiturilor. Numai în anul 1950, în Arhiepiscopia Iaşilor s-au construit din nou 7 biserici şi s-au restaurat 31 biserici.

Din cele 38 biserici sfinţite în acest an, 12 biserici au fost sfinţite de însuşi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian.

Pentru a nu lăsa executarea picturii la discreţia tuturor zugravilor diletanţi, Biserica Ortodoxă Romînă nu numai că a reglementat felul şi condiţiunile de executare a picturii şi zugrăvelilor bisericeşti, dar a pregătit şi pregăteşte cadre calificate, organizînd sub conducerea Sf. Patriarhii cursuri speciale de pictură şi zugrăveală bisericească în ulei, fresco şi tempera.

* * *

După ce ani dearîndul s-a tot discutat problema canonizării unor sfinţi romîni, în şedinţa Sf. Sinod din 28 februarie 1950 s-a hotărît canonizarea şi introducerea cultului pe întreaga Biserică Ortodoxă a Sf. Ioan Romînul, în ziua de 12 mai, precum şi canonizarea şi introducerea cultului local al mucenicilor: Sofronie de la Cioara, Nicolae Oprea din Sălişte (Sibiu) şi a Mitropoliţilor Sava Brancovici şi Ilie Orest, a călugărului Visarion Sarai din Banat; apoi, a cuvioşilor ierarhi Calinic cel Sfînt de la Cernica şi Rîmnic, Ioan de la Rîşca (Moldova) şi Iosif cel Nou de la Partoş (Banat).

Această hotărîre este primul act formal de canonizare a sfinţilor naţionali pe care-l săvîrşeşte Biserica noastră.

In aceeaşi şedinţă Sf. Sinod a hotărît generalizarea pe întreaga Biserica Ortodoxă Romînă, a cultului sfinţilor locali, ale căror moaşte se găsesc pe pămîntul patriei noastre şi anume:

Cuvioasa Parascheva de la Iaşi, Sf. Ioan cel Nou de la Suceava, Sf. Filofteia de la Argeş şi Rîmnic, Sf. Dimitrie cel Nou de la Bucureşti, Cuv. Grigorie Decapolitul de la Bistriţa-Vîlcea şi Cuviosul Nicodem cel Sfinţit de la Tismana.

* * *

Dar actul epocal, care se înscrie ca o piatră de temelie a noului veac din istoria Bisericii Ortodoxe Romîne, este restaurarea unităţii Bisericii străbune, prin revenirea foştilor greco-catolici din Transilvania la vatra credinţei străbune, de lîngă care fuseseră smulşi prin înşelăciune şi silnicie, de trimişii papei de la Roma şi de oştile împăratului de la Viena, acum 254 de ani.

Au mai vorbit şi alţii în trecut, au scris şi au luptat pentru această reîntregire a Bisericii Ortodoxe Romîne din Transilvania, dar i-a fost dat să-şi vadă izbîndirea gîndului enunţat ca punct de program la înscăunarea sa ca Patriarh al Ţării Romîneşti, numai Prea Fericitului Patriarh Justinian. Pentru că acest act s-a putut realiza numai atunci cînd erau create condiţiile de libertate religioasă, condiţii garantate ca nimeni să nu mai poată fi oprit de nimeni de a hotărî cum vrea, într-o chestiune atît de importantă ca aceea a credinţei religioase.

Abia în urma denunţării Concordatului (17 iulie 1948) şi a statornicirii noului regim al cultelor religioase (4 august 1948) s-au creat asemenea condiţii în ţara noastră.

In astfel de condiţiuni, clerul şi credincioşii greco-catolici au putut asculta liberi chemarea Bisericii Ortodoxe şi au putut da urmare apelurilor ce li s-au adresat din timp de către I.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului (din mai 1948) şi de către I.P.S. Patriarh Justinian (6 iunie 1948).

Incepînd din august 1948 şi pînă la 21 octombrie 1948, majoritatea copleşitoare a credincioşilor greco-catolici a revenit la Biserica strămoşească.

La 1 octombrie 1948 cei 38 protopopi şi preoţi foşti greco-catolici au semnat în soborul de la Cluj actul rupturii legăturilor cu Roma, iar la 21 octombrie 1948, în soborul de la Alba Iulia clerul şi poporul greco-catolic au semnat actul de revenire la Biserica Ortodoxă. Curînd întreg norodul greco-catolic s-a întors acasă, la vatra ortodoxă.

Primirea acestor fii reveniţi la sînul Bisericii mame a fost făcută cu toată dragostea. Unul dintre foştii preoţi uniţi, P.S. Teofil este astăzi Episcop al străvechei Episcopii din Moldova, a Romanului şi Huşilor, ales de reprezentanţii Bisericii Ortodoxe Romîne.

* * *

In acest deceniu de după eliberarea Patriei, viaţa Bisericii Ortodoxe Romîne s-a mai revărsat şi în înfăptuiri de întărire a vetrelor ortodoxe romîne de peste graniţă, ca şi în cele de întărire a ecumenicităţii şi de închegare a frontului Ortodoxiei.

Astfel Biserica noastră a reluat legăturile canonice, bazată pe principiul autocefaliei, cu Bisericile Ortodoxe Romîne de peste hotare.

In anul 1950, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne a rînduit ca Episcop al Romînilor Ortodocşi din cele două Americi pe P. S. Andrei Moldovanu. P. S. Sa este de origină romîn din Transilvania. A fost preot ortodox în America pînă la hirotonia în Episcop. Venit în ţară pentru a fi hirotonit Episcop, a primit cinul monahal şi apoi a fost hirotonit, plecînd la conducerea Bisericii Ortodoxe Romîne din America, de unde păstrează legătura canonică cu Sf. Sinod.

De asemenea Sf. Sinod a rînduit preot la biserica ortodoxă romînă din Sofia şi are în ascultare pe parohul bisericii ortodoxe romîne din Viena, preotul Ioan Racocea, avînd totodată în grijă şi supraveghere biserica romînă de la Ierusalim.

* * *

Inchegarea frontului ortodoxiei şi întărirea ecumenicităţii ortodoxe a fost o permanentă preocupare a Bisericii Ortodoxe Romîne din ultimii zece ani.

Imprejurări neprielnice au făcut ca legăturile dintre diferitele Biserici Ortodoxe să nu poată fi aşa de frecvente şi de vii aşa cum s-ar fi dorit.

Incă din anul 1945, Biserica Ortodoxă Romînă s-a străduit să îmbunătăţească aceste relaţii. Chiar în acest an, legăturile dintre Biserica Ortodoxă Romînă şi cea Rusă sînt reluate, prin participarea unei delegaţii a Bisericii noastre la alegerea şi înscăunarea Prea Fericitului Patriarh Alexei al Moscovei şi a toată Rusia.

A urmat, apoi, vizita delegaţilor Bisericii Ortodoxe Ruse la noi, iar în 1946 însuşi bătrînul Patriarh Nicodim

a vizitat scaunul patriarhal din Moscova fiind însoţit şi de Vicarul Mitropoliei Moldovei, de atunci, astăzi I.P.S. Patriarh Justinian.

In 1947, Biserica Ortodoxă Romînă a primit vizita Prea Fericitului Patriarh Alexei al Moscovei.

Odată cu instaurarea regimului de democraţie populară în ţara noastră, raporturile dintre aceste două Biserici, pe de o parte, ca şi între Biserica Ortodoxă Romînă şi celalalte Biserici Ortodoxe se intensifică.

In 1948 o delegaţie a Bisericii Ortodoxe Romîne, în frunte cu I.P.S. Patriarh Justinian a luat parte la serbările jubiliare de 500 ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Ruse şi la lucrările consfătuirii Panortodoxe de la Moscova.

Vizitele între cele două Biserici au continuat. In 1952 Moscova a fost vizitată de I.P.S. Patriarb Justinian însoţit de I.P.S. Mitropolit Sebastian, P.S. Episcop Teofil şi P.S. Episcop Theoctist.

In 1952, Moscova a fost vizitată cu prilejul Conferinţei tuturor cultelor religioase din U.R.S.S. pentru apărarea păcii, de I.P.S. Mitropolit Sebastian al Moldovei şi Sucevei, ca trimis al Bisericii Ortodoxe Romîne.

Paralel cu aceste legături, Biserica noastră a reluat legăturile frăţeşti şi de colaborare şi cu Bisericile Ortodoxe din Bulgaria, Cehoslovacia şi Polonia, luînd parte la înscăunările capilor acestor biserici, prin delegaţii săi şi făcînd front comun de afirmarea drepturilor de autocefalie a acestor biserici.

Aceste legături se menţin şi se întăresc prin schimbul publicaţiilor religioase, prin scrisorile irenece a Intîistătătorilor acestora ca şi prin primirea la studii, în Institutele noastre Teologice, a studenţilor din Bisericile surori.

In acelaşi timp Biserica Ortodoxă Romînă a menţinut şi întărit legăturile cu Patriarhiile Ortodoxe Autocefale din Răsărit şi cu Patriarhia Ecumenică. Un exemplu îl constituie vizita recentă a delegaţiei Bisericii Romîne Ortodoxe, în frunte cu I.P.S. Mitropolit Sebastian, la Damasc, unde a participat la marea serbare jubiliară a Patriarhiei Antiohiei, sărbătorirea a 50 de ani de arhierie a Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea.

Acest bilanţ al înfăptuirilor de pe terenul vieţii sociale şi politice şi de pe tărîmul vieţii bisericeşti poate fi considerat un prinos de recunoştinţă conducătorilor Patriei noastre şi tuturor celor ce muncesc, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, preoţilor şi tuturor credincioşilor şi, în acelaşi timp, un îndemn pentru noi realizări.

Preot Ioan Loghin Ţurcanu

ACTIVITĂŢI PATRIOTICE ŞI BISERICEŞTI IN EPARHIA ROMANULUI ŞI HUŞILOR

23 august 1944 — 23 august 1954

După 23 august 1944 şi Biserica Ortodoxă Romînă a intrat într-o nouă fază de dezvoltare, datorită libertăţii cultelor, libertate garantată de regimul instaurat la cîrma ţării, regimul de democraţie populară.

Biserica Ortodoxă Romînă s-a reorganizat complet din punct de vedere administrativ pe baza legii cultelor, statutului de organizare şi funcţionare şi regulamentelor lui de aplicare, recent apărute în volumul „Legiuirile Bisericii Ortodoxe Romîne, sub I. P. S. Patriarh Justinian".

Biserica Ortodoxă Romînă a avut fericirea să aibă în aceste vremuri de prefaceri sociale, la cîrma sa, pe Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, ierarh energic, prevăzător şi priceput; roadele muncii I. P. S. Sale se observă pe toate tărîmurile de activitate ale Bisericii Ortodoxe Romîne.

Aceasta trebuie s-o căutăm mai întîi şi s-o observăm în transformarea lăuntrică a clerului şi credincioşilor; spre aceasta ţinteşte I. P. S. Patriarh şi Sf. Sinod. Căci grija principală a Sf. Sinod, permanentă, este aceea de a avea un cler luminat din punct de vedere teologic, cît şi social, de a creşte Bisericii noi cadre în spiritul vremii, de a învăţa pe credincioşi adevărurile credinţei, de a lua legătura cu ei, de a pune totul în slujba omului şi păcii, condiţie esenţială pentru desfăşurarea activităţii sale.

In Eparhia Romanului şi Huşilor, realizarea dezide-

ratelor religioase şi patriotice, care emană de la Sf. Sinod şi de la autoritatea de Stat, s-au realizat, sub privegherea şi inspiraţia P. S. Episcop Teofil, a cărei alegere pe scaunul strălucit al Romanului, la 28 august 1949, a fost semn de integrare completă în viaţa Patriei şi ca exponent al actului istoric din 1 octombrie 1948, act favorizat de deplina libertate şi încadrare în noua structură a vieţii sociale democratice.

P. S. Sa lucrează cu sinceritate şi colaborează cu toată energia la eforturile comune pe care ocîrmuirea de Stat le face pentru ridicarea tot mai sus a poporului muncitor din R. P. R., vestind adevărurile veşnice ale credinţei creştine, susţinînd ştiinţa chemată să risipească întunericul ignoranţei, a superstiţiei şi al prejudecăţilor retrograde, ostenind întru promovarea religiozităţii şi moralităţii, a culturii şi ridicării vieţii sociale a credincioşilor arhipăstoriţi.

Clerul Eparhiei Romanului şi Huşilor, numeros şi bine pregătit sub raport cultural şi pastoral, disciplinat şi dornic de muncă, poporul drept credincios blînd şi muncitor, păstrător al tradiţiilor străbune, călăuzit de o dragoste firească a privit cu încredere spre noul uns al Domnului.

Şi de aceea dînd ascultare, clericii, ca unii ce poartă pe umerii lor obligaţia dată de Mîntuitorul lisus Hristos, de a merge, predica şi boteza pe credincioşi — căutînd să aducă în staulul credinţei oile cele rătăcite — n-au rămas străini de vremurile de adînci prefaceri ce le trăim după 23 august 1944, ci împreună cu credincioşii respectivi, s-au adaptat îndrumărilor şi orientărilor în noile probleme apărute la orizontul vieţii ce se desfăşoară pe o bună parte din globul pămîntesc, parte în care se află şi ţara noastră R. P. R.

Preoţii Eparhiei au urmat Cursurile de Indrumare Misionară de pe lîngă Institutul Teologic de grad Universitar din Bucureşti. Intorcîndu-se în parohiile lor, au pus mai mult zel în activitatea pastorală bazată pe noi cunoştinţe şi metode în ritm cu vremea, în urma verificării critice în activitatea de pînă acum.

După constatările Prea Sfinţitului Episcop Teofil şi cele ale Centrului Eparhial, preoţii trecuţi pe la cursuri au făcut onoare Eparhiei prin munca şi disciplina lor.

În conferinţele protopopeşti de orientare şi administrative, intrate de acum în tradiţia oficială a clerului nostru, conferinţe care justifică existenţa lor prin menţinerea unei conştiinţe pastorale bazată pe orientările primite la cursuri, precizarea sarcinilor ce revin clerului, promovarea spiritului de colaborare între Biserică şi Stat şi intensificarea luptei pentru pace, preoţii din Eparhie s-au arătat cunoscători ai problemelor, dovedind aceasta prin tratarea academică a tuturor subiectelor propuse de Sf. Sinod, prin participarea activă şi dinamică la discuţii, prin prezentarea rapoartelor de activitate din care reiese aportul social pe care-l aduc permanent.

In relaţiunile cu reprezentanţii autorităţilor locale şi de Stat, clerul Eparhiei lucrează în perfectă armonie. Conferinţele s-au ţinut cu regularitate, în cele 12 protopopiate raionale fiind prezidate de P. S. Episcop şi de membrii permanenţei Consiliului Eparhial, delegaţi special.

In acest timp de 10 ani, Centrul Eparhial a fost şi este preocupat de formarea noilor cadre bisericeşti, pregătind preoţi pentru altar şi cîntăreţi pentru strană, potrivit regulamentelor bisericeşti în vigoare, luîndu-se în consideraţie vocaţia.

Din 1944 şi pînă azi, atît la şcolile de cîntăreţi bisericeşti ce au fiinţat în Eparhie, cît şi la şcoala medie din Mănăstirea Neamţu, au fost susţinuţi prin burse şi semiburse, ajutaţi şi îndrumaţi un număr însemnat de elevi. Iar prin fostele Facultăţi şi Institutele Teologice, Eparhia a ridicat cu ajutorul său un număr suficient de licenţiaţi.

In Mănăstiri s-au înfiinţat şcoli monahale, unde vieţuitorii şi vieţuitoarele învaţă să cunoască şi adîncesc prin trăire duhovnicească dogmele Bisericii, potrivit rînduelilor canonice şi regulamentelor mănăstireşti, care în esenţă pretind că viaţa monahicească să fie factor de progres atît pe tărîmul moral, cît şi pe tărîmul practic-gospodăresc, unind munca cu rugăciunea. Astăzi în Eparhie avem mulţi elevi şi eleve la şcolile monahale.

Datorită libertăţii religioase garantată de Constituţia R. P. R. tineretul cu vocaţie pentru slujba altarului, din

satele şi oraşele Eparhiei, nestingherit de nimeni se îndreaptă spre şcolile teologice de toate gradele.

Catehizarea credincioşilor a fost şi rămîne sarcina de căpetenie a preoţimei din Eparhie, căci de răspîndirea prin viu grai şi scris a dogmelor creştine depinde promovarea vieţii morale şi ca atare mîntuirea sufletelor; cine are o morală înaltă este şi un bun cetăţean al patriei pămînteşti.

Preoţimea, dînd urmare hotărîrii Sf. Sinod din 1950, prin care clerul este chemat să facă catehizarea, şi-a îndeplinit obligaţia dovedindu-se practic prin introducerea cîntării omofone în bisericile Eparhiei, apropierea credincioşilor de Sf. Taine, frecventarea slujbelor divine, stîrpirea viciilor şi integrarea credincioşilor într-o viaţă familiară potrivit voinţei lui Dumnezeu. Ca rezultat al acestei acţiuni pastorale profunde, P. S. Episcop a dat în ultimii ani multe dezlegări în materii de divorţ religios, rubedenii, etc., iar în sînul Bisericii Ortodoxe au fost primiţi un număr apreciabil de noi credincioşi.

Pastoralele îndreptate spre credincioşi în acest interval de timp, 23 august 1944—23 august 1954, rămîn îndemnuri preţioase în răspîndirea învăţăturilor bisericii şi chemări spre noua orînduire socială.

In prima decadă a anilor puterii populare, din visteriile duhovniceşti ale Eparhiei au plecat spre credincioşi un număr suficient de calendare, nenumărate cărţi de slujbe, zeci de vagoane de lumînări, zeci de mii de cruciuliţe, medalioane, cărţi pentru popor, icoane, vestminte bisericeşti, etc.

Biblioteca eparhială reîntoarsă de pe meleagurile pribegiei şi mărită pe fiece an cu tot ce apare, a stat şi stă mereu la îndemîna cercetătorilor ca o neadormită strajă a culturii, nedesminţînd tradiţia de veacuri a Bisericii, care a fost şi rămîne făclia luminoasă ce împrăştie întunericul. Numără astăzi 22.000 de volume şi este abonată la un însemnat număr de ziare şi reviste romîne şi streine.

Intre cărţile răspîndite de Eparhie ocupă loc de onoare cartea: *Invăţătura de Credinţă Creştină Ortodoxă*, tipărită cu aprobarea Sf. Sinod şi cu purtarea de grijă a I. P. S. Patriarh Justinian. Apariţia acestei

lucrări a fost considerată de preoţimea Eparhiei drept un eveniment epocal, ca şi altă dată Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă.

Masa compactă a credincioşilor din Eparhie este obiectul spre care se îndreaptă totdeauna atenţia ierarhilor bisericii. Legătura cu masele o face ierarhul prin vizitele canonice, care este constatat, au rezonanţă deosebită. Numărul vizitelor canonice a crescut din ce în ce mai mult, mai cu seamă după 1949, datorită faptului că la cîrma Eparhiei se află P. S. Episcop Teofil, ierarh în depline puteri, care nu lasă nesatisfăcută nici o chemare pe care credincioşii şi preoţii i-o fac.

P. S. Sa străbate mereu drumurile Eparhiei, cînd la munte, cînd la şes, oficiind Liturghii arhiereşti, deschizînd biserici ori vizitînd pe fiii săi duhovniceşti, folosind orice prilej în predicarea cuvîntului Evangheliei, îndemnînd pe credincioşi să fie ascultători faţă de cîrmuire şi să muncească pentru îmbunătăţirea vieţii pămînteşti.

In lupta pentru pace, clerul Eparhiei a întreprins o accentuată activitate printre credincioşi încă din 1950. Chiar de atunci preoţii au făcut parte din Comitetele de luptă pentru pace, săteşti, comunale, raionale, activînd intens în campania pentru ajutorarea poporului coreean, cît şi în munca de lămurire pentru semnarea unui pact al păcii între cele 5 mari puteri.

La Centrul Eparhial funcţionează un comitet de luptă pentru pace, care îndrumează activitatea clerului din oraşul Roman şi coordonează lucrarea pe teren, în acest domeniu, al întregului cler din Eparhie.

In 1952, lupta pentru pace luînd proporţii, aportul preoţimei Eparhiei a mers crescînd, căci Biserica Ortodoxă n-are alt drum de cît acela pe care merge întregul popor. Comitetele existente şi-au continuat activitatea, iar preoţimea a adus un important sprijin cauzei păcii, muncind în cadrul Comitetelor locale, sub auspiciile Comitetelor raionale şi regionale, sprijinită fiind de împuterniciţii Ministerului de Culte şi P. C. Protoierei, care au coordonat activitatea.

Comitetul de Luptă pentru Pace de la Sf. Episcopie a ţinut şedinţe lunare care au fost onorate cu paticipa-

rea activă a P. S. Episcop Teofil, cît şi a autorităţilor raionale şi regionale.

In Cancelariile protopopeşti şi în cele mai multe cancelarii parohiale, au fost aranjate fotomontajii, tablouri care înfăţişează realizările din toate domeniile atît din U.R.S.S., din R.P.R., cît şi din ţările de democraţie populară.

Sub semnul luptei pentru pace, preoţimea eparhiei a sprijinit colectele pentru poporul coreean prin difuzarea de timbre, la fel pentru Crucea Roşie, azile de bătrîni, cum şi pentru înfrumuseţarea oraşelor.

In campania însămînţărilor preoţimea a dat tot sprijinul. E demnă de remarcat activitatea desfăşurată de protoieria raionului Vaslui, care a trimis delegaţi din oraş la sate. In campania de recoltare şi treieriş, au fost evidenţiaţi mai mulţi preoţi dintre care citäm: Protoiereu H. Angheluţă-Zeletin, Preot Gh. Ghiculiţă-Comăneşti-Murgeni, Pr. Spiridon Ifrim-Bogeşti-Zeletin, Pr. Gh. Păduraru-Cozmeşti-Huşi, Pr. Climent Florescu-Chirceşti-Codăeşti, Pr. I. Nica-Buciumeni-Tg. Ocna, Pr. P. Roşu-Costeşti-Vaslui, Pr. N. Comănescu-Bărcăneşti-Buhuşi, Pr. C. Vartolaş-Bărcu-Buhuşi. De asemenea preoţii au sprijinit întovărăşirile agricole tip T. O. Z. şi gospodăriile agricole colective.

In vederea materialului informativ în lupta pentru pace, s-a dus munca de lămurire pentru ca parohiile şi preoţii să fie abonaţi la diverse reviste şi ziare. Enumerăm următoarele abonamente: Viaţa Romînească 170 abonamente, Pentru Pace Trainică şi Democraţie Populară 200 abonamente, In apărarea Păcii 220 abonamente, etc. etc.

In munca dusă de Căminele culturale, în acţiunea de alfabetizare, în alegeri, în popularizarea Constituţiei, preoţimea a fost prezentă. S-au distins în aceste munci preoţii: Constantin Apostol-Bîrzeşti-Vaslui, N. Nagîţ-Micşuneşti-Roman, Gh. Arsenie-Ghermăneşti-Bîrlad, Urziceanu Pavel-Avereşti de Sus-Roman, Şuşnea Dumitru-Şuletea-Murgeni, etc.

In A.R.L.U.S. preoţii au fost prezenţi, participînd la programele desfăşurate, mai cu seamă în cadrul prieteniei romîno-sovietice. Au făcut şi numeroase adeziuni.

In 1953, forţele păcii s-au desfăşurat cu şi mai multă

vigoare, poporul nostru, alături de Uniunea Sovietică şi ţările de democraţie populară repurtînd succese strălucite. Incheierea armistiţiului în Coreea înseamnă o victorie a forţelor păcii. Sub semnul păcii, capitala ţării noastre a găzduit delegaţii tineretului studios din lumea întreagă, adunaţi în cel de al III-lea Congres internaţional al studenţilor şi cel de al IV-a Festival mondial al tineretului.

Comitetele existente, în frunte cu cel de la Centrul Eparhial, au continuat munca. Numărul preoţilor care activează în diverse comitete orăşeneşti, săteşti, raionale şi regionale, ridicîndu-se la 472. Cei care nu sînt în comitete sprijină cu acelaşi elan lupta pentru pace.

Comitetul Centrului Eparhial a ţinut şedinţe regulat, lunare, în cursul cărora s-au prezentat recenzii, rapoarte de activitate, programe artistice cu concursul corului Catedralei; s-au purtat discuţii şi s-au pus concluzii. La protoieriile din Eparhie s-au ţinut şedinţe în cadrul cărora s-a prezentat cronica evenimentelor interne şi externe, propuneri pentru actualizarea predicilor. S-au evidenţiat în ţinerea acestor şedinţe protoieriile: Bacău, Vaslui, Bîrlad, Tg. Ocna şi Roman. La protoierii s-au ţinut întruniri cu preoţii, trimiţîndu-se moţiuni de protest contra întrebuinţării armei atomice, etc.

In Cadrul Comitetelor de luptă pentru Pace, s-au ţinut conferinţe interconfesionale, la care clerul Eparhiei în frunte cu P. S. Episcop Teofil a participat activ, prezentînd referate şi luînd parte la discuţii.

La conferinţele interconfesionale din regiunea Bîrlad, a participat şi P. S. Episcop Antim al Buzăului împreună cu P. S. Episcop Teofil; iar la cele din regiunea Iaşi, P. S. Episcop Teofil a participat împreună cu I. P. S. Mitropolit Sebastian. La toate Conferinţele interconfesionale P. S. Episcop a fost însoţit de P. C. Vicar D. Petrea şi de protoiereii de raioane din regiunea respectivă.

Se remarcă faptul că preoţii folosesc literatura progresistă, ziarele şi revistele la care sînt abonaţi personal.

Colaborarea frăţească în cauza păcii şi alte interese obşteşti, a preoţilor ortodocşi şi romano-catolici este observată cu multă satisfacţie de Pr. Eftimie Alex. Gherăeşti-Roman.

Aprecieri asupra aportului adus de preoţi s-au rostit

în nenumărate rînduri de către reprezentanţii autorităţilor locale şi împuterniciţii Ministerului de Culte,

Toată îndrumarea teoretică însuşită de clerul Eparhiei s-a proiectat în aceşti 10 ani, de cînd ne aflăm sub regimul de democraţie populară, într-o activitate gospodărească concretizată în perfectă grijă faţă de sfintele biserici şi celelalte edificii bisericeşti. Căci numai în ultimii ani în întreaga Eparhie au fost reparate radical peste 120 biserici, construite din nou peste 30 şi pictate din nou 10 biserici.

La aceste reparaţii şi construcţii au fost antrenate în muncă comitetele şi consiliile parohiale, care-şi îndeplinesc cu conştiinciozitate datoria, stăruind pentru realizarea planurilor gospodăreşti întocmite. Fondurile strînse de la credincioşi s-au adăugat la sprijinul material acordat de Stat, realizîndu-se lucrările pomenite dintre care semnalăm: reparaţia Sfîntului locaş din Borzeşti, clădirea monumentalei biserici din Ruginoasa, raionul Roman ş. a.

Grija credincioşilor se manifestă faţă de biserică şi prin construirea ori repararea caselor parohiale. La Moineşti se construieşte un frumos local de protoierie, la Valea Rea-Vaslui, s-a construit în cîteva săptămîni o frumoasă şi spaţioasă casă parohială din zid.

Aceeaşi grijă se observă din partea vieţuitorilor faţă de sfintele mănăstiri, care strălucesc de îngrijire.

Monahismul din Eparhia Romanului şi Huşilor s-a încadrat din timp în lupta spre o nouă orînduire socială mai dreaptă şi mai fericită pentru toţi acei ce muncesc cu braţele şi cu mintea.

Monahismul, în Eparhia noastră şi pretutindeni, îmbină practica vieţii monahale în biserică cu munca socială, cu trudă închinată binelui şi fericirii societăţii omeneşti.

Viaţa de obşte se observă în toate aşezările monahiceşti. Monahii şi monahiile lucrează în ateliere şi cooperative. Amintim mai cu seamă cooperativa de producţie din Mănăstirea Adam, care execută covoare şi pentru export.

In aceşti 10 ani şi la Centrul Eparhial s-au realizat mai multe îmbunătăţiri, datorită interesului ce-şi dau fac-

torii de conducere şi adunarea eparhială, forul suprem în care se rezolvă problemele cele mai importante privitor la bunul mers al lucrărilor misionare, culturale şi administrative ; adunarea eparhială, care în forma ei actuală este icoana fidelă a concepţiei Sf. Apostol Pavel, care a spus credincioşilor săi: „Voi sînteţi Biserica Dumnezeului celui viu“ înţelegînd prin biserică nu numai clerul ci şi credincioşii.

Atelierul în care se fabrică lumînările pentru întreaga eparhie, condus de monahi, cum şi întreaga gospodărie episcopală concretizează grija ce are de toate acestea forul suprem bisericesc.

La toate cele de mai sus adăugăm şi faptul că Eparhia Romanului şi Huşilor a avut cinstea să ia legătura directă cu Bisericile Ortodoxe din străinătate prin P. S. Episcop Teofil, care a însoţit pe I. P. S. Patriarh Justinian în una din călătoriile sale la Moscova, despre care s-a publicat la vreme în revistele Sf. Patriarhii, iar recent P. S. Episcop Teofil a făcut o altă călătorie în străinătate, la Damasc, cu ocazia serbărilor prilejuite de aniversarea I. P. S. Patriarh Alexandru III al Antiohiei şi al întregului Orient.

Observăm că în timpul care s-a scurs, grija I. P. S. Patriarh Justinian, a I. P. S. Mitropolit Sebastian al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei cum şi a Ocîrmuirii de Stat a crescut, conducerea eparhială bucurîndu-se de deosebită atenţie întotdeauna.

Aflîndu-ne în preajma lui 23 august 1954, cînd întreaga suflare muncitorească sărbătoreşte cu mai mult elan de cît altădată ziua eliberării patriei noastre de sub jugul fascist —ceea ce pentru muncitorime înseamnă încetarea exploatării omului de către om, libertate, drept la viaţă, stăpîn pe rodul unei munci grele, pe pîinea cîştigată cu sudoarea frunţii —Biserica Ortodoxă din Eparhia Romanului şi Huşilor nădăjduieşte mereu în îmbunătăţirea vieţii credincioşilor şi a tuturor cetăţenilor din Republica Populară Romînă, rămînînd cu loialitate lîngă străduinţile oamenilor cinstiţi care luptă pentru menţinerea şi consolidarea păcii în lume.

Pr. I. D. Leon

CĂLĂTORIA

INALT PREA SFINȚITULUI MITROPOLIT SEBASTIAN ȘI PREA SFINȚITULUI TEOFIL ÎN SIRIA LA PREA FERICITUL PATRIARH ALEXANDRU AL III-LEA AL ANTIOHIEI ȘI AL ÎNTREGULUI ORIENT

In cursul lunii iulie a. c., Inalt Prea Sfințitul și Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei și al Întregului Orient a împlinit 50 de ani de arhierie. Acest fapt, atît pentru biserica antiohiană, cît și pentru toată ortodoxia are o importanță deosebită deoarece Prea Fericitul Patriarh Alexandru este o figură prea bine cunoscută în toată lumea creștină. Vîrsta sa înaintată — 85 de ani — pregătirea sa teologică profundă, calitățile sale sufletești distinse, munca sa devotată, în sfîrșit, poziținea sa de Patriarh al Scaunului apostolic din Antiohia — astăzi cu reședința în Damasc — l-au înscris între marii ierarhi ai Bisericii Ortodoxe.

Vrednicia Prea Fericitului păstor al Antiohiei cu ocazia împlinirei a 50 de ani de arhierie, a determinat în cadrul patriarhatului antiohian, cum era și firesc, o sărbătoare jubiliară de bucurie și de mulțumire.

Sărbătoarea patriarhatului antiohian, însă, a fost pentru întreaga Biserică Ortodoxă o nouă și fericită ocaziune care a strîns în spirit ecumenic pe reprezentanții tuturor Bisericilor Autocefale Ortodoxe, pentru a omagia pe Intîistătătorul scaunului din Antiohia și pentru a afirma și cu această ocazie ecumenicitatea în credință și în fapte a acestei biserici.

Biserica Ortodoxă Romînă care a fost cercetată în trecutul ei istoric de Patriarhii Antiohiei : Macarie, Atanasie Dabbas și alții, iar în 1951 de însuși Inalt Prea Sfințitul Patriarh Alexandru al III-lea, nu putea rămîne în afară de această sărbătoare a ortodoxiei. Convinsă că statornicirea legăturilor între biserici duce la

Inalt Prea Sfinţitul şi Prea Fericitul
ALEXANDRU III
Patriarhul Antiohiei şi al Intregului
Orient

cunoaşterea diferitelor forme de viaţă religioasă şi la cimentarea raporturilor între credincioşi, Biserica Ortodoxă Romînă prin Intîistătătorul ei Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian şi prin Sfîntul Sinod în şedinţa din 7 iunie a. c., au delegat pe Inalt Prea Sfinţitul Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, pe Prea Sfinţitul Teofil, Episcopul Romanului şi Huşilor şi pe P. C. Alexandru Ionescu, Vicarul Sf. Arhiepiscopii a Bucureştilor să-i reprezinte la serbările jubiliare de la Antiohia.

Delegaţia Bisericii Romîne a plecat spre Damasc în ziua de 1 iulie orele 13, fiind salutată la aeroportul Băneasa de P. S. Episcop Antim Nica, Vicar Patriarhal, de dl. M. Sulică Director în Ministerul Cultelor şi de mai mulţi preoţi şi credincioşi din Capitală.

Conform programului stabilit, primul popas s-a făcut la Sofia, capitala R. P. Bulgaria, unde s-a ajuns la ora 14,25. La aeroportul din Sofia, solii Bisericii romîneşti au fost întîmpinaţi cu urări de bun venit de Mitropolitul Pimen, Episcopul Ionà şi Arhimandritul Iosif, ca delegaţi ai I. P. S. Chiril, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare, de dl. Petre Mardare Consul general al R.P.R. la Sofia, un consilier de la Direcţia Cultelor şi Preotul I. Cristea parohul coloniei romîne din Sofia.

Dornici să cunoască monumentele istorice religioase ale oraşului Sofia - oraş care în vremea misionarilor creştini din cele dintîi veacuri purta numele Sardica - Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, P. S. Episcop Teofil şi P. C. Vicar Al. Ionescu au vizitat mai întîi Catedrala Patriarhală. Această biserică care poartă numele Alexandru Nevschi, de curînd reînnoită, la care se îmbină armonic măreţia cu arta, este, poate, cea mai frumoasă şi mai impunătoare Catedrală Ortodoxă din ţările balcanice şi din Orientul Mijlociu.

De aici au mers la străvechea biserică cu hramul Sf. Nedela care după informaţii tradiţionale a fost construită în secolul al VI-lea după Hristos. Au mai vizitat Biserica Rusească unde ansamblul coral al bisericii făcea repetiţii. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a binecuvîntat pe corişti şi i-a felicitat pentru devotamentul şi dragostea ce o au faţă de biserică. La biserica coloniei romîne din Sofia, lămuriri şi informaţii au fost date de preotul I. Cristea. In cele din urmă s-a făcut o vizită şi la Ambasada R.P.R. unde au fost primiţi de personalul Ambasadei.

La orele 19,30 Inalt Prea Sfinţitul Chiril, Patriarhul Bisericii Bulgare, a primit la Palatul Patriarhal pe oaspeţii romîni, fiind

de faţă toţi membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Bulgare. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a transmis întîiului stătător al Bisericii Bulgare îmbrăţişări frăţeşti întru Hristos din partea Prea Fericitului Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, apoi într-o atmosferă de curată prietenie s-au întreţinut îndelung asupra diferitelor probleme din viaţa celor două biserici autocefale. A urmat o recepţie în Palatul Sfîntului Sinod.

După un popas de cîteva ceasuri în capitala R. P. Bulgaria care a lăsat amintiri deosebit de plăcute, trimişii Bisericii Ortodoxe Romîne au fost conduşi la gară de către Mitropolitul Pimen, Episcopul Ionà, Consulul general P. Mardare, delegatul Direcţiei Cultelor şi preotul I. Cristea cu soţia.

La orele 23 au plecat cu trenul spre Istambul. In fuga trenului, satele, oraşele, văile, rîurile şi munţii Balcanilor aminteau de fapte şi întîmplări istorice, comune popoarelor romîn şi bulgar. După părăsirea oraşului Adrianopol trenul a intrat pe teritoriul Turciei europene. Valurile argintii ale Mării de Marmara şi regiunile învecinate oraşului Istambul, duc gîndurile la primele aşezări creştine, la legendele antichităţii, la împăraţi, sultani şi popoare care s-au luptat pentru putere şi mărire. In Istambul au ajuns în seara de 2 iulie pe la orele 21 după aproape 24 ore de călătorie şi au fost întîmpinaţi de D-nii : Consul Gheorghe Pele, primul viceconsul Gh. Vasiliu, viceconsul Tatu Mircea şi secretar Gheorghe Tocuţ, din partea Legaţiei Romîne.

Ziua de 3 iulie – zi de popas în Istambul – a prilejuit vizitarea şi cunoaşterea celor mai importante monumente şi cartiere vechi ale oraşului. Monumentala realizare a împăratului Justinian – Sfînta Sofia – simbol al ortodoxiei bizantine, se găseşte într-o stare de completă neîngrijire. O moscheie cu 6 minareturi (turnuri) construită cu 400 ani în urmă dezvăluie o întîmplare cu elemente de tragic şi de comic. Sultanul – ctitorul moscheiei – a chemat meşterul şi i-a poruncit să zidească locaşul de rugăciune în 6 luni. Acesta a înţeles 6 turnuri în loc de 6 luni, întrucît legea şi practica sfîntă nu îngăduia moschei asemănătoare cu cea de la Meca care avea 6 turnuri, viaţa meşterului era în pericol. In cele din urmă a fost iertat cu obligaţiunea de a merge la Meca pentru a construi al 7-lea turn moscheiei de acolo. Oraşul Constantinopol are cartiere cu clădiri în stil european şi cartiere în care se constată o puternică influenţă orientală. Vechiul Fanar în care se găseşte închisoarea cea cu 7 turnuri trezeşte în sufletele vizitatorilor romîni amintiri dureroase. Intr-un turn din ace-

stea a fost închis Constantin Brîncoveanu şi fiii săi, pentru că îşi iubeau ţara şi credinţa strămoşească. Se poate vedea şi astăzi locul unde li s-au tăiat capetele. Este acolo, şi o fîntînă adîncă de 80 metri în care cădeau capetele celor executaţi.

Oraşul Constantinopol cu aşezarea lui geografică, cu patriarhia ecumenică, cu bisericile, mănăstirile şi moscheele sale, cu tradiţiile sale, este unul din cele mai interesante oraşe ale lumii. Vizitatorul, aproape fără să vrea zboară cu mintea la problemele care s-au frămîntat acolo, la discuţiile şi controversele teologice, la ambiţiile pline de deşertăciune, la dramele desfăşurate în palatele imperiale bizantine, la monahii neadormiţi, la sultanii dornici să cucerească lumea, la eroii bisericii creştine. Este un oraş care rezumă simbolic istoria celor aproape 2000 de ani trecuţi.

In seara de 4 iulie pe la orele 23, plecarea cu avionul în direcţia Beyrut unde au ajuns pe la orele 3 în ziua de 5 iulie, iar de acolo, cu automobilul spre Damasc, capitala Siriei şi reşedinţa Patriarhului Antiohiei. Pe la orele 9 erau în faţa Palatului Patriarhal. La sosire au fost întîmpinaţi de însuşi Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Alexandru al III-lea. Introduşi în sala sinodală a Palatului Patriarhal, unde erau adunaţi membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Antiohiene şi delegaţii Bisericilor Autocefale Ortodoxe, au fost obiectul unei adevărate manifestări de bucurie. Deşi în ordinea sosirei la Damasc, delegaţia Bisericii Ortodoxe Romîne a fost ultima, şi deşi serbările jubiliare începuseră din ziua de 3 iulie conform programului stabilit de comitetul de organizare, cu toate acestea a fost primită şi s-a simţit ca şi cei dintîi veniţi.

In aceeaşi zi la orele 11, Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Alexandru al III-lea împreună cu delegaţii tuturor bisericilor la serbările jubiliare, au fost primiţi în audienţă de prezentare, de către Preşedintele Republicii Siriene. Reveniţi în sala Sinodală a Palatului Patriarhal, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a citit scrisoarea irenecă a Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian, care a fost primită şi subliniată cu vii aplauze. (Textul scrisorii irenece se publică la anexe).

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a rostit un discurs în numele delegaţiei pe care o conducea. (Textul discursului publicat la anexe). Textul francez al discursului a fost citit de Preot Emil Muracadé. Acest preot a studiat Teologia la Bucureşti, vorbeşte foarte bine limba romînească şi a servit ca interpret al delegaţiei pentru limba arabă. Preot C. Moraitakis care a trăit mai

mult timp în ţara noastră a servit ca interpret pentru limba greacă.

Intrucît I. P. S. Mitropolit Sebastian a reprezentat la Antiohia şi Biserica Ortodoxă Bulgară, a predat o scrisoare irenecă trimisă de Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Chiril. In sfîrşit s-au împărţit darurile pe care Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian a binevoit a le trimite.

Adînc mişcat de simţimintele exprimate în numele Bisericii Ortodoxe Romîne şi de darurile trimise, Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea a mulţumit subliniind în mai multe rînduri că îl leagă de Biserica Ortodoxă Romînă amintiri care nu vor dispare din sufletul său niciodată.

Conform programului stabilit, în aceeaşi zi — 5 iulie — pe la orele 14 toţi delegaţii la serbările jubiliare au vizitat mănăstirile patriarhale: Sf. Tecla, Maalaula şi Maica Domnului de Saydnaya. La mănăstirea din urmă, Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Alexandru al III-lea şi stareţa Mănăstirii au fost decoraţi de Preşedintele Republicii Siriene. Decoraţiile au fost remise de Preşedintele Consiliului de Miniştri. Stareţa a mai primit o decoraţie trimisă de Patriarhul Ierusalimului prin delegaţia sa la serbări.

Toţi delegaţii au primit din partea Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Alexandru al III-lea Medalia comemorativă a jubileului cu ocazia încheierei serbărilor jubiliare, care în mod oficial s-a produs în după amiaza zilei de 5 iulie.

Delegaţia Bisericii Ortodoxe Romîne, a primit o astfel de medalie şi pentru Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian.

Deşi serbările jubiliare s-au închis oficial, delegaţia Bisericii Ortodoxe Romîne a rămas în Siria pînă în ziua de 14 iulie. Timpul acesta a fost în întregime folosit pentru cunoaşterea oraşului Damasc şi a împrejurimilor. Au fost vizitate: Muzeul Sirian în care se găsesc piese arheologice şi istorice de mare valoare, Moscheia Ommeyazilor, Universitatea Siriană, dar cu deosebit interes monumentele religioase creştine: Strada Dreaptă, Casa Sf. Anania, care i-a dat vederea Sf. Pavel, şi locul pe unde Sf. Apostol Pavel a fost slobozit într-o coşniţă peste zidul cetăţii, fiind urmărit. Casa Sf. Anania este transformată astăzi în capelă romano-catolică. Credincioşii din Damasc cinstesc cu pietate toate locurile care amintesc de viaţa Sf. Apostol Pavel întemeietorul de fapt al Bisericii Antiohiene. Au fost vizitate cîteva întreprinderi industriale ale oraşului Damasc, unele localităţi învecinate,

I. P. S. Alexandru III, Patriarhul Antiohiei şi al Intregului Orient şi I. P. S. Sebastian,
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

importante pentru viaţa bisericească, şi două staţiuni climaterice: Bludan şi Zahlè.

Cam la o distanţă de 65 km. de Damasc, la poalele muntelui Antiliban se găseşte străvechea aşezare Baalbek. Cu mult înainte de noi se numea Hèliopolis (oraşul soarelui). Credincioşii musulmani cred că profetul Ilie ar fi fost trimis în locurile acelea ca să propovăduiască islamismul locuitorilor care se închinau zeului Baal. Străvechea aşezare se întinde pe o suprafaţă de 3 km. patraţi. In interiorul fostului oraş se găsesc mai multe temple: unul numit Micul Templu închinat zeului Jupiter, altul numit Marele Templu închinat Soarelui. După tradiţiile locale se crede că cel de al doilea a fost construit de Solomon. Pe baza unor inscripţii şi informaţii istorice, s-a stabilit că a fost construit de Antonin cel Pios însă pe ruinile unui vechi templu al zeului Baal. Mai este un templu închinat zeiţei Venus şi altul închinat zeului Bachus. Pe vîrful unei coline se găseşte un alt templu mai mic, numit Necropola. Fostul oraş Baalbek a fost construit cu cel puţin 1000 ani înainte de Hristos şi este, sigur, opera mai multor popoare ca: Fenicienii, Asirienii, Romanii şi Arabii, şi a mai multor credinţe religioase. Privite din unghi de vedere arhitectonic, se constată influenţa artei ciclopeene, corintice, romane şi arabe. Porţiile colosale ale templelor, coloanele cu diametre şi înălţimi neobişnuit de mari, marmora din care au fost construite, uimesc pe cel care le priveşte.

In după amiaza zilei de 10 iulie, în localul şcoalei mixte ortodoxe Kassaa s-a desfăşurat o serbare în onoarea delagaţiilor ruse şi romîne. A vorbit Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Pitirim de Minsk delegatul Bisericii Ortodoxe Ruse. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, mulţumind pentru cinstea ce i s-a dat, a vorbit despre puterea şi valoarea ortodoxiei, subliniind că între Bisericile Autocefale Ortodoxe este unitate de credinţă şi de acţiune, aşa cum era în vremurile Sfinţilor Apostoli. Ortodoxia nu s-a abătut de la învăţăturile religioase ale Mîntuitorului Hristos, urmărind înghebarea unor împărăţii pămînteşti ci a avut mereu în vedere mîntuirea credincioşilor. Cuvîntarea Inalt Prea Sfinţiei Sale a impresionat atît de mult pe ascultători, încît preotui Emil Muracadè a scris pe o lucrare a sa dată Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit următoarea dedicaţie:

I. P. S. Sale

Sebastian Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, iubire fiiască cu ocazia cuvîntului rostit la şcoala mixtă ortodoxă la Kassaa din Damasc în seara de sîmbătă 10 iulie 1954, cuvîntare care a însufleţit asistenţa parcă ar fi coborîrea Sf. Duh pe sfinţii Apostoli la cincizecime.

Preotul E. Muracadè

Damasc 11/7/1954

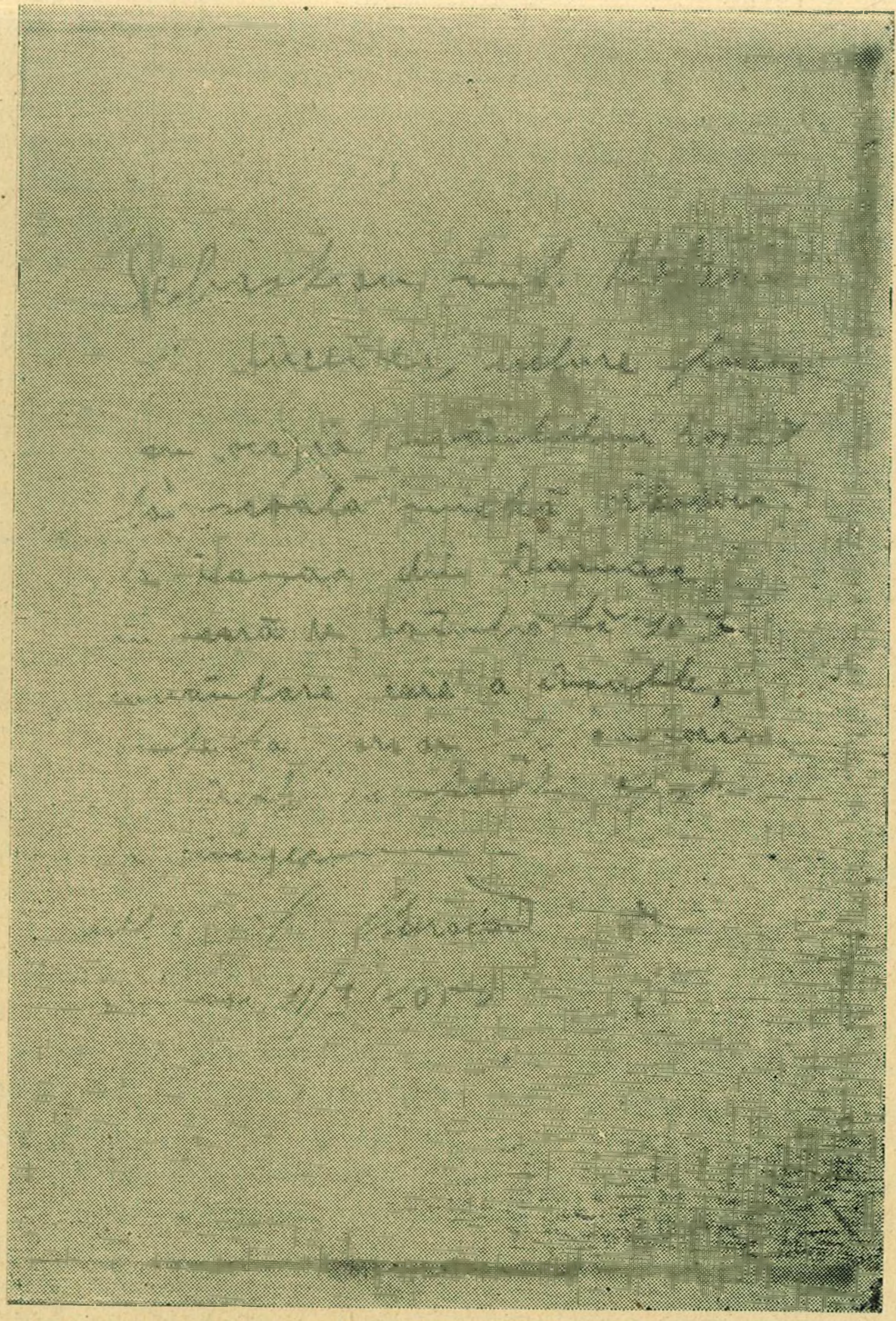
In timput acestei serbări Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a fost felicitat cu ocazia împlinirii a 70 ani de vîrstă, iar doi studenţi de la Universitatea din Damasc s-au prezentat în faţa Inalt Prea Sfinţiei Sale şi l-au rugat să transmită studenţilor romîni salutări frăţeşti.

Duminică 11 iulie, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a oficiat Sf. Liturghie în Catedrala Patriarhală înconjurat de delegaţia Bisericii Ruse, de P. S. Episcop Meletie, Vicar Patriarhal, P. S. Episcop Teofil, P. C. Alexandru Ionescu şi de alţi preoţi locali.

Sfîntul Sinod al Patriarhiei din Antiohia, s-a întrunit în şedinţă, marţi 13 iulie orele 11. La orele 13 delegaţia Bisericii Ortodoxe Romîne a fost invitată la prînz de Patriarhul Alexandru al III-lea. Cu această ocazie Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a mulţumit pentru primirea călduroasă ce s-a făcut delegaţiei romîne şi pentru frăţescul salut trimis Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian.

Călătoria în Siria a contribuit, fără îndoială, la strîngerea şi întărirea legăturilor dintre Bisericile Ortodoxe. Delegaţia romînă, a fost primită cu multă căldură de Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Alexandru al III-lea, de membrii Sfîntului Sinod al Bisericii din Siria şi de ceilalţi delegaţi la serbările jubiliare.

Biserica Ortodoxă din Siria şi Liban are o organizaţie temeinică. Sînt cam 200.000 de credincioşi, cu 13 mitropoliţi (în Siria şi Liban) şi 2 în America. Ierarhii sînt bine pregătiţi. Prea Fericitul Patriarh Alexandru şi-a făcut studiile teologice la Academia duhovnicească din Kiev. Pentru pregătirea preoţilor există un seminar. Absolvenţii distinşi sînt îndrumaţi spre facultăţile de Teologie din alte ţări ortodoxe. Credincioşii arabi sînt primitori, harnici şi cumpătaţi. In localuri nu se consumă nici un fel de băuturi alcoolice. La mesele diplomatice se ia, cel mult, cîte un pahar de şampanie.

Dedicația Preotului Emil Muracade pe o lucrare a sa

Plecarea din Damasc spre Beyrut, cu regretul că nu s-a putut obţine viza de intrare în Transiordania spre a merge în ţara sfîntă, s-a produs dimineaţa în ziua de 14 iulie. De aici călătoria a continuat cu avionul pînă în Istambul iar mai departe, spre Sofia, cu trenul. La Sofia delegaţia a fost primită la gară de reprezentanţii Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Chiril şi condusă la Palatul Sfîntului Sinod. In ziua de 17 iulie la orele 10 dimineaţa, însoţiţi de Mitropoliţii Mihail, Climent şi Paisie, delegaţii Bisericii Ortodoxe Romîne au plecat la Sfînta Mănăstire Rilla.

Această Mănăstire este întemeiată de Sf. Ioan Rilsky născut la anul 876 în apropiere de actuala mănăstire. El a trăit o viaţă de sfînt. Insuşi Ţarul Petru a dorit să-l cerceteze pe sfînt dar din cauza sălbătăciilor ţinuturilor n-a putut ajunge pînă la el. După moarte Sfîntul Ioan a fost înmormîntat în peştera în care a trăit. Mai tîrziu s-a făcut acolo o capelă care se vede pînă astăzi. Moaştele sale au fost duse la Sofia şi au fost cercetate de mulţi credincioşi. Insuşi Impăratul Bizantin Emanuel Comneanul şi secretarul său s-au vindecat închinîndu-se în faţa Sf. Sale moaşte.

După ce Bulgaria a fost cucerită de unguri, regele Bela al III-lea a trimis moaştele Sfîntului la Esztergom, dar în scurt timp au fost restituite.

In 1195 Ţarul Ioan Assan I, le-a aşezat în capitala Tîrnovo unde au stat pînă la 1469 cînd au fost aduse la Mănăstirea Rilla. Sfîntul Ioan Rilsky este considerat întemeietorul monahismului bulgar şi susţinătorul sufletului naţional şi religios la bulgari.

La început mănăstirea Rilla nu era unde se găseşte acum ci la peştera unde a trăit Sf. Ioan şi era construită din lemn. Pe locul de acum mănăstirea este zidită în veacul al XIV-lea însă a ars de trei ori. In anul 1834 a început să se clădească noua mănăstire care dăinuieşte pînă astăzi. Din clădirea cea veche n-a rămas decît turnul (dintr-o descriere făcută în limba germană).

Călătoria spre mănăstire s-a făcut cu automobilul şi cu un tren industrial în regiunile în care şoseaua era deteriorată de inundaţii. A doua zi, duminică 18 iulie, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, înconjurat de Prea Sfinţitul Episcop Teofil, Prea Sfinţitul Arhiereu Varlaam, stareţul Mănăstirii Rilla şi de mai mulţi preoţi şi diaconi, a oficiat Sfînta Liturghie. Răspunsurile Sf. Liturghii au fost date de corul bisericii romîne din Sofia, alcătuit din elemente foarte bine pregătite. La sfîrşitul Sf. Liturghii Prea Sfinţitul Arhiereu Varlaam, stareţul Mănăstirii Rilla, a arătat bucuria pe care o are soborul Mănăstirii de a avea ca oaspete pe Mitro-

politul Moldovei şi Sucevei. Inalt Prea Sfinţitul Sebastian mulţumind, a vorbit despre strînsele şi tradiţionalele legături dintre cele două biserici şi dintre popoarele romîn şi bulgar. A mulţumit Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Chiril, care plecase cu cîteva zile înainte la Moscova arătîndu-şi, totodată, bucuria de a-l avea ca oaspete al Bisericii Ortodoxe Romîne, la Bucureşti şi Iaşi, în luna Octombrie a. c.

In după amiaza aceleeaşi zile delegaţia romînă a vizitat muzeul mănăstirii, biblioteca, paraclisele şi peştera - situată în apropierea Mănăstirii - în care a trăit Sf. Ioan Rilsky. Lîngă peşteră se găseşte paraclisul şi o chilie în care vieţuieşte un călugăr.

Reveniţi la Sofia au plecat spre ţară în ziua de 19 Iulie. La aeroportul din Sofia au fost salutaţi de Mitropoliţii Mihail, Climent, Pimen, Episcopul Ionà, Arhim. Iosif, preot I. Cristea, Preot Popov şi un consilier din Direcţia Cultelor. Au plecat la ora 8 şi au ajuns la Bucureşti la orele 9.15. La aeroportul Băneasa li s-a urat bun venit de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Firmilian, Prea Sfinţitul Episcop Theoctist, Rădulescu, Director în Ministerul Cultelor şi mai mulţi preoţi din Bucureşti.

La Iaşi, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a sosit în 21 iulie. Funcţionarii Cancelariei Mitropolitane, preoţii din Iaşi şi mulţi credincioşi s-au adunat în Catedrala Mitropolitană pentru întîmpinarea păstorului. Pe la orele 11, Inalt Prea Sfinţia Sa intră în Catedrala Mitropolitană şi îngenunchiază în faţa moaştelor Sf. Parascheva pe care a purtat-o în gîndul şi inima sa în tot timpul călătoriei.

P. C. Constantin Nonea, Vicarul Arhiepiscopiei Iaşilor, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi a oficiat un Te-Deum, apoi în numele Centrului Eparhial a rostit o cuvîntare de bun venit, în care a subliniat faptul că Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian a fost solul Bisericii Ortodoxe Romîne la serbările jubiliare de la Antiohia. Misiunea Inalt Prea Sfinţiei Sale face parte din numeroasele acţiuni ale Bisericii Ortodoxe Romîne care vădesc sensul ecumenicităţii ortodoxe. Pentru Mitropolia Moldovei misiunea I. P. S. Sebastian are o importanţă mai mare deoarece I. P. S. Sa este primul Mitropolit de pe scaunul Moldovei care călătoreşte în Antiohia. Moldova a fost vizitată în secolul XVII de Patriarhul Macarie al Antiohiei şi de alţi Patriarhi dar nici un Mitropolit din Moldova n-a mers pînă acum, acolo.

I. P. S. Mitropolit este fericit că a călcat pe lespedele pe care acum aproape 2000 de ani a călcat Sfîntul Apostol Pavel,

că a văzut locurile în care s-au închegat primele comunităţi creştine şi s-a fixat modul de interpretare al Sf. Scripturi. I. P. S. Sa care este misionarul lui Hristos a gustat sensul misionarismului creştin chiar la obîrşia lui. Mulţumirea I. P. S. Sale este şi a noastră a preoţilor şi credincioşilor din Arhiepiscopia Iaşilor, pentru că a dus cu cinste numele acestei Mitropolii, de atîtea ori, peste hotare.

Prin munca şi realizările de pînă acum I. P. S. Sa este pe linia trasată de marii săi înaintaşi.

Incheindu-şi cuvîntarea, P. C. Vicar Constantin Nonea urează bun venit I. P. S. Mitropolit şi-i raportează că treburile Eparhiei s-au desfăşurat în lipsa I. P. S. Sale în bune condiţiuni.

Preot N. Todicescu, protoiereu, spune că preoţimea din Iaşi care este mai aproape de Inaltul Păstor se bucură din tot sufletul de misiunile pe care I. P. S. Mitropolit le aduce la îndeplinire în numele Bisericii Ortodoxe Romîne. Preoţii au înălţat rugăciuni la Bunul Dumnezeu pentru sănătatea şi ocrotirea Inalt Prea Sfinţiei Sale în călătoria pe care a făcut-o. Urează păstorului Moldovei bun venit, sănătate şi putere de muncă în activitatea pe care o reîncepe.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, răspunzînd, mulţumeşte bunului Dumnezeu că i-a ajutat să-şi îndeplinească misiunea ce i-a fost încredinţată de Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, de Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne şi de Guvernul Ţării.

Prin călătoria la Damasc, oraşul de reşedinţă al Patriarhului Antiohiei, clerul şi credincioşii Bisericii noastre au fost prezenţi alături de delegaţii Bisericii Ortodoxe din toată lumea, veniţi să omagieze pe Inalt Prea Sfinţitul şi Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea care, anul acesta, a împlinit 85 de ani şi 50 de ani de arhierie.

„Această sărbătoare jubiliară a dovedit solidaritatea ecumenică a ortodoxiei.

„Călătorind am trecut prin mai multe ţări şi am făcut popas în mai multe oraşe. Am cunoscut locuri, oameni şi realităţi bisericeşti care au îmbogăţit experienţa şi cunoştinţele noastre.

„La Sofia, am fost, împreună cu însoţitorii mei, P. S. Episcop Teofil şi P. C. Vicar Al. Ionescu, atît la plecare cît şi la întoarcere obiectul unei adevărate manifestaţii de dragoste. Ne-am întreţinut cu I. P. S. Patriarh Chiril şi cu toţi membrii Sf. Sinod.

al Bisericii Bulgare asupra problemelor bisericeşti din ţările noastre.

„La Istambul am cercetat monumentele istorice şi religioase care amintesc de trecutul Bisericii Ortodoxe şi de unele fapte din istoria Ţărilor Romîneşti. Am văzut închisoarea în care au stat Constantin Brîncoveanu şi fiii săi precum şi locul unde li s-au tăiat capetele. Ne-am amintit cu pietate de moartea sa, pentru că a încercat să-şi apere ţara şi credinţa orientîndu-se spre lumea creştină.

„La Damasc am fost deosebit de impresionaţi de atenţia şi primirea pe care ne-a făcut-o I. P. S. Patriarh Alexandru al Antiohiei şi Sfîntul Sinod de acolo. Am văzut cu ochii casa în care marele misionar al Bisericii creştine, Sf. Apostol Pavel, a auzit cuvintele Sfîntului Anania: „Frate Saule, Domnul Iisus, Cel ce ţi s-a arătat în calea pe care veneai m-a trimis ca să vezi şi să te umpli de duh sfînt“ (Fapte IX, 17); fîntîna din care, după tradiţie, s-a scos apă pentru botezul său, locul pe „unde ucenicii noaptea, l-au pogorît cu o coşniţă peste zid“ (Fapte IX, 25), ca să nu-l omoare ce-i ce-l urmăreau.

„Locurile şi amintirile despre Sf. Apostol Pavel ne-au încălzit sufletele, ne-au întărit conştiinţele şi hotărîrea de a munci cu tot devotamentul pentru Hristos.

„Prin faţa ochilor minţii noastre a trecut figura învăţatului dogmatist al Bisericii Ortodoxe, Sf. Ioan Damaschinul, care a ridicat la cele mai înalte culmi ştiinţa teologică din vremea sa.

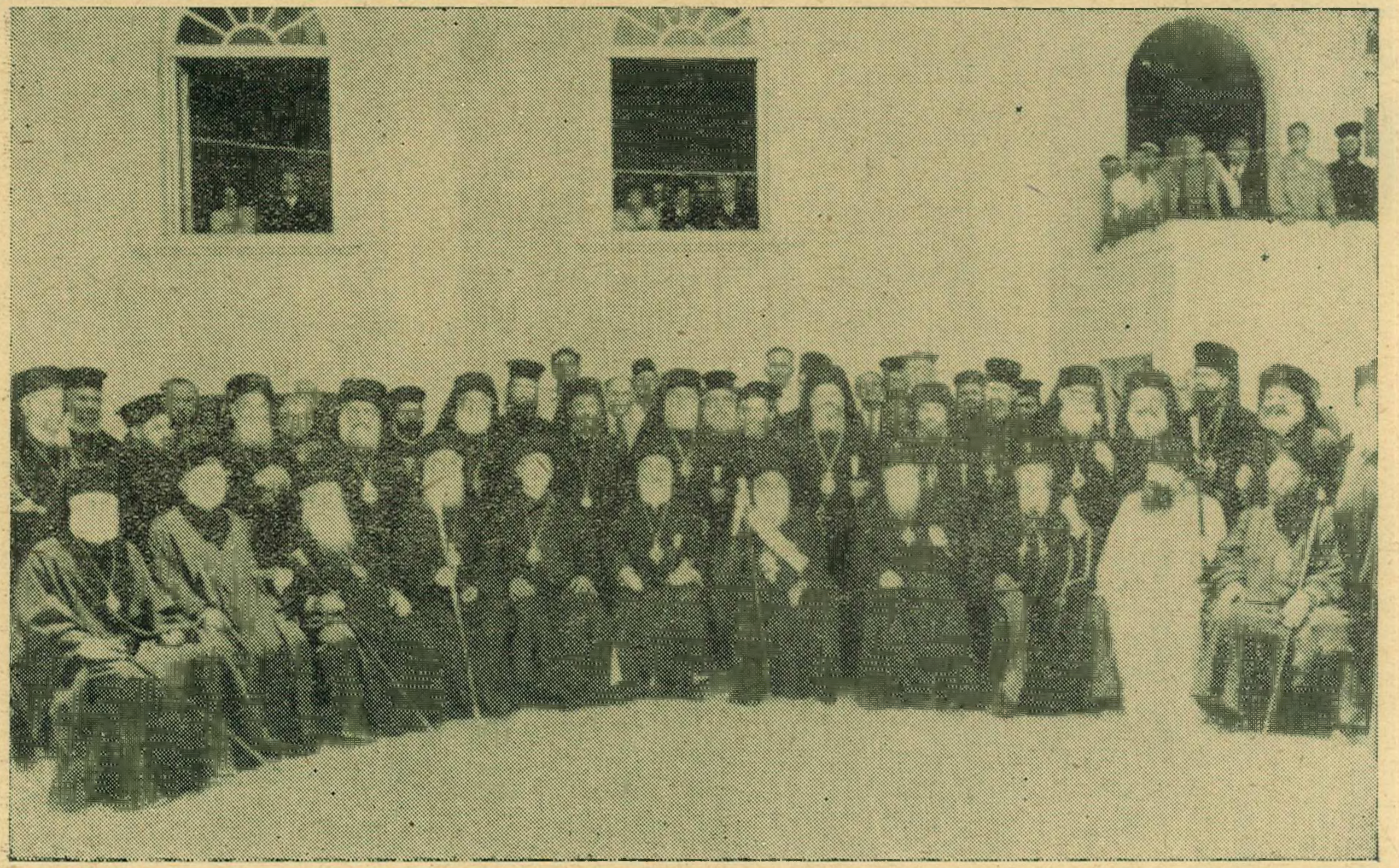
„Dacă căldurile mari din părţile acelea au fost mai greu de suportat pentru noi care veneam din alt climat, locurile pe care le-am văzut şi mai cu seamă bunăvoinţa şi atenţia cu care am fost înconjuraţi sînt de neuitat.

„Figura Patriarhului Antiohiei în care se vede bunătate şi înţelepciune, a impresionat nespus de mult. Inalt Prea Sfinţia Sa s-a interesat de clerul şi credincioşii din Moldova şi din ţara noastră şi le-a trimis la toţi binecuvîntări.

„Ne-am întors, însă, cu regretul că n-am putut obţine viza de trecere în Transiordania pentru a merge în ţara în care a trăit Mîntuitorul Hristos.

„Mulţumesc încă odată Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian şi Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne că mi-au încredinţat această misiune, care este o cinste aleasă şi pentru mine şi pentru Biserica Moldovei.

„Mulţumesc Domnului Academician Petre Constantinescu-

Delegaţii Bisericilor Ortodoxe la serbările jubiliare în cinstea I. P. S. Alexandru III, Patriarhul Antiohiei şi Intregului Orient

Iaşi, Ministrul Cultelor şi întregului Guvern al Republicii Populare Romîne pentru înlesnirile făcute şi ajutoarele date în călătoria pe care am făcut-o.

„Vă mulţumesc tuturor pentru primirea pe care mi-aţi făcut-o şi pentru rugăciunile pe care le-aţi făcut lui Dumnezeu ca să ne ajute".

Incheind, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian binecuvintează preoţii, şi credincioşii prezenţi, care cîntă „Pre Stăpînul şi Arhiereul nostru, Doamne îl păzeşte întru mulţi ani".

(Intocmit după notele de călătorie ale I. P. S. Mitropolit Sebastian).

Anexa 1

București, 25 iunie 1954

PREA FERICIRII SALE ALEXANDRU III
Patriarhul Antiohiei și a tot Orientul
DAMASC-SIRIA

Prea Fericirea Voastră,
Prea Iubite întru Hristos Frate,

Cu deosebită bucurie am aflat știrea că la începutul lunei iulie a. c., Sanctitatea Voastră împliniți 50 ani de rodnică slujire Bisericii lui Hristos, în treapta arhieriei.

Activitatea multilaterală și neobosită ce ați desfășurat în aceste cinci decenii, ca mitropolit de Tripoli și mai ales apoi ca Patriarh al scaunului apostolic al Antiohiei și a tot Orientul, este larg cunoscută și V-a făurit un înalt prestigiu în sînul întregii Ortodoxii.

Bunul Dumnezeu V-a hărăzit și cu îndelungare de zile ca să Vă puteți bucura de vederea roadelor muncii, pe care cu hotărîre și înțelepciune ați desfășurat-o nu numai în hotarele venerabilei Biserici antiohiene, ci și în legătură cu celelalte Biserici ortodoxe surori.

Este cunoscută rîvna apostolică pe care ați manifestat-o în activitatea de strîngere a relațiilor și a colaborării interortodoxe.

De asemenea știm cît suflet puneți în sprijinirea acțiunii pentru pacea tuturor popoarelor, avînd convingerea că datoria tuturor bisericilor este să apere această înaltă cauză. Ne sînt încă proaspete, în aducerea aminte, cuvintele pline de însuflețire ce ați rostit la București, acum trei ani în urmă: „Imprejurările de astăzi — spuneați Prea Fericirea Voastră — cer, în chip cu totul deosebit, ca toți laolaltă și fiecare în parte să se silească

Delegaţii Bisericii Ortodoxe Române având în mijloc pe I. P. S. Patriarh Alexandru III al Antiohiei şi Întregului Orient

a apăra pacea. Fiecare creştin este dator să se roage şi să lucreze pentru ca pacea să stăpînească lumea întreagă".

Indemnat de astfel de năzuinţe, izvorîte din conştiinţa creştină, aţi prezidat în vara anului 1951, Consfătuirea de la Moscova a Patriarhilor şi Intîistătătorilor Bisericilor Ortodoxe, în cadrul căreia s-a întocmit memorabila „Chemare pentru Pace", adresată tuturor creştinilor din lume.

Sînt însă şi motive deosebite pentru care clerul şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne Vă poartă alese sentimente de recunoştinţă şi dragoste fiiască.

In amintirea noastră stăruie încă vie, vizita pe care Prea Fericirea Voastră aţi făcut-o în ţara noastră, acum cîţiva ani în urmă, înnodînd firul vechilor legături de prietenie dintre Bisericile noastre surori.

Cu prilejul acestei vizite, Biserica Ortodoxă Romînă, dînd expresie preţuirii sale pentru contribuţia Prea Fericirii Voastre în domeniul ştiinţelor teologice şi pe tărîmul strîngerii legăturilor dintre Bisericile noastre, V-a decernat titlul de „Doctor honoris causa" al Institutului Teologic Universitar din Bucureşti.

Pentru toate aceste socotinţe, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, precum şi clerul şi credincioşii noştri se alătură la acest sărbătoresc popas şi Vă exprimă cele mai călduroase urări de sănătate, rugînd pe Mîntuitorul Hristos — Maimarele Păstorilor —, să Vă dăruiască încă mulţi ani pentru binele Bisericii apostolice antiohiene şi pentru desăvîrşirea operei constructive căreia V-aţi dedicat, întru adîncirea relaţiilor dintre Bisericilor Ortodoxe surori şi în sprijinirea cauzei măreţe a Păcii.

Adăugăm că Sfîntul Sinod al Bisericii noastre, în şedinţa sa din 7 iunie 1954, luînd cunoştinţă de acest jubileu de aur, a hotărît trimiterea unei delegaţii care să participe la festivităţile ce vor avea loc cu acest prilej.

Delegaţia este compusă din: 1.—I. P. S. Mitropolit Sebastian al Moldovei şi Sucevei; 2. — P. S. Episcop Teofil al Romanului şi Huşilor; 3.—P. C. Pr. Alexandru Ionescu, Vicarul Sfintei Arhiepiscopii a Bucureştilor.

Odată cu această scrisoare, delegaţia Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne Vă va prezenta şi personal urările Noastre, cum şi modestele daruri din partea Noastră, ca expresie a simţămintelor de aleasă preţuire ce Vă păstrăm.

Incredinţîndu-Ne sfintelor Voastre rugăciuni, rămînem al Prea Fericirii Voastre iubitor frate întru Hristos şi împreună slujitor.

Preşedintele Sfîntului Sinod
al Bisericii Ortodoxe Romîne
† JUSTINIAN
Patriarh

CUVÎNTAREA

I. P. S. Sebastian Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, Delegat al Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, cu prilejul sărbătoririi împlinirii a 50 ani de arhierie a Inalt Prea Fericitului Alexandru III, Patriarhul Antiohiei şi Intregului Orient, festivitate ce va avea loc în Damasc-Siria

iulie 1954

„In Antiohia, întîia oară, ucenicii s-au numit creştini".
Fapte, XI, 26.

Sanctitatea Voastră,

Păşind pe pămîntul sfinţit al Siriei, în Damascul convertirii Sfîntului Apostol Pavel, mă închin în faţa scaunului apostolic al Patriarhiei de Antiohia şi a întregului Orient, şi cutremurat de evlavie, spun cu Apostolul Neamurilor:

„O, adîncul bogăţiei şi al înţelepciunii şi al ştiinţei lui Dumnezeu! Cît sînt de nepătrunse judecăţile Lui şi cît de neurmate căile Lui!

Căci cine a cunoscut gîndul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui? Sau cine mai înainte i-a dat Lui şi va lua înapoi răsplata? Pentru că de la El şi prin El şi întru El sînt toate. A Lui să fie slava în veci!" (Rom. XI, 33-36).

In viaţa smereniei Noastre, pusă în slujba Mîntuitorului Hristos de aproape jumătate de veac, am dorit cu sete să pot vizita locurile sfinţite de paşii misionari ai Sfinţilor Apostoli: Ierusalimul, Antiohia sau Alexandria.

Bunul Dumnezeu a ascultat rugăciunea Noastră stăruitoare şi prin mijlocirea alesului Său, Inalt Prea Feri-

citul Patriarh Justinian şi al Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, dorinţa Noastră s-a împlinit. Astăzi îmi văd visul împlinit şi de aceea spun iarăşi: „Cît sînt de nepătrunse judecăţile Tale Doamne!“

Cu acest prilej îndeplinim şi răspunsul la vizita pe care Sanctitatea Voastră a făcut-o Bisericii Ortodoxe Romîne între 22 august — 3 septembrie 1951, cînd Institutul Teologic din Bucureşti V-a decernat titlul de *doctor honoris causa*, pentru bogatele înfăptuiri duhovniceşti, pastorale şi cărturăreşti în Ogorul Ortodoxiei Ecumenice.

Gloria Scaunului patriarhal al Antiohiei, însemnătatea istorică şi misionară a Damascului şi venerabila personalitate a Sanctităţii Voastre sînt temeiuri puternice ce copleşesc sufletul Nostru de evlavie şi emoţie.

In acest vălmăşag de sfioase sentimente Ne luăm îngăduinţa să vă prezentăm, Sanctitate, cu acest prilej de praznic aniversar, omagiul Bisericii Ortodoxe Romîne, Biserică îndepărtată ca ţinut geografic, dar mereu prezentă în organismul plin de viaţă al Ortodoxiei Ecumenice.

Sanctitatea Voastră,

In istoria misionară a Sfinţilor Apostoli, cuprinsă în descrierea făcută de Evanghelistul Luca şi intitulată în mod inspirat, *Faptele Apostolilor,* oraşul Antiohia apare ca cel mai puternic centru misionar aici căpătînd *„ucenicii întîia oară numele de creştini“* (Fapte, XI, 27). Creştinătatea întreagă îşi poartă, deci, numirea ei izvorîtă din aceste locuri unde a propovăduit Sfîntul Petru.

Aici, în Antiohia şi-au dat mîna Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel în chestiunea „celor legate“, cînd Sinodul Apostolic din Ierusalim, sub preşedenţia Episcopului Iacov al Ierusalimului, a hotărît condiţiile de primire în biserică a tuturor neamurilor, spărgîndu-se astfel îngustimea Legii Vechi şi deschizînd, astfel, porţile Bisericii Ortodoxe către universalitate.

In toată epoca de aur a Ortodoxiei, scaunul patriarhal al Antiohiei a strălucit prin şcoala teologică a tălmăcirii Sfintei Scripturi, metoda istorico-literară păs-

I. P. S. Mitropolit Sebastian, P. S. Episcop Teofil şi P. C. Vicar Al. Ionescu cu Domnul Said El. Ghazzi, Primul Ministru Sirian

tată şi azi, ca cea mai îndreptăţită, în disciplina exegetică de la institutele şi facultăţile teologice ortodoxe. Amintind numele Sfîntului Ioan Gură de Aur, ca reprezentant al şcolii antiohiene, — fără să mai pomenim de alţii — ne dăm seama la ce înălţime de cultură a ajuns această şcoală şi ce iluştri reprezentanţi a dat în rîndul clerului monahal şi cel de mir, dintre care mulţi s-au învrednicit de cununa cea neveştejită a sfinţeniei.

Sanctitatea Voastră,

Patriarhii Antiohiei au cercetat sfintele noastre locaşuri şi au poposit la scaunele mitropolitane din Bucureşti şi Iaşi. Am să amintesc de cele două vizite făcute în Moldova, la Iaşi, de către *Patriarhul Macarie* în a II-a jumătate a sec. XVII, însoţit de istoriograful Paul de Alep şi cea a Patriarhului *Atanasie Dabbas* în Muntenia la voevodul Constantin Brîncoveanu, la începutul sec. al XVIII-lea.

Patriarhul Macarie vine în ţările romîneşti în anul 1653 însoţit de diaconul Paul de Alep. Această călătorie a descris-o Paul de Alep într-un interesant jurnal de călătorie, în care el notează preţioase date istorice asupra moravurilor politice, stări sociale, obiceiuri religioase, oraşe şi sate cu drumurile lor comerciale, protocoale de la curţile voevozilor şi reşedinţele mitropolitane, toate fiind trecute prin aparatul critic al unui erudit istoriograf. Şederea în oraşul Iaşi, capitala Moldovei, unde este scaunul nostru mitropolitan, Patriarhul Macarie a petrecut-o la Mănăstirea Sfîntul Sava, care era metohul Patriarhiei de Antiohia şi a căreia fotografie Noi V-o prezentăm în înfăţişarea de azi. Deci călătoria Patriarhului Macarie s-a soldat nu numai cu un ajutor din partea voevozilor romîni Vasile Lupu şi Matei Basarab, ambii ctitori ai celor mai frumoase biserici, dar şi cu lucrarea de istorie a lui Paul de Alep, care, prin valoarea ei documentară, constitue un monument de erudiţie pentru istoria poporului nostru.

Al doilea Patriarh de Antiohia, care ne vizitează Biserica, este Patriarhul *Atanasie Dabbas*, care este mî-

nat de aceleaşi necazuri ca Macarie, antecesorul său în călătorie.

Atanasie se opreşte la voevodul muntean Constantin Brîncoveanu care-l primeşte ca pe un adevărat patriarh apostolic. Cum Voevodul Brîncoveanu era un adînc credincios şi zelos susţinător al culturii ortodoxe, *Atanasie Dabbas*, a scris, în greceşte, pentru voevodul romîn *Istoria Patriarhilor din Antiohia,* carte tradusă în romîneşte. Prin acest mijloc el a pus în cunoştinţă pe voevodul Brîncoveanu cu starea apăsătoare în care se găsea Biserica Antiohiană. Drept răspuns la aceasta, voevodul, în afară că publică la Mănăstirea Snagov, cărţi de ritual în text grec şi arab, pentru nevoile clerului antiohian, dar dărueşte o tipografie complectă cu caractere arabe „fiindcă—după cum spune Atanasie—existau numai manuscrise, iar o tipografie arabă pentru tipărirea cărţilor bisericeşti nu fusese niciodată la ortodocşi". Tipografia dăruită de Brîncoveanu, dusă la Damasc a reaprins focul culturii bisericeşti din Antiohia.

Biserica Ortodoxă Romînă s-a bucurat în decursul veacurilor de vizita a şase patriarhi ai Scaunului Apostolic de Antiohia. Cea mai recentă vizită a fost aceea făcută de Sanctitatea Voastră, în anul 1951, la întoarcerea de la Moscova, unde aţi prezidat Conferinţa celor cinci Patriarhi ai Bisericilor surori ortodoxe luînd atitudine fermă în problema apărării Păcii în lume, prin alcătuirea şi semnarea documentului: *Chemare pentru Pace.* Iată deci, că legăturile între Scaunul Apostolic de Antiohia şi Biserica Ortodoxă Romînă nu sînt întîmplătoare, ci izvorăsc din acea structură firească a Ortodoxiei, în care Biserica viază ca *una, sfîntă şi soborniceasca,* deşi despărţite de graniţe teritoriale ale statelor în care trăiesc credincioşii ortodocşi.

Sanctitatea Voastră,

Ne-am luat îngăduinţa să trecem în revistă priveliştea istorică cu totul restrînsă a scaunului patriarhal apostolic al Antiohiei şi a relaţiilor lui cu Biserica Ortodoxă Romînă, ca să scoatem în evidenţă unitatea ce există în ecumenicitatea ortodoxă. Dar, noi, delegaţii

Bisericii Ortodoxe Romîne, am venit la înălţătoarea aniversare a Sanctităţii Voastre.

Cincizeci de ani în slujba arhieriei lui Hristos, cu păstorirea unui scaun patriarhal întemeiat de Sfîntul Apostol Petru timp de un sfert de veac în condiţii istorice nu din cele mai liniştite, înseamnă o binecuvîntare divină pentru apostolicul scaun patriarhal de Antiohia şi întregul Orient, dar şi o vrednicie personală a Sanctităţii Voastre.

Indelungata arhipăstorire reclamă calităţi alese spirituale ale unui ierarh, calităţi pe care Sanctitatea Voastră le-aţi arătat din plin.

V-aţi adăpat de cultura teologică încă în anii tinereţii frecventînd şi absolvind cursurile Academiei duhovniceşti din Kiev. Cu o vigoare trupească rar întîlnită, cu o vioiciune intelectuală puţin obişnuită şi cu o manieră de blîndeţe şi bunătate în adevăr cuceritoare, Sanctitatea Voastră reprezentaţi tipul autentic al urmaşilor Sfinţilor Apostoli. Sînteţi icoana fidelă a arhiereului descris de Sfîntul Apostol Pavel: „In adevăr, orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, spre cele ce sînt către Dumnezeu, ca să aducă daruri şi jertfe pentru păcate; el poate să fie îngăduitor cu cei neştiutori şi rătăciţi de vreme ce şi el este cuprins de slăbiciune".

Din această pricină, dator este, precum pentru popor aşa şi pentru sine, să jertfească pentru păcate. Şi nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum şi Aaron (Evrei V, 1-4).

Bunătatea şi înţelepciunea Sanctităţii Voastre, ca şi dîrzenia cu care apăraţi temeiurile credinţei noastre ortodoxe, sînt cunoscute în toată lumea.

Cu toată vîrsta înaintată de peste 80 ani, cînd aţi văzut că pacea lumii este în pericol, prin ameninţarea cu noi războaie, aţi plecat în misiune la Moscova în 1951, şi cu autoritatea apostolică a scaunului ce-l păstoriţi aţi adresat întregii creştinătăţi Chemarea pentru Pace.

Iată, de ce, credincioşii ortodocşi din Romînia, în frunte cu Inalt Prea Fericitul Patriarh Justinian, purtătorul marelui ordin antiohian al Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, se bucură la această sărbătorire aniversară,

urîndu-vă ani mulţi cu sănătate deplină, ca astfel glasul şi binecuvîntarea apostolică ale Sanctităţii Voastre să răsune în lume, chemînd popoarele să trăiască în pace şi bună înţelegere, ca fii ai aceluiaşi Părinte Ceresc.

Vă prezentăm, Sanctitate, odată cu sentimentele de omagiere ale Inalt Prea Fericitului Patriarh Justinian şi ale Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, smerite închinăciuni din partea clerului şi credincioşilor din ţara noastră, cu asigurarea că, atît Sanctitatea Voastră cît şi credincioşii pe care-i păstoriţi, vă bucuraţi de dragostea sinceră a credincioşilor ortodocşi trăitori în scumpa şi frumoasa noastră patrie: Republica Populară Romînă.

„Harul să fie cu toţi, care iubesc pe Domnul Iisus Hristos cu dragostea nepieritoare“ (Efeseni VI, 24).

Amin!

† *SEBASTIAN*

I. P. S. Mitropolit Sebastian, P. S. Episcop Teofil şi
P. C. Vicar Al. Ionescu la BAALBEK

LES DÉLÉGUÉS DES ÉGLISES ORTHODOXES

Patriarcat Oecuménique

Mgr. *Thomas*, Métropolite de Khalkidon
Mgr. *Constantin*, Métropolite d'Irinoupolis
Mgr. *Dorotheus*, Métropolite de Prinkiponisos (Faculté de Halki)

Patriarcat de Jérusalem

Mgr. *Athinagoras*, Archevêque de Sébastie
Mgr. *Benedictos*, Archevêque de Tibériade
Archim. *Kyriakos*, Garde des Trésors du St. Sépulcre
Mr. *Georges Said*, Secrétaire du Patr. de Jérusalem

Patriarcat de Russie

Mgr. *Pitirim*, Archevêque de Minsk
Mgr. *Nikon*, Archevêque d'Odessa et Vorochilovgrad
Mgr. *Nektari*, Evêque de Chisinău
Archiprêtre *Mikhail Zernov*
Prof. *Vladimir Talizin*

Patriarcat de Roumanie

Mgr. *Sebastien*, Métropolite de Moldavie
Mgr. *Theophile*, Evêque de Roman
Pére *Alexandre Jonescu*

Eglise de Cypre

Mgr. *Anthimos*, Métropolite de Kitiou
Mgr. *Gennadios*, Evêque de Salaminos
Diacre *Stavros*
Mr. *Costas Myrianthopoulos*
Mr. *Nicolas Kranidiotis*
Mr. *Matheos Constantinidis*

Église de Grèce

Mgr. *Panteleymon,* Métropolite de Salonique
Mgr. *Chrysostomos,* Métropolite de Messénie
Archim. *Fromentios*

Couvent du Mont-Sinai

Mgr. *Porphyrios,* Archevêque de Sinai
Archim. *Yoakim*
Archim. *Grigorios*

Canterbury

Mgr. *Stewart,* Bishop of Jèrusalem

Université d'Athénes

Dr. Ap. *Dascalakis,* Recteur de l'Université

Université de Salonique

Mgr. *Anthimos,* Métropolite de Nubie
Archim. *Parthenios Polakis*

COMEMORAREA UNEI ACŢIUNI NEAPOSTOLICE: SCHISMA CEA MARE 1054-1954

La 16 iulie 1054, printr-un act de diplomaţie personală, episcopul Romei, papa Leon IX, a consfinţit ruperea în două a unităţii apostolice a Bisericii întemeiată de Mîntuitorul Hristos. De la această dată, nefericită şi tristă, în unitatea doctrinară a *Crezului* articolul *una, sfîntă, sobornicească şi apostolească Biserică* are un sunet strident, sfîşietor. Căci deşi Biserica rămîne *una* şi *sfîntă* în Hristos, între urmaşii Apostolilor nu mai este unitate. Un succesor al Apostolilor, episcopul de la Roma s-a despărţit de sobornicitate şi a luat o cale greşită, ajungînd pînă în zilele noastre să se declare ca Vicar a lui Hristos pe pămînt, să se declare infailibil, ca însuşi Fiul lui Dumnezeu.

Ruptura de la 1054 s-a transformat în prăpastie, după cum spune psalmistul: *abyssus abysum invocat.*

Acţiunea episcopului de la Roma, a papei Leon IX, este streină de conţinutul şi sensul misiunii apostolice. Căci neînţelegeri între Apostoli au fost, pe temeiuri de credinţă şi disciplină, dar ele au fost dezbătute şi aplanate în sobor. Oare, nu au fost neînţelegeri pe tema valabilităţii prescripţiilor legii mozaice, pe care unii dintre Apostoli le-ar fi dorit să stea în fiinţă şi la intrarea în creştinism? Şi atunci, Soborul Apostolic din Ierusalim, sub preşedinţia bătrînului Iacov, analizînd problema a luat o hotărîre, sub asistenţa Sfîntului Duh, acceptată unanim şi valabilă pentru toate veacurile. Şi această hotărîre a Soborului Apostolic era astfel motivată:

„Pentru că, *părutu-ni-s-a nouă şi Duhului Sfînt*, să nu vă mai împovorăm cu nimic mai mult, decît cu acestea de neapărată trebuinţă“ (Fapte, XV, 28). Părerea

era a Apostolilor dar inspirată şi sancţionată de prezenţa Sfîntului Duh.

Unde a fost prezenţa Sfîntului Duh, cu ce sobor ecumenic s-a consultat Leon IX, cînd el a luat hotărîrea să excomunice pe colegul său, Mihail Cerularie, Patriarhul Constantinopolului? De la ce sobor ecumenic a avut împuternicirea legatul papal să depună, pe furiş, pe sfîntul prestol al bisericii Sfînta Sofia, sulul cu documentul de excomunicare?

Dacă legatul papal avea convingerea că slujeşte unui adevăr şi nu unei netrebnicii, atunci el putea să spună, public, ce conţinea documentul încriminant, deoarece şi pe vremea aceea legaţii unei autorităţi streine se bucurau de imunitate, mai ales în biserică. Dreptul de azil era garantat şi persoanelor ce acţionau pe cont propriu necum unui legat papal, care îndeplinea un mandat diplomatic.

Dar documentul, deşi fără urmări practice în Răsărit, unde nu se practica excomunicarea, avea totuşi o semnificaţie: *setea de dominaţie pămîntească a papalităţii.* Primatul papal, fundamentat pe nefundamentatul *Patrimonium Sancti Petri*, cu falsele documente ale lui *Donatio Constantini*, îşi încerca puterea. *Primatul papal* stă la temelia tuturor fărămiţărilor din arborele Bisericii creştine, căci tot acest *primat,* cu abuzurile legate de o stăpînire fără control şi autocrată, a dus şi la cea de a doua mare ruptură, mai profundă, executată de Martin Luther.

Capetele de acuzare ridicate de Roma împotriva Constantinopolului, pe chestiuni dogmatice şi de disciplină, sau de Bizanţ împotriva Romei, puteau fi soluţionate în sobor ecumenic aşa cum au fost soluţionate probleme mai grele în cele 7 soboare universale. Inşişi apărătorii primatului papal recunosc acest fapt cînd spun:

„D'autres, comme l'epiclèse et l'addition du „Filioque, sont d'un ordre tel, par rapport à l'éco- „nomie génerale de la foi, que pas un chretièn se- „rieux ne voudrait admettre aujourd'hui qu'on en „pût raisonneblement faire des *casus belli.* La seul

„qui prèsente une gravitè objective est celle qui „concerne le rôle du pape".
(J. Rivière, Dict. prat. des Connaiss, relig. tom. II-e, col. 1102 Paris, 1925).

Va să zică nici *Filioque*, nici *epicleza*, nici *imaculata concepţie*, nici practica întrebuinţării *azimei* la împărtăşanie, nici lipsa lui *Aleluia* din post, a practicării *celibatului* legat de tunderea părului şi completa dispariţie a bărbii, etc. etc., nimic din toate acestea „*nu prezintă o problemă obiectivă atît de gravă ca aceea ce priveşte rolul papei*", adică, adăugăm noi, rol de reprezentant unic al lui Dumnezeu pe pămînt!

Cei ce analizează nepărtinitor, în perspectiva istoriei, felul în care s-a dezvoltat *primatul papal* i-au găsit o îndreptăţire, în Evul Mediu, o îndreptăţire de ordin politic. Dar nimeni nu-i va găsi vreo îndreptăţire evanghelică, cu tot îndemnul pastoral, citat pînă la obsesie: *paşte oile mele!* Căci acel îndemn se referea la trădarea lui Petru din noaptea condamnării Mîntuitorului şi nu la risipirea oilor alungate de la altarul Bisericii prin bule de excomunicare.

Ştim că învăţătura creştină a fost semănată pe ogoarele locuite de diferite popoare din vastul imperiu roman; ştim că aceste popoare erau purtătoare ale unor culturi străvechi; ştim că şi creştinismul a fost influenţat de unele curente filozofice şi că metodele vechi de misionarism n-au fost repudiate de noii misionari; ştim că grecii din agora, în Atena, au primit Evanghelia ca pe o învăţătură nouă, de mult aşteptată şi formulată de ei ca provenind de la „zeul necunoscut"; ştim că grecii considerau ca „barbari" pe cei ce se împăunau cu minora cultură latină; ştim că de la reforma lui Diocleţian edificiul imperiului roman era supus dărîmării, mai cu seamă că la graniţele lui dădeau asalt valurile nesfîrşite ale popoarelor în migraţiune; ştim că episcopul Romei, papa de mai tîrziu, a rămas singurul arbitru al situaţiei politice în Occident şi împărţea nu numai binecuvîntări dar şi declara războaie în numele lui Hristos, Cel jertfit pentru pacea lumii; ştim că din neştiinţa lui Carol cel Mare, care punea degetul în loc de parafă pe actele

diplomatice, papa a făcut un zelos apărător de... dogme creştine; ştim de asemenea, că papa, personal, era interesat în cîştigarea de pieţe comerciale în Orient deţinute de răsăriteni şi tare a fos amărît, pe vremea lui Justinian împăratul, cînd Belizarie i-a răşluit porturile din sudul Italiei şi cele din Africa; ştim că supărarea episcopilor romani pe cei din Bizanţ era şi pentru nişte mari provincii din Balcani, pe care răsăritenii le administrau, deci ca şi porturile de pe ţărmurile Adriaticei; ştim că celibatul a fost introdus mai întîi în Spania, nu pentru scopuri misionare, ci pentru a sluji ca o armată, necondiţionată, intereselor de supremaţie papală; ştim că la toate aceste se pot adăuga multe fapte, ce îndreptăţesc împrejurările favorabile ale dezvoltării primatului papal, concretizat în Statul papal de mai tîrziu, ale căruia reminiscenţe se păstrează astăzi între gardurile grădinilor Vaticanului. Toate acestea sînt cunoscute ca fapte istorice. Ele n-au nimic comun cu învăţătura sfintei Evangheli. De aici şi explicaţia că papalitatea a lovit în structura spirituală a Bisericii, împinsă de orgoliul faptelor pămînteşti.

Papalitatea şi-a clădit cetatea pe nisip deşi credea că e zidită pe stîncă de granit. Impărăţia lui Dumnezeu e în sufletul omului credincios. Ortodoxia ecumenică, această împărăţie a duhului creştin o propovăduieşte. Deşi ortodoxia apare ca naţională în formă, după specificul diferitelor popoare şi state, ea este una şi indivizibilă în conţinut. Căci Ortodoxia nu propovăduieşte o altă Evanghelie, decît cea lăsată de Mîntuitorul. Ea nu cunoaşte episcopi cu titulatură de Vicari ai lui Hristos, nu cunoaşte episcopi infailibili, nu admite episcopi conducători de state, cu o armătură de diplomaţi ecclesiastici care să se ocupe cu treburi pămîntene, de comerţ, de schimburi de burse, de acţiuni la întreprinderi bancare, comerciale şi industriale. Episcopatul ortodox a rămas, neschimbat, în oficiul de împărţitor al harului divin asupra sufletelor însetate de credinţă şi mîntuire.

La comemorarea împlinirii a 900 ani de la ruperea Bisericii lui Hristos în două — de la actul săvîrşirii Schismei celei mari — orice creştin trebuie să-şi pună întrebarea: cînd episcopatul roman se va debarasa de pove-

rile lucrurilor pămînteşti şi va reveni pe făgaşul adevăratei misiuni apostolice, intrînd în sobornicitate, unde prezenţa şi asistenţa Duhului Sfînt garantează păstrarea dreptei credinţe şi unitatea bisericească? Dar această legitimă întrebare trebuie să fie un memento permanent pentru cei din Vatican.

Ori n-au fost deajuns suferinţele din trecut ale Bisericii, încît Vaticanul, mai doreşte sporul altor suferinţe? Şi dacă le doreşte s-ar putea să i se împlinească dorinţa, căci Dumnezeu nu caută la faţa oamenilor, chiar dacă acel om se intitulează Vicarul lui Hristos.

Ortodoxia nu pizmueşte lucruri pe care nu le-a dorit şi respinge din sînul ei buruienile ucigătoare ale trufiei pămînteşti. Ea aşteaptă ca fiul cel pierdut, după atîtea necazuri suferite în cei 900 ani de la părăsirea sobornicestii case părinteşti, să se reîntoarcă în frăţietatea apostolică, ca pe viitor toate neînţelegerile să fie rezolvate, nu din impulsuri ale unor ambiţii personale, ci în duhul păcii şi al dragostei creştine, aşa cum altădată statornicea, în materie de credinţă şi disciplină, Soborul Apostolic, prin formula: *„Părutu-ni-s-a nouă şi Duhului Sfînt!“*

Ziua aceea este aşteptată să vină fără zăbavă, ca să nu mai avem ce comemora, cu tristeţă.

Pr. Constantin Nonea

ŞTEFAN CEL MARE ŞI INFĂPTUIRILE SALE BISERICEŞTI

Cu prilejul împlinirii a 450 ani de la moartea sa

De la moartea lui Ştefan cel Mare — strălucitoarea personalitate a poporului romînesc, s-au împlinit anul acesta, la 2 iulie, 450 ani. Data morţii marelui domn al Moldovei se găseşte pe acoperemîntul de stofă al mormîntului făcut din porunca lui Bogdan (fiul şi urmaşul său la domnie). Pe acoperemînt este următoarea inscripţie: „Io Ştefan Voevod... a domnit în ţara Moldovei 47 ani şi trei luni şi... s-a mutat la lăcaşul cel veşnic în anul 7012, luna iulie, ziua a doua, marţi în ceasul al patrulea din zi".

Poporul romînesc şi în special moldovenii păstrează cu un fel de evlavie amintirea gloriosului domn. Mănăstirile, bisericile, cetăţile, curţile şi podurile construite de el, întăriturile militare, bătăliile, daniile sale, aşezările săteşti, foarte multe pergamente, au transformat pe Ştefan într-o figură legendară iar domnia sa în cea mai rodnică domnie din istoria Moldovei.

Judecata poporului privind pe Ştefan cel Mare şi domnia sa apare, ca întotdeauna, dreaptă şi temeinică. Ştefan în timpul îndelungatei sale domnii a fost preocupat de două probleme importante: Legătura cît mai strînsă cu poporul prin care a rezolvat treburile importante ale domniei şi independenţa Moldovei prin acţiunile îndreptate, în special, împotriva cotropirii otomane. Practica domniei l-a făcut pe Ştefan să înţeleagă, că „principalul reazim al luptei stă în mulţimea de ţărani liberi şi în puterea orăşenimii în creştere". El loveşte de aceea marea boierime prin cumpărări de moşii şi sate cu

care înzestrează mănăstirile şi bisericile, prin reducerea influenţii acesteia în sfatul domnesc şi prin sprijinul pe care-l caută, mai cu seamă, la pîrcălabii de cetate, starostii de ţinuturi şi la ţăranii liberi, exponenţii cei mai vrednici ai maselor populare.

Sprijinul devotat al poporului şi fără îndoială remarcabilele sale însuşiri de gospodar şi militar au fost factorii care au determinat victoriile sale împotriva cotropitorilor, unguri, tatari şi în special otomani, care urmăreau sărăcirea şi subjugarea Moldovei. Lupta de la Vaslui din ianuarie 1475, cunoscută în istoria Moldovei sub numele de *lupta de la Podul Inalt*, în care o armată de 120.000 de turci a fost zdrobită de 40.000 de moldoveni, rămîne una dintre cele mai importante victorii militare din istoria Moldovei.

Dar puterea otomană era mare şi Moldova nu putea să reziste singură. De aceea Ştefan se adresează regilor şi principilor apuseni, precum şi papei, amintindu-le că întreaga creştinătate este în pericol şi cerîndu-le ajutor pentru a putea înfrunta puterea turcească, dar nimeni nu l-a ajutat cu nimic. Moldova rămîne singură în faţa turcilor, care în 1476 au venit din nou conduşi de însuşi Sultanul Mahomet al II-lea pentru a-l pedepsi pe Ştefan. Infrîngerea tactică a moldovenilor la Valea Albă a fost transformată prin dibăcia militară a Domnului Ştefan cel Mare într-o victorie strategică.

Constatînd, deci, că regii şi principii apuseni nu ajutau Moldova pentru că nu înţelegeau, în desfăşurarea evenimentelor politice de atunci, că prin poziţia ei geografică această ţară era un fel de poartă, care dacă s-ar fi pierdut ar fi adus „toată creştinătatea în mare primejdie". Ştefan cel Mare îşi îndreaptă privirile spre Rusia ca spre un protector.

Determinate de comunitatea de interese a celor două ţări şi de legăturile de rudenie dintre Ştefan cel Mare şi familia cnejilor ruşi din Kiev, precum şi a celor dintre Ştefan şi Ioan al III-lea al Moscovei (un fiu al marelui cneaz devenise ginerele lui Ştefan), relaţiile dintre cele două ţări se transformă într-o adevărată alianţă. Legăturile Moldo-ruse s-au întărit tot mai mult datorită relaţiilor economice care luau forme din ce în ce mai orga-

nizate şi mai statornice. „In a doua jumătate a sec. XV se întîlnesc tot mai mulţi negustori moldoveni în Rusia şi negustori ruşi în Moldova". Alt factor ce a contribuit la apropierea Domnului Ştefan de Moscova este slăbirea hoardelor tătărăşti de pe hotarele Mării Negre, un pericol real pentru Moldova. Chiar tratatul de pace dinte moldoveni şi tatari este încheiat în 1491 prin mijlocirea Moscovei.

Indelungata domnie a lui Ştefan cel Mare şi condiţiile economice şi politice din vremea sa au favorizat dezvoltarea vieţii culturale în Moldova. Intrucît limba liturgică era slavonă, se păstrează din vremea lui Ştefan cel Mare manuscrise, între care cele mai importante: Tetraevanghelul scris de mitropolitul Teoctist, Evanghelia slavă de la Homor, în care se găseşte portretul lui Ştefan cel Mare, Evanghelia slavă scrisă de Spiridon de la Putna şi altele. Tot în vremea lui Ştefan se dezvoltă şi miniaturistica şi caligrafia. Iată cîteva nume: Teodor Nirişescul, Paladie, Spiridon, Nicodim şi alţii.

Nevoia sufletului omenesc de a înţelege rugăciunile şi de a împlini cultul religios în limba naţională, poate şi unele influenţe externe, (Husitismul) au pregătit apariţia celor dintîi texte religioase în limba romînească. Dacă unele manuscrise cunoscute sub numele de rotacizante (Apostolul de la Voroneţ şi Psaltirile Voroneţiană şi Scheiană traduse şi scrise probabil în Maramureş) n-au apărut în vremea lui Ştefan (în orice caz copiile care se păstrează sînt imediat ulterioare domniei lui Ştefan) problema unui cult religios cîntat şi citit în limba romînă s-a pus fără îndoială, în vremea domniei lui Ştefan.

Episcopul Romanului Vasile a redactat un fel de tratat asupra deosebirilor dintre catolicism şi ortodoxism, fapt de mare importanţă pentru vremurile acelea.

Pentru a da o expresie temeinică sentimentelor sale religioase, Ştefan cel Mare a înălţat, restaurat şi înzestrat foarte multe mănăstiri şi biserici. Ctitoriile lui Ştefan sînt aşa de numeroase încît poporul credincios atribuie marelui domnitor orice biserică mai veche despre care nu se ştie de cînd şi de cine este zidită.

Mănăstirile care pomenesc pe Ştefan cel Mare de ctitor sînt de mai multe feluri: unele înălţate în între-

gime de el, cum sînt : *Putna*, care avea să fie locul său de veşnică odihnă, construită între anii 1466-1468 şi înzestrată cu sate şi moşii cumpărate de la diferiţi boieri. *Voroneţ*, cu hramul Sf. Gheorghe, zidită în 1488 pe locul unde mai înainte fusese o mănăstire de lemn şi înzestrată cu sate, prisăci şi vii.

Volovăţ, cu hramul Inălţarea Sfintei Cruci, zidită între 1500-1502.

Alte mănăstiri existente mai înainte, dar înnoite de Ştefan:

Dobrovăţ, cu hramul Pogorîrea Duhului Sfînt, zidită între 1503-1504 şi înzestrată cu mai multe sate situate pe apa Dobrovăţului.

La *Bistriţa*, zidită de Alexandru cel Bun, Ştefan a adăugat clopotniţa şi un paraclis în 1498, cu hramul Sfîntului Martir Ioan cel Nou.

Tazlău, cu hramul Naşterea Născătoarei de Dumnezeu, construită între 1496-1497.

La Neamţu, termină în 1497 construcţia unei biserici mari cu hramul Inălţarea Domnului. Mănăstirea primeşte importante daruri de la Ştefan cel Mare.

Poate a refăcut şi biserica Mirăuţi din Suceava.

In sfîrşit Mănăstirile *Pobrata, Moldoviţa, Homorul şi Horodnic* primesc din partea Domnului Ştefan scutiri, privilegii şi danii.

Mai cu seamă în a doua jumătate a domniei sale, după luptele cele mari cu turcii, Ştefan zideşte mai multe biserici. In 1487 zideşte biserica de la *Pătrăuţi* cu hramul Sfînta Cruce. Tot în cursul acestui an zideşte biserica de la *Badeuţi* cu hramul Sf. Mucenic Procopie, în urma luptelor pe care le-a avut cu Basarab cel Tînăr, numit Ţăpăluş, Domn al Ţării Romîneşti. In 1488 zideşte biserica *Sf. Ilie* de lîngă Suceava. Biserica de la *Vaslui* cu hramul Sf. Ioan a fost zidită în 1490, începînd din aprilie pînă în septembrie. La Iaşi, zideşte biserica cu hramul Sf. Nicolae, între 1491-1493. In cursul anului 1492, începînd din luna mai şi pînă în octombrie 1492 este ridicată biserica cu hramul Sf. Gheorghe din *Hîrlău*. Ştefan cel Mare împreună cu fiul său Alexandru au zidit o biserică cu hramul Adormirea Maicii Domnului la *Borzeşti*, după tradiţie, locul său de naştere, începînd

din iulie 1493 pînă în octombrie 1494. In cursul anului 1495 a zidit bisericile Sf. Nicolae din *Dorohoi* şi Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel din *Huşi*. Biserica de la *Războeni* cu Hramul Sf. Mihail este zidită în 1496 în amintirea luptelor de la Valea Albă. Pisania aminteşte în scurt de înfrîngerea pe care au suferit-o Moldovenii. Tot în 1496 se construeşte şi biserica cu hramul Sf. Nicolae din *Popăuţi-Botoşani*. La *Piatra-Neamţ* a zidit o biserică cu hramul Naşterea Sf. Ioan Botezătorul, în cursul anilor 1497-1498. Ultima biserică cu hramul Tăierea capului Sf. Ioan Batezătorul, zidită de Ştefan cel Mare în cursul anilor 1503-1504 este cea de la *Răuseni*. Intrucît Ştefan a murit la 2 iulie 1504 biserica a fost terminată de fiul său Bogdan.

Nu se pot face precizări, deoarece nu există pisaniile, asupra timpului cînd au fost construite bisericile: Sf. Gheorghe din *Baia* (Biserica Albă), despre care se crede că a fost construită puţin după 1497, cea din *Rîmnicul Sărat* şi cea de la *Bisericani*.

După tradiţiile locale, bisericile din *Scînteia* (Codăeşti), *Scheia* (Tg. Frumos), *Floreşti* (Tutova) şi *Cotnari* (Hîrlău) sînt atribuite lui Ştefan cel Mare, dar fără dovezi precise.

Tot în timpul domniei lui Ştefan cel Mare au fost construite de rudele sale, de boieri, alte biserici: Adormirea Maicii Domnului din *Bacău*, zidită de fiul său Alexandru. Cumnatul său Şendrea a zidit biserica din *Dolheşti* pe Siret, pîrcălabul Sucevei, Luca Arbore, a zidit o biserică în 1502 la *Arbore* (Rădăuţi), iar logofătul Tăutu a zidit în 1499 o biserică la *Bălineşti* Dorohoi.

Numeroasele biserici construite de Ştefan cel Mare precum şi cele construite în vremea sa, cu toate că în mai multe rînduri au fost arse, distruse sau dărîmate, dar restaurate, păstrează liniile principale ale stilului arhitectonic moldovenesc din vremea aceea. Acest stil este rezultatul unor înrîuriri venite de la popoarele învecinate dar îmbinate prin dibăcia meşterilor într-un tot armonios. Se poate constata uşor că toate elementele artistice împrumutate sînt îmbinate în ceea ce se numeşte stilul moldovenesc, cu raţiune, bun simţ, cumpătare şi echilibru.

Inrîuririle principale care au contribuit la formarea stilului moldovenesc sînt, în special, cele bizantine şi gotice.

Influenţa bizantină se constată în planul bisericii. Separaţiile interioare ale bisericii: altarul (cu proscomidia şi diaconicul, uneori numai nişe), naosul despărţit prin iconostas şi pronaosul despărţit printr-un perete cu o uşă la mijloc, se obişnuiau peste tot în aria de influenţă bizantină. Bolţile în calotă şi „arcurile piezişe suprapuse celor patru arcuri ale naosului şi pronaosului sînt influenţe ale artei bizantine“, ca şi absidele laterale ale naosului, formînd, împreună cu absida altarului, o cruce interioară. Uneori absidele laterale sînt ca o uşoară concavitate în grosimea zidului (Arbore, Reuseni, Dobrovăţ); alteori, sînt însemnate şi în exterior printr-o grosime a zidului (Baia, Piatra Neamţ); cîteodată sînurile lipsesc cu totul (Borzeşti, Războeni, Cotnari) (vezi Gh. Balş, Bisericile lui Ştefan cel Mare). Planul absidelor interioare a căror cupole se sprijină direct pe ziduri şi nu pe coloane pare a fi venit de la Sîrbi. Arcadele oarbe exterioare, ocniţele şi alte împodobiri ca, altarul şi absidele poligonale la unele biserici, semicirculare la altele, rînduri de cărămizi aparente, cîteodată smălţuite sau discuri smălţuite înfăţişînd diferite figuri au la bază principiile artei bizantine dar nu se poate preciza de unde anume, şi pe ce căi au venit.

Datorită relaţiilor cu Polonia şi Transilvania unde bisericile se construiau de obicei în stil gotic, prin meşterii care veneau din aceste ţări au pătruns în arta moldovenească din vremea lui Ştefan cel Mare şi unele elemente ale stilului gotic. Tendinţa de a înnălţa bisericile cît mai sus, spre cer, în opoziţie cu un fel de concentrare în sine specifică celor bizantine, apariţia contraforturilor exterioare cu tabletele lor specifice, chenarele în piatră cioplită de la uşi şi ferestre.

Dacă în această epocă nu se constată la stilul moldovenesc influenţe ruseşti, „mai tîrziu se vor ivi, mai cu seamă în amănuntele decorative în pictură şi în învelitorile acoperişului“ (vezi Gh. Balş).

Zugrăvelile afară de unele influenţe neînsemnate

privind portretele, sînt bizantine, dar în cea mai mare parte executate după Ştefan cel Mare.

Condiţiunile climaterice din Moldova — zăpezi, ploi — au determinat pe meşteri să construiască acoperişurile în pante mari şi cu streşeni ieşite în afară, iar gerul şi căldura mare i-au determinat să nu folosească tencueli exterioare ci „materiale aparente“ mai rezistente.

In general, bisericile lui Ştefan cel Mare au dimensiuni restrînse afară de unele excepţii — Neamţu şi Dobrovăţ — şi pot fi clasificate în mai multe grupe după particularităţile fiecăruia.

Fără îndoială lucrările de construcţie de la bisericile lui Ştefan cel Mare au fost executate în mare parte de meşteri străini dar se poate presupune că existau constructori şi pictori locali. Unele particularităţi specifice picturilor moldoveneşti „ne permit să conchidem la existenţa unei şcoli moldoveneşti“ (vezi Gh. Balş, pag. 265).

Construirea din nou a atîtor mănăstiri şi biserici în timpul îndelungatei sale domnii, înnoirea şi adăugirea altora construite de înaintaşii săi, înzestrarea lor cu moşii şi sate în condiţiunile vieţii sociale de atunci, îl arată pe Ştefan ca pe cel mai important ctitor al Moldovei.

Sentimentele religioase ale moldovenilor şi ale Domnului Ştefan se pot vedea în preocuparea de a organiza bisericeşte pe credincioşii din satele ardelene situate în jurul cetăţilor Ciceiul şi Cetatea de Baltă dăruite de Mateiaş Corvinul în 1475 precum şi în daniile făcute mănăstirilor din Sfîntul Munte Athos. La Vad, în Ardeal, Ştefan a construit o înaltă biserică de piatră, a aşezat călugări, un egumen şi un episcop hirotonisit la Suceava, încercînd, desigur, să oprească prozelitismul catolic destul de activ în vremile acelea în Ardeal.

La Sf. Munte Athos alături de alţi domnitori din Moldova şi din Ţara Romînească, Ştefan cel Mare este ctitor al mai multor mănăstiri.

La Mănăstirea Prothaton este pomenit între ctitori dar nu se cunoaştc anume, pentru care fapt. La *Mănăstirea Vatoped* „în anul 1496 a clădit arsanaua de la mare, cum arată pisania cu capul de zimbru, păstrată acolo pînă azi“.

La Mănăstirea Zograful „în 16 iunie 1466 Ştefan cel Mare dărueşte un mertic anual de 100 galbeni ungureşti“ pentru a i se face slujbe speciale de pomenire. „In 1475 clădeşte turnul pentru corăbii de lîngă mare“. Daniile lui Ştefan şi ale altor domnitori moldoveni au fost aşa de mari încît Zograful era numit „mănăstire moldovenească“. La *Mănăstirea Sf. Pavel*, Ştefan cel Mare în 1500-1501 „a adus apa, a făcut fîntîna şi moara“. La *Mănăstirea Grigoriu*, după ce a fost prădată şi distrusă, Ştefan cel Mare a primit să-i fie ctitor şi s-o zidească din temelie“ (vezi articolul, Contribuţia romînă pentru susţinerea Muntelui Athos în decursul veacurilor, de Prof. Diac. Gh. I. Moisescu, Ortodoxia, aprilie-iunie 1953).

Ştefan cel Mare a murit la 2 iulie 1504 şi a fost înmormîntat la Mănăstirea Putna, ctitoria sa. Este domnul care a avut cea mai îndelungată şi mai rodnică domnie din istoria Moldovei. Cronicarii poloni şi unguri contemporani lui Ştefan vorbesc deosebit de elogios despre puternica personalitate a domnitorului moldovean. El întruchipează în fiinţa sa însuşiri şi calităţi mai rar întîlnite între oamenii care au împlinit roluri de conducători. Spre deosebire de unii domnitori anteriori lui şi chiar de după el, Ştefan s-a sprijinit în toate acţiunile sale gospodăreşti politice şi militare, în special pe ţăranii liberi şi pe boierii mai mici care s-au dovedit adeseori un factor devotat şi statornic prin care a avut atîtea succese în rezolvarea treburilor domniei precum şi pe cîmpul de luptă.

Biserica Moldovenească va păstra veşnic amintirea celui mai mare domn pe care l-a avut Moldova, a celui mai important ctitor de biserici şi mănăstiri, amintirea lui Ştefan cel Mare şi sfînt.

Pr. Scarlat Porcescu

PARINTELE GALA GALACTION
A IMPLINIT 75 DE ANI

GALA GALACTION

exeget şi apologet creştin

In anul 1903 apare, în editura „*Minerva*“, un volumaş de 65 pagini intitulat: „*Minunea din drumul Damascului*“ (argument apologetic). Volumaşul era scris de *Grigore Pişculescu* şi prezentat ca teză pentru licenţă în Teologie la facultatea din Bucureşti în faţa comisiunii de examinare al căreia preşedinte era Dr. D. G. Boroianu iar ca membri examinatori participau: Dr. I. Cornoiu, Dr. B. Cireşeanu, Dr. C. Chiricescu şi iconomul C. Nazarie.

De obicei, într-o lucrare de licenţă se poate urmări tributul pe care candidatul îl datorează unuia dintre profesorii lui, ca îndrumare şi metodă de lucru. Această tutelare didactică nu se poate aici identifica, deorece tînărul Grigore Pişculescu apare ca un pui scos de o altă mamă.

Intreaga comisie examinatoare aparţinea direcţiei scolastice, căci lucrările membrilor acestei comisiuni — atîtea cîte sînt cunoscute — sînt dibuiri narative, fără sondagii în adîncime şi fără prespectivă vizionară.

Chiar mai tîrziu, după ce tînărul Pişculescu face cunoştinţă cu migala ştiinţifică la facultatea cernăuţeană — unde obţine gradul de doctor cu un mare răsunet — el rămîne o fire aparte în lumea teologilor ca şi în cea a literaţilor.

Grigore Pişculescu prezintă şi susţine, la licenţă, un subiect pe cît de însemnat ca urmări în răspîndirea creştinismului pe atît de contestat şi vrăjmăşit.

Să se atribuie felul de a gîndi şi argumenta al tînă-

rului Grigore Pişculescu foştilor lui magiştri de la Filozofie, Titu Maiorescu şi Coco Dumitrescu-Iaşi? Acest lucru nu este posibil de vreme ce aceşti măeştri ai cugetării laice şi stilului literar nu l-au mulţumit pe ucenicul, care i-a părăsit tocmai cînd ei credeau că-l vor cîştiga de partea unuia sau celuilalt. Sau, poate, a contribuit la această schimbare de front şi atitudine structurală influenţa hotărîtoare a unor scrieri streine? La aceasta răspunde, negativ, însuşi Grigore Pişculescu.

„Pentru buna înţelegere, trebuie să spun aici, la locul cuvenit, întîi, că întocmirea, şirul şi aproape toate ideile de frunte din această lucrare nu sînt împrumutate de nicăiri şi de la nimeni; n-am avut nainte-mi nici o icoană, după care să o zugrăvesc pe a mea. Singurul meu izvor direct — *Religiunea creştină dovedită* (ca dumnezeiască) *prin convertirea şi apostolatul Sf. Pavel* — l-am găsit într-o cărticică tipărită la Paris, în anul 1754, traducere franţuzească după originalul englezesc scris de Mylord *George Lyttelton*. Celelalte cîteva izvoare de care m-am folosit, afară de *Introducerea în Noul Testament* a lui *Friedrich Bleek*, sînt numai negative, adică izvoare care chemau întîmpinarea şi argumentarea mea în apologetică“.[1])

Grigore Pişculescu tocmai de aceea susţine cu ardoare, problema convertirii Sf. Pavel cît această problemă era combătută cu vehemenţă. Motivul acestei atitudini era rezultatul unei convertiri proprii pentru cauza Mîntuitorului Hristos, — un proces asemănător cu al lui Saul pe drumul Damascului. De aceea Grigore Pişculescu a zîmbit celor ce-l compătimeau că a părăsit pe măeştrii filozofiei apucînd pe drumul aspru al teologiei, cum mai tîrziu avea, cu acelaşi zîmbet binevoitor, să privească pe teologii, care-l socoteau definitiv pierdut pe întinsele cîmpii înflorite ale literaturii. Timpul a dovedit că amărăciunea unora ca şi compătimirea altora au fost neîntemeiate. Grigore Pişculescu a rămas un erudit teo-

1) Pişculescu Gr. Minunea din drumul Damascului, pag. 6.

log precum şi un măestru al creaţiei literare. Dar mai presus de toate un exeget, apologet şi vizionar creştin.

Studiul exegezei, ca disciplină teologică, reprezintă cheia cu care se deschide tezaurul învăţăturii creştine. Către acest studiu a fost atras Grigore Pişculescu, mai ales că poseda o uşurinţă impresionantă de a înţelege profund fineţea şi tehnica limbilor moarte în care s-au scris cele două Aşezăminte.

Prin natura documentelor de interpretat, studiul exegetic este rigid. Limbile moarte nu au flexibilitatea celor moderne. Un aorist sau un niphal neprecizat denaturează sensul întregului text, după cum un microb neidentificat provoacă febră în întregul organism al omului. In studiul exegetic presupunerea nu are loc. Aici precizia hotărăşte căile directoare şi imutabile ale doctrinei, în speţa religioasă, ale credinţii.

In cîntarul preţuirii unui document istoric, Grigore Pişculescu pune preţ mai întîi pe om, omul care creează şi animă. Un monument epigrafic reprezintă un indiciu nu şi un suflet.

> „Mi-e foarte îndemînă să repet şi să plec a doua oară de la evidenţa că apostolul Pavel este o persoană tot atît de cunoscută istoriei cît ar fi cutare sau cutare rege din vechime, mărturisit de un ulcior cu monede, de o piatră comemorativă ori de un mauzoleu. Dar ce zic! Oricine n-are de cît să citească cu luare aminte codicele paulin şi va găsi într-însul mai mult de cît arginţi cocliţi, sau un mormînt, căci va găsi acolo *un etern suflu de viaţă şi de adevăr*“ *(s. n)*.[1])

Problema convertirii apostolului Pavel găseşte în Grigore Pişculescu un pasionat cercetător, un iscoditor neadormit, care nu se lasă înşelat de feluritele cărări interpretative ci aşteaptă, cu agerimea minţii lui, dublată de o armătură tehnică impresionantă, să-şi creeze drum propriu.

Intre *Minunea din drumul Damascului* şi *De la*

---

1) Pişculescu Gr. Minunea, pag. 22.

„Mormîntul gol" la porţile Damascului este un interval de timp de jumătate de veac. In acest răstimp, Grigore Pişculescu se adînceşte în studiul neotestamentar în aşa măsură în cît traduce singur Noul Testament, ca să nu fie cumva momit de eventualele erori strecurate în textul sfînt, din oboseala sau nepriceperea traducătorilor anteriori. Ostenelile lui Grigore Pişculescu sînt înveşmîntate de stilul literar al lui Gala Galaction şi pecetluite de harul Părintelui Grigore, devenit acum preot în slujba Celui înviat a treia zi din mormînt.

Acest timp îndelungat nu indică oare zbuciumul lui Grigore Pişculescu — păstrînd proporţiile cuvenite — pe care l-a avut şi Saul, inchizitorul, pînă ce a devenit Paul, apostolul neamurilor? Sînt probleme de conştiinţă personală ce dau naştere la întrebări legitime, dar răspunsul nu-i obligator să devină afirmativ pentru iscoditori.

La ce concluzii ajungea tînărul Grigore Pişculescu în *Minunea din drumul Damascului?*

„Nici filozofia interesului, nici explicarea naturalistă, nici ipoteza psycho-medicală, nu sînt în stare ca să descifreze taina ei. Sf. Pavel a fost omul cel mai dezinteresat din lume; Sf. Pavel n-a ştiut de remuşcare niciodată; Sf. Pavel a fost desăvîrşit de întreg la minte, energic cum Istoria nu-i are pereche, credincios şi consecinte căii Domnului pînă la martiriu. Nici imbold pămîntesc, nici remuşcare, nici boală, nici nebunie nu se dovedesc sub convertirea lui, oricum ai întoarce-o, oricît ai ispiti-o" [1]).

Individualitatea Apostolului Pavel, cu structura ei de sănătate fizică şi spirituală, era dovedită.

Atunci ce căuta şi ce găsise acest Saul, inchizitor implacabil şi fire aprinsă pentru adevăr, la porţile însorite ale Damascului? Ne spune bătrînul cu pletele ca floarea de cais, profesorul Gala Galaction, după o jumătate de veac de zbucium şi studiu masoretic.

---

1) Pişculescu Gr., Minunea, pag. 63.

„Aici, la porţile Damascului, zbuciumul lui Saul enigma care îl chinueşte, Iisus după care aleargă... se luminează, se transfigurează întru minune şi adevăr: *Saul a găsit ce căuta, Saul a găsit pe Iisus,* dar nu în hrubele intrigii şi ale fraudei, ci în splendoarea şi puterea dumnezeească! Saul zace la pămînt..., dar se ridică. Saul nu mai este Saul, ci Pavel, Apostolul lui Hristos“ [1]).

Cheia dezlegării enigmei convertirii Sf. Pavel după jumătate de veac de cercetări, exegetul Gala Galaction o găseşte în interpretarea verbului *radaph* care nu are înţelesul de a *persecuta*, ci de a *se ţine după cineva, a urmări.* Şi atunci exegetul şi literatul Gala Galaction propune:

„Va fi nevoie, ca, într-o zi, exegeza filologică să cerceteze problema pe care i-o propun. Eu unul cred că înţelesul interpelării de la porţile Damascului este: *De ce Mă urmăreşti?... Eu sînt Iisus, pe care tu îl cauţi cu înverşunare!*“ [2]).

La această concluzie, magistrul Pişculescu şi măestrul Gala Galaction, ajunge printr-un studiu de acrivie ştiinţifică, odihnindu-se pe creasta muntelui de oboseli ca altă dată Moisi pe muntele Nebo. Pămîntul făgăduinţei era simţit sub genunchi, nu privit din depărtare.

Menţionăm că încercarea de sincronizare a codicelui paulin cu evenimentele contemporane din Istoria Antică, pentru prima oară în literatura noastră teologică, tot Părintele Gala Galaction o face în anul 1923. P. C. Sa publică articolul *„Inscripţia de la Delphi“* (în B.O.R. seria II, anul XLI, Nr. 5 (503) februarie 1923), o inscripţie descoperită de *Bourget* la sfîrşitul sec. XIX, în care se menţiona timpul proconsulatului lui Galion în Ahaia, despre care se face amintire în Faptele Apostolilor, cap. XVIII, 14-17. Sincronizarea era aşteptată de *Adolf Deissmann*, după cum spune el în *„Licht von*

---

1) Gala Galaction: De la „Mormîntul gol“ Studii Teologice, Ser. II, an. III-951, pag. 395.

2) Gala Galaction, Studii Teologice, an. III-951, pag. 395.

Osten", în 1909, ca în epocalul studiu „*Paulus*", în 1911, *Deissmann* să jaloneze cronologia vieţii Sf. Pavel pe temeiul inscripţiei de la Delphi.

De ce oare a fost atît de pasionat Magistrul Gala Galaction pentru problema convertirii Sf. Pavel şi în genere pentru codicele paulin?

Răspunsul îl găsim în epistola I-a către Corinteni:

„Iar de vreme ce Hristos se propovăduieşte că a înviat din morţi, cum zic unii, printre voi, că nu este o înviere a morţilor? Dacă nu este o înviere a morţilor, nici Hristos nu a înviat. Şi dacă Hristos n-a înviat, deşartă este atunci predica noastră, deşartă este şi credinţa voastră. Ba încă ne dovedim şi martori mincinoşi, faţă de Dumnezeu, căci am mărturisit, împotriva lui Dumnezeu, că a înviat Hristos, pe care nu l-a înviat, dacă, cu adevărat, morţii nu înviază" (I Cor. XV, 12-15).

Deci, dacă Saul n-a fost chemat în mod extraordinar la apostolat, prin minunea de la Damasc, cînd i *s-a arătat Hristos cel înviat din morţi*, atunci însăşi temelia credinţei creştine, propovăduită şi apărată de Sf. Pavel, se năruieşte. Invierea Mîntuitorului şi Convertirea Sf. Pavel au între ele o legătură indivizibilă şi indistructibilă, o legătură între cauză şi efect. Şi acest fapt îl analizează Părintele Gala în studiul compact: *De la „Mormîntul Gol" la porţile Damascului.* Aici stă cununa ce aureolează fruntea pleşuvă a Părintelui Gala, unul dintre patriarhii literaturii noastre, ca răsplată a ostenelilor sale asupra codicelui paulin.

Traducerea *Bibliei*, în prima versiune, făcută de Părintele Gala, în colaborare cu răposaţii întru pomenire patriarhul *Nicodim* şi prof. pr. *V. Radu* reprezintă un edificiu complet al tezaurului de credinţă ortodoxă. Versiunea a doua, tradusă numai de Gala Galaction şi V. Radu, îşi are îndreptăţirea motivată în „*Elemente*", broşură apărută în 1935. Fiind o lucrare, în colaborare, nu stăruim asupra ei, deoarece intenţia ce o nutrim, e să urmărim numai lucrarea personală a Părintelui Gala Galaction, din care putem să-i desprindem fără umbre

străine, portretul sufletului de erudit şi maestru în ale teologiei. De aceea ocolesc acest edificiu şi mă opresc la *Piatra din capul unghiului,* un volum de *scrisori teologice* apărut în 1926. Ca motto la acest volum, Părintele Gala Galaction a pus următorul citat din Sf. Ioan Evanghelistul: „*Trupul meu este pe care îl voi da pentru viaţa lumii*“ (Ioan VI, 51). Citatul e un memento pentru slujitorii de altare la apărarea credinţii, aşa cum Gala Galaction s-a arătat în apărarea cultului Sfinţilor şi fericita noastră vasalitate faţă de Pururi Fecioara Maria.

Preotul Teodor Popescu de la biserica Sf. Ştefan din Bucureşti practica, sub vesmîntul harului preoţesc, grosolane erezii protestante. Fiind un preot talentat, propovăduirea lui atrăgea prin păruta noutate a învăţăturii lui. Pînă şi tinerii teologi roiau în jurul lui, iar Biserica oficială, cu toate încercările făcute, nu putea să îndrepte paşii lui Teodor Popescu pe drumul dreptei credinţe. In el intrase duhul mîndriei şi plata năimitului, care îi întunecau mintea.

In învălmăşeala discuţiilor se antrenaseră fel de fel de oameni de diferite stări intelectuale: unii pasionaţi, de bună credinţă, alţii pentru a se afla în treabă.

Mişcarea lui Teodor Popescu ameninţa cu o spărtură, de mari proporţii, în sînul Bisericii.

Gala Galaction se aruncă în vîltoarea discuţiilor, şi precizează învăţătura bisericii, ca oarecînd Apostolul Pavel în resmeriţa din Corint.

Scrisorile teologice aveau să aducă deplină lumină asupra ereziilor tudoriste, dar au scornit şi vrăjmăşii împotriva apologetului.

„*Găsi-va împotrivire, supralicitatori, supărare şi supăraţi? Toată răspunderea şi tot ponosul îmi aparţine mie, exclusiv*“ — spune Gala Galaction în prefaţa „Pietrei Unghiulare“. Tăiuşul săbiei misionare, după modelul paulin, se simte în orice argument, în orice încheietură sau fineţă de stil.

Şi astfel, *Piatra din capul unghiului*, dintr-o scriere ocazională — sub modestul subtitlu de *scrisori teologice* — apare ca unul din cele mai preţioase studii de învăţătură ortodoxă, în direcţia apologetică.

După ce magistrul îşi fixează poziţia în capitolul

Cum stăm. Ce-mi propun? începe să risipească norul greu al ereziilor ce căuta să întunece pe *Domnul Euharistic*, pe *Dumnezeu Duhul Sfînt*, *Sfînta Tradiţie* şi pe *Născătoarea de Dumnezeu*, dovedind, cu prisosinţă. *Cum ne aud Sfinţii*, răsturnînd catedra seacă a calvinilor de pe care predică predestinaţia.

Vistieria Scripturii, arsenalul scrierilor Sfinţilor Părinţi, o bogată folosire a aparaturii culturii generale, toate îi oferă, din plin, uneltele argumentării pentru susţinerea cauzei.

Principiul stabilit de magistru: „*în sistemul dogmaticei creştine ortodoxe, toate articolele de credinţă sînt intim interdependenţe şi răspund unul pentru altul*“, stă ca temelie, de nezdruncinat, la acest studiu apologetic. Expunerea temeiurilor dogmatice, de obicei, este rigidă. Aici fiecare cuvînt încălzeşte pe credincios şi arde pe eretic. Magistrul face risipă de ardoare, de ironie, demască reaua credinţă şi pseudocultura, dărîmă idoli în care roieşte vermina luciferică, dar nu lasă ca pe maidanul de moloz să se aştearnă pustiul, ci clădeşte altarul credinţii pravoslavnice după canoanele stabilite de Sfintele Soboare.

> „Adevărul Sfintei Treimi, preexistenţa şi întruparea Fiului lui Dumnezeu, învierea sa din morţi şi a noastră la revenirea-I prea glorioasă, puterea, sfinţenia şi infailibila gravitaţie a Bisericii în jurul focarelor Sfintei Euharistii — Trupul şi Sîngele lui Iisus Hristos — eterna feciorie şi eterna regalitate a Născătoarei de Dumnezeu: iată comori inexpugnabile, pentru care trăiesc eroic şi la nevoie mor eroic milioane de oameni!“ [1])

Cu precizia cu care apără temeiurile de credinţă în lupta împotriva ereziilor, cu aceeaşi hotărîre şi claritate magistrul Gala Galaction luminează edificiul Bisericii Ortodoxe în vălmăşagul frămîntărilor sociale în care îi este dat să trăiască.

Intr-un articol intitulat Religia şi Democraţia stabilea astfel poziţia Bisericii, ca apărătoare a păcii şi dreptăţii în lume:

---

1) Piatra din Capul Unghiului, pag. 90.

„După ultimele şi înfricoşatele convulsiuni pe care le apucarăm—e vorba de cele două războaie mondiale—iată-ne acum la această grandioasă răspîntie: Pace pentru toată lumea! Legalitate pentru toţi oamenii! Dreptate neamurilor toate, hrană trupului şi hrană minţii!

Cine poate fi mai bucuros de cît Biserica de această izbucnire generoasă şi de această proclamaţie nouă, care, în fond, este identică cu cea de acum două mii de ani? Mai încape îndoială? Mai încape nesiguranţă? Sfinţii Părinţi, eroii proletariatului şi ai sclaviei antice, ne privesc din locaşurile lor prea fericite!

Biserica nu numai că este democrată, dar este tulpina tuturor democraţiilor şi a tuturor jertfelor pentru aproapele!

Biserica Mîntuitorului, intermediară între lumea aceasta şi împărăţia cerurilor, a dăinuit şi dăinueşte după dubla pravilă a vremelniciei şi a eternităţii. Ea este în lumea aceasta, dar ne pregăteşte pentru cea viitoare.

Ea nu are preferinţe pămînteşti şi nu are pasiuni politice".

Cîte nu s-ar putea scrie prin prismă teologică, la praznicul omagial al celor 75 de ani de vîrstă ai Părintelui şi Magistrului Gala Galaction! Vor fi mulţi care să-i prezinte jerbe mai frumoase din rîndul universitarilor emeriţi, din rîndul cuvioşilor monahi, din tagma aleasă a visătorilor poeţi şi a neveditorilor de priză literară. Noi, cei cu modeste pene de provincie, aducem buchete de flori de cîmp, din acele pe care le dezmierda Mîntuitorul prin holdele Samariei şi le gusta parfumul pe văile Ciliciei, Apostolul Neamurilor. Simple, naturale şi cu timiditate plină de evlavie.

Cînd bătrînul misionar al Bisericii noastre şi Magistru al multor ucenici în ale Teologiei va privi, gîrbovit şi îngîndurat, la florile recunoştinţei muncii sale, va tresări şi la acest modest dar, rustic şi neprihănit, al preoţimii din Moldova pe care noi îl oferim, cutremuraţi de emoţie, la acest praznic aniversal.

Pr. Constantin Nonea

SCRIITORUL GALA GALACTION

Gala Galaction a împlinit la 16 aprilie a. c., 75 de ani. Vîrstă de patriarh biblic. Publicaţiile noastre literare au anunţat, la timpul cuvenit, acest moment din viaţa scriitorului Gala Galaction. „Surîsul său pururea tînăr“ şi energia pe care o vădeşte, încă, în toate acţiunile sale au fost pentru unii motive de îndoială. Mulţi îl credeau mai tînăr, însă scriitorul le-a dovedit-o „cu documente“ că într-adevăr la 16 aprilie a. c., a împlinit 75 de ani. O însemnare a tatălui său, datată 1879, păstrată într-un exemplar din Biblia lui Luther, proprietatea scriitorului, sună în felul acesta: „Astăzi, luni 16 aprilie, la ora optu siara, s-au născutu întîiul meu iubitu fiu Grigore ce spre memorie amu scrisu...“

Viaţa Părintelui Gala Galaction, viaţă „de osteneală şi de izbînzi“ a avut, evident şi „amaruri“ dar şi satisfacţii care se întîlnesc mai rar între oameni.

Cele două culmi—Parnasul şi Taborul—pe care le-a urcat pas cu pas, aproape 60 de ani, îl pot îndreptăţi să mărturisească de pe vîrfuri că a luptat lupta cea bună contribuind, astfel, la dezvoltarea culturii romîneşti.

Tînăra noastră ştiinţă teologică a fost îmbogăţită cu mai multe studii temeinic închegate, dar, ce este esenţial, cu un mod nou de a pune şi rezolva problemele. Convertirea Sfîntului Apostol Pavel şi misiunea sa în lumea greco-romană au stăpînit fiinţa sa ca o pasiune înflăcărată.

Literatura romînă a primit de la scriitorul Gala Galaction, nuvele, schiţe, articole diferite, foiletoane şi romane în care sînt presărate cu dibăcie de maestru ideile şi sentimentele sale.

Multe din creaţiile sale literare prezentate într-o limbă romînească bogată şi artistică vor figura totdeauna la loc de cinste în orice antologie a prozei romîneşti.

In viaţa scriitorului Gala Galaction observăm salturi de la o stare la alta. In Liceul Sf. Sava din „prostul internatului“ devine în faţa profesorilor „o dihanie nouă“; din „biet subşef de birou“ apoi de „defensor eclesiastic“ ajunge profesor universitar şi membru al Academiei; la vîrsta de 43 ani este consacrat preot şi slujeşte Domnului cu devotament profetic pînă astăzi.

De cînd a primit de la o colegă buchetul de trandafiri, cu ocazia unui examen la Liceul Sf. Sava, linia dominantă a vieţii şi operei sale este convingerea şi atitudinea religioasă. Poate, ar spune unii, este vorba de o înclinaţie temperamentală sau de o vocaţie tainică ţesută în fiinţa sa de Dumnezeu, în vreme ce, alţii, dimpotrivă, ar spune că mediul social şi geofizic şi mai cu seamă studiile sale de Teologie au contribuit la formarea concepţiei sale despre lume şi viaţă. Chiar de ar fi dat expresie unei chemări din fiinţa sa, nu poate fi nesocotită influenţa pe care a avut-o asupra vieţii şi activităţii sale literare—întreaga sa operă adevereşte această părere—casa în care a văzut lumina zilei, oamenii în mijlocul cărora a trăit, lectura Sfintei Scripturi, Piramidele Egiptului sau Biserica Sf. Mormînt, dacă, mai ales, luăm în considerare faptul că scriitorul n-a privit oamenii şi fenomenele aşa cum apar ci a trecut în lumea cauzelor şi a tainelor.

Născut la „vatra schitului Dideştii“ (Teleorman); bunicul său după mamă a fost preot, crescut într-o veche gospodărie călugărească, „chiliile adormiţilor părinţi“, „biserica schitului“ şi „cimitirul“ sînt, poate, primele subiecte ale reflecţiilor sale.

Ochii săi de copil au văzut mai întîi „coama verde a pădurii“ de lîngă rîul Vedea; primăvara a ascultat „concertele broaştelor“; pînă astăzi — mărturisirea proprie şi opera sa literară confirmă — păstrează în memoria sa şi suspină cu un fel de evlavie panteistică după „holdele tinere“, „măcieşii plini de floare“, „cîntecul ciocîrliei“, „a crîsteilor“, „clopoţeii de catifea sură ai dediţei-

lor", „pacea cîmpenească şi de belşug agricol", „codrul", „cîmpia", „şirele de grîu" sau „movilele de porumb". In acest cadru natural înconjurător a văzut fără nici o îndoială „facerea mîinilor" şi „slava lui Dumnezeu".

Tatăl său, care călătorise mult şi ştia turceşte şi greceşte, i-a dat cele dintîi informaţii despre oamenii şi locurile din Asia levantină şi Balcani.

Un fel de „atmosferă grecească" găsea şi în casa naşilor familiei; Mama Floarea „bătrîna casei", vizitiul Ioan Caraiman şi mama sa i-au înflăcărat imaginaţia cu povestiri. Incă de cînd era copil citea basme şi diferite romane pe care le avea tatăl său într-o ladă. Primele cunoştinţe despre Sfînta Scriptură le-a avut dintr-o carte „Mica Biblie ilustrată" pe care o găsise la nişte elevi seminarişti din familia sa. Citea cu preferinţă în ultimul an al şcoalei primare şi în liceu, din literatura romînă, pe V. Alecsandri, G. Coşbuc, M. Eminescu, Al. Vlahuţă, B. Delavrancea sau criticile lui Gherea, iar din cea străină pe Stendhal, Musset, Balzac, Daudet, Maupassant, Zolla, Flaubert, Poë sau pe clasicii Plutarh, Xenofon şi Platon. La Teologie citea pe Chateaubriand, Lamartine, Baudelaire, A. France, Sienkiewicz şi pe clasicii ruşi. Strînsele legături de prietenie cu N. D. Cocea, T. Arghezi şi V. Demetrius, au fost pentru scriitor „podoabă de mîngîere".

O deosebită impresie a produs asupra sufletului său, la Bucureşti în 1898, scriitorul catolic Sar Pëladan „un intelectual, un strălucit autor de literatură frumoasă" care asculta „adîncit şi cucernic" Sf. Liturghie în Catedrala Sf. Iosif şi îngenunchia înaintea Sfîntului Potir ridicat pe braţele unui anonim preot slujitor". Poate acest „eveniment providenţial" dintr-o serie de felul acesta a răzbătut în fiinţa sa, cum au răzbătut în fiinţa lui Saul vorbele auzite pe drumul Damascului.

La formarea personalităţii literare a Părintelui Gala Galaction au contribuit, negreşit, şi călătoriile pe care le-a făcut în ţara sa şi peste hotare, mai cu seamă în orientul mediteranian, unde a observat şi a cunoscut pînă în adîncuri oamenii şi locurile.

In ţară, l-au atras cu preferinţă locurile unde şi-a găsit împlinire şi expresie evlavia strămoşească. In mănăstiri şi schituri a găsit adesea „eroul pentru Iisus Hris-

tos“ care pentru scriitor este „singura apologetică creş-tină“ (Maica Frăsina), sau a ascultat cucernic „predica pătrunzătoare“ a clopotelor, care răsunau în sufletul său ca profeţiile lui Isaia şi Ieremia“ (Clopotele din Mănăs-tirea Neamţu).

Peste hotare, în orientul mediteranian a privit farmecul şi frumuseţile bosforului, a făcut popas în oraşul în care au trăit împăraţi, sultani, patriarhi şi sfinţi, în care s-au în-chegat Dreptul Roman şi Teologia Creştină Ortodoxă, în care s-au desfăşurat discuţii şi drame. Printre ostroa-vele arhipelagului grecesc, la Salonic sau la Atena, în mănăstirile de pietate creştină înşirate pe Sfîntul Munte ca „boabele de mătănii“, la poalele „Olimpului cu frun-tea de omăt“, în spaţiul acesta geografic în care s-au încrucişat ideile, gîndirile şi religiile, năvălesc în sufletul său „Stoluri de amintiri istorice“ (La Patriarhia ecume-nică) şi determină negreşit sentimente, idei şi reflexii de eclesiast. Dar şi Omer şi legendele şi marii atenieni şi „graţioasa cohortă a zeilor“ pier „ca evantaiul zorilor, cînd soarele apare în tronul său de slavă“.

Amintirea lui Pavel din Tars, atletul lui Iisus Hris-tos, şterge toate amintirile. Dumnezeescul misionar este urmărit şi căutat cu ochii, cu gîndurile, cu dorul, de la Troia la Nicopoli, de acolo la Filipi, în părţile Macedo-niei şi la Salonic.

In oraşul Salonic, construit pe ruinile anticului Tesa-lonic, se întreabă unde a fost primită şi citită întîia epistolă către Tesaloniceni? Unde era „smeritul atelier, sărmana magherniţă muncitorească“ unde au răsunat în-tîia oară învăţăturile şi îndrumările Sf. Pavel?

In sfîrşit prin lectura şi studiul temeinic al Sfintei Scripturi şi în special a operei Sfîntului Apostol Pavel a pătruns în tainele adevărurilor dumnezeeşti. Multe din creaţiile sale literare, atît prin temele cît şi prin forma lor artistică, îl arată uneori elegiac ca Ieremia, altă dată sentenţios ca Isaia sau David, de multe ori pătrunzător şi persuasiv ca Pavel.

Scriitorul Gala Galaction cu vocaţia sa, influenţat de mediul în care a trăit, cu manifestările, preocupările, triumfurile şi necazurile sale, vădeşte, fără îndoială, si-linţa sa de observare, cercetare, cunoaştere, de docu-

mentare, dacă se poate spune astfel, asupra locurilor, oamenilor şi moravurilor sociale. Această silinţă a dus la formarea concepţiei sale despre lume şi viaţă, concepţie aşternută în opera sa literară prin talentul şi munca sa.

Articolele, nuvelele, foiletoanele, schiţele sale memoriale au apărut în diferite reviste şi ziare: Adevărul, Liga Ortodoxă, Viaţa Romînească, Flacăra, Linia Dreaptă, Veaţa Socială, Veaţa Nouă. Personal n-a editat decît o revistă, Zig-Zagul, pe cînd era în clasa a şasea de liceu.

Deşi preocuparea socială apare ca o particularitate specifică a operei sale literare, fapt care a determinat pe unii istorici şi critici literari să-l claseze „în cercul Vieţii Romîneşti", scriitorul păstrează cu toate acestea, în opera sa literară de tematică o notă de originalitate care-l face inclasabil în vre-un cerc sau curent literar.

Creaţia literară, după părerea scriitorului Gala Galaction, trebuie să împlinească un rol utilitar. Ea trebuia „să instruiască pe ceilalţi şi să le folosească". Scriitorul trebuie să fie, prin urmare, un pedagog, un profesor sau un educator al cititorilor săi. „Ce bine fac scriitorii, zice el, cînd în opera şi în discuţiile lor — uitînd puţin Parnasul şi pretenţiile artei pentru artă — dau sugestiuni sănătoase, seamănă sfatul bun şi pun pe grumajii acestei lumi, bucuroase să înveţe, jugul directivelor mîntuitoare". (Preliminarii, La răspîntie de veacuri). Se vede limpede punctul de vedere gherist cu privire la menirea operei literare în viaţa socială, dar, „scriitorul, adaugă el — ca să nu cadă în cea mai tristă neguţătorie ce există — trebuie să aibă de-a pururi în sufletul lui şi în opera lui un dram de civism şi de profetism" (Preliminarii, La răspîntie de veacuri).

Convins de adevărul că scriitorul şi opera sa sînt factori care trebuie să zidească, să ajute constructiv la procesul de desfăşurare al societăţii, Părintele Gala Galaction, în mai toate scrierile sale, pune probleme de conştiinţă, creează după metoda clasică a paralelismului literar, situaţii, tablouri şi eroi care se ciocnesc, se înfruntă.

Pe de o parte ispita, păcatul, viciul, pe de altă parte, înfrînarea, binele, virtutea. Cu procedee specific

literare împlineşte un rol profetic, compătimind, certînd ca un duhovnic, dar de cele mai multe ori, arătînd calea realismului creştin ce duce la împăcare.

Deznodămîntul, aproape peste tot, în opera sa literară este triumful normei morale, a binelui aşa cum se desprinde din izvoarele adevărurilor dumnezeeşti.

In nuvela „*De la noi la Cladova*“, Popa Tonea, tulburat de ispită învinge demonul care luase chipul tinerei neveste Borivoje. „Singura îmbrăţişare îngăduită“ între cei doi eroi ai nuvelei s-a împlinit în momentul spovedaniei pe care o face Borivoje în faţa preotului Tonea „sub condiţia a tot divină şi a tot curăţitoare a religiei lui Iisus Hristos“. In momentul acesta al mărturisirii, Borivoje a trăit „fără păcat, toată fericirea pe care ar fi putut să i-o dea, cu dobînzi atît de grele şi de amare, iubirea pămîntească“.

In nuvela *Gloria Constantini,* acţiunea se desfăşoară pe malurile Dunării, în jurul fostei aşezări romane Celei. Dunărea n-a împiedecat legăturile popoarelor care trăiesc pe malurile ei. Mediul balcanic — moravuri, personagii— este privit şi considerat cu ochiul observatorului creştin. Urmele cetăţii Celei — semne ale puterii şi civilizaţiei romane, de demult apuse — determină interpretările eclesiastului. Nestatornicia în viaţă, dezlănţuirea patimilor, fuga după „comori ascunse“ după bunuri pămînteşti, aduc, ca rezultat inevitabil, pierderea sufletului.

Aceeaşi temă pare a se desprinde din nuvela cu elemente de basm *Moara lui Călifar.*

Chiar *Caligraful Terţiu,* în care reconstituie atmosfera oraşului Corint pe vremea cînd Sfîntul Pavel a scris Epistola către Romani, sau *Ţiganii* în care dă informaţii istorice privind originea, firea nesigură şi schimbătoare, moravurile şi îndeletnicirile acestor oameni, romanul *La răspîntie de veacuri*, fabula romanţată a unei importante părţi din viaţa sa, romanul *Doctorul Taifun*, prezentarea unor aspecte din viaţa unui doctor prin unghiul unor probleme de etică creştină ca: vinovăţia şi sancţiunea, înflăcăratele *Scrisori către Simforoza*, visate „sub teii care văzuseră pe şcolarul Mihail Eminovici“ sau *Riţa Crăiţa*, vădesc tendinţa Părintelui Gala Galaction de a

privi oamenii, situaţiile, faptele, din unghiul de vedere al valorilor morale.

Trandafirii, pe care i-a primit de la o şcolăriţă cu ocazia examenelor primului an de liceu, au efectuat „în conştiinţa sa deosebirea dintre bine şi rău, dintre dorit şi nepermis“ *(Trandafirii)*. Durerile Mîntuitorului fixate plastic pe o troiţă ascunsă sub „o pălărie de şindrilă veche“ la picioarele căreia „ardeau lumînările celor săraci“ iar „mîini cucernice atîrnau flori culese dimineaţa“ i-au spus: „Aici să depui florile tale“.

Elevul Gala Galaction a ascultat acest glas care a răsunat ca o chemare în fiinţa sa şi a împlinit rolul de profet, de profesor, şi prin strădania de a da aromă religioasă unora dintre creaţiile sale literare. Unii ar putea considera aceasta o deformaţie profesională a autorului. Oricare ar fi părerile, religia — desfăşurarea şi organizarea vieţii omeneşti după voia lui Dumnezeu — este o realitate, o dominantă evidentă a unora dintre operile sale.

Textele scripturistice şi motivele religioase presărate în creaţiile sale, prin care dă temeinicie ideilor şi sentimentelor proprii, dau acestor creaţii, de multe ori, sens şi formă catehetică.

Bisericuţa din Răzoare, pe care a căutat-o cu pasiunea unui cercetător pe drumuri şerpuind prin văi, printre holde şi flori, printre stînci şi brazi, poate fi interpretată simbolic. „Pacea adîncă“, sfeşnicul, crucea, sfîntul chivot şi cartea pe care le vede pe sfînta masă „printr-un ciob de geam, potrivit între bîrne“ îi dau liniştea necunoscută celor vii. Imaginea bisericuţii în care şălăşluiesc cuvîntul şi rînduielile Domnului precum şi liniştea pe care a avut-o scriitorul după ce a găsit această bisericuţă, pot sugera zbuciumul sufletesc şi împăcarea sa în „tainele voinţei şi ale iubirii lui Iisus Hristos“ *(Dionis Grecoteiul)*.

Deşi devotamentul său pentru religia Mîntuitorului Hristos se obiectivează cîteodată în atitudini apologetice — *Adamova* sau *Mustafa Efendi ajunge Macarie Monahul*, scrise în formă de dialog, motiv care a determinat pe unii să-l considere prin unghiul disciplinei dogmatice şi canonice a confesiunii, Părintele Gala Ga-

laction arată, cu toate acestea, atenţie şi înţelegere pentru toate religiile. In Romanele *Roxana* şi *Papucii lui Mahmud*, personagiile — evrei, turci şi creştini — au aceeaşi limbă cînd este vorba de ideile umanitare — iubirea, dreptatea socială, mila, pacea — fundamentale şi comune tuturor religiilor. Dacă în jurul Ierusalimului care va coborî din cer la sfîrşitul veacurilor, vor sta alături apostolii şi seminţiile lui Israil, nimic n-ar putea să-i separe acum.

Opera sa literară este încununată de traducerea Sfintei Scripturi. A făcut aceasta, de sigur, pentru satisfacerea nevoilor sale teologice şi literare şi poate ca să împlinească un vot, pe care îl făcuse înaintea celui Atotputernic. Să-l lăsăm să vorbească el însuşi despre această mare biruinţă a sa:

„Dar aş fi plecat din lumea aceasta cu inima
„grea, dacă Stăpînul meu din ceruri nu mi-ar fi
„dăruit puteri şi miraculoasa împletire de împreju-
„rări ca să tălmăcesc Sfînta Scriptură. Literatura
„mea ar fi rămas ca un soclu fără statuă deasupra.
„Strădaniile mele de trei decenii, studiile mele teo-
„logice, limba mea romînească aşa cum o ştiu şi
„cum am scris-o, dorul meu nestins după o jertfă
„regească adusă la curţile Templului... toate treceau
„şi se iroseau, ca materialul adunat pentru clădirea
„unei case, pe care stăpînul n-a avut binecuvîntarea
„s-o vadă ridicată.

„Traducerea Sfintei Scripturi este una din cele
„mai evidente minuni pe care providenţa m-a în-
„vrednicit să le văd în viaţa mea... Multă vreme
„nu-mi venea să cred că sînt în faţa unei realităţi;
„luam cartea, o cercetam, o răsfoiam şi găseam în
„ea cuvintele şi ritmul prozei mele“... (Opere, Prefaţa).

Aşa cum spunea undeva, scriitorul Gala Galaction a adus munca şi opera sa „La altarul Domnului“, dar nu s-ar putea spune că este un visător, un mistic, un entuziast romantic, un desprins de realitatea înconjurătoare. La baza atitudinilor şi soluţiilor sale profetice stă

critica usturătoare, realistă, a oamenilor şi a moravurilor societăţii în descompunere. In *Ad virginem redeuntem* prezintă o tînără fată de moşier, care întorcîndu-se din străinătate arată un dispreţ total pentru muncă, pentru muncitorii de pe moşiile tatălui ei şi pentru toate formele de viaţă romînească. Cuvintele scriitorului Gala Galaction: „Risipa d-tale de fată răsfăţată şi risipa tuturor celor de felul d-tale se întemeiază pe nedreptăţirea şi exploatarea mulţimilor care ară, seamănă şi seceră", redau tipic atmosfera socială a orînduirilor trecute. In toate creaţiile sale literare care au caracter social şi în articolele sale de gazetă combate nedreptatea şi exploatarea cu toate formele ei de manifestare, arătînd în acelaşi timp că la temelia raporturilor sociale trebuie să fie iubire, dreptate şi pace.

Valoarea operilor literare a Părintelui Gala Galaction este întregită de forma artistică în care şi-a îmbrăcat ideile şi sentimentele. Dacă literatura sa prin tematica şi prin tendinţele urmărite „a căşunat discuţii, controverse şi schisme" ba chiar „duşmănii văzute şi nevăzute, mărturisite şi nemărturisite" ca întotdeauna operile celebre, dacă nu poate fi clasat cu precizie într-un cerc sau curent literar, ele arată pe maestrul, pe artistul desăvîrşit.

Imagini poetice ca: „stol de dănciuci", „flotă de raţe se leagănă pe apă", „suveici ale mării", „pace de fîntînă adîncă", „predica" pătrunzătoare a clopotelor din Mănăstirea Neamţu, care sugerează mulţimea de copii din jurul ţiganilor lăieşi, cîrdurile de raţe plutind, corăbiile navigînd, liniştea din jurul mănăstirilor, simfonia clopotelor care înalţă sufletele la cer, rămîn adevărate perle literare.

Descrierile poetice ca: „şi încă tot ce puteai să înţelegi era că în amîndouă părţile dealuri suiau peste dealuri şi păduri suiau peste păduri, ducînd pînă la cer fala fagului şi a moliftului" *(Lîngă apa Vladislavei);* sau „în cîteva minute locul se umplea de căruţe, de cai, de catîri, de urşi, de pîlcuri de copii despuiaţi, de ţigani cu căldările pe umeri şi mai cu seamă de ţigănci cu tistimele galbene şi cu sugaci la sîn" *(Ţiganii);* sau „Curînd mănăstirea nu se mai vede (cărarea care duce de

la mănăstirea Agapia la schitul Sihla) fiindcă piere între culisele pădurii. Cu pîrîul Agapia, cu pietrele mari şi mici din cale, cu izvoarele iuţi ca şerpii, care îţi taie drumul şi adeseori cu mlaştinile ascunse sub verdeaţă, ai de lucru un ceas întreg. Mergi pe fundul unei văi, în care fagii de pe cele două dealuri coboară viguroşi, rărindu-se prea puţin pe ici pe colo şi de multe ori spînzurînd sau făcînd punte peste adîncurile pîrîului". (La Sihla), vădesc pe observatorul atent şi pe pictorul realist al oamenilor şi al naturii. Peisajul în opera literară a Părintelui Gala Galaction are de obicei forma unui imn care arată strălucirea lui Dumnezeu.

Portretul... „Avea o figură blîndă şi bună. Vorbea molcom, mîngîitor, cu dulcele ei accent moldovenesc. Sub scufia-i de şiac, părea un Leon al XIII, intim, dar fără privirea ironică şi sfredelitoare a marelui papă... Dar cu sărăcia-i absolut călugărească, cu modestia şi cu solitarismul ei, n-o cunoştea nimeni, nu întreba nimeni de ea. Vlădici, mitropoliţi... veneau cu alai în mănăstire, plecau cu alai, pe cînd clopotele se sfărîmau, curtenitoare, pe cînd soboarele cu stariţele în frunte se frîngeau în mătănii... Maica Frăsina, ştearsă şi fără nume, stătea printre bătrîne şi nevoiaşe, iar în anii din urmă rămînea acasă în cerdac şi prin ochelarii din ce în ce mai înseraţi migălea ultimile ei împletituri" (Maica Frăsina) redă înfăţişarea exterioară a unei călugăriţe, stările ei sufleteşti, dar sugerează, totodată, chipul adevăratului monah.

Fără îndoială, Părintele Gala Galaction, prin lucrările sale teologice, prin intuiţiile şi ipotezele sale, poate fi aşezat alături de figurile importante ale Teologiei creştine. Prin creaţiile sale literare poate fi trecut în orice antologie literară, în orice timp, alături de marii scriitori.

Se poate spune că Teologia şi Literatura au fost cei doi poli între care au fost axate gîndirea şi munca sa. Prin studiile sale teologice a pătruns în tainele dumnezeirii iar prin lucrările sale literare a fixat diferitele aspecte ale vieţii celei trecătoare şi s-a silit să arate cum trebuie să fie această viaţă.

Schiţa aceasta nu prezintă tot ce se poate spune despre scriitorul Gala Galaction, dar poate da o ima-

gine aproximativă asupra vieţii, muncii şi valorii sale literare.

Cu ocazia împlinirii a 75 de ani îi dorim sănătate deplină şi putere de muncă ca să-şi realizeze visurile şi gîndurile. Ii dorim să vadă publicat Jurnalul său literar, care va fi o lucrare de netăgăduită valoare artistică dar şi un important document asupra oamenilor şi culturii romîneşti.

Pr. Scarlat Porcescu

ACŢIUNI PENTRU APĂRAREA ŞI INTĂRIREA PĂCII

I. — Incetarea războiului din Vietnam, o mare victorie a forţelor păcii

După discuţii care au durat aproape trei luni la Geneva, au fost semnate acordurile privind încetarea războiului din Vietnam, Laos şi Cambodgia. Acordurile semnate privesc şi principiile care stau la baza reglementării problemelor politice ale Indochinei : Independenţa naţională a popoarelor din Indochina şi interesele Franţei.

Scopul principal, deci, al conferinţei de la Geneva, restabilirea păcii în Indochina, a fost ajuns. Forţele iubitoare de pace din lume, au toate motivele să se bucure că după încheierea armistiţiului în Coreea a încetat vărsarea de sînge şi în Indochina. Rezolvarea problemelor mondiale litigioase pe calea tratativelor, cale cerută cu atîta insistenţă de partizanii păcii, pentru destinderea încordării internaţionale, se dovedeşte singura cale potrivită şi efectivă.

Orice om care iubeşte pacea salută semnarea acestor acorduri care au dus la încetarea focului, la libertatea şi independenţa popoarelor din Vietnam, la triumful forţelor populare din Franţa care au cerut aşa de insistent încetarea războiului colonialist.

Se constată limpede, plecînd de la exemplul Coreei şi Indochinei că nu există nici o forţă pe lume, oricîte procedee ar fi folosite, care să frîngă voinţa de pace, libertate şi independenţă a popoarelor.

Atît încetarea războiului din Coreea cît şi a celui din Vietnam se datoreşte în foarte mare măsură Uniunii Sovietice. Insăşi Conferinţa de la Geneva la care au participat cele cinci mari puteri în scopul examinării problemelor care întreţin încordarea internaţională este urmarea acţiunii pe care ministrul de externe al Uniunii Sovietice a desfăşurat-o la Conferinţa de la Berlin şi în atîtea alte ocazii. D-sa la încheierea Conferinţei de la Geneva a făcut o declaraţie din care subliniem: „Rezultatele Conferinţei de la Geneva au confirmat justeţea principiului pe care-l apără

întreaga politică externă a Uniunii Sovietice şi anume că nu există probleme litigioase în actualele relaţii internaţionale, care să nu poată fi rezolvate pe calea tratativelor şi a acordurilor îndreptate spre întărirea păcii".

Alături de Uniunea Sovietică un rol hotărîtor l-a avut la Geneva, Republica Populară Chineză. Erau unii care desconsiderau Republica Populară Chineză şi urmăreau să micşoreze rolul ei în rezolvarea problemelor litigioase. Acum, însă opinia publică mondială recunoaşte că la Geneva, R. P. Chineză şi-a îndeplinit cu cinste rolul de mare putere asiatică şi mondială. Restabilirea drepturilor ei la O. N. U. este prin urmare o chestiune care trebuie rezolvată fără întîrziere.

Incetarea războiului în Coreea şi în Indochina poate fi socotită o consecinţă a procesului de renaştere care se desfăşoară în Asia, proces care vădeşte năzuinţa stăruitoare a marilor ţări asiatice de a-şi apăra independenţa naţională, libertatea şi securitatea. Tendinţa cercurilor agresive de a ridica popoarele Asiei, unele împotriva altora, s-a izbit de dorinţa acestor popoare de a coexista paşnic şi de a colabora. Călătoria primului ministru al R. P. Chineze, Ciu En Lai, în India şi Birmania confirmă această dorinţă.

Conferinţa de la Geneva a scos la iveală gravele contradicţii anglo-americane în Asia. Politica de pe poziţia de forţă preconizată de S. U. A., de iniţiere a unor măsuri colective, de internaţionalizare a războiului din Indochina s-au izbit de dorinţa fierbinte de pace şi de relaţii paşnice cu R. P. Chineză a poporului englez.

Partizanii păcii din lumea întreagă au toate motivele să constate cu deplină mulţumire că spiritul tratativelor a triumfat şi în Coreea şi la Geneva împotriva celor ce intenţionează şi pregătesc războiul.

Acum este mai limpede ca oricînd că şi problemele securităţii europene pot şi trebuie să fie soluţionate tot pe calea tratativelor. Divizarea Europei şi reînvierea militarismului german ar însemna, sigur, bazele unui al treilea război mondial. Unirea tuturor statelor indiferent de ordinea lor socială şi tratative sincere între marile puteri ar aduce pace şi securitate în Europa.

Succesele obţinute atît în Coreea cît şi la Geneva, pentru toate popoarele din lume, pentru poporul romîn, pentru credincioşii tuturor religiilor şi pentru credincioşii Bisericii noastre întăresc speranţele că pacea va triumfa.

II. — Conferinţa internaţională pentru slăbirea încordării în relaţiile internaţionale

Intre 19 şi 23 iunie a. c., reprezentanţi a 30 ţări din răsărit şi apus s-au întrunit într-o conferinţă, la Stokholm, pentru ca,

într-o atmosferă de libertate, să încerce să contribuie la slăbirea încordării internaţionale.

Conferinţa şi-a format un prezidium şi un secretariat, care vor avea sarcina de a difuza actele conferinţei şi de a convoca viitoarea conferinţă, la începutul anului 1955.

La conferinţa de la Stokholm au participat şi o seamă de reprezentanţi ai diferitelor religii şi culte, în frunte cu neobositul luptător pentru pace, I. P. S. Mitropolit Nicolae de Kolomna şi de Krutiţa.

Aceste personalităţi ale vieţii religioase, la şedinţa de închidere a conferinţei, din 23 iunie a. c., au prezentat un apel adresat tuturor credincioşilor din lume, pentru ca aceştia să-şi îndeplinească datoria ce o au de a ajuta la slăbirea încordării internaţionale şi la întărirea păcii în lume.

Adoptat de unanimitatea celor prezenţi la conferinţă, acest apel a fost difuzat odată cu următoarele acte ale Conferinţei: „Rezoluţia generală", „Apelul către participanţii la Conferinţa de la Geneva" şi „Apelul către Organizaţia Naţiunilor Unite în legătură cu evenimentele în Guatemala" precum şi o serie de recomandări.

M. M. S.

III. — Slujitorii Cultelor din Arhiepiscopia Iaşilor luptă pentru Pace

Cultele din ţara noastră în frunte cu Biserica Ortodoxă, au făcut din problema păcii o problemă de căpetenie.

Iniţiate de Inalt Prea Fericitul nostru Patriarh Justinian, după exemplul Bisericii Ortodoxe Ruse, iar la noi în Eparhie animate de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, luptător neobosit pentru pace, se adună în conferinţe intercultice raionale şi regionale, în cadrul cărora prelucrează probleme comune, de muncă, şi găsesc metode potrivite pentru apărarea şi întărirea păcii.

In luna iunie a. c., pe întreg cuprinsul Eparhiei noastre, s-au ţinut astfel de conferinţe în care au fost analizate probleme de actualitate legate de cauza păcii scoţîndu-se în relief sarcinile tuturor slujitorilor de culte.

Astfel, la Cîmpulung P. C. Protopop Gh. Antonescu, la şedinţa intercultică raională, susţinînd referatul asupra Sesiunii Consiliului Mondial pentru Apărarea Păcii, ţinut la Berlin, precum şi asupra lucrărilor Conferinţei de la Geneva, arată eforturile luptătorilor pentru pace de a găsi o formulă care să ducă la încetarea războiului din Indochina şi la slăbirea încordării internaţionale. Işi exprimă nădejdea că bunul Dumnezeu va ajuta să se găsească soluţiile cele mai înţelepte ca un nou război să fie evitat.

Preoţimea şi slujitorii tuturor cultelor au nu numai datoria cetăţenească ci şi poruncă Dumnezeească de a sprijini din toate puterile lor toate acţiunile şi propunerile menite să apere pacea.

La Suceava, atît la conferinţa regională din 16 iunie a. c., unde susţin referate în aceeaşi chestiune P. C. Protopopi M. Nichilciuc de la Săveni şi Vasilescu V. de la Suceava, cît şi la cea raională, glasul conştiinţei de pace a slujitorilor altarului se face auzit cu tărie afirmîndu-se că şi pe plan intern lupta pentru promovarea şi îndeplinirea sarcinilor trasate de conducerea Patriei se încadrează în mod fericit în uriaşa luptă pentru pace din întreaga lume.

La Gurahomorului, atît la şedinţa din 31 mai, prin glasul preotului Gh. Roşu cît şi la cea din 18 iunie, se manifestă puternic dorinţa de pace a îndrumătorilor de suflete.

Preotul Gh. Gheorghiu de la Botoşani, după ce arată, la conferinţa din 18 iunie, roadele străduinţelor de pace a celor întruniţi la Geneva, cheamă la lupta activă pentru pace pe toţi reprezentanţii cultelor şi credincioşii lor.

In acelaşi spirit vorbesc preoţii: V. Amălinei din raionul Darabani, Justin Gaşpar din raionul Hîrlău, V. Coşofreţ de la Tîrgul Neamţ, Protopop Gh. Bariz de la Tîrgul Frumos, Prot. I. Moroşanu de la Piatra Neamţ, Prot. Gh. Titu de la Paşcani, Prot. Gh. Vasiliu de la Truşeşti precum şi d-l Talpalaru de la Tg. Frumos şi M. Rădulescu de la Piatra Neamţ.

O deosebită impresie a făcut şi referatul Părintelui V. Lazăr, la conferinţa de la Iaşi. Această conferinţă prezintă un aspect deosebit fiind prezidată de însuşi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, care prin glasu-i autorizat de cunoscut luptător pentru pace, trasează preoţimii nobilele sarcini în această sfîntă misiune.

Preotul Vasile Lazăr îşi încheie referatul cu următoarele cuvinte: „Preoţii şi toţi deserventii cultelor au ca obiectiv lămurirea credincioşilor şi tuturor cetăţenilor asupra pericolului războiului, arătîndu-le că cei ce doresc un nou război sînt stăpîniţi de dorinţa de a ucide, de a înrobi şi a exploata omenirea. Trebuie să ne înmulţim puterile să muncim pentru îndepărtarea războiului ca să nu mai fie schilozi, mame şi văduve îndurerate, orfani şi bătrîni fără mîngîiere, oraşe şi sate distruse".

Preoţimea ieşană a fost viu şi plăcut împresionată de vestea auzită chiar din gura Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit, că este delegat să plece la Antiohia Siriei, la jubileul de 50 ani de arhierie a Prea Fericitului Patriarh Alexandru III al Antiohiei, şi toţi preoţii promit că se vor ruga la sfintele lor altare pentru sănătatea şi buna reuşită a nobilei şi grelei misiuni a Inalt Prea Sfinţiei Sale.

La discuţiile ce au urmat pe marginea referatelor se poate constata dorinţa fierbinte a tuturor slujitorilor altarelor Bisericii noastre, a deserventilor celorlalte culte, de a pune cîte o cărămidă la clădirea „lumii păcii", pe care o doresc cît mai grabnic întemeiată.

Iată cum se exprimă de pildă, părintele T. Cişmileanu din raionul Hîrlău: „In misiunea mea de păstor şi slujitor al Bisericii

Domnului, voi fi în fruntea tuturor acţiunilor, care contribuie la întărirea păcii şi pentru apărarea ei voi face toate sforţările".

Preotul V. Dumitraş din raionul Tg. Frumos spune: „Faptul că sîntem adunaţi la un loc e o dovadă că pe toţi ne mînă aceleaşi idei: dreptatea şi înfrăţirea în lupta pentru pace. Prin vorbele noastre dar mai ales prin fapte concrete, sîntem datori să muncim pentru pace".

Pr. Grigore Pieptu din raionul Hîrlău îşi ia angajamentul că va populariza lozinci care au efecte lămuritoate între credincioşi.

Reprezentanţii celorlalte culte îşi exprimă aceeaşi dorinţă.

Astfel, d-l Merealbe Gh. reprezentant al cultului adventist de ziua 7-a, din raionul Suceava, arată că toţi laolaltă trebuie să sărim pentru stingerea războiului, ori unde s-ar declanşa, precum a văzut Domnia-sa că au sărit creştinii să stingă incendiul de la casa unui vecin.

D-l Eugen Bostan, adventist de ziua 7-a de la Piatra Neamţ, spune: „Orice creştin care are grădină neîngrijită denotă neîngrijirea sufletului. Este bine ca fiecare să treacă la munca pe teren. Angajamentele să nu rămînă pe hîrtie".

Protopopul romano-catolic al Regiunii Suceava, Surgot Iosif, analizează un articol apărut în ziarul Scînteia în ziua de 8 iunie, de unde se constată străduaniile U. R. S. S. la Conferinţa de la Berlin. Aceleaşi străduanii, afirmă vorbitorul, se depun şi astăzi la Geneva.

Slujitorii cultelor au datoria de a sprijini pacea, de a-şi împlini datoriile patriotice şi de a influenţa prin exemplul nostru pe credincioşi.

Rabinul Weisbuch, reprezentantul cultului mozaic din Regiunea Suceava, arată că desfiinţarea exploatării şi lupta pentru dreptate socială sînt garanţii că pacea va triumfa.

Trecînd la a doua latură a acestor conferinţe, şi anume la prelucrarea H. C. M. cu privire la întreţinerea, recoltarea şi colectarea cerealelor, constatăm pe de o parte grija ce o au inginerii agronomi raionali de această importantă problemă şi dragostea ce o depun pentru lămurirea problemelor de ordin tehnic agricol, iar pe de altă parte interesul ce-l poartă preoţimea şi deserventii tuturor cultelor pentru „pîinea cea de toate zilele" a poporului şi pentru ridicarea la nivel mai înalt a agriculturii noastre.

Nimic n-a fost trecut cu vederea în această privinţă. De la arături, însămînţări, plivit, polenizare artificială, prăşit, îngrăşăminte artificiale, combaterea dăunătorilor plantelor, seceriş, trerat, protecţia recoltelor şi pînă la predarea cotelor, au format obiectul discuţiilor şi întrebărilor tuturor participanţilor. Pare că simţi grija sinceră a tuturor pentru buna stare materială a poporului. S-au ridicat preoţi, care au dat sfaturi cu privire la polenizarea artificială, ca preoţii Smuc, Maftei şi Ilie Popescu de la Rădăuţi, iar alţii au recomandat nobila ocupaţie a albinăritului, ce a preocupat totdeauna pe preoţii de la ţară.

Angajamentele luate în bloc şi individual de către preoţi, şi de către toţi reprezentanţii cultelor, ca rezultat al acestor vii conferinţe, ne arată nivelul înalt în care s-au desfăşurat ele.

Aşa, de pildă, Pr. Protopop Ioan Moroşanu-Piatra Neamţ, Pr. Protopop I. Moraru de la Tg. Neamţ şi Pr. Protopop Gh. Vasiliu de la Truşeşti, în numele preoţimii, iau printre altele următoarele angajamente:

1. — Sprijinirea Sfaturilor Populare în organizarea muncilor agricole.
2. — Popularizarea întrecerilor în producţia agricolă.
3. — Lămuriri pentru îngrijirea culturilor.
4. — Organizarea ariilor.
5. — Acţiunea dîrză de stîrpire a dăunătorilor plantelor.
6. — Mobilizarea credincioşilor la adunările populare.
7. — Popularizarea documentelor Consiliului Mondial al Păcii de la Berlin, precum şi alte angajamente importante.

Din preocupările preoţilor şi celorlalţi reprezentanţi de culte n-a lipsit nici problema colaborării cu organele de stat, problema importantă a autoimpunerei, lămurirea credincioşilor în ce priveşte sărbătorile băbeşti, — care s-a ridicat la Cîmpulung, Gurahomorului şi Suceava —, precum şi alte probleme legate de buna stare a poporului.

In această ordine de idei este remarcabilă acţiunea preoţilor din Raionul Hîrlău de a forma echipe de credincioşi şi cetăţeni, care să ajute familiile nevoiaşe şi lipsite de utilaje şi braţe de muncă la executarea la timp a muncilor agricole.

Intr-o însufleţire generală, la majoritatea conferinţelor intercultice, s-au adoptat moţiuni şi s-au trimis telegrame d-lui Ministru al Cultelor Acad. Prof. Petre Constantinescu-Iaşi şi Consiliului permanent al Apărării Păcii din Republica Populară Romînă.

Astfel desprindem din moţiunea votată la conferinţa intercultică de la Gurahomorului de la 31 mai următoarele:

„Infierăm cu hotărîre acţiunile criminalilor aţîţători la un nou război şi ne unim cu trup şi suflet cu propunerile U.R.S.S. pentru înţelegerea şi oprirea folosirii bombei atomice şi cu hidrogen".

„Colaborînd strîns cu organele Sfaturilor Populare, se spune în moţiunea votată la Cîmpulung, slujitorii cultelor sînt hotărîţi să nu precupeţească nici o jertfă pentru ridicarea poporului la un nivel înalt de prosperitate, pentru înflorirea Patriei noastre Republica Populară Romînă şi pentru apărarea Păcii".

De asemenea desprindem din moţiunea votată la Conferinţa regională de la Suceava:

...„Nu dorim un nou război şi vom face tot ce stă în puterea noastră pentru a-l opri, a apăra pacea şi a o promova.

Recunoscători faţă de cîrmuirea Patriei noastre pentru libertatea cultelor de care ne bucurăm, ne luăm angajamentul să ne străduim împreună cu credincioşii noştri, pe care îi păstorim, să

ducem o luptă plină de abnegaţie pentru îndeplinirea cu strălucit succes a Hotărîrii adoptată de conducerea patriei, cu privire la executarea lucrărilor de îngrijire a culturilor, recoltat, desmiriştit, treerat, însămînţări, arături adînci de toamnă, precum şi cu privire la realizarea planului de colectare pe anul 1954 şi a celorlalte acţiuni de interes obştesc, ştiind că prin aceasta contribuim la întărirea şi consolidarea lagărului păcii".

Climatul de bună înţelegere şi armonie de la conferinţele intercultice din cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor este o garanţie că pe teren acţiunile pentru apărarea şi întărirea păcii vor fi desfăşurate cu deplin succes.

Preot Dumitru Popescu-Iaşi

PREDICA
Despre Impărăţia lui Dumnezeu

Trăim încă sub impresia auzului cuvintelor din pericopa Evangheliei din Duminica IV-a după Rusalii, rostite de Dascălul frăţiei şi dragostei cu ocazia minunii vindecării slugii sutaşului roman: „Că mulţi vor veni de la răsărituri şi de la apusuri şi vor şedea la masă împreună cu Avraam, Isac şi Iacob în împărăţia cerurilor".

Fraţilor, coasta Muntelui Fericirilor şi malul Ghenazaretului e încă plină de oameni. Sînt toţi elevi ai şcoalei dragostei care şi-a făcut inaugurarea pe munte, sub maestoasa şi luminoasa privire a Tatălui. Dascălul e între ei. „Fiul omului" coboară să pună în practică sublimele adevăruri, pe care le-a pronunţat cu atîta tărie pe munte. El le vrea trăite de toţi aceia care îl ascultă. El le vrea simţite şi puse la inimă de toată suflarea omenească pe care o iubeşte, plăcîndu-i să-şi spună Fiu al omului, al omului ale cărui dureri vrea să le cunoască şi să le aline, ale cărui lacrimi doreşte să le şteargă, ai cărui ochi vrea să-i limpezească şi a cărei frunte vrea să o descreţească. Sămînţa iubirii fusese aruncată de pe munte. Trebuia început lucrul cel greu al deştelenirii sufletelor şi de udare a răsadului.

Iisus Hristos, dascălul, coboară; iată-L cu paşi grăbiţi căci în vale îl aşteaptă leproşii şi orbii, ciungii şi lunatecii, vameşii şi păcătoşii, îl aşteaptă Galileea neamurilor. Il aşteaptă şi iudeul şi elinul şi scitul şi romanul şi robul şi slobodul îl aşteaptă însuşi sutaşul. Intr-adevăr, iată-L intrînd urmat de gloatele însetate de adevăr, în Capernaum, în cetatea lui dragă, dar şi locul de reşedinţă al garnizoanei romane pentru această regiune. Ofiţerul roman îl roagă pe Mîntuitorul să-i vindece sluga bolnavă, poate şi ea de alt neam. Minunea se săvîrşeşte, sluga se însănătoşeşte, căci prea mare era credinţa acestui păgîn pe de o parte, iar pe pe de alta era şi prilejul bine nimerit, rînduit în planul mîntuirii, ca Mîntuitorul, la naşterea căruia s-a cîntat acel dulce cîntec al păcii şi al buneiînvoiri dintre toţi oamenii pămîntului, să poată rosti acele profetice cuvinte, pe care avea să le împlinească mai tîrziu Biserica în misiunea ei: „Dar mulţi vor veni de la răsărituri şi de la apusuri şi vor şedea la masă împreună cu Avraam, Isac şi Iacob în împărăţia cerurilor". Astfel împărăţia, pe care gîndu-

rile sale o făurise pe pajiştile încîntătoare ale frumoasef Galilee şi pe undele liniştite ale lacului Ghenezaret, începe să capete contururi.

De acum El se va lupta din răsputeri să se facă înţeles că este al tuturor, pe care îi cheamă la mîntuire şi nu se va lăsa proclamat rege al unui singur popor, cel iudeu, nici tîrît în vîltoarea urei de rasă şi neamuri, care de atîtea ori a dezlănţuit măceluri şi a aprins lumea. El proclamă egalitatea tuturor oamenilor, ca trăgîndu-se dintr-o singură tulpină şi avînd fiecare ins de orice rasă sau neam întipărit în el chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi avînd acelaşi drept la viaţă. Sintetizînd întreaga învăţătură evanghelică prin porunca sa: „să iubeşti pe Domnul Dumnezeal tău din toată inima ta şi cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău ca pe tine însuţi“ (Matei XXII, 37-40). Iubirea faţă de aproapele a fost pusă la temelia raporturilor dintre oameni. Invăţătura lui Hristos nu cunoaşte şi nu admite sub nici o formă deosebiri şi inegalităţi între oameni, rase sau popoare. Dumnezeu n-a împărţit pe oameni în noroade priveligiate şi noroade osîndite, rase superioare şi rase inferioare, ci toţi sînt fii ai aceluiaşi părinte, care îi încălzeşte pe toţi cu aceeaşi dragoste. Deşi compusă din mai mulţi membri, comunitatea creştină este una, căci unul este trupul Bisericii al cărei cap e însuşi Hristos. „Nu mai este iudeu, nici elin, nu mai este rob nici slobod, nu mai este parte bărbătească nici femeiască, pentru că voi toţi una sînteţi în Hristos Iisus“ (Gal. III, 28); acelaşi vas ales al Domnului, apost. Pavel zice Colosenilor: „Nu mai este elin şi iudeu, nici tăiat împrejur şi păgîn, nici barbar, scit, rob, liber ci în toate şi în toţi Hristos“. Din clipa cînd ura de rasă, de neam, de credinţă şi de stare socială se topesc în cuvîntul creştin universal de „frate“ de atunci începe marea idee a dragostei faţă de oameni, întemeiată pe adevărul că toţi sîntem fiii lui Dumnezeu (Rovenţa, Coloseni pag. 105). Dar dacă iubite frate, nu eşti destul de edificat, vino şi tu şi te aşează împreună cu Domnul pe iarba de lîngă fîntîna lui Iacob şi te vei convinge cum doreşte El mîntuirea samarinenilor, cu cît drag propovăduieşte El două zile în Sihar şi cît de mult sporeşte acolo harul! Uită-te cum îl mîngîe pe samarineanul vindecat de lepră şi vezi pe cananeanca cum îşi şterge lacrimile şi se înseninează!

Vrei mai mult decît atît? Şterge atunci praful de pe cărţile străbune şi citeşte în scrierile Sf. Părinţi şi vieţile Sfinţilor cît de minunat trăia prima comunitate creştină formată din diferite rase de oameni.

Dureros însă, că în prima jumătate a veacului în care trăim, satana a semănat ură între rase, pătînd însuşi sîmburile creştinătăţii, căruia-i aparţin, vezi Doamne. Oameni, creştini ai occidentului, de peste ocean, care îşi zic ai ştiinţei, mari filantropi şi purtători de grijă pentru fericirea vieţii pămînteşti, declară că această fericire va fi numai atunci cînd se va lupta împotriva poruncii lui Dumnezeu „să nu ucizi“ împotriva vrerei lui Dum-

nezeu de perpetuare a genului omenesc „Creşteţi şi vă înmulţiţi“,. oprind naşterile şi glorificînd mijloacele de reducerea populaţiei, războaiele, bolile, foametea şi subalimentarea. Şi toate acestea se situează azi în veacul XX al luminii şi al ştiinţei, chiar sub masca numelui de creştin.

Să ne întoarcem la credinţa leagănului nostru strămoşesc vecinic doritor de pace şi bunăînţelegere, apărător al tuturor vieţilor lăsate de bunul Dumnezeu. Locul nostru de azi e în lagărul păcii, căci în el a sunat frumosul şi dulcele cîntec îngeresc „Pe pămînt pace şi între oameni bună învoire“. Aici în lagărul păcii este locul nostru, unde nu se stîlceşte învăţătura lui Hristos, unde nu se propagă păcatul împotriva poruncilor şi voiei Tatălui ceresc, unde se respectă viaţa fiecăruia, unde nu se pun probleme de reducere a populaţiei, a naşterilor de copii, ci mamele cu copii mulţi sînt evidenţiate ca eroine, căci numai aşa la timpul potrivit Domnul va deschide tuturor neamurilor acestui pămînt drumul spre împărăţia dragostei, unde vor ospăta împreună cu Avraam, Isac şi Iacob şi vor aduce pioasa închinare adevăratului Tată ceresc, căruia i se cuvine toată slava şi închinăciunea : Tatălui, Fiului şi Sf. Duh. Amin.

Pr. Gavril Popescu-Mihoveni

DRAMA ISTORICĂ VLAICU VODĂ

La Teatrul Naţional din Iaşi şi la Teatrul Armatei din Bucureşti

La Teatrul Naţional din Iaşi ca şi la Teatrul Armatei din Bucureşti se reprezintă drama istorică Vlaicu-Vodă, scrisă de Al. Davila în 1902.

Autorul, evident, cu procedeele specifice genului literar dramatic, printr-o înlănţuire de scene esenţiale şi de legătură din care se desprind diferitele aspecte sociale, politice şi religioase ale Ţării Romîneşti din a doua jumătate a Sec. XIV, scoate în relief două personagii : Vlaicu Vodă şi Doamna Clara.

Condiţiunile vieţii politice şi sociale din vremea aceea, acţiunile şi presiunile ungureşti la curtea domnească cu scopul de a stăpîni Ţara Romînească, propaganda catolică stăruitoare desfăşurată de formaţiunile călugăreşti – în special Minoriţii – pe de altă parte atitudiniie de protivnicie ale boierilor faţă de această Doamnă şi de politica pe care o ducea – cele două grupuri de elemente ale conflitctului dramatic – sînt folosite cu măestrie de autor pentru a scoate în evidenţă arta de guvernare a Domnitorului Vlaicu. El, aparent, este nehotărît, şovăitor, umilit şi dominat de voinţa şi de ambiţiile mamei sale vitrege, Doamna Clara, însă prin răbdare, stăpînire de sine şi chiar prin unele simulaţii se dovedeşte un bun diplomat. El, deşi iubeşte poporul şi credinţa

strămoşească, îşi dă perfect seama că atitudinile hotărîte ar pune în primejdie viaţa surorii şi cumnatului său, ostateci la unguri, de aceea simulează umilinţă în faţa Doamnei Clara, nesocoteşte acţiunile conspirative ale boierilor, aşteptînd momentul potrivit. Cînd rudeniile sale sînt în afară de pericol îndepărtează de la curte pe unguri iar pe Clara o trimite la Snagov.

Deznodămîntul piesei este prilej de mare bucurie pentru popor. Vlaicu dovedeşte tact diplomatic, iubire de patrie şi de datinile strămoşeşti în lecţia dată nepotului său Mircea, pe care Clara voia să-l căsătorească cu fiica ei Anca, spre a stăpîni mai departe, prin el, Ţara Romînească.

Piesa prin conflictul dramatic, prin acţiunea ei, prin personajele principale şi secundare, cu expunerile şi replicile acestora, ne prezintă realitatea, atmosfera politică, socială şi religioasă a Ţărilor Romîneşti din a doua jumătate a sec. XIV.

Desprindem, în special, intenţiile şi mai cu seamă procedeele pe care le foloseau Romano-Catolicii în acţiunile lor misionare între ortodocşi. Se poate vedea limpede că ideia religioasă era numai decorul adevăratelor planuri pe care le avea papalitatea, vădite, de altfel, cu prisosinţă în acţiunile militare numite Cruciate, pe care le iniţia şi sprijinea, acţiuni care în bună măsură au fost adevărate umilinţi pentru Biserica Ortodoxă.

Papalitatea urmărea răspîndirea credinţei catolice prin regi, domnitori şi diferite personalităţi de pe lîngă curţile domnitoare. Doamna Clara n-a fost decît un instrument al Catolicismului la curtea domnească din Ţara Romînească.

Credinţa ortodoxă este reprezentată în piesa lui Al. Davila de călugărul Nicodim, care alături de boierime – clasa conducătoare de atunci – arată domnitorului adevăratele aspecte ale politicii pe care o ducea Doamna Clara şi-l sfătuieşte să-şi iubească ţara şi credinţa strămoşească.

Poporul, factorul de sprijin al ţării şi al domnitorului, este adus în scenă prin Gruie, care îşi jertfeşte viaţa pentru binele ţării şi al domnului său. Plîngînd pe credinciosul său paznic, după înjunghierea şi uciderea acestuia, Vlaicu vede în ţărănimea care nu avea nici un fel de amestec în treburile politice, statornicie şi devotament.

Piesa *Vlaicu Vodă* scrisă de Al. Davila, prin reprezentarea ei contribuie fără îndoială la cunoaşterea istoriei Ţării Romîneşti şi la dezvoltarea sentimentelor de iubire faţă de patrie.

Pr. Sc. P.

Unele probleme ale războiului şi păcii

De Valerian al Oradiei, Oradea 1954

P. S. Episcop Valerian al Oradiei a publicat în ultimii ani mai multe lucrări – Soborul Popoarelor, Oradea 1953, – Pace şi Libertate, Oradea 1953, – Indrumător Pastoral, Oradea 1953 – care au împlinit un rol necesar pentru toţi slujitorii cultelor şi în

special pentru preoţii Bisericii Ortodoxe în acţiunea acestora de apărători ai păcii.

Intrucît „războiul şi pacea au fost întotdeauna şi mai ales în epoca noastră, probleme fundamentale ale moralei creştine", P. S. Sa în ultima sa carte, apărută în luna mai 1954, introduce, analizează şi apreciază atît problema războiului cît şi a păcii prin unghiul valorilor morale creştine. Face o distincţie limpede asupra războiului de agresiune şi asupra catastrofalelor sale urmări, precum şi asupra războiului de apărare şi accentuiază cu deplină dreptate că „Biserica Ortodoxă nu consideră războiul nici ca un fapt natural, nici ca o metodă de rezolvare a problemelor internaţionale, deoarece ea este propagatoare neostenită a păcii şi a înţelegerii între toate popoarele. Cînd însă călcînd în picioare cele mai elementare noţiuni de morală, una sau mai multe puteri agresive dezlănţuie războiul nedrept, Biserica îngăduie războiul drept de apărare a patriei şi de eliberare de sub jugul cotropitorilor şi atentatorilor la pacea şi viaţa omenirii".

Prin numeroase temeiuri scripturistice şi patristice demonstrează că Biserica creştină osîndeşte războiul de agresiune arătînd, totodată, învăţătura religiei noastre privind războiul de apărare a patriei.

In cuprinsul cărţii se află un bogat şi important material asupra modului cum Biserica Ortodoxă Rusă şi Biserica Ortodoxă Romînă aplică, practic, în marea încleştare dintre pace şi război, învăţătura Mîntuitorului Hristos, a Sfinţilor Apostoli şi a Sfinţilor Părinţi. Alături de Biserica Ortodoxă se găsesc, în slujba păcii, şi celelalte culte creştine şi necreştine. In toate manifestările care au ca obiectiv menţinerea şi întărirea păcii slujitorii tuturor cultelor şi-au spus cu hotărîre cuvîntul împreună cu partizanii păcii din toată lumea.

Din materialul documentar al lucrării, din numeroasele reproduceri de cuvîntări şi păreri exprimate de luptătorii pentru pace rezultă evident că imperialiştii, duşmani ai păcii, folosesc toate mijloacele pentru menţinerea încordării internaţionale, pe cînd luptătorii pentru pace, între care sînt mulţi clerici se străduiesc pentru micşorarea încordării internaţionale prin tratative, pentru independenţa şi securitatea tuturor popoarelor, pentru reducerea înarmărilor şi pentru interzicerea armelor de exterminare în masă.

Intr-o frază de încheiere este fixată datoria tuturor slujitorilor cultelor: „In neîncetata tindere către pacea cea veşnică, închinătorii lui Dumnezeu – şi în primul rînd creştinii, pe umerii cărora apasă astăzi grava răspundere a apărării păcii de aici, – vor trebui să zidească temeliile păcii celei pămînteşti, care este pragul fără trecerea căruia nu se poate intra în împărăţia lui Dumnezeu".

Alături de lucrările I. P. S. Patriarh Justinian, a I. P. S. Mitropolit Sebastian, lucrările P. S. Episcop Valerian al Oradiei sînt absolut necesare pentru documentarea preoţimii noastre în acţiunea de apărare şi întărire a păcii.

Pr. Sc. P.

UN CTITOR DE SEAMĂ
Inochentie, Mitropolit de Iliupoleos şi egumen al Mănăstirii Popăuţi (Botoşani) 1815-1840

In şirul vechilor slujitori şi egumeni ai mănăstirii de călugări Popăuţi, azi biserică de mir în oraşul Botoşani, locul de frunte îl ocupă desigur Inochentie Mitropolitul, cu titlul de Iliupoleos, romîn născut în Iaşi, şi care a egumenit aici între anii, 1815-1840 sau poate, după unele documente, şi mai înainte cu cîţiva ani.

Mănăstirea Popăuţi, fiind închinată pe acea vreme Patriarhiei de Antiohia, călugării greci, care vieţuiau în această mănăstire, aveau grijă să o despoaie de toate veniturile şi să le ducă în ţara lor, sărăcind mănăstirea, ducînd cu ei, chiar lucruri lăsate mănăstirii, de Voevodul Constantin Racoviţă.

Nu tot aşa face Inochentie, în timpul egumeniei sale. El într-adevăr îşi achită obligaţiunile faţă de Patriarhia de Antiohia, face chiar şi o călătorie într-acolo, dar se grijeşte şi de buna prosperare a mănăstirii, înfrumuseţîndu-o cu diferite odoare, dintre care unele s-au păstrat pînă azi. Inochentie le-a dăruit acestei mănăstiri, cu toată dragostea, sporind avutul ei, şi meritînd cu adevărat titlul de „mare ctitor“ al bisericii Popăuţi.

Frumoasele documente păstrate în arhiva bisericii Popăuţi pun în lumina ei alte fapte, ale sale; toate îl arată ca un bun osîrdnic îngrijitor al mănăstirii, dar şi ca bărbat de cultură.

La Popăuţi au rămas şi unele cărţi din biblioteca, înfiinţată de el.

In *„Muzeul de antichităţi religioase“* a bisericii Sf. Neculai Popăuţi, se păstrează printre alte obiecte:

Portretul lui Inochentie, o pictură cu chipul său, lucrat pe pînză, aşezat într-o ramă de lemn, aurită pe margini.

Inochentie e înfăţişat stînd pe scaun, pe cap poartă camilaucă neagră călugărească. La gît şi pe piept îi atîrnă o panglică lată (cordon) de culoare roşie, cu o cruce, precum şi două lanţuri arhiereşti cu cîte o cruce. In mîna dreaptă ţine sfînta evanghelie, cu cruce pe ea, iar în mîna stîngă „metaniile“.

Figura sa îl arată ca om vrednic. Ochi expresivi şi pătrunzători, faţa smeadă, ovală, cam lungăreaţă (ascuţită) spre bărbie, blînd, figura arată atenţie şi cuviosie, barba rară şi neagră, mustaţa bogată cu colţurile lăsate în jos.

Hainele îi sînt negre după portul monahal.

– *Cărţi cu litere chirilice din biblioteca lui Inochentie:*

„Biblia“ adică dumnezeiasca Scriptură a legii vechi şi a celei nouă, tipărită cu blagoslovenia lui Ioan Bob „vlădicul Făgăraşului“ în Blaj la 1795. Cartea cuprinde trei tomuri, legate în piele, purtînd pe scoarţă jos, inscripţia cu literele chirilice aurite „Inochentie Ieromonah“.

„*A lui Teofilact arhiepiscopul Bulgariei tîlcuire la cele patru avanghelii*“, tipărite cu cheltuiala lui Veniamin Costachi, Iaşi anul 1805, în două tomuri, cu marginea filelor aurite, şi care le dă un aspect frumos împreună cu inscripţia, făcută cu litere mari chirilice „Inochentie, eclesiarh“.

„*Tundere*“ carte pentru monahi, cu blagoslovenia lui Veniamin, Neamţ, 1815.

„*Pravila*“, carte folositoare de suflet, tipărită cu cheltuiala Mitropolitului Ungro-Vlahiei Dositei, 1800.

„*Teologhicon*“, a lui Ioan Damaschin, tipărită cu cheltuiala lui Veniamin 1806.

„*Triodion*“, cu blagoslovenia Episcopului Filaret. Rîmnic 7290 (1788).

Toate aceste cărţi sînt legate în piele şi au pe ele inscripţia „Inochentie Ieromonah“.

„*Kiriacodromion*“, tîlcuirea evangheliei de peste an, cu cheltuiala Mitropolitului Dositei, Bucureşti 1801.

„*Cuvintele sfîntului părintelui nostru Teodor Studitul*“ Rîmnic 1784.

Are la sfîrşit însemnarea cu litere chirilice de mînă: „Această carte este a preasfinţitului Kir Inochentie Iliupoleos, proestos sfintei Mănăstiri Sfîntului ierarh şi făcător de minuni Nicolai din Popăuţi 1826 mai 28.

O Sfîntă Evanghelie, format mic, în limba greacă, îi lipseşte începutul. E îmbrăcată în matasă roz şi metal aurit cu înfloriturі. Se închide cu două cîrlige aurite, unul a rămas şi reprezintă chipul Sf. Apostol Petru aurit, celălalt lipseşte. In faţă sînt aplicaţi cei 4 evanghelişti (gravaţi) pe nişte plăci de argint şi icoana învierii, în spate icoana răstignirii. Filele pe margini sînt spoite cu aur.

Tot pe marginea ultimei coperte, în interior, e săpată, inscripţia cu litere chirilice „Inochentie Iliupoleos, 1838, noiembrie 16“.

Sfînta şi dumnezeiasca Evanghelie, tipărită cu blagoslovenia Mitropolitului Veniamin, Neamţ 1821, e îmbrăcată în verde şi aproape complet în metal aurit, e foarte interesantă din punct de vedere artistic. In faţă are 5 plăci, pe care sînt imprimaţi cu multă finеţe cei patru evanghelişti, în dos are icoana Răstignirii şi se sprijină de asemenea pe patru picioare de metal, o xilografie foarte ordonată prezintă inscripţia marginală, săpată în metal: „Această Sf. Evanghelie s-au făcut cu cheltuiala Preasfinţiei sale Părintelui Inochentie Iliupoleos şi cu ajutorul Dum[i]sale Panaite Zoiţa la sf[în]ta M[ănă]st[ire] Popăuţi cu hramul Sf. Neculai din Botoşani, 1834 noiembrie 20“.

Această carte, se păstrează într-o cutie mare în formă de carte, îmbrăcată în piele.

Obiecte bisericeşti: cruci, icoane, donaţii de ale lui Inochentie:

O cruce mare, sculptată în lemn cu multă migăleală. E îmbrăcată în întregime în argint, suflată cu aur, are o coroană şi

cruce în vîrf, precum şi patru raze, în formă de serafimi, cu postament mare aurit. Sculptura reprezintă Buna Vestire, cei 4 evanghelişti, Cina cea de taină, Sf. împăraţi Constantin şi Elena şi alţi 4 sfinţi; pe verso: Inălţarea, Adormirea Maicii Domnului, Botezul, cîţiva ucenici şi alte scene din viaţa Mîntuitorului. Poartă inscripţia: *Inochentie arhiereu: Ioan Başet 1833 aprilie 20.*

O cruce de lemn sculptată, îmbrăcată în argint suflat cu aur, avînd înfiptă în ea chipul crucei la picioarele Mîntuitorului, o aşchie de Sf. Lemn.

Icoana Maicii Domnului cu pruncul în braţe, îmbrăcată toată în argint şi aurită. Are inscripţia pe margini, săpată în metal „*Inochentie Ieromonah 1807*".

O icoană de asemenea aurită, reprezentînd pe Sf. Inochentie, poate fi socotită tot ctitoria sa.

In „*Inscripţii din Bisericile Romîniei*" de N. Iorga, Bucureşti 1905, pag. 222 se vorbeşte că ar fi existat la Biserica Sf. Neculai din Popăuţi şi o altă icoană îmbrăcată în argint suflat cu aur: Naşterea lui Hristos şi avea inscripţia „Inochentie ieromonah, 1804".

Un tricher de argint, cu cruce la mijloc, aurit. Poartă inscripţia „*Cu cheltuiala preasfinţitului, mitropolit Inochentie Iliupoleos 1820*".

Un dicher (cu două braţe) şi cu o cruce la mijloc, poartă inscripţia săpată cu litere mari chirilice: „*Cu cheltuiala Preasfinţitului Mitropolit Inochentie Iliupoleos 1820*".

Una tabla de argint (lighean de argint) pe unele părţi suflat cu aur pentru slujba arhierească, în interior are un soare. Pe el are două inscripţii cu litere majuscule, una greacă: „Dia dapanis tu aghiu Iliupoleos Kiriu Inochentiu", alta în limba romînă cu litere chirilice: „*Cu cheltuiala preasfinţitului Mitropolit Inochentie Iliupoleos 1820*".

Un ibric de argint, în toc de piele. In jur are două brîie metalice aurite şi poartă inscripţia cu litere greceşti: „Dia dapanis tu aghiu Iliupoleos Kiriu Inochentiu 1820".

De la un alt ibric se mai păstrează numai tocul de piele cu inscripţia „Inochentie". In muzeul Popăuţi se mai păstrează unele vestminte şi obiecte arhiereşti, cum sînt cele 3 omofoare, o frumoasă mitră arhierească, 2 cîrje arhiereşti, una de argint şi alta de sidef; unele din ele pot fi cu siguranţă donaţii, rămase din timpul său la mănăstirea Popăuţi.

Alte urme ale ctitoriei sale:

Sf. Masă din altar a fost reînoită de Inochentie.

Iată ce ne spune documentul din 1816, dosar nr. 11 pag. 1 din Biblioteca Popăuţilor:

„Prea Cuvioşiei sale Arhimandrit Kir Inochentie egumen mănăstirii sfîntului ierarh Nicola[i] ci să numeşte Popăuţi de la Botoşani, arhierească blagoslovenie, trimitem Prea Cuvioşiei Tale".

„După arătarea şi cererea ce mi-ai făcut, ceri de a ţi se da voie ca să faci înoirea Sfîntului Pristol ace[l]i biserici, iată prin aceasta dăm blagoslovenie Prea Cuv. Tale, ca după rînduiala şi întocma[i] după tipicul tîrnăseniei vechi, să se sfinţească şi fii blagoslovit".

Al Prea Cuviosiei Tale părinte sufletesc
Veniamin Mitropolitul Moldovei 1816 noiembrie 13.

Tronul arhieresc, poate chiar şi *amvonul* cu acvila frumos şi la fel sculptată şi aurită, sînt tot ctitoria lui Inochentie. Tronul arhieresc are deasupra coroana domnească, în interior icoana Domnului Hristos ca arhiereu iar mai jos pe o tablă, sînt scrise cu litere mari, chirilice, următoarele cuvinte: „Primeşte a H[ristoa]se Impărate ale tale dintru ale tale dela credincios[ul] robul tău Inochentie Iliupoleos, proestos M[înăstirii] S[fîntului] ierarh Nicolae 1820 august 10".

Botoşănenii aud în zilele de duminici şi sărbători dangătul ce predomină oraşul, al *clopotului mare de la Popăuţi*, care la fel este ctitoria lui Inochentie. Iată inscripţia: „Acest clopot s-au făcut din nou cu cheltuiala Preasfinţitului Mitropolit Kir Inokentie Iliupoleos proestos Monastirii sfîntului ierarh Nicolae, ce să numeşte Popăuţi de 700 oca, la anul 1824 decembrie 3 şi la anul 1828 decembrie 6 stricîndu-se s-au prefăcut iarăşi mai sporind 300 ocă, tot cu al aceluiaşi cheltuială spre veşnică pomenire 1830 mai 22".

Clopotul are pe o parte icoana Sf. Ierarh Nicolae, iar în partea opusă icoana Sf. Gheorghe călare pe cal, ucigînd balaurul.

Pe marginea de jos în partea dinafară a clopotului, e o altă inscripţie cu litere chirilice: „Acest clopot s-au vărsat de mine Pavel Clopotar Romanovici la anul 1830 mai 29".

Clopotul cel mic, astăzi stricat (dogit) are inscripţia „Cu cheltuiala Preasfinţitului Mitropolit Kirio Kirio Inochentie Popăuţi anul 1824". Pe el e icoana Sf. Ierarh Nicolae în întregime.

Inochentie, făcea şi *alte opere de binefacere*, la moartea sa a lăsat cuvînt prin duhovnicul său Dometie, *să acopere cu tablă albă biserica „iar 500 galbeni" i-a dăruit* unor fete sărace imitînd pilda Sf. Ierarh Nicolae.

Chiar şi în alte părţi în afara Mănăstirii, Inochentie s-a învrednicit de *fapte pioase şi de binefacere*. Iată mărturie un document din 1833 12 (ds. nr. 25, pag. 6): „Cu frăţească în Hristos dragoste încredinţez pre prea sfinţia ta".

„Trei mii şi trei sute lei, spre a se întrebuinţa în lucrul clădiri catedralii Dumnezeiescului locaş al Mitropoliei s-au primit hărăzească cereştile locaşuri"...

Al Prea sfinţiei Tale în Hristos frate.
Veniamin Mitropolitul Moldovei, „1833 noiembrie 12".

Orice vizitator al bisericii Popăuţi, poate cerceta toate aceste odoare lăsate de Inochentie, care îl aşează între ctitorii de seamă de la acest sfînt locaş.

Mormîntul său este în biserică, în pronaos, îngropat de arhierei greci in partea de M. N. în apropierea vechii uşi de la intrarea în biserică. Pe o piatră funerară în formă de dreptunghiu despicată şi reparată cîndva, la capăt aflîndu-se o coroană, o cîrjă arhierească şi inscripţia săpată, cu literă chirilică majusculă : „*Subt această piatră odihnesc oasăle adormiţilor robilor lui D[u]mnezău praoosiaonicilor arhierei, foşti egumeni acestei monastiri numită Popăuţi, elini de neam, născut în ţara grecească: Silvestru, Serafim, Aftanasie, Anthem, Parthenie...*

Inochentie Iliupoleos, moldovan, născut în capitala Eşi, au igumenit dela 1815, luna ghenarie, pînă la 1840 ghenarie 10, cînd s-au săvîrşit. Chesarie monah, Gherasim eromonah, Ghenadie mon[ah] rog pe tot cetitoriu să binevoiască a zice D[u]mnezău s-i erte".

Ec. D. Grigoraş
Paroh Bis. Popăuţi-Botoşani

S P A R T A C U S

de Rafaello Giovagnoli, în traducerea Editurii Tineretului a C.C. al U.T.M. pag. 496 anul 1953

Către sfîrşitul secolului XIX-lea Europa trăieşte efervescenţa revoluţiunilor naţionale şi sociale.

State noi apar pe scena istoriei. Intre acestea apare şi Italia ca rezultat al luptei pe care au dus-o cu Austria şi cu statul papal o parte din oamenii săi politici. La această luptă de eliberare şi pentru unitatea şi independenţa Italiei, alături de Garibaldi, ia parte şi autorul romanului **Spartacus.**

In scopul de a-şi dezvălui convingerile sale profund democratice şi umanitare, Rafaello Giovagnoli scrie în anul 1874 această operă, care conţine povestea duioasă şi mişcătoare a legendarului erou Spartacus, care s-a ridicat cu energie la lupta pentru eliberarea sclavilor în Republica Romană.

Epoca sclavagistă ca orînduire socială în istoria umanităţii este cea mai ruşinoasă pată ce s-a depus cîndva pe haina demnităţii omului. Incît răscoala lui Spartacus, chiar dacă n-a avut sorţi de izbîndă, a însemnat cel puţin o răbufnire a conştiinţei de clasă adînc încătuşate. O firească reacţiune împotriva unei strigătoare nedreptăţi sociale.

Incă de la începutul cărţii facem cunoştinţă cu tînărul şi viteazul gladiator trac, Spartacus, adus să se lupte cu alţi gladiatori, pe arena Circului Mare din Roma, cu ocazia unor serbări oferite poporului roman de către temutul său dictator Lucius Cornelius Sulla Felix.

De o statură atletică, cu o musculatură puternică, o frumuseţe apoliniană a trupului, înzestrat cu o energie şi o combativitate eroică, posedînd şi o frumoasă cultură a spiritului, Spartacus

devine centrul de atracţie a sutelor de mii de spectatori ai circului.

Supravețuind celor 60 de gladiatori cu el în luptă, care au căzut în arenă, revoltat şi scîrbit pînă în adîncul fiinţei sale, de acest mijloc barbar de desfătare a claselor dominante romane, avute, lacome şi corupte, cum şi pentru toate umilinţele şi sufe-rinţele fraţilor săi de sclavie, Spartacus jură în conştiinţa sa să lupte pînă la completa lor eliberare.

„Nădăjduiesc să dărîm această desfrînată lume romană" – zice el –... Nădăjduiesc să răstorn aceste legi ruşinoase care obligă pe oameni să se plece în faţa altora şi să se istovească muncind nu pentru ei, ci pentru alţii, care-şi petrec vremea lenevind şi trîndăvind. Nădăjduiesc să înec gemetele asupriţilor în sîngele asupritorilor, să sfărîm lanţurile nefericiţilor". Cum? Printr-o răscoală generală a sclavilor, a tuturor popoarelor, supuse puterii despotice romane. Inceputul îl face şcoala de gladiatori din Capua de unde reuşesc să evadeze 78 de gladiatori care iau drumul muntelui Vezuviu. Acolo ei se organizează în tabără, care se măreşte pînă la 1200 de luptători. Asediaţi de o armată de 3000 de ostaşi romani, reuşesc sa iasă din încercuire şi lovind prin surprindere sfărîmă armata Senatului. De aici înainte numărul lor se măreşte din ce în ce mai mult, depăşind 80.000 de luptători.

Ani de zile susţin lupte şi repurtează victorii strălucite asupra armatelor regulate ale Romei. Senatul, care la început subestimase răscoala, sezizează în cele din urmă imensitatea primejdiei şi trimite împotriva gladiatorilor trei armate de cîte 100.000 de oameni.

Firește, gladiatorii sînt înfrînţi. Insuşi Spartacus, genialul lor comandant, moare eroic cu sabia în mînă.

Deşi gladiatorii au luptat admirabil, s-a resimţit totuşi în rîndurile lor coeziunea şi perfecta disciplină.

Spartacus întrunea în sine nu numai un temperament de mare strateg, fiind „eroul cel mai sublim al întregii istorii antice", cum îl califică Marx de la distanţa de timp de nouăsprezece secole, ci şi pe acela al unui mare om politic şi convins democrat.

Spartacus ar fi dorit o disciplină liber consimţită. El supune votului majorităţii însuşi planul său tactic de luptă finală.

Romanul lui Giovagnoli are meritul de a ne pune în faţă cele două lumi veşnic antagoniste din tot cursul istoriei antice: asupriţii şi asupritorii.

Asupritorii, în cazul de faţă fiind Romanii, facem cunoştinţă cu o galerie întreagă de figuri proeminente ale lumii romane: astfel apar în desfăşurarea acţiunii Lucius Cornelius Sulla, Catilina, Cicero, Iulius Cezar, Lentulus, Marcus, Crasus cum şi întreaga lume romană care se bucură de toate libertăţile.

Asemenea cunoaştem moravurile armatelor romane care au

ştiut să impună pretutindeni în lumea cunoscută de atunci jugul celei mai crunte robii.

Asupriţii sînt sclavii consideraţi la fel cu uneltele şi animalele de muncă.

Din rîndurile lor sînt recrutaţi gladiatorii care trebuiau să lupte şi să moară în circuri pentru desfătarea clasei privelegiate romane.

Din mijlocul acestei clase oropsite se ridică eroi ca Spartacus şi mari conducători de legiuni ca Dinomaos, Cricsos, Artorix, Bortorix, Caius Granicus, încercaţi şi viteji luptători.

Intre ei un rol nefast îl joacă Euthebida, frumoasa curtezană cultă şi bogată, care îndrăgostindu-se de Spartacus reuşeşte a se introduce în tabăra gladiatorilor, cu gînd de a cuceri inima lui Spartacus sau de a-l pierde.

Intrucît Spartacus iubea pe Valeria Messalina, o frumuseţe a timpului său, fosta soţie a lui Lucius Cornelius Sulla, căreia-i jurase credinţă şi care la rîndu-i împărtăşea aceeaşi dragoste pentru Spartacus, care-i dăruise şi o fetiţă, pe Postunia, respinge nebuneştile declaraţii ale Euthebidei. Rănită în amorul ei propriu şi roasă de gelozie, ea se răzbună amarnic pe Spartacus. Fiind numită contubernal reuşeşte prin o serie de intrigi abil ţesute să introducă mai întîi suspiciunea şi neîncrederea în rîndul comandanţilor gladiatorilor, să scindeze armata şi apoi să o trădeze cu totul lui Marcus Crassus.

Astfel se sfîrşeşte una din cele mai îndrăzneţe acţiuni ce s-au desfăşurat vreodată în cursul istoriei antice pentru libertatea sclavilor. Romanul actualizînd lupta eroicului Spartacus, inspiră generaţiilor de luptători de la sfîrşitul secolului XIX şi începutul celui al XX-lea să continue şi să desăvîrşească, în parte cel puţin, idealul pentru care atît de eroic s-a luptat Spartacus cu bravii săi gladiatori, în repetatele lupte pe care le-a purtat pe teritoriul Italiei de la Vezuviu pînă la Roma între anii 680-684 al erei noastre.

Cartea se termină cu un bogat glosar atît de necesar înţelegerii multor termeni şi nume proprii istorice, pe care nu orice cititor le posedă.

Preot Petre Manole

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN ARHIEPISCOPIA IAŞILOR

I. - HRAMUL MĂNĂSTIRII NEAMŢU

Vechea lavră a ortodoxiei, Mănăstirea Neamţu, cu o aşezare pitorească într-o poiană deschisă din Munţii Neamţu, şi-a serbat hramul la 3 iunie a. c., - Înălţarea Domnului. -

Biserica principală din incinta mănăstirii, ctitoria lui Ştefan cel Mare (1497) cu hramul „Înălţarea Domnului", se numără printre cele mai însemnate monumente istorice din ţara noastră.

Tot acolo funcţionează azi şi alte instituţii bisericeşti ca: Seminarul monahal, Şcoala de Cîntăreţi bisericeşti, Tipografia Centrului mitropolitan Iaşi.

Hramul Mănăstirii Neamţu este un prilej de reculegere sufletească pentru părţile Moldovei şi Sucevei.

In preziua hramului Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, înconjurat de un impunător sobor de preoţi, a oficiat serviciul vecernei, după care Prea Cuvioşia Sa Arhim. Melchisedec Dimitriu, stareţul mănăstirii a salutat prezenţa I. P. S. Mitropolit la această sărbătoare bisericească. Inalt Prea Sfinţia Sa a răspuns, binecuvîntînd cierul şi credincioşii.

In ziua Înălţării Domnului, 3 iunie a. c., Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a oficiat mai întîi Sfinţirea apei la Agheazmatarul din faţa mănăstirii, după care a predicat mulţimii de credincioşi adunaţi aici.

Inalt Prea Sfinţia Sa a arătat că: „Şi anul acesta ne-am învrednicit să ne adunăm aici, la Hramul Mănăstirii Neamţu, tineri şi bătrîni ca să ne rugăm împreună către Dumnezeul şi Mîntuitorul Nostru Iisus Hristos ca să ne lumineze gîndul, ca să slujim cu credinţă, să iubim Biserica şi Ţara noastră scumpă, Republica Populară Romînă.

„Puterea credinţei este mare, dragii mei, şi ea ridică pe om din păcat, îl împreună cu Dumnezeu, îl face bun şi milostiv, rugător neîncetat pentru pace, şi-l însufleţeşte spre fapte bune.

„Voi cunoaşteţi că libertatea de credinţă este garantată prin Constituţia ţării. Biserica lucrează şi îndrumează pe credincioşii săi pe căile cele bune, iar guvernul ţării, lucrează intens pentru binele acestui popor muncitor.

„Biserica Ortodoxă Romînă, de la zămislirea ei şi în negura vremurilor trecute, a căutat să îndrumeze pe credincioşi şi să-i facă oameni de nădejde. Vă îndemn pe toţi să fiţi cuminţi, să lucraţi bine pămîntul, să strîngeţi la timp recolta, să vă plătiţi impozitele către Stat, căci numai aşa veţi lucra pentru cauza păcii.

„După războiul trecut au rămas rane adînci şi mai ales în Moldova. Oraşe sfîrticate de bombe, sate pustiite, orfani şi văduve plîngînd, şi mulţi dintre feciorii voştri nu s-au mai întors acasă. Astăzi mai sînt unii care ar dori război, dar lumea conştientă nu mai doreşte vărsarea de sînge, şi luptă pentru o mai bună stare, pentru liniştea şi pacea popoarelor. Credincioşii Bisericii noastre luptă pentru pace, pentru că şi pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos îl numesc proorocii *Domn al Păcii.*

„Cum puteţi voi, iubiţii mei credincioşi, lupta pentru pace? Iată cum: fiecare dintre voi să-şi facă datoria acolo unde munceşte, cu dragoste şi cu bunăvoinţă, să-şi însuşească planul său de lucru, să fie cetăţean cinstit, să fie ascultător faţă de stăpînire, să iubiţi Şcoala şi Biserica. Acţiuni ca cea de alaltăeri cînd am prăznuit cu toţii Ziua Internaţională a Copilului, pentru ca de aici fiecare om să ia pildă de felul cum trebuie să poarte de grija copiilor săi, să aibă respect faţă de mame, să-i îndrumeze către şcoli, trebuiesc adînc popularizate. Guvernul nostru are o deosebită grijă de a pune la dispoziţia cetăţenilor institute pentru copii, pentru creşterea lor, pentru învăţătura lor.

„Nu tot aşa se întîmplă în alte ţări mai îndepărtate, unde conducerea nu are aceste preocupări pentru grija copiilor, dar în schimb născocesc arme distrugătoare.

Adresîndu-se preoţilor, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian le aminteşte cuvintele Mîntuitorului: „Voi sînteţi lumina lumii şi sarea pămîntului", de aceea să căutaţi a sta în slujba credincioşilor, făcîndu-vă şi datoria de cetăţeni buni ai Statului nostru".

După cuvîntul ţinut, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit înconjurat de sobor a purces drumul spre Biserica Înălţării, prin mijlocul miilor de credincioşi intrînd în biserică unde a oficiat Sf. Liturghie.

După slujbă I. P. S. Mitropolit Sebastian a luat masa la trapeza mănăstirii împreună cu soborul.

Cu acest prilej P. C. Stareţ Melchisedec a adresat urări de sănătate Inaltului Chiriarh, exprimîndu-şi bucuria că Guvernul R. P. R. are deosebita grijă pentru monumentele istorice ale ţării, şi prin Ministerul Cultelor a trimis fonduri pentru efectuarea lucrărilor de reparaţie la Mănăstire care s-au şi început.

In numele întregului sobor mulţumeşte Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit pentru sprijinul şi ajutorul dat ca un adevărat părinte, în promovarea vieţii religioase şi de gospodărire a Mănăstirii Neamţu.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a răspuns P. C. Stareţ, că ajutorul îl va avea totdeauna dar să caute ca şi în Mănăstire să se lucreze cu rîvnă şi spor în toate. Călugării să nu aibă alte preocupări decît rugăciunea şi munca.

* * *

În după amiaza zilei de 3 iunie a. c., Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, a plecat în misiune la Bucureşti pentru a participa la lucrările Sfîntului Sinod.

II. – LA MĂNĂSTIREA SF. IOAN CEL NOU DE LA SUCEAVA

I. P. S. Mitropolit Sebastian a vizitat în ziua de 23 iunie a. c., cea de a doua reşedinţă mitropolitană, la Suceava, Mănăstirea Sf. Ioan cel Nou cum şi Mănăstirea Gorovei, raion Dorohoi unde s-a interesat de felul cum au fost pregătite examenele de sfîrşit de an la Şcoalele monahale din Mănăstire şi celelalte chestiuni de ordin duhovnicesc.

Către seară s-a înapoiat la Mănăstirea Sf. Ioan-Suceava unde a oficiat slujba vecerniei, împreună cu Prea Sfinţitul Episcop Partenie Ciopron, starețul Mănăstirii şi un mare sobor de preoţi.

A doua zi, 24 iunie, I. P. S. Mitropolit a săvîrşit Sf. Liturghie la Mănăstirea Sf. Ioan-Suceava, unde cu prilejul hramului erau adunaţi mulţi credincioşi.

Fiind vreme frumoasă şi număr mare de credincioşi, Sf. Liturghie s-a oficiat în curtea Mănăstirii pentru a se putea împărtăşi din ea toţi cei de faţă.

După slujbă I. P. S. Mitropolit Sebastian a vorbit credincioşilor despre importanţa rugăciunii, despre dragostea de aproape şi felul cum să-şi îndeplinească cetăţenii îndatoririle lor către Biserică, către Stat, către familia lor. „Ca şi în ceilalţi ani, – a spus I. P. S. Mitropolit Sebastian, – v-aţi adunat aici la Moaştele Sfîntului Ioan cel Nou ca să vă închinaţi şi să luaţi de la Noi binecuvîntare arhierească. Cu prilejul acesta vă reamintim datoria ce o aveţi de a nu vă urî între voi, de a nu nesocoti sfaturile preotului vostru şi de a fi cetăţeni cinstiţi şi harnici ai patriei. Să vă faceţi datoria în toate chemările ce le aveţi şi să daţi dovada că sînteţi fii buni ai Bisericii.

„Să ştiţi, dragii mei fii sufleteşti, că dacă ne facem datoria în rosturile noastre, împlinim cu aceasta şi voia lui Dumnezeu. Să luptăm pentru pace aşa cum ne învaţă şi Evanghelia, să căutăm pacea în toate acţiunile noastre zi de zi, să întărim cu aceasta regimul nostru democrat, care este pentru pace şi împotriva războiului.

După I. P. S. Mitropolit a luat cuvîntul P. S. Episcop Partenie Ciopron Starețul Mănăstirii, care a mulţumit Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian că a participat la această sărbătoare, cu toate greutăţile drumului de la Bucureşti la Suceava, şi totodată urează Inalt Prea Sfinţiei Sale călătorie bună în Siria, ca delegat al Sfîntului Sinod la sărbătorirea împlinirii a 50 ani de arhierie a Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei şi al întregului Orient.

S-a săvîrşit apoi sfinţirea apei, stropindu-se credincioşii cu Sf. Aghiasmă.

După ce Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian s-a înapoiat la reşedinţa mitropolitană din Iaşi, a mers la Bucureşti pentru a pleca cu avionul în Siria, la Damasc.

III. – Serbarea de sfîrşit de an la Şcoala Medie de Cîntăreţi Bisericeşti – Mănăstirea Neamţu

La 29 iunie a. c., orele 16 a avut loc desfăşurarea serbării de fine de an. După serviciul divin de dimineaţă, cu predica rostită de P. C. Părinte Profesor Ghenadie Niţoiu, s-a oficiat serviciul Te-Deum-ului de mulţumire, la care a vorbit P. C. Părinte Profesor Benedict Ghiuş.

Serbarea s-a desfăşurat în prezenţa P. C. Sale P. C. Părinte Prof. Univ. Dr. Liviu Stan, preşedintele Comisiunei de diplomă, a P. C. Sale Părinte Consilier Mitropolitan Scarlat Porcescu, delegat al I. P. S. Mitropolit Sebastian, a P. C. Sale Părinte Dosoftei Moraru, delegat al P. S. Episcop Teofil, a întregului corp profesoral al şcolii şi în prezenţa unui numeros public, făcînd sala de festivităţi neîncăpătoare.

Serbarea s-a desfăşurat cu un frumos şi bogat program artistic.

Partea I-a a fost alcătuită din darea de seamă a P. C. Sale Părintele Director I. Ivan şi coruri religioase cu recitări. Partea a II-a a fost alcătuită din coruri patriotice profane, încheindu-se cu împărţirea premiilor.

P. C. Preot Consilier Scarlat Porcescu a schiţat însemnătatea zilei, importanţa misiunii cîntăreţului şi a preotului, grija Eparhiei Iaşi şi Roman pentru a asigura bune condiţii pentru tinerii care urmează această şcoală, sfaturi pentru timpul vacanţei şi pentru viaţă, asigurări şi mulţumiri pentru felul în care s-a desfăşurat munca unui an şcolar.

A urmat, în încheierea programului, piesa religioasă „Varlaam şi Ioasaf“ producţia P. C. Părinte Profesor Justinian Dalea, cu care s-a încheiat programul serbării.

Grija Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian s-a văzut şi de data aceasta, trimiţind un număr de 41 bucăţi cărţi de premii ca: Noul Testament, Vecernia, Invăţătura de credinţă şi altele şi care s-au împărţit ca premii elevilor meritoşi.

Prea Sfinţitul Episcop Teofil, pentru elevii Eparhiei Roman, a trimis un bogat pachet care s-a împărţit de asemenea elevilor eparhiei Roman, mireni şi monahi.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a binevoit a acorda din partea Sfintei Mitropolii suma de lei 500, din care s-au împărţit cărţi de premii la mai mult de 40 elevi.

Exprimăm cu acest prilej mulţumiri respectoase şi fieşti, Inalţilor Ierarhi, în frunte cu Intîi stătătorul Bisericii Ortodoxe Romîne Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, pentru grija cu care priveşte şi urmăreşte problema şcolilor de învăţămînt teologic.

Ion Zamfirescu

IV. **Slujbă arhierească oficiată de I. P. S. Mitropolit Sebastian la Cîmpulung**

Duminică 30 mai a. c., la orele 9,30 dimineaţa I. P. S. Mitropolit Sebastian a săvîrşit la biserica Sf. Nicolai din oraşul Cîmpulung Moldovenesc, o înălţătoare Sf. Liturghie arhierească, în sobor cu P. C. Preoţi: T. Bodnar, inspector bisericesc, Gh. Antonescu, Protopop al Raionului Cîmpulung, E. Şerban paroh al bisericii Sf. Nicolae, St. Slevoacă şi Vl. Puşcariu de la Parohia Adormirea Maicii Domnului, Val. Ghenghea şi N. Pentelescu de la Parohia Naşterea Maicii Domnului Cîmpulung, C. Căilean şi D. Totoiescu, pensionari, şi cu diaconii I. Buliga, V. Manec şi V. Dragu.

Răspunsurile liturgice au fost cîntate, alternativ, de corurile mixt şi bărbătesc din parohia Sf. Nicolai, la primul dîndu-şi concursul Păr. N. Pentelescu şi diac. V. Manec, ca dirijori, împreună cu corişti ai bisericilor Adormirea şi Naşterea Maicii Domnului, iar al doilea fiind condus de cîntăreţul bisericesc Nistor Ungureanu.

La această înălţătoare manifestare bisericească au luat parte credincioşi de la toate parohiile din Cîmpulung şi împrejurimi.

La finea Sf. Liturghii, fiind salutat de P. C. Protopop Gh. Antonescu, în numele preoţilor şi credincioşilor şi primind raportul îndătinat al parohului local P. C. Pr. E. Şerban, - I. P. S. Mitropolit Sebastian a rostit o impresionantă predică în legătură cu pericopa Sf. Evanghelii şi cu viaţa credincioşilor. După tîlcuirea minunatei vindecări a orbului de către Mîntuitorul Hristos, Vlădica Sebastian a îndemnat pe credincioşi să păstreze curată credinţa moştenită de la părinţi şi strămoşi, să cinstească biserica şi şcoala, trimiţîndu-şi copiii la învăţătură, căci copiii sînt nădejdea de mîine a poporului, să asculte de mai marii noştri cum ne învaţă Sf. Scriptură şi să ajute cu munca lor cinstită la bunul mers al treburilor ţării, încît ţara noastră să ajungă iarăşi la bunăstarea şi belşugul vremurilor de pace. Să luptăm din răsputeri - a spus Inaltul Chiriarh - împotriva acelora ce voiesc un nou război, căci un al treilea război mondial, ar fi cu mult mai grozav de cît războaiele ce au fost pînă acum. Apoi I. P. S. Mitropolit a vorbit despre importanţa zilei de 1 iunie, Ziua Internaţională a Copilului, arătînd grija ce-o poartă copiilor conducerea ţării noastre, ca şi în cea din ţările de democraţie populară, în timp ce copiii din ţările celor ce se pregătesc de război duc lipsuri şi mizerie. De aceea Vlădica îndeamnă pe credincioşi să muncească şi să lupte cu tragere de inimă, toţi ca unul, pentru apărarea păcii, căci pacea este cea mai scumpă moştenire ce ne-a lăsat Mîntuitorul Iisus Hristos, Domnul Păcii. Lucrînd cu toate puterile noastre pentru apărarea cauzei Sfinte a Păcii, vom asigura o viaţă mai bună şi mai fericită pentru copiii Patriei noastre dragi, Republica Populară Romînă.

Atît Sfînta Liturghie arhierească, cît şi cuvîntul I. P. S. Mi-

tropolit al Moldovei şi Sucevei au fost ascultate cu toată atenţia de mulţimea credincioşilor, mişcînd sufletul tuturor, pînă la lacrimi.

Cîmpulungenii nu vor uita niciodată cuvintele luminoase ale Arhipăstorului lor, prin care i-a îndemnat, pe preoţi ca şi pe credincioşi, să se roage şi să muncească neîncetat pentru liniştea şi fericirea Patriei şi a poporului nostru şi pentru pacea a toată lumea.

Solemnitatea s-a încheiat cu miruirea tuturor credincioşilor de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian.

Pr. Gh. Antonescu

V. MULŢUMIRI

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian mulţumeşte şi trimite binecuvîntări arhiereşti, credincioşilor parohiei Bîrnova raionul Iaşi, care au donat bisericii obiecte de cult în valoare de 2550 lei; credincioşilor din parohia Chiţoveni, raionul Hîrlău, care au donat obiecte de cult în valoare de 6500 lei şi Pr. I. Grigoriu, epitropului C. Magopăţ, consilierilor parohiali şi credincioşilor din parohia Marginea, raionul Rădăuţi, pentru contribuţia adusă la construirea gardului din jurul cimitirului.

*

P. C. Paroh Teodor Bodnar, inspector bisericesc în Arhiepiscopia Iaşilor, Pr. A. Turtureanu, epitropii, consilierii şi credincioşii din parohia Gurahomorului, aduc şi pe această cale mulţumiri Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian pentru acordarea din fondurile Patriarhiei, a sumei de lei 5000, cu care se vor termina lucrările de reparaţii la fosta biserică a greco-catolicilor din Gurahomorului.

VI. PAROHII VACANTE LA 1 AUGUST 1954

Protopopiatul II Iași

1. ~ Parohia Solonet categ. III
2. ~ „ Vînători Vulturi, categ. III

Protopopiatul Trușești

3. ~ Parohia Sarata Caraiman categ. III

Protopopiatul Botoșani

4. ~ Parohia Lingurari categ. III

Protopopiatul Săveni

5. ~ Parohia Ichimeni categ. III
6. ~ „ Sf. Voevozi Avrămeni cat. III

Protopopiatul Dorohoi

7. ~ Parohia Ruși Străteni categ. III
8. ~ „ Mateeni categ. III
9. ~ „ Rogojești categ. III

Protopopiatul Darabani

10. ~ Parohia Balinți categ. III
11. ~ „ Codreni categ. III
12. ~ „ Cuza Vodă categ. III
13. ~ „ Eșanca categ. III

Protopopiatul Suceava

14. ~ Parohia Bosanci post II
15. ~ „ „ post III
16. ~ „ Poeni-Chilișeni categ. III

Protopopiatul Gurahomorului

17. ~ Parohia Stulpicani categ. II

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN EPARHIA ROMANULUI ŞI HUŞILOR

I. - Constituirea Adunării Eparhiale

Potrivit Deciziei I. P. S. Patriarh Justinian, Nr. 489/954, în ziua de 1 aprilie a. c., au avut loc alegerile eparhiale în întreaga Biserică Ortodoxă Romînă.

Prin Decizia Nr. 2884 din 20 aprilie a. c., P. S. Episcop Teofil a convocat Adunarea Eparhială a Sf. Episcopii a Romanului şi Huşilor în sesiunea de constituire în ziua de 2 mai 1954.

La orele 9,30 membrii Adunării Eparhiale au luat parte la oficierea Sf. Liturghii, după care s-a oficiat Te-Deum la ora 11, de P. C. Vicar D. Petrea şi un sobor de preoţi în prezenţa P. S. Episcop, a membrilor adunării, a funcţionarilor Sf. Episcopii şi credincioşilor. Răspunsurile au fost date de corul Catedralei condus de P. C. Diacon Teofănescu D.

La orele 11,30 membrii au trecut în sala de şedinţe. După rostirea rugăciunilor P. S. Episcop a declarat deschisă sesiunea de constituire, rostind următorul cuvînt:

Onorată Adunare,

„Ziua de lumină a Invierii lui Iisus Hristos ne învăluie şi astăzi în dulceaţa Sărbătorii Sărbătorilor, de aceea salutul meu nu poate fi altul decît acela izvorît din neperitoarea noastră datină străbună, salutul Paştilor: Hristos a Inviat!

Bucuria noastră de creştini înălţaţi sufleteşte prin biruinţa Mîntuitorului asupra morţii, asupra iadului şi a păcatului, se uneşte cu bucuria oamenilor muncii din ţara noastră şi din lumea întreagă, care au serbat ieri la 1 mai ziua frăţiei lor şi a marilor succese dobîndite în lupta dîrză pentru pace şi pentru o viaţă mai bună.

In luna ianuarie a avut loc aici, la sediul Episcopiei, sesiunea ordinară a Adunării Eparhiale în vechea ei formaţie. Atunci s-au făcut obişnuitele dări de seamă despre activitatea depusă în anul trecut în cuprinsul Eparhiei noastre. Tot atunci au fost stabilite planurile şi programele de muncă pentru anul în curs. Datorită acestui fapt rostul întîlnirii noastre de azi este mai limitat. Ordinea noastră de zi este mai restrînsă. De aceea şi cuvîntul meu va fi mai succint.

Ne-am întrunit astăzi pentru a constitui noua Adunare Eparhială a Episcopiei Romanului şi Huşilor rezultată din alegerile ce au avut loc la 1 aprilie a. c. Implinim astfel prevederea regulamentului organelor deliberative din Patriarhia Romînă, care în art. 96 rînduieşte astfel: „Adunările Eparhiale de constituire, vor avea loc în tot cuprinsul Patriarhiei Romîne, în curs de 30 zile de la data alegerii, la reşedinţa Episcopiilor şi Arhiepiscopiilor respective".

Menirea Adunărilor Eparhiale este aceea de a fi parlamentul bisericesc al Eparhiilor, forul suprem în care se rezolvă problemele cele mai importante privitoare la bunul mers al lucrărilor misionare, culturale şi administrative ale Episcopiilor.

Ca şi Adunarea anterioară, dizolvată, Adunarea noastră Eparhială de astăzi cuprinde între membrii săi pe lîngă clerici şi reprezentanţi ai tuturor sectoarelor de muncă, ai tuturor categoriilor profesionale.

In forma ei de astăzi ea este icoana fidelă a concepţiei Sf. Apostol Pavel care a spus credincioşilor săi: „Voi sînteţi Biserica Dumnezeului celui viu" înţelegînd prin Biserică nu numai clerul ci şi poporul care o compune, formînd astfel o unitate omogenă. In Biserica Ortodoxă această unitate a existat întotdeauna, dînd ierarhiei preţioase ajutoare pentru buna călăuzire a Bisericii printre valurile atîtor încercări prin care a trecut.

D-voastră, membrii mireni ai Adunării noastre Eparhiale, aleşii poporului credincios din parohiile noastre, deţineţi - o ştim cu toţii - diferite posturi de răspundere în aparatul de Stat din Republica noastră Populară Romînă. Această împrejurare vădeşte grăitor dorinţa credincioşilor Bisericii noastre Ortodoxe Romîne de a conlucra armonios şi de a sprijini eforturile regimului democratic popular din ţara noastră.

Această împrejurare constituie şi o puternică chezăşie pentru viitor că Biserica Ortodoxă Romînă, pe teritoriul Eparhiei noastre, va *rămînea cu loialitate* lîngă năzuinţele oamenilor muncii pentru o viaţă mai bună, lîngă strădaniile oamenilor cinstiţi care luptă pentru menţinerea şi consolidarea păcii.

In mintea noastră a tuturor nu s-a stins ecoul plăcut a zilei de ieri, sărbătoarea frăţiei muncitorilor din toate ţările, zi măreaţă în care a răsunat cu putere strigătul celor ce uniţi şi solidari, cer pace, libertate şi independenţă.

Preocupaţi de problemele noastre bisericeşti, mintea noastră nu este cu totul absorbită de ele. Ci gîndul nostru află răgaz să se îndrepte şi spre consfătuirea în toi de la Geneva, cu nădejdea puternică că ea va însemna un nou pas spre slăbirea încordării internaţionale, un nou pas spre biruinţă în spiritul tratativelor asupra forţei.

Am încredinţarea vie că clericii şi mirenii noştri iubiţi la locul lor de muncă, nu vor uita nici o clipă de calitatea lor de membrii ai Adunării Eparhiale şi vor căuta să servească şi interesele Maicii lor duhovniceşti, interesele Bisericii strămoşeşti, odată cu interesele Patriei noastre dragi, Republica Populară Romînă.

Sînt ferm convins că membrii Adunării Eparhiale nu găsesc nici o contradicţie între obligaţiile lor de creştini, ce caută mîntuirea şi între aspiraţiile lor de buni patrioţi, ce urmăresc propăşirea obştească şi triumful păcii.

Stăpînit de asemenea gînduri şi simţăminte, mulţumesc onoraţilor membri ai Adunării Eparhiale pentru interesul ce-l arată Bisericii, prezentîndu-se la şedinţa de constituire.

Rugînd pe bunul Dumnezeu să-şi trimită binecuvîntarea Sa părintească peste consfătuirea noastră, cu inima plină de dragoste vă spun cu bucurie: Bine aţi venit!"

S-a procedat la alegerea a doi secretari: Pr. Gr. Balaban şi D. Solomonescu-Bacău. La apelul nominal răspund 26 membri (din 30). S-au constituit 2 secţiuni pentru verificarea mandatelor, suspendîndu-se şedinţa. La redeschidere, preoţii: C. Ionescu-Bacău şi Th. Băluşel-Vovrieşti, propun validarea mandatelor. Nefiind contestaţii, P. S. Episcop, conform art. 102 din Regulamentul pentru funcţionarea organelor deliberative, al. 2 declară Adunarea legal constituită şi capabilă de a aduce hotărîri valabile.

Din adunare fac parte preoţii: D. Petrea-Vicarul Sf. Episcopii, Pr. Gr. Balaban Insp. Bisericesc, Constantin Ciopraga-Protoiereu Bîrlad, Vasile Nica-Protoiereu Buhuşi, Ioan Negrea-Protoiereu Tg. Ocna, Vasile Ulea-Protoiereu Codăeşti, Constantin Ionescu-Bacău, Alex. Iftimie-Gherăeşti, Heisu Vasile-Răcăciuni, Th. Băluşel-Vovrieşti, iar membri de drept: Pr. D. Videanu şi C. Popa Consilieri administrativi.

Mireni: Ioan Ciurariu-Bacău, D. Solomonescu-Bacău, Gulai Const.-Bacău, Podoleanu Al.-Buhuşi, Vasile Ioan-Bîrlad, Geleleţu Ioan-Bîrlad, Th. Taşcă-Bîrlad, Buta Dumitru-Murgeni, Moraru Grigore-Huşi, Balan Mihai-Huşi, Dragomir Iordache-Moineşti, Popa Gh.-Moineşti, N. Cojocaru-Negreşti, Constantin Bărbuţă-Negreşti, Ioan Caminschi-Roman, Ioan Baractaru-Roman, Petre Cristache-Tg. Ocna, Ioan Dănilă-Tg. Ocna, Iacomi Const.-Vaslui, Constantin Ionescu-Vaslui.

Adunarea fiind constituită definitiv s-a alcătuit biroul Adunării prin alegerea a 3 secretari: Pr. Gr. Balaban Insp. Eparhial, D. Solomonescu Secretar Sfat Raional Bacău şi Ioan Caminschi Judecător Roman. S-a procedat la formarea comisiunilor pe întreaga perioadă de 4 ani (1954-1958) şi anume:

Comisiunea bisericească: Preşedinte Pr. Constantin Ciopraga, Pr. Ioan Negrea, Teodor Taşcă funcţionar, Grigore Moraru, Ioan Dănilă şi Constantin Bărbuţă.

Comisiunea culturală: Preşedinte Pr. D. Petrea-Vicar, membri: Pr. C. Ionescu, I. Geleleţu, Prof. Alex. Podoleanu, V. Ioan secretar ARLUS şi Petre Cristache preşedintele Comitetului de Luptă pentru Pace Tg. Ocna.

Comisiunea economică: Preşedinte Pr. Vasile Nica, membri: Pr. V. Ulea, D. Solomonescu, M. Balan, Constantin Gulai şi I. Caminschi.

Comisiunea de organizare şi validare: Preşedinte Pr. Al.

Iftimie, membri: Pr. Vasile Heisu, N. Cojocaru, Constantin Ionescu, I. Baractaru şi Gh. Popa.

In Adunarea Naţional Bisericească au fost aleşi: Pr. D. Petrea-Vicar, I. Ciurariu şi Constantin Iacomi.

In Consiliul Eparhial au fost aleşi preoţii: Gr. Balaban, Vasile Nica, Alex. Iftimie şi mirenii: D. Solomonescu, Vasile Ioan, Ioan Caminschi, P. Cristache, Constantin Ionescu şi Constantin Gulai. Membri de drept: Pr. D. Petrea-Vicar, Pr. D. Videanu, Pr. Const. Popa, consilieri administrativi.

Secretar al Consiliului Eparhial Plenar N. Pamfil.

In Consistoriul Eparhial au fost aleşi preoţii: Gh. Stan-Bacău, preşedinte, Constantin Platon-Roman, E. Bordeianu-Dulceşti membri. Membri supleanţi, preoţii: Virgil Petrov-Zăpodenii de Sus, D. Aanei, I. Creangă-Roman.

Adunarea a expediat telegrame: I. P. S. Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, I. P. S. Sebastian Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, Dlui Prof. Petre Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, Dlui Gheorghe Gheorghiu-Dej Preşedintele Consiliului de Miniştri, Dlui Dr. Petre Groza Preşedintele Prezidiului Marei Adunări Naţionale şi Dlui Gheorghe Apostol Prim Secretar al C. C. al Partidului Muncitoresc Romîn.

Epuizîndu-se ordinea de zi P. S. Episcop Teofil a mulţumit călduros noilor colaboratori pentru promptitudinea cu care au răspuns la chemarea ce li s-a făcut de a lua parte la această şedinţă de constituire cum şi pentru alegerile făcute în: Adunarea Naţional Bisericească, Consiliul şi Consistoriul Eparhial. Urează tuturor spor la muncă spre binele nostru al tuturor, al Patriei şi al Sfintei Noastre Biserici.

Şedinţa a luat sfîrşit la orele 15.

Pr. I. D. L.

II. – **Vizite Canonice**

La toate bisericile din oraşul Roman, serbările de hram, sînt ocazii de deosebită înălţare spirituală, datorită faptului că părintele sufletesc al Eparhiei Romanului, Prea Sfinţitul Episcop Teofil, onorează cu prezenţa sa, toate ocaziile de acest fel.

1. – Astfel şi anul acesta enoria bisericii Sf. Gheorghe din oraşul Roman şi-a serbat hramul într-o atmosferă de înaltă trăire creştină în ziua a doua de Paşti.

Sfînta Liturghie, la care au asistat un număr mare de credincioşi, a fost oficiată de Prea Sfinţitul Episcop Teofil, înconjurat de un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. Pr. Petrea, Vicarul Sf. Episcopii, iar răspunurile au fost date de corul Catedralei Episcopale dirijat de P. C. Diacon D. Teofănescu.

Predica zilei, care a avut ecou puternic în sufletele credincioşilor, a fost rostită de P. S. Episcop Teofil.

Cuvintele P. S. Sale, pline de vibraţie şi însufleţire creştină, au făcut pe toţi cei de faţă să simtă cu adevărat bucuria marelui praznic al Invierii Domnului şi să trăiască aevea clipele biruinţei, pe care Invierea Domnului le-au adus neamului omenesc. In adevăr, a spus Prea Sfinţia Sa, se cuvine ca toată creştinătatea să se bucure în aceste zile, pentru că Invierea lui Hristos însemnează în accepţia cea mai proprie a cuvîntului o învingere, o biruinţă asupra morţii şi a iadului, după care Mîntuitorul s-a aşezat plin de glorie cu părintele Său pe tronul Lui (Apoc. III, 21). De aceea toţi cei ce ne împărtăşim astăzi de roadele învierii Domnului, trebuie să-i simţim cu adevărat bucuria şi să sporim în credinţa şi recunoştinţa noastră faţă de Hristos cel Inviat din morţi, prin care am devenit fii şi moştenitori ai Impărăţiei lui Dumnezeu. Iar în această stare de restabilire a noastră faţă de Dumnezeu nu trebuie să încetăm nici o clipă de a munci cu drag, fiecare la locurile noastre, şi să fim adevăraţi soli ai păcii în mijlocul celor cu care trăim.

La sfîrşitul slujbei Prea Sfinţitul Episcop a împărţit credincioşilor Sf. anaforă şi a stat de vorbă cu ei dîndu-le sfaturi şi îndrumări.

Către ora 13, în intonarea imnului arhieresc, Prea Sfinţitul Episcop Teofil, părăseşte biserica dînd credincioşilor binecuvîntare.

2. — In zilele de 15-16 mai a. c., P. S. Episcop Teofil a făcut o vizită canonică la Sf. Mănăstire Bogdana, raionul Bacău, însoţit de P. C. Arhimandrit Justinian Creţu, exarhul Mănăstirilor, P. C. Pr. Gr. Balaban Inspector Eparhial, Ieromonahul Vlasie Pleşcan şi Ierodiaconul Ignatie Cazan.

Sîmbătă 15 mai P. S. Episcop intra în Sf. Mănăstire la orele 16 în sunetul clopotelor, fiind primit de întreg soborul monahilor în frunte cu P. C. Protosinghel Isaia Cotîrleţ, stareţul mănăstirii.

La orele 18 P. S. Episcop a asistat la slujba vecerniei oficiată de un sobor măreţ. Asistă şi peste 200 credincioşi care au aflat de sosirea P. S. Episcop Teofil.

La sfîrşitul Vecerniei, P. C. Pr. Grigorie Balaban a rostit o cuvîntare, arătînd însemnătatea voturilor monahale şi rostul mănăstirilor în lucrarea de înduhovnicire a vieţuitorilor din ele şi a credincioşilor.

A doua zi — 16 mai — dis-de-dimineaţă, clopotele, prin sunetul lor prelungit, vesteau începerea utreniei şi apoi a Sf. Liturghii arhiereşti, în cadrul căreia — la locul cuvenit — s-a făcut tunderea în monahism a fratelui Vladimir Rusu, licenţiat în Teologie, primind numele de Cristofor. Cîntarea: „Braţile părinteşti“... pătrunde în suflete, chemîndu-le la o adîncă trăire duhovnicească. Pe multe feţe lacrimile se rostogolesc, în timp ce fratele Vladimir îşi îndreaptă paşii spre Sf. Altar, spre a fi tuns potrivit rînduelilor monahiceşti de către P. S. Episcop Teofil.

La terminarea Sf. Liturghii, P. S. Episcop a rostit o impresionantă predică, ascultată cu multă evlavie de sutele de credincioşi.

P. S. Episcop, pentru a arăta însemnătatea poruncilor în

opera mîntuirii, se referă la tînărul din parabolă care a întrebat pe Mîntuitorul ce să facă pentru a moşteni viaţa de veci ? Mîntuitorul îl îndeamnă să păzească poruncile, să-şi vîndă averile şi să le împartă săracilor şi apoi să-I urmeze.

Mîntuitorul n-a condamnat bunăstarea cuiva ci iubirea de arginţi. Prin „săraci cu duhul" a fericit pe cei ce nu înşeală, nu răpesc bunul altuia, nu exploatează şi nu rîvnesc nimic din ceea ce aparţine aproapelui.

Mîntuitorul, dînd ascultare Sf. Fecioare Maria şi bătrînului Iosif, a fost curat cu trupul şi sufletul pînă la moarte, ilustrînd astfel cele 3 voturi ale monahismului.

Călugării să aibă pildă viaţa Sf. Ioan Evanghelistul - iubit de Mîntuitorul, - care trăia viaţa feciorelnică şi predica comuniunea şi iubirea între fraţi.

In strădania lor spre mîntuire, monahii să împlinească cele 3 voturi monahale care le asigură calea spre desăvîrşire şi mîntuire.

Dar voturile monahale, în special al ascultării, vorbesc nu numai călugărilor ci şi credincioşilor de datoria ce o avem de a ne supune stăpînirei, căci orice stăpînire este de la Dumnezeu. Ascultarea trebuie să o facem după cuvîntul Sf. Apostol Pavel, din conştiinţă, căci numai astfel putem fi buni cetăţeni ai patriei pămînteşti şi ai patriei cereşti.

După terminarea predicii P. S. Episcop a împărţit Sf. Anaforă şi binecuvîntări arhiereşti creştinilor, care au luat parte la Sf. slujbă.

Luni dis-de-dimineaţă P. S. Episcop a părăsit Sf. Mănăstire în sunetul cîntării: „Pre Stăpînul şi Arhiereul Nostru, Doamne îl păzeşte întru Mulţi ani".

3. - La 21 mai a. c., P. S. Episcop Teofil a cercetat duhovniceşte pe credincioşii biserici „Sf. Constantin şi Elena" din oraşul Roman, cu prilejul sărbătoririi hramului. In ajun P. S. Episcop a oficiat slujba privigherii înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. A doua zi la orele 9, clopotele bisericii parohiale, a cărei tîrnosire s-a făcut în anul 1950, vesteau credincioşilor sosirea Prea Sfinţitului. Primit de cei 2 slujitori ai bisericii, preoţii Const. Platon şi Constantin Costea şi credincioşi, P. S. Episcop înaintează spre altar, în timp ce corul Catedralei condus de P. C. Diacon Teofănescu intonează cu simţire: „Pre Stăpînul şi Arhiereul nostru". Dintre credincioşi se desprinde o fetiţă care oferă Prea Sfinţitului un buchet de flori, simbol al inimilor credincioase.

Biserica, deşi spaţioasă, este neîncăpătoare faţă de numărul credincioşilor dornici de a asculta Sf. Liturghie şi cuvîntul P. S. Episcop.

La sfîrşit P. S. Episcop a rostit cuvîntul său de îndrumare duhovnicească. Vorbeşte despre Păstorul cel bun şi oile sale în legătură cu pericopele evanghelice. Păstorul cel Bun, Mîntuitorul, a văzut din înaltul cerului rătăcirea şi venind pe pămînt ne-a ferit şi ne fereşte de duşmanii mîntuirii noastre. Ne-a răscumpărat

prin sîngele său şi are grija de oile sale bolnave cu duhul. Ne vindecă, ne hrăneşte cu pîinea cuvîntului, hrana adevărului despre Dumnezeu şi viaţa viitoare. Ne hrăneşte cu pîinea harului şi cea euharistică.

De aceea oile merg după El. Orice creştin trebuie să meargă după El, să se asemene Lui, căci numai aşa Tatăl cel ceresc îl va primi în ceruri.

Oile cele bune ale păstorului trebuie să aibă şi anumite calităţi : nevinovăţia, nerăutatea, blîndeţa şi evlavia ascultătoare.

P. S. Episcop îndeamnă pe creştini să urmeze Mîntuitorului, căci după cum spune Sf. Vasile cel Mare – nimeni nu este deajuns sieşi, ci are nevoie de un conducător.

Rostind acestea, P. S. Episcop, împarte poporului Sf. anaforă şi binecuîntări.

Ecoul vizitei P. S. Episcop Teofil şi cuvintele rostite constituie cea mai plăcută amintire duhovnicească pentru credincioşii care au luat parte.

4. – La 29 mai 1954, P. S. Episcop Teofil, însoţit de P. C. Preot Gr. Balaban şi diaconii Catedralei Episcopale, a plecat spre parohia Zăneşti I, raionul Buhuşi. La orele 12 ajunge în gara Roznov unde este primit de enoriaşii parohiei Zăneşti I.

In trecere P. S. Episcop vizitează biserica din parohia Roznov, clădire monumentală în stil bizantin. Înăuntru călătorul poate observa o reuşită pictură bizantină în fresco şi o catapeteasmă lucrată în fier forjat şi emailată, lucrată de meşterii din Kiev. Biserica posedă frumoase sfinte vase şi vestminte artistic lucrate.

După o oră P. S. Episcop s-a îndreptat spre Zăneşti. Seara P. S. Episcop a oficiat vecernia, asistat de un sobor de preoţi şi diaconi. S-a oficiat şi privegherea, după care P. C. Preot Gr. Balaban a vorbit celor peste 200 credincioşi despre credinţă.

A doua zi, 30 mai a. c., P. S. Episcop împreună cu soborul a oficiat Sf. Liturgie, după care P. S. Episcop eşind în curtea bisericii, a ţinut o impresinantă predică, brodată pe tema ascultării faţă de Dumnezeu, începînd cu Mîntuitorul Iisus Hristos, pentru ca apoi să citeze ascultarea lui Avraam şi Samuil, care au fost binecuvîntate. Neascultarea lui Adam şi Evei, cît şi a regelui Saul au fost pedepsite.

Datorăm ascultare lui Dumnezeu, sfinţilor apostoli, episcopilor şi preoţilor (Fapt. XX, 28; Luca X, 16). Această ascultare o datorăm chiar dacă unii ar fi păcătoşi. Citează exemple din Apocalips II, 1, 8, 12 şi 18, IV, 7 accentuînd că Dumnezeu nu dezbracă pe cel greşit – e vorba de episcopii cărora li se adresau aceste scrisori, – de titlul de înger.

Datorăm ascultare şi conducătorilor noştri lumeşti căci şi ei urmăresc fericirea, liniştea noastră.

P. C. Preot Toma Hărăbor, parohul parohiei Zăneşti I, în cuvîntul său aduce mulţumiri lui Dumnezeu pentru trecerea plăcută a clipelor de astăzi împodobite cu slujba arhierească oficiată de P. S. Episcop, care a binevoit a răspunde la invitaţia credincioşilor din acea parohie.

Impărţind arhiereşti binecuvîntări credincioşilor şi Sf. Anaforă, slujba a luat sfîrşit.

Sectorul Cultural

III. – Conferinţe interconfesionale pentru Apărarea Păcii

In ziua de 15 iunie 1954, s-a ţinut o şedinţă interconfesională în cadrul Comitetului de Luptă pentru Pace al Raionului Roman, în sala de festivităţi a Sf. Episcopii.

Şedinţa s-a deschis la ora 10 dimineaţa. Se formează un prezidiu de onoare din care fac parte: P. S. Episcop Teofil, Pr. A. Tălmăcel romano-catolic, Pr. Chiril Savici din partea cultului de rit vechi, Zalman Solomon din partea cultului mozaic, Dumitru Bobescu din partea cultului adventist, Petre Filip din partea cultului evanghelic, Inginer Borcea delegatul Sfatului raional, I. Schwartz Imputernicitul Ministerului Cultelor pentru raionul Roman.

Salutînd pe cei prezenţi, Dl. Aurel Ganea – delegatul Comitetului raionul de Luptă pentru Pace – face o scurtă cronică a evenimentelor internaţionale, apoi dă cuvîntul P. C. Vicar D. Petrea.

In expunere, P. C. Sa porneşte de la efortul ce se face acum la Geneva pentru atingerea obiectivului dorit de toată lumea, Pacea.

Glasul doritorilor cinstiţi de pace s-a auzit din nou la şedinţa Consiliului Mondial al Păcii ţinută la Berlin între 24-28 mai a. c. Acolo Dl. Lotar Rădăceanu a arătat dorinţa poporului romîn de a conlucra pentru acest nobil deziderat, Pacea.

Dl. Inginer Borcea, delegatul Sfatului raional, arată că poporul nostru duce cu succes munca de reconstrucţie a Patriei pe noi principii tehnice, în scop de a îmbunătăţi traiul maselor muncitoare.

In acest avînt însămînţările de primăvară din acest an, au fost un efort plin de elan, care a dus la îndeplinirea cu succes a H. C. M. din 3 Martie a. c. Pentru prima dată se folosesc metode noi agrotehnice, care au dat roade precise în ce priveşte mărirea producţiei la hectar. Dispunerea în pătrat a culturilor la prăşitoare ca şi îngrijirea la vreme a acestor culturi sînt garanţie că producţia va fi mult sporită faţă de alţi ani. Iată de ce trebuie ca ţăranii muncitori să nu slăbească, să nu uite aceste îndemnuri, că timpul este cu totul în favoarea unei asigurări de producţie îmbelşugată. Numai munca de întreţinere la vreme, prăşitul, plivitul condiţionează buna reuşită a campaniei agricole.

C. Preoţi sînt rugaţi să îndemne poporul să folosească prăşitoarea mecanică, muşuroitul să dispară, să se folosească metoda polenizării. Aplicînd bine deci muncile de întreţinere, va duce la bucuria recoltei abundente.

Organizarea ariilor contează foarte mult căci se evită risipa.

Desmiriştirea, arăturile de toamnă ca şi însămînţările de toamnă, duc la mărirea producţiei.

La căminul cultural trebuie urmărite cu atenţie învăţămintele.

Părintele Anton Tălmăcel – romano catolic – aduce salutul clerului catolic.

P. C. Sa spune că preoţii din îndrumarea sa au îndeplinit sarcinile trasate anterior. Ei sînt alături de popor şi prin sfaturile lor se observă în cîmpul muncii agricole un progres vădit. P. C. Sa a dat relaţii episcopiei respective de toate, amănunţit.

Preoţii romano-catolici îşi iau angajamentul să lucreze pentru păstrarea recoltelor. Vor avea aceeaşi grijă la seceriş, treeriş, desmiriştit. Vom căuta, spune P. C. Pr. Tălmăcel, să ţinem sus moralul credincioşilor noştri, să n-aibă nici o teamă de nici un război. Pacea este viitorul nostru. Cîrmuitorii care duc discuţii pentru pace, vor reuşi să împiedece războiul.

Ne luăm angajamentul de a îndemna poporul să întrebuinţeze metodele agrotehnice pentru o cît mai bună recoltă.

Vom îndemna poporul să lucreze pe linia păcii. Incheie cu nădejdea că în lume se va realiza bunăstarea şi pacea.

Dl. Zalman Solomon, rabin, aduce salutul credincioşilor mozaici, care trudesc pentru realizarea păcii. Capitaliştii – prin forţă, – calcă toate în picioare, caută să aprindă focul, care va mistui toată cultura şi civilizaţia. Credincioşii mozaici au suferit mult de pe urma hitleriştilor.

Işi ia angajamentul să popularizeze H. C. M. cu privire la întreţinerea şi strîngerea recoltelor, să îndemne pe credincioşi să fie activi în lupta pentru pace.

Dl. Petrea Filip din partea cultului evanghelist şi dl. Robescu D. vorbesc în acelaşi sens (din partea cultului adventist).

Pr. Chiril Savici, din partea cultului de rit vechi, se alătură celor ce luptă pentru pace şi-şi ia angajamentul de a munci mai departe pentru buna starea credincioşilor şi a tuturor cetăţenilor patriei. Va populariza H. C. M. cu privire la întreţinerea culturilor.

P. S. Episcop Teofil arată că în timpul ce s-a scurs de la ultima conferinţă interconfesională, clerul şi-a îndeplinit îndatoririle de luptător pentru pace. Din comunicările primite la Centrul Eparhial se observă şi felul în care lucrează credincioşii noştri alături de preoţi.

La 1 iunie a. c., s-a dat o circulară prin care P. P. C. C. Protoierei au fost invitaţi să prelucreze H. C. M. cu privire la întreţinerea culturilor. Am recunoscut activitatea desfăşurată şi am evidenţiat pe preoţii meritoşi stimulînd pe cei puţini – rămaşi în urmă.

Arătînd eforturile noastre pentru producţia agricolă ne-am arătat aportul pentru pace.

Vom ajuta mai departe regimul nostru de democraţie populară în toate acţiunile ce desfăşoară. Vom populariza între cre-

dincioşii noştri cele ce se discută la Geneva şi la diferitele sesiuni ale Consiliului Mondial al Păcii.

Indemnăm pe PP. CC. Protoierei, care sînt de faţă, să muncească cu zel în toate sectoarele, mai cu seamă în acel agricol, nu de teamă, ci din conştiinţă, stimulînd preoţii iar ei la rîndu-le pe credincioşi.

Dl. Aurel Ganea arată că consfătuirea a decurs în deplină armonie şi vădită stăruinţă pentru intensificarea acţiunilor imperios cerute de problema luptei pentru pace.

Privim cu încredere viitorul şi nădăjduim în realizarea tuturor deziderateIor arătate în rezoluţiile Consiliului Mondial al Păcii. Popularizarea rezoluţiilor înseamnă întărirea politicii de pace.

Am luat act de angajamentele luate pe marginea H. C. M. cu privire la întreţinerea culturilor şi credem hotărît că slujitorii tuturor cultelor militează din conştiinţă pentru aplicarea tuturor măsurilor şi prevederilor cuprinse în H. C. M. explicate pe larg de dl. Inginer Borcea.

Credem că viitoarea conferinţă interconfesională va însemna un prilej fericit de a constata traducerea în fapte a celor discutate astăzi.

La 22 iunie 1954 a avut loc în Bîrlad, o consfătuire interconfesională raională, la care au participat: Dl. Roşioru, preşedintele Comitetului raional de Luptă pentru Pace, dl. Coman Aurel, secretarul Comitetului, Protoiereu Gh. Spătaru-Murgeni, Dl. Fălticeneanu-secretar Sfat Popular Bîrlad, Dl. inginer Armeanu, delegatul Secţiei Agricole raionale, Şmil Butnaru şeful cultului mozaic, Gheorghe Cucu şeful cultului evanghelist, I. Baston şeful cultului adventist, Dl. Ştefan Spînache împuternicitul Ministerului şi 60 preoţi din oraşul şi raionul Bîrlad.

Dl. Coman Aurel a citit teza: „Popoarele lumii luptă pentru pace, libertate şi independenţă naţională", iar Pr. Gh. Popa „Hotărîrea Consiliului de Miniştri cu privire la lucrările de întreţinere a culturilor, recoltare, desmiriştire şi colectare".

După susţinerea tezei şi cuvîntul Pr. Gh. Popa asupra Hotărîrii Consiliului de Miniştri, cu privire la întreţinerea culturilor, Dl. Ing. Armeanu, dă îndrumări tehnice pentru aplicarea H. C. M. stăruind în deosebi asupra factorilor, care hotărăsc în mare măsură obţinerea unei producţii mărite, cum ar fi menţinerea apei în sol. Recomandă polenizarea suplimentară la păioase, porumb, floarea soarelui şi mulcitul cartofilor. Face apel la toţi spre a duce muncă de lămurire printre cetăţeni în vederea aplicării H. C. M.

Dl. Şmil Butnaru spune că pacea înseamnă viaţa noastră. Popoarele lumii au avut de suferit de pe urma războaielor. De aceea astăzi – datorită învăţămintelor trase din experienţa trecutului – se ridică contra războaielor, concretizînd aceasta în lupta pentru pace în frunte cu U. R. S. S.

Dl. Cucu Gh. şi I. Baston, arată că adepţii cultelor repre-

zentate de ei înţeleg să fie buni cetăţeni, să-şi achite obligaţiile faţă de stat, să muncească conştiincios pentru mărirea producţiei agricole prin aplicarea tuturor sfaturilor date de Conducerea de Stat.

P. C. Protoiereu Gh. Spătaru arată că preoţimea cultului ortodox este încadrată şi activează în comitetele de Luptă pentru Pace, îndrumată de P. S. Episcop prin cuvîntul şi pastoralele Sale. Preoţii sînt conştienţi că nu trebuie să practice lîncezeala şi spiritul de pacifism. Apoi arată care sînt sarcinile ce ne revin nouă slujitorilor pe linia şi latura păcii, şi anume:

1. - Munca de informare a realizărilor şi problemelor la ordinea zilei.

2. - Popularizarea luptei URSS. pe care o duce în frontul păcii.

3. - Citirea documentelor şi Buletinului Comitetelor de Luptă pentru Pace.

4. - Popularizarea drepturilor şi libertăţilor de care se bucură poporul în R. P. R. şi ţările de democraţie populară.

5. - Dragostea pe care trebuie s-o aibă fiecare cetăţean faţă de Guvern, Partid şi URSS.

Ca metode se recomandă munca de lămurire de la om la om, grupe de citit şi participarea la orice consfătuire care se face cu scopul de a spori producţia de larg consum. Să studiem şi să prelucrăm Hotărîrile Guvernului în masele credincioşilor de pe poziţia noastră de slujitori.

In concluzie, Dl. Roşioru arată că conferinţa interconfesională şi-a atins scopul şi că din cuvîntul şefilor de culte s-a văzut că există aceeaşi cale pentru toate cultele în cauza păcii. Remarcă de asemenea că din discuţii s-ar putea vedea că nivelul şefilor de culte este destul de ridicat cunoscînd adevăraţii duşmanii ai păcii. Prelucrarea H. C. M. şi chestiunile arătate în mod ştiinţific de tov. Inginer, ne va fi de folos şi îndreptar în munca noastră.

Ţine de asemenea să remarce sarcina trasată de Pr. Protoiereu cu privire la cei ce lîncezesc. Se recomandă ca să se facă din fiecare credincios un apărător dîrz al păcii. Lupta pentru pace are la bază documente şi slujitorii cultelor să nu fie străini de aceste documente. Să se facă cunoscute H. C. M. credincioşilor şi să nu se uite revista „Buletinul Comitetului de Luptă pentru Pace", unde găsim metode şi aspecte.

Să se popularizeze lupta popoarelor pentru apărarea păcii, în frunte cu URSS. şi să demascăm pe duşmanii păcii. Îşi exprimă apoi convingerea că slujitorii cultelor îşi vor face şi în viitor pe deplin datoria faţă de patrie şi popor.

*

La Vaslui, în ziua de 16 iunie a. c., s-a ţinut în sala ARLUS o nouă consfătuire interconfesională, la care au luat parte 46

preoţi din Protopopiat, reprezentantul cultului mozaic – Rabinul Herşcu Barid – reprezentantul cultului adventist – Constantin Pascaru, reprezentant al cultului evanghelist, un delegat din partea comitetului executiv al Sfatului Popular al Raionului Vaslui – inginerul Tărăşescu – şi Dr. Nicolae Mihăilciuc secretarul Comitetului de Luptă pentru Pace al Raionului Vaslui.

Consfătuirea s-a desfăşurat într-un spirit de frăţietate, potrivit ordinei de zi.

Hotărîrea cu privire la lucrările de îngrijire a culturilor, recoltat, desmiriştit, etc., a fost prelucrată de Inginerul agronom Tărăşescu, cei prezenţi înscriindu-se în număr mare la discuţii şi luîndu-şi angajamente concrete cu privire la sprijinirea efectivă a lucrărilor menţionate de hotărîre.

La sfîrşit a fost votată în unanimitate o moţiune adresată Comitetului permanent pentru apărarea păcii din R. P. R., care a fost expediată prin Comitetul de luptă pentru pace raional.

*

La Huşi, consfătuirea interconfesională pe marginea H. C. M. din 29 mai a. c., s-a ţinut în ziua de 17 iunie în sala de şedinţe a bibliotecii Centrale Raionale.

Au fost prezenţi 40 preoţi ortodocşi, un reprezentant al cultului catolic şi un reprezentant al cultului evanghelist, un delegat al Sfatului Popular raional şi secretarul Comitetului de luptă pentru pace al raionului Huşi.

După cuvîntul de deschidere rostit de delegatul Comitetului de Luptă pentru pace s-a prelucrat H. C. M. al R. P. R. şi al C. C. al P. M. R. cu privire la executarea lucrărilor de îngrijire a culturilor, recoltat, desmiriştit, treerat, etc.

A luat cuvîntul P. C. Protoiereu delegat N. Rugină, expunînd punctul său de vedere asupra importanţei covîrşitoare a acestei conferinţe, care ţinteşte aplicarea H. C. M. în vederea unei mari producţii agricole şi intensificarea luptei pentru pace. La sfîrşit s-a expediat o moţiune Comitetului Permanent pentru apărarea păcii din R. P. R.

Tot în ziua de 17 iunie a. c., s-a ţinut o consfătuire interconfesională raională în sala cinematografului din Codăeşti, reşedinţa raionului.

S-a dat cuvîntul d-lui Constantin Maţcu, care a prelucrat H. C. M. din 29 mai a. c., cu privire la întreţinerea culturilor. D-sa face apel către reprezentanţii cultelor religioase de a prelucra în orice ocazii potrivite H. C. M. din 29 mai a. c., şi insistă pentru aplicarea ei. Preoţimea este rugată să sprijine cu autoritatea ei orice iniţiative luate de conducerea de Stat în vederea ridicării nivelului de viaţă al cetăţenilor.

La discuţii iau parte preoţii: Florea V., care arată că în satul său culturile sînt bine întreţinute. Îşi ia angajamentul că va prelucra H. C. M. în orice prilej, în cadrul Comitetului de luptă

pentru pace ; Constantin Grancea, arată că Biserica se ocupă şi de bunăstarea materială a credincioşilor săi. Intreţinerea culturilor în bune condiţiuni, recoltarea la timp şi îndeplinirea planului de colectări vor contribui la ridicarea nivelului de trai de la oraşe şi de la sate. Işi ia angajamentul de a fi în fruntea acţiunilor ce urmăresc realizarea hotărîrilor Guvernului. In acelaşi sens mai vorbesc preoţii : Gr. Parfenie, Constantin Busuioc, Clem. Florescu, P. Diaconu, I. Pîrţac.

D-l V. Parfenie din partea cultului adventist se asociază întru totul la angajamentele luate de preoţii ortodocşi.

P. C. Preot V. Ulea Protoiereul raionului arată că autorităţile bisericeşti şi autorităţile de Stat au luat act cu satisfacţie de rezultatul muncii preoţilor din raionul Codăeşti. P. C. Sa dă citire circularei Sf. Episcopii a Romanului cu privire la H. C. M. din 29 mai a. c., din care se desprind sarcini pentru preoţi în vederea reuşitei campaniilor de întreţinere a culturilor, seceriş, desmiriştit, treeriş, colectare.

Sedinţe interconfesionale au loc şi în celelalte raioane.

Preot I. D. Leon

CHEMAŢI LA DOMNUL

✝

PREOTUL EUGEN MIRONOVICI

In ziua de 11 iunie a. c., moartea a smuls de pe pămînt încă o viaţă dragă şi scumpă pentru familie şi biserică: preotul Eugen Mironovici, paroh, la Stulpicani, raionul Gura Homorului.

S-a stîns prea de tînăr, în vîrstă numai de 49 ani, cînd prezenţa sa era mai necesară pentru a-şi îngriji cei doi copilaşi de şcoală şi pentru a aduce aportul său pe altarul Bisericii Ortodoxe, pe care a slujit-o cu neţărmurită dragoste şi abnegaţie.

Eminent slujitor, dotat de Bunul Dumnezeu cu voce aleasă, cu darul vorbirii, inteligent, bun coleg în orice împrejurare, deosebit de ospitalier, sociabil în cel mai înalt grad, plin de voioşie, talentat şi pătimaş al muzicii corale şi instrumentale ; nota dominantă însă ce caracteriza pe preotul E. Mironovici era blîndeţea şi bunătatea sa ce copleşa pe fiecare.

Şi-a iubit poporul pe care-l păstorea cu toată dragostea unui adevărat părinte.

La slujba îmormîntării, care a avut loc în ziua de 14 iunie a. c., oficiată de un sobor impunător de 20 preoţi veniţi din toate părţile Eparhiei, clipe înduioşătoare erau acelea, cînd absolut toţi bunii săi parohieni de la moşnegii bătrîni cu plete ninse de povara anilor mulţi şi pînă la copilaşii zglobii cu bucle aurii, dădeau ultima sărutare scumpului lor duhovnic, depunînd în hohote de plîns pe catafalc cele mai frumoase şi sincere buchete de flori de recunoştinţă: lacrimile lor calde ce curgeau din plin din ochii tuturora.

După slujba îmormîntării a vorbit preotul T. Bodnar, inspector bisericesc şi protopop girant, aducînd ultimul salut din partea preoţimii şi salutul personal al I. P. S. Mitropolit Sebastian, care fiind la Bucureşti, şi-a exprimat telegrafic regretul de a nu putea fi prezent la această tristă ceremonie.

Au mai vorbit: preotul Victor Vedeanu — paroh la Iţcani, care, ca un adevărat coleg şi sincer prieten, a stat alături de răposat pînă în cele din urmă clipe ale vieţii sale; preotul Volosciuc D. paroh la Mînăstirea Homorului şi fost protopop, a vorbit în numele colegilor, iar preotul Cornea Constantin din Pătrăuţ — Suceava, a vorbit în numele credincioşilor din acea parohie, unde răposatul a păstorit mai mulţi ani cu cele mai bune rezultate. Toţi vorbitorii au scos în evidenţă personalitatea şi activitatea repausatului pe teren bisericesc şi social. Pentru meritele sale pastorale şi misionare conducerea superioară şi bisericească l-a distins pe repausat, cu mai multe ranguri onorifice şi administrative (Iconom, asistent protoieresc, misionar protoieresc, etc.)

Prin trecerea preotului Eugen Mironovici la cele veşnice, Biserica Ortodoxă pierde un slujitor model, un blînd duhovnic, un vrednic păstor, iar societatea pierde un activ şi sincer luptător pentru Pace şi prietenie între popoare.

Dormi în pace, scumpe şi neuitate frate întru Domnul!

Pr. Th. Bodnar
insp. bisericesc

OFICIALE

INŞTIINŢARE

Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, în sesiunea iunie 1954, a reorganizat Şcoalele de Cîntăreţi Bisericeşti din cuprinsul Patriarhiei, după cum uremează:

Şcolile de cîntăreţi bisericeşti sînt instituţii de învăţămînt cu durata şcolarităţii de 4 ani.

Aceşti 4 ani sînt împărţiţi în 2 cicluri:

a) Ciclul I — anul I şi II — cu durata de 2 ani, cu materii strict necesare pregătirii cîntăreţului de strană.

b) Ciclul II, anul III şi IV, cu durata de 2 ani cu materii în vederea pregătirii pentru Institutul Teologic.

Recrutarea candidaţilor pentru anii III şi IV se va face pe baza examenului de diplomă la terminarea ciclului I, pe baza mediilor obţinute şi a locurilor vacante ale Eparhiei din care face parte.

In anul I, la şcolile de cîntăreţi bisericeşti se primesc absolvenţii învăţămîntului elementar de 7 clase, pe baza examenului de admitire în clasa I-a. Candidaţii vor prezenta odată cu cererea de înscriere şi următoarele acte:

Extractul de naştere; Certificatul de botez; Certificatul de studii; Recomandarea oficială a parohiei sau potopopiatului de unde locuieşte şi Certificatul de stare materială de la Sfatul Popular.

Examenul de admitere va consta din:

a. — Examinarea medicală

b. — Cercetarea aptitudinilor muzicale

Ambele probe sînt eliminatorii

c. — Probă scrisă şi orală la:

Limba romînă şi limba rusă

d. — Proba scrisă şi orală pentru constatarea cunoştinţelor generale de religie, rugăciuni, etc.

Media la examenul de admitere este de cel puţin 6.00 (şase).

Examenul de admitere va avea loc la sediul şcoalei din Mănăstirea Neamţu în ziua de 20 septembrie 1954, orele 8 dimineaţa.

(A se consulta revista Biserica Ortodoxă Romînă Nr. 9 şi 10, septembrie-octombrie 1952).

P. C. Parohi din Mitropolia Moldovei şi Sucevei vor da îndrumările necesare celor ce doresc să se înscrie la Şcolile de Cîntăreţi Bisericeşti.

Tipografia Centrului Mitropolitan — Mănăstirea Neamţu.
Raionul Tîrgu-Neamţ.—Regiunea Bacău.

Anul XXX
Serie nouă

Septembrie—oct. 1954
No. 9—10

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

SĂRBĂTORIREA
I. P. S. MITROPOLIT SEBASTIAN LA ÎMPLINIREA A ŞAPTEZECI DE ANI

PENTRU PREOŢI:

„Despre restul zilelor cîte ne va mai hărăzi Domnul puterilor mă leg în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor că voi activa cu puteri tot mai mari, spre slava lui Dumnezeu, spre mîntuirea sufletească a credincioşilor mei şi spre folosul Patriei noastre scumpe Republica Populară Romînă".

(Din cuvîntarea ţinută în ziua de 22 septembrie a. c. cu ocazia sărbătoririi).

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
CONSILIUL EPARHIAL AL MITROPOLIEI MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
IAŞI, — STRADA ŞTEFAN CEL MARE, Nr. 46.

Cd. 239 Iam. 18-11-54

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

CUPRINSUL

SĂRBĂTORIREA
I. P. S. Mitropolit Sebastian la împlinirea a 70 de ani

Redacţia . . . . Intru mulţi ani Stăpîne
Pr. Constantin Nonea . . După o aniversare chiriarhală
Pr. Scarlat Porcescu . . I. P. S. Mitropolit Sebastian, crainic al Bisericii Ortodoxe Romîne peste hotare

*

Sărbătorirea I. P. S. Mitropolit Sebastian în ziua de 22 septembrie a. c., cu ocazia celei de a 70-a aniversări a zilei de naştere ; scrisori şi telegrame trimise I. P. S. Mitropolit Sebastian

Cuvîntări, articole

† *Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei* . . Cuvîntare la şedinţa solemnă a Adunării Eparhiale
Pr. Al. Bardieru . . . Popas la Duminica 24 după Rusalii
Pr. Prof. I. Zugrav . . Mănăstirea Sucevita

Evenimente istorice şi sociale

Pr. Gh. Fîntînă . . . Luna Prieteniei Romîno-Sovietice
Pr. Valerian Brînzei . . Cîteva înfăţişări ale relaţiilor bisericeşti romîno-ruse

Acţiuni pentru apărarea păcii şi îmbunătăţirea condiţiilor de trai

I. – Declaraţia Prof. Frédéric Joliot Curie ; II. – Declaraţiile Biroului Consiliului Mondial al Păcii (Red.) ; Slujitorii Bisericii Ortodoxe Romîne şi proiectul directivelor (Pr. V. Fl.)

Recenzii

Ortodoxia, Revista Patriarhiei romîne, anul VI, Nr. 2-3 aprilie-septembrie 1954 (Pr. Const. N.) ; Jurnal Moskovskoi Patriarhii, Nr. 6 şi 7, anul 1954 (Pr. Ioan Loghin Ţurcanu)

ANUL XXX
Serie nouă

SEPT.-OCTOMBRIE 1954
Nr. 9—10

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

INTRU MULŢI ANI INALT PREA SFINŢITE STĂPINE!

Pe culmea celor 70 ani de vîrstă aţi poposit să vă odihniţi o clipă şi să vă împărtăşiţi de bucuria clerului şi credincioşilor moldoveni, care, în evlavia lor tradiţională, au găsit de cuviinţă să vă sărbătorească. E un gest omenesc după o muncă atît de îndelungată, îmbrăcată în haina modestă a preotului de mir, apoi a călugărului smerit, pusă în slujba intereselor Patriei şi a jertfelniciei pentru misiunea propovăduirii Evangheliei Mîntuitorului Hristos.

In decursul îmbelşugatei vieţi, dăruită de bunul Dumnezeu cu o vigoare a Patriarhilor din Vechiul Aşezămînt şi cu o dragoste apostolică, aţi înfruntat decenii de-a-rîndul talazuri şi aţi rămas pururea tînăr în vigoare trupească şi sufletească.

Negurile umede de toamnă, ploile cu furtuni de primăvară, gerurile aspre ale iernii şi arşiţa căldurilor de vară v-au îndemnat mai mult să răspîndiţi hrana duhovnicească printre enoriaşii satelor din Ardeal, fiind un model, pilduitor, de felul cum trebuie să se comporte un preot de enorie. In rezolvarea problemelor, aţi pus pe primul plan interesele obşteşti, deşi aţi fi avut motive să vă îngrijiţi de cele personale. Dar flacăra credinţii şi a iubirii de neam v-a alipit de nevoile credincioşilor. Şi aţi slujit acestora timp de aproape jumătate de veac. Această abnegaţie şi jertfelnicie v-a deschis

calea spre ascenziune, firească pentru oamenii muncitori şi dezinteresaţi.

Aţi păşit peste graniţele Bucovinei şi aţi poposit, cu mare cinste, pe scaunul plin de glorie şi vrednicie al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei.

Pentru omul sincer şi devotat intereselor obşteşti nu sînt hotare de loc sau timp. Acesta poartă flamura viitorului luminos după care însetează orice străduinţă de mai bine, de dragoste şi dreptate.

In capitala Moldovei, centrul culturii şi artei romîneşti, v-aţi topit sufletul în plămada sufletului moldovenesc. I-aţi respectat laşilor tradiţiile, i-aţi admirat ruinile istorice, pe unele restaurîndu-le în frumuseţea iniţială, v-aţi închinat în atmosfera evlaviei moldovene, sporind dorul pentru artă şi cultură. V-aţi identificat cu năzuinţele acestor meleaguri blajine şi domoale, unde discreţia şi bunăcuviinţa însoţesc pe credincioşi din zorii zilei şi pînă în liniştea nopţii.

Aţi cercetat, cu de-a mănuntul, cuprinsul Eparhiei Moldovei, cu dealuri împădurite şi ponoare, cu ogoare pline de holde şi sate îmbrăcate în haină de stuf şi draniţă. Cu avîntul tinereţii şi cu experienţa anilor cărunţi aţi semănat, pretutindenea, boabele dragostei creştine, care rodesc iubirea şi pacea între oameni şi între popoare.

Iar cînd a fost nevoie, aţi trecut hotarele moldovene şi aţi dus cuvîntul păcii dorit de poporul nostru şi în alte părţi ale lumii. Prin această solie aţi dovedit curăţia sufletului băştinaş, care doreşte şi vrea să existe frăţie între toţi oamenii. Drumurile marilor ierarhi moldoveni au fost deschise de misionarismul Inalt Prea Sfinţiei Voastre.

Uşa reşedinţii mitropolitane pururea este deschisă pentru cei ce caută balsamul arhieresc. Măreţia unui ierarh se profilează de la înţelegerea de jos a maselor de credincioşi. Aţi iubit şi iubiţi lumina cărţii ca altădată Mitropolitul Iacov Stamati, care a ştiut să cultive geniul tînărului Veniamin Costachi.

De aceea sufletul Inalt Prea Sfinţiei Voastre este ataşat mai mult ca al unui părinte, de elevii şcolilor noas-

I. P. S. SEBASTIAN

MITROPOLITUL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

tre bisericeşti, de a cărora bună îngrijire şi educaţie nu încetaţi a priveghea.

Pe clerul de mir îl îmbărbătaţi să fie la datorie la sfintele altare şi pe largul cîmp al vieţii sociale din scumpa noastră Patrie, Republica Populară Romînă. Pe clerul monahal îl povăţuiţi pe calea pravilei şi a muncii fără zăbavă, ca el să fie purtător al culturii bisericeşti ca pe vremea lui Pahomie şi a lui Paisie. Iar pe credincioşi, neîncetat îi îndrumaţi să fie buni patrioţi şi să-şi arate patriotismul prin dragostea de ţară, ascultarea de ocîrmuirea Statului, prin sporirea economiei naţionale, de care este legată bunăstarea vieţii, prosperarea culturii şi pacea între toţi.

Şi toate aceste îndemnuri se împrăştie prin acest organ de publicitate! „Mitropolia Moldovei şi Sucevei", ce este tutelat de mintea înţeleaptă a Inalt Prea Sfinţiei Voastre. In redacţia revistei munciţi la cot cu toţi colaboratorii, inspirîndu-le avînt şi dragoste pentru mai binele Bisericii şi al Patriei.

La acest popas sărbătoresc, cînd Biserica Moldoveană prăznuieşte aniversarea celor 70 de ani de vîrstă, prilej de recunoaşterea unei munci pilduitoare a Inalt Prea Sfinţiei Voastre, smerit, ne alăturăm la bucuria tuturor şi lăsînd, pentru o clipă penele din mînă, cîntînd imnul arhieresc pentru Părintele nostru sărbătorit şi atît de iubit:

Intru mulţi ani, Inalt Prea Sfinţite Stăpîne!

Redacţia

DUPĂ O ANIVERSARE CHIRIARHALĂ

In ziua de 22 septembrie a. c., s-a prăznuit la scaunul mitropolitan din Iaşi, aniversarea celor 70 ani de vîrstă ai Inalt Prea Sfinţitului Sebastian Rusan, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.

Prăznuirea a fost cinstită prin participarea Inalt Prea Fericitului Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, a domnului Academician, prof. univ. Petru Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, a unor membri ai Sfîntului Sinod, a reprezentanţilor autorităţilor de stat locale, a membrilor Adunării Eparhiale, a reprezentanţilor altor culte, a protopopilor şi stareţilor din întreaga Eparhie, a clerului şi credincioşilor ieşeni. Solemnitatea aniversării s-a desfăşurat într-un cadru festiv şi sobru, demn de o aniversare mitropolitană. Punctul culminant al sărbătoririi a fost atins prin decorarea Chiriarhului Moldovei cu ordinul *Steaua Republicii Populare Romîne, clasa I-a*, distincţie acordată de Prezidiul Marii Adunări Naţionale, pentru merite deosebite aduse Patriei şi în special pentru neobosita activitate depusă în lupta pentru apărarea păcii.

De fapt nu se sărbătorea numărul anilor împliniţi de Chiriarhul de la Iaşi, căci după cum remarca domnul Ministru al Cultelor, au împlinit şi alţi oameni, 70, 80 şi chiar 90 de ani ; dar nimenea nu a amintit de acest eveniment cronologic natural. Aici se aniversa *munca rodnică* a unui Chiriarh, muncă pusă în slujba intereselor obşteşti ale Patriei sale şi ale Bisericii Ortodoxe Romîne, căreea i-a slujit, neîntrerupt, aproape o jumătate de veac. Deci numărul anilor a fost numai un prilej pentru recunoaşterea unei activităţi rodnice, pilduitoare pentru un cetăţean iubitor al Patriei sale, ostenitor şi chivernitor al Bisericii moldovene.

S-au ţinut, cu acest prilej, multe cuvîntări de omagiere, întrecîndu-se unele cu altele prin frumuseţea stilului şi reliefarea momentelor caracteristice ale activităţii publice desfăşurată de ierarhul sărbătorit.

Din toate aceste cuvîntări se desprindea portretul adevăratului preot de mir, devotat misiunii sale, al unui tată model în îndrumarea numeroasei sale familii, al unui om de omenie, al unui ierarh înţelept, bun şi drept în exercitarea atribuţiunilor arhiereşti şi mitropolitane, calităţi înmănunchiate de persoana Chiriarhului Moldovei. Era portretul unui demnitar ieşit de jos şi a căruia muncă a fost pusă în slujba poporului căruia îi aparţinea.

De pe creasta celor 70 de ani împliniţi, ochii nepărtinitori pot privi în urmă la o privelişte ce se desfăşoară clar, fără ascunzişuri şi umbre întunecoase. De aici, de la înălţimea scaunului mitropolitan din laşi, se vede, în îndepărtatul hotar al timpului, piatra indicatoare, care arată locul de unde a început activitatea dar şi ascenziunea, preotul Sebastian Rusan. Ea se află în micul sat Crăciuneşti din munţii Apuseni. Un sătuc dosădit, a căruia enoriaşi se resfirau prin văgăuni şi creste de munţi, încît cercetarea lor se putea face numai cu greu. Ca orice sat izolat, cu ocîrmuirea vrăjmaşă a habsburgilor, puterea lui de dezvoltare rămăsese în graniţele primitive. Biserica în ruină, iar şcoala adăpostită într-o casă oarecare.

Tînărul preot Sebastian Rusan, plin de avîntul tinereţii şi al rîvnei pentru misiune, începe să schimbe starea de lucruri din sat. Ajutat de un epitrop neştiutor de carte, care îşi răbojea socotelile pe un băţ în patru muchi, preotul Sebastian Rusan renovează biserica, ridică şcoala, promovează instituţii economice de care satul avea nevoie. Lucrările de gospodărie obştească nu-l sustrag de la preocupările intelectuale, încît la prima conferinţă preoţească, fiind cel mai tînăr din cerc, protopopul l-a pus la încercare, Subiectul tratat a umplut de admiraţie pe toţi colegii mult mai vîrstnici, încît un preot bătrîn în ani şi în ale preoţiei i-a prevestit tînărului Sebastian Rusan, că va ajunge om mare în biserică. Prevestirea bătrînului preot astăzi este o realitate.

reconstrucţia imobilului cancelariei şi al serei, încît între toate edificiile să existe o armonie artistică. Urbanistica Iaşilor găseşte în spiritul gospodăresc al I. P. S. Mitropolit Sebastian un mare sprijinitor.

Pilda chiriarhală de la reşedinţa Mitropolitană se vădeşte şi în cuprinsul Eparhiei. O mulţime de şantiere se află în desfăşurare: la Iaşi se reconstrueşte biserica Frumoasa, la Hîrlău biserica Sf. Gheorghe, la Botoşani biserica Sf. Gheorghe, la Dorohoi se construeşte o bisericuţă din nou, la Suceviţa, Vatra Moldoviţei, şi Putna se fac lucrări mari de restaurare; la Baia, Piatra Neamţ şi Mănăstirea Neamţ se restaurează monumentele istorice şi cu ajutorul Sf. Mitropolii alături de cel masiv dat de Ministerul Cultelor.

O sumedenie de biserici ale parohiilor rurale au căpătat ajutoare de la I. P. S. Mitropolit Sebastian, ca acestea să fie restaurate. Dacă înaintaşul la scaunul de la Iaşi, I. P. Fericitul Patriarh Justinian, a deschis drumul reconstrucţiei din 1945 şi pînă în 1950, I. P. S. Mitropolit Sebastian continuă, cu aceeaşi rîvnă, opera începută, care va fi dusă la bun sfîrşit.

Nici latura culturală nu a fost lăsată în umbră. Tradiţia cărturăriei bisericeşti are rădăcini adînci la Iaşi începînd cu Varlaam Mitropolitul şi continuînd cu Dosoftei, Iacov Stamate, Veniamin Costachi, Nicodim şi Justinian. La praznicul aniversării celor 70 de ani de vîrstă, I. P. S. Mitropolit Sebastian a scos de sub tiparniţa de la Mănăstirea Neamţ, un volum intitulat „*Osteneli Chiriarhale*“. In el se cuprind gîndurile şi îndrumările pe care Chiriarhul Moldovei le-a semănat pe cîmpul propovăduirii evanghelice şi pe cel al progresului social. Preoţimea găseşte în această carte un sprijin şi o orientare clară în pastoraţia ei de toate zilele. In curînd vor apare cele două cărţi aflate sub tipar: *Invăţătura de credinţă creştină ortodoxă* şi *Cartea de rugăciuni.*

Corul Catedralei a fost reorganizat şi atît de bine închegat, în cît el menţine faima fondatorului lui, a măestrului Gavriil Muzicescu. Grija Chiriarhului Moldovei pentru corurile bisericeşti se revarsă la toate bisericile din oraşele eparhiei unde fiinţează asemenea ansambluri corale.

Nota caracteristică a I. P. S. Mitropolit Sebastian, în pastoraţie, este mînuirea darului vorbirii cu un strălucit succes. Dotat cu un glas sonor şi o dicţiune rar întîlnită, I. P. S. Sa vrăjeşte pe auditorii săi. In problema apărării păcii, problemă la care este angajată întreaga omenire, glasul înaripat al ierarhului de la Iaşi, încălzeşte inimile credincioşilor şi-i adună în rîndurile nesfîrşite ale luptătorilor pentru pace.

* * *

Prăznuirea aniversării celor 70 ani de vîrstă ai I. P. S. Mitropolit Sebastian a trecut. Acum, după acest praznic festiv, se poate descifra cu limpezime, temeiul adevărat al acestei aniversări. A fost cinstirea unui ierarh a cărui muncă, în toată desfăşurarea ei de aproape cinci decenii, a fost pusă în slujba intereselor obşteşti. Pentru această pilduitoare comportare, Biserica l-a omagiat cu devotamentul ei, iar ocîrmuirea Patriei l-a cinstit cu cea mai înaltă decoraţie decernată în Republica Populară Romînă.

Pr. Constantin Nonea

INALT PREA SFINȚITUL MITROPOLIT SEBASTIAN, CRAINIC AL BISERICII ORTODOXE ROMÎNE PESTE HOTARE

Biserica Ortodoxă Romînă păstrează neclintite învăţăturile şi predaniile lăsate de Mîntuitorul nostru Hristos — Intemeietorul Bisericii creştine şi de Sfinţii Apostoli.

Din punctul de vedere al doctrinei, al normelor morale şi al procedeelor liturgice, este o singură Biserică Ortodoxă cu unitate deplină, cu toate acestea în această mare familie sînt mai multe Biserici surori, organizate şi administrate în condiţiunile principiului autocefaliei. Bisericile Autocefale surori, cu toate că sînt independente unele de altele în privinţa administraţiei „nu leapădă nimic din tezaurul sfînt al dogmelor şi canoanelor".

Lucrarea pe care o urmăreşte Biserica Ortodoxă, de altfel, raţiunea existenţei ei, este mîntuirea sau împăcarea credincioşilor cu Dumnezeu. Ea n-a avut niciodată preocupări, des întîlnite la conducerea Bisericii Catolice de a organiza un fel de imperiu în centrul căruia să sălăşluiască un scaun episcopal, sau de a visa şi practica ecumenismul, o mişcare cu elemente extra religioase ale teologilor protestanţi.

Biserica Ortodoxă afirmă unitatea ei de credinţă şi de practică religioasă în frontul ortodoxiei care are la bază spiritul de ecumenicitate. De multe ori în istoria Bisericii Ortodoxe s-au produs verificări de păreri, schimburi de experienţă, vizite de la o Biserică la alta, consfătuiri panortodoxe, sau interortodoxe, în care s-au luat măsuri pentru buna dezvoltare a Bisericii Ortodoxe în general, uneori făcîndu-se chiar recomandări pentru a păzi „unitatea duhului întru legătura păcii".

Sub aspectul aşezării ei geografice Biserica Ortodoxă Romînă, este situată în centrul Ortodoxiei. Ea păzeşte cu sfinţenie unitatea dogmatică şi canonică cu celelalte Biserici. In trecutul ei istoric, Biserica Ortodoxă Romînă a primit Patriarhi din Constantinopol, Ierusalim, Antiohia şi Alexandria, diferiţi Mitropoliţi şi Episcopi, care au contribuit la strîngerea legăturilor de dragoste frăţească între Biserica noastră şi celelalte Biserici Autocefale.

Fiind situată, între sectorul ortodox de nord în numele căruia a vorbit Biserica Ortodoxă Rusă şi între cel de sud în frunte cu Patriarhii greci din Constantinopole, Biserica Ortodoxă Romînă a fost locul unde s-au întîlnit uneori şi s-au stins părerile contrarii. De pildă în sec. XVII Ortodoxia de nord, avea necesitatea de a face cunoscute unele adevăruri de credinţă în urma acţiunilor de prozeletism pe care la desfăşura Romano-Catolicismul, iar Ortodoxia grecească avea aceeaşi necesitate în urma acţiunilor de prozelitism pe care le desfăşura Protestanţii şi în special Calvinii. Prin mijlocirea conferinţei ortodoxe de la Iaşi, din 1642, cunoscută în istoria bisericii sub numele de Sinodul de la Iaşi, în care reprezentanţii Ortodoxiei de nord şi ai Ortodoxiei de sud au căzut de acord asupra Catehismului alcătuit de Mitropolitul Chievului Petru Movilă, evident cu complectările şi precizările făcute de învăţatul Meletie Sirigul, unitatea de doctrină, morală şi cult a Bisericii Ortodoxe a fost salvată şi adusă la cunoştinţa tuturor prin *Mărturisirea de credinţă*..

Ideia ecumenică a fost susţinută de Biserica Ortodoxă Romînă şi prin sprijinul material al „Binecredincioşilor“ voevozi romîni, ierarhilor, călugărilor şi credincioşilor acestei Biserici, acordat Patriarhiilor orientale şi centrelor ortodoxe care păzeau şi susţineau dreapta şi mîntuitoarea credinţă a lui Hristos.

In timpurile noastre din iniţiativa celei mai puternice Biserici Ortodoxe — Biserica Rusă —, a început regruparea Ortodoxiei pentru asigurarea unităţii de doctrină şi de atitudine ecumenică. Acţiunea de regrupare a început prin vizitele interortodoxe dar, mai temeinic prin conferinţa panortodoxă de la Moscova din 1948.

Iniţiativa de regrupare a Ortodoxiei, de întărire a unităţii spirituale interne, este sprijinită cu toată stăruinţa de Biserica Ortodoxă Romînă, prin conducătorii ei şi prin toate manifestările sale.

Inalt Prea Sfinţitul Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei alături de Prea Fericitul Patriarh Justinian şi de ceilalţi ierarhi ai Bisericii Romîne contribuie prin activitatea sa la întărirea unităţii ecumenice.

In mai 1950, a însoţit pe I. P. S. Patriarh Justinian la Moscova la consfătuirea cu Prea Fericitul Patriarh Alexei în vederea găsirii celor mai potrivite mijloace pentru o atitudine comună în diferite probleme de actualitate.

In iulie, anul acesta, a reprezentat Biserica Ortodoxă Romînă, la serbările jubiliare în cinstea Patriarhului Alexandru al III-lea al Antiohiei şi Întregului Orient. Prin glasul său, delegaţii tuturor Bisericilor Ortodoxe, au putut cunoaşte că Biserica Ortodoxă Romînă, urmăreşte prin toate manifestările ei unitatea deplină ortodoxă în ce priveşte doctrina morală şi cultul religios, strîngerea tuturor Bisericilor Ortodoxe într-un mănunchi, colaborarea acestora în spirit ecumenic pentru alcătuirea unui puternic şi indisolubil front al Ortodoxiei bazat pe învăţăturile Mîntuitorului Hristos şi a Sfinţilor Părinţi, capabil să înfrunte atacurile şi acţiunile de prozelitism ale imperialismului catolic şi protestant. Intr-o cuvîntare rostită la Damasc, cu ocazia unei serbări în cinstea delegaţiilor rusă şi romînă, I. P. S. Mitropolit Sebastian a vorbit răspicat despre puterea şi valoarea ortodoxiei, despre unitatea creştinismului din timpurile apostolice şi despre necesitatea strîngerii relaţiilor între Bisericile Ortodoxe.

Trecînd prin Sofia, reşedinţa Patriarhului Bisericii Ortodoxe Bulgare, atît la plecarea spre Antiohia cît şi la întoarcerea spre ţară, fie în convorbirile pe care le-a avut cu toţi ierarhii Bisericii Bulgare, fie printr-o cuvîntare pe care a rostit-o în Mănăstirea Sf. Ioan Rilsky „Ierusalimul Bulgariei“ a vorbit despre tradiţionalele şi strînsele legături dintre cele două Biserici Ortodoxe şi despre integrarea lor în spirit ecumenic alături de celelalte Biserici Ortodoxe.

Atît pe plan intern, cît şi pe cel extern prin misiunile pe care le-a avut ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Romîne, Inalt Prea Sfinţitul Sebastian, a lucrat cu osîrdie la întărirea frontului Ortodoxiei prin unitatea credinţei la stabilirea raporturilor de dragoste, între Bisericile Ortodoxe şi la afirmarea spiritului de ecumenicitate.

* * *

Invăţătura religioasă a Mîntuitorului Hristos stabileşte că oamenii sînt fraţi între ei, că sînt făpturile lui Dumnezeu, că relaţiile între ei trebuie să fie organizate şi desfăşurate pe baza celui mai nobil sentiment din sufletul omenesc, iubirea (Matei, V, 44-45) că apropierea de Dumnezeu, năzuinţa oricărui credincios se împlineşte prin conformitatea voinţei sale cu voinţa lui Dumnezeu care înseamnă: iubire, frăţie, dreptate, pace.

Bunăînţelegerea între oameni şi între popoare, frăţia, armonia, pacea, dorinţa de totdeauna a omenirii este şi dorinţa şi în acelaşi timp şi porunca Mîntuitorului Hristos.

Iată de ce Inalt Prea Sfinţitul Sebastian cu ocazia alegerii sale ca Mitropolit al Moldovei şi Sucevei spunea: „Vom îndemna clerul şi pe iubiţii noştri credincioşi din Moldova şi din Suceava să se alăture uriaşului front al păcii şi al progresului“ (Cuvîntare la alegerea ca Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, Osteneli Chiriarhale pag. 9). Intreaga sa activitate de Arhiepiscop şi Mitropolit urmăreşte binele comun al tuturor oamenilor. Pacea, cel mai bun climat pentru împlinirea obligaţiilor religioase şi sociale ale credincioşilor este pentru arhipăstorul Bisericii moldovene ca o piatră unghiulară în societatea omenească. Prin predicile rostite, în scrisorile pastorale sau prin cuvîntările sale a învăţat şi îndrumat pe credincioşi asupra binefăcătoarelor urmări ale păcii în lume şi asupra îngrozitoarelor dureri şi distrugeri pe care le-ar aduce un nou război. „De aceea, vă îndemn şi pe voi, spune I. P. S. Sa, care preţuiţi viaţa copiilor voştri şi fericirea poporului, să vă înşiruiţi la loc de frunte în rîndul luptătorilor pentru apărarea acestui bun al tuturor:

pacea. Mîntuitorul cel înviat, El însuşi numit de Isaia proorocul: „Domn al păcii“, ne asigură că: „făcătorii de pace vor fi fericiţi şi aceea fii lui Dumnezeu se vor chema“ (Matei V, 9). „Pacea lui Dumnezeu care covîrşeşte toată mintea“ să se sălăşluiască în inimile voastre“ (Pastorală de Sfintele Paşti 1953, Osteneli Chiriarhale, pag. 359). Indrumări şi cuvinte ca acestea întîlnite în toate lucrările I. P. S. Sebastian, vădesc pe arhipăstorul care gîndeşte cu responzabilitatea în faţa conştiinţei sale şi în faţa lui Dumnezeu la ceea ce înseamnă pacea şi războiul. Un ierarh, de altfel, care este chemat prin harul lui Dumnezeu să înveţe, să conducă şi să sfinţească pe credincioşi nu poate gîndi şi vorbi decît aşa cum a rînduit Domnul şi Mîntuitorul nostru Hristos.

Activitatea I. P. S. Mitropolit Sebastian pentru dreptatea socială, pentru raporturi frăţeşti între oameni şi popoare, pentru pace, nu s-a desfăşurat numai în cadrele Arhiepiscopiei peste care bunul Dumnezeu l-a aşezat păstor. Fie în Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din patria noastră, fie în consfătuirile interconfesionale ţinute cu acelaşi scop, glasul său s-a unit cu cel al luptătorilor pentru cauza cea sfîntă a păcii.

Dar Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a fost crainic al Bisericii Ortodoxe Romîne peste hotarul patriei noastre nu numai pentru strîngerea relaţiilor şi întărirea unităţii ortodoxe ci şi pentru apărarea şi întărirea păcii în lume. Reprezentînd pe I. P. S. Patriarh Justinian şi Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, înaltul păstor al Moldovei, a fost la cel de al doilea Congres Mondial al Partizanilor Păcii, ţinut la Varşovia în decembrie 1950 şi la Conferinţa Interconfesională ce s-a ţinut la Moscova în mai 1952.

Referindu-se, în cuvîntarea ţinută la Moscova în faţa reprezentanţilor Cultelor, la cei ce pregătesc războiul, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian spunea: „...ei se îndărătnicesc a rămîne în minciună şi în toate păcatele pe care le naşte aceasta, slujind cu orbire lui Mamona, tatăl minciunii şi al tuturor fărădelegilor. Dar nu numai că-i slujesc acestuia, ci vor să-i aducă şi pe alţii sub ascultarea lor, vor să răpească libertatea altora

şi fac pregătiri nebuneşti pentru a-i subjuga cu forţa, cu puterea armelor prin război.

Ei pregătesc războiul de agresiune care nu cunoaşte legi morale, el însuși fiind negarea oricărei moralităţi. Printr-un astfel de război de cotropire a popoarelor libere, aceştia nu urmăresc numai distrugerea bunurilor materiale, ci deodată cu ele şi distrugerea completă a vieţii, ca în locul ei pustiul să se întindă pe pămînt ca o pecingine.

Ei şi-au făcut un ideal din războiul de înrobire şi de pustiire a ţărilor libere, şi caută ca prin minciună, prin înşelăciune şi prin deslănţuirea celor mai sălbatece instincte şi porniri şi prin speculaţia acestora, să-l poată dezlănţui.

Dar în faţa acestor planuri diavoleşti, în faţa acestei lumi a minciunii, în calea acestor planuri de înrobire a lumii întregi, se ridică cu hotărîre toate popoarele iubitoare de pace..." (Osteneli Chiriarhale, pag. 112).

Din părerile şi aprecierile I. P. S. Sebastian rezultă că războiul este un complex de fapte în totală contradicţie cu adevărurile noastre de credinţă şi cu normele noastre morale, iar pacea un bun suprem care aduce omenirii, în general, binefaceri, iar credincioşilor, în special, putinţa de a se îndrepta mai uşor spre Dumnezeu.

Procesul de pregătire al unui război dezvoltă sentimente de ură, acţiuni de constrîngere şi de violenţă împotriva popoarelor mici lipsite de apărare. Ura, ameninţarea sau violenţa, sînt stări şi atitudini care tulbură raporturile între oameni şi între popoare, care tulbură pacea. Războiul în desfăşurarea sa aduce bombardarea oraşelor şi aşezărilor omeneşti în vederea dezorganizării morale, sociale şi economice şi în vederea distrugerii bunurilor culturale şi tehnice, uciderea a mii şi milioane de oameni pe cîmpurile de luptă, chinuirea populaţiei şi uciderea ei în masă prin efectele bombelor de tot felul sau prin provocarea epidemiilor, înfometarea oamenilor prin acţiuni de blocare.

Stările sufleteşti şi acţiunile pe care le provoacă şi le dezvoltă atît procesul pregătirii cît şi războiul în sine, ca: minciuna, umilinţa, jaful, invidia, discordia, foamea, lipsa, crima şi în general exploatarea cu toate aspectele

ei sînt, pe bună dreptate, după argumentarea şi motivarea I. P. S. Mitropolit Sebastian, sentimente, stări sufleteşti şi atitudini potrivnice normelor morale creştine. Războiul, cu tot complexul de fapte contrare dreptei judecăţi şi învăţăturii creştine duce omenirea, în mod fatal, la moarte morală şi la sălbătăcie.

Spre deosebire de război pacea, în concepţia Mitropolitului Sebastian, este cel mai potrivit climat în vederea dezvoltării omenirii sub toate aspectele şi formele ei de manifestare. „In lumea păcii, spune I. P. S. Sa, oamenii se întrec în muncă şi în creaţie, trăind în dragoste şi bună înţelegere“ (Osteneli Chiriarhale, pag. 173). „Cu încredere în izbînda păcii, muncitorii minieri răscolesc afundurile solului şi scot minereul brut, pe care fabricile şi uzinele îl curăţă şi prelucrează, pentru a-l transforma în unelte de muncă, în obiecte de uşurarea traiului zilnic, înfrigurați de răspunderea pe care o au pentru viitorul tineretului, pedagogii şi dascălii tuturor treptelor de învăţămînt educă şi instruesc tinerele vlăstare în vederea construirii păcii, în societate; poeţii şi artiştii îşi pun energia lor creatoare descriind sau zugrăvind, în operele lor, azurul nepătat al păcii; oameni cu răspundere în conducerea treburilor publice îşi frămîntă mintea şi îşi mistuesc viaţa proprie pentru a asigura celor ce le-au încredinţat răspunderea conducerii obşteşti, cea mai bună condiţie de propăşire care este pacea“ (Osteneli Chiriarhale, pag. 208). Pacea este, aşa dar, armonizarea sufletelor, a tendinţelor particulare, a intereselor economice, este climatul în care toţi îşi pot înmulţi în linişte puterile pentru asigurarea celor mai bune condiţiuni de viaţă, este pentru un credincios, condiţia în care se poate apropia de Dumnezeu.

* * *

Conducătorul Bisericii Moldovene, la împlinirea celor 70 de ani, poate privi cu satisfacţie la munca sa desfăşurată fără oboseală între credincioşi, fie din poziţiunea de paroh într-un sat ascuns în munţii apuseni, fie în cea de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei. Fără nici o îndoială, o muncă stăruitoare şi devotată pentru toţi cei umili şi necunoscuţi, pentru Hristos.

Bunul Dumnezeu a rînduit ca în calitate de reprezentant al Bisericii Ortodoxe Romîne să treacă hotarele ţării sale pentru a vesti întreaga Ortodoxie că Biserica în cadrul căreia serveşte este integrată în unitatea ecumenică a Ortodoxiei şi doreşte ca această unitate de doctrină şi mai ales de atitudine să fie mereu întărită iar lumii întregi că Biserica Romînă se străduieşte cu toate puterile ei pentru dreptate socială, pentru frăţie între oameni şi popoare, pentru pace.

Misiunile pe care le-a avut şi îndeplinit peste hotare sînt o cinste deosebită şi pentru I. P. S. Mitropolit Sebastian şi pentru Biserica Moldovenească.

Patriarhala vîrstă de 70 de ani îl găseşte „întreg şi sănătos“ cu putere de muncă tinerească, iar problemele care aşteaptă rezolvare sînt multe şi variate. I. P. S. Sebastian are dreptul la acest popas al vieţii sale să spună : mi-am împlinit conştiincios misiunea, dar are şi datoria de a-şi spori puterile pentru biruinţele sale viitoare.

Pr. Scarlat Porcescu

SĂRBĂTORIREA I. P. S. MITROPOLIT SEBASTIAN IN ZIUA DE 22 SEPTEMBRIE a. c., CU OCAZIA CELEI DE A 70-a ANIVERSĂRI A ZILEI SALE DE NAŞTERE

In ziua de 22 septembrie a. c., Inalt Prea Sfinţitul Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, a împlinit 70 de ani.

Fără îndoială, această zi pentru arhipăstorul Bisericii moldovene are valoarea ei întrucît de pe culmea la care a ajuns poate arăta ceea ce a lucrat şi împlinit pînă acum în posturile de răspundere pe care le-a ocupat şi de pe care poate schiţa activitatea sa viitoare.

Această zi, însă, este o sărbătoare deosebită şi pentru Mitropolia Moldovei şi Sucevei. Prin realizările Sale din cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor, prin misiunile pe care le-a îndeplinit la Moscova şi Damasc, ca delegat a Inalt Prea Fericitului Patriarh Justinian şi al Sfîntului Sinod, pentru strîngerea legăturilor între Bisericile Ortodoxe şi pentru întărirea spiritului ecumenic, precum şi la Varşovia pentru apărarea şi întărirea păcii în lume, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian s-a înscris alături de marii ierarhi cari au cinstit scaunul mitropolitan de la Iaşi.

Iată de ce clerul şi credincioşii moldoveni printr-un comitet în frunte cu P. C. Constantin Nonea, Vicarul Arhiepiscopiei, a organizat, cu prilejul acestui popas aniversar, sărbătorirea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian la care au fost invitaţi: I. P. S. Patriarh Justinian, toţi membrii Sfîntului Sinod, Domnul Dr. Petru Groza, Preşedinte Prezidiului Marii Adunări Naţionale, Dl. Acad. Prof. Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, Membrii Adunării Eparhiale, P. C. Protopopi, P. C. Stareţi şi Stareţe de la Mănăstirile din Eparhie, reprezentanţi ai instituţiilor şi ai celor-lalte culte.

Răspunzînd invitaţiei au sosit la Iaşi în ziua de 21 septembrie, I. P. S. Vasile, Mitropolitul Timişoarei, P. S. Teofil, Episcopul Romanului şi Huşilor şi P. S. Valerian, Episcopul Oradiei iar în ziua de 22 septembrie dimineaţa, I. P. S. Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, Domnul Acad. Prof. Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, I. P. S. Firmilian Mitropolitul Olteniei, P. S. Antim, Episcopul Buzăului, P. S. Chesarie, Episco-

Inalţii oaspeţi în drum spre Reşedinţa Mitropolitană

pul Dunării de Jos, P. S. Episcop Theoctist, Vicar Patriarhal şi P. C. Alexandru Ionescu, Vicar la Arhiepiscopia Bucureştilor,

In seara de 21 septembrie P. S. Episcop Teofil înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi a oficiat Vecernia şi Priveghe-rea. A doua zi, Sfînta Liturghie a fost oficiată de I. P. S. Mitro-polit Firmilian înconjurat de P. P. S. S. Episcopi Teofil şi Theoc-tist şi de un impunător sobor de preoţi şi diaconi.

Au asistat pe lîngă distinşii oaspeţi amintiţi mai înainte, următorii membri ai Adunării Eparhiale: P. C. Vicar Constantin Nonea, Prof. V. Rîşcanu, Emil Mazilu, Gh. Davideanu, C. Do-roftei, Ioan Zamfirescu, C. Spiridonică, Silvestru Lavric, Gh. Lu-pescu, A. Vasiliu, Andrei Cojocaru, Pr. Th. Bodnar, Pr. N. To-dicescu, Pr. I. Mironescu, Pr. Justin Gaşpar, Pr. Gh. Titu, Pr. I. Moroşanu, Pr. Miltiade Iftode, Pr. M. Gheorghiu, toţi proto-popii din Eparhie, stareţii şi stareţele Mănăstirilor, Consilierii din Administraţie, Dl. D. Andronic, I. Viziniuc şi Fl. Dumitraşcu Imputerniciţii Ministerului Cultelor, Pr. Andrei Petru din partea cultului romano-catolic, Dl. Rabin Gutman din partea cultului mo-zaic, preoţii din Iaşi şi din împrejurimi, şi foarte mulţi credincioşi.

După terminarea Sfintei Liturghii s-a oficiat un Te-Deum apoi P. S. Teofil în calitatea sa de Episcop sufragan a rostit cu-vîntarea următoare:

Prea Fericite Părinte Patriarh,
Domnule Ministru al Cultelor,
Inalt Prea Sfinţiţi Părinţi Metropoliţi şi Episcopi,
Prea Cucernici şi Prea Cuvioşi Părinţi,
Onorată Asistenţă,

Astăzi în 22 septembrie 1954, Biserica moldoveană sărbătoreşte a 70-a aniversare a naşterii Chiriarhului ei iubit I. P. S. Sa Sebastian Rusan.

Binecredincioşii creştini şi clerul moldovean, a căror purtător de cuvînt mă găsesc în clipa de faţă, vă mul-ţumeşte călduros pentru bunăvoinţa de a participa la bucuria lor obştească. Prin această participare aleasă s-au lărgit înzecit cadrele prăznuirii noastre de astăzi. Ea devine astfel o sărbătoare a Bisericii romîneşti întregi.

Nemerit a remarcat un venerabil confrate într-o oca-zie similară: Nimeni n-are vreun merit deosebit c-a ajuns vîrsta de 70 de ani. Fiindcă Dumnezeu este cel ce scurtează sau lungeşte viaţa oamenilor după voia Sa cea sfîntă. Astfel că şi noi în cazul de faţă nu prăznuim numărul mare de ani împliniţi de I. P. S. Sebastian ci

marea lor *rodnicie* în fapte plăcute lui Dumnezeu şi oamenilor.

Noi cei prezenţi ne găsim astăzi laolaltă în număr impresionant fiindcă sîntem de acord că iubitul şi mult respectatul nostru sărbătorit are dreptul să rostească, despre sine, constatarea de odinioară a lui Pavel, apostolul neamurilor: „Lupta cea bună m-am luptat,.. credinţa am păzit“ (2 Tim. IV, 7).

Credincioşii şi clerul moldovean cu asentimentul distinşilor noştri oaspeţi, depunem cununa recunoştinţei noastre pe treptele scaunului chiriarhal ca un omagiu binemeritat de către luptătorul neînfricat pentru credinţă şi pace.

Pilda luptei celei bune I. P. S. Sa Sebastian a văzut-o din fragedă copilărie în viaţa părinţilor săi plugari, în frămîntarea pentru trai a ţăranilor cinstiţi — Nicolae şi Mărie — în truda a doi soţi hărăzită să crească şi să căpătuiască şapte odrasle. Această aleasă pildă ţărănească, însoţită de sfaturi şi îndemnuri convingătoare, încălzită de credinţa vie în ocrotirea lui Dumnezeu, clădită pe o bogată înzestrare intelectuală şi fizică,—aceasta a zămislit şi a crescut pe luptătorul vajnic în cele preoţeşti şi familiare.

Nu ocolesc cuvîntul familiei. Ştiu că fruntaşul între fruntaşi, fostul preot model nu se leapădă de meritele sale de familist exemplar. In sufletul preotului căsătorit, temător de Dumnezeu de la Crăciuneşti şi de la Vulcan a găsit preţuire cuvîntul Dumnezeiesc al psalmistului care vesteşte: copiii sînt *o moştenire* de la Domnul şi roada căsătoriei *o răsplătire*... Aşa se binecuvintează omul care se teme de Domnul (Ps. CXXVII, 3 şi Ps. CXXVIII, 4).

Deodată cu fiecare copil vine în lume o binecuvîntare cerească. Aceasta e rînduiala stabilită de Stăpînul suprem şi orice preot e chemat să o predice şi să o practice. Cum ar putea plăcea Domnului căsătoritul care refuză o asemenea binecuvîntare şi nesocoteşte rînduiala ziditorului? Iată o datorie pe care n-a nesocotit-o preotul căsătorit şi temător de Dumnezeu de la Crăciuneşti şi de la Vulcan.

Implinirea acestei sacre datorii constituie un mare merit înaintea lui Dumnezeu.

Dar vrednicia preotului familist creşte considerabil cînd el nu se lasă absorbit de obligaţiile sale de cap al familiei chemat să poarte grijă de hrană, de îmbrăcămintea, de şcolarizarea şi educarea copiilor săi, de sănătatea lor şi a mamei lor,—vrednicia preotului familist creşte considerabil cînd el dă, aşa precum se cuvine—întîietate îndatoririlor sale preoţeşti faţă de cele familiare. In coordonarea obligaţiilor familiare şi preoţeşti, slujitorii Domnului sînt ţinuţi să observe ordinea valorică indicată de Mîntuitorul. Acestea (cele preoţeşti) trebuie să le faceţi şi pe acelea (cele familiare) să nu le lăsaţi nefăcute (Mat. XXIII, 23).

Mărturie grăitoare despre faptul că păstorul de suflete Sebastian Rusan, a păzit această ordine stabilită de Dumnezeu—o dau promovările sale repetate în posturi de răspundere din ce în ce mai mari. Dovada elocventă că preotul Sebastian Rusan şi-a împlinit cu prisosinţă datoriile sale preoţeşti, o constituie avansările de care s-a învrednicit drept răsplată pentru hărnicia sa pastorală, răsplătiri bine meritate venite de la Dumnezeu şi de la oameni.

In viaţa mult osîrduitoare a Părintelui Metropolit Sebastian s-a verificat de multe ori maniera acelor cîrmuitori înţelepţi, atenţi şi drepţi cari dau colaboratorilor lor devotaţi însărcinări din ce în ce mai grele şi mai meritorii.

In aceste repetate promovări Dumnezeu, supremul cîrmuitor al oamenilor, şi-a împlinit — prin oameni — făgăduinţa sa valabilă pentru toţi slujitorii vrednici. „Bine slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune...“ (Mat. XXV, 23).

Pentru că preotul Rusan începînd de la Crăciuneşti s-a menţinut a fi slugă bună şi credincioasă lui Dumnezeu şi oamenilor,— a fost înaintat rînd pe rînd paroh la Vulcan, protopop de Haţeg, la Odorhei şi la Sătmar, Episcop în Maramureş, Arhiepiscop la Suceava, pentru ca vîrsta frumoasă de 70 de ani să-l găsească, în plină putere de muncă, înălţat pe scaunul de Metropolit al Moldovei şi Sucevei, în al cincilea an al păstoririi sale

binecuvîntate. Dacă cineva ne-ar obiecta: e la mijloc un noroc orb, noi creştinii i-am răspunde: — Nicidecum! e degetul lui Dumnezeu Proniatorul, e orînduirea Celui ce toate le vede şi le ocîrmuieşte cu neajunsă înţelepciune.

* * *

Iertată să-mi fie o mică indiscreţie revelatoare. Intr-un moment de duioşie părintească, I. P. S. Sa a simţit nevoia să se destăinuiuscă şi să-mi spună: eu niciodată n-am călătorit fără să iau cu mine Noul Testament şi nici într-o seară nu-mi aşez capul pe pernă înainte de a fi cetit cîteva pagini în cartea aceasta sfîntă. Respectul acesta susţinut faţă de cuvîntul lui Dumnezeu, contactul acesta neîntrerupt cu „lumina cea adevărată care luminează pe tot omul venind în lume“ (Ioan I, 9), practica aceasta sfîntă—ea explică în mare măsură însufleţirea neîmpuţinată cu care neobositul Ierarh a slujit şi slujeşte încă, lui Dumnezeu şi poporului credincios din rîndurile căruia s-a ridicat. Cetind mereu cuvintele Dascălului ceresc, acestea au găsit ecou puternic în inima largă a ucenicului devotat, gata oricînd să-i fie următor, cu ajutorul harului divin.

Pe de altă parte conştiinţa datoriei împlinite cu osîrdie, aducea şi ea multă pace în sufletul laboriosului păstor. Din firea ei pacea interioară ca şi bunătatea tinde să se reverse, să se împărtăşească semenilor noştri, ea are pornirea să se lăţească cît mai departe în jurul său. Plin de lăuntrică pace, înduioşat de zbuciumul şi strîmtorările păstoriţilor săi, — păstorul cel bun, s-a străduit cu vorba şi cu fapta — să aducă alinare şi pace în viaţa celor mulţi şi obijduiţi.

S-a străduit la început ca paroh într-un cerc mai restrîns, s-a nevoit apoi ca protopop într-un cerc mai larg, se osteneşte astăzi fără cruţare de sine pe plan naţional şi internaţional, purtînd cuvîntul şi flamura păcii, la congrese naţionale şi internaţionale cum a fost cel de la Varşovia. In ţară se găseşte mereu la datorie în postul său de comandă, determinînd preoţimea şi pe credincioşii săi să fie slujitori ai păcii, cu vorba şi cu fapta în toate împrejurările vieţii lor sociale. Pretutin-

I. P. S. Mitropolit Firmilian al Olteniei înconjurat de P. S. Episcop Teofil al Romanului şi P. S. Episcop Theoctist, Vicar Patriarhal, oficiind Sfînta Liturghie

deni unde persoana I. P. S. Sale îşi face apariţia cuvîntul vibrant al păcii răsună cu putere, încălzind şi inimile cele mai împietrite pentru cauza iubirii de oameni, pentru înfrăţirea tuturor. Pe bună dreptate această acţiune de înălţare a oamenilor, i-a adus Chiriarhului Moldovei denumirea binemeritată de crainic al păcii.

Neîncetatul imbold pornit din sufletul curat al Chiriarhului nostru sărbătorit, în primele rînduri ale apărătorilor păcii din scumpa noastră Patrie, Republica Populară Romînă, se întemeiază pe porunca apostolului Iacob care arată: „roada curăţiei este semănată în pace pentru cei ce lucrează pacea“ (Iac. III, 18).

Ca un înţelept păstor de suflete, conştient de răspunderea ce-l apasă Inalt Prea Sfinţitul Sebastian, s-a năzuit să aibă înţelegerea cît mai profundă a epocii sale. N-a trecut cu ochii închişi printre realităţile vieţii, a sesizat cu uşurinţă mersul vremii, a luat seama la el, şi a reuşit să integreze idealul evangheliei ce propovăduieşte, în realităţile sociale ale epocii noastre.

Venerabilul şi iubitul nostru sărbătorit ca un înţelept călăuzitor de suflete, în Ardeal, în Maramureş, în Bucovina şi în Moldova, a ştiut să-şi ţie întotdeauna rolul în actualitate, a ştiut să păşească puntea de trecere de la idealul Evangheliei la problemele mari ale vremii pe care o trăieşte.

De aceea, la popasul acesta sărbătoresc, privind peste calea de luptă aprigă şi zbucium a anilor puşi în slujba Bisericii Ortodoxe Romîne, noi credincioşii şi clericii moldoveni, călăuziţi de părintele Metropolit Sebastian înălţăm ectenie caldă spre atotţiitorul, să ţină în viaţă îndelungată cu sănătate, cu bună sporire întru toate pe sluga sa bună şi credincioasă.

Recunoscînd că toată darea cea bună şi tot darul cel desăvîrşit vine de sus de la Părintele luminilor, Inalt Prea Sfinţitul Metropolit, ca încheiere la ectenia noastră poate să rostească acest ecfonis al Psalmistului.

„Dumnezeule din tinereţele mele tu m-ai povăţuit şi eu şi astăzi vestesc minunile tale! Să nu mă părăseşti nici la bătrîneţele şi cărunteţele mele ca să vestec tăria ta neamului acestuia şi puterea ta la toţi cei ce au să vină“ (Ps. LXX, 17-18).

La acest ecfonis noi răspundem din toată inima: Amin, Amin.

* * *

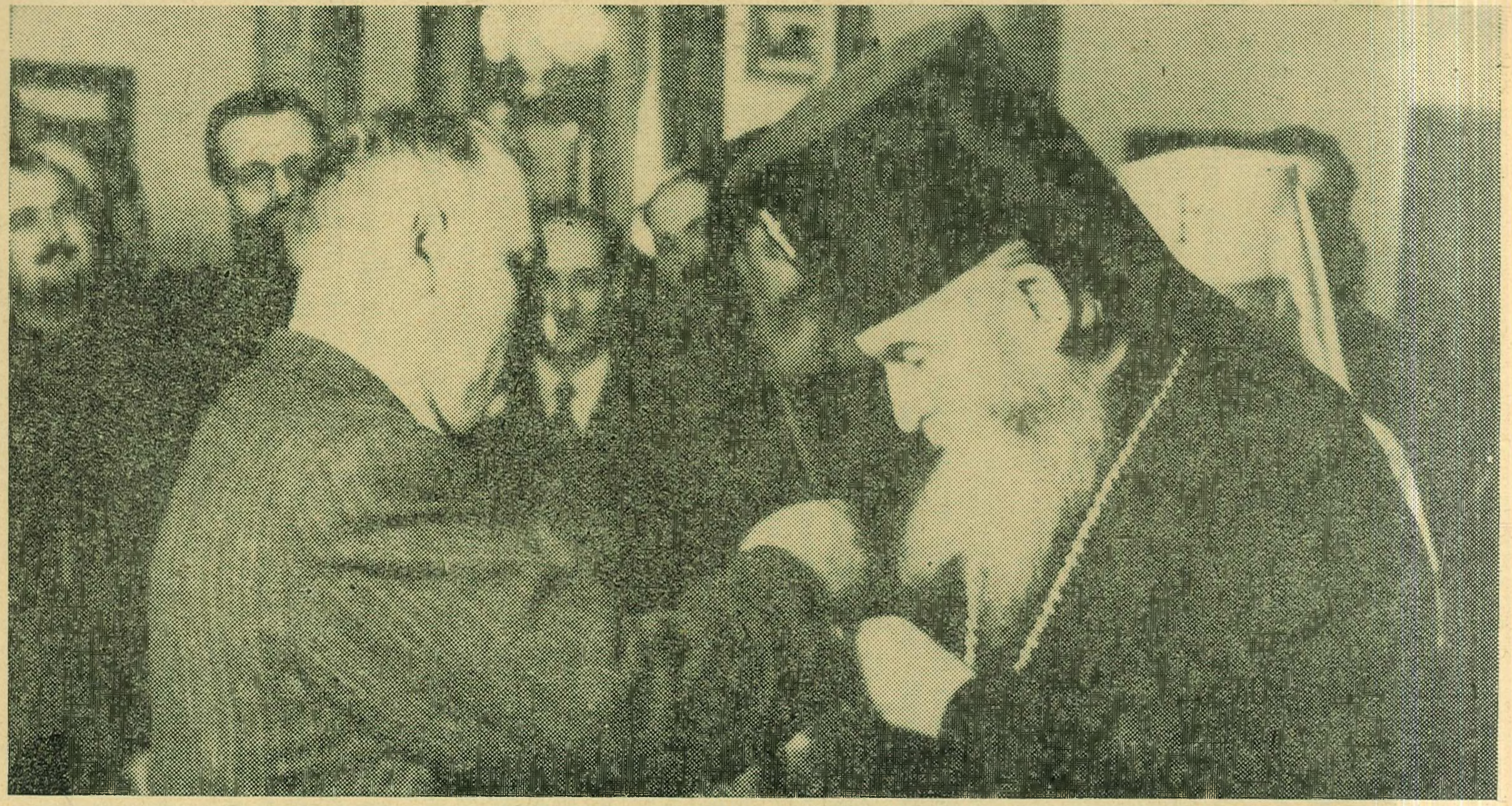
Cîntîndu-se un polihroniu, asistența a trecut în sala de recepție a reședinței mitropolitane unde, P. C. Vicar Constantin Nonea, în numele Consiliului Eparhial și a Comitetului de organizare a serbărilor, a adresat Inaltului ierarh al Moldovei, urări de viață îndelungată plină de înfăptuiri pentru Patrie și Biserică, a predat o icoană sculptată în lemn de chiparos împodobită cu pietre prețioase, care reprezintă pe Sfînta Fecioară, rostind cuvîntul care urmează:

Inalt Prea Fericite Părinte Patriarh,
Inalți Prea Sfințiți Episcopi,
Domnule Ministru,
Inalt Prea Sfințite Stăpîne,
și Părintele nostru duhovnicesc,

La acest emoționant prilej, cînd clerul și credincioșii din cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor sărbătoresc aniversarea celor 70 ani de vîrstă ai Inalt Prea Sfinției Voastre, vîrstă plină de realizări pe tărîm social al patriei și de pilduitor exemplu pe tărîm misionar al Bisericii Moldovene, Vă oferim, în numele clerului pe care-l păstoriți și al Consiliului Eparhial ce Vă stă în ajutor neprecupețit la rezolvarea treburilor administrative, acest dar ce reprezintă icoana sfîntă a Maicii Domnului.

Această sfîntă icoană, sculptată în lemn de chiparos și împodobită cu pietre nestimate, înfățișează pe Maica Domnului și Pururea Fecioara Maria stînd pe piedestalul vechiului Așezămînt, aducînd în lume pe Mesia, Fiul Omului, Fiul lui Dumnezeu, pe Acela în nădejdea căruia au răposat patriarhii și pe Care l-au vestit lumii proorocii, oamenii aleși să vadă căile neștiute ale voii lui Dumnezeu.

La acest praznic aniversar, darul oferit amintește că instalarea Inalt Prea Sfinției Voastre pe scaunul Mitropoliei Moldovei și Sucevei a avut loc în ziua de Buna Vestire, în anul 1950, moment religios concretizat în acest obiect sacru, care v-a ocrotit să-i slujiți cu aleasă

Dl. Emil Mazilu, Președintele Sfatului Popular Regional Iași, înmînează I. P. S. Mitropolit Sebastian Ordinul Steaua Republicii Populare Romîne, cl. I, conferit de Prezidiul Marii Adunări Naționale

cinste vreme de 47 ani la altarul Bisericii întemeiată de Mîntuitorul Hristos faptă misionară pentru care clerul şi credincioşii vă răsplătesc cu dragostea şi devotamentul lor.

Pe lîngă însemnătatea religioasă a acestui modest dar, în el se oglindeşte arta Bisericii Ortodoxe Ruse, a căreea influenţă binefăcătoare s-a revărsat, din plin, şi în Biserica Moldovenească.

De aici se poate constata că legăturile între cele două Biserici Ortodoxe surori au fost trainice în trecut, aşa cum sînt şi astăzi, legături de frăţietate la care aţi contribuit şi Inalt Prea Sfinţia Voastră prin participarea la diferite conferinţe ţinute la Moscova în calitate de delegat al Sfîntului Sinod.

Vă rugăm, Inalt Prea Sfinţite Stăpîne, să primiţi acest odor sacru şi în rugăciunile ce le veţi ridica către Pururea Fecioara Maria, să vă amintiţi de clerul şi credincioşii pe care-i păstoriţi şi care astăzi se bucură de bucuria Inalt Prea Sfinţiei Voastre pentru că între Părintele Duhovnicesc şi fiii lui Duhovniceşti este o unitate de credinţă, de simţire, şi de muncă.

Deie Domnul Dumnezeu ca această aniversare chiriarhală, cinstită de prezenţa Inalt Prea Fericitului Patriarh, de membrii Sf. Sinod şi de dl. Acad. prof. universitar Petru Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, de clerul şi credincioşii moldoveni, să fie un imbold pentru întărirea credinţii ortodoxe, un avînt puternic pentru munca de întărirea şi înflorirea scumpei noastre patrii, Republica Populară Romînă, o temeinică înfrăţire între toate cultele religioase, ca toţi să sporească rodul luptei pentru apărarea păcii şi iubirea între oameni şi între popoare.

Preţuirea de care vă bucuraţi va fi înscrisă pe frumoasele pagini ale istoriei Bisericii Moldovene, căci această preţuire este o rezonanţă a înţelepciunii, a ostenelilor pastorale, a dragostei de patrie şi de Biserica poporului moldovean, pe care Inalt Prea Sfinţia Voastră zi de zi le cultivaţi şi le rodiţi.

Să trăiţi şi să ne păstoriţi încă mulţi şi mulţi ani Inalt Prea Sfinţite Stăpîne.

* * *

După cuvîntul P. C. Vicar, expresia sentimentelor curate ale tuturor colaboratorilor, preoţilor şi personalului bisericesc din Eparhie, Domnul Emil Mazilu, Preşedintele Sfatului Regional Iaşi, citeşte următorul Decret al Prezidiului Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Romîne:

DECRET

pentru conferirea Ordinului „Steaua Republicii Populare Romîne“ clasa I-a, Inalt Prea Sfinţitului Sebastian Rusan, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei,

Cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 ani pentru contribuţia adusă cauzei Păcii.

Prezidiul Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Romîne, decretează:

1. — Conferă Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne“ clasa I-a, Inalt Prea Sfinţitului Sebastian Rusan, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei.

Vice preşedintele Prezidiului
Marii Adunări Naţionale
(ss) **Mihail Sadoveanu**

Secretarul Prezidiului
Marii Adunări Naţionale
(ss) *Avram Bunaciu*

Bucureşti 21 septembrie 1954
Nr. Decret 405

* * *

In aplauzele furtunoase ale celor ce asistau la această solemnitate care a fost o adevărată surpriză, Preşedintele Sfatului Regional Iaşi, prinde pe pieptul Inalt Prea Sfinţitului Sebastian insignile ordinului Steaua Republicii Populare Romîne clasa I-a, adresîndu-i felicitări şi urări de viaţă îndelungată şi bogată în realizări.

Domnul Acad. Prof. Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, încunoştiinţează pe Inalt Prea Sfinţitul Sebastian că are o însărcinare. Dl. Dr. Petru Groza, Preşedintele Prezidiului Marii Adunări Naţionale, neputînd lua parte la serbarea aniversării de astăzi, întrucît este plecat peste hotare, cunoscînd pe sărbătorit de aproape o jumătate de veac şi apreciind munca sa cinstită a trimis o scrisoare prin care îşi arată regretul că nu poate fi de faţă şi prin care exprimă felicitările sale pentru I. P. S. Mitropolit Sebastian. Dl. Ministru citeşte conţinutul scrisorii;

PREZIDIUL MARII ADUNĂRI NAȚIONALE
P R E Ș E D I N T E
Nr. 966
1954, septembrie 16

Inalt Prea Sfinţite,

Văzînd adresa comitetului de organizare a sărbătoririi Inalt Prea Sfinţiei Voastre, pentru împlinirea la 22 septembrie crt. a vîrstei de 70 ani, am desprins din conţinutul ei, pe lîngă programul acestei serbări recunoaşterea şi aprecierea din partea clerului şi credincioşilor, a activităţii, în decursul unei vieţi îndelungate, în slujba Bisericii Ortodoxe Romîne.

Mă alătur din toată inima acelor care vor săbători această zi. In decurs de aproape jumătate veac, am avut posibilitatea să cunosc din experienţă proprie atitudinea Inalt Prea Sfinţiei Voastre faţă de problemele care au frămîntat la diferite cotituri istorice, pe credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne, precum şi poporul romîn muncitor şi această cunoaştere dreaptă a omului şi muncii sale justifică pe deplin identificarea cu cei care vă sărbătoresc.

In toate vremurile, pe linia destinului acestui popor, nedeviind niciodată în acţiuni care să vă îndepărteze de el, rezistînd tentaţiunilor care au ademenit mulţi intelectuali şi oameni din posturi de răspundere, ţinîndu-i în manifestări duşmănoase poporului, zilele noastre de construcţie a unei noi vieţi v-a găsit şi vă găseşte în toate împrejurările alături de poporul muncitor, militînd cu aceeaşi hotărîre şi cinstită păşire pe teren în slujba păcii între popoare.

Acestea doresc şi iubesc pacea, pe care aţi propovăduit-o la tribunele congreselor mondiale, înfierînd fără înconjur acţiunile primejdioase ale celor ce uneltesc pentru a produce vrajbă între popoare, provocînd noi războaie, din care numai ei profită şi pricinuind noi groaznice suferinţe omenirii.

Pentru toate acestea, regret că nu pot face faţă invitaţiei primită din partea Comitetului de organizare,

dar trimit pe această cale urări din toată inima pentru sănătatea Inalt Prea Sfinţiei Voastre şi activitate înainte în slujba păcii.

Cu vechea afecţiune,

(ss) *Dr. Petru Groza*

* * *

In continuare, Domnul Ministru spune că a ţinut să asiste la sărbătorirea aniversară a Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian. Solemnitatea de astăzi este o cunună pe deplin meritată de Mitropolitul Moldovei la capătul celor 70 de ani.

Din biografia schiţată de Prea Sfinţitul Teofil în cuvîntarea sa din biserică, se desprind meritele I. P. S. Sebastian. Prin familia sa numeroasă şi prin munca sa stăruitoare ca preot în diferite parohii, ca protopop, Episcop şi Mitropolit a contribuit fără nici o îndoială, la buna dezvoltare a Patriei noastre şi-a Bisericii Ortodoxe.

In patria noastră începînd de la 23 august 1944, se desfăşoară o viaţă nouă. Regimul instaurat la 6 martie 1945, se străduieşte să asigure condiţii bune de viaţă pentru toţi acei care muncesc, să desfiinţeze exploatarea cu toate formele ei, să aşeze la baza raporturilor dintre oameni dreptatea socială şi frăţia.

Implinirea acestor deziderate comportă oameni noi şi un gen de muncă nouă.

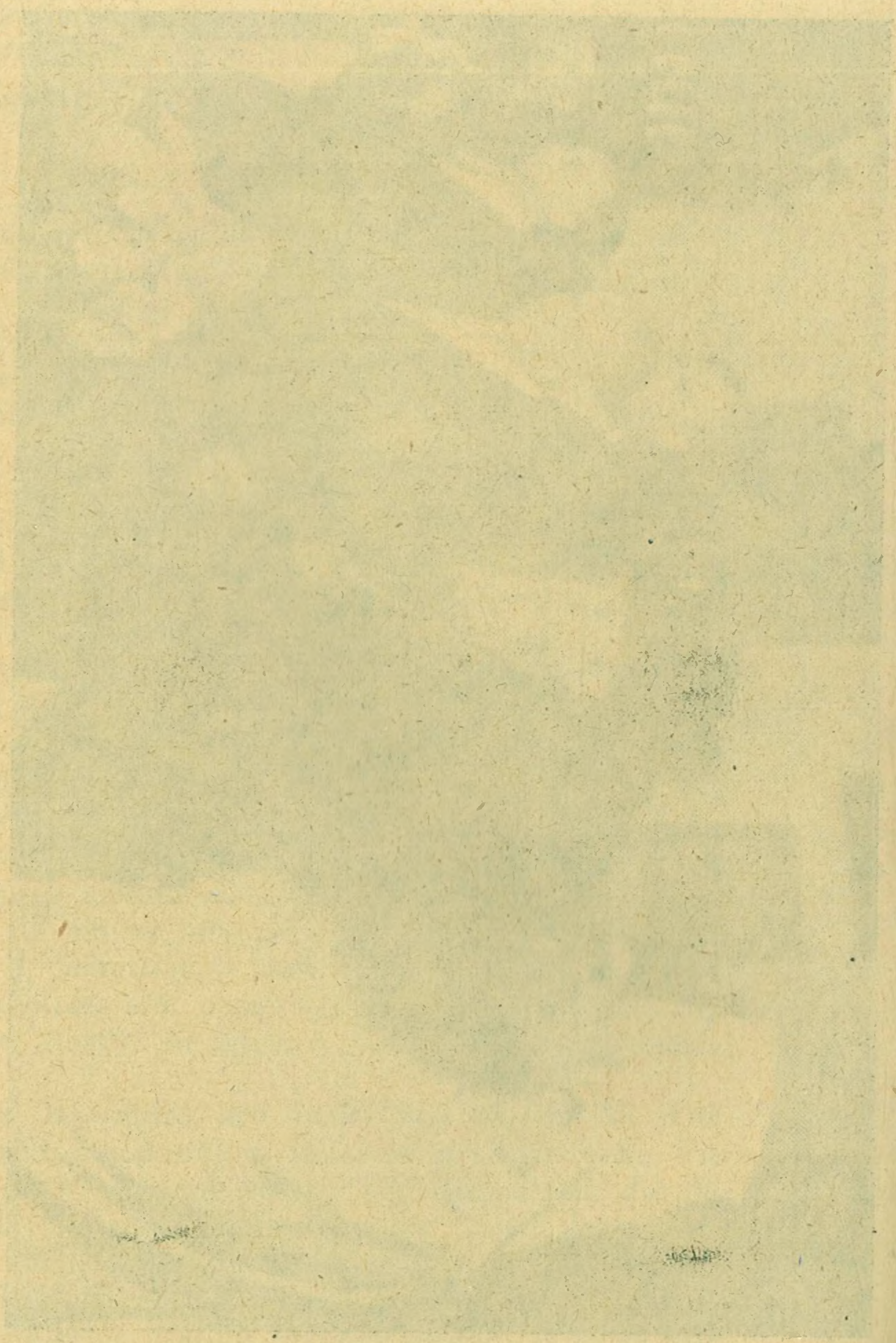
I. P. S. Sebastian după 1944 s-a încadrat cu sinceritate în acţiunea de construire a noilor orînduiri. El este un om cinstit, un înţelept care şi-a închinat munca sa Patriei.

Merite deosebite are Inalt Prea Sfinţia Sa şi în acţiunea pentru apărarea şi întărirea păcii în lume. Fie în Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R., fie la Congresele Internaţionale, ca cel de la Varşovia din 1950, şi la alte consfătuiri ca cea de la Moscova din 1952, fie prin Pastorale şi publicaţii, glasul său a răsunat puternic arătînd omenirii întregi că pacea este o necesitate, că este cel mai bun climat pentru progresul şi fericirea lumii. In orice ocazie a declarat răspicat că

Inalţii oaspeţi prezenţi la solemnitatea înmînării I. P. S. Sebastian a Ordinului Steaua Republicii Populare Romîne cl. I.

De la stînga la dreapta: I. P. S. Patriarh Justinian, P. S. Episcop Chesarie al Dunării de Jos, P. S. Episcop Antim al Buzăului, I. P. S. Mitropolit Sebastian, Dl. Prof. Petre Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, Dl. Prof. Jean Livescu, Rectorul Universităţii Al. I. Cuza, Dl. Emil Mazilu, Preşedintele Sfatului Popular Regional Iaşi şi P. S. Episcop Valerian al Oradiei

locul Bisericii creştine, şi credincioşilor ei nu poate fi de cît alături de luptătorii pentru pace.

Inalta decoraţiune ce a fost conferită Inalt Prea Sfinţitului Sebastian de către Prezidiul Marii Adunări Naţionale şi însăşi solemnitatea de astăzi, nu sînt de cît o răsplată a unei munci sincere pentru binele comun.

Cauza acestei înalte distincţiuni nu trebuie căutată decît în însuşirile, munca şi meritele Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian.

Incheindu-şi cuvîntul său Domnul Ministru Constantinescu-Iaşi felicită pe Inalt Prea Sfinţitul pentru înalta distincţie ce i-a fost conferită şi îi doreşte încă mulţi ani cu sănătate, putere de muncă şi roduri bogate.

Rînd pe rînd oaspeţii îşi exprimă sentimentele lor faţă de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, subliniind şi scoţînd în relief calităţile şi realizările sale, dorindu-i în acelaşi timp păstorire cît mai îndelungală.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Firmilian, mărturiseşte că figura sărbătoritului nu indică nici de cum vîrsta sa de 70 de ani. Relevă unele din trăsăturile sufleteşti ale Inalt Prea Sfinţitului Sebastian: bun coleg, echilibru în gîndire, tinereţe sufletească, moderaţie, armonizatorul temperamentelor diferite, inimă bună, drept şi cînd este nevoie sever.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Vasile, consideră că sărbătorirea de astăzi nu este numai a Inalt Prea Sfinţitului Sebastian, ci este o sărbătoare a Bisericii. Mitropolitul Sebastian este un fiu ataşat poporului. Meritul său creşte cînd gîndim că feciorul a doi ţărani modeşti dintr-o casă modestă a ajuns pînă la poziţiunea de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei. Dacă Biserica Ortodoxă Romînă este alături de popor şi sprijină toate năzuinţele poporului în foarte mare măsură, se datoreşte faptului că slujitorii ei sînt proveniţi din popor şi muncesc cu cinste pentru acest popor.

Domnul Profesor Dr. Vasile Rîşcanu, ca cel mai în vîrstă dintre membrii Adunării Eparhiale, vorbeşte des-

pre tradiţiile culturale ale Iaşului, despre ajutorul de care are nevoie Iaşul, şi despre aspectele progresiste ale activităţii pastorale a Mitropolitului Veniamin Costachi. Atît Prea Fericitul Patriarh Justinian cît şi urmaşul său în scaunul de la Iaşi, I. P. S. Sebastian, şi-au desfăşurat munca pe liniile trasate de Veniamin Costachi, care a pus Biserica în slujba poporului.

Prin origina sa socială, prin pregătirea şi munca sa, prin echilibrul pe care-l păstrează în toate acţiunile sale, şi prin ataşamentul pentru problemele Iaşului şi a Moldovei, Inalt Prea Sfinţitul Sebastian, a cîştigat stima şi respectul tuturor. Ii doreşte satisfacţiile pe care le-a avut Mitropolitul Veniamin Costachi.

Domnul Jean Livescu, rectorul Universităţii Al. Ioan Cuza din Iaşi, în numele Comitetului Regional Iaşi pentru Apărarea Păcii, spune că a colaborat cu I. P. S. Sebastian pe linia acţiunilor pentru pace şi a apreciat în mod deosebit inima largă şi deschisă a Inalt Prea Sfinţiei Sale. Din Pastoralele Sale se vede limpede sprijinul pe care-l dă tuturor acţiunilor Guvernului. In munca de mobilizare a celorlalte culte religioase, Inalt Prea Sfinţia Sa are merite deosebite. La fel în acţiunea de conservare şi de restaurare a monumentelor istorice bisericeşti.

P. S. Episcop Valerian, afirmă că I. P. S. Sebastian, are şi ani mulţi şi fapte bune. In fiinţa sa se armonizează perfect chipul bunului cetăţean şi chipul bunului creştin. Ca cetăţean şi creştin bun, Inalt Prea Sfinţitul Sebastian luptă împotriva celor ce doresc un nou război. Ii urează viaţă lungă cu realizări bogate în numele său, a I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan şi a P. P. S. S. Nicolae al Clujului şi Andrei al Aradului.

P. S. Episcop Theoctist, în numele Institutului Teologic Bucureşti, vorbeşte despre interesul pe care sărbătoritul îl are faţă de formarea cadrelor preoţeşti. Studenţii din cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor primesc sprijin material şi moral pentru pregătirea lor. S-a dovedit

un adevărat părinte sufletesc, de aceea profesorii şi studenţii de la Institut îl iubesc.

P. C. Melchisedec, stareţul Mănăstirii Neamţu prezintă felicitări I. P. S. Sebastian în numele călugărilor şi călugăriţelor din Eparhie. Deşi Inalt Prea Sfinţia Sa vine din Ardeal, unde nu există o tradiţie monahală, a ştiut alături de Prea Fericitul Patriarh Justinian să ajute şi să îndrumeze călugărismul pentru a deveni o formă de viaţă folositoare în societate.

Mai vorbesc *P. C. Andrei Petre* în numele cultului romano-catolic, *Domnul Rabin Gutman*, în numele cultului mozaic, *Gh. Davideanu şi Silvestru Lavric* membri în Adunarea Eparhială şi *Dl. Cîşlaru* în numele ansamblului coral al Catedralei Mitropolitane.

Inalt Prea Fericitul Patriarh Justinian, ovaţionat şi aplaudat îndelung, începe cuvîntul său, cu un prolog care va lămuri unele situaţii din viaţa sa, a Bisericii Ortodoxe Romîne şi a I. P. S. Sebastian.

Acum şapte ani, în urmă erau vacante mai multe scaune chiriarhale, dar s-au făcut alegeri numai pentru trei locuri. Smerenia Sa a fost ales Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, Părintele Firmilian Marin a fost ales Arhiepiscop al Craiovei, iar protopopul Sebastian Rusan, a fost ales Episcop al Maramureşului. Cei trei aleşi au ajuns: unul Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, unul Mitropolit al Olteniei şi altul, sărbătoritul de astăzi, a ajuns Arhiepiscop al Sucevei apoi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

Fără îndoială, pe Inalt Prea Sfinţitul Sebastian l-au recomandat pentru înalta cinste de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, meritele sale. In Sf. Sinod Mitropolitul Sebastian şi-a dovedit bunătatea sa, dragostea colegială, înţelepciunea sa nativă, şi mai ales echilibrul lui în gîndire şi în atitudini.

Părerile şi cuvintele sale au avut la origină dorinţa şi convingerea creştină că în Inaltul for de conducere al Bisericii trebuie să fie disciplină, ordine şi ascultare. Să ne imaginăm ce-ar fi în Biserică dacă n-ar fi unitate de

gîndire şi acţiune. Atunci, negreşit, ar fi neîncredere şi disoluţie.

Prea Fericitul Patriarh, în continuare, spune că din fapte i-a arătat consideraţia şi stima sa.

Ca Mitropolit al Moldovei şi Sucevei a muncit cu succese mari şi pentru Eparhie şi pentru Pace, în ţară şi cu multă demnitate, în diferite misiuni peste hotarele Patriei.

Meritele sale deosebite au fost apreciate de Prezidiul Marii Adunări Naţionale prin conferirea înaltei decoraţiuni Steaua Republicii Populare Romîne, un an în urmă clasa II-a, iar astăzi clasa I-a.

Acest fapt, aprecierea slujitorilor Bisericii Ortodoxe Romîne, dovedeşte că între autoritatea de Stat şi între Biserică sînt strînse legături de colaborare. Statul urmăreşte şi cunoaşte activitatea ierarhilor noştri şi o preţuieşte. Atenţii ca cea de astăzi, pot veni pentru toţi cei care îşi desfăşoară munca conştiincios pentru Biserică şi pentru Patrie.

Se vorbea mai înainte de o şedinţă a Sfîntului Sinod, care ar fi urmat să se ţină astăzi la Iaşi. Dacă membrii înaltului for de conducere al Bisericii ar fi fost chemaţi de Patriarhul Bisericii Romîne pentru această zi la Iaşi, sărbătoritul nostru ar fi avut toate motivele să dea vizitei noastre un sens oficial, protocolar.

Membrii Sfîntului Sinod afară de doi-trei care nu sînt aici din motive prea binecuvîntate, au venit îndemnaţi de simţăminte puternice de dragoste faţă de Mitropolitul Sebastian. Mitropolia Ungro-Vlahiei, cel puţin, în frunte cu titularul ei şi cu sufraganii săi se află de faţă.

Incheind, Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian, mulţumeşte Comitetului de organizare a serbărilor de astăzi. Iniţiativa şi organizarea dovedesc, că sărbătoritul se bucură de respect şi stimă în faţa colaboratorilor.

Mulţumeşte apoi tuturor conducătorilor Republicii Populare Romîne, pentru atenţia pe care o arată fruntaşilor Bisericii, felicită pe I. P. S. Mitropolit Sebastian cu ocazia împlinirii a 70 de ani şi-i urează sănătate şi păstorire îndelungată.

* * *

Adînc mişcat de sărbătorirea care s-a desfăşurat şi de urările ce i-au fost adresate cu ocazia împlinirii a 70 de ani şi a decorării sale, Inalt Prea *Sfinţitul Mitropolit Sebastian* răspunde tuturor, prin următoarea cuvîntare:

„Anii noştri ca un paianjen s-au socotit, zilele ani-„lor noştri întru dînşii şaptezeci de ani. Iar de voi fi în „puteri, optzeci de ani, şi ce este mai mult de cît aceş-„tia, osteneală şi durere“ (Ps. LXXXIX, 10-11).

„Pămînteanul născut din femeie, este cu viaţă scurtă „şi plin de necaz“. El „ca o floare înflorind, cade, şi ca „umbra fuge şi nu stă“ (Iov XIV, 1-2). „Că abur este „care întru puţin se arată şi după aceea piere“ (Iacov IV, 14). „Aşa trece viaţa noastră, iute şi zburăm cum „zboară pasărea în văzduh“ (Psalmul LXXXIX, 1).

„Copacul de se va tăia este nădejde că iar va în-„flori şi odrasla lui nu va lipsi“. „Că de va îmbătrîni în „pămînt rădăcina lui, şi în piatră se va săvîrşi buciumul“. „De umezeală apoi va odrăsli şi va da ramuri ca un „răsad tînăr“ (Iov XIV, 7-9). „Iar lumea se trece şi pofta „ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămîne în veci“ (I, Ioan 2, 17).

„Ţie Doamne mărirea şi puterea şi lauda şi biru-„inţa şi tăria, că Tu stăpîneşti toate cele din cer şi cele „de pe pămînt, de faţa Ta se cutremură tot împăratul „şi neamul“ (I Paralip. XXIX, 11).

„Că nemernici sîntem înaintea Ta şi străini ca toţi „părinţii noştri, ca umbra sînt zilele noastre, pe pămînt „şi nu este stare“ (Paralip. XXIX, 15).

„Dar cei ce nădăjduiesc întru Domnul vor înnoi pu-„terea lor, le va creşte aripi ca ale vulturului; vor aler-„ga şi nu-şi vor slei puterea vor merge şi nu vor obosi“ (Isaia XL, 31).

„El satură de bunătăţi bătrîneţea, şi face pe cre-„dincios să întinerească iarăşi ca vulturul“ (Ps. CII, 5).

V-am prezentat cîteva versete din Dumnezeiasca carte a cărţilor, Sf. Scriptură, despre hotarul vieţii omeneşti pre care bunul Dumnezeu l-a aşezat întru a Sa înţelepciune şi pe care psalmistul şi oamenii drepţi şi inspiraţi de Dumnezeu ni l-au lăsat moştenire pentru toate

veacurile. La această solemnitate nu putem începe această cuvîntare festivă cu cuvinte mai duhovniceşti şi mai înaripate, de cît cu „Cuvîntul Domnului“ pe care l-aţi auzit. Ne oprim la aniversarea celor 70 de ani pe care smerenia mea, ajutat de Cel de sus, îi împlinesc astăzi. Ni se par mulţi, deşi psalmistul spune: „că o mie de ani înaintea ochilor Tăi Doamne, ca ziua de ieri, care a trecut“ Ps. LXXXIX, 5).

Dacă de pe culmea celor 70 de ani, voiu arunca astăzi o privire peste cîmpul de luptă, cu furibundele valuri ale vieţii, pe care se pare a le fi înfruntat victorios, voi îndrăzni a constata în faţa Inalt Prea Sfinţiţilor şi Domniilor Voastre, că „darul ce mi s-a dat“ n-a fost în zadar. Cu satisfacţie îmi mai aduc astăzi aminte şi de adevărul spus de un luminat fiu al Neamului nostru, şi el de sigur inspirat de Dumnezeu, care a zis: „sfîntă muncă e aceea ce răsplată-n ea-şi găseşte“. Am convingerea şi conştiinţa împăcată, că după slabele mele puteri şi după puţinătatea priceperii mele mi-am făcut datoria, slujind lui Dumnezeu cu tot sufletul şi cu nefăţărîtă credinţă, avînd grijă ca prestigiul Sfintei Noastre Biserici Ortodoxe Romîne şi vrednicul nostru Cler, să nu sufere vre-o scandelă din pricina smereniei mele. Eventualele lipsuri, — de care de bună seamă vor fi fost multe în cei 70 de ani care s-au scurs — Doamne nu le scrie ci cu a Ta iubire de oameni iartă-Le.

Socotesc această aleasă sărbătorire ce aţi binevoit a-mi face, ca o expresie a dragostei şi preţuirii Voastre, faţă de o viaţă plină de zbucium şi suferinţe şi vă mulţumesc din tot sufletul.

Mulţumesc din tot sufletul Prea Fericitului Patriarh Justinian pentru marea cinste pe care mi-a făcut-o luînd parte la acest important popas din viaţa mea. Una dintre cele mai alese calităţi a conducătorului este aceea de a fi alături de colaboratori la zile ca acestea.

Insuşirile sufleteşti pe care le are Patriarhul nostru şi realizările sale de pînă acum îl înscriu între cele mai mari figuri ale Ortodoxiei.

Grija sa de căpetenie este slujirea permanentă a lui Hristos şi a dreptelor năzuinţe ale poporului în mijlocul căruia Biserica îşi desfăşoară lucrarea ei mîntuitoare.

Preluînd conducerea Bisericii cea dintîi preocupare a sa a fost cea privitoare la misiunea preotului. Slujitorul lui Hristos trebuie să înţeleagă sensul Evangheliei desfăşurîndu-şi munca ca un adevărat misionar şi păstor de suflete. Preocupările pe care le aveau unii preoţi sub trecutele regimuri îi îndepărtau de altare şi de credincioşi. Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian a dat preoţiei sensul ei creştin.

Amintim în treacăt cîteva din realizările Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian ca: Revenirea foştilor credincioşi greco-catolici la Biserica mamă, în condiţiile libertăţii religioase create de regimul nostru de democraţie populară (numai această realizare, de ar fi îi măreşte prestigiul), reorganizarea învăţămîntului teologic pentru a contribui cît mai efectiv la formarea şi pregătirea cadrelor bisericeşti, reorganizarea întregii activităţi a Editurii Institutului Biblic şi de Misiune pentru a pune la îndemînă preoţimii şi credincioşilor cărţi de cult şi tipărituri de orientare şi îndrumare religioasă (amintim în treacăt editarea epocalei lucrări „Invăţătura de credinţă Ortodoxă“ şi nivelul înalt în care apar revistele teologice), aşezarea monahismului pe liniile sale tradiţionale pentru a-şi dovedi utilitatea în viaţa socială, înfiinţarea şcolilor monahale pentru instruirea călugărilor, reintroducerea vieţii de obşte în mănăstiri şi schituri, măsurile pentru îmbunătăţirea condiţiunilor materiale ale clerului şi pentru introducerea unui spirit gospodăresc în chivernisirea treburilor bisericeşti, regulamentele pentru buna dezvoltare şi funcţionare a Bisericii, în sfîrşit reluarea legăturilor tradiţionale cu Bisericile Ortodoxe Surori şi atîtea alte realizări; toate sînt fapte care au dus faima Patriarhului nostru peste hotare.

Datorită prestigiului de care se bucură Patriarhul, am fost primit cu toată dragostea în misiunile pe care le-am avut dincolo de hotare.

Mulţumesc pentru vizita pe care a făcut-o la Iaşi şi-l asigur de dragostea, devotamentul şi sprijinul meu total.

Mulţumesc Domnului Ministru al Cultelor, academician profesor Petre Constantinescu-Iaşi, care, cu înalta sa prezenţă, a împodobit această serbare jubiliară. Sen-

sibilitatea şi omenia care aşa de frumos vă caracterizează Domnule Ministru, nu v-a îngăduit să staţi departe de Noi în această zi. Mitropolia Moldovei şi Sucevei cu clerul şi credincioşii ei, şi Noi personal, niciodată nu vom uita cinstea de care ne-aţi învrednicit şi dragostea şi preţuirea ce Ne-aţi arătat. Vă rămîn recunoscător şi mulţumitor.

Inalta decoraţiune ce mi s-a conferit cu ocazia acestei zile este pentru mine şi o răsplată dar în acelaşi timp şi un îndemn la muncă pentru binele scumpei noastre Patrii şi pentru slava sfintei noastre Bicerici.

Vă rog să luaţi la cunoştinţă că interpretez această decoraţiune ca o atenţie pentru modesta mea persoană dar şi pentru toţi colaboratorii mei începînd de la vicar pînă la cel din urmă slujitor al Bisericii fără de care n-aş fi putut realiza nimic.

Vă mulţumesc încă odată Domnule Ministru şi vă rog să comunicaţi Prezidiului Marii Adunări Naţionale şi Onor. Guvern din care cu multă demnitate faceţi parte, că voi munci cu puteri sporite şi în viitor pentru Patria mea şi pentru Biserica lui Hristos.

Mulţumesc din tot sufletul Domnului Dr. Petru Groza pentru scrisoarea trimisă şi regret că n-a putut fi de faţă.

Cu ce cuvinte voi mulţumi prea iubiţilor mei fraţi în Domnul Inalt Prea Sfinţitului Firmilian, Mitropolitul Olteniei şi Inalt Prea Sfinţitului Vasile, Mitropolitul Banatului, care de la Craiova şi de la Timişoara au alergat la serbarea Clerului din Moldova, în Iaşi: Vă mulţumesc şi vă asigur de dragostea şi consideraţiunea mea şi a Bisericii Moldoveneşti.

Mulţumesc P. P. S. S. mei fraţi în Domnul Antim, Chesarie, Valerian şi Theoctist, care au ţinut să fie alături de mine astăzi. Nu voi uita niciodată că, la un popas sărbătoresc ca acesta din viaţa mea, nu m-aţi lăsat singur. Vă asigur de întreaga dragoste a mea. Fiţi siguri că la un caz dat, voi răspunde după cuviinţă.

Mulţumesc P. C. Alexandru Ionescu, Vicar la Sfînta Arhiepiscopie a Bucureştilor care este de faţă şi la care am găsit, în călătoriile ce le-am făcut împreună, peste

Asistența la ieșirea din Catedrala Mitropolitană

hotarele ţării, un suflet distins şi o cumineţenie care-l cinsteşte.

Mulţumesc d-lui M. Sulică, director în Ministerul Cultelor, d-lui I. Dimulescu, Inspector General în Ministerul Cultelor şi d-lui Inspector D. Andronic că au ţinut să-mi facă plăcere de a fi alături de mine şi-i asigur de colaborarea mea sinceră.

Mulţumesc reprezentanţilor celorlalte culte care sînt de faţă. Prezenţa lor arată că slujitorii cultelor pot fi împreună în nobila luptă pentru apărarea păcii dacă este sinceritate şi ataşament pentru marile năzuinţi ale omenirii.

Mulţumesc Onor Comitet, care în frunte cu P. C. Nostru Vicar păr. C. Nonea, Consilieri, Secretarul nostru eparhial, exarhul şi marele eclesiarh au organizat această serbare în numele consiliului eparhial, a Clerului de mir şi Monahilor. Vă rămîn recunoscător şi Vă dăruiesc arhiereşti binecuvîntări.

Mulţumesc protopopilor mei, Clerului din Iaşi şi împrejurimi în frunte cu Protopopii Todicescu şi Flondor pentru atenţie şi dragoste, asigurîndu-i de întreaga noastră preţuire. Şi P. P. C. C. Lor arhiereşti binecuvîntări.

Mulţumesc deputaţilor eparhiali prezenţi şi îi asigur de preţuirea mea.

Toată preţuirea Noastră pentru Stareţii, Stareţele, călugării şi călugăriţele Sfintelor noastre Mănăstiri, care ne înveselesc sufletul cu prezenţa lor.

Mulţumesc membrilor Corului Mitropolitan, în frunte cu dirijorul Verdeş, care de atîtea ori mi-au înseninat zile grele din viaţa mea misionară şi Arhipăstorească. Ştiam, eram convins că, astăzi nici ei nu vor lipsi de la serbare. Bine aţi făcut că aţi venit, căci aţi înălţat prestigiul Sfintei Slujbe şi ne-aţi încălzit sufletele. Şi vouă arhiereşti binecuvîntări.

Mulţumesc din tot sufletul bunilor mei fii sufleteşti din Iaşi, şi împrejurimi, cari aţi participat în număr impunător la toate actele din viaţa mea, a Mitropolitului vostru, dîndu-mi prin aceasta curaj de sporită muncă în Biserică şi în scumpa noastră ţară, Republica Populară Romînă.

Fiţi binecuvîntaţi şi Hristos Domnul să fie pururea cu voi şi familiile voastre scumpe.

De asemenea mulţumesc conducătorilor Republicii Populare Romîne care ne asigură libertatea de manifestare în biserică. Mulţumindu-le îi asigurăm de concursul şi devotamentul nostru.

Autorităţilor Statului nostru democratic din Iaşi, care ne onorează cu prezenţa, le mulţumesc asigurîndule de aceeaşi preţuire.

Despre restul zilelor cîte ne va mai hărăzi Domnul puterilor mă leg în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor că voi activa cu puteri tot mai mari, spre slava lui Dumnezeu, spre mîntuirea sufletească a credincioşilor mei şi spre folosul patriei noastre scumpe, Republica Populară Romînă.

Am un cuvînt pentru Prea Sfinţitul Teofil, Episcopul Romanului şi Huşilor, sufraganul Mitropoliei Moldovei şi Sucevei. Ii mulţumesc pentru prezentarea pe care a făcut-o în Catedrală în numele clerului şi credincioşilor moldoveni. La Prea Sfinţia Sa am găsit un suflet bun împodobit de calităţi alese, am găsit intenţia curată şi dorinţa de a colabora în slujba lui Hristos şi a poporului. Ii mulţumesc şi-L asigur de stima şi dragostea mea.

Nu pot încheia fără a aminti cu recunoştinţă de strădania vrednicilor mei Consilieri care au alergat zi şi noapte pentru reuşita şi organizarea gospodărească a serbării şi a temeinicii reparaţii a palatului Mitropolitan, ajutaţi de dl. arhitect Loizo şi de contabilitatea Sf. Mitropolii ca şi de muncitorii conştiincioşi. Le mulţumesc şi-i asigur că nu voi uita pentru truda ce au depus.

„Ţie Doamne mărirea şi puterea şi lauda şi biruinţa şi tăria că Tu stăpîneşti toate cele din cer şi cele de pe pămînt, de faţa Ta să cutremură tot împăratul şi neamul". Inţelepţeşte-mă Doamne şi mă întăreşte să fac voia Ta. Amin.

* * *

După festivitatea decorării şi primirea felicitărilor a urmat o agapă frăţească apoi unii oaspeţi au vizitat principalele monumente istorice bisericeşti şi unele aşezăminte culturale din Iaşi.

Pr. Sc. Porcescu

SCRISORI ŞI TELEGRAME

trimise Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian cu ocazia celei de a 70-a aniversări a zilei sale de naştere

SIBIU

INALT PREA SFINŢITULUI SEBASTIAN
MITROPOLITUL MOLDOVEI - IAŞI

Cu prilejul aniversării celor şaptezeci ani ai vieţii Inalt Prea Sfinţiei Voastre vă rugăm să primiţi expresiunea celor mai alese simţiminte de preţuire şi frăţească dragoste în numele clerului şi al credincioşilor din Mitropolia Ardealului şi al Nostru personal. Vă facem urări de rodnică păstorire, sănătate, viaţă îndelungată spre fericire şi prosperitatea strălucitei Mitropolii a Moldovei şi a Patriei noastre scumpe. Domnul puterilor să binecuvinteze viaţa şi activitatea Inalt Prea Sfinţiei Voastre.

NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

INALT PREA SFINŢITULUI SEBASTIAN
MITROPOLITUL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

Curtea de Argeş.

Cu prilejul strălucitei prăznuiri a împlinirii celor 70 de ani, muncă stăruitoare şi păstorire plină de roade, noi clerul şi credincioşii Eparhiei ne unim cu cinstitorii acestei prăznuiri şi vă urăm, şi vă rugăm să primiţi pe această cale cele mai călduroase urări de îndelungată înzilire, rugînd pe bunul Dumnezeu să încununeze viaţa Inalt Prea Sfinţiei Voastre cu vîrful darurilor creştine care este deplina sănătate trupească şi mîntuirea sufletească.

Episcop al Rîmnicului
IOSIF

INALT PREA SFINȚIEI SALE SEBASTIAN
MITROPOLITUL MOLDOVEI - IAȘI

CLUJ

Cu părere de rău că nu putem fi de faţă la praznicul împlinirii celor 70 de ani, plini de rodnicie ai Inalt Prea Sfinţiei Voastre, împreună cu clerul şi poporul credincios din Eparhia Clujului rugăm pe bunul Dumnezeu să vă păzească întru mulţi ani spre slava sfintei noastre Biserici şi spre înălţarea patriei noastre iubite.

Episcop NICOLAE

INALT PREA SFINȚITULUI MITROPOLIT
SEBASTIAN RUSAN - IAȘI

ARAD

Cu prilejul împlinirii a 70 de ani vă urăm Inalt Prea Sfinţite încă ani mulţi şi rodnici în slujba lui Dumnezeu şi a Bisericii noastre.

Episcop ĂNDREI

INALT PREA SFINȚITULUI MITROPOLIT
SEBASTIAN - IAȘI

BUCUREȘTI

La popasul sărbătoresc al vieţii şi rodnicei activităţi al Inalt Prea Sfinţiei Voastre vă exprim călduroase felicitări şi urez mai departe aceeaşi robustă sănătate şi mulţi ani pentru prosperarea Bisericii Ortodoxe şi înflorirea scumpei noastre Patrii.

Episcop ANTIM TÎRGOVIȘTEANUL
Vicar Patriarhal

INALT PREA SFINȚITULUI SEBASTIAN RUSAN
MITROPOLITUL MOLDOVEI - IAȘI

Inalt Prea Sfinţia Voastră,

Cu ocazia ultimei noastre întîlniri V-am amintit că voi încerca să se amîne vizitaţia canonică eparhială ce are să aibă loc în protopopiatul Tîrnăveni la sfîrşitul

Asistența la ieșirea din Catedrala Mitropolitană

lunei septembrie. Conform informaţiilor primite, parohiile deja sînt înştiinţate iar pregătirile efectuate. Astfel amînarea plănuită nu este posibilă.

In atare situaţie nu-mi pot realiza planul, să fiu prezent personal cu ocaziunea aniversării de 70 ani de la naşterea Inalt Prea Sfinţiei Voastre. Din toată inima am fi dorit să Vă felicit cu intimitatea şi căldura graiului cel viu. Insă nici piedecile susamintite nu mă pot reţine, să vă comunic în şirurile prezente felicitările mele cele mai respectuoase şi sincere.

Toată eparhia reformată a Ardealului Vă cunoaşte în oglinda unei activităţi multilaterale. Mulţi membri ai personalului clerical reformat mi-au povestit în repetate rînduri amintirile lor pline cu prieţuire şi iubire frăţească. In special preotul reformat din Vulcan, Soó Alexandru, se foloseşte de toate ocaziile se depună mărturie despre mărinimozitatea şi darurile sufleteşti ce le-aţi primit de la bunul Dumnezeu. Ca şeful Bisericii Reformate Vă pot exprima şi cu acest prilej că viaţa şi activitatea Excelenţei Voastre o considerăm ca un dar foarte preţios nu numai pentru Biserica Ortodoxă Romînă, dar totodată şi pentru noi înşişi. Legăturile amicale şi profesionale ce există între cele două biserici: Ortodoxă Romînă şi Reformată, nu le putem înţelege fără razele luminoase ale spiritului viu şi tînăr al acelui strălucit conducător bisericesc care timp de mulţi ani a slujit pe pămîntul Ardealului.

Este cu totul firește ca în numele Bisericii Reformate din R. P. R. să Vă urez multă sănătate şi o viaţă lungă binecuvîntată spre binele patriei noastre dragi şi spre binele Bisericii Ortodoxe Romîne. Insă, în mod deosebit rog pe atotputernicul Dumnezeu să vă binecuvinteze cu amîndouă mîinile sale în jurul familiei, copiilor şi nepoţilor, Excelenţei Voastre.

Sînt convins, că în zilele acestea aţi primit şi mai primiţi multe flori frumoase, culese de pe cîmpul respectului şi al iubirii. Imi veţi permite să vă trimit şi eu personal o floare ce o numesc ardeleană şi reformată: felicitările cele mai călduroase ale inimii noastre frăţeşti. Cu aceste gînduri şi simţuri rog încă odată binecuvînta-

rea lui Dumnezeu, pe viaţa, familia, biserica şi activitatea Inalt Preasfinţiei Voastre.

Cluj la 16 septembrie 1954.

Episcop Reformat
VASARHELY IOAN

INALT PREA SFINȚITULUI SEBASTIAN
MITROPOLITUL MOLDOVEI - IAȘI

BUCUREȘTI

La a şaptezecea aniversare a Inalt Prea Sfinţiei Voastre vă doresc ani mulţi şi fericiţi, sănătate deplină şi puteri sporite de muncă în slujba Patriei şi a Păcii.

Dr. MOSES ROSEN
Rabin Şef al Cultului Mozaic

INALT PREA SFINȚITULUI SEBASTIAN RUSAN
MITROPOLITUL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
ARHIEPISCOPIA IAȘI

IAȘI

Comitetul executiv al Sfatului Popular al oraşului Iaşi, vă transmite felicitările sale cu prilejul sărbătoririi zilei Dvs. de naştere, dorindu-vă mulţi ani pentru a putea desfăşura şi mai departe activitatea Dvs. rodnică în slujba păcii.

Comitetul Executiv al Sfatului Popular
al Oraşului Iaşi

INALT PREA SFINȚITULUI MITROPOLIT
SEBASTIAN - IAȘI

SIBIU

Institutul Teologic Universitar Sibiu, Corpul Profesoral şi eu personal, vă facem calde urări de sănătate şi fericire. Intru mulţi ani Inalt Prea Sfinţite Stăpîne.

Profesor CÎNDEA

CUVÎNTARE

La şedinţa solemnă a Adunării Eparhiale ţinută la Sf. Mănăstire Neamţu în ziua de 27 august 1954

Prea Cucernici Părinţi,
Domnilor Membri,

Planul pe care l-am stabilit împreună la şedinţa Adunării Eparhiale din 2 mai a. c., ca toţi membrii Adunării să cerceteze în cursul verii acesteea monumentele istorice bisericeşti în curs de restaurare, a fost adus la îndeplinire. Iată-ne în călătoria aceasta de cercetare şi de cunoaştere pe teren a diferitelor probleme bisericeşti.

Adunarea Eparhială conform legilor şi regulamentelor bisericeşti „este organul deliberativ pentru toate chestiunile administrative, culturale şi economice ale Eparhiei". Procesul deliberării este mai temeinic şi mai efectiv cînd membrii Adunării cunosc problemele bisericeşti şi diferitele feţe ale acestor probleme direct pe teren. Iată dar, un scop esenţial al călătoriei pe care a-ţi făcut-o, acela de lămurire şi de documentare în vederea rezolvării cu mai mult succes a treburilor eparhiale. Nu se poate ignora apoi faptul, că sîntem la cîteva luni de la constituirea acestei Adunări Eparhiale. Mulţi dintre Prea Cucerniciile şi Domniile Voastre aţi făcut parte din vechea Adunare şi sînteţi familiarizaţi cu problemele bisericeşti şi cu modul în care se rezolvă aceste probleme, alţii sînteţi nou intraţi, prin alegeri, în acest for eparhial. Călătoria aceasta de două trei zile va duce, negreşit, la cunoaşterea şi înfrăţirea tuturor membrilor Adunării.

După ce aţi văzut Biserica Sf. Gheorghe-Hîrlău, Protopopiatul Hîrlău, Biserica Sf. Gheorghe-Botoşani, Bisericile monumente Istorice din Suceava (Sf. Ioan cel

Nou, Sf. Dumitru, Mirăuţi, Invierii şi Sf. Ioan Botezătorul), Mănăstirea Sucevița, Mănăstirea Vatra Moldoviţei, Protopopiatul Gura Homorului şi bisericile care sînt în reparaţie din acel oraş şi Mănăstirea Slatina, aţi ajuns la Marea Lavră a ortodoxiei romîneşti, Mănăstirea Neamţu, unde ţinem această şedinţă solemnă.

Ca unii care sîntem încadraţi în marele front al păcii, sîntem datori să ne arătăm şi din acest loc mulţumirea şi bucuria că de la ultima noastră şedinţă, războiul a încetat pe toată faţa pămîntului. Acţiunea desfăşurată cu stăruinţă de partizanii păcii din toată lumea, a avut succesele dorite. Reprezentanţii celor cinci puteri, întruniţi în conferinţa de la Geneva au ajuns la un acord deplin în ce priveşte încetarea focului în Vietnam. Pentru noi acest acord este o garanţie că toate problemele nerezolvate, toate chestiunile litigioase vor putea fi rezolvate pe calea discuţiilor şi a tratativelor, dacă există dorinţa sinceră de a apăra şi întări pacea.

Noi vom continua, ca şi pînă acum, să facem din problema păcii o problemă de căpetenie a activităţii noastre pastorale. Aşa cum ne-a învăţat Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Domnul Păcii, vom lucra pentru dreptate în lume, pentru relaţii de iubire între oameni şi popoare, pentru că numai atunci cînd raporturile dintre oameni sînt bazate pe dreptate, numai cînd este bună înţelegere şi pace, atunci este cu putinţă prosperitatea semenilor şi împăcarea lor cu Dumnezeu.

Prea Cucernici Părinţi şi Domnilor Membri,

Consider necesar să vă anunţ că în cursul lunii iulie am făcut o călătorie în Siria la Prea Fericitul Alexandru al III-lea, Patriarh al Antiohiei şi al Întregului Orient, ca delegat al I. P. S. Patriarh Justininian şi al Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne. Intîistătătorul Bisericii Antiohiene, a împlinit 50 de ani de arhierie şi faptul acesta a determinat serbările jubiliare la care am luat şi smerenia Noastră parte. A fost o cinste deosebită şi pentru smerenia Noastră, dar şi pentru Biserica Moldoveană însărcinarea ce Ni s-a dat peste hotarele patriei noas-

tre. Am trecut prin Sofia, capitala Republicii Populare Bulgaria, unde am vizitat pe Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Chiril, care în 13-18 octombrie va fi oaspetele Nostru la Iaşi şi la unele mănăstiri ale Arhiepiscopiei, şi prin Instambul unde am vizitat importante monumente istorice ca Sfînta Sofia, Moscheia cu şase turnuri, Inchisoarea cu 7 turnuri, locul unde a fost executat Constantin Brîncoveanu, Fanarul şi alte cartiere ale oraşului. La Damasc unde este acum reşedinţa Patriarhului Antiohian Ni s-a făcut o primire din cele mai călduroase. Personal şi delegaţia pe care am condus-o, au fost tot timpul obiectul unor adevărate manifestări de preţuire. Impreună cu ceilalţi membri ai delegaţiei am vizitat mai multe localităţi din jurul oraşului Damasc şi din Siria.

Ne-au atras în chip deosebit, în oraşul Damasc locurile legate de numele Sfîntului şi marelui Apostol Pavel. Am văzut astfel, uliţa dreaptă, casa în care a trăit bătrînul Anania, ce a redat prin minune dumnezeiască vederea Sfîntului Pavel, locul pe unde a fost slobozit în coşniţă marele apostol peste zidul cetăţii ca să scape de cei care îl urmăreau şi alte monumente ale Damascului.

Această călătorie mi-a prilejuit cunoaşterea diferitelor aspecte ale vieţii bisericeşti din Siria, mi-a îmbogăţit experienţa pastorală şi a contribuit în mare măsură la întărirea ecumenicităţiii ortodoxe, la strîngerea legăturilor de prietenie dintre cele două biserici ale noastre şi dintre poporul romîn şi cel sirian.

Prea Cucernici Părinţi şi Domnilor Membri,

Sîntem la Sfînta Mănăstire Neamţu, cea mai mare mănăstire a Bisericii Ortodoxe Romîne. Este ctitoria celor dintîi voevozi moldoveni. Zidurile acestei mănăstiri, manuscrisele vechi, odoarele ce se păstrează aici, pe lîngă valoarea istorică ce o au, sînt semne ale evlaviei străbune. Neamţul cu monahii care au vieţuit aici, cu tipografia şi tipăriturile de aici, a fost în condiţiunile vieţii trecute o adevărata şcoală a credincioşilor moldoveni. Lîngă zidurile acestei Mănăstiri a trăit marele că-

lugăr Pahomie, ucenic al sfîntului Dimitrie al Rostovului. Acest călugăr ajuns episcop al Romanului a întemeiat, nu departe de aici, un schit, Pocrov, în care a trăit mai mult timp.

In a doua jumătate a secolului XVIII, faima Neamţului a fost sporită de cuviosul Paisie Velicivovschi, originar din Ucraina, care aşa cum a constatat şi a trăit el la Sfîntul Munte a reorganizat viaţa monahală de aici pe baza principiului tradiţional al monahismului răsăritean, vieţuirea în comun. Pînă astăzi călugării de aici lucrează pămîntul în comun, se roagă în comun, fiind astfel exemplul unui mod de trai obştesc.

De cînd Biserica Ortodoxă Romînă este condusă de I. P. S. Patriarh Justinian în Mănăstirile noastre, călugării şi călugăriţele împletesc rugăciunea cu munca, împlinindu-şi astfel nevoile lor religioase, arătînd în acelaşi timp utilitatea mănăstirilor în viaţa socială.

Ca şi altă dată la Neamţu se găseşte o tipografie, astăzi a centrului Mitropolitan, unde se tipăresc diferite cărţi pentru nevoile religioase ale credincioşilor noştri. De curînd a apărut „Osteneli Chiriarhale“ lucrarea smereniei mele şi sînt în lucru cartea de Rugăciuni şi Invăţătura de Credinţă Ortodoxă.

Tot aici se tipăreşte revista Mitropolia Moldovei şi Sucevei, organ oficial al Arhiepiscopiei Iaşilor şi Episcopiei Romanului şi Huşilor.

Tot aici se găseşte şi Şcoala Medie de Cîntăreţi Bisericeşti a Mitropoliei Moldovei şi Sucevei pe lîngă care funcţionează Secţia Monahală, condusă de Administraţia Patriarhală. La această şcoală se primesc absolvenţi a şapte clase elementare. Unii dintre ei după doi ani de studii devin cîntăreţi bisericeşti, iar alţii care se disting la învăţătură după alţi doi ani merg la Institutul Teologic în vederea preoţiei. Sînt deosebit de bucuros că Prea Cucerniciile şi Domniile Voastre puteţi vedea la faţa locului Tipografia noastră mitropolitană, şi Şcoala de Cîntăreţi Bisericeşti şi constata modul în care aceste instituţii mitropolitane îşi desfăşoară activitatea.

Pînă aţi ajuns aici aţi putut vedea, dragii mei, că biserica Sf. Gheorghe din Hîrlău, ctitoria lui Ştefan cel

Mare este în curs de restaurare, biserica Sf. Gheorghe din Botoşani ctitoria Doamnei Elena, soţia lui Petru Rareş de asemenea, mănăstirea Suceviţa ctitoria Movileştilor, îşi recăpăta forma pe care a avut-o la început, Mănăstirea Vatra Moldoviţei zidită de Alexandru cel Bun şi de urmaşii săi, la fel este în curs de restaurare, în sfîrşit, aici, la Neamţu se construiesc cerdacurile din incintă aşa cum au fost altădată. Aceste construcţii pe care le-aţi văzut cu ochii şi încă alte cîteva din cuprinsul Arhiescopiei noastre în care lucrările se fac cu fondurile importante acordate de stat prin Ministerul Cultelor, pot determina constatarea că regimul nostru de democraţie populară are tot respectul şi toată atenţia pentru realizările culturale din trecutul poporului nostru. Bricile şi Mănăstirile alături de alte monumente istorice oglindesc trecutul nostru naţional, de aceea ele trebuiesc păstrate şi îngrijite cu toată atenţia.

Pentru grija arătată faţă de monumentele istorice religioase, pentru importantele sume acordate de guvernul nostru, în cursul anului trecut şi în cursul anului acestuia, aduc din acest loc cele mai vii mulţumiri D-lui Academician Prof. Petru Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, el însuşi profesor de istoria artelor şi în bună măsură iniţiatorul acţiunii de restaurare a monumentelor istorice. Pe Domnia Sa îl vom ruga în numele D-voastre să asigure pe Domnul Preşedinte al Consiliului de Miniştri, Gheorghe Gheorghiu-Dej şi Onor Guvern de munca noastră şi de colaborarea noastră în toate acţiunile patriotice pentru prosperitate şi pace.

Cu convingerea că scopurile care au fost urmărite prin călătoria noastră de cercetare au fost atinse, de altfel vom auzi şi părerile P. C. şi Domniilor Voastre, deschid această şedinţă solemnă a Adunării Eparhiale exprimîndu-mi în acelaşi timp părerea că astfel de ieşiri pe teren se dovedesc fructuoase şi necesare şi deci este bine să fie continuate şi în anii viitori.

Vă mulţumesc din tot sufletul că aţi răspuns iniţiativei pe care am luat-o la şedinţa trecută, participînd la această cercetare a monumentelor istorice bisericeşti. Faptul acesta dovedeşte interesul pe care-l purtaţi problemelor noastre eparhiale.

Dumnezeu să vă binecuvînteze şi să vă ajute în munca pe care o desfăşuraţi, fiecare la locul său, pentru binele scumpei noastre patrii, Republica Populară Romînă, şi al sfintei noastre Biserici.

Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† SEBASTIAN

POPAS LA DUMINICA 24 DUPĂ RUSALII

Pe cînd mergea Iisus spre Iair ca să-i vindece fiica, o femeie din popor care vreme de doisprezece ani bolea cumplit de curgerea sîngelui, s-a apropiat pe la spate de Domnul şi atingîndu-se în taină de marginea veşmintelor Lui s-a vindecat.

Atunci Mîntuitorul simţind cu duhul cele petrecute, s-a oprit în loc şi privind gloata a întrebat cine s-a atins de El. Toţi se lepădară, iar femeia simţindu-se vădită a ridicat glas şi în auzul tuturor a mărturisit pricina pentru care s-a atins şi bucuria că s-a vindecat.

Iisus văzîndu-i credinţa îi iartă păcatele şi o trimite sănătoasă la ai săi.

Aceasta este pe scurt întîmplarea amintită în Duminica 24 după Rusalii.

Poposind cu luare aminte pe marginea cuprinsului ei desprindem învăţăminte ziditoare despre binefacerea apropierii de Domnul şi bogăţia îndurărilor care se revarsă din prisos asupra celor ce cu credinţă se ating de el.

* * *

Boala şi suferinţa este un rău de care nimeni n-a scăpat şi nu poate scăpa, iar sănătatea este o fericire pe care toţi o rîvnesc şi se străduiesc s-o aibă.

Şi fiindcă suferinţa îngrozeşte pe fiecare numai cugetînd la apropierea ei, să ne gîndim că aceeaşi încredere, dar cu mult mai grozavă, a trăit-o şi femeia din Evanghelie, care doisprezece ani neconteniţi, a stat zdrobită sub povara apăsătoare a durerii şi a zbuciumului.

Iată însă că într-o zi aude pe cei din jur grăind despre Iisus şi despre bogăţia îndurărilor Sale, şi, deodată în adîncul sufletului, i se aprinde raza unei bucurii.

Presimte că acest nou venit în lume, care face atîta bine omenirii, trebuie să fie Mesia cel profeţit din adîncuri de veac şi aşteptat cu nerăbdare de strămoşi.

Ea trebuie dar să-L găsească şi va fi deajuns să se atingă numai de marginea veşmîntului Lui şi se va vindeca.

La început, simte oarecare şovăială. Credinţa însă biruie: o scoate din casă, îi risipeşte bruma îndoelii, sfarmă lanţurile fricii,

răstoarnă stăvilarele ruşinii şi-o pune pe urma paşilor lui Iisus.

Il află şi se bucură.

Il zăreşte încă de departe înconjurat de gloate şi inima îi şi începe a bate cu putere, dorinţa vindecării creşte, iar mintea frămîntîndu-se chibzuieşte putinţa ajungerii lîngă El. Iat-o se apropie. Işi face stăruitor loc prin mulţime, cucereşte pas cu pas calea şi ajungînd, se atinge uşor pe la spate de marginile veşmintelor Lui, şi minune : într-aceeaşi clipă, curgerea sîngelui i se opreşte, trupul slăbit de boală se întremează şi ea se vede din nou sănătoasă şi plină de voioşie ca în anii îndepărtaţi ai copilăriei.

In sfîrşit, a scăpat de povoara celor doisprezece ani de suferinţă. Deacum, copleşită de fericire, poate pleca bucuroasă la ai săi.

Pe cînd cugeta însă acestea, iată Mîntuitorul se opreşte şi odată cu El, ca la o poruncă, se opreşte şi toată marea nesfîrşită de gloate.

– Cine s-a atins de Mine? întreabă cu glas blînd dar hotărît Domnul.

Toţi se privesc nedumeriţi. Nimeni nu pricepe tîlcul acestei întrebări. Nici unul nu se încumetă să-I răspundă.

Iisus însă stăruie. Scîntei de lumină răscolitoare ţîşnesc din ochii Lui dumnezeieşti, aşteptînd îngăduitor cuvînt de mărturisire.

Petru verhovnicul care în ceasuri grele a cercat totdeauna să uşureze povoara împrejurărilor, văzînd şi de data asta nedumerirea mulţimii, întrerupe bărbăteşte tăcerea şi zice:

– Invăţătorule, popoarele te îmbulzesc şi Te împresoară şi Tu mai întrebi că cine s-a atins de Tine?

Apostolul ar părea să aibă dreptate. Intr-adevăr, cîţi nu s-or fi atins la îmbulzeală de El? Pentru ce dar pune acum această neînţeleasă întrebare?

– S-a atins de Mine cineva – lămureşte Mîntuitorul – căci am simţit o putere ieşind din Mine.

De data aceasta, întrebarea are înţeles: cineva din cei de faţă s-a atins într-adins de El. Aşa dar, pe acela vrea să-l cunoască.

Femeia văzîndu-se vădită, nu mai poate şovăi, ci tremurînd cade smerită la picioarele Mîntuitorului şi ridicînd cu evlavie glas, mărturiseşte în auzul tuturor pricina pentru care a trebuit să se atingă şi minunea că s-a tămăduit în clipa atingerii.

– Indrăzneşte fiică – îi zice Iisusfăcîndu-i semn să se ridice – credinţa ta te-a mîntuit, mergi în pace şi fii vindecată de boală.

* * *

Plăcută veste primeşte femeia din gura dumnezeescului Invăţător. Cîţi din noi n-am rîvni fericirea acestei îndoite bucurii?!

Sau cîţi din cei care l-au însoţit atunci pe Mîntuitorul n-ar fi dorit să ştie că acele mîntuitoare cuvinte îi cuprinde şi pe dînşii în mila îndurării Atotputernicului?!

Nu s-au învrednicit însă toţi de acea sfîntă mîngîiere, de-

vreme ce mulţimea celor ce s=au atins atunci de El, s=au atins fără vrerea lor, împinşi de valurile nestăvilitelor gloate, pe cînd femeia despre care vorbim, s=a atins mînată de focul celor doi=sprezece ani de suferinţă, dusă de şuvoiul clocotitor al credinţei în puterea a tot biruitoare a Mîntuitorului Hristos.

Şi nu numai atît, ci, atingîndu=se cu trupul, s=a atins şi cu sufletul de Domnul şi într=aceasta stă minunea cea mare a vin=decării şi a mîntuirii.

Să luăm aminte însă cu bucurie că apropierea şi atingerea cu credinţă de Iisus au făcut atunci şi face şi azi minuni, fiindcă Iisus Hristos rămîne peste veacuri acelaşi neîntrecut liman din care pururea se revarsă izvoare binefăcătoare de vindecare tru=pească şi sufletească.

„Duhul Domnului – zice despre Sine Iisus – M=a trimis să vindec pe cei ce au inima zdrobită, să vestesc robilor izbîndire şi orbilor vedere şi să las pe cei strîmtoraţi slobozi“ (Luca IV, 18).

Are Mîntuitorul această dumnezeiască putere de a schimba şi de a renaşte orice suflet care cu credinţă se apropie şi se atinge de El.

Iată : întîlneşte pe malurile Ghenezaretului nişte umili pescari şi chemîndu=i la Sine, îi face vînători de oameni, întîlneşte pe vameş la porţile Cetăţii şi=l face evanghelist, întîmpină pe Saul prigonitorul în drumul Damascului şi=l îmbracă în veşmîntul a=postoliei, află pe tîlhar răstignit pe creasta Golgotei şi=l face moş=tenitor al raiului; află pe desfrînata din Magdala şi=o rînduieşte împreună cu fecioarele cele înţelepte.

Pretutindenea seamănă Domnul razele bucuriei şi ale mîn=gîerii ; neîncetat împrăştie scînteia luminii şi vestea mîntuirii.

Pe ori unde trece Iisus, risipeşte negura răutăţii şi sădeşte rodul bunătăţii ; sfarmă robia şi aduce duhul slobozeniei.

Mîntuitorul Hristos rămîne pururea peste veacuri acelaşi bine=făcător : ieri străbătînd neobosit cetăţile şi tămăduind pe cei în suferinţă ; azi, acelaşi, neschimbat şi veşnic prezent în dumne=zeeasca jertfă a Euharistiei ; după cum însuşi spune : „Iată că sînt cu voi în toate zilele pînă la sfîrşitul veacului“ (Matei XXVIII, 20).

Doisprezece ani a pătimit femeia din Evanghelie şi tot atîţia ani s=a zbătut în suferinţă grea şi în neputinţă amară.

Nu s=a vindecat însă pînă ce n=a încercat, cu credinţă, spri=jinul bunătăţii Domnului Hristos.

Doisprezece ani şi ceva a suferit biata omenire de pe urma încleştării, a urii şi a neînţelegerii între popoare.

32 milioane ostaşi căzuţi pe cîmpiile de luptă, 20 milioane cetăţeni paşnici ucişi de bombardament, 26 milioane bărbaţi, fe=mei şi copii ucişi în lagărele de concentrare, 29,5 milioane mili=tari şi civili răniţi şi betejiţi ; 21 milioane de oameni rămaşi fără cămin, 30 milioane locuinţe dărîmate pînă la temelie ; 15 milioa=ne oameni rămaşi fără nici un adăpost, un milion copii rămaşi orfani de amîndoi părinţii.

Iată rezultatul războiului.

Din fericire însă, omenirea s=a trezit din amorţire.

Pr. Al. Bardieru

MĂNĂSTIREA SUCEVIŢA

Adînc în văile munţilor, în poiene minunate s-au înjghebat în timpuri străvechi, cu mult înainte de constatările documentare istorice, aşezări călugăreşti. Mai tîrziu voevozi doritori de a-şi arăta evlavia respectiv de a-şi clădi gropniţe familiare în locuri adăpostite de învălmăşeală, au început a le dota şi astfel s-au ridicat frumoasele mănăstiri care fac fala ţării noastre, partea Moldovei de sus, Bucovina, constituind după cum s-a zis aşa de nimerit „un muzeu în aer liber".

Intre mănăstirile noastre ocupă un loc de frunte Mănăstirea Sucevița, ctitoria fraţilor Movileşti. Un cunoscut învăţat bizantinolog (Graber) după o vizitare prelungită a tuturor mănăstirilor de la muntele Atos, din Bulgaria, Serbia, Ţara-Romînească şi Moldova, încheind călătoria de studiu la Rădăuţi, Putna şi Sucevița, declară că Sucevița este cea mai desăvîrşită din toate cele văzute, întrucît întruneşte maximum de condiţii atît ce priveşte arhitectura cît şi pictura şi tezaurul său bogat.

Istoricul şi descrierea pe scurt a acestei mănăstiri, care se bucură de atenţia şi îngrijirea autorităţilor noastre bisericeşti de sub oblăduirea I. P. S. Mitropolit Sebastian al Moldovei, precum şi de ajutorul preţios al autorităţilor de Stat din Republica noastră Populară Romînă, cred că va interesa cercuri cît mai largi.

Mănăstirea Sucevița este aşezată în valea pîrîului Sucevița, la o depărtare de 18 km. de oraşul Rădăuţi. Trecînd prin satul Marginea de pe şoseaua subcarpatică, intri pe valea acestui pîrîu în munţii Carpaţi. Traversînd satul Sucevița, mănăstirea îţi apare neaşteptat la o cotitură de drum, în chipul unei măreţe fortăreţe medievale, cu ziduri străjuite de puternice turnuri de apărare. Este istorica Mănăstire Sucevița, păstrată intactă, aproape neatinsă de dintele vremii şi refacerii nepricepute, — după cum a fost clădită de fraţii Movileşti, pe locul unei mai modeste aşezări călugăreşti mai vechi.

Mănăstirea e pomenită deja în veacul al XV-lea. Egumenul Pahomie ajunge în 1504 episcop al Rădăuţilor. Din secolul XVI, i s-au păstrat mai multe menţiuni şi documente. (Vezi D. Dan, Mănăstirea Sucevița, Bucureşti 1925, pag. 5). Ea s-a bucu-

rat de asemenea de solicitudinea familiei Movileştilor, căci deja în anul 1539 Ioan Movilă îi dăruieşte un clopot. O tradiţie susţine că la început era pe muntele Furcoi o biserică cu hramul Schimbării la Faţă a Mîntuitorului. Egumenul George Movilă, mai tîrziu Episcop al Rădăuţilor a zidit mai întîi prin 1578-80 o mică biserică cu hramul Arătării Domnului, poate pe locul unde mai tîrziu a rămas biserica zisă a Sihăstriei, care astăzi serveşte de biserică parohială.

Mănăstirea ajunge însă la o dezvoltare mai mare abia după ce Episcopul Gheorghe Movilă zidi şi sfinţi în 1584 o biserică nouă cu hramul Invierii Domnului. Fratele său, Ieremia Movilă, Domnul Moldovei pare a o fi întregit cu polunoşnicul, tinda cu cele 2 intrări în formă de foişoare, ctitorind chilii pentru adăpostirea oaspeţilor, pentru călugări, zidul de împrejmuire cu puternice turnuri de apărare, grijind de o minunată zugrăvire şi înzestrînd-o cu averi. Iată de ce Voevodul apare drept ctitor, smeritul vlădică rămînînd discret în umbră. Nici nu figurează pe tabloul ctitoresc.

Din istoricul acestei mănăstiri, vom releva că a suferit ca toate celelalte, unele incendii şi prădăciuni şi în consecinţă reparaturi în special la acoperiş.

Interesantă este legătura ei cu Schitul Mare Maniava din Galiţia, căruia i-a fost închinată în 1648 cu învoirea familiei ctitorilor, familie care a avut o continuă şi strînsă legătură de prietenie cu ţara vecină, pe atunci supusă Poloniei.

Menţionăm că din anul 1936, această mănăstire de călugări a fost prefăcută în mănăstire de călugăriţe.

Descrierea mănăstirii

După ce ai trecut printr-o curte exterioară, în care se află o casă de piatră, fosta şcoală mănăstirească, te opreşti în faţa unui turn în 4 unghiuri, înalt de 10 metri. Este portalul de intrare împodobit cu stema Moldovei. Pe lături este zidul înconjurător înzestrat cu metereze, în cele patru colţuri cu turnuri puternice de apărare. Indeosebi impresionează turnul din colţul de nord vest, care se ridică mai impunător susţinut de grele contraforturi în 3 etaje. Zidul cuprinde incinta mănăstirii de 100 pe 104 metri.

Odată intrat, biserica din mijlocul curţii, îţi pare, faţă de încadrarea aşa de impozantă a zidurilor, mică şi delicată. Un odor gingaş de mare preţ, străjuit de straşnica lor pază. Ea măsoară 28 metri în lungime şi 9,50 m. lăţime. Înălţimea pereţilor, pînă sub streaşina largă a acoperişului, care singur nerezistînd vremii a suferit desigur mai multe înnoiri, ajunge 12 metri. Pereţii au grosimea de 2 metri şi sînt sprijiniţi de 7 contraforturi.

Biserica aparţine grupului al doilea amplificat de biserici în stil moldovenesc (vezi Prof. Constantinescu-Iaşi, Evoluţia stilului

moldovenesc Iaşi, 1927, pag. 2) constînd pe lîngă, din cele 3 despărţituri clasice de altar, naos şi pronaos, încă de o despărţitură, camera funerară şi nartex. Intrarea în tinda bisericii se face lateral prin două foişoare anexe.

Ceea ce minunează mai mult pe vizitator este însă pictura : sînt frescele care acoperă pereţii exteriori ai acestui monument de sus pînă jos, încît ai impresia că te afli în faţa unui minunat covor oriental în culori vii şi armonioase.

In corpul propriu zis al bisericii ajungem printr-o uşă puternică deasupra căreea aflăm într-o ocniţă icoana hramului „Invierea Domnului" şi stema Moldovei. Intre toate compartimentele sînt pereţi despărţitori după tipicul arhitecturii vechi.

Naosul este înzestrat cu o boltă care duce prin pendantive, caracteristice stilului moldovenesc, într-un turn zvelt şi nu prea înalt, cu baza astăzi prinsă în acoperiş. Primordial biserica trebuie să fi avut acoperişe de sine stătătoare pentru cele trei despărţituri.

Iconostasul actual, cu o sculptură de factură barocă, este mai nou. O inscripţie arată o înnoire din anul 1801.

Luminarea bisericii este cea mai bună din toate bisericile vechi moldoveneşti, absidele avînd cîte 3 ferestre, camera funerară 2, pronaosul 4, iar nartexul 3 ferestre în peretele apusean. Ferestrele sînt de dimensiuni diferite, cele din pronaos şi nartex fiind cu mult mai mari.

In curtea mănăstirii se află vechiul edificiu cu etaj al stăreţiei, care să fi servit şi de reşedinţă ctitorului. Acolo e adăpostit muzeul şi biblioteca mănăstirii. La subsol se găseşte vechea bucătărie. Chilii pentru călugări şi portar se mai află de ambele părţi ale turnului de la intrare. Suferind diferite stricăciuni, s-au făcut în anul 1860 reparaţiuni mai mari ale zidurilor şi ale chiliilor.

In turnul de intrare se află un paraclis de iarnă cu vechiul hram al Schimbării la faţă, hram care se ţine şi astăzi, poporul neputînd veni în pelerinaj în ziua de Paşti.

Frescele Bisericii

Ceea ce distinge şi ridică şi mai mult importanţa acestei mănăstiri, este pictura în fresco, care acopere pe de-a întregul pereţii bisericii, pe dinlăuntru şi pe dinafară, fiind tot aşa de reuşită ca cea de la Voroneţ, cu care rivalizează. Cunoscători străini ca Pollacha, Charles Diehl, Brechier, Henry, precum şi învăţaţii noştri ca I. Ştefănescu şi O. Tafrali în „Le monastere de Sucevita et son tresor" (apărut în revista Arta şi Arheologia, An. III, 1930) după care dau descrierea picturii, o preţuiesc deosebit de mult. Pe drept s-a spus că pereţii acestei biserici merită să fie puşi sub sticlă, pentru o mai bună păstrare a picturii. Cu excepţia picturii de la intrarea de miazăzi, de origină mai nouă,

sec. XVII, totul vădeşte o artă deosebită. Pictorul a rămas necunoscut. Pictura este din timpul lui Ieremia Movilă.

A. – Frescele pereţilor exteriori

Se desfăşoară în şase, pe alocurea în şapte registre. Pe peretele nordic, sus sub acoperiş, este o friză de heruvimi şi serafimi. Urmează 13 scene ale Creaţiunii omului, unde Dumnezeu Tatăl e înlocuit cu Hristos. Sub acest panou se desfăşoară Viziunea lui Ioan Scărarul sau Scara cerească care se prezintă ca o variantă interesantă a Judecăţii din urmă, însă cu detalii noi, luate din legendele populare.

Peretele sudic înfăţişează o serie de sfinţi, apoi în dreptul pronaosului Arborele lui Iesei, genealogie care a devenit ca un fel de poem, ce îmbrăţişează întreaga istorie Sfîntă, viţele arborelui încadrînd un mare număr de scene ca: Naşterea, Intîmpinarea, Răstignirea lui Iisus, etc. Alăturea, Scara lui Iacob. Dedesubt sînt filozofii păgîni, însoţiţi de cuvîntul „Elin". Partea superioară din dreptul nartexului este ocupată de Imnul acatist. Pe acest perete se află şi reprezentarea Acoperemîntului Maicii Domnului, Pocrovul, compoziţie de influenţă slavă-rusă, unde sărbătoarea Pocrovului a primit o dezvoltare specială.

B. – Pictura interioară

Este şi mai bine păstrată. De o prospeţime excepţională, de crezi că a fost mai ieri terminată, ea este cea mai bine conservată pictură din vechile noastre biserici.

In altar aflăm reprezentate în faţă în patru registre: 1. Înălţarea, dedesubt Maica Domnului înconjurată de Apostoli, 2. Cortul mărturiei, Filoxenia, 3. Impărtăşirea apostolilor şi 4. Ierarhii, într-un arc cele 24 icosuri ale Acatistului, în celălalt arc Hristos Emanuil, adorat de 4 serii de îngeri. Pe peretele nordic: Spălarea Picioarelor, pe cel sudic: Deisis. La diaconicon bustul lui Simeon, ţinînd pe Iisus în braţe. Pe peretele nordic se mai vede parabola omului care şi-a zidit casa şi rugăciunea lui Iisus în Grădina Ghetsimani.

Din naos, pe lîngă Hristos Pantocratorul din cupolă, care cuprinde de pe tambur, în 5 registre, serii de heruvimi, serafimi, îngeri, sfinţi şi profeţi, iar pe pendative cei 4 evanghelişti, remarcăm în absida sudică: Invierea, scenă complicată, mult mai dezvoltată decît cunoaşte iconografia bizantină, apoi Iisus ajutînd pe cel căzut între tîlhari, scenă care se află în biserica Sf. Neculai din Curtea de Argeş.

In cele 3 ferestre scene din viaţa Mîntuitorului: Hristos şi Samarineanca, vindecarea femeii care avea curgerea sîngelui.

Deasupra învierii se află recensămîntul lui Quirinius, Magii,

dedesubt, înmulţirea pîinilor, Iisus alungînd pe negustorii din templu.

Pe peretele vestic se înfăţişează: Pogorîrea Duhului Sfînt, Predica de pe munte, Vindecarea demonizatului, Hristos pe muntele Măslinilor, Sărutarea lui Iuda, La Ana şi Caiafa, apoi Sf. Constantin şi Elena. O scenă rară este Adorarea Sf. Mormînt.

Un loc important îl ocupă bogatul tablou ctitoricesc, care reprezintă pe Mîntuitorul, cum primeşte prin mijlocirea Maicii Sale un şir de 10 personaje în frunte cu voevodul Ieremia Movilă, care-i prezintă biserica. Ceilalţi sînt fiul său Constantin, Domniţa Irina, apoi Maria maica Domnitorului, urmează soţia sa Doamna Elisabeta şi cele 5 fete ale lui Ieremia, (dintre care 4 ştim că au fost măritate după nobili polonezi).

In camera funerară: Pe plafon Fecioara, jos scene din viaţa lui Moisi.

In pronaos: în cele 2 calote: Filoxenia şi Pantocratorul.

Sub calote 4 soboare ecumenice. Pe pereţi viaţa foarte dezvoltată a Sf. Neculai şi a Sf. Gheorghe.

In nartex: Judecata din urmă şi chinurile Sf. Mucenic Ioan cel Nou. Aducerea moaştelor sale la Suceava.

In încheiere vom reproduce părerea cunoscătorilor, care remarcă compoziţia şi armonia culorilor, pictorul vădind cunoştinţe de artă decorativă populară romînă (Iafrali op. cit. pag. 22).

Mormintele

In despărţitura ctitoricească, în partea dreaptă se află mormîntul lui Ieremia Movilă, acoperit cu o somptuoasă placă de marmoră. Alături este mormîntul fratelui său, Simeon Vodă Movilă, împodobit cu o lespede similară. Ambele pe lîngă inscripţii au gravate stema ţării şi insignele Movileştilor: două săbii încrucişate.

In pronaos se află mormintele mai multor membri ai familiei şi rude ale Movileştilor, avînd plăci de piatră simplă (gresie).

Tezaurul mănăstirii Sucevita este aproape tot aşa de bogat ca cel al Putnei. Amintim un aer, donat de Ştefan cel Mare, în 1497 Mănăstirii Moldovita, alt Aer din 1597 de la Ieremia Movilă, împodobit cu 10.000 de mărgăritare.

Deosebit de interesante sînt Epitaful, brodat cu fire de aur şi împodobit cu mărgăritare, al lui Ieremia Movilă - Domnitorul e înfăţişat viu, într-o strălucită mantie domnească, pe cap cu o cucă neagră, avînd brodată alăturea pe o parte coroana şi insigna familiară cu literile E. M. W. M. (Eremie Movilă Voevoda Moldaviae) pe cealaltă o biserică, (ctitoria sa).

Profesorul Louis Reau susţine că aceasta-i o copie de pe portretul regelui Poloniei, Ştefan Batori: (L'art roumain, Paris, 1946, pag. 73). Al doilea epitaf este cel al lui Simeon Movilă, care-l înfăţişează mort, cu coroana pe cap, mîinile pe piept, „în

atitudine de vecinică odihnă, maiestoasă, ieratică a unui împărat asemenea cu Sfinţii" (Iorga). Este făcut de soţia sa, Doamna Marghita în anul 1600.

Aceste epitafe au figurat între obiectele de mare artă, expuse la diferite expoziţii internaţionale.

In Muzeul Mănăstirii se păstrează cruci vechi, de mare valoare artistică, unele cu inscripţii că se păstrează în ele o părticică din crucea Mîntuitorului, ca cea donată de împăratul Teodor Alexevici al Rusiei în 1680 Schitului Mare. Aflăm icoane, ca cea a Sf. Nicolae, ferecată în Mitropolia (sic) de la Rădăuţi, în 1504 şi înnoită de Mitropolitul Gheorghe Movilă în 1598, alta a Maicii Domnului, donată de acelaşi ctitor, Episcop Gheorghe Movilă.

Mai multe evangheliare împodobite cu miniaturi, ca cel de la Neagoe Basarab, altul de la Alexandru Vodă din Ţara Romînească.

De la Ieremia Movilă se păstrează un evangheliar, împodobit fiind şi cu chipurile lui Ieremia Movilă, a fiului său Constantin şi a altor membri ai familiei.

Vestminte bisericeşti ca: feloane, stihare, epigonaţii, mînecare, dvere, în majoritatea lor fiind lucrate de însăşi mînile Doamnei Marghita soţia lui Simeon Vodă Movilă. Altele sînt donaţiuni de ale lui Ştefan Vodă Tomşa, probabil pentru mănăstirea sa Solca, de unde par a fi repartizate după desfiinţarea acestei mănăstiri.

Intre obiectele care atrag atenţia vizitatorului este o capsulă de argint, în forma unui măr, care se desface în două. Inlăuntru se păstrează părul nefericitei Doamne, Elisabeta, soţia lui Ieremia Movilă, care, fiind prinsă de turci, dusă la Constantinopol şi turcită, şi-a tăiat părul şi l-a lăsat să stea pe lespedea de mormînt a soţului ei.

Cadelniţe, colivare, o capsulă cu sînge a S. M. M. Dumitru, donate de aceeaşi Doamnă Marghita, împodobesc vitrinele Muzeului.

In biblioteca Mănăstirii se găsesc multe manuscrise şi tipărituri vechi slavo-ruse din Moscova şi Chiev, precum şi romîneşti ca: Psaltirea în versuri a Mitropolitului Dosoftei.

Portretele Mitropoliţilor Petru Movilă şi Gheorghe Movilă sînt lucrări din sec. XIX, după altele mai vechi.

Din această sumară prezentare, se poate vedea valoarea artistică excepţională a acestei mănăstiri. Mănăstirea a dezvoltat în trecut şi o apreciabilă activitate culturală prin copiare de manuscrise, prin şcoala mănăstirească, legătorie de cărţi, etc.

Astăzi, în Mănăstirea de călugăriţe, sub conducerea vrednicei Stareţe Arhimandrită Alexandrina Colibaba, se munceşte sîrguincios în atelierele de ţesătorie de covoare.

In prezent, Ministerul Cultelor, de sub conducerea acad. prof. Petre Constantinescu-Iaşi, adînc cunoscător al valorilor artistice a acestei mănăstiri, a pus le dispoziţia Comisiunii Monumentelor Istorice fondurile necesare pentru reparaturi de întreţinere şi refaceri competente a bisericii acestei mănăstiri.

Prof. Preot I. Zugrav

LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

Anul acesta Luna Prieteniei Romîno-Sovietice, va fi sărbotorită prin manifestări de o deosebită amploare. Pe întreg cuprinsul țării desfășurarea acestui eveniment va constitui o sărbătoare așteptată cu un interes reînoit, căci se implinesc 10 ani de cînd Uniunea Sovietică ne-a adus libertatea ce ne-a deschis perspective luminoase și orizonturi de dezvoltare nemărginite. De aceea în inima poporului, flacăra recunoștinței arde mai vie ca oricînd.

Desfășurarea manifestărilor care au loc în fiecare an în cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice, au o profundă semnificație: Ele exprimă entuziasmul cu care poporul întîmpină acest eveniment și dovedesc — recunoștința noastră față de Marea Uniune Sovietică.

De 10 ani încoace, sub soarele rodnicei prietenii cu Uniunea Sovietică noi ne putem mîndri cu pașii pe care i-am făcut pe drumul progresului.

Sub lumina acestui soare al prieteniei cu marele popor sovietic, a prins viață visul năzuințelor de descătușare din lanțurile fascismului și al exploatării.

Dacă aruncăm o privire retrospectivă pentru a trece în revistă marile succese dobîndite în acești 10 ani de prietenie cu Uniunea Sovietică vom constata cu bucurie că poporul nostru a înscris pagini de mîndrie națională realizîndu-și năzuințele pentru care a luptat veacuri de-a rîndul. Făcînd o analiză istorică a evenimentelor din ultimi 10 ani, ne putem mîndri cu bogatul bilanț de realizări obținute pe drumul progresului. Puterea de stat trecînd în mîinile poporului, s-a făcut o

schimbare fundamentală în structura socială punîndu-se capăt exploatării. Datorită ajutorului multilateral și frățesc dat de Uniunea Sovietică țării noastre și prin folosirea creatoare a bogatei experiențe a uriașelor realizări înfăptuite de poporul sovietic în toate domeniile, noi am făcut pași uriași spre socialism.

Luna Prieteniei Romîno-Sovietice este o expresie a superiorității relațiilor de tip nou dintre țările lagărului democrat, relații bazate pe principiile nobile de ajutor reciproc de libertate, egalitate și fraternitate. Spre deosebire de țările și coloniile aservite dolarului, care sînt exploatate și nu li se dă posibilitatea să-și făuriască o industrie și o economie națională independentă, la noi, datorită ajutorului frățesc al Uniunii Sovietice am pășit la făurirea unei industrii grele naționale creatoare de mașini-unelte, care ne asigură independența și sub raport economic.

Insușirea și aplicarea tehnicii și culturii sovietice, reprezintă un uriaș factor de progres pentru țara noastră. Introducerea și extinderea metodelor noi sovietice a stimulat spiritul de inițiativă al oamenilor muncii.

Anul acesta se împlinesc 10 ani de la înființarea *ARLUS*-ului, asociație care a avut un rol covîrșitor în afirmarea și adîncirea legăturilor noastre de prietenie cu Uniunea Sovietică. In acest 10 ani *ARLUS*-ul a desfășurat o vie activitate prin acțiuni și manifestări care au constituit noi și noi posibilități de a face cunoscute în patria noastră, cele mai variate aspecte din U.R.S.S. popularizînd bogata experiență și uriașele realizări sovietice, organizînd expoziții care au oglindit în imagini vii, viața, munca și realizările popoarelor din U.R.S.S.

Dar la adîncirea și consolidarea prieteniei cu U.R.S.S. și la popularizarea luptei uriașe pe care o duce Marea Uniune Sovietică, în fruntea lagărului păcii, desigur că s-a alăturat și Biserica Ortodoxă.

Intr-adevăr prin pastoralele și stăruitoarele îndemnuri adresate credincioșilor de a se uni într-un front comun în lagărul păcii condus de Uniunea Sovietică cît și prin consfătuirile și congresele comune avute la Moscova, Biserica Ortodoxă Romînă a încheiat cu Biserica Ortodoxă Rusă acorduri menite să definească

raporturile lor în spiritul solidarității și colaborării armonioase, trasîndu-și un program comun de acțiune, care exprimă roadele minunate ale prieteniei dintre cele două popoare.

Biserica Ortodoxă Romînă nu trăiește izolată și ruptă de viața poporului, ci ajută la viața de bunăstarea și pacea popoarelor; Biserica e asemenea unui arbore ale cărui vîrfuri sînt îndreptate spre cer, dar ale cărui rădăcini sînt adînc înfipte în pămînt de unde-și trage seva. Tot astfel credinciosul nu trebuie să se izoleze de pămînt, nu trebuie să se desprindă de viața societății, ci, din contră, în măsura în care se face folositor societății în care trăiește, în acea măsură corespunde și scopului religios, în acea măsură își va cîștiga merite în fața veșniciei (Matei XXV, 35-45).

De aceea Biserica Ortodoxă Romînă sprijină lupta popoarelor pentru viață și pentru pace. „Pentru pacea a toată lumea“ se roagă creștinul, „pe pămînt pace și între oameni bună învoire“ propovăduiește Biserica. Unirea popoarelor în lagărul păcii e plăcută creștinului și el se unește cu poporul sovietic care stă în fruntea acestui lagăr.

Clerul are datoria să popularizeze mesajul de înfrățire și speranțe a lagărului păcii și să strîngă în jurul acestuia pe toți cei ce doresc pacea. „Trăiți în pace între voi“ ne îndeamnă apostolul Pavel (II. Cor. XIII, 11). Acest îndemn a străbătut veacurile și răsună puternic în sufletele noastre. De aceea, strădania pentru pace dusă de Uniunea Sovietică a găsit un puternic ecou în lume. Prin prietenia cu poporul sovietic, noi vom cîștiga noi forțe pentru opera măreață pusă în slujba păcii pe care trebuie s-o realizăm alături de Uniunea Sovietică. Astfel ne încadrăm în mod organic în marele front al păcii, a cărui crainic trebuie să fie orice creștin. Creștinul nu este un izolat în mijlocul societăți omenești, ci este solidar cu ceilalți pentru progresul colectivității.

Năzuința de a preveni războiul capătă din zi în zi, un caracter de masă tot mai impunător prin amploarea sa și ia proporții tot mai largi. Pacea este o necesitate morală a maselor populare; setea de pace con-

stituie un argument în plus pentru prietenia noastră cu Uniunea Sovietică.

Biserica îngrijindu-se de orientarea creştinului ţine seamă şi de aspiraţiile spre progres ale poporului, acceptînd realităţile progresiste, pe care le dă la iveală dezvoltarea istorică a vieţii omeneşti. Creştinul conştient manifestă interes pentru starea relaţiilor sociale şi nu poate face cauză comună cu duşmanii progresului social, ci, se simte obligat să sprijine acest progres.

Intre cler şi popor trebuie să fie indisolubilă legătura, preotul trebuind să se facă ecoul năzuinţelor celor pe care îi păstoreşte, să aibă un drum comun cu ei pe făgaşul istoriei în lupta împotriva exploatării şi înapoierii, păşind zi de zi pe calea luminoasă a progresului social.

Un fapt concludent în acest sens îl constituie desigur alegerea I. P. S. Mitropolit Sebastian în Comitetul Naţional pentru sărbătorirea Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice, precum şi în Comitetul Regional.

Prin circulara Nr. 11737 | 1954, Sf. Mitropolie a îndrumat toate protoieriile de felul în care Clerul participă activ la desfăşurarea manifestărilor în cadrul Lunii prieteniei Romîno-Sovietică:

„In cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice din acest an, vor sta: popularizarea politicii de pace a U.R.S.S., grija pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material şi cultural al oamenilor sovietici, popularizarea bogatei experienţe a Uniunii Sovietice şi a ajutorului multilateral dat de U.R.S.S. ţării noastre. Preoţii şi credincioşii bisericii noastre vor lua parte cu tot entuziasmul la desfăşurarea manifestărilor din cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice. Preoţii vor lua legătura cu comitetele de organizare raionale şi comunale a manifestărilor, sprijinind şi popularizînd între credincioşi planurile de muncă întocmite. După Sf. Liturghie, în mai multe duminici şi sărbători din cadrul lunii prieteniei, preoţii vor vorbi credincioşilor lor despre Biserica Rusă, despre contribuţia acestei biserici la dezvoltarea şi sprijinirea ortodoxiei, despre lupta acestei biserici pentru apărarea şi întărirea păcii în lume, precum şi despre legăturile istorice dintre Biserica Ortodoxă Rusă

și Biserica Ortodoxă Romînă. De asemenea preoții sînt invitați ca în cadrul Lunii Prieteniei Romîno-Sovietice, să-și îmbogățească biblioteca personală sau a parohiei cu cărți literare, tehnice în sumă de cel puțin 20 lei, pe care le vor procura prin protopopiat de la librăria Cartea Rusă sau Librăria Noastră de la reședința raionului.

In conferința preoțească de la sfîrșitul lunei septembrie, P. P. C. C. Protopopi, au prelucrat această circulară și au îndemnat cu toată stăruința pe cucernicii preoții să muncească cu sinceritate și însuflețire pentru ca Luna Prieteniei Romîno-Sovietice, să fie o adevărată sărbătoare pentru tot poporul nostru.

Intr-adevăr dacă Biserica are și un aspect haric, ea este în același timp și o societate văzută, care intră în domeniul relațiilor sociale. Creștinul nu poate face abstracție de vremea în care trăiește, mai ales cînd ea oferă condiții de progres în dezvoltarea istorică a vieții omenești. Creștinul nu trebuie să se sustragă glasului vremii, care oferă condiții de progres.

De aceea, Bisericile Ortodoxe Rusă și Romînă și-au unit glasul pentru a adera la cunoscutul apel lansat de Congresul Păcii ținut la Stokholm în martie 1950. De asemenea și la celelalte congrese pentru pace, aceste două biserici și-au unit eforturile și și-au manifestat solidaritatea într-o impresionantă acțiune de înfrățire a oamenilor cinstiți, sub steagul luptei pentru pace.

Luna Prieteniei Romîno-Sovietice constituie un nou și minunat prilej de a pune în plină lumină și a evoca unitatea spirituală care unește fiii acestor două biserici surori, conducîndu-le pe același drum, sensul virtuții creștine impunînd ca sarcină comună, intensificarea acțiunilor în sprijinul păcii.

Acordurile încheiate între aceste două Biserici cu ocazia consfătuirilor ce le-au avut în ultimii 10 ani, sînt expresia vie și puternică a indisolubilei legături de prietenie ce le unește.

Spiritul de sinceră prietenie și conlucrare cu Biserica Rusă vibrează profund în sufletele noastre, fiind conștienți și de faptul că prietenia dintre Bisericile Ortodoxe Ruse și Romîne, își trage seva tradițională din

adîncile rădăcini ce le are în istorie, fapt care constituie premizele pentru continuarea ei pe o linie ascendentă de neîncetată înflorire. De aceea, străvechile legături dintre cele două Biserici au fost adîncite și consolidate fără încetare de-a lungul ultimilor zece ani, cu ocazia consfăituirilor și congreselor mondiale avute în problema păcii.

Dar pe calea nobilelor năzuințe și strădanii spre pace și progres, aceste două Biserici surori nu-și duc izolat acțiunea ci colaborează. Insăși statele respective au înlesnit consfătuiri și acorduri între cele două Biserici surori.

Astfel lupta comună dusă de Biserica Ortodoxă Rusă și Romînă pentru apărarea păcii este un nou prilej pentru a manifesta în întreaga lume solidaritatea frățească dintre cele două popoare romîn și sovietic.

Legăturile dintre Bisericile Ortodoxă-Romînă și Rusă constituesc chezășia sporirii prieteniei dintre poporul romîn și cel sovietic.

Luna Prieteniei Romîno-Sovietice este un prilej pentru cler de a intensifica lămurirea concretă, vie și documentată în rîndurile credincioșilor, a politicii de pace dusă de Uniunea Sovietică.

Luna Prieteniei Romîno-Sovietice este o expresie a hotărîrii noastre de a ne făuri o viață mai bună și de a contribui la biruința cauzei păcii și colaborării între toate popoarele lumii.

Anul acesta Luna Prieteniei Romîno-Sovietice, se desfășoară în condițiile succeselor istorice obținute de poporul sovietic pe drumul creșterii continui a forței lagărului păcii. Prietenia Romîno-Sovietică este chezășia păcii și înfloririi patriei noastre. De aceea, Luna Prieteniei Romîno-Sovietice constituie o sărbătoare atît pentru popor cît și pentru clerul creștin-ortodox din țara noastră.

Pr. Gh. Fîntînă

CITEVA INFAȚIȘARI ALE RELAȚIILOR BISERICEȘTI ROMINO-RUSE

Sărbătorirea marii prietenii romîno-sovietice, căreia poporul romîn îi închină timp do o lună cele mai alese și variate manifestațiuni de dragoste și interes, găsește și în lumea bisericească cuvenita participare sinceră și unanimă.

Adîncirea raporturilor de prietenie cu Uniunea Sovietică reprezintă chezășia independenței noastre naționale și factorul de propășire pe drumul deschis după 23 august 1944, ziua eliberării noastre de sub jugul fascist și începutul erei noi pentru viața poporului romîn. De aceea adîncirea acestor relații, stăruința ca ele să creieze în toate inimile un climat de sinceră colaborare, este o datorie de onoare a tuturor oamenilor cinstiți din Republica Populară Romînă.

Temeiurile care stăruiesc pentru ca aceste raporturi de prietenie să crească și să propășească își află locul în tot cursul îndelungatei și zbuciumatei noastre istorii. Dar prezentul, în deosebi, care a reînnodat firul tradițiilor seculare de colaborare și ajutor frățesc între poporul rus și poporul romîn, după cel de al doilea război mondial, în cursul căruia o conducere oarbă ne-a situat împotriva vecinilor noștri, este cea mai puternică dovadă a acestei realități.

Primii ani care s-au scurs după sfîrșitul celui de al doilea război mondial, au fost ani grei și aspri, dar Uniunea Sovietică neținînd seamă de faptul că am purtat un război de cotropire asupra pămîntului și poporului ei, ne-a întins o mînă prietenească, a fost cea dintîi care ne-a ajutat, pentru a ieși din impasul greu în care ne găsiam.

Toate gesturile generoase ale popoarelor și Guvernului Uniunii Sovietice, prin care au contribuit la refacerea noastră postbelică și la emanciparea noastră ca stat independent și iubitor de pace în această parte a Europei, s-au înscris pentru totdeauna în sufletul poporului romîn. Nu este locul aici a le trece în revistă, ele fiind pe de-a întregul cunoscute și simțite de noi toți.

Ca o contribuție însă, la complectarea marelui capitol al relațiilor romîno-sovietice, nu este de prisos a ne întoarce în timp, pentru a desprinde din cărarea istoriei momente cînd poporul romîn și poporul rus s-au găsit alături pe același drum, cînd oamenii ruși au conlucrat cu oamenii romîni și cînd necazul și strîmtorarea străbunilor noștri a găsit ospitalitate și înțelegere în casele rușilor, o inimă caldă și ajutor întru nevoile lor.

Se va vorbi și se va scrie cu prilejul cinstirii acestei sărbătoriri, despre influența culturii ruse asupra celei romîne; se va vorbi și scrie despre asemănările în evoluția istorică, politică și socială a poporului rus și a acelui romîn și se va scrie despre personalitățile ruse care au trăit în țările romîne și care prin faptele lor au croit drumuri noi în viața sufletească a neamului nostru, și despre personalități romîne, care prin calitățile și geniul lor au ocupat locuri de mare cinste și răspundere în viața culturală a poporului rus, se va vorbi despre similitudinea condițiunilor geo-politice în care s-au născut și dezvoltat poporul rus și poporul romîn, despre influența slavă veche asupra fondului etnic romîn, sau despre influența istorică reciprocă în perioada medie — modernă și contemporană — toate pentru a înmulți elementele de bază ale marii prietenii cu Uniunea Sovietică.

Poporul romîn adăpat de multe ori de la izvorul bogat al pravoslaviei ruse,— nu poate uita pe soții săi de drum cu care a călătorit pe cărarea istoriei și cu care a conlucrat la păstrarea dreptei credințe — a ortodoxiei celei sfinte și mîntuitoare.

In cele ce urmează vom evoca din șirul bogat al relațiilor bisericești romîno-ruse pe acele dintre fapte, care caracterizează mai bine profunzimea și tăria acestor legături închegate de-a lungul secolelor.

A scrie tot ceea ce se leagă de oameni, sau fapte, care au înnodat aceste raporturi, nu este posibil a o face aici, în cadrul unor scurte însemnări de revistă.

Vom consemna doar pe lîngă unele date istorice care au marcat legăturile bisericești romîno-ruse și cîteva aspecte pe care le socotim concludente în aprecierea temeiurilor pe care se sprijină marea prietenie de azi cu Uniunea Sovietică.

* * *

Vom prezenta mai întîi cîteva momente care privesc latura cultural bisericească, exprimată prin acel proces de „împrumuturi reciproce" de personalități culturale bisericești care au creiat aceste relații. Începuturile legăturilor noastre bisericești cu Biserica Rusă coincid cu înjghebarea noastră politică, ca stat în această parte a Europei.

„Scrisori papale din a doua jumătate a secolului al XIV-lea vorbesc de legătura dintre biserica Moldovei și cea tutelară din Galiția, drept rezistență față de Patriarhia din Bizanț, care din această pricină dăduse Moldovei denumirea de Ruso-Vlahia.

Primele catedre bisericești din Moldova se bucură de protecția Mitropolitului Galiției, care sfințește pe episcopul Iosif ca mitropolit al Moldovei.

Relațiile cu Chievul sînt întărite prin înscăunarea ca mitropolit al Chievului și Volhiniei a învățatului Grigorie Țamblac, care venind în fruntea delegației trimise de Patriarhia de Constantinopol, rămîne un timp în Moldova, jucînd un important rol cultural ca stareț al Mănăstirii Neamț și mare dascăl al bisericii moldovenești" (cf. Recenzia D. I. Negrescu în B. O. R. Nr. 2-3/1954 pag. 350).

Relațiile cu Chievul au continuat să se dezvolte iar acțiunea Bisericii Ruse de pe la jumătatea sec. al XVII-lea, care coincide cu epoca de mare prestigiu a Bisericii Moldovene din timpul domnitorului Vasile Lupu și a mitropolitului Varlaam, pare să însemne un rol panortodox.

Acest scut de apărare, sub forma unei viguroase

mișcări de reînviere a ortodoxiei pornește așa dar la începutul secolului al XVII-lea din Chiev.

Chievul, centrul ortodoxiei rusești, are meritul de a fi inițiat și susținut mișcarea de reînviere a ortodoxiei de pretutindeni, iar acela care are meritul de a fi organizat noul suflu de viață ortodoxă este un romîn, Petru Movilă, „os“ de domn moldovean, care avea ca bunic pe călugărul Ioanichie, ca tată și unchi pe ctitorii de la Sucevița (Simion Movilă și Marghita) iar ca mamă pe aceea care a devenit călugărița Melania.

Personalitatea covîrșitoare a lui Petru Movilă, a acestui ierarh strălucit care a creiat o întreagă epocă, fapt pentru care și l-au revendicat patru popoare ca fiu al lor, ne-au lăsat nouă romînilor de pretutindeni ca și Dimitrie Cantemir, cu o jumătate de veac mai tîrziu, un mare învățămînt, care poate fi socotit drept testament sfînt al geniului și vieții lor cu adevărat strălucite.

In primul rînd, prin vasta lor cultură și erudiție, avînd de ales între atracția occidentului catolic și harisma ortodoxismului răsăritean, ei au înțeles totuși să rămînă cu tot sufletul lor de partea ortodoxismului.

Pe de altă parte, acțiunea culturală folositoare rușilor și romînilor, a lui Petru Movilă, mai întîi egumen la Pecersca, apoi mitropolit de Chiev, Haliciu și a toată Rusia, a fost vastă și profundă. „O seamă de cărți pentru slujbă, ca și pentru luminarea minții asupra adevărului legii creștinești înțelese „pravoslavnic“ iese de sub teascurile și sub îndrumarea marelui Ierarh. O mare parte din manuscriptele pe care el le întrebuința pentru edițiile sale erau culese din țările noastre. Miron Barnovschi, rudă a tînărului mitropolit, îi trimise pentru tipărirea Octoihului un manuscript de la Neamț, și cartea ieși în două forme, un număr de exemplare avînd nu stema mitropoliților Chievului, ci aceea a Domnului Moldovei“.

După modelul școlii din Chiev, de la „Obitel Brațcaia“ Mitropolitul Varlaam al Moldovei, la cererea Domnului, întemeiază școala domnească în Iași și primul ei director fu însuși rectorul de pînă atunci al școlii din Chiev, Ieromonahul Sofronie Pociațchi, care avea

menirea să dea „nu numai buni scriitori de hrisoave solemne, înțelegători de slavonă bisericească, ci poate și un cărturar adevărat, cum a fost spătarul Nicolae Milescu“.

După pilda domnului moldovean, la sfatul egumenului Meletie de la Govora, purcese și el la tipărirea cărților sfinte, și primii meșteri tipografi ai noii lucrări culturale au fost tot doi ruși: Timotei Alexandrovici și Ivan Glebcovici.

Opera culturală a Mitropolitului Dosoftei este continuată sub aceleași auspicii de colaborare cu vecinii de la răsărit. Șirul tipăriturilor au fost reluate de acest mitropolit cărturar, dar de data aceasta el nu mai ceru să i se tipărească cărțile peste hotare ci, cu banii Domnului căpătă de la Patriarhul Ioachim al Moscovei, literele rusești pentru această tipografie nou înființată.

Prin spătarul N. Milescu, întors din China, se căpătară literile rusești, mărunte și rotunde, aduse de diacul Ionașco al lui Bilăi, — deci Bilevici — cu care se începu tipărirea cărților romînești la 1679 de meșterul rus Vasile Stavnițchi, ajutat pentru săpăturile în lemn de faurul romîn Stancul, și pe lîngă ei de unul Mitrofan din noua mănăstire de cărturari a Bisericanilor, care dădu și Rusiei un Episcop, pe Pahomie de Voronej, despre care vom vorbi mai departe.

Acțiunea culturală a acestor doi ierarhi moldoveni Varlaam și Dosoftei, cu sprijin material și tehnic din partea confraților de aceeași lege din cetatea ortodoxiei ruse reprezintă un pas uriaș, în istoria dezvoltării noastre culturale.

După exemplul celor din Moldova, Mitropoliții munteni, Varlaam și Teodosie, pășesc și ei la tălmăcirea pe romînește a cărților sfinte, cu tipar de formă rusească, luat din Moldova fără îndoială.

Varlaam plătește unor „dascăli“ dintre cei de limba slavonă să-i traducă o lucrare ieșită la Lemberg, a lui Ioanichie Galetevschi, arhimandrit de Cernigov și ea apare la 1678 cu planșe săpate de rusul Ivan Bacov.

Contactul spiritual între Biserica Rusă și Romînă, a fost menținut în acest ritm pînă în urmă cu treizeci de ani, 1917-1918 adică pînă după sinodul pan-rus la

care a participat și o delegație din partea Bisericii Romîne în frunte cu Episcopul Nicodim, fost Patriarh al Biserici noastre. Ele s-au cultivat prin tinerii teologi care au făcut studii la școlile teologice din Chiev, Moscova și Petersburg și care au dat teologiei romînești multe traduceri din comoara scumpă a scrierilor teologice rusești.

Nu putem încheia acest capitol, privit din punctul de vedere al conlucrării pe linia cărturăriei bisericești, fără a aminti de rodul cel mai prețios pe care ni l-a dat colaborarea prezentă bisericească ruso-romînă prin traducerea în romînește a predicilor aceluia care este numit pe bună dreptate „Gură de Aur“ al zilelor noastre: Cuvîntările bisericești în trei volume ale Mitropolitului Nicolae al Krutițelor și Colomnei.

In predicile lui Nicolae Krutițchi „simți prezența părintelui, duhovnicului, prietenului, fratelui, îngerului, care te povățuește, te călăuzește, te ajută, te mîngîie, te bucură... Ilustrații, asemănări, pilde întîmplări din viața de toate zilele a oamenilor, în deosebi din viețile sfinților, din experiența personală, din istoria eroică a Bisericii Răsăritene și a Bisericii Ortodoxe din Rusia, din monumentele de evlavie ale credincioșilor ruși, din natura înconjurătoare, din Sf. Scriptură însăși, fac aceste predici instructive, adevărurile lor concrete, abstracțiunile ușor descifrabile și înțelese, le dau cu un cuvînt realitate, actualitate sau contemporaneitate“ (cf. Dr. Gr. Cristescu în Ortodoxia, Nr. 1/1951, pag. 145).

Predicile lui N. Krutițchi ne familiarizează cu nevoitorii Bisericii Ruse: Cuviosul Serghie din Radonej, Cuviosul Serafim din Sarov, Ierarhul Dimitrie al Rostovului, cel iubitor de sfinți, Ierarhul Filaret al Moscovei.

De aceea scriind despre colaborarea ruso-romînă pe tărîm bisericesc nu se poate trece peste aceste pagini de antologie, clasice ca fond și ca formă, care ar putea figura valoros într-un florilegiu ortodox omiletic (Idem Dr. Cristescu op. cit. pag. 146) și despre valoarea lor la promovarea și întărirea prieteniei între poporul romîn și poporul rus.

* * *

Colaborarea romînă rusă de-a lungul veacurilor este exprimată și prin influențele ce a exercitat arta rusă asupra celei romînești, în deosebi în ceea ce privește arhitectura religioasă.

Problema, privită din acest punct de vedere a făcut obiectul recentului studiu temeinic al d-lui prof. acad. P. Constantinescu-Iași, cu titlul „Influențe ale arhitecturii vechi rusești, asupra vechei arhitecturi romînești“ în special capitolul II „Elemente ale arhitecturii bisericești“.

Unele din monumentele bisericești sînt o copie fidelă a celor din Rusia, iar de la altele s-au împrumutat diferite detalii.

Aceste înrîuriri asupra stilului arhitectonic al edificiilor noastre bisericești, sînt dovada permanentelor întîlniri a meșterilor ruși cu nevoile acelora care le solicitau priceperea și meșteșugul lor.

Deci, schimburile artistice între ruși și pămînturile romînești nu este un fenomen sporadic; el este confirmat prin numeroase obiecte de artă: „icoane, cruci, vesminte și ustensile bisericești, cărți cu scoarțe și miniaturi artistice, țesături și alte obiecte legate de cult, aceste obiecte au avut o largă circulație și au contribuit la stabilirea de legături artistice și în domeniul artei: în pictura de pe pereți și în arhitectură“.

„Icoanele în frescă, chiar frescele de pe pereții exteriori, — această caracteristică a artei din Moldova — ca și cealaltă pictură de pe pereți, adeseori reflectă influența școalei rusești, în special trăsăturile realismului, ce apar în sec. al XVI-lea nu sînt de cît urmarea influenței renumitelor școli rusești de la Novgorod, Vladimir și alte centre“ (cf. I. Negrescu, Recenzie la studiul citat mai sus, în B. O. R. Nr. 2-3/1954, pag. 351).

Arhitectura romînească veche aparține în genere aceluiaș grup de școli, însușindu-și formele bizantine, ca și arhitectura rusă, transformîndu-le în spirit național, cu ajutorul înrîuririlor care i-au venit din răsărit (idem pag. 351). De multe ori țarii ruși și alți ctitori au zidit biserici și au susținut biserici și mănăstiri. De pildă Ivan al IV-lea este considerat ziditorul unei mănăstiri din Moldova și este înscris în pomelnicul Mă-

năstirii Bistrița-Vîlcea; Petru I este înscris în pomelnicul Mănăstirii Golia din Iași, Potemkin a restaurat biserica Sf. Nicolae din Iași, ctitoria lui Ștefan cel Mare.

Impărăteasa Elisabeta este înscrisă în pomelnicul bisericii Sf. Nicolae din Schei, iar inscripția bisericii din satul Izvoarele-Prahova pomenește pe împăratul Rusiei, Nicolae I la locul obișnuit stăpînitorilor țării în celelalte inscripții. Contribuția acestor ctitori de locașuri dumnezeești pe pămînt romînesc, care i-a îndreptățit la recunoștința credincioșilor romîni, s-a manifestat prin transplantarea la noi a stilului și artei ruse în materie de construcție. Tipurile arhitectonice folosite de constructorii romîni, chiar cînd ei singuri au executat lucrarea, sînt în mare parte după modelele rusești.

Planul treflat de proveniență armeană, planul în cruce greacă, cunoscut în arhitectura rusă încă din timpul statului Chievian, planul mai modest longitudinal după care s-au zidit biserici la noi, a fost folosit și de arhitecții ruși.

Introducerea în construcțiile de la noi a „sepulcralului“ între naos și nartex, pridvorul circular sînt caracteristici vechi la multe biserici din Armenia și Gruzia. Ele se întîlnesc numai în arhitectura bisericească a școalei ruse și armene. De aici au trecut la noi.

Asemănări caracteristice găsim nu numai în construcții, privindu-le în ansamblu, ci și în amănunte. Construirea bolților, construirea turlelor zvelte și înnalte la bisericile romînești, construirea acoperișurilor ascuțite, influență a arhitecturii vechi armenești și georgiene, tipul bisericilor cu trei cupole în rînd, etc., pe care le întîlnim la nenumărate biserici romînești, confirmă adevărul înfluenței pe care au exercitat-o constructorii ruși asupra construcțiilor bisericești de la noi.

Prototipul turnurilor laterale, a căror caracteristică deosebită se întîlnește prima dată la biserica Călinești-Prahova, se găsește în bisericile rusești (Catedrala: Schimbarea la față din Cernigov și din Ovruci. Sistemul turnurilor de la fațadă, obișnuite mai mult în Siria și Asia Mică la primele construcții creștine: (veacurile V-VII) au trecut de acolo prin Armenia și Georgia în

Rusia și de acolo la noi (Biserica Mirăuți-Suceava) (cf. I. Negrescu, recenzia cit. pag. 353).

Clopotnițele de asemenea, distinse prin înălțimea lor, așezate lîngă biserici sau la intrare, adevărate capodopere arhitectonice, sînt în cele mai multe cazuri, după modelul rusesc.

Nu lipsesc influențele nici în construcția bisericilor de lemn. „Incă de mult istoricul rus Iațimirschi, a atras atenția asupra asemănării unor biserici de lemn romînești (Pocrov și Vînători Neamț) cu cele din Rusia. Meșteri romîni au folosit ca model tipul rusesc al bisericii înalte cu trei turle (biserica Mihailovska din Zinicov Podolia, ibidem pag. 354).

Fructul acestor împrumuturi artistice de-a lungul veacurilor îl constituie, nu numai monumentalele opere de artă care sînt o mîndrie a țării, ci ele întruchipează geniul creator al vechilor meșteri și arhitecți, care au realizat nu numai mărețe opere de artă, ci și comuniunea sufletească între poporul rus și cel romîn.

Tot atît de evidentă este influența și în domeniul picturii bisericești și a artei decorative. Mărturie avem interiorul Treiierarhilor împodobit de celebrii mozaiști ai Moscovei Proca, Nichitin, Iacovlev.

In ce privește muzica bisericească rusă, ea a exercitat importantă influență asupra melodiilor corale bisericești. Repertoriul coral religios romîn odată cu întoarcerea de la studii de specialitate din Rusia a marelui compozitor și dirijor Gavril Muzicescu s-a îmbogățit cu valoroase compoziții de acest gen. La stăruința Episcopului Melchisedec fost membru al Academiei Romîne și al Academiei din Chiev, cu sprijinul Consulului rus Paul Romanenco, Gavril Muzicescu face conservatorul din Petrograd, și după un scurt popas ca dirijor al corului Capelei „Sf. Isac“ din Petrograd, se întoarce în țară, la Iași, unde printr-o stăruință fără preget, reușește să înjghebeze cea dintîi formație corală, care are la bază muzica religioasă rusă. In prezent nu există cor bisericesc care să nu prezinte în repertoriul său, muzică de a lui Muzicescu, creiată după stilul muzicii lui Bahmatiev, Lamachin, Bortneanschi, Ceaikovski, Berezovschi, etc.

* * *

Tăria ortodoxiei romînești, care ne-a păstrat nealterat spiritul Evangheliei, dogma și datina străbună, care a stat ca o stîncă în calea uneltirilor vrăjmașe, s-a întărit la răscruci de vitrege împrejurări, dînd mîna cu Biserica soră Rusă. Comuniunea religioasă cu spiritul ortodox rus, au revărsat asupra pămîntului romînesc acele curente de viață religioasă, inspirate de ruși, sau aduse de la ei, făcînd să se trezească la o nouă viață mănăstirile noastre.

Introducerea schivniciei după regulile Sf. Dimitrie al Rostovului și Paisianismul sînt roade ale colaborării bisericești ruso-romîne. Meritul pentru introducerea regulilor shivniciei ale lui Dumitrie al Rostovului îl are acel Pahomie, care a stat în necontenită atingere cu Rușii. „Din ținutul Bistriței, de la „Gledin“ din părinți țărani, muncitori în acest „Vidic“ al Sașilor, el s-a făcut întîi călugăr la Neamțu, dar „de vreme ce cumplite vremi erau pe atunci, care cei ce citesc istoriile știe, neînvoiri între stăpîniri, tulburări dese, bătălii și robii, temîndu-se drept aceea de acele grele primejdii“ (Melchisedec, Cronica Romanului, pag 323), cu soborul de acolo fugi noul monah la Strîmba. La întoarcere „după ce s-a făcut pace între stăpîniri (1700) el fu făcut preot, apoi eclesiarh și în sfîrșit egumen al Neamțului“.

„Intr-aceea vreme se bucura Rusia Mică de al doilea Gură de Aur... al căruia veste străbătea pretutindenea“ (Melchisedec idem pag. 324).

Faima lui Dimitrie al Rostovului, Sfîntul de la Pecersca, îl face să alerge acolo... Aici la noul învățător de schivnicie petrece el cîtva timp. Ani întregi de zile, întovărăși pe Dimitrie în călătoriile lui de propovăduire și fu mîndru cînd căpătă din mînile călăuzului său sufletesc „Rostul de aur“ al acestuia, carte care găsi la romîni atîta căutare.

„Intors în țară Pahomie, se ascunsese în munte, la schitul întemeiat de dînsul, al Pocrovului, unde începu a se nevoi îndoit și a petrece o viață plăcută lui Dumnezeu. Aici taie el copacii neroditori și sădi în locul

lor meri, peri și alți copaci roditori, și se strînseseră în jurul său și cîțiva ucenici, care doreau să ducă viața de pustnici (cf. Melchisedec, Cronica Romanului pag. 327).

La moartea episcopului Lavrentie al Romanului, Mihai Vodă Racoviță l-a ales episcop, unde a păstorit 7 ani pînă în 1714, cînd s-a retras la sihăstria sa, de unde s-a retras în 1717 la Lavra Pecersca din Chiev, unde a trăit pînă în 1724. In testamentul pe care l-a trimis Schitului Pocrov — Pahomie a urmărit, ca prin acest document nespus de interesant pentru istoria vieții noastre religioase, să oglindească principii de viață călugărească ascetice sau sihăstrești, introduse de el, după regulile Sfîntului Dimitrie al Rostovului, care de aici s-au răspîndit și în alte părți ale Moldovei. De acum un interes tot mai mare se manifestă pentru acest mod de viață mănăstirească. Se înființează Sihăstrii la Putna într-o înjghebare de lemn a lui Ilie Cantacuzino și călugărul Silvestru sau călugărul Arsenie scriau acolo vieți de pustnici, ori cărți de ale lui Dimitrie de Rostov.

De asemenea Sila, ocrotitorul Mitropolitului Antonie și un sihastru Natan, urmară mai departe normele de retragere, studioase ale noului sfînt Dimitrie. Cutare manuscript de „Lestvița“ sau „Scara virtuților“ a lui Ioan Sinaitul, arată și pînă azi acțiunea acestui curent rusesc în mănăstirea lui Ștefan cel Mare.

Călugări ca ierodiaconul Benedict Pavlinkovschi dovedesc că oaspeții din răsăritul evlaviei celei mai nouă, aflară adăpost la Putna.

Biblioteca, în sfîrșit era plină de tipărituri liovene, chievene, și „moschicești“ ba chiar de altele din Vilna, din Cernigov.

Astfel schimbul de înrîuriri între ortodoxia romînească și cea rusească, culminează prin acest cuvios Pahomie și prin introducerea de către dînsul a schivniciei după normele Sf. Dimitrie al Rostovului, precum și prin introducerea normelor liturgice „Moschicești“ în anume tipărituri rîmnicene — Triodul din 1730, Molitfelnicul din 1747, — schimb de înrîuriri care erau menite să aibă mari rosturi în dezvoltarea mai departe

a istoriei noastre în Moldova, în țara Romînească și chiar în Ardeal.

Un vrednic continuator întru promovarea folositoarelor legături cu biserica rusească și a noului curent rusesc primit de Dimitrie al Rostovului și călător neobosit pe drumuri rusești a fost și renumitul „îndreptător“ din timpul Mitropolitului Iacob, adică inspector al școalelor domnești și Director al Academiei Teologice de la Putna — Vartolomeu Măzăreanu — care cunoscînd perfect limba rusă a introdus învățătura acestei limbi și la academia Teologică de la Putna, convins fiind că unui teolog ortodox, cunoștința limbii și literaturii teologice ruse este de neapărată trebuință.

Dar curentul care a renăscut un sistem nou și un ritm nou de viață — pe pămîntul romînesc — a fost Paisianismul adus de „*malorosianul*“ Paisie Velicicovschi.

Acest nou suflu religios, a fost ca o ploaie binecuvîntată care a udat cîmpul duhovnicesc al vieții religioase romînești. Așa cum a arătat în rîndurile scrise, dar mai ales suflul și rîvna cea nescrisă — curentul paisian — s-a împrăștiat, de la Dragomirna și în deosebi de la Secu-Neamț, unde a fost locul său de organizare și de întîie trăire în toată lumea ortodoxă, pe toate plaiurile moldovene, în mănăstirile ei, peste întinsul chinoviilor din țara romînească — la Cernica, la Căldărușani, a ajuns chiar la Sfîntul Munte, în Rusia prin sihăstriile ei, mai ales la Ostina, la Valaam și în alte schituri, chiar și la cele de călugărițe.

Peste una sută zece mănăstiri și schituri s-au renăscut prin această înnoitoare influență paisiană și numai puțin de două sute doisprezece ucenici, vestiți contemporani cu Paisie, monahi, stareți, și mulți dintre ei vlădici, au trăit în înfrigurarea rînduelilor paisiene, aducînd același duh de viață mănăstirească pînă în pragul vremurilor noastre.

Pin rîvna sa cărturărească, care ajunsese la cea mai mare cinste în mănăstiri, Paisie a inaugurat munca de traducerea, cercetarea și transcrierea a sute de cărți, care au pornit apoi în lumea romînească și au ținut pe înaintașii noștri pe făgașul neclintit al ortodoxiei.

Nu există o pagină mai luminoasă în istoria ra-

porturilor bisericești romîno-ruse ca aceasta pe care a scris-o în viața religioasă a poporului romîn „maloro-sianul“ Paisie Velicicovschi, al căruia duh de viață înnoitor, a ajuns pînă în zilele noastre, prin urmașii și prin urmașii urmașilor ucenicilor săi.

* * *

Un capitol bogat în istoria relațiilor bisericești romîno-ruse, îl constituie atitudinea plină de înțelegere și de dragostea frățească față de Biserica Ortodoxă din Ardeal, atunci cînd vitregia vremurilor o aruncase pe aceasta în vîltoarea tentativelor de convertire, fie din partea calvinilor, fie din partea catolicilor.

Cu sfîrșitul jumătății întîia a sec. al 17-lea Biserica Ortodoxă Rusă începe să-și îndeplinească un mare rol panortodox. Iar odată cu începutul veac. al 18-lea marele imperiu de la nord cîrmuit de spiritul genial al Țarului Petru deschise o largă poartă culturii europene, iar în politica externă Rusia își tăie un drum sigur, pe care-l va bate de acum statornic, în calitate de mare putere europeană, fără a pierde din vedere (însă în aceeași vreme) „misiunea ei istorică“ față de creștinii răsăriteni. Și Biserica Rusă cu prestigiul și autoritatea ei, cu mijloacele de care dispune și-a împlinit acest rol cu vrednicie. Ea a ținut legătura cu toate Bisericile Ortodoxe naționale și cu aceasta a permis afirmarea spiritului unitar ortodox, care nu a cedat tuturor ademenirilor și amenințărilor. In ceea ce privește tentativa protestantă, după cum spunea teologul rus Alexei Homiacov, protestantismul s-a oprit pretutindeni unde a dat de frontul ortodoxismului. El a bîntuit numai în țările catolice. Cum a vrut să treacă la ortodocși, el s-a oprit.

Pentru neclintirea noastră de pe poziția ortodoxă sprijinul dat de Biserica Rusă a fost substanțial și hotărîtor. In ceea ce privește acțiunea de convertire în masă a ortodocșilor la catolicism, știm, de exemplu, că stăpînirea imperială a Mariei Tereza, a plămădit tot felul de crime în cancelariile magnaților catolici, pe care le puneau în cîrcă romînilor ortodocși, pentu a justifica

măsurile lor de opresiune. In acest timp, factorul care întreţinea legături cu romînii, informîndu-se de suferinţa lor şi ajutîndu-i era ministrul rus de la Viena, Mihailo Bestuzev Ryumin, fapt pentru care a fost socotit de curtea imperială austriacă ca „un amestec în afacerile interne“ şi a determinat pe aceasta să ceară revocarea lui.

Acest rol „al Muscului“ ataşat cauzei romînilor ortodocşi este pomenit de un popa Cozma din Deal prin 1775 că a intervenit pentru el la curtea din Viena ca să fie slobozit din temniţa din Alba Iulia. Deşi intervenţiile acestea hotărîte în favoarea romînilor neuniţi n-au putut să aibă deocamdată un efect decisiv, totuşi ele crescură în popor speranţa că găsind o protectoare puternică a credinţei ortodoxe, cauza lor va secera în cele din urmă o dreaptă învingere.

Astfel maiorul Mihailovici şi popa Ivan din Acilin înjghebează cu ajutorul Rusiei o acţiune care a dat loc la multe demersuri diplomatice între Casa Austriei şi Curtea de la Petersburg.

In plîngerile pe care romînii le îndreptau „Craiului“ de la Schönbrun, ei cereau totdeauna ca în cercetarea pricinilor lor să fie chemaţi ca arbitri şi comisari trimişi de Rusia.

Interesante sînt concluziile acestui diplomat rus şi propunerile pe care le face guvernul său pentru remedierea situaţiei romînilor ortodocşi.

1. — Plîngerile creştinilor ortodocşi să fie recunoscute ca atare din partea curţii vieneze.

2. — Bisericile luate de la ortodocşi să li se restituie.

3. — Să se garanteze aceasta din partea tuturor ţărilor care iau parte la tratativele de pace.

4. — Rusia din partea sa trebuie să-şi dea silinţa ca să întărească cît se poate mai bine situaţia Bisericii Ortodoxe cînd va mai încheia vreo alianţă cu alte state.

La 20 octombrie 1760 ministrului rus de la Viena — Keyserling i s-a trimis un rescript împărătesc în care ţarina Elisabeta constata că deşi contele Kaunitz a negat prigonirile ce se fac asupra creştinilor ortodocşi, totuşi acestea sînt confirmate şi din altă parte

de aceea îndrumă pe Keyserling, ca să intervină din nou în favorul „acelor bieţi oameni ce pătimesc“.

Trebuie să constatăm aşa dar că acţiunea stăruitoare a curţii de la Petersburg pe lîngă curtea vieneză a contribuit într-o mare măsură la limpezirea chestiunii religioase în Ardealul ortodox.

Decretul de toleranţă din 13 iulie 1759 al curţii vieneze şi numirea episcopului Dionisie Novacovici pot să fie atribuite în parte repetatelor intervenţii ale Rusiei în favoarea ortodocşilor din Ardeal.

Plîngerile preoţilor şi călugărilor fugari pe malurile Nevei, cum a fost cazul acelui călugăr Nicodim „ieromonah şi deputat din Ardeal“ care a expus acolo obida bieţilor romîni ortodocşi, au găsit înţelegere la fraţii ruşi de o credinţă, iar acţiunile diplomatice şi pertractările între curţile de la Viena şi Petersburg au insuflat spiritul de rezistenţă şi de nădejde în popor.

Pe lîngă sprijinul moral, pe lîngă bunăvoinţa ocrotitoare a vecinilor din răsăritul pravoslavnic, pentru ortodocşii strîmtoraţi, pentru bisericile lor persecutate şi lipsite, dărnicia frăţească rusă s-a manifestat prin acordarea dreptului de a colecta bani, cărţi şi odoare pe pămîntul Rusiei. Singura nădejde a celor ce aveau de suferit cătuşe, temniţe şi moartea, chinuiţi în multe chipuri pentru legea ortodoxă, pe care nu înţelegeau să o lepede, era răsăritul ortodox.

Călugării ruşi veneau cu mărfuri, se zideau biserici cu bani adunaţi din mila ruşilor pravoslavnici, iar Mitropolitul lorest, izgonit de furia catolică aleargă la Impăratul Alexei Mihailovici, pentru a-şi putea plăti gloaba impusă de Crai.

Afară de aceste cîteva sumare înfăţişări, relaţiile bisericeşti romîno-ruse formează un capitol vast în istoria vecinătăţii noastre cu marele popor de la răsărit. Ele au fost întotdeauna o realitate vie şi numai a le număra în trecere, ar trebui să se scrie volume întregi. Rîndurile noastre nu au alt rost de cît să amintească de acele fapte care, socotim, marchează evenimente şi aminteşte de oameni care întruchipează pietre de hotar în istoria acestor relaţiuni.

Reluarea relaţiilor normale între statul nostru şi

marea putere sovietică după acest act istoric, a dus și la reluarea legăturilor bisericești cu marea Biserică Rusă. Ele au început prin vizita Patriarhului Nicodim în toamna anului 1946 la Moscova între 24 octombrie — 6 noembrie 1946.

După ani de frămîntări și zbucium, după restriștea lăsată în urmă de furia războaielor pustiitore, întîlnirea între cei doi ierarhi ai ortodoxiei, însemna o mare biruință și un strălucit triumf al Bisericii lui Hristos.

In primăvara anului 1947, între 29 mai și 11 iunie, I. P. Fericitul Patriarh Alexei, însoțit de Mitropolitul Grigorie al Leningradului, de Arhiepiscopul Vitalie al Dimitrovsculuí, etc., a întors această vizită.

„Scopul venirii noastre pe pămîntul romînesc, spune Sanctitatea Sa în Catedrala din București, este cimentarea legăturilor spirituale ale popoarelor și Bisericilor noastre, care de altfel au existat întotdeauna între noi.

Păsind pe această cale noi vrem ca problemele mari, privind întreaga ortodoxie, să le soluționăm de comun acord și cu consimțămîntul capilor Bisericilor naționale ortodoxe (cf. Călătoria P. Fericitului Alexei, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, în Romînia Buc. 1948, pg. 34—35).

La instalarea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Romîne, I. P. Fericitul Justinian de la 2 iunie 1948, Patriarhul Moscovei a trimis o delegație în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae al Krutițelor și o scrisoare în care între altele scrie: „Uniți în rugăciuni comune și cu gînduri de sinceră și curată prietenie, să se întărească și să se cimenteze cu cele mai strînse legături, unirea noastră frățească și spirituală, care să fie atît pentru binele și prosperitatea Bisericilor noastre cît și pentru binele și folosul popoarelor noastre“.

Dacă din 1944 și pînă în 1948 relațiile Bisericii Romîne cu Biserica Rusă s-au caracterizat prin luări de contact, începînd însă din anul 1948, odată cu conferința întîistătătorilor și reprezentanților Bisericilor Ortodoxe Autocefale între 8—18 iulie 1948 de la Moscova, se inaugurează relații de apropiată colaborare, atît pe teren bisericesc cît și pe drumul marii acțiuni

a luptei comune pentru o pace trainică între popoare. Aceste întîlniri au continuat de atunci regulat, ori de cîte ori interesele comune bisericești, sau cele referitoare la problema păcii, ca cea mai arzătoare a zilelor noastre, le cer. In 1949, 1951, 1952, întîlnirile între ierarhii bisericilor noastre continuă cu rezultate binefăcătoare pentru ortodoxie și pentru pacea mondială.

In 1950 s-a desfășurat la Moscova vizita I. P. S. Patriarh Justinian, I. P. S. Mitropolit Sebastian și a P. S. Episcopului Teofil.

In 1951, I. P. S. Patriarh Justinian primind invitația Preafericitului Patriarh Alexei, de a participa la marele praznic al Sf. Serghie de Radonej, a plecat la Moscova însoțit de o delegație a Sf. Sinod, unde întîlnindu-se cu alți reprezentanți ai Bisericilor Ortodoxe Autocefale a adresat istorica *Chemare* către credincioșii din toată lumea, îndemnîndu-i să-și unească forțele pentru menținerea păcii.

Cu același înalt spirit de colaborare pentru înfăptuirile în lume a marilor idealuri de pace și bunăvoire a fost și întîlnirea reprezentanților Bisericii Ortodoxe Romîne, conduși de I. P. S. Mitropolit Sebastian dintre 9-12 mai 1952 de la Moscova, cu reprezentanții Bisericii Ortodoxe Ruse, care au inițiat și condus acțiunea unită împotriva acelora care tulbură cuvîntul păcii și agită pentru deslănțuirea unui nou război mondial. Cu acest prilej purtătorul de cuvînt al delegației romîne I. P. S. Mitropolit Sebastian prin vibrantul discurs ce a rostit în fața conferinței a împărtășit celor prezenți, și în special credincioșilor și popoarelor Uniunii Sovietice, dragostea fierbinte a credincioșilor din Republica Populară Romînă, pentru eliberatorii noștri.

Urmînd întru totul învățătura aceluia care s-a jertfit pentru împăcarea lumii cu Dumnezeu, dar și pentru buna învoire între oameni, Biserica Ortodoxă Rusă, conlucră cu sora ei din Republica Populară Romînă și cu toate celelalte Biserici Ortodoxe, la înjghebarea și întărirea marelui front al păcii și înfrățirii oamenilor de pe tot globul. Inimile și interesele popoarelor noastre s-au integrat definitiv în ritmul tradițional al „vechii

simfonii spirituale", experimentat și verificat în mersul unei lungi istorii.

Și aceste acorduri nu ar putea exista, nu ar putea avea rădăcini adînci, dacă nu ne-am putea iubi unii pe alții, „precum se exprimă într-un comentar al liturghiei celebrul scriitor rus Gogol, fără un acord al inimilor restabilite în pacea inițială, către care rîvnește idealul și misiunea Bisericii. Poporul sovietic și poporul romîn sînt indicate de o experiență istorică, să demonstreze că și în viața contemporană se pot transpune pe liniile relațiilor dintre popoare acordurile imnului de pace și de frăție, pe care-l intonăm la slujba bisericească în slavoslovia cea mare". (Cuvîntul Pr. Prof. P. Vintilescu, la primirea I. P. S. Patriarh Alexei, 1947). Rîvna luminată a conducătorilor spirituali a acestor două popoare, lucrează intens, atît pentru promovarea multelor principii ale ortodoxiei pravoslavnice, cît și pentru realizarea în lume cu un ceas mai devreme a idealurilor evanghelice de pace și bună voire între oameni.

Vizitele reciproce de astăzi nu sînt simple întîlniri de curtoazie, ci solii ale păcii și căutări de drumuri noi și eficace, pentru dezlegarea problemelor pe care ni le pune ceasul de față, atît pentru întărirea frontului ortodox, cît și pe plan internațional: apărarea civilizației, a independenței și libertății popoarelor. Și vizita din vara aceasta a I. P. S. Mitropolit N. Krutițchi a avut acest caracter.

Slujitorii altarelor și credincioșii, privind în trecut la întîlnirile străbunilor noștri pe drumul istoriei cu poporul rus, la colaborarea frățească din veacurile apuse și la aspirațiile sale prezente pentru împlinirea cărora avem chezășie, colaborarea și prietenia cu popoarele Uniunii Sovietice, nu vor înceta prin munca și dragostea lor frățească, de a contribui la promovarea acestei prietenii și la realizarea acelor trainice legături frățești, pe care nici o forță să nu le poată sminti! Pentru că... *„nu este mai mare dragoste decît să-și dea cineva viața pentru prietenii săi"* (Ioan XV, 13).

Pr. Valerian Brînzei

ACŢIUNI PENTRU APARAREA PĂCII ŞI IMBUNATAŢIREA CONDIŢIUNILOR DE TRAI

I. – Declaraţia Prof. Frédéric Joliot-Curie

In ziua de 8 septembrie a. c., Secretariatul Consiliului Mondial al Păcii a dat publicităţii declaraţiile Profesorului Frédéric Joliot-Curie, preşedintele Consiliului Mondial al Păcii.

Din aceste declaraţii se desprinde ideia că, în ultimul timp sforţările partizanilor păcii din toată lumea au fost încununate „de mari şi importante succese".

Cea mai mare piedecă care stătea în calea tratativelor, prin care se pot rezolva problemele litigioase, încercarea de a organiza Europa într-o aşa zisă comunitate defensivă, a fost respinsă de Adunarea Naţională franceză în urma luptei pe care a dus-o poporul francez.

„Conferinţa de la Geneva a arătat, declară în continuare profesorul Frédéric Joliot-Curie, că metoda tratativelor şi a concesiilor reciproce permite rezolvarea celor mai diferite şi mai primejdioase conflicte".

Tratativele sînt cel mai potrivit mijloc pentru reglementarea divergenţelor, acum cînd, tunurile au amuţit. Atmosfera de destindere la care s-a ajuns este cel mai bun climat pentru un acord care ar deschide o cale nouă în relaţiile dintre popoare.

Conducătorii popoarelor trebuie să ţină seama de opinia publică mondială care „s-a pronunţat în mod hotărît pentru destinderea încordării internaţionale", pentru încetarea războiului din Vietnam şi pentru respingerea aşa numitei „comunităţi europene de apărare".

Pacea armată sau tratative de pe poziţii de forţă nu au ce căuta în graiul şi în acţiunile popoarelor.

Partizanii păcii din toată lumea trebuie să-şi sporească puterile pentru a se rezolva problemele litigioase prin tratative, pentru „a determina cu hotărîre statele să se angajeze pe calea dezarmării şi a interzicerii armelor de exterminare în masă".

II. – Declaraţiile Biroului Consiliului Mondial al Păcii

Intre 13 şi 15 septembrie, la Viena, a avut loc sesiunea Biroului Consiliului Mondial al Păcii.

După dezbateri, Biroul a publicat următoarea declaraţie:

„Evenimente importante au dat lumii o nouă speranţă şi au răsplătit eforturile tuturor celor care luptă pentru pace.

Au fost semnate acordurile de armistiţiu în Coreea şi Indochina, tratatele cu privire la „armata europeană", care consacră reînvierea militarismului german, au fost respinse de către parlamentul francez.

Iniţiativele şi măsurile întreprinse de Consiliul Mondial al Păcii pentru apărarea păcii au permis mobilizarea popoarelor la acţiuni şi organizarea eforturilor lor. Pe bună dreptate milioane de oameni din toate ţările sînt astăzi mîndri de rolul pe care l-au avut în această mare victorie.

Există însă alte primejdii care cer vigilenţă permanentă din partea forţelor păcii. Europa este ameninţată de o primejdie directă care poate să anihileze toate rezultatele obţinute. Refacerea armatei germane şi includerea ei într-o coaliţie militară continuă să fie scopul urmărit de unele guverne. Aceasta ar permanentiza dezmembrarea Germaniei, ar accentua opoziţia dintre cele două părţi ale Europei, împărţită în mod arbitrar, şi ar intensifica, de asemenea, cursa înarmărilor.

Biroul Consiliului Mondial al Păcii cheamă popoarele să împiedece reînarmarea Germaniei sub orice formă şi sub orice pretext s-ar face aceasta.

Biroul cheamă popoarele să determine guvernele Statelor Unite, Uniunii Sovietice, Marii Britanii şi Franţei să reia neîntîrziat tratativele.

Nici unul din Guverne nu trebuie să creieze obstacole în calea tratativelor, săvîrşind acţiuni care ar împiedeca ţinerea lor sau punînd condiţii preliminare.

Reglementarea paşnică a problemei germane trebuie să fie acceptabilă fiecăruia din puterile interesate, cît şi poporului german însuşi. Ea trebuie să pună capăt scindării Germaniei, trebuie să împiedece ca Germania să fie folosită drept unealtă de ameninţare împotriva oricăruia din vecinii ei şi să permită totodată, organizarea securităţii Europei.

Securitatea nu poate fi asigurată într-o lume scindată în blocuri opuse unul altuia, prin creearea de coaliţii militare. Pentru securitate este necesară coexistenţa paşnică a tuturor statelor, indiferent de orînduirea lor politică sau socială, colaborarea între toate statele şi un acord cu privire la dezarmarea generală şi interzicerea armelor de exterminare în masă.

Pentru a uni toate forţele păcii în jurul acestor sarcini mari, Biroul Consiliului Mondial al Păcii hotărăşte să se convoace la 18 noiembrie 1954, o sesiune a Consiliului Mondial al Păcii. Biroul va propune să se includă pe ordinea de zi a sesiunii şi să se discute următoarele probleme:

1. - Colaborarea tuturor statelor europene în opera de organizare a securităţii lor comune.

2. - Situaţia care s-a creiat în diferite părţi ale Asiei în urma presiunii străine şi a constituirii unui sistem de blocuri şi coaliţii militare.

3. - Situaţia care s-a creiat în America Latină în urma

amestecului străin în afacerile interne ale Statelor Americii Latine.

4. – Lupta forţelor păcii pentru dezarmare şi interzicerea armelor de exterminare în masă.

5. – Pregătirea în vederea convocării, în cursul primului semestru al anului 1955, a unei adunări a reprezentanţilor forţelor păcii din toate ţările".

Red.

Slujitorii Bisericii Ortodoxe Romîne şi Proiectul Directivelor Congresului al II-lea al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani

Grija faţă de om, satisfacerea într-o măsură tot mai mare a nevoilor sale, constituie obiectivul principal al celor ce conduc destinele poporului nostru.

Sub chibzuita îndrumare a conducătorilor Patriei Noastre, ca într-un vast şantier pe tot cuprinsul ţării se construieşte o viaţă nouă pentru oamenii muncii de la oraşe şi sate, o viaţă mai bună şi mai fericită.

Ori şi ce ramură de activitate, ori şi ce sector al vieţii sociale se bucură de grija şi atenţia deosebită a conducătorilor patriei noastre.

In prezent, pe primul plan se află sectorul agricol, baza de aprovizionare a poporului cu cele necesare hranei şi sursa de materii prime pentru o parte din industrie.

Proectul directivelor Congresului al II-lea al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 2-3 ani este un măreţ program al făuririi unei agriculturi înaintate.

Nici o latură a agriculturii nu a fost scăpată din vedere; toate au fost amănunţit studiate şi analizate de acest proiect.

Datorită puterii populare de după 23 august 1944, pînă astăzi, în ţara noastră s-au creiat toate condiţiile pentru ca să se treacă la organizarea unei creşteri mai rapide a productivităţii tuturor ramurilor din agricultură.

Proiectul de directive indică o serie de măsuri juste şi trasează sarcini concrete menite ca agricultura noastră în următorii 2-3 ani să se dezvolte întru atît cît să satisfacă cu prisosinţă nevoile poporului.

La cereale producţia globală se va mări cu peste de 2-3 ori mai mult ca în 1949-1953, la fel producţia de fructe, struguri, legume şi zarzavaturi. Va spori simţitor creşterea de animale de tot felul producătoare de carne şi lapte şi a păsărilor.

Directivele Partidului cu privire la agricultură sînt un îndreptar de nepreţuit pentru toţi oamenii muncii din agricultură şi pentru cei ce au o atingere mai mult sau mai puţin cu sectorul agricol, de aceea cu toţii le-au primit cu mare bucurie, le-au discutat cu atenţia cuvenită şi şi-au luat angajamente să le ducă la îndeplinire 100% şi chiar să le depăşească ştiind că de o pro-

ducţie cît mai sporită în agricultură depinde mersul nostru tot înainte, tot spre mai bine.

Slujitorii Bisericii Ortodoxe Romîne s-au bucurat din suflet la citirea în presă, a Proiectului de Directive al Congresului II-lea al Partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii în următorii 3 ani.

In conferinţele de la protopopiatele raionale ţinute cu preoţii, în luna august s-au prelucrat aceste directive şi slujitorii Bisericii Ortodoxe şi-au luat angajamentul solemn să le popularizeze în mijlocul credincioşilor, să depuie fiecare de la locul lui de muncă, maximum de efort pentru ca în următorii 2-3 ani agricultura patriei noastre să crească şi traiul oamenilor muncii să se îmbunătăţească.

Umăr la umăr, cu toţi oamenii muncii de bine şi cinstiţi din ţara noastră ne vom strădui să construim o patrie tot mai bogată şi mai frumoasă, prosperă, fericită şi iubitoare de pace.

Pr. V. Fl.

RECENZII

ORTODOXIA,

revista Patriarhiei Romîne. Anul VI, Nr. 2=3
aprilie=septembrie, 1954.

Volumul revistei pe lunile aprilie=septembrie 1954 este închinat tristei comemorări *a nouă sute de ani de la marea schismă, 1054=1954. I. P. S. Justinian,* Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, semnează articolul introductiv intitulat : *Una, sfîntă, sobornicească şi apostolească Biserică.* Titlul articolului patriarhal arată structura Bisericii aşa cum a fost întemeiată de Mîntuitorul şi păstrată de sobornicitatea ecumenică. Schisma de la 1054 a făcut o spărtură în Biserică, spărtură plecată din interese streine de cele religioase. Schisma cea mare a fost un motiv, ca episcopul din Roma să iasă din formaţia celor cinci patriarhate şi să întemeieze o monarhie bisericească în Apus. Această monarhie a fost sancţionată ca infailibilă la Sinodul din Vatican. Tradiţia cezarilor romani de a stăpîni lumea prin putere a fost împrumutată de episcopul Romei, el socotindu=se capul monarhiei al întregii creştinătăţi. Acest cezaropapism n=are nici un temei divin şi nici canonic.

Abuzul de putere al episcopului Romei a făcut să treacă în umbră toate deosebirile de credinţă, cult şi viaţă dintre cele două Biserici.

Pentru realizarea acestor monarhii, episcopul Romei nu s=a dat în lături chiar de la pactizarea cu turcii numai de a vedea Biserica Ortodoxă îngenuncheată. Cînd n=a reuşit cu prozelitizmul forţat, atunci Roma a aplicat metoda *uniaţiei,* acele compromisuri neviabile şi nefireşti.

Biserica Ortodoxă păstrează *sinodalitatea,* principiul evanghelic şi patristic al Bisericii vechi. Ea doreşte o unire cu romano=catolicismul, dar pe principiul autonomiei bisericilor naţionale. Monarhismul absolut nu e compatibil cu învăţătura Bisericii şi nici cu aspiraţiile lumii noi. Autocefalia ortodoxă corespunde, în mod firesc, cu împărţirea lumii în popoare. Legătura între Bisericile autocefale se făcea, ~ se poate face ~ prin sinoade locale sau ecumenice, după împrejurări.

Biserica Ortodoxă vrea pace şi doreşte unirea tuturor în duhul evanghelic, dar nu sub o autoritate despotică, care să comande creştinătăţii, cum voia Roma medievală.

I. P. S. Sa spune: „Va fi în interesul Bisericii Roma-„no-Catolice însăşi, să înţeleagă că fiecare popor are drep-„tul să aibă Biserica sa liberă, cu organizaţia şi limba na-„ţională, unită în legătura credinţei, dragostei şi păcii cu „toate celelalte Biserici creştine.

„Toţi creştinii trebuie să dorească această libertate şi „unitate bisericească, pentru că ea este singura dreaptă şi „posibilă. Este timpul ca toţi să manifeste această dorinţă, „care corespunde întru totul şi principiilor evanghelice şi „consensului general al omenirii iubitoare de pace".

Dl. prof. Teodor M. Popescu semnează articolul: *Geneza şi evoluţia schismei.*

In capitolul *semnificaţia schismei,* autorul analizează deose-birea esenţială în ce priveşte caracterul schismei, la ortodocşi şi romano-catolici. Privită din răsărit, schisma apare ca o rupere de raporturi oficiale între cele două Biserici autocefale; văzută din apus schisma este socotită ca un act de rebeliune greacă îm-potriva autorităţii papale.

Patima confesională a dus la desfigurarea marelui patriarh Fotie, care a fost socotit de romano-catolici „*Photius haeresiarcha*". Istoricii de mai tîrziu au reabilitat măreţia acestui patriarh.

In capitolul *cauzele generale ale schismei* sînt analizate con-diţiile generale ce au promovat deosebirile între apus şi răsărit, începînd cu împărţirea imperiului roman de către Constantin cel Mare şi după Teodosie I. Apariţia imperiului apusean sub Carol cel Mare dă prilej la adîncirea celor două sfere de regim politic, fiecare socotindu-se moştenitor al imperiului roman.

Apusul bisericesc e o creaţie papală, iar stăpînitorii lumeşti sînt la remorca papalităţii. Papa vrea să devină arbitrul situaţiei în Italia de sud, în Africa, în Iliric.

Primatul papal încă nu se mărturisea public şi oficial, dar se simţea în acţiune.

Incep a se contura deosebiri dogmatice, de cult, de con-duită morală şi disciplinară, care, la timpul său, vor fi puncte de acuzare şi dezbinare.

In capitolul *Schisma în secolul IX* se analizează situaţia din Biserica Constantinopolitană şi urcarea pe scaunul patriarhal al învăţatului Fotie, care a însemnat o necesitate pentru Biserica Ortodoxă.

Conflictul iscat între papa Nicolae I şi Fotie, pe tema cre-ştinării Bulgarilor este cîştigat de răsărit, dar cu aceasta se adîn-ceşte prăpastia între cele două scaune patriarhale.

Intre cele două schisme din sec. IX şi XI conflictele po-litice între apus şi răsărit se înteţesc. Pe scenă apar normanzii şi arabii iar în fundal stau germanii. Papalitatea are în mîni ma-nevra politică.

In răsărit presiunea mahomedanilor nu cedează. Răsăritul se află între două focuri. Tragedia se proiectează pe iipsa de înţe-

legere a apărării structurii Bisericii, ca una, sfîntă, apostolească şi sobornicească. Răsăritul apare ca o oază a culturii, înconjurată de intrigi şi întuneric. In apus se lasă umbra peste saeculum obscurum. Primatul papal, în aceste circumstanţe, începe a se manifesta public, ca să devină agresiv sub papa Leon IX. Această nervozitate poate izvora şi din dorinţa lui Leon IX de a face reforme în Biserica din apus.

Schisma de la 1054, reprezintă deznodămîntul. Patriarhul Mihail Cerularie se opune atitudinei lui Leon IX, din motive religioase îndreptăţite. Un primat autocrat nu se putea accepta din partea colegului din Roma, Cardinalul Humbert, al cărui duh de aroganţă se simte şi în scrierile irenice ale lui Leon IX, este tocmai legatul însărcinat să ducă ramura de măslin. El duce şi lasă pe altarul Sfintei Sofii bula de excomunicare. Ruptura s-a definitivat, ca o despicătură de catapeteasmă.

După schismă este finalul articolului. Urmează o serie de încercări de unire, Răsăritul era conciliant, atît cît permitea neştirbirea structurii dogmatice, a Bisericii. Turcii presau mereu la dărîmarea Bizanţului. Această presiune favoriza unirea, dar apusul a fost neînţelegător.

Vaticanul şi-a făurit argumentul decisiv al autocratismului „Tradiţia sînt eu!"

Amănuntele istorice, interpretarea documentaţiei şi veşmîntul literar fac din acest articol un capitol de antologie. Ca de altfel cum este tot scrisul eruditului prof. Teodor M. Popescu.

P. C. prof. D. Stăniloae semnează articolul: *Motivele şi urmările dogmatice ale schismei.*

Părintele Stăniloae remarcă insistenţa papalităţii de a prezenta pretenţiile sale politice ca pe o dogmă religioasă. In acest scop ea se servea de riturile şi de învăţăturile sale noi, pentru a-şi consolida dominaţia politică în teritoriile răşluite de la bizantini. Răsăritul se opune acestei dominaţii şi ca atare respinge înnoirile din învăţătura şi riturile introduse în Biserica apuseană. Cu această respingere focul s-a aprins, consumîndu-se prin despărţirea celor două Biserici.

Conflictul de la 1054 a fost precedat de două demersuri.

1. - Prin epistola Arhiepiscopului Leon al Ohridei, adresată Arhiepiscopului Ioan de Trani - şi prin el şi celorlalţi episcopi apuseni. - In această epistolă Leon sfătueşte pe apuseni să se lase de inovaţii.

Acestă epistolă cade în mîna arogantului şi impulsivului cardinal Humbert, care o traduce în latineşte. Impotriva acestei epistole se alcătuesc trei răspunsuri, în toate trădîndu-se duhul rău intenţionat al lui Humbert.

Deci răspunsul Papei Leon IX este plin de confuzie, totuşi dorinţa de a se situa, ca putere exclusivă peste celelalte patru scaune patriarhale, este evidentă.

Toate Bisericile pot greşi, numai singură Biserica Romei nu

poate greşi. Această opinie avea să fie dogmatizată la 1870 de Vatican.

Humbert evită de a răspunde lui Leon de Ohrida pe tonul irenic şi al justei interpretări. El insultă, ameninţă şi împinge la spărtura unităţii Bisericii.

2. - Al doilea demers se produce, în 1053 şi 1054, de către papă pe lîngă împăratul din Bizanţ pentru restabilirea raporturilor între cele două Biserici. De o parte şi de cealaltă acţionau numai interese politice.

De aceea împăratul a şi impus ca *Nichita Stethatul* să ardă scrierea sa împotriva inovaţiilor apusenilor, lucru cerut de Humbert.

Cu toată umilinţa la care au fost puşi conducătorii Bisericii răsăritene - ei acceptau această umilire din dragostea de patrie, adînc zbuciumată - dar nu puteau să accepte desfigurarea chipului dogmatic al Bisericii. Căci atît Leon al Ohridei cît şi Nichita Stethatul arătaseră gravele erori, cu dorinţa de îndreptare. Legatul papal Humbert nu numai că nu a acceptat evidenta deformare a unor învăţături şi rituri, dar a căutat să le susţină cu vehemenţă prin răstălmăciri ce iritau minţi chiar mai puţin ascuţite ca ale bizantinilor, a căror viaţă se concentra numai pe tărîm religios.

Pe terenul dogmatic, bizantinii n-au cedat. Şi atunci aroganţa lui Humbert a scăpat din frîul bunului simţ. Pasiunea a luat locul păcii creştine şi astfel ruptura s-a făcut.

Analiza erorilor apusene este urmărită, după documentarea vremii, în toată subtilitatea de către marele dogmatist al Institutului nostru teologic.

Prea Cucernicia sa subliniază părerile lui M. Jugie care vrea să minimalizeze obiecţiunile răsăritenilor în conflictul ce a dus la schisma cea mare.

In final, autorul arată cum conţinutul dogmatic a fost denaturat în Biserica din apus, din cauza bunului plac, exprimat de papa Grigore al VII, prin lozincele: *princeps super regna mundi* şi *iudex vivorum et mortuorum*. Papa a devenit, în decursul timpului, stăpînul ordinii intermediare între Dumnezeu şi creaţiune. El dispune de graţia şi soarta celor vii şi celor morţi, fiind vistiernicul depozitului a meritelor prisositoare. Legătura între om şi Dumnezeu se face numai prin puterea harică a papei. Insul este izolat chiar de efectul propriei lui rugăciuni.

Sacrificiul suprem al Mîntuitorului este granituit de puterea papalităţii. In Biserica apuseană papa reprezintă chipul lui Hristos. La această deformare s-a ajuns prin setea nepotolită a papilor de a absorbi în ei toată puterea spirituală a Bisericii. Prin această absorbiţie papalitatea a ajuns să trăiască un mod propriu, desprins de comuniunea sobornicităţii, încît ea nu mai simte, durerea, despărţirea celor două Biserici.

Biserica Ortodoxă, în schimb, trăieşte ca o mamă îndurerată care-şi aşteaptă fiul plecat şi înstrăinat de adevăr.

P. C. prof. Ene Braniște tratează *Schisma și cultul creștin.* P. C. Sa trece în revistă evoluția diferențierii de manifestare a cultului la cele două Biserici, care, în decursul vremii, s-au cristalizat în adevărate *rituri liturgice.*

O îndreptățire a acestei diferențieri, autorul o găsește în adaptarea cultului la formele de viață religioasă a diferitelor popoare intrate în aria creștinismului. Deosebirile, la început, au fost mici și neînsemnate. Interpretarea creștinismului, după structura sufletească a grecilor și latinilor, a conturat și rituri specifice.

Astfel de pe timpul papei Grigorie cel Mare, sec. VI-VII, apare la Roma, o Liturghie proprie, cu text și rînduială deosebită de cele existente în răsărit. Se observă diferența chiar la ritualul sfintelor Taine, începînd cu sec. IV.

Aceste diferențieri n-au provocat certuri, căci se păstra esențialul.

Deosebiri aducătoare de vrajbă a fost data serbării Paștelor. Aceasta a dus la polemica cunoscută între episcopul Victor al Romei și Policarp al Smirnei.

Intervenția Sfîntului Irineu al Lionului a pus pace între tabere.

Asemenea s-a sfîrșit cu pace și polemica asupra modului cum se primeau ereticii în sînul Bisericii.

Luarea de poziție împotriva inovațiilor apusene se simte în expresia hotărîrilor sinodului trulan, care condamnă cîteva practici și uzuri apusene.

O polemică mai aprinsă se iscă în problema creștinării bulgarilor.

Atît răsăritul cît și apusul își revendicau paternitatea asupra Bisericii bulgare. Cearta a dat la iveală deosebiri de cult și disciplină, înveninînd raporturile între cele două patriarhate. Începură să se treacă de la vorbe la condamnări reciproce. De o parte și de alta se căutau justificări dogmatice și canonice. De partea răsăritenilor iau penele și scriu Leon al Ohridei și Nichita Peptosul. De la apuseni răspund Leon al IX și Humbert. Problema *azimei* ia proporții așa de mari încît se scriu tratate pentru combaterea sau susținerea ei. La fel se întîmplă și cu deosebirile mai mari sau mai mici, cărora pasiunea le dă amploare.

Autorul narează diferențierile ce apar în cursul polemicilor și care au contribuit la schisme. Pe lîngă deosebiri de fond și formă apar și nimicuri sezizate de minți aprinse și simple. Părintele Braniște socoate, pe bună dreptate, că aceste deosebiri n-au dus la o ruptură, de cît împinse pe scenă de alte interese. Ele au servit de instrument pentru scopuri de supremație a apusului în Biserica creștină.

S-au găsit minți clarvăzătoare ca ale lui Teofilact al Bulgariei, Vasilie al Ohridei și Tesalonicului; cardinalul Benedict de Sf. Suzana, care au susținut că deosebirile de ritual nu trebuie luate în seamă la despărțirea Bisericilor.

Concluzia la care a ajuns autorul este: „că diversitatea ritu-

„rilor liturgice, n-a constituit prin ea însăşi o cauză suficientă „a schismei şi că refacerea unităţii bisericeşti ar fi posibilă şi fără „uniformitate absolută în formele cultului, dar mai ales fără pri-„mat papal".

In *Aspecte ignorate ale schismei, P. C. prof. Liviu Stan,* pune în discuţie „acele părţi sau aspecte ale dezbinării, care au „fost ignorate de către ortodocşi, sau trecute sub tăcere de către „apuseni".

Teologii din apus fac eforturi pentru refacerea unităţii creş-tine sub lozinca: „Reunirii Bisericilor". Pe terenul acestei acţiuni se desprind cinci curente:

- Calea rugăciunii;
- „ lămuririlor dogmatice;
- „ apropierii rituale;
- „ platformei religioase şi
- „ „ sociale politice

Primele trei căi pleacă din duhul bisericesc apusean, cele-lalte două din duhul pytonicesc al stăpînirii nebisericeşti.

Eforturile pe care le fac teologii sînt efectul presiunii mase-lor de credincioşi, care doresc pacea şi unirea. Curia Romană a rămas în coada maselor, deşi ea caută să mascheze că are iniţia-tiva în problema reunirii.

Tot sub presiunea maselor Curia Romană a cedat altor pre-tenţii, reclamînd una singură: recunoaşterea primatului de juris-dicţie a papei.

Această pretenţie, angelică pentru naivi, ar însemna accep-tarea jugului robiei papale iar, în fond, primirea magazinului de inovaţii şi erezii din catehismul roman.

Papalitatea în duplicitatea ei, crede că ar îmbrobodi ma-sele de credincioşi, conducîndu-i pe calea mîntuirii, servindu-le îndrumări din două izvoare: Catehismus Romanus şi Mărturisi-rea Ortodoxă. Intenţia constitue o aberaţie.

Nici primatul de onoare nu este mai atractiv, deoarece acest primat i s-a recunoscut episcopului Romei, în vechime. Ce rost mai are să-l fluture acum, ca o cedare faţă de cel jurisdic-ţional ?

In fond nu este decît o camuflare.

Mîntuitorul n-a fundamentat nici un primat şi este o blas-femie de a i se găsi acum vreun temei divin.

Numai o gîndire anarhică a dus la răstălmăciri nepermise. Roma s-a înălţat deasupra Ierusalimului pe alte considerente de cît cele evanghelice. Ortodoxia nu i le poate lua în seamă. Sfîn-tul Petre n-a avut nici un primat peste ceilalţi apostoli, toţi su-punîndu-se hotărîrii Sf. Duh de unde şi formula: „Părutu-s-a nouă şi Sf. Duh".

Autorul analizează în amănunt, textele pe care se sprijină şubredul primat papal, arătînd netemeinicia interpretării lor.

Teoria primatului papal a dus la declararea altei plăzmuiri,

aceea a infaibilităţii papei. De la pretinsa întemeiere a scaunului de la Roma, de către Sfîntul Petru şi pînă la 1870, au trecut secole şi cu ele a înflorit şi rodit şi marea erezie plină de blasfemie. Papalitatea şi-a creiat o ierarhie sacramentală şi administrativă cu un aparat străin de structura dogmatică şi canonică a Bisericii. Acest edificiu se bazează pe dorinţa de a stăpîni lumea, omeneşte şi nu duhovniceşte. Documentele schismei stau mărturie în această privinţă.

In ortodoxie sistemul pentarhic, al celor cinci patriarhate ecumenice, care se află în intercomuniune şi după 1054, are valabilitate, pe care însă apusenii caută s-o minimalizeze. Unitatea acestor patriarhate poate reuni cele două Biserici, şi nu primatul Romei, fie el şi numai onorific.

Autorul nu crede în efectul platformelor oferite de apus, căci ele nu consună cu „calea, adevărul şi viaţa".

In Urmările Schismei la romîni, P. C. prof. Gh. Moisescu arată rezonanţa şi efectele schismei cele mari pe meleagurile „schismaticilor", de pe aria carpatină a creştinătăţii. Se trec în revistă încercările, reuşite sau nu, de unire cu Roma pînă prin sec. XV, încercări susţinute de unii voevozi şi principi.

P. C. prof. *Grigore T. Marcu* în *Premizele biblice ale erorilor papalităţii* arată că tot scheletul de argumente exegetice făurit de teologia romano-catolică, pentru susţinerea pretenţiilor papale nu sînt de cît *pretexte de evadare doctrinară* din limitele Revelaţiei divine. Totul este o camuflare pentru acoperirea unor inovaţii de dată tîrzie fără temei scripturistic.

P. C. lector *I. Pulpea* relevează *Limbajul necreştin folosit de papalitate faţă de celelalte confesiuni creştine.*

In adevăr prin limbajul necreştin se exprimă un fond simimilar, ceea ce denotă aroganţa şi spiritul trufaş al papalităţii. Această atitudine nu poate tămădui rănile, ci dimpotrivă le răscoleşte, ceea ce nu duce la pace şi frăţie.

P. C. prof. *Ioan Gh. Coman* în *Unitatea Bisericii şi problema refacerii ei in lumina Sfinţilor Părinţi* arată că zguduiri au fost provocate de erezii, în Biserica epocii de aur, dar Sfinţii Părinţi i-a păstrat unitatea. Deci, luînd pildă de la Sfinţii Părinţi, şi conducătorii Bisericii apusene ar putea munci la restabilirea unităţii celor două Biserici, despărţite prin schisma de la 1054. Metodele întrebuinţate de Sf. Părinţi sînt permanent valabile.

Cu preţioase şi interesante *Note şi Comentarii* despre unele evenimente din Biserica catolică franceză se încheie volumul revistei „Ortodoxia".

Pr. Constantin Nonea

JURNAL MOSKOVSKOI PATRIARHII

Nr. 6 şi 7, anul 1954

Cuprinsul „Părţii oficiale" a Nr. 6 din anul 1954, al „Revistei Patriarhiei din Moscova" este dominat de spiritul irenic, care se revarsă din mărturisirea bucuriei creştine, pentru că „Hristos a înviat" şi din simţimîntul specific creştin că „Hristos este în mijlocul nostru".

In acest spirit şi cu această înfăţişare, se prezintă scrisorile de felicitare pascală, tipărite în acest număr al R. P. M. şi care au fost trimise, cu prilejul Sf. Paşti din anul 1954, I. P. S. Patriarh Alexei al Moscovei şi al întregii Rusii, de către toţi întîistătătorii Bisericilor Ortodoxe Autocefale, de şeful Bisericii Anglicane, Arhiepiscopul de Kanterbury şi de episcopul preşedinte al Bisericii Episcopale din America.

Urmează alte acte oficiale:

Patriarhul Atenagora al Constantinopolului în scrisoarea din 14 martie 1954, către Patriarhul Alexei al Moscovei, aduce mulţumiri şi laude Bisericii Ortodoxe Ruse pentru „Calendarul bisericesc Ortodox pe anul 1954", editat de Patriarhia Moscovei şi trimis Patriarhiei Constantinopolului.

La telegama Inaltului Comitet de conducere al Bisericii Armene, despre încetarea din viaţă, la 9 mai 1954, a Inaltului Patriarh Catolicos Gheorghe al VI-lea al întregii Armenii, Patriarhul Alexei al Moscovei şi Mitropolitul Nicolae Krutiţki răspund cu telegrame de condoleanţe.

Prin Decizia din 21 mai 1954 a Prea Fericitului Patriarh al Moscovei şi al întregii Rusii, Exarhul Patriarhiei Moscovei din America de Nord şi de Sud, Arhiepiscopul Ermoghen este ridicat la rangul de Mitropolit.

Sînt publicate, apoi, scrisorile dintre Patriarhul Alexei al Moscovei şi Patriarhul Chiril al Bulgariei cu privire la invitaţia Patriarhului Moscovei, adresată Patriarhului Bulgariei, de a vizita Moscova în cursul lunei iulie 1954.

Cuprinsul părţii oficiale se încheie cu informaţia că, la cererea conducătorilor Bisericii Evanghelice-Luterane din Germania, I. P. S. Patriarh Alexei i-a invitat să viziteze Moscova în cursul lunei iunie 1954.

II. - Partea intitulată „Viaţa bisericească", din acelaşi număr al R. P. M., îşi începe cuprinsul cu telegrama de felicitare a I. P. S. Patriarh Alexei adresată cu prilejul sărbătorirei a 300 ani de la reunirea Ucrainei cu Rusia, Mitropolitului Ioan al Kievului şi Galiţiei şi Exarh al Ucrainei.

V. T.-ov, sub titlul: „Felicitare pascală", prezintă o dare de seamă asupra tradiţionalei solemnităţi cu prilejul felicitărilor aduse de clerul din Moscova, la Sf. Paşti din acest an, I. P. S. Patriarh Alexei.

Solemnitatea a avut loc a doua zi de pasti, la orele 6 după Vecernie, în Catedrala Patriarhală.

Din partea clerului de mir, a vorbit protoiereul Pavel Lepehin, cel mai în vîrstă preot din oraşul Moscova.

Din partea Sf. Lavre Troiţo-Sergheev a vorbit stareţul acestei Sf. Mănăstiri, Arhimandritul Pimen.

A urmat cuvîntul răspuns al I. P. S. Patriarh Alexei. Solemnitatea s-a încheiat cu concertul: „Să învie Dumnezeu!", cîntat de corul patriarhal.

„Cronica vieţii bisericeşti", ce formează cuprinsul în continuare al acestei părţi, ne dă o serie de ştiri ale zilei din viaţa Bisericii Ortodoxe Ruse, ca sărbătorirea zilei onomastice a vrednicului preot Veniamin Ianov, din parohia Sîrzani sau despre încetarea din viaţă a altui slujitor al Altarului.

Cronica vorbeşte şi despre şederea la Moscova, între 3 aprilie şi 13 mai 1954 a arhimandritului Policarp, Şeful Misiunei Ortodoxe Ruse din Palestina şi totodată mandatar al Patriarhiei Romîne în Israel.

Un alt eveniment înserat, în această parte a revistei este sosirea în Uniunea Sovietică a Mitropolitului Serafim, fostul Exarh al Patriarhiei Moscovei pentru Europa Occidentală, revenit în patrie, ca pensionar al Bisericii Ortodoxe Ruse, după o şedere în afara graniţelor Uniunii Sovietice, timp de 37 ani.

III. - Partea „In Apărarea Păcii", după ce, subtitlul „Hotărîrîrile Sesiunii Extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii", redă „Rezoluţia cu privire la problema armelor atomice", „Rezoluţia cu privirea la problema securităţii" şi „Recomandarea Comisiunii Culturale", publică articolul: „Să nu se tărăgăneze!" de A. Vedernicov, secretarul de redacţie al acestei reviste.

Articolul dezbate problemele luptei pentru pace în legătură cu luarea de poziţie a cercurilor creştine din Apus împotriva armelor atomice. Analizînd răspunsurile ce revin creştinilor în legătură cu discuţiile Conferinţei de la Geneva şi cu hotărîrile Sesiunii Extraordinare de la Berlin a Consiliului Mondial al Păcii, autorul cere conştiinţei creştine să-şi facă un serios examen, „o adevărată pocăinţă", cum îl numeşte el „înlăturînd tot ceea ce în viaţă este împotriva duhului Evangheliei".

„Prin pocăinţă trece calea către unirea creştină, care a fost barată de marile păcate ale mîndriei şi egoismului naţional".

Intre greşelile, care înăspresc atmosfera morală a politicei internaţionale, politica colonială şi exploatarea sînt principalele piedeci, care stau în calea coexistenţei paşnice a popoarelor.

„Intărirea speranţei creştine va ajuta guvernelor Europei creştine şi ale altor părţi ale lumii să treacă de la politica neîncrederii şi a forţei, la politica înţelegerii paşnice asupra tuturor problemelor care (astăzi) despart lumea".

Urmează: „Interviewul Mitropolitului Nicolae (Krutiţki) cu reprezentanţii Uniunii Democrat-Creştine din Republica Democrată Germană", şi „Cuvîntul frăţesc al I. P. S. Sale, adresat ascultătorilor în Catedrala din Leipzig".

IV. - In partea următoare sînt publicate următoarele articole şi studii:

„Ziua Sfîntului Duh", de preotul I. Potapov;

„Înălţarea Domnului", de ieromonahul Leonid;

„Sfinţii care s-au glorificat în pămîntul Rusiei", de preotul P. Gnedici.

Aceste trei articole au tot materialul documentar şi schematic, bun pentru alcătuirea unor predici cu acelaşi titlu.

„Mănăstirea Troiţo-Sergheev în serviciul poporului şi Statului rus", de V. Niconov.

Este un studiu istoric patriotic, în care autorul expune rolul avut în viaţa poporului şi statului rus de acest aşezămînt bisericesc, în decursul celor şase veacuri de existenţă.

In studiul următor, sub titlul „Cele nescrise (agrafele) în operile Sf. Sfinţit Mucenic Metodie", episcopul Mihail de la Academia Teologică din Leningrad, după prezentarea subiectului cu o serie de aprecieri critice de istorie literară creştină asupra „agrafelor" din opera Sfîntului Metodie al Patarei († 311) pune importanţa studiului textului Slavon, aflat în Biblioteca Publică din Moscova şi care cuprinde numai o parte din opera sfinţitului scriitor creştin.

V. - Partea: „Din viaţa Bisericilor Ortodoxe Autocefale" din acest număr este închinată în întregime Patriarhiei Antiohiei.

In articolul: „Cincizeci de ani de arhierească slujire", este înfăţişată personalitatea Patriarhului Alexandru al III-lea al Antiohiei, printr-o scurtă prezentare a activităţii sale în timpul celor 70 ani de slujire a Bisericii Ortodoxe a Antiohiei, de la vîrsta de 15 ani, pînă a împlini în 1953, ca arhiereu slujitor, 50 ani de arhipăstorire.

Un comitet anume a pregătit sărbătorirea acestui rar jubileu.

Solemnităţile sărbătorirei au fost fixate pentru zilele de 3, 4 şi 5 iulie 1954.

Sub titlul: „Un luminător bisericesc", A. Ivanov, docent la Academia Teologică din Moscova, prezintă biografia şi activitatea Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei şi Întregului Orient.

Cei 50 de ani de arhipăstorire îl înfăţişează pe acest înalt ierarh al Bisericii Ortodoxe ca un convins susţinător şi apărător al frontului Ortodoxiei, ca un luminat patriot al ţării sale, ca un neclintit prieten al ţării şi Bisericii Ruse şi ca un sincer luptător pentru pace, pe frontul religios.

In articolul: „Metocul din Moscova al Patriarhiei Antiohiei", A. Alexeev expune istoricul acestui aşezămînt şi-i arată rolul ce l-a avut de la data înfiinţării sale, decembrie 1848, pentru dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi conlucrare dintre Biserica Ortodoxă Rusă şi cea din Patriarhia Antiohiei.

VI. - In articolul redacţional din „Cronica" revistei, sub titlul „Amintiri despre Inaltul Patriarh Catolicos Gheorghe al VI-lea al întregii Armenii", este înfăţişată viaţa şi activitatea ilustrului dispărut, mort la 9 mai 1954.

Urmează un articol de polemică, întitulat „O ieşire absurdă"

şi în care autorul, A. Ivanov, face o punere la punct, a celor susţinute de T. Papaiannopulos în articolul: „Patriarhia Ierusalimului în faţa unor mari primejdii", articol publicat în gazeta săptămînală „Apostolos Andreas", a Patriarhiei din Constantinopol, Nr. 141 din 6 martie 1954.

Combătînd cu vigoare panelenismul, A. Ivanov arată caracterul paşnic al relaţiilor istorice dintre poporul rus şi popoarele orientului ortodox.

„Cronica" se încheie cu scurte ştiri despre primirea a diferiţi oaspeţi străini la Patriarhia din Moscova.

VII. - Ultima parte a revistei, „Bibliografii", cuprinde prezentarea primului număr al revistei lunare „Ţercovnîi Vestnic", organul Bisericii Ortodoxe din Polonia, apărut în 1954, precum şi prezentarea cărţii: „Patriarhul Serghie şi moştenirea sa duhovnicească", carte ce a fost tradusă în limba germană din limba rusă, de către d-rul Kurt Alisch şi tipărită la Berlin în 1952.

* * *

Numărul 7 din iulie 1954, al „Revistei Patriarhiei din Moscova" îşi începe cuprinsul cu scrisoarea de răspuns a Patriarhului Alexandru al III-lea al Antiohiei, la invitaţia Patriarhului Alexei al Moscovei de a vizita Biserica Ortodoxă Rusă în august 1954.

Tot în „partea oficială" este publicată, după agenţia Tass, o notă despre vizita la Moscova a reprezentanţilor Bisericii Evanghelico-Luterană din Germania.

II. - In partea „Viaţa bisericească", după itinerarul „slujirii I. P. S. Patriarh Alexei (aprilie-iunie)" sînt publicate următoarele articole:

„Cronica vieţii bisericeşti", „Date însemnate", adică două articole întitulate: „Sfînta întocmai cu apostolii principesa Olga" şi „Sfîntul întocmai cu apostolii principele Vladimir". Ambele articole de sub titlul „Date însemnate" sînt semnate de preotul I. Potapov:

I. Hibarin semnează articolul: „Stareţul Lavrei Troiţo-Sergheev arhimandritul Antonii" (Medvedev).

III. - In partea „In apărarea Păcii", I. P. S. Mitropolit Nicolae Krutiţchi publică: o dare de seamă cu privire: „La sesiunea extraordinară a Consiliului Mondial al Păcii" (Berlin 24-28 mai 1954). Scrisoarea I. P. S. Sale „către creştinii din Anglia", trimisă prin intermediul ziarului londonez „Curch Times of Ingland", precum şi cuvîntarea I. P. S. Sale din 21 iunie 1954, ţinută la „Conferinţa Internaţională pentru slăbirea încordării în relaţiile internaţionale" de la Stokholm.

In lumina faptelor prezente, a luării de poziţie din partea conducătorilor Bisericilor creştine împotriva armelor atomice şi a politicei de forţă, ca şi în lumina însăşi a doctrinei şi a conştiin-

ţei creştine, în general I. P. S. Sa pune următoarea problemă de etică creştină:

„Conştiinţa religioasă, spiritul frăţiei creştine cere ca toate neînţelegerile internaţionale să se rezolve nu prin forţă, nu prin război, ci prin convorbiri paşnice şi prin înţelegere reciprocă".

In aceeaşi parte sînt publicate actele Conferinţei Internaţionale pentru slăbirea încordării în relaţiile internaţionale".

IV. - Ca „articole" sînt publicate următoarele:

„Cuviosul Serghie al Rodonejului" de Preotul P. Gnedin;

„Inceputul predicei creştine (Predica lui Iisus Hristos şi a Apostolilor) este un studiu de istorie omiletică de Preot P. Gnedin, docent la Academia Teologică din Leningrad;

„Munca literară a Patriarhului Serghie" (continuare), de arhiepiscopul Gurie;

„Ideea despre Biserică în operile lui Homiacov" (La 150 de ani de la naşterea sa) studiul semnat de A. Vedernicov, din care reţinem:

„Alexei Stepanovici Homiacov a fost preot, publicist, filozof şi teolog.

Orice probleme ar fi atins în creaţia sa literară, despre orice ar fi scris în versurile sale, în articole, în scrisori sau în tratate ştiinţifico-filozofice, toate operile sale, sînt luminate de o singură ideie, sînt străbătute de un singur spirit, spiritul de organizare bisericească ortodoxă (ţercovnosti). Pentru aceasta studierea operei teologice a lui Homiacov are o deosebită importanţă pentru înţelegerea doctrinei acestui minunat gînditor".

Acest lucru îl face autorul acestui studiu, cu luarea în seamă a faptului că „noutatea şi originalitatea părerilor lui Homiacov, nu pot fi înţelese în sens absolut, pentru că învăţătura de credinţă creştină nu face parte din specia ştiinţelor, a căror dezvoltare constă din găsirea de noi fapte şi fenomene sau din descoperirea de noi legi, care guvernează aceste fenomene".

Cum teologumenele lui Homiacov în materie de eclesiologie nu pot fi trecute cu vederea ori de cîte ori se tratează despre problema organizării şi fiinţei Bisericii (A se vedea şi articolele P.P.C.C. preoţi profesori I. G. Coman şi D. Stăniloaie din „Studii Teologice" Nr. 1-2 şi Nr. 9-10/950: „Organizarea sinodală a Bisericii Ortodoxe în paralelă cu Cezaro-Papismul Catolic), şi cum studiul lui A. Vedernicov are inditul cercetării la sursă, rămîne să revenim cu o prezentare critică mai amplă asupra acestui studiu.

Articolul următor semnat de M. Vinogradov, este un studiu de teologie fundamentală despre: „Particularităţile învăţăturii Catolicilor vechi cu privire la taina euharistiei".

V. - In partea „Din viaţa Bisericilor Ortodoxe Autocefale", I. Efimov, sub titlul „Inalta şcoală teologică a Bisericii Ortodoxe din Cehoslovacia", face o scurtă prezentare a activităţii tinerii Facultăţi de Teologie Ortodoxă din Praga.

Infiinţată în 1950, această Facultate a dat pînă în prezent 34 absolvenţi, din care 10 au şi fost hirotoniţi preoţi.

VI. – „Cronica“ revistei cuprinde darea de seamă a protopopului M. Zernov, despre: „Inmormîntarea Inaltului Patriarh Catolicos Gheorghe al VI-lea al întregii Armenii“.

VII. – In „Bibliografia“ revistei, A. Vedernicov face o prezentare critică a „Raportului Comisiunii Teologice a Comitetului“ „Credinţe şi organizare“ al Consiliului Mondial al Bisericilor“. Preşedinte D. Bein, secretar profesor D. March. Documentul Nr. 5 (pregătit la a treia Conferinţă Internaţională „Credinţe şi Organizare“, anul 1952, în Lunde).

După ce dă rezumatul celor 8 capitole ale acestui document, A. Vedernicov arată că documentul este străbătut de spiritul protestant, spirit cu totul străin duhului şi dogmelor ortodoxe.

„Ni se pare clar că atît culoarea expresiunilor protestante, cît şi tendinţa raportului examinat, ca şi însăşi mişcarea întregului ecumenicism, nicidecum în mod nepremeditat, dar în chip natural au provenit“ (în acest raport), zice autorul acestei prezentări critice. „In realitate, în lumea protestantă, cu nenumăratele ei înţelesuri, opiniunea ortodoxă este o cantitate neglijabilă, care trebuie să se piardă“.

Pentru ca, în cazul cînd teologii ortodocşi s-au hotărît să participe la activitatea Comisiunei pentru Intercomuniunea Interconfesională, să se poată bucura Ortodoxia de atenţia cuvenită, după înţelesul învăţăturii sale, reprezentanţii ortodocşi trebuie să expună ei activ şi integral acest înţeles, care adesea pare neobicinuit şi straniu lumei protestante.

Cu alte cuvinte, problema intercomuniunei interconfesionale nu este indiferentă ortodocşilor, „dar pentru ei, ea se pune cu totul pe alt plan şi se rezolvă cu totul altfel“.

Acest lucru trebuia să fie expus clar, printr-un raport aparte de către vicepreşedintele Comisiunei, profesorul de teologie ortodoxă de la Atena, G. S. Alivizatos.

Pr. Ioan Loghin-Ţurcanu

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN ARHIEPISCOPIA IAŞILOR

I. – Acţiuni pentru apărarea şi întărirea Păcii în Arhiepiscopia Iaşilor

Biserica Ortodoxă Romînă, consecventă învăţăturilor primite de la Mîntuitorul nostru Iisus Hristos şi la îndemnul întîistătătorilor ei s-a alăturat cu toată inima celei mai nobile acţiuni a partizanilor păcii din toată lumea.

Din lupta pentru pace preoţimea şi-a făcut un punct de onoare şi centrul preocupărilor ei.

Astfel, în ziua de 19 august a. c., într-o atmosferă de caldă prietenie a avut loc, la Vatra Dornei, conferinţa reprezentanţilor cultelor din raion.

Lucrările conferinţei au fost conduse de dl. Obadă Ioachim, secretarul comitetului raional de luptă pentru pace, care după ce deschide şedinţa arătînd scopul ei, trece la dezvoltarea conferinţei sale cu subiectul: *Insemnătatea acordului de armistiţiu în războiul din Indochina, obţinut la conferinţa de la Geneva pentru cauza slăbirii încordării internaţionale şi a întăririi păcii în lume.*

După ce arată împrejurările în care a luat naştere războiul din Indochina şi suferinţele cauzate atît poporului indochinez cît şi însuşi poporului francez, conferenţiarul arată aportul pe care marea noastră vecină Uniunea Sovietică l-a adus, în toate împrejurările, şi mai ales în obţinerea rezultatelor foarte îmbucurătoare, ale conferinţei de la Geneva. Totodată Dl. Obadă Ioachim scoate în evidenţă marea importanţă pentru pacea lumii a „*Notei*“ guvernului sovietic din 24 iulie a. c., adresată Franţei, Marii Britanii şi S. U. A. pentru convocarea unei conferinţe spre a discuta asigurarea securităţii Colective în Europa.

P. C. Preot Dumitru Matei, protopopul raionului, luînd cuvîntul, a spus: „Cultele din raionul nostru au răspuns la această conferinţă în mod demn şi cu căldură pentru că toate religiile au în centrul preocupărilor lor pacea ca bunul cel mai de preţ“.

Rînd pe rînd au luat apoi cuvîntul Preotul Hohenecker Leopold, reprezentantul Cultului romano-catolic, rabinul Leibovici S., reprezentantul cultului mozaic şi dl. Hofman Carol, reprezentantul cultului evanghelic, care îşi exprimă bucuria pentru rezultatele conferinţei de la Geneva şi se alătură „Notei Sovietice“ pentru asigurarea securităţii Colective în Europa.

Intîmpinînd marea sărbătoare a zilei de 23 august – 10 ani de la eliberarea scumpei noastre patrii – în ziua de 20 august

a. c., a avut loc, la Cîmpulung, conferința reprezentanților cultelor din raion.

Cu această ocazie P. C. Valerian Ghenghea a susținut referatul său despre: Rezultatul conferinței de la Geneva, analizînd lupta pentru pace din marele lagăr al păcii, în frunte cu Uniunea Sovietică, la care se mai adaugă o nouă victorie importantă: încetarea focului și restabilirea păcii în Indochina.

Inchee elogiind munca popoarelor care luptă pentru apărarea păcii și cu angajamente pentru sporirea eforturilor în munca de lămurire a credincioșilor pentru îndeplinirea tuturor îndatoririlor cetățenești.

Din cuvintele reprezentanților celorlalte culte, precum și din moțiunea adoptată la această conferință interconfesională, rezultă sentimentul de dragoste și de recunoștință față de Uniunea Sovietică și față de scumpa noastră patrie Republica Populară Romînă.

Totodată reprezentanții cultelor din raionul Cîmpulung se angajează să lupte cu și mai multă rîvnă pentru fericirea și înflorirea patriei noastre și să apere cauza sfîntă a păcii cu cuvîntul și cu fapta pînă la victoria deplină pe toată fața pămîntului.

* * *

La Darabani lucrările conferinței interconfesionale au fost conduse de un prezidiu în frunte cu dl. Colescu președintele Comitetului raional de luptă pentru pace, care în referatul său,- Rezultatul Conferinței de la Geneva, - a arătat în mod concret cum, la Geneva, politica de forță, dusă de cercurile imperialiste a suferit o înfrîngere grea. Conferința de la Geneva a deschis calea pentru triumful spiritului tratativelor.

Tot atunci P. C. N. Tartacan, protopopul raionului Darabani, a arătat, exemplificînd, ce a făcut puterea populară în răstimpul celor 10 ani de conducere. La temelia acestor mărețe realizări a stat înțeleapta politică a guvernului R. P. R. și strînsa legătură de prietenie cu U. R. S. S.

Preoții: Amălinei, Iordache și Ivan, arată, în mod succint, cum au popularizat, prin articole la gazeta de perete sau la ariile de treerat rezultatele conferinței de la Geneva și-și iau angajamentul să popularizeze și de acum înainte mărețele realizări în muncă ale poporului romîn.

Din partea cultelor neoprotestante, dl. Breavă arată că lămurirea credincioșilor este o datorie patriotică.

In încheiere dl. Colescu arată sprijinul ce-l pot da preoții în campania de recoltări și în lucrările pregătitoare pentru însămînțări.

* * *

La Suceava, în ziua de 20 august a. c., reprezentanții cultelor s-au întîlnit într-o conferință sub președenția P. C. Consilier Petre Alexa.

Deschizînd şedinţa, P. C. Sa arată scopul ei şi dă cuvîntul P. C. Trifon Pînzaru, care într-o lucrare întemeiată a arătat fazele conferinţei de la Geneva, precum şi rezultatele ei îmbucurătoare pentru toţi partizanii păcii.

Domnul Merealbe Gheorghe, din partea cultelor neoprotestante, arată că biserica adventistă luptă intens pentru biruinţa păcii în toată lumea.

P. C. Preot V. Vasilescu, protopopul raionului Suceva, face propunerea ca toate cultele să conlucreze pe linia păcii.

In cinstea zilei de 23 august, îşi ia angajamentul, împreună cu toţi preoţii din raion, să întindă o mînă frăţească celorlalte culte şi să lupte pentru pace.

In încheere P. C. Consilier P. Alexa, îndeamnă preoţimea ca, cu ocazia zilei de 23 august, să ţină conferinţe, arătînd pe plan intern, realizările din raion în cei 10 ani de la eliberare, iar în campania de treerat şi desmiriştit să fie conduşi de lozinca: *„Luptînd pentru plan, luptăm pentru pace"*.

Din iniţiativa Comitetului de Luptă pentru Pace, în ziua de 20 august a. c., a avut loc, la Rădăuţi întîlnirea reprezentanţilor cultelor.

Cu această ocazie, P. C. Preot Botezat Dragoş, citeşte raportul său, arătînd marea bucurie a oamenilor cinstiţi din lumea întreagă, în urma hotărîrii conferinţei de la Geneva: încetarea războiului în Indochina. In continuare P. C. Sa arată că opinia publică mondială a salutat cu bucurie Nota guvernului sovietic din 24 iulie a. c., adresată Franţei, Marii Britanii şi S. U. A. cu propunerea de a se convoca o conferinţă în vederea organizării unui sistem de securitate colectivă în Europa.

Poporul romîn întîmpină măreaţa sărbătoare a eliberării patriei sale - ziua de 23 august - în înălţătoarea atmosferă creiată de conferinţa de la Geneva.

Pentru realizarea unei stări cît mai înfloritoare, clerul şi credincioşii tuturor confesiunilor din patria noastră dau tot sprijinul marilor acţiuni pe care le înfăptuieşte Statul nostru.

P. C. Preot Ioan Breabăn, protopopul raionului, îşi ia angajamentul ca, împreună cu toţi preoţii din protopopiatul său, să lupte pentru sălăşluirea păcii în toată lumea.

Domnul Cotos, în încheiere, cere preoţilor ca fiecare credincios să cunoască realizările regimului democrat popular din patria noastră, în timpul celor 10 ani, legate de lupta pentru pace. Preoţii nu trebuie să înceteze îndemnînd pe credincioşii lor la împlinirea îndatoririlor cetăţeneşti.

* * *

Asemenea conferinţe au avut loc şi în alte raioane. Ele sînt manifestările concrete ale dorinţii de pace a clerului şi credincioşilor din patria noastră.

Pacea este bunul cel mai de preţ al omului pe pămînt. Ea este cel mai bun climat pentru prosperitate. Ea condiţionează progresul, desăvîrşirea. Pacea chezăşueşte mîntuirea.

De aceea noi creştinii trebuie să fim „*făcători de pace*".

Diacon T. Th. Meleşcan

II. – Membrii Adunării Eparhiale vizitează bisericile şi mănăstirile din eparhie

Incă din şedinţa Adunării Eparhiale de la 2 mai 1954, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, împreună cu membrii Adunării, au luat hotărîrea de a face o vizită monumentelor mai importante de artă şi istorice, locaşuri de biserici şi mănăstiri din Eparhie, pentru cunoaşterea în deaproape a realităţilor pe teren, mai ales că în multe din aceste edificii, se lucrează pentru restaurarea lor istorică.

Grija deosebită a Guvernului R. P. R. pentru aceste monumente este deosebită şi ca şi anul trecut s-au alocat şi anul acesta fonduri pentru întreţinerea lor, ca un bun al intregului popor muncitor, ele evocînd împrejurările care au contribuit la edificiul culturii poporului romîn.

In baza Hotărîrii Consiliului de Miniştri, Ministerul Cultelor în anul 1953 a pus la dispoziţie un fond de lei 809.000, cu care s-au executat lucrări la 5 biserici şi 5 mănăstiri din Eparhia Moldovei şi Sucevei, fond la care s-a adăugat şi contibuţia din bugetul Mitropoliei acordată prin grija Inalt Prea Sinţitului Mitropolit Sebastian şi a Consiliului Eparhial.

Anul acesta de asemenea Ministerul Cultelor a alocat un fond de 836.000 lei pentru refacerea altor monumente, 3 biserici, 3 mănăstiri şi turnul bisericii Sf. Ioan din oraşul Piatra Neamţ.

Pentru traducerea în fapt a Hotărîrii luate de Adunarea Eparhială Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, a aprobat itinerarul prezentat de Secţiunea Culturală a Consiliului Eparhial, pentru plecarea membrilor Adunării Eparhiale în cunoaşterea şi vizitarea unor monumente mai însemnate din Eparhie, biserici şi mănăstiri.

In dimineaţa zilei de 25 august a. c., membrii Adunării Eparhiale pornesc din Iaşi spre Hîrlău. Sînt prezenţi: P. C. Vicar Constantin Nonea, P. C. Consilier D. Hadîrcă, P. C. Consilier Scarlat Porcescu, P. C. Consilier Constantin Andoni, P. C. Preot Justin Gaşpar, P. C. Preot Ioan Moroşanu, P. C. Preot N. Todicescu, P. C. Preot Gh. Titu, D-nii: Constantin Doroftei, Ioan Zamfirescu, C Spiridonică, Ioan Olteanu, Grigore Davideanu, Anton Vasiliu, Andrei Cojocaru membri ai Adunării. De asemenea P. C. Protopop Ioan Breabăn Rădăuţi, P. C. Protopop Gh. Comaniţă.

Dimineaţa răcoroasă şi binefăcătoarea ploaie, face ca dru-

mul să ni se pară foarte scurt pînă la monumentala biserică Sf. Gheorghe din oraşul Hîrlău, ctitoria lui Ştefan cel Mare de la 1492.

Aici, membrii Adunării conduşi de P. C. Protopop Vasile Tărăboanţă au vizitat şantierul de lucrări care sînt în toi pentru refacerea acestui monument începute încă din anul trecut. In prezent se lucrează la pavarea interiorului bisericii cu piatră cioplită. Meşterii şi dirigintele şantierului ne încredinţează că în vara aceasta lucrările vor fi complet terminate.

După ce au fost vizitate şi ruinile fostului palat domnesc din apropierea bisericii, ne continuăm drumul spre oraşul Botoşani.

Oprirea la biserica monumentală Sf. Gheorghe construită la 1541 de Elena Doamna soţia lui Petru Rareş şi refăcută în 1905, în forma ei originală. Biserica este aşezată în mijlocul oraşului şi acum se vede în adevăr frumuseţa ei arhitectonică în urma reparaţiilor ce i s au făcut şi care sînt complet terminate. Cheltuelile au fost suportate din fondul alocat prin Ministerul Cultelor şi din ajutoarele date din bugetul Mitropoliei. Se apreciază munca deosebită a preotului Cosma Balan, parohul bisericii, a consiliului parohial cum şi deosebita grijă în această privinţă a P. C. Protopop Mihai Gheorghiu.

Intrucît ploaia împiedică vizitarea mănăstirii Vorona la 16 km. de Botoşani, membrii Adunării iau drumul spre cetatea Sucevei.

In oraşul Suceava au fost vizitate frumoasele biserici ale oraşului.

La Mănăstirea Sf. Ioan cel Nou — a doua reşedinţă Mitropolitană, — membrii Adunării Eparhiale au fost întîmpinaţi de Prea Sfinţitul Episcop Partenie, stareţul Mănăstirii, P. C. Consilier diacon Petre Alexa, P. C. Protopop Vasile Vasilescu, Dl. Podoleanu împuternicitul Ministerului de Culte şi mulţi preoţi din oraş.

Vizitarea bisericii mănăstirii Sf. Ioan unde se află şi moaştele Sf. Ioan cel Nou a fost făcută cu o deosebită plăcere şi luare aminte. Mănăstirea este zidită la 1514 de Bogdan Vodă, a servit ca biserică Mitropolitană pînă în timpul lui Alexandru Lăpuşneanu 1564 cînd reşedinţa domnească şi cea Mitropolitană au fost mutate de la Suceava la Iaşi.

Apoi bisericile Sf. Dumitru, la care se observă bine caracteristicile stilului gotic, cu contraforturi, avînd o lungime de peste 36 m. Este ctitoria lui Petru Rareş zidită la 1534, are pictură originală în fresco. A fost renovată de Bogdan Vodă. Măreţul turn din faţă este zidit la 1561 de Alexandru Lăpuşneanu.

Biserica Sf. Ioan Botezătorul (Beizadelelor) ctitoria lui Vasile Lupu de la 1643. Este o biserică mică dar frumos îngrijită. Este filială la biserica Sf. Dumitru.

Biserica Sf. Inviere, ctitoria Elenei Doamna soţia lui Petru Rareş la 1551.

Apoi biserica Mirăuţilor, un monument de valoare artistică. Date necontrolate spun că ar fi zidită din veacul al XIV de Dra-

goş Vodă, iar după documente este ctitoria lui Alexandru cel Bun de la 1401 şi a servit ca scaun Mitropolitan.

In sala de recepţie a reşedinţei Mitropolitane de la Suceava, P. C. Vicar Constantin Nonea a arătat celor de faţă scopul vizitei ce fac Membrii Adunării Eparhiale, pentru a se edifica în probleme de ordin bisericesc şi gospodăresc şi a cunoaşte la faţa locului felul cum se lucrează pe teren.

Prea Sfinţitul Episcop Partenie, Stareţul Mănăstirii, apreciază înţeleapta măsură luată de I. P. S. Mitropolit Sebastian şi frumoasa colaborare cu organele de conducere ele Arhiepiscopiei. Inalt Prea Sfinţia Sa duce cîrma Mitropoliei Moldovei şi Sucevei cu toată demnitatea şi este un vajnic luptător pentru cauza păcii.

Tot de la Suceava se adaugă în rîndul nostru următorii membri ai Adunării Eparhiale: P. C. Teodor Bodnar inspector bisericesc, P. C. Preot Iftodie Miltiade, Dl. Silvestru Lavric şi P. C. Consilier arhid. Petre Alexa, cu care continuăm drumul.

In după amiaza zilei a fost vizitată Mănăstirea Dragomirna raionul Suceava, unde am fost întîmpinaţi de întregul sobor în frunte cu stareţul Gherman Melinte. Aici Biserica Mare este ctitoria Mitropolitului Anastasie Crimca din 1602 cu frumoase trăsături arhitectonice, dar are nevoie de reparaturi.

Am vizitat apoi muzeul aşezat în sălile spaţioase ale clădirilor din jurul Mănăstirii, care adăpostesc lucrări de mare valoare istorică şi bisericească: 3 mari evanghelii scrise, manu-proprio de Mitropolitul Crimca pe pergament de piele de căprioară. Tot aşa liturghiere şi alte cărţi bisericeşti care sînt o podoabă a bisericii.

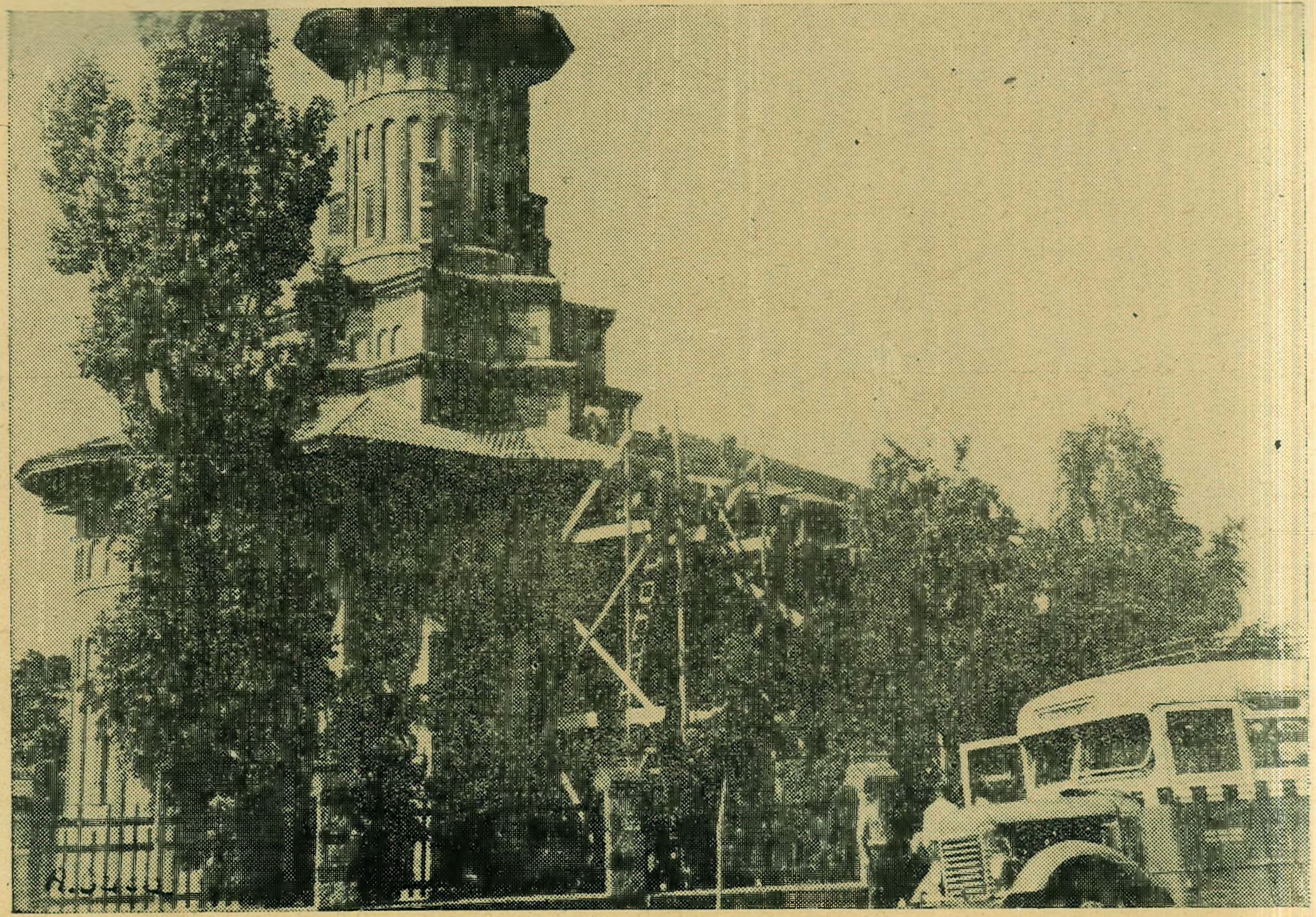
Apoi membrii Adunării s-au îndreptat spre acaretele gospodăreşti care sînt bine întreţinute. Iazul din imediata apropiere a Mănăstirii făcut cu munca călugărilor, este de asemenea de remarcat, fiind o anexă a gospodăriei chibzuite în treburile economice ale mănăstirii.

Pe înserate ne luăm rămas bun de la gazdă în sala de recepţie frumos luminată care străluceşte de curăţenie, după care pornim spre Mănăstirea Sucevita prin Rădăuţi.

La Sucevita am ajuns în plină noapte, dar totuşi am fost aşteptaţi şi primiţi cu multă bună voinţă şi ospitalitate.

Maica stareţă Alexandrina Colibaba, alături de maicile albine — aşa cum le numeşte stareţa au aşteptat pînă la sosire.

In dimineaţa zilei de 26 august membrii Adunării participă la serviciul religios de la biserică, unde P. C. Vicar a arătat maicii stareţe scopul vizitei ce se face din încredinţarea I. P. S. Mitropolit Sebastian. Apoi se cercetează cu deamănuntul monumentala biserică a mănăstirii Sucevita, ctitoria Movileştilor. Istoricul spune că această biserică a fost înjghebată pe la 1504 şi terminată la 1584 de Mitropolitul Gheorghe Movilă şi fratele său Voevodul Ieremia Movilă fost domnitor al Moldovei; stilul, arhitectura şi pictura acestei frumoase biserici rămîn bine întipărite în mintea tuturor. Vizităm apoi muzeul care adăposreşte frumoase

Biserica Sfîntul Gheorghe – Botoşani

obiecte bisericeşti între care epitaful de la Ieremia Movilă, decedat la 1606; altul donat de Marghita Simion Movilă la 1609, alte stihare şi feloane cu fir de aur lucrate artistic, cruci, evanghelii şi alte obiecte de valoare artistică.

Membrii adunării cercetează apoi şantierul lucrărilor de restaurare de la această Mănăstire care sînt în toi. Materialele sînt aduse pe şantier şi în prezent se zoreşte terminarea zidăriei la soclul bisericii. Dirigintele şantierului face un scurt raport asupra lucrărilor executate, iar P. C. Consilier economic D. Hadîrcă, se interesează de aplicarea întocmai a dispoziţiunilor Ministerului de Culte şi CSAC.

In general peste tot ordine şi bună rînduială în treburile gospodăreşti ale Mănăstirii.

Maica stareţă Alexandrina Colibaba îşi exprimă dorinţa de a merge şi ea cu diferite lucrări la I. P. S. Mitropolit Sebastian şi ne însoţeşte.

După ce membrii Adunării Eparhiale au vizitat întreprinderile forestiere din Sucevita, maşinile se îndreaptă către Gura Homorului, trecînd prin frumoasele localităţi şi sate subcarpatice. In acest drum P. C. Inspector Bisericesc Teodor Bodnar şi P. C. Prototopop Ioan Breabăn au dat membrilor Adunării informaţiuni asupra gospodăriilor parohiale ce le întîlnim. Se observă şi se fac aprecieri asupra curăţeniei în care se ţin bisericile şi casele parohiale.

Către ora 12 intrăm în oraşul Gura Homorului şi ne oprim la biserica Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril din centrul oraşului. Aici P. C. Inspector bisericesc care este şi parohul bisericii şi protopop girant al raionului, ne arată osteneala enoriaşilor pentru reparaţiile ce se fac sfîntului locaş. Biserica este zidită de la 1876 şi i se fac reparaţii de întreţinere. Lucrările sînt aproape terminate. Se vizitează a doua biserică filială la Gura Homorului unde se fac lucrări de renovare pentru care Mitropolia şi Patriarhia au acordat fonduri şi în curînd biserica va fi redeschisă.

La sediul protopopiatului P. C. Vicar Constantin Nonea a arătat asistenţii în cîteva cuvinte, felul cum se lucrează în acest raion şi despre care activitate va fi informat Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit.

Atît la sediul Protopopiatului cît şi la Căminul preoţesc a fost de remarcat ordinea şi curăţenia.

De aici, cîţiva dintre membrii Adunării, se îndreaptă spre Mănăstirea Vatra Moldoviţei pentru a vizita şantierul de lucru de la această mănăstire. Biserica este ctitoria lui Petru Rareş de la 1532 este originală prin pictura ei în fresco înlăuntru şi pe din afară, făcută la 1537. Maica stareţă Magdalena Andronic cu soborul mănăstirii şi-au dat tot interesul ca lucrările de restaurare ce se fac din fondul Ministerului şi din bugetul Mitropoliei, să meargă cît mai bine. P. C. Consilier Dumitru Hadîrcă verifică poziţiile pe şantier apoi cu ceilalţi membri se îndreaptă spre Mănăstirea Slatina.

La mănăstirea Slatina atît membrii Adunării Eparhiale care şi-au continuat drumul de la Gura Homorului cît şi cei care au venit de la Vatra Moldoviţei au fost întîmpinaţi de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, care din dragostea ce poartă pentru colaboratorii săi a părăsit cura de la Băile Bălţăteşti pentru a ne însoţi în restul drumului.

Membrii Adunării, în frunte cu I. P. S. Mitropolit vizitează biserica principală care este ctitoria lui Alexandru Lăpuşneanu de la 1558 apoi muzeul, chiliile şi gospodăria anexă. P. C. Stareţ al mănăstirii, Emilian Olaru, este înconjurat cu dragoste de vieţuitorii mănăstirii. Se munceşte mult pentru promovarea vieţii călugăreşti.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit ne pune în cunoştinţă despre felul de viaţă duhovnicească şi mănăstirească din Slatina, unde duhul rău nu are ce căuta.

Peste tot se observă curăţenie şi ordine.

Ne luăm drumul spre Mănăstirea Neamţu unde de asemenea urmează să vizităm şantierul de lucru şi unde Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian ne aşteaptă. Am ajuns seara tîrziu, fiind găzduiţi la internatul Şcoalei medii de cîntăreţi bisericeşti.

In dimineaţa zilei de 27 august 1954, întîmpinaţi de P. C. Stareţ Melchisedec Dimitriu şi soborul Mănăstirii, am mers la I. P. S. Mitropolit Sebastian şi după aceea, la biserica principală.

Au fost vizitate bisericile şi edificiile ctitorie ale Voevozilor Petru Muşat 1378-1393, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare şi alţii. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit ne zoreşte să vizităm biblioteca, muzeul, şcoala de cîntăreţi cu secţia seminar monahal de călugări, tipografia centrului Mitropolitan, care funcţionează la Neamţu şi altele.

Părintele Stareţ Melchisedec, ne informează asupra treburilor bisericeşti şi gospodăreşti din această frumoasă mănăstire. De asemenea părintele diacon Ioan Ivan, directorul Şcoalei de Cîntăreţi, ne informează asupra mersului învăţămîntului în acest seminar, de unde se recrutează elemente bune pentru Institutul Teologic.

Membrii Adunării, vizitează apoi, şantierul de lucru unde se restaurează, refăcîndu-se din piatră, cerdacurile de la chiliile din incintă care erau pînă acum din lemn, cum şi celelalte atenanse din incintă.

Aceste lucrări se fac, de asemenea, cu cheltuiala Ministerului de Culte şi a Mitropoliei.

La ora 10 a avut loc la reşedinţa Mitropolitană de la Mănăstirea Neamţu, şedinţa Permanenţei Consiliului Eparhial, prezidată de I. P. S. Mitropolit Sebastian, în care s-au dat curs unor lucrări ale cancelariei Mitropolitane.

La ora 11 în sala de recepţie a reşedinţei Mitropolitane de la Neamţu, a avut loc o şedinţă solemnă a Adunării Eparhiale prezidată de I. P. S. Mitropolit Sebastian, în care s-au discutat probleme ce interesează Biserica, ajutorul primit de la Guvern

Mănăstirea Vatra Moldoviței - Raionul Cîmpulung

pentru restaurarea monumentelor bisericeşti de artă şi alte chestiuni de ordin spiritual şi gospodăresc. (Cuvîntarea de deschidere a şedinţei este publicată în fruntea cuprinsului).

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, în cuvîntul de închiderea şedinţei spune: „Duceţi cu voi veşti bune despre cele ce aţi văzut şi aţi constatat, asupra felului cum lucrează preoţii noştri în Eparhie, şi călugării în sfintele noastre mănăstiri, ţineţi legătura cu organele Statului cu care noi colaborăm sincer şi în bună armonie, cu toţii muncind pentru prosperitatea Republicii noastre Populare, a scumpei noastre Patrii şi a Bisericii.

P. C. Consilier Scarlat Porcescu, propune şi Adunarea aprobă să se dea din partea Adunării următoarele telegrame:

INALT PREA SFINŢITULUI JUSTINIAN
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÎNE
BUCUREŞTI

Membrii Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iaşilor, fiind într-o călătorie de cunoaştere a problemelor bisericeşti pe teren şi de cercetare a monumentelor religioase în curs de restaurare, vă trimit de la Sfînta Mănăstire Neamţu, unde sîntem într-o şedinţă extraordinară de lucru, asigurarea că vor munci cu tot devotamentul pentru prosperitatea Bisericii Ortodoxe Romîne şi pentru asigurarea Păcii.

Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† *SEBASTIAN*

DOMNULUI ACADEMICIAN COSTANTINESCU-IAŞI
MINISTRUL CULTELOR *BUCUREŞTI*

Membrii Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iaşilor, cercetînd pe teren bisericile şi mănăstirile care sînt în curs de restaurare prin grija şi concursul material şi moral al Domniei Voastre, astăzi fiind în şedinţă extraordinară de lucru la Sfînta Mănăstire Neamţu, vă asigură pe Domnia Voastră şi întregul Guvern al Republicii Populare Romîne de munca şi devotamentul lor pentru prosperitatea Patriei noastre scumpe şi pentru apărarea şi întărirea Păcii în lume.

Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
† *SEBASTIAN*

Publicăm mai jos şi răspunsul Inalt Prea Sfinţitului şi Prea Fericitului Patriarh Justinian la telegrama trimisă:

Inalt Prea Sfinţiei Sale
INALT PREA SFINŢITULUI SEBASTIAN RUSAN
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei—Iaşi

Mulţumesc Inalt Prea Sfinţiei Voastre pentru sentimentele exprimate şi asigurările date în numele membrilor Adunării Eparhiale a Sf. Arhiepiscopii a Iaşilor, care fac o călătorie de cunoaştere a problemelor bisericeşti pe teren şi o cercetare a monumentelor religioase în curs de restaurare şi vă urăm spor în munca ce depuneţi spre propăşirea bisericii noastre strămoşeşti şi spre înflorirea Patriei noastre.

† JUSTINIAN
Patriarh

După masă, membrii Adunării pornesc spre Mănăstirea Sihăstria, unde vizităm biserica zidită la 1825 şi paraclisul lucrat de enoriaşii care au stat acolo în timpul războiului ca refugiaţi. P. C. Stareţ Ioil Gheorghiu, face un raport asupra felului cum muncesc călugării atît la biserică cît şi la gospodărie.

P. C. Vicar a mulţumit soborului pentru stăruinţa lor în voturile monahale şi dragostea ce o pun pentru această mănăstire

Ne oprim la mănăstirea Secu ctitoria vornicului Nistor Ureche şi a soţiei sale Mitrofana din 1595. Aici P. C. Stareţ Ghedeon Coşofreţ şi P. C. Arhim. Dionisie Udişteanu, ne conduc şi vizităm frumoasa biserică, paraclisele şi gospodăria Mănăstirii. Aici sînt lucrări de reparaţii în curs la cerdacuri şi chilii.

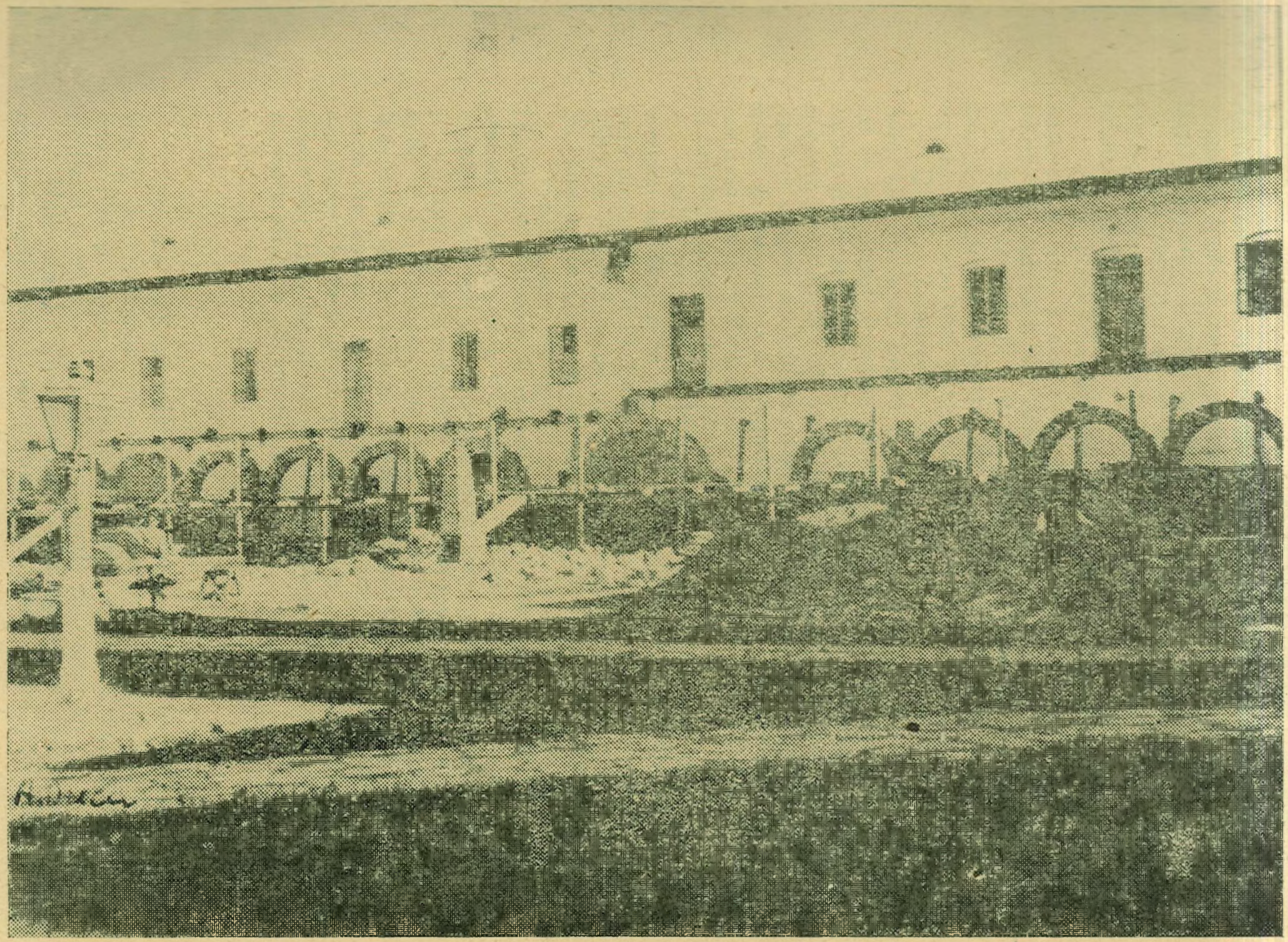
Ne urmăm drumul spre Tg. Neamţ, vizităm la Humuleşti casa copilăriei povestitorului Ion Creangă după care ne oprim la Mănăstirea Văratec.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian cu Maica Stareţă Pelaghia Amilcar şi întreg soborul, ne întîmpină şi intrăm în biserica mare unde se oficiază un serviciu religios, la care răspunde corul de maici al mănăstirii.

In sala de primire a arhondaricului, unde erau de faţă Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, prof. Universitar Preot I. Coman, P. C. Stareţă şi toţi membrii Adunării Eparhiale P. C. Vicar Constantin Nonea expune un raport asupra felului cum a decurs vizita membrilor Adunării Eparhiale, arătînd că asemenea acte nu s-au văzut în trecutul istoric al Mitropoliei Moldovei şi Sucevei şi personalitatea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian, care a îndrumat şi a dat directivele cuvenite în problemele mari bisericeşti, a făcut şi de data aceasta strînsă legătură între organele conducătoare ale Eparhiei şi organele parohiale.

Mai iau cuvîntul dintre membrii Adunării: Dl. Davideanu, C. Doroftei, C. Spiridonică, protopop Moroşanu, Lavric Silvestru şi alţii.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit mulţumeşte tuturor, pentru că

Şantierul Mănăstirii Neamţ

au răspuns chemării Inalt Prea Sfinţiei Sale, consolidînd prin aceasta interesul superior al Bisericii şi Eparhiei şi înfrăţindu-se deputaţii eparhiali în această călătorie. Numai aşa vom putea colabora, lucra şi munci pentru interesele bisericeşti şi ale Patriei noastre scumpe, Republica Populară Romînă.

In dimineaţa zilei de 28 august, am vizitat atelierele de covoare, broderie şi pictură de la cooperativa Mănăsti ii, cum şi celelalte edificii.

Apoi, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, la reşedinţa din Mănăstirea Varatec a acordat audienţă de lucru P. C. Consilieri şi membrilor Adunării. Cu ocazia plecării membrii Adunării şi-au luat rămas bun de la I. P. S. Mitropolit Sebastian cu toată recunoştinţa pentru dragostea ce le-a fost arătată şi primirea caldă de care s-au bucurat peste tot.

Dl Ioan Zamfirescu secretar eparhial şi membru în Adunare, face un scurt raport I. P. S. Mitropolit arătînd că s-a căutat în tot cursul drumului ca membrii Adunării să se poată informa şi să poată cunoaşte lucrările de pe teren, urmînd apoi ca o parte a membrilor să plece spre casele lor cu inima plină de bucurie despre activitatea rodnică a preoţimii din Eparhia Moldovei şi Sucevei, şi a călugărilor din sfintele noastre Mănăstiri, condusă de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, bun şi drept şi luptător pentru cauza păcii.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit urează drum bun după care mergem la Mănăstirea Agapia, unde vizităm biserica cu neîntrecuta pictură a lui N. Grigorescu. Biserica veche este zidită la 1585 de Petre Şchiopu, iar actuala biserică principală cu hramul Sf. Voevozi la 1644 de hatmanul Gavriil, fratele lui Vasile Lupu.

Vizităm apoi Seminarul Monahal de maice condus de P. C. Directoare Veronica Constantinescu — stareţa Mănăstirii, — apoi atelierele de covoare, tricotaje şi ceramică, după care ne îndreptăm spre muzeu, unde admirăm frumoasele obiecte de artă.

După un popas făcut la sediul protopopiatului din Tg. Neamţ, unde P. C. Protopop Ioan Moraru, ne informează asupra vieţii bisericeşti din localitate, urmăm drumul către Paşcani, unde o parte din membrii se despart mergînd spre Suceava. După o vizită făcută la protopopiatul Paşcani, după dorinţa P. C. Protopop Gheorghe Titu, ne-am continuat drumul la Iaşi, unde am ajuns în seara zilei de 28 august a. c.

* * *

Aşa s a încheiat călătoria de documentare, dar şi de înfrăţire şi de cunoaştere reciprocă a Onor. membrilor Adunării Eparhiale, realeşi dintre cei din ciclul ultim şi din cei nou intraţi în rîndurile membrilor Adunării Eparhiale din acest an.

Mulţumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să facem această călătorie edificatoare pentru noi şi de mare folos pentru Epar-

hie, care este fără precedent în trecutul Bisericii noastre Moldoveneşti.

Membrii Adunării Eparhiale îşi exprimă întreaga lor recunoştinţă pentru acest gest Mitropolitan, cerînd insistent a se continua şi în viitor.

Ioan Zamfirescu

III. — Hramul la Mănăstirea Putna.

In ziua de 14 august 1954 a sosit la Mănăstirea Putna, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian pentru a săvîrşi Sf. Liturghie de ziua hramului acestei sfinte mănăstiri.

Inalt Prea Sfinţia Sa a fost primit aici de către soborul Sf. Mănăstiri de la Putna, în frunte cu Părintele Stareţ Demostene, care a urat bun sosit la sărbătorirea hramului acestei mănăstiri.

După aceasta, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi a intrat în Sf. Mănăstire, unde s a oficiat un Te-Deum după care Părintele Stareţ Demostene a prezentat un scurt raport.

Inalt Prea Sfinţitul a mulţumit Părintelui Stareţ pentru raportul prezentat şi a mărturisit în faţa credincioşilor bucuria pe care o are de a sluji la hramul Mănăstirii Putna, ctitoria Domnului Ştefan cel Mare al cărui mormînt se află acolo.

In ziua de 15 august 1954, ziua hramului Sf. Mănăstiri Putna, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a oficiat Sf. Liturghie înconjurat de P. C. I. Breabăn protopop Rădăuţi, P. C. Arhid. Petre Alexa, consilier administrativ şi alţi preoţi.

La slujba arhierească au asistat numeroşi credincioşi. La sfîrşitul Sf. Liturghii I. P. S. Mitropolit a oficiat un parastas în memoria marelui voevod Ştefan cel Mare, apoi a rostit o cuvîntare despre sărbătoarea Adormirii Maici Domnului.

In continuare, I. P. S. Mitropolit a spus: „Noi ne-am adunat astăzi aicea nu numai să prăznuim hramul Sf. Mănăstiri ci şi să sărbătorim şi 450 ani de la moartea lui Ştefan cel Mare şi Sfînt, ctitorul acestei Sf. Mănăstiri. El este pentru noi romînii cea mai mare figură a neamului nostru romînesc. El a fost acela care s-a luptat bărbăteşte împotriva turcilor pentru a ne apăra ţara şi biserica noastră ortodoxă.

El a fost atletul creştinătăţii.

Despre sufletul său creştinesc şi patriotic au vorbit toate popoarele contimporane şi i-a zguduit din temelie chiar şi pe turci. Eu n-am putut fi prezent la 4 iulie a. c. la Putna pentru a sărbători 450 ani de la moartea lui Ştefan cel Mare, deoarece am fost plecat în Siria, Liban, etc. pentru a reprezenta Biserica Ortodoxă Romînă peste hotare, la sărbătorirea a 50 ani de patriarhat a Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Alexandru III-a, Patriarhul Antiohiei.

Noi, la o asemenea ocazie cînd sărbătorim 450 ani de la

moartea lui Ştefan cel Mare, trebuie să ne însufleţim, căci însuşi Papa de la Roma, care a făcut adeseori mari greutăţi credinţei noastre ortodoxe, văzînd eroismul cu care lupta Ştefan cel Mare împotriva turcilor şi al altor cotropitori l-a numit pe Ştefan, Atlet al creştinătăţii.

Faptul că Ştefan cel Mare a avut o legătură foarte strînsă cu poporul l-a făcut un viteaz fără seamăn.

Pentru că Ştefan cel Mare a zidit această frumoasă şi minunată mănăstire se cuvine să ne rugăm pentru sufletul său bun şi cinstit şi să zicem: „Dumnezeu să-l ierte".

După el ţara Moldovei a trecut prin multe greutăţi, căci n-a mai avut ca scut, braţul cel puternic a lui Ştefan cel Mare şi sfînt.

Prin victoriile sale militare Ştefan s-a dovedit un bun conducător, iar prin numeroasele sale ctitorii un dîrz apărător al credinţei strămoşeşti.

Să rugăm pe bunul Dumnezeu să nu mai vină peste noi nenorociri şi războaie, ci să fie pace şi linişte.

Noi am trecut prin războaie care ne-au fost impuse din partea unor puteri străine. Dar cu ajutorul bunului Dumnezeu munca de reconstrucţie a început şi ţara noastră va fi mîndră şi bogată.

Sîntem în plină campanie de recoltare şi treeriş. Faceţi-vă datoria cu toţii, şi după ce aţi treerat, faceţi-vă datoria şi predaţi cotele către Stat, căci prin aceasta întărim lupta pentru pace şi asigurăm hrana tuturor oamenilor muncii din întreprinderi fabrici şi uzine.

Înainte de a vă duce la casele voastre, vă îndemn să vă trimiteţi copilaşii la şcoală şi să fiţi prieteni buni ai preoţilor din satele voastre. Invăţătorul de la sate este factorul de cea mai mare importanţă, căci el deschide ochii tuturor neştiutorilor de carte.

El ne luminează mintea tuturor. Trimiteţi-vă copilaşii la şcoală căci nu se ştie din care casă modestă va răsări un luceafăr. Eu însumi mă mîndresc că sînt fiu de ţăran, născut într-o casă acoperită cu paie, sărăcăcioasă şi cu mulţi copii. Vă mai fac încă un îndemn să vă iubiţi unii pe alţii, aşa cum ne-a iubit Mîntuitorul nostru Iisus Hristos şi s-a răstignit pentru noi.

Să mulţumim lui Dumnezeu că astăzi am putut prăznui hramul acestei Sf. Mănăstiri şi să ne facem vrednici de numele lui Ştefan cel Mare şi sfînt şi de arcaşii lui, care la cetatea Sucevei au luptat cu vitejie împotriva turcilor.

Mulţumesc corului de la Mănăstirea Suceviţa care ne-a înfrumuseţat slujbele de astăzi, mulţumesc tuturor preoţilor şi diaconilor care au slujit împreună cu Noi şi vă mulţumesc vouă tuturor, care din ţinuturi îndepărtate aţi venit să vă închinaţi la Sf. Mănăstire Putna şi la Mormîntul marelui Voevod Ştefan cel Mare.

Duceţi la casele voastre vestea că Ştefan cel Mare şi sfînt

apărătorul creştinătăţii este cu noi în toate zilele vieţii noastre.
Dumnezeu să primească sfînta slujbă.
Hristos să vă binecuvinteze".

Arhid. Petre Alexa

IV. — Reparaţii de Biserici

Indrumărilor părinteşti date preoţimei de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, cuprind toate sectoarele de activitate din parohii.

Preoţimea noastră înţelege că o datorie principală este şi păstrarea în cele mai bune condiţii a locaşurilor de rugă.

In cuprinsul Protopopiatului I din raionul Iaşi, preoţii ajutaţi de Consiliile parohiale şi prin contribuţia benevolă a credincioşilor au reparat în cursul acestei veri, multe biserici, dintre care menţionăm:

Biserica din Costuleni unde este paroh P. C. Preot Ioan Nicolau, a fost reparată la exterior, în condiţii foarte bune.

La Biserica-monument istoric din Bîrnova, prin stăruinţa P. C. Preot Mihai Mironescu, s-a reparat clopotniţa monumentală şi zidul împrejmuitor.

In parohia Socola, Biserică istorică, — fostă capelă a „Seminarului Veniamin", Preotul Gh. Bînzar a stăruit cu multă rîvnă pentru reparaţiile de întreţinere.

Biserica Sf. Treime din oraşul Iaşi, prin stăruinţa personală şi activitatea de fiecare zi a P. C. Preot Paroh Vasile Flondor, prezintă un aspect din cele mai lăudabile, în urma reparaţiilor ce s-au făcut în vara aceasta.

La Biserica Sf. 40 Mucenici din Iaşi, P. C. Preot Ştefan Gheorghiu a stăruit pentru o completă renovare a pridvorului Bisericii.

Se continuă cu multă strădanie refacerea şi înfrumuseţarea Bisericii Sf. Gheorghe de la Cimitirul Sf. Treime din Iaşi, prin munca rodnică desfăşurată de Preotul Gheorghe Popovici.

Biserica Toma Cosma I din Iaşi distrusă de bombardament şi incendiu în timpul războiului, va fi redeschisă în scurtă vreme. Lucrările de reconstrucţie sînt înaintate; în prezent se instalează catapeteazma şi stranele.

In cadrul acestor realizări, se situează şi rezultatele vrednice de laudă din parohia Prisacani.

Biserica parohială, printre ctitorii căreea se numără şi Mitropolitul Veniamin Costachi, a fost reparată la exterior şi curăţită în interior de fumul ce înegrise pictura.

Enoriaşii în frunte cu Preotul Mihai Costinescu, au dorit ca să se facă inaugurarea acestor lucrări într-un cadru de slujbă deosebită, cu un reprezentant al Sf. Mitropolii.

In acest scop a fost delegat P. C. Preot N. Todicescu, Protopopul Regiunii Iaşi.

Ziua de Duminică 5 septembrie a. c. a fost prilej de manifestare sărbătorească pentru satele Prisacani, Moreni şi Măcăreşti.

Credincioşii, în haine de sărbătoare, au ocupat pînă la ultimul loc în incinta Bisericii.

Corul bisericii a împodobit slujba religioasă, dînd dovadă că ar putea să cînte în Bisericile cu cei mai pretenţioşi ascultători în ale muzicii corale.

După serviciul religios săvîrşit în sobor de 5 preoţi, preotul paroh M. Costinescu face o dare de seamă asupra modului cum au decurs reparaţiile, menţionînd aportul credincioşilor, care prin donaţiuni de materiale, şi muncă voluntară au reuşit să redea locaşului de rugă, pentru încă multă vreme, trăinicia şi frumuseţea de odinioară.

P. C. Protopop N. Todicescu, în cuvîntul rostit, mulţumeşte în numele I. P. S. Mitropolit Sebastian, pentru dovada credincioşiei locuitorilor din Prisacani şi le transmite binecuvîntările Inaltului Ierarh.

Credincioşii sînt îndemnaţi, ca în aceeaşi măsură să-şi îndeplinească şi îndatoririle cetăţeneşti.

Dovada ce au dat că din proprie bunăvoinţă şi în mod cu totul liber, au contribuit pentru Biserică, să fie mai departe continuată în îndeplinirea îndatoririlor sociale şi în special să activeze în autoimpuneri, terminînd astfel construcţia şcoalei şi alte trebuinţi ale gospodăriei locale.

Libertatea exercităriii cultului religios în Biserică să fie un motiv puternic pentru toţi credincioşii, ca să-şi îndeplinească îndatoririle de buni şi harnici cetăţeni ai scumpei noastre Patrii, Republica Populară Romînă.

Reprezentantul Consiliului parohial, Epitropul N. Chirilă, în numele enoriaşilor declară că întreg consiliul parohial va fi un factor activ şi pentru acţiunile cu caracter social, luînd angajamentul să dea concursul pentru lucrările trebuitoare la şcoală şi Cămin Cultural.

Din toate aceste lucrări şi manifestări, se constată înţelegerea deplină de care dau dovadă credincioşii Bisericii Ortodoxe, în a fi buni şi activi cetăţeni ai Patriei noastre, în climatul păcii, pentru apărarea căreea luptă omenirea dornică de progres şi pace constructivă.

Preot Const. Popovici

V. — Redeschiderea Bisericii din parohia Buznea, Raion Tg. Frumos

In parohia Buznea, la depărtare de un kilometru de Tg Frumos, străjueşte, cu zidurile ei albe, biserica închinată Sf. Muceniţe Ecaterina, ctitoria lui Alexandru Mavrocordat din anul 1856.

Biserica este construită din piatră şi cărămidă, acoperită cu tablă zincată şi este în formă de corabie.

In cursul anilor ea a avut reparaţii importante.

In ultimii ani însă, după cum arată preotul paroh Grigore Scripcaru în raportul său, a fost nevoie să i se facă unele reparaţii atît în interior cît şi în exterior, cum a fost cea din 1936, sau numai la peretele nordic, expus mai mult intemperiilor, cum a fost cea din 1945.

Intre bisericile parohiilor vecine, ea rămînea singura care amintea urmele războiului.

O reparaţie generală după stricăciunile pricinuite de război era necesară.

De aceea credincioşii au purces cu multă tragere de inimă, la repararea locaşului lor de închinare.

Inţelegerea şi dragostea cu care au răspuns la apelul parohului lor pot fi şi altor parohii îndreptar.

In ziua de 29 iulie a. c., mulţumirea enoriaşilor a fost deplină: biserica din satul lor a fost redeschisă.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, fiind plecat din localitate în acea zi, a dat binecuvîntarea aprobînd ca slujba tîrnosirii să fie oficiată de P. C. Preot Gheorghe Bariz, protopopul raionului Tg. Frumos.

In cuvîntul său, Prea C. Sa a mulţumit enoriaşilor parohiei Buznea pentru strădania lor la repararea bisericii şi le-a transmis, din partea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit, arhiereşti binecuvîntări.

In încheiere, îndeamnă pe enoriaşi să stăruie în îndeplinirea şi mai departe a obligaţiunilor lor de cetăţeni cinstiţi ai scumpei noastre patrii şi de fii credincioşi ai sfintei noastre biserici.

Diac. Tib. Meleşcan

VI. — MULŢUMIRI

Inalt Prea Sfinţitul Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, mulţumeşte din toată inima Cucernicilor Protopopi, Cucernicilor Preoţi, călugărilor, călugăriţelor şi credincioşilor, care cu ocazia zilei de 22 septembrie, zi în care a împlinit vîrsta de 70 ani şi-au îndreptat gîndurile spre Inalt Prea Sfinţia Sa, urîndu-i viaţă îndelungată şi cit mai multe fapte mari pentru Biserică şi Patrie.

Totodată trimite tuturor arhiereşti binecuvîntări cu urări de sănătate şi prosperitate.

* * *

Se aduc mulţumiri credinciosului Burac Ioan pentru donaţiile făcute în valoare de 2.000 lei, bisericilor din Mitocul Dragomirnei raion Suceava.

* * *

Se aduc mulţumiri credincioşilor Mihai Vultur, Petronie Tataru, Ilie Cara, Toader şi Alexandru Popovici pentru obiectele donate Bisericii din parohia Băişeşti raionul Fălticeni.

* * *

Se aduc mulţumiri credincioşilor Marcu D. Candrea, Tecla Juga, Nazarie Ioan pentru donaţiile făcute bisericii din Dorna Cîndreni.

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN EPARHIA ROMANULUI ŞI HUŞILOR

După cinci ani de arhipăstorire a Prea Sfinţitului Episcop Teofil

Intorcînd înapoi filele vremii, citim că într-una din zile, 8 iunie 1949, s-au adunat membrii colegiului electoral pentru alegerea titularului scaunului vacant al Eparhiei Romanului şi Huşilor în palatul patriarhal din Bucureşti sub preşedenţia I. P. S. Patriarh Justinian. Colegiul a ales pe P. C. Pr. Teofil Herineanu.

Vestea s-a răspîndit ca fulgerul în toată suflarea ortodoxă din ţară, care căuta cu ochi sufleteşti pe cel ce urma să înnoade firul arhipăstorirei atîtor străluciţi ierarhi. In acest timp, noul Episcop urca spre Roman din tăinuitul sat de peste munţi în care Sf. Duh îl rînduise păstor, dovedind sîrguinţă, modestie aleasă, iar prin obîrşie şi atitudine, siguranţa că prin chemarea la episcopat, va fi stîlp de granit Bisericii străbune...

Dar timpul curge repede şi iată într-o bună zi, 28 august 1949, din istorica mănăstire purtătoare de lumină a Neamţului, Patriarhul ţării însoţit de reprezentantul Ocîrmuirii de Stat, înalţi demnitari bisericeşti şi noul Episcop, pornesc din zori spre cetatea Romanului. La marginea Eparhiei poporul şi clerul drept credincios, primesc cu flori şi lacrimi de bucurie pe noul arhipăstor. De la intrarea în oraş şi pînă la Catedrală înalţii oaspeţi merg pe jos înconjuraţi de mii de credincioşi. In faţa Catedralei un sobor de episcopi şi preoţi în frunte cu I. P. S. Mitropolit Sebastian, cu Sf. Evanghelie primesc măreţul alai. Şi de atunci s-au scurs cinci ani.

Prea Sfinţitul Episcop Teofil în aceşti cinci ani de arhipăstorire s-a arătat ca o binecuvîntare a lui Dumnezeu, bucurie a Apostolilor, vrednicie a părinţilor, laudă a chipului îngeresc a ierarhilor „bună dovadă de preţuire din partea celor ce nu fac parte din Biserică“ (I Tim. III, 6) fericirea preoţilor şi credincioşilor, şi mai ales cunoscut de toţi, ca desăvîrşit chip al evlaviei, despre care Sf. Apostol Pavel îi scrie lui Timotei.

Dumnezeu l-a adus şi l-a înzestrat de la începutul vieţii pentru această sfinţită chemare căreia l-a răspuns după cuvintele Evangheliei: „iată eu sînt robul lui Dumnezeu“ (Luca I, 38).

Şi numai Dumnezeu a rînduit astfel crugul vremii, ca tocmai în aceste vremi măreţe şi noi, Biserica Ortodoxă Romînă să

*

aibă bucuria de a primi cu inimă de mamă pe iubiţii ei fii vi=tregiţi de urgia trecutului. Iar odată cu bucuria aceasta, noi să avem încă una, tot aşa de mare de a cinsti în scaunul de Epis=cop de la Roman, pe Prea Sfinţitul Teofil Herineanu.

Cine se încumetă să nu vadă în aceasta lucrarea Proniei Dumn ezeeşti, pentru Prea Sfinţia Sa şi pentru noi toţi ?

Cîrmaciu care stă de cinci ani, treaz şi neobosit, pe puntea de comandă a corăbiei care trece peste marea vieţii miile de suflete drept credincioase, spre limanul mîntuirii, aici, la Roman, ne=a fost trimis deci de Dumnezeu ca o încununare a tuturor virtuţilor care se cer de la un Vlădică, mai ales astăzi. Omul cel mai potrivit la locul şi la timpul potrivit.

Numai dragostea lui Dumnezeu a făcut ca Ardealul, „care ne=a dat nouă, acestora de peste Carpaţi şi neamului întreg atîţia oameni cu care ne mîndrim, în ştiinţă, artă, cultură şi educaţie, să ne dea acum un aşa ierarh care ne arhipăstoreşte cu înţelep=ciune şi jertfelnicie pentru Biserica Mîntuitorului Iisus Hristos.

Au trecut cinci ani. Noul curs al vieţii bisericeşti, ca un drum deschis cu îndrăzneală cu putere şi cu înţelepciune de Prea Fericitul Patriarh Justinian, a găsit în Prea Sfinţitul Episcop Teofil un preţios şi vrednic conducător al Eparhiei Romanului şi Hu=şilor.

Prea Sfinţia Sa veghează ca îndrumătorii sufleteşti ai po=porului drept credincios – preoţii – să=şi îndeplinească îndatoririle sacerdotale şi harismatice faţă de enoriaşi în slujba cărora trebuie să stea în permanenţă, îndrumînd pe cei cu lipsuri pastorale. Slujbaşii bisericeşti şi protopopii să stea la datorie.

Luînd în consideraţie necesităţile Bisericii şi drepturile celor în cauză, P. S. Episcop supraveghează ca nici un locaş de ru=găciune să nu fie închis în zi de sărbătoare.

Cald preţuitor al tuturor celor ce muncesc în ogorul Dom=nului, stimulează pe cei vrednici şi ridică pe cei rămaşi în urmă.

Potrivit cuvîntului Sf. Apostol Pavel, P. S. Episcop în=deamnă clerul să trăiască „în curăţie, în cuviosie şi în frica de Dumnezeu“ (Tit. II, 12) să asculte de stăpînire şi de dregători şi să fie gata la toată fapta bună, să nu grăiască de rău pe nimeni, să nu fie sfadnici, ci liniştiţi“ (Tit III, 1=2).

Zelos răspînditor al învăţăturilor creştine, P. S. Episcop pre=dică cu timp şi fără timp, folosind toate întîlnirile cu credincioşii, mai ales cînd merge în vizite canonice, sfinţiri de biserici, etc.

In mănăstiri şi parohii, în acţiunile sociale şi de caritate, în misiunile de mare cinste şi de încredere de peste hotare, la Mos=cova, şi acum în orient (Damasc) P. S. Episcop ne=a cinstit scau=nul de la. Roman ca şi în ori care încredinţări acordate de Sf= Sinod.

Ori unde se găseşte P. S. Episcop Teofil împodobeşte locul şi lucrarea sa.

La împlinirea acestor cinci ani de arhipăstorire, clerul şi în. tregul popor al Eparhiei Romanului şi Huşilor, toţi cei ce=l cu=

nosc pe Prea Sfinţitul nostru, îi urează îndelungată arhipăstorire, rugînd pe Dumnezeu să-i dăruiască sănătate deplină şi putere de muncă pentru a înflori mereu Sf. Episcopie a Romanului şi Huşilor.

Clerul Eparhiei aduce drept prinos la sărbătorirea celor cinci ani de activitate, expresiunea dragostei şi devotamentului faţă de sărbătorit asigurîndu-l că vor sta mereu la datorie şi vor sprijini prin zelul şi ascultarea lor activitatea de viitor, pentru prosperarea Bisericii şi Patriei noastre scumpe.

Intru Mulţi ani Stăpîne!

Pr. D. Petrea

II.

In ultimul timp trei evenimente deosebite au avut loc în viaţa bisericească ce se desfăşoară la centrul Eparhial Roman: Misiunea P. S. Episcop în străinătate, împlinirea a cinci ani de arhipăstorire şi decorarea P. S. Episcop cu ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne“ clasa III-a pentru merite deosebite.

După cum este cunoscut clericilor din întreaga ţară, Sf. Sinod a delegat pe I. P. S. Mitropolit Sebastian al Moldovei şi Sucevei, pe P. S. Episcop Teofil al Romanului şi Huşilor şi pe P. C. Alexandru Ionescu, Vicarul Arhiepiscopiei Bucureştilor, să reprezinte Biserica Ortodoxă Romînă la serbările jubileului de 50 ani de arhierie a I. P. S. Patriarh Alexandru III al Antiohiei, care după cum se ştie a vizitat şi ţara noastră. Delegaţii Sf. Sinod prin participarea la serbările amintite în iulie a. c., au reîntors şi vizita.

Dînd curs delegaţiei primite, P. S. Episcop Teofil a părăsit reşedinţa în după amiaza zilei de 23 iunie a. c., la plecarea din gara Roman fiind salutat de P. C. Vicar, preoţii din Centrul Eparhial, preoţi şi credincioşi din oraş, împuternicitul Ministerului Cultelor.

După aproape 30 zile P. S. Episcop a revenit la reşedinţă în seara zilei de 19 iulie a. c., fiind primit de toţi cei ce-l aşteptau cu nerăbdare.

In ziua de Sf. Ilie după Sf. Liturghie, s-a oficiat un Te-Deum de mulţumire în Catedrală de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. Vicar D. Petrea, care la locul cuvenit dînd curs sentimentelor faţă de ierarhul nostru, a rostit următoarele:

Prea Sfinţite Stăpîne,

La revenirea P. S. Voastre din călătoria ce aţi făcut în Antiohia creştină, arhipăstorită de una din cele mai proeminente figuri ale ortodoxiei ecumenice, Prea Fericitul Patriarh Alexandru al III-lea, în numele Centrului Eparhial şi al tuturor credincioşilor şi preoţilor din eparhie, Vă spunem: „Bine aţi venit!“

Este a doua vizită pe care P. S. Voastră o faceţi în străinătate la Bisericile surori. A doua oară cînd păşiţi peste hotare, contribuind întocmai ca şi predecesorii P. S. Voastre, la strălucirea scaunului episcopal de la Roman, în şirul anilor ce curg.

Aţi dus, şi de data aceasta, pe meleagurile îndepărtate, cuvîntul Bisericii Ortodoxe Romîne, şi am putea adăuga, cuvîntul Bisericii moldovene în care v-aţi integrat complet, cu toată simţirea, cu tot sufletul, din clipa sosirii între noi.

Ştim că şi cu acest prilej aţi căutat să strîngeţi legături tradiţionale care leagă pe fiii Bisericii şi mai ştim că aţi depus stăruinţi şi osteneli, ca unii ce sîntem înfrăţiţi ca fii ai aceluiaşi părinte, de a rămîne strînşi uniţi pe aceeaşi cale şi linie de acţiune ~PACEA~ după care însetează toată lumea.

Vă felicităm pentru cinstea de care v-aţi bucurat ca reprezentant al Sf. Sinod şi ca împuternicit al Ocîrmuirii noastre de Stat şi vă fericim că aţi avut prilejul să străbateţi drumul Damascului străbătut cîndva de marele Apostol Pavel.

Vă felicităm de a fi luat parte la serbările desfăşurate în cinstea bătrînului Patriarh Alexandru al III-lea.

In lungul călătoriei P. S. Voastre v-am însoţit toţi cu sentimentele şi rugăciunile noastre.

Sîntem fericiţi că vă avem iarăşi în mijlocul nostru, cler şi credincioşi şi întîmpinîndu-vă cu recunoştinţă, vă spunem : „Fiţi bine venit".

P. S. Episcop împărtăşeşte celor prezenţi binecuvîntările Patriarhiceşti transmise de I. P. S. Patriarh Alexandru III al Antiohiei tuturor credincioşilor din Biserica Ortodoxă Romînă.

Apoi descrie felul în care au decurs serbările de la Damasc, după ce mai întîi arată felul în care a străbătut distanţa Bucureşti-Damasc. Delegaţia, arată P. S. Sa a călătorit cu trenul pînă la Constantinopol, trecînd prin Sofia. La Constantinopol a fost primită de reprezentanţii diplomatici ai R. P. R.

Fiindcă mai era de aşteptat pînă la reluarea călătoriei s-au vizitat diverse biserici ortodoxe, Sf. Sofia, moscheia cu 6 minarеturi, oraşul cu împrejurimile lui, monumentele istorice şi altele. Drumul de la Constantinopol şi pînă la Beyruth a fost străbătut cu avionul, iar de la Beyruth la Damasc, reşedinţa Patriarhului Alexandru III, cu maşinile.

Primirea delegaţilor Bisericii Ortodoxe Romîne la Damasc, chiar în cadrul serbărilor începute, a fost extrem de călduroasă.

I. P. S. Patriarh Alexandru III, deşi în vîrstă de 85 ani, este plin de vioiciune, atent faţă de toţi participanţii adunaţi din lumea ortodoxă. După terminarea serbărilor delegaţii bisericilor au fost reţinuţi mai multă vreme ca oaspeţi ai I. P. S. Patriarh.

In acest timp, delegaţiile au fost primite amical de conducătorii Statului. Au avut la dispoziţie interpreţi şi mijloace de deplasare, putînd vizita toate împrejurimile Damascului, pînă la mari depărtări. Astfel delegaţiile au putut lua cunoştinţă de situaţia geografică, ocupaţiile, obiceiurile, cultura şi civilizaţia, monumen-

tele istorice, viaţa religioasă şi raportul dintre culte şi naţionalităţile conlocuitoare, biserici, moschei, mijloace de producţie, etc.

In timpul petrecut la Damasc s-a oficiat de mai multe ori Sf. Liturghie în sobor de Arhierei din diverse ţări.

Pretutindeni delegaţia Bisericii Ortodoxe Romîne s-a bucurat de toată atenţiunea oficialităţilor şi credincioşilor. P. S. Episcop a terminat mulţumind lui Dumnezeu că l-a învrednicit de a dus la bun sfîrşit misiunea încredinţată de I. P. S. Patriarh Justinian, precum şi de Conducătorii Republicii Populare Romîne.

Mulţumeşte de asemenea clerului şi credincioşilor Eparhiei pentru dragostea arătată şi cu acest prilej faţă de ierarhul lor.

* * *

La 28 august a. c., s-au împlinit 5 ani de la înscăunarea P. S. Episcop Teofil Herineanu, ca Episcop al Eparhiei Romanului şi Huşilor. Cu această ocazie, la Centrul Eparhial, s-a sărbătorit în cerc restrîns acest eveniment. Un sobor de preoţi şi diaconi au oficiat Sf. Liturghie, răspunsurile fiind date de corul Catedralei. După Sf. Liturghie s-a oficiat un Te-Deum, la sfîrşitul căruia P. C. Vicar D. Petrea a rostit o mişcătoare alocuţiune. In numele funcţionarilor, clerului şi credincioşilor din Eparhie, spune P. C. Sa, cu prilejul celor 5 ani de arhipăstorire, Vă prezentăm omagiile noastre de cinstire şi respect. Sîntem recunoscători pentru felul cum ne-aţi condus pe calea cea bună, spre a fi de folos Bisericii lui Hristos şi Statului nostru democrat popular. Trăim încă în atmosfera înălţătoare a serbării zilei de 23 august, cea mai măreaţă serbare a poporului nostru.

Cu acest prilej s-au trecut în revistă roadele bogate ale primului deceniu de libertate şi înflorire a Republicii Populare Romîne, la care aţi contribuit din plin şi P. S. Voastră în cei 5 ani de arhipăstorire.

Sentimentele noastre de dragoste şi preţuire, am găsit de cuviinţă, Prea Sfinţite Stăpîne, să le concretizăm într-o Sf. Cruce de piept semn al biruinţei lui Hristos asupra păcatului. Vă rugăm s-o primiţi şi s-o purtaţi cu drag, fiind darul întregului cler Eparhial care Vă iubeşte şi Vă respectă, urîndu-Vă prin noi mulţi şi fericiţi ani.

Moment emoţionant a fost acela cînd P. C. Vicar a prezentat la strana arhierească Sf. Cruce, artistic lucrată de atelierele Institutului Biblic din Bucureşti, pe care P. S. Episcop primind-o, a aşezat-o pe pieptul său. Indată delegaţia credincioşilor, funcţionarilor şi corului au prezentat buchete de flori însoţite de cuvinte de recunoştinţă faţă de distinsul sărbătorit.

Mişcat, P. S. Episcop Teofil a răspuns:

„Din acest scaun glorios al Episcopiei Romanului, cinstit de atîţi străluciţi ierarhi, mulţumesc în primul rînd lui Dumnezeu pentru sănătatea şi puterea de muncă cu care m-a dăruit în slujba

grea de Episcop. Mulţumiri pline de recunoştinţă aduc Guvernului iubitei noastre Patrii, pentru sprijinul şi încurajarea acordată. Alese mulţumiri aduc astăzi cu prilejul acestui popas duhovnicesc, I. P. S. Patriarh Justinian Marina, pentru grija părintească, pentru modul său de arhipăstorire înţeleaptă, rodnică şi vrednică de imitat. Clerului din Eparhie, consiliului eparhial le aduc astăzi vii mulţumiri pentru ascultare, colaborare în bunul mers al treburilor eparhiei. Monahilor, corului, slujitorilor şi clerului catedralei, li se cuvine alese mulţumiri că m-au ajutat în adîncirea rugăciunii, în apropierea de Domnul Iisus Hristos, prin trăirea de emoţii vii şi sfinte provocate de cîntările lor pline de talent şi armonie.

Crucea ce mi-aţi oferit, nu este numai un simbol de glorificare ci şi unul de suferinţă de care nu-i scutit nici scaunul episcopal. Voi păstra-o şi ca semn de întărire duhovnicească.

Tot ce a fost bun şi s-a realizat în aceşti 5 ani nu-mi aparţine numai mie. Căci tot ce este bun, de la Dumnezeu vine. El prin Harul Său a realizat unele roade, pe care smerita mea persoană le oferă cu dragoste Bisericii şi Patriei noastre iubite, Republica Populară Romînă.

Nu uitaţi să mă pomeniţi şi mai departe în rugăciuni, ca Dumnezeu să mă întărească şi mai departe în acest glorios scaun în care am fost rînduit.

Dumnezeu să aibă şi mai departe grijă de noi toţi, cu al Său Har şi cu a Sa iubire de oameni!"

* * *

Prin Decretul Nr. 368 publicat în Buletinul Oficial al Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Romîne, Nr. 42 din 30 august 1954, Prezidiul Marii Adunări Naţionale, a R. P. R. a conferit P. S. Teofil al Romanului şi Huşilor Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne" clasa III, pentru merite deosebite, cu ocazia celei de a zecea aniversărî a eliberării Patriei noastre.

Prin acelaşi Decret au fost decoraţi cu Ordinul „Steaua Republicii Populare Romîne" clasa V, următorii:

P. C. Preot Constantin Ciopraga, Protoiereul Regiunii Bîrlad.
P. C. Preot Nicolae Balcanaşu, Protoiereul Regiunii Bacău.
P. C. Preot N. Rugină, Protoiereul raionului Vaslui.

Secţia Culturală

CHEMAŢI LA DOMNUL

PREOTUL NICOLAE DIMITRIU

Luni 2 august 1954, în comuna Micleşti raionul Codăeşti-Iaşi în vîrstă de 50 de ani, s-a sfîrşit plecînd dintre noi, figura frumoasă şi aleasă a preotului Nicolae Dimitriu.

Joi 5 august, un sobor de preoţi, în fruntea unei mari mulţimi de prieteni, admiratori şi fii sufleteşti ai defunctului păstor, au condus la locul de veşnică odihnă pe cel ce a fost chip ales de preot cu o bogată cultură şi cap de familie vrednic de cea mai aleasă preţuire.

Mulţimea îndurerată ca şi calea pînă la biserica satului complet acoperită de flori şi covoare alese, făceau dovada dragostei şi recunoştinţei sincere faţă de cel ce merge pe drumul cel fără de întoarcere.

Născut în comuna Schineni, raionul Murgeni la 24 noembrie 1904 din părinţi muncitori. Orfan din copilărie, Nicolae Dimitriu vădind o inteligenţă deosebită, cuminţenie, înclinare spre viaţa contemplativă şi putere de muncă a fost îndrumat spre cariera preoţească. In şcoală a fost printre elevii fruntaşi, a citit mult iar la diversele serbări şcolare a recitat şi interpretat roluri cu mult talent. Foştii elevi ai seminarului din Huşi, nu vor uita niciodată felul în care a jucat Nicolae Dimitriu în „Revizorul" de Gogol şi „Avarul" de Molière.

Predicile şi conferinţele sale temeinic documentate erau rostite cu căldură încît captivau auditorul. Talentul său predicatorial a fost apreciat de profesorii Institutului Teologic din Bucureşti şi de preoţii care freqventau cursurile în seria VIII, anul 1950, cînd defunctul a rostit Cuvînt la Botezul Domnului.

Rîvna pentru Casa Domnului şi-a arătat-o şi pe iărîm gospodăresc restaurînd o biserică monumentală.

Cînd familia, Biserica şi societatea puteau încă să se bucure de energia lui creatoare, a părăsit lupta vieţii.

Mîntuitorul Iisus Hristos să-l primească în împărăţia cerurilor şi iertîndu-i păcatele să-l aşeze acolo unde nu este durere, nici întristare, nici suspin ci viaţă fără de sfîrşit.

Preot Const. Grancea

Tipografia Centrului Mitropolitan — Mănăstirea Neamţu
Raionul Tîrgu-Neamţ — Regiunea Bacău

Anul XXX
Serie nouă

Noiembrie 1954
No. 11

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

TREIZECI DE ANI
DE LA HIROTONIA CA PREOT A INALT PREA SFINŢITULUI PATRIARH JUSTINIAN

PENTRU PREOŢI:

„La urările şi felicitările aduse de toţi iubitorii de Biserică prezentăm şi noi cuvînt de omagiere Sanctităţii Sale, cu dorinţa ca lucrarea Sa arhierească să continue, cu aceleaşi bune rezultate încă mulţi şi fericiţi ani, ca astfel scaunul nostru patriarhal să fie acoperit de merite într-o Biserică unită în dragostea Mîntuitorului Hristos şi într-o patrie scumpă, frumoasă, îmbelşugată şi puternică, prietenă a tuturor popoarelor iubitoare de pace“

(Elogiul vredniciei preoţeşti).

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA :
CONSILIUL EPARHIAL AL MITROPOLIEI MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
IAŞI. — STRADA ŞTEFAN CEL MARE, Nr. 46.

Cd. 01 tem. 10-01-55

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

CUPRINSUL

Treizeci de ani de la hirotonia ca preot a I. P. S. Patriarh Justinian

† Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei . . Elogiul vredniciei preoţeşti
Pr. Constantin Nonea . . Evocări la o aniversare harică

*

Vizita Prea Fericitului Chiril, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare şi a unor membri ai Sfîntului Sinod al Bisericii Bulgare la Iaşi, Roman şi la Mănăstirile Neamţu, Agapia şi Varatec

Predici, articole

Pr. Constantin Bogdan . . Predică la 21 noiembrie
Diacon Gh. Lungu . . . . Un important moment istoric, Petru Movilă
Pr. Th. Vrănescu . . . . Cîteva însemnări istorice asupra Mitropoliei Moldovei şi Sucevei şi asupra Catedralei Mitropolitane
Pr. Cosma Balan . . . . Biserica Sf. Gheorghe din Botoşani

Acţiuni pentru apărarea şi întărirea păcii

I. – Inmînarea Premiului Internaţional Stalin, preotului Andréa Gaggero; II. – Un articol de dr. Gustav Heinemann; III. – Apelul Biroului Consiliului Naţional al Păcii din Franţa; IV. – Adunare consacrată luptei împotriva remilitarizării Germaniei; V. – Clerici din Germania occidentală împotriva reînarmării. (Redacţia).

Note culturale, Recenzii

Prislop (Pr. Sc. Porcescu); Osteneli Chiriarhale de Sebastian Mitropolitul Moldovei şi Sucevei (Pr. Const. Nonea); Mitropolia Olteniei (Pr. N. Donos).

ANUL XXX
Serie nouă

NOIEMBRIE 1954
Nr. 11

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI.

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

ELOGIUL VREDNICIEI PREOŢEŞTI

Cînd sfîntul Apostol Pavel a arătat ucenicilor săi episcopilor Timotei şi Tit rostul misiunii arhiereşti în cele 3 epistole pastorale, n-a trecut sub tăcere rolul preoţiei lucrătoare, treapta de mijloc a ierarhiei harului, ci dimpotrivă a sulevat împortanţa ei recomandînd ca „*preoţii, care îşi ţin bine dregătoria, să se învrednicească de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc în cuvînt şi învăţătură*“ (I Tim. V, 17).

De această meritată cinstire s-a bucurat Sanctitatea Sa Patriarhul nostru Justinian, cu prilejul împlinirii celor 30 ani de la primirea sfintei taine a hirotoniei, cînd, la 14 octombrie a. c. în faţa tuturor altarelor din enorii şi mănăstiri s-a elogiat vrednicia preoţească a Intîistătătorului Bisericii Ortodoxe Romîne.

Această aniversare a dat prilej preoţimei să meargă pe urmele pastorale ale Sanctităţii Sale, plecînd de la modesta parohie de ţară şi pînă la măreţia scaunului patriarhal, găsind în persoana sărbătoritului chipul pilduitor al preotului model, aşa cum a fost descris de către sfîntul Ioan Gurădeaur în celebra sa carte *Despre Preoţie.*

Sufletul smereniei mele a fost copleşit de amintirile legate de viaţa de preot de enorie, căci numai cel ce a frămîntat decenii de-a-rîndul plămada credinţii religioase în inimile credincioşilor, îşi poate da seama de importanţa unei astfel de aniversări. Lucrarea preoţească se poate aprecia, concret, prin realizările sociale în spi-

ritul sfintei Evanghelii. Iar realizările Sanctităţii Sale sînt felurite şi multe la număr, încît astăzi ele alcătuiesc o etapă a istoriei noastre bisericeşti.

In calitatea mea de membru şi vicepreşedinte al Sfîntului Sinod am avut cinstea dar şi posibilitatea să constat puterea de muncă, înţelepciunea şi zelul neobosit, virtuţi cu care Sanctitatea Sa conduce nava Bisericii noastre.

Pătruns de un patriotism luminat a îndrumat clerul bisericesc să-şi sporească energia la ridicarea şi întărirea ţării alături de toţi oamenii, ca astfel belşugul să dea avînt culturii şi bunului trai al poporului din Republica Populară Romînă.

In relaţiile interortodoxe a ridicat prestigiul Bisericii noastre, participînd fie personal, fie prin delegaţi, la înţelegeri ce aveau de scop apărarea păcii în lume, contribuind astfel la întărirea ecumenicităţii ortodoxe.

Scaunul patriarhal romîn a atras vizita multor conducători de biserici ortodoxe surori, iar celelalte culte religioase din ţară găsesc în persoana Intîistătătorului Bisericii noastre un prieten şi sincer conlucrător pe tărîmul păcii şi al dragostei între oameni.

Ctitor de aşezăminte bisericeşti, organizator al învăţămîntului teologic, purtător de lumină în cîmpul pastoraţiei prin lucrările sale de îndrumare misionară, Sanctitatea Sa este înconjorat de dragostea şi devotamentul membrilor Sfîntului Sinod şi al tuturor clericilor.

Acest sentiment de recunoştinţă pentru tot ce a făcut Sanctitatea Sa, pentru întărirea şi prestigiul Bisericii, noi îl subliniem la acest praznic aniversal al celor 30 ani de la primirea hirotoniei ca preot.

La urările şi felicitările aduse de toţii iubitorii de Biserică prezentăm şi noi cuvînt de omagiu Sanctităţii Sale, cu dorinţa ca lucrarea sa arhierească să continue, cu aceleaşi bune rezultate, încă mulţi şi fericiţi ani, ca astfel scaunul nostru partriarhal să fie acoperit de merite, într-o Biserică unită în dragostea Mîntuitorului Hristos şi într-o patrie scumpă, frumoasă, îmbelşugată şi puternică, prietenă a tuturor popoarelor iubitoare de pace.

Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

† SEBASTIAN

INALT PREA SFINȚITUL JUSTINIAN

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne

EVOCĂRI LA O ANIVERSARE HARICĂ

La 14 octombrie anul în curs s-au împlinit 30 de ani de cînd Sanctitatea Sa Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, a primit sfînta taină a preoţiei.

Această dată aniversală din viaţa Sanctităţii Sale a fost sărbătorită de toţi slujitorii altarelor, ca un omagiu adus conducătorului Bisericii noastre pentru pilduitoarea vrednicie a slujirii preoţeşti.

Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian a început să slujească preoţiei într-o parohie rurală din ţinutul R. Vîlcii, pe meleagurile natale. Curăţia morală a căminului părintesc i-a sporit autoritatea pastorală între enoriaşi, care cunoşteau şi apreciau evlavia părinţilor săi, oameni proveniţi din izvorul nesecat al virtuţilor poporului. Tatăl reprezenta tipul ţăranului harnic şi iscusit, iar mama, femeia cucernică, purta în felul ei de comportare tradiţia cîtorva generaţii de preoţi cunoscuţi în istoria Bisericii oltene ca luptători pentru dreptate şi purtători de lumină.

Unii dintre aceşti strămoşi preoţi au avut de suferit de pe urma prigoanei turco-fanariote. Spiritul de dreptate, dîrzenia şi dragostea pentru aproapele dosădit sînt, la Sanctitatea Sa, moşteniri fără inventar scris. Ele îşi trag seva din adîncurile unei sănătoase familii.

Dragostea de aproapele s-a cimentat în casa părintească, nu atît prin cunoştinţe teoretice ci prin împărtăşirea necazurilor şi bucuriilor cu cei trei copii orfani, adăpostiţii, îngrijiţi şi crescuţi sub straşina căminului familiar, unde duioasa mamă le împărţea dragostea ei, tuturor, în egală măsură.

De aici, din căminul părintesc, Sanctitatea Sa a cunoscut urmările nefaste ale războiului, de la orfanii rămaşi pe drumuri şi luaţi sub oblăduirea generoşilor

săi părinţi. Deci atitudinea Sanctităţii Sale împotriva războiului, urzitor de nenorociri şi moarte, este o consecinţă nu numai de principiu ci se fundamenta şi pe constatări practice, documentare de nezdruncinat în formarea unei concepţii despre viaţă.

Atunci cînd a venit în Moldova, ca vicar al Mitropoliei, urmările nenorocite erau adînci după cel de al doilea război mondial şi problema asistenţii orfanilor găsea în mintea ierarhului o dezlegare promptă prin sprijinirea *asistenţii deschise*, adică prin plasarea orfanilor în familii. Acţiunea în materie de orfanaj, din Moldova, se înscrie ca una din cele mai nobile fapte sociale.

Năzuinţa pentru luminarea celor din jurul său a fost o preocupare permanentă a preotului Ioan Marina.

Satele Cermegeşti, Suieşti şi Băbeni s-au bucurat de roadele ostenelilor preotului Ioan Marina pe tărîmul activităţii lui didactice.

Sfatul cultural din parohia Băbeni, nu a fost de cît organizarea, în proiect, al *Comitetului Parohial* ce este acum legalizat în Statut şi fiinţează pe lîngă orice consiliu parohial de enorie.

De la Băbeni activitatea preoţească a preotului Marina trece în viaţa urbană a oraşului R. Vîlcea, unde nu după mult timp se remarcă o înviorare în treburile culturale şi bisericeşti.

Biserica Sf. Gheorghe este renovată, casa parohială model, din nou construită, o cooperativă-librărie rostuită pentru difuzarea cărţii, o filarmonică stimulată prin contribuţia talentelor provinciale, o asistenţă pentru săraci şi incapabili de muncă, iată o serie de înjghebări datorite lucrării preoţeşti a preotului Ioan Marina. Director de seminar, director de tipografie, reprezentant al preoţimei oltene în chestiunile profesionale, preotul Ioan Marina mereu a fost antrenat la treburi obşteşti, ce reclamă energie, iniţiativă şi discernămînt. Rezultatele obţinute l-au promovat, pe merit, în fruntea preoţimei oltene, ca de acolo să fie chemat la treapta arhieriei.

Intrînd în monahism şi-a luat metania la mănăstirea Cetăţuia ale căreia turnuri, detunate de pe urma bombardamentelor, o ameninţau să se prăbuşească. Stăruinţa depusă de Sanctitatea Sa, pe atunci Vicar, a făcut ca

mănăstirea ce tutelează laşii să fie scăpată de la ruină.

Jos, Catedrala Mitropolitană avea ferestrele bătute în scînduri, iar prin palatul de reşedinţă şuiera vîntul. Refacerea gospodăriei de la centrul mitropolitan, cu caracter de urgenţă, s-a datorat lui Vlădica Justinian.

Ruinele se întindeau de la Prut şi pînă sub poalele Carpaţilor, unde fusese zona frontului. Pe lîngă toate acestea, bolile şi foametea făceau victime cu nemiluita.

Zelul preoţesc al slujitorilor din Arhiepiscopia Iaşilor a fost reaprins de Vlădica Justinian, în aşa de mare măsură, încît contribuţia preoţească a fost tot atît de remarcabilă. Preoţimea a sprijinit măsurile luate de autoritatea de Stat, menite să reia atmosfera de linişte în satele răvăşite de durere şi mizerie.

Evocarea acelor momente grele le socot necesare acum, căci stăruind asupra lor ţinem trează conştiinţa preoţilor de a lupta pentru pace, oricînd şi oriunde, căci războiul este cel mai nefericit flagel pentru omenire.

Cele două volume din *Apostolat Social* sînt cărţile documentare privitoare la activitatea socială, prin lucrarea harică, a Sanctităţii Sale pe cînd era preot în Episcopia Rîmnicului Vîlcii şi mai apoi Vicar şi Mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

De la intronizarea ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Romîne, Sanctitatea Sa Justinian a devenit începător de epocă în istoria contimporană a Bisericii noastre.

Organizator al învăţămîntului teologic cu o nouă orientare a preoţimei prin *Cursurile de Indrumare Misionară*, reorganizator al cinului monahal prin şcoli şi ateliere, legislator al disciplinei şi conduitei preoţeşti, chivernisitor al bunurilor bisericeşti prin asigurarea şi conservarea patrimoniului sacru şi de cult, sprijinitor al nevoilor preoţeşti prin înfiinţarea Casei de Ajutor reciproc, promovator al artei plastice în pictura bisericească, al studiilor teologice şi literaturii bisericeşti, prin Institutul Biblic şi de Misiune, readucător la sînul Bisericii străbune a fraţilor uniţi din Ardeal, luptător pentru pace, iată o serie de realizări ce se înscriu de astă dată în sinodicul misiunii arhiereşti şi patriarhale. Biserica Ortodoxă Romînă a participat şi participă, cu sinceritate şi

mîndrie, la cimentarea şi sporirea cuceririlor oamenilor muncii, contribuind, prin îndrumările date de Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian, la înălţarea scumpei noastre patrii, Republica Populară Romînă.

Ridicat din rîndul preoţilor de mir — oameni care se găsesc alături de popor şi conducătorii lui — Sanctitatea Sa se bucură de devotamentul întregii preoţimi, fiind socotit ca model în misiune: activ, sever cu sine, drept în cîntărirea adevărului, înţelept, patriot, păstrător al pravilei bisericeşti şi înţelegător al suferinţei umane.

Treizeci de ani de slujire harică în Biserica Mîntuitorului Hristos înseamnă o lucrare pastorală plină de prestigiu, duhovnicie şi roade sociale. Ierarhia parcursă de Sanctitatea Sa indică ascensiunea unui slujitor al altarului, care îşi mistuie fiinţa pentru Domnul Hristos şi pentru binele credincioşilor a căror patrie pămînteasc㠖 o doreşte frumoasă, îmbelşugată, puternică şi respectată, prin iubire şi pace, de toată lumea.

Iată de ce, la această aniversare haricã, prin aceste succinte evocări, venim să aducem sentimentul de preţuire şi recunoştinţă vredniciei preoţeşti, ilustrată pilduitor de către Sanctitatea Sa, Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne şi părintele spiritual al multor dintre preoţii moldoveni.

Preot Const. Nonea

VIZITA PREA FERICITULUI CHIRIL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare şi a unor membri ai Sf. Sinod al Bisericii Bulgare la Iaşi, Roman şi la Mănăstirile Neamţu, Agapia şi Văratec

In luna mai 1953, a avut loc la Sofia instalarea I. P. S. Chiril în scaunul, reînfiinţat, de patriarh al Bisericii Ortodoxe Bulgare. La solemnitatea instalării a luat parte şi Prea Fericitul Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, însoţit de mai mulţi membri ai Sf. Sinod.

In luna iulie 1954, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian care a avut misiunea de a merge la Damasc, reşedinţa Patriarhului Antiohiei, la jubileul de aur al Prea Fericitului Patriarh Alexandru al III-lea, atît la plecare cît şi la întoarcere s-a oprit în oraşul Sofia, unde a fost primit de Patriarhul Chiril şi de toţi membrii Sf. Sinod la reşedinţa patriarhală din Sofia. Cu acea ocazie Chiriarhul Moldovei şi-a arătat dorinţa şi bucuria de a avea ca oaspete, la Iaşi şi în Moldova, pe întîistătătorul bisericii bulgare care, urma să facă, în cursul lunii octombrie a. c., o vizită conducătorului Bisericii Ortodoxe Romîne.

Timpul cel mai potrivit pentru vizitarea oraşului Iaşi şi a Moldovei era 14 octombrie, sărbătoarea Prea Cuvioasei Parascheva, ocrotitoarea Mitropoliei noastre.

Prea Fericitul Patriarh Chiril, însoţit de Mitropoliţii Mihail al Rusciucului, Climent de Stara Zagora, Pimen al Nevrocopului, de Episcopul Ionà, Protopopul Ştefan Ţancov, profesor la Institutul Teologic din Sofia, Protopopul Metodie Milcev, Arhim. Maxim, Arhid. V. Veleanov, Preot Teodor Tecov, au plecat din Bucureşti, unde sosise cu două zile înainte, spre Iaşi, în seara de 12 octombrie a. c. Pînă la Iaşi au fost însoţiţi de I. P. S. Mitropolit Sebastian ca delegat al Sf. Sinod, de Preot I. Gagiu, Directorul Administraţiei Patriarhale, Diaconul I. Iufu translator şi Diaconul M. Chiriţă foto-reporter.

In gara Iaşi au ajuns la ora 7 în ziua de 13 octombrie a. c., şi au fost întîmpinaţi de Protopopul N. Todicescu, preoţii Ştefan Gheorghiu, Vespasian Vasiliu, Constantin Vuescu şi C. Sinescu, Reprezentantul Ministerului Cultelor şi dl. Ioan Zamfirescu Secretar eparhial.

Oaspeţii s-au îndreptat spre reşedinţa mitropolitană unde în sunetul clopotelor catedralei au fost întîmpinaţi de P. S. Teofil Episcopul Romanului şi Huşilor, P. C. Constantin Nonea, Vicarul Arhiepiscopiei Iaşilor, Consilierii Administrativi, Protopopii din Eparhie, stareţii mănăstirilor şi schiturilor din eparhie, preoţii din Iaşi şi numeroşi credincioşi din Iaşi şi din satele apropiate.

I. P. S. Mitropolit Sebastian salută pe întîistătătorul Bisericii Bulgare şi pe însoţitorii săi arătîndu-şi mulţumirea de a-i avea ca oaspeţi la Iaşi. Răspunde Prea Fericitul Patriarh Chiril, binecuvîntînd preoţii şi credincioşii care au venit să-l întîmpine. Corul preoţilor din oraşul Iaşi cîntă în limba bulgară imnul patriarhal bulgar.

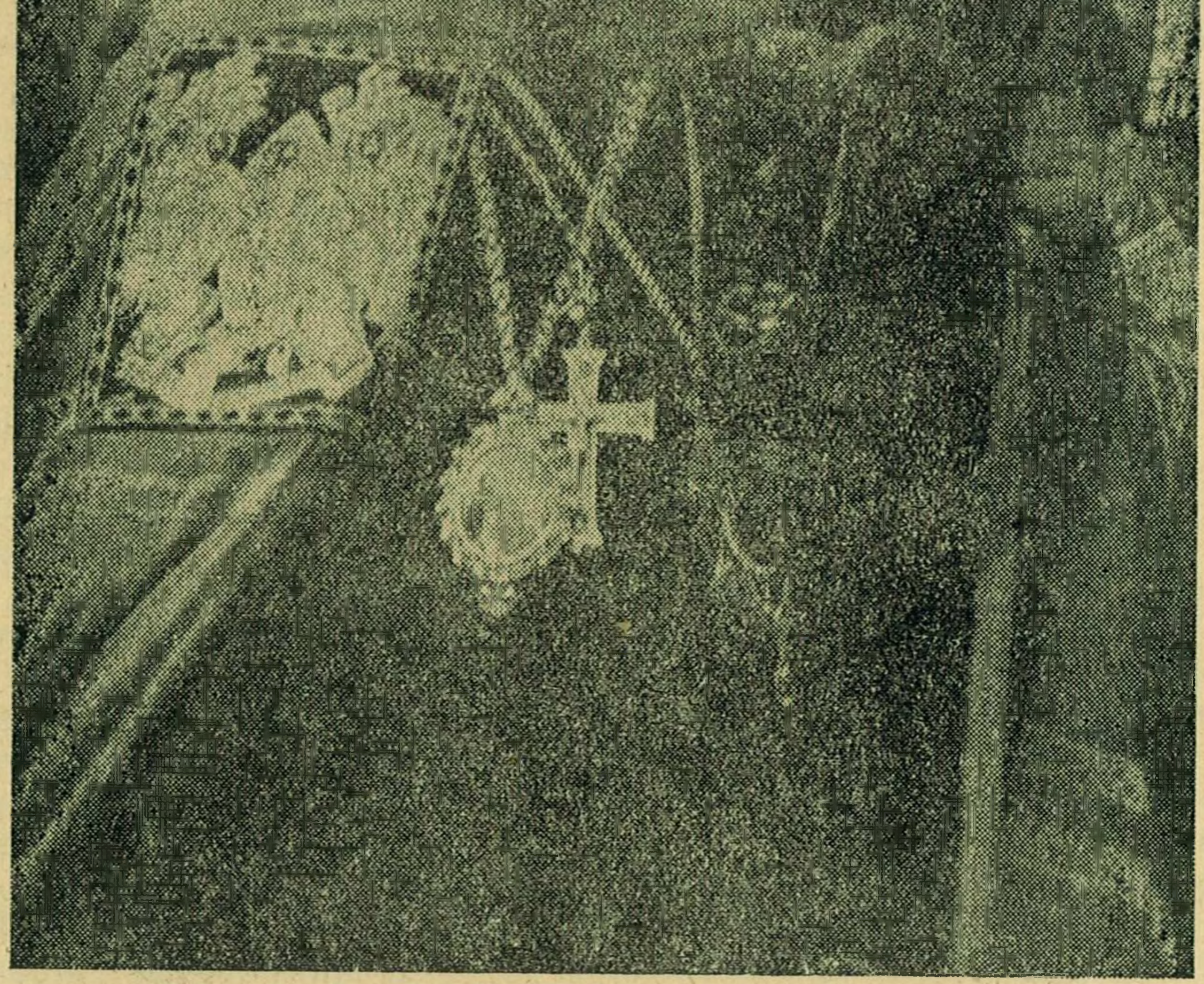
Conform tradiţiei de la Catedrala Mitropolitană din Iaşi, în ziua de 13 octombrie, se scot în curtea Catedralei Sfintele moaşte ale Prea Cuvioasei Parascheva. Anul acesta solemnitatea scoaterii sfintelor moaşte a fost mai impresionantă, deoarece a oficiat însuşi Prea Fericitul Patriarh Chiril înconjurat de Mitropoliţii Mihail al Rusciucului, Sebastian al Moldovei şi Sucevei şi de mai mulţi preoţi şi diaconi. Sfintele moaşte au fost purtate pe umerii preoţilor şi credincioşilor în jurul Catedralei apoi aşezate sub un baldachin. Patriarhul Chiril şi însoţitorii săi, Mitropolitul Sebastian, preoţii şi călugării prezenţi s-au închinat în faţa sfintelor moaşte, apoi credincioşii au trecut prin faţa sfintei plecîndu-şi cu pietate genunchii.

Intre orele 10,30-12,30 înalţii oaspeţi însoţiţi de Chiriarhul Moldovei au vizitat bisericile monumente istorice din Iaşi: Trei Ierarhi, Sfîntul Neculai Domnesc şi Golia unde s-au dat informaţii privind vechimea acestor biserici, stilul lor arhitectonic şi rolul pe care l-au avut în dezvoltarea istorică a culturii şi a bisericii romîneşti. A fost vizitată, apoi, Biblioteca Universităţii Al. I. Cuza, una dintre cele mai mari şi importante biblioteci din ţara noastră. Lămuririle necesare au fost date de dl. Grigore Botez, directorul bibliotecii. Oaspeţii au văzut depozitele de cărţi rare, sălile de lectură şi sala de festivităţi. Li s-au arătat mai multe manuscrise religioase slave.

La Mănăstirea Cetăţuia.

La orele 13 oaspeţii au plecat la Mănăstirea Cetăţuia pentru a vizita acest monument istoric din a doua jumătate a sec. XVII şi pentru a lua masa de prînz.

La intrarea în mănăstire oaspeţii au fost întîmpinaţi de starețul mănăsiirii, Ghimnazie Boghean, înconjurat de călugării vieţuitori acolo. In biserică se cîntă un polihroniu după care starețul într-o scurtă cuvîntare îşi arată bucuria nemărginită de a saluta la Mănăstirea Cetăţuia, ctitoria domnitorului Gh. Duca, pe întîistătătorul Bisericii Bulgare şi pe însoţitorii săi. Vizita făcută Bisericii Ortodoxe Romîne întăreşte legăturile interortodoxe de

INALT PREA SFINȚITUL CHIRIL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare

frăţie. Mai mult ca oricînd, astăzi, toate Bisericile Ortodoxe trebuie să fie strîns unite, ca acţiunea pentru dreptate socială şi pentru pace să fie cît mai puternică. Amintind că în această mănăstire a fost tuns în monahism Prea Fericitul Patriarh Justinian încredinţează pe oaspeţi că vizita pe care au făcut-o va rămîne vie şi neştearsă în inimile călugărilor şi în analele mănăstirii.

Prea Fericitul Patriarh Chiril răspunde accentuînd că a socotit ca o datorie ocazia de a face o vizită Bisericii Ortodoxe Romîne şi conducătorului ei, I. P. S. Patriarh Justinian, pentru a exprima înalta preţuire, întrucît Biserica Ortodoxă şi în timpurile de astăzi şi în trecut a arătat adevărate sentimente de dragoste cînd a fost necesar. In de Dumnezeu păzitul oraş Bucureşti a venit cu mare bucurie şi a îmbrăţişat cu dragoste adevărată pe întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Romîne. Vizita sa şi a delegaţiei nu s-a terminat. Ea va continua. Îşi arată mulţumirea că a văzut la Bucureşti pe I. P. S. Sebastian, distinsul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei. In întîlnirile pe care le-a avut de mai multe ori cu I. P. S. Sa a constatat calităţile sale. Cînd mergea spre Damasc a poposit la Sofia unde a fost primit cu dragoste de ierarhii bulgari şi unde fără să se facă sforţări s-a urmărit să simtă colaborarea Bisericii Ortodoxe Bulgare. I. P. S. Sebastian are o inimă mare şi atunci între I. P. S. Sa şi ierarhii bulgari s-a închegat o prietenie care va continua.

Inima sa, continuă Prea Fericitul Chiril, şi a celorlalţi delegaţi ai Bisericii Bulgare, este plină de bucurie pentru că văd evlavia credincioşilor. Cu toţii se vor ruga Sfintei Parascheva, ocrotitoarea acestei Mitropolii, şi a tuturor celor ce cheamă numele ei.

Bucuria le este sporită de faptul că au ocazia să viziteze şi Mănăstirea Cetăţuia care stă ca o cetate lîngă Iaşi. Fără îndoială această cetate a fost întărită de credinţa celor ce au trăit aici. Indeamnă apoi, pe vieţuitorii de la mănăstire să trăiască în credinţă şi rugăciune. Să se roage nu numai pentru Biserica Ortodoxă Romînă, pentru Romînia, pentru minunatul popor romîn ci şi pentru poporul frate bulgar ; să se roage şi să muncească cu încordare pentru pace. Fără îndoială forţele păcii vor fi învingătoare.

Doreşte, în încheiere, ca sfîntul locaş Cetăţuia să se întărească în vecii vecilor.

I. P. Sfinţitul Mitropolit Sebastian, adînc mişcat de cuvintele Prea Fericitului Patriarh Chiril, mulţumeşte pentru cinstea pe care înalţii oaspeţi au făcut-o Bisericii Ortodoxe Romîne şi Bisericii moldovene. Sentimentele sale de bucurie îşi găsesc expresia în cuvintele Psalmistului: „O, cît e de bine şi cît e de frumos cînd fraţii locuiesc împreună“ (Psalm. CXXXIII, 1). Vizitarea Iaşului şi a podoabelor sale istorice, între care şi Mănăstirea Cetăţuia, va contribui, negreşit, la întărirea legăturilor frăţeşti între Biserica Ortodoxă Romînă şi între Biserica Ortodoxă Bulgară, între poporul romîn şi poporul frate bulgar.

Sărbătoarea Sfintei Parascheva în Catedrala Mitropolitană din Iaşi

După prînzul de la Mănăstirea Cetăţuia şi după ce înalţii oaspeţi au privit Iaşul de pe dealul Cetăţuia, au revenit la reşedinţa mitropolitană. La orele 18, conduşi şi înconjuraţi de I. P. S. Mitropolit Sebastian, protopopii şi stareţii eparhiei, preoţi şi diaconi îmbrăcaţi în veşminte, printre rîndurile de credincioşi, Prea Fericitul Patriarh Chiril şi însoţitorii săi au intrat în Catedrală pentru slujba Vecerniei.

Corul Catedralei de sub conducerea profesorului Al. Verdeş a întîmpinat pe întîistătătorul Bisericii Bulgare cu imnul patriarhal bulgar, cîntat în limba bulgară.

Slujba Vecerniei, cu sfinţirea Litiilor a fost oficiată de I. P. S. Mitropolit Climent de Stara Zagora, înconjurat de un impunător sobor de preoţi şi diaconi. Prea Fericitul Patriarh Chiril şi ceilalţi ierarhi au asistat la serviciul religios stînd în stranele arhiereşti. A impresionat în deosebi pe credincioşi faptul că oaspeţii au cîntat în limba bulgară troparul de la Litie: „Născătoare de Dumnezeu Fecioară bucură-te..."

A doua zi, în 14 octombrie, Sfînta Liturghie a fost oficiată de Prea Fericitul Patriarh Chiril înconjurat de Mitropoliţii Sebastian, Mihail, Climent şi Pimen, de Episcopul Iona şi de mai mulţi preoţi şi diaconi. Răspunsurile au fost date de corul Catedralei. După terminarea Sfintei Liturghii s-a cîntat un polihroniu apoi I. P. S. Mitropolit Sebastian a ţinut următoarea cuvîntare:

Sanctitatea Voastră,

Insoţit de reprezentanţii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare şi de cărturarii Teologiei bulgare aţi binevoit a ne întoarce vizita aici la scaunul Mitropolitan din Iaşi, ca răspuns la vizita smereniei mele pe care V-am făcut-o în vara aceasta, cu prilejul trecerii noastre spre Damasc, la serbările aniversării celor 50 ani de arhierie ai Inalt Prea Fericitului Alexandru III, Patriarhul Antiohiei şi al întregului Orient, cînd ne-aţi onorat cu încredinţarea ca să reprezentăm şi Biserica Ortodoxă Bulgară la aceste solemnităţi festive.

Reîntorşi de la Damasc pe la reşedinţa Sanctităţii Voastre ne-aţi copleşit cu amabilitatea ce Vă caracterizează, dîndu-ne posibilitatea să cunoaştem frumoasa patrie a Sanctităţii Voastre, ospitalitatea vrednicului popor şi prieten al poporului romîn şi, mai ales, viaţa reli-

gioasă bulgărească, care se concretizează în marea şi renumita lavră de la Rilla ctitoria Sfîntului Ivan Rîlschi, acel mare sfînt al bulgarilor, care, cu 1000 ani în urmă, „a apărat cu dragoste neţărmurită şi stoicism cauza dreptăţii poporului bulgar“ *).

Am povestit, la reîntoarcere, clerului şi credincioşilor moldoveni pe care-i păstoresc, despre toate frumuseţile şi realizările văzute în Biserica Ortodoxă Bulgară, condusă cu înţelepciune de Sanctitatea Voastră. Acum ne-aţi oferit prilejul să ne bucurăm, în Catedrala Mitropolitană din Iaşi, de prezenţa Sanctităţii Voastre şi a suitei de înalţi demnitari bisericeşti care Vă însoţeşte, ca împreună să coliturghisim şi să ridicăm rugi către bunul Dumnezeu „*pentru pacea a toată lumea*“ şi pentru unirea şi bunăstarea tuturor. Ne-aţi onorat cu vizita Sanctităţii Voastre, tocmai la cel mai înălţător moment din viaţa religioasă a Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, cînd, aici la Iaşi, se sărbătoreşte hramul Sfintei Cuvioase Maicii noastre Parascheva, sfîntă Cuvioasă, care a ocrotit, în trecut, şi popoarele ortodoxe de dincolo de Dunăre, înţelegînd prin aceasta popoarele ortodoxe bulgar, sîrb şi grec, aflate pe acea vreme sub jugul necruţător al semilunei otomane.

Aţi venit să vă închinaţi la Sfintele Moaşte ale Cuvioasei Parascheva şi să aduceţi mulţumiri lui Dumnezeu că astăzi Biserica Ortodoxă Bulgară şi-a recăpătat completa ei autocefalie prin reînfiinţarea Patriarhatului Bisericii Ortodoxe Bulgare al căruia prim titular sînteţi Sanctitatea Voastră.

La acest sfînt altar, al Catedralei din Iaşi, a slujit şi Sanctitatea Sa Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, înaintaşul nostru la scaunul mitropolitan, care acum nu se găseşte în mijlocul nostru, din binecuvîntatul motiv că astăzi Sanctitatea Sa împlinind 30 ani de la hirotonie este sărbătorit de către clerul şi credincioşii din Capitală, ca şi de toată preoţimea din cuprinsul Patriarhiei Ortodoxe Romîne.

Cuprins de o nespusă bucurie de marea cinste pe care Ne-o faceţi, Ne luăm îngăduinţa să Vă urăm, în

---

*) Dimitrov Clement: Bis. Ort. Bulgară şi Pacea, *Ortodoxia* an III, Nr. 1, pag. 95.

numele nostru personal, al preoţimei şi al credincioşilor pe care-i păstorim: *bine aţi venit în mijlocul nostru, fraţi de aceiaşi credinţă ortodoxă!*

Sanctitatea Voastră,

Popasul Sanctităţii Voastre, aici la Iaşi, ne sugerează răscolirea trecutului ortodoxiei, trecut plin de zbucium dar şi de glorie.

Peregrinările pe care le-a suferit moaştele Cuvioasei Parascheva şi stabilirea lor definitivă aici la Iaşi, odată cu ţinerea Sinodului din 1642, cînd s-a definitivat cartea de călăuză a credinţei noastre *Mărturisirea Ortodoxă*, ne arată că puterea credinţei, a pus stavilă, veacuri de-a rîndul, imperiului otoman să ne subjuge popoarele. Noi, cei din ţările romîne, fiind mai îndepărtaţi de Poarta otomană din Ţarigrad, am respirat, oarecum, mai uşor şi ne-am organizat bisericeşte mai în libertate. Scaunul Mitropolitan al Moldovei, chiar de la începutul întemeierii lui, a avut o autonomie remarcabilă, chiar faţă de cel al Ungro-Vlahiei. Nu tot aşa s-a întîmplat şi cu Biserica Ortodoxă Bulgară, care de la întemeierea ei a stat între două focuri de gelozie; cel al Romei şi cel al Bizanţului. După 1453 cînd Bizanţul cade sub otomani presiunea asupra Bisericii Ortodoxe Bulgare sporeşte şi din partea mahomedanismului, aşa că jugul asupririlor a îngenunchiat poporul bulgar dar nu l-a strivit.

Patriarhatul Bisericii Bulgare de la *Tîrnova*, mai întîi şi, apoi, după desfiinţarea lui, Mitropolia semiautocefală de la *Ohrida*, au ţinut trează conştiinţa poporului bulgar în faţa împilatorilor, pînă în zorii secolului nostru.

„Dealungul veacurilor, în cele mai grele suferinţe, în lupta pentru eliberarea poporului nostru de sub jugul străin, Biserica Bulgariei a fost păstrătoarea şi ocrotitoarea spiritului naţional al bulgarilor; se spoate spune cu tărie, că n-am fi avut o Bulgarie democratică, o Bulgarie a Frontului Patriei, dacă pe vremea aceea a trecutului negru de robie, n-ar fi fost mănăstirile noastre, cum a fost, de pildă,

mănăstirea Rîlsca, care au păstrat sentimentele naţionale, nădejdile naţionale, mîndria naţională a bulgarilor şi le-au ajutat să se apere de la pieire ca naţiune; şi astăzi, cînd se hotărăşte soarta Bulgariei şi a poporului bulgar pentru decenii, ca să nu spunem pentru secole, Biserica este chemată în noile condiţii de viaţă, să rămînă credincioasă tradiţiilor şi testamentelor lăsate de Ivan Rîlschi, Paisie Hilendorsici, Neofit Rilschi şi mulţi bărbaţi patrioţi ai Bisericii“ *).

Aşa spunea marele erou şi conducător al poporului bulgar, Gheorghi Dimitrov, în una din cuvîntările sale, rostită cu prilejul unui mileniu de la moartea lui Ivan Rîlschi, marele sfînt naţional al Bulgarilor.

La aceste constatări ale marelui conducător bulgar Gheorghi Dimitrov, putem să amintim de sacrificiul făcut pentru apărarea credinţii de mucenicul poporului romîn, Constantin Brîncoveanu, care a fost decapitat de către turci, împreună cu toţi feciorii lui.

„Drumul fără pulbere“ al Dunării n-a fost un zid despărţitor între cele două Biserici surori, iar sprijinul şi influenţa binefăcătoare între ele s-a simţit ori de cîte ori apăsarea impilatorilor a fost de nesuportat.

Centrele de viaţă religioasă de la Tîrnova, Ohrida sau Vidin au sprijinit ortodoxia romînească iar tiparniţele noastre au stat la îndemîna conducătorilor Bisericii Bulgare, ca să tipărească cărţi de pastoraţie, cum a fost colecţia de predici duminicale a episcopului Sofronie de Vraţa († 1815) tipărită la Rîmnic, sub titlul de „*Nedelnic*“.

Aici la noi în lavra Mănăstirii Neamţ, pe care cu ajutorul lui Dumnezeu şi binecuvîntarea Sanctităţii Voastre o vom vizita mîine, se găsesc manuscrise în limba bulgară, care dovedesc că legăturile culturale între cele două Biserici surori au fost strînse pe toată durata epocii limbei slavone, limbă oficială în cancelariile domneşti şi în exprimarea cultului ortodox. Documentele pe pergament, aflate în mănăstirile noastre, care reglementau viaţa civilă a poporului nostru pînă la începutul epocii

---

*) Dimitrov Gh. Conferinţe, rapoarte şi articole, col. III, pg. 288-89, citat după Ortodoxia, an. III, Nr. 1, pg. 84.

fanariote, sînt toate scrise în vechea limbă slavă. Prin acest mijloc de înţelegere şi comunicaţie, s-a menţinut unitatea ortodoxiei între ţările de pe ambele maluri ale bătrînului Danubiu. Această unitate a ortodoxiei s-a simţit puternică şi la asaltul dat de papalitate prin încercările de *unire* pe care le-a făcut asupra celor două biserici surori. Dacă încercările papalităţii au reuşit, în parte, cu ajutorul stăpînirilor habsburgice sau otomane să ademenească, prin silnicie, pe unii dintre credincioşii noştri din Ardeal, acum în epoca libertăţii religioase a regimurilor de democraţie populară, s-a dat posibilitatea celor momiţi la unirea cu Roma să se întoarcă la sînul Bisericii Ortodoxe strămoşeşti. Cele două patriarhate, romîn şi bulgar, au strîns sub scutul lor ocrotitor, pe credincioşii în pravoslavnica credinţă, făcînd ca aici, la gurile Dunării să înflorească ortodoxia, aşa cum a dorit şi a susţinut veacuri în şir, Biserica Ortodoxă Rusă, ocrotitoarea surorilor ei mai mici în lupta lor de rezistenţă şi libertate religioasă.

Sanctitatea Voastră,

Oficierea liturghiei patriarhale în Catedrala Mitropolitană din Iaşi la hramul Sfintei Cuvioase Parascheva, dovedeşte credincioşilor noştri că Biserica Ortodoxă este *una, sfîntă, sobornicească şi apostolică.* Temeiurile credinţei noastre curg, limpezi şi nepătate, din izvorul sfintei Evanghelii şi a sfintelor soboare ecumenice.

Ne bucurăm cu toţii de scutul ocrotitor al Sfintei Parascheva, care ne va întări în lupta dreaptă pe care o ducem în apărarea păcii în lume. Căci, după cum aţi scris Sanctitatea Voastră, în articolul „*Război şi Pace*“, din Buletinul Bisericii bulgare:

„Biserica lui Hristos este vestitoarea păcii, pentru că ea slujeşte „Domnului Păcii“; de aceea în vremurile istorice de azi, ea e datoare să slujească păcii şi să lupte pentru dezarmarea morală a aţîţătorilor la un nou război.

Ea trebuie să fie împotriva „*războiului rece*“, adică, împotriva pregătirii psihologice a războiului,

împotriva tuturor scrierilor, cuvîntărilor şi declaraţiilor războinice, căci se ştie că limba este „*săgeată aducătoare de moarte*“ (Iac. IX, 8)*).

Ne găsim, Sanctitate, şi pe acest front al păcii înfrăţiţi în luptă aşa cum ne-am aflat înfrăţiţi şi în lupta de apărarea ortodoxiei, fiind încredinţaţi că vom cîştiga triumful păcii, lăsat testament de Mîntuitorul şi dorit de lumea întreagă.

Priviţi în jur şi observaţi, că alături de noi, sînt credincioşii noştri, însetaţi de binecuvîntarea Voastră patriarhală, aducătoare de binefaceri duhovniceşti. Împărtăşiţi-le din darurile cele bogate ale milei lui Dumnezeu, ca să se simtă întăriţi în munca lor de sporirea vieţii, a dragostei şi păcii în lume.

Vă încredinţăm, Sanctitate, că sînteţi înconjurat de dragostea noastră, a clerului şi credincioşilor noştri şi Vă rugăm să duceţi aceste sentimente şi credincioşilor fraţi bulgari. De aceleaşi sentimente de preţuire se bucură întreaga suită a Sanctităţii Voastre, care ne onorează scaunul nostru mitropolitan.

Şi, pentru ca acest moment solemn, al vizitei Sanctităţii Voastre, să fie concretizat şi ca o amintire personală, Vă rugăm să primiţi, ca modest dar, semnificativ omagiu, volumele *Istoria Mitropoliei Moldovei şi Sucevei* şi *Bisericile din Secolul XVII şi XVIII*, cum şi un album cu vederi de la Biserica Sf. Sava din Iaşi, fostă metoh al patriarhiei de Antiohia.

Aceste cărţi vă vor arăta fapte şi evenimente din trecutul istoriei bisericii moldovene, pe care o iubiţi şi o preţuiţi din vremea studiilor teologice din tinereţe.

Să trăiască şi să înflorească Biserica Ortodoxă Bulgară, cu credincioşii ei!

Să trăiţi Sanctitate, dimpreună cu membrii Sfîntului Sinod Bulgar, cu clerul şi credincioşii Sanctităţii Voastre, la mulţi şi fericiţi ani!

Să trăiască şi să înflorească, în veci, prietenia dintre popoarele noastre, fraţi întru credinţa ortodoxă!

---

*) *Ortodoxia* an. III, Nr. 1, pg. 92.

Incheindu-şi cuvîntarea, I. P. S. Mitropolit Sebastian prezintă ca o expresie a sentimentelor sale de dragoste, I. P. S. Patriarh Chiril, următoarele volume: *Istoria Mitropoliei Moldovei şi Sucevei* de C. Erbiceanu, *Bisericile Moldoveneşti în sec. XVII şi XVIII* de Gh. Balş, un *Album* cu vederi de la Biserica Sf. Sava din Iaşi şi un exemplar din propria sa lucrare *Osteneli Chiriarhale*, iar celorlalţi însoţitori cîte un exemplar din lucrarea sa.

După înmînarea acestor modeste daruri Prea Fericitul Patriarh Chiril a ţinut cuvîntarea următoare:

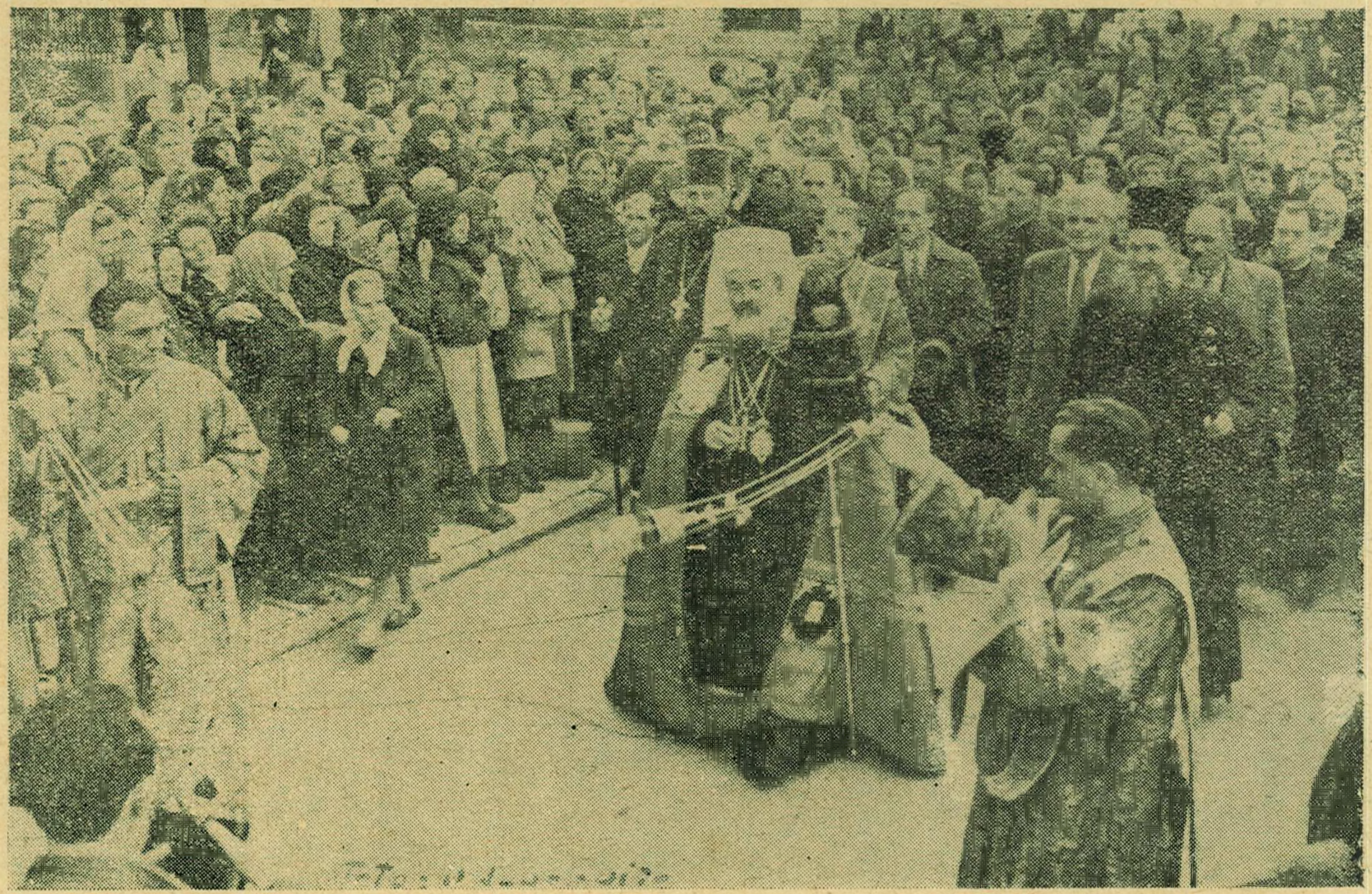
Inalt Prea Sfinţite,
Prea iubiţi fraţi întru Domnul,

Eu şi însoţitorii mei, Inalt Prea Sfinţiţii Mitropoliţi, Prea Sfinţitul Episcop şi Prea Cucernicii Părinţi, sîntem în deosebi de bucuroşi că Dumnezeu Ne-a învrednicit să vizităm frumoasa voastră ţară spre a prezenta mulţumiri şi simţăminte de înaltă preţuire faţă de Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian şi faţă de întreaga Biserică Romînă, pentru dragostea pe care am primit-o întotdeauna şi pentru acea simpatie ce ne-a fost mărturisită în vremuri istorice de seamă pentru poporul nostru şi pentru Biserica noastră.

Bucuria noastră este sporită şi de faptul că vom putea vizita unele centre de seamă şi locuri sfinte ale ţării voastre, în care a pulsat şi pulsează o viaţă religioasă şi naţională.

Sîntem foarte fericiţi că, cu binecuvîntarea Domnului şi cu voia Sanctităţii Sale, şi răspunzînd invitaţiei personale a Inalt Prea Sfinţiei Voastre, am putut veni în acest frumos oraş al vostru ca să ne închinăm la sfintele moaşte ale Prea Cuvioasei Maice Parascheva şi împreună să înălţăm rugi Părintelui nostru Ceresc. Ne vom mîngîia prin rugăciuni comune şi prin comuniune, în dragoste frăţească. Iată acest lucru ne face să fim fericiţi.

Oraşul Iaşi are un trecut istoric remarcabil. Pentru noi, rîvnitorii de sfinţenie şi de evlavie ortodoxă, Iaşul este o cetate străveche a credinţii şi sfinţeniei. Aici au avut loc evenimente însemnate nu numai pentru istoria bisericească a evlaviosului popor romîn, dar şi

Inalt Prea Sfinţitul Patriarh CHIRIL înconjurat de preoţi şi credincioşi, îndreptîndu-se spre Catedrala Mitropolitană

pentru întreaga sfîntă Ortodoxie. Este deajuns să ne amintim de Sinodul Bisericesc din anul 1642.

Iaşul este proslăvit în întreaga lume pravoslavnică şi mai cu osebire în scumpa noastră patrie Bulgaria, prin aceea că el este păstrătorul unuia din cele mai de preţ tezaure — sfintele Moaşte ale Prea Cuvioasei Maicei noastre Parascheva.

Nu găsim cuvinte cu care să putem exprima recunoştinţa noastră faţă de Inalt Prea Sfinţia Voastră pentru faptul că, prin bunăvoinţa Sanctităţii Sale Patriarhul Justinian, aţi găsit de bine să ne invitaţi aici, ca oaspeţi. Ne-aţi primit şi ne-aţi însoţit peste tot locul cu atîta atenţie şi dragoste, pentru care Noi vă vom rămîne pentru totdeauna îndatoraţi.

Eu şi însoţitorii mei, în primul rînd membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare, vă cunoaştem din alte fericite întîlniri şi am apreciat înaltele calităţi de ierarh luminat şi evlavios. Acum însă am avut marea bucurie să vă vedem în deaproape şi să ne încredinţăm că într-adevăr ardeţi pe jertfelnicul credinţei pravoslavnice curate, al dragostei creştine înalte faţă de Dumnezeu şi om, că sînteţi un arhipăstor remarcabil, ce constituie o podoabă a Sfintei Biserici Romîne şi un stîlp sănătos al întregii sfintei ortodoxii. Toată această frumuseţe duhovnicească se împleteşte în chip fericit şi cu patriotismul pilduitor al I. P. S. Voastre, ce se arată atît faţă de pămîntul strămoşesc, cît şi faţă de trecutul său şi faţă de poporul său muncitor, care în vremurile de astăzi îşi zideşte cu rîvnă noua sa viaţă.

Pe lîngă celelalte foloase duhovniceşti pe care le-am dobîndit din vizita făcută în de Dumnezeu păzita Voastră ţară, avem şi cîştigul de a vă fi cunoscut mai de aproape şi de a ne lega de I. P. S. Voastră ca de un prieten, frate şi împreună lucrător în lucrarea Dumnezeească comună, la care ne-a chemat Sfîntul Duh.

Sfînta Biserică Romînă este în chipul cel mai fericit ocîrmuită de Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian, care astăzi sărbătoreşte în rugăciune 30 ani de cînd a primit hirotonia şi de cînd şi-a închinat viaţa în slujba lui Dumnezeu, a Sfintei Biserici şi a iubitorului de muncă

şi evlaviosului popor romîn. Timp de trei decenii acest vrednic slujitor al lui Dumnezeu, şi prim ierarh al Sfintei Biserici Romîne, şi-a împlinit sarcina pătruns de un înalt idealism şi de o energie fără seamăn. Noi ne rugăm şi îi dorim să fie, cu rugăciunile Prea Cuvioasei Parascheva, plin de putere, sănătos şi fericit, ca să continue înalta sa slujire, ajutat în totdeauna de vrednicii săi colaboratori II. PP. SS. şi PP. SS. ierarhi şi PP. CC. părinţi şi de toţi ziditorii lucrării bisericeşti şi naţionale.

Vremurile excepţionale de astăzi pun sarcini de seamă şi de înaltă conştiinţă morală, pe care slujitorii sfintei Biserici Romîne le vor îndeplini cu vrednicie. Una din aceste sarcini este apărarea păcii, a acestui cel mai de preţ bun, despre care I. P. S. Voastră aţi vorbit cu atîta însufleţire. Cele două Biserici surori ale noastre—Biserica Romînă şi Bulgară—îşi îndeplinesc suprema lor îndatorire evanghelică, stînd activ de veghe întru apărarea păcii împotriva pregătirii unui război şi în deobşte împotriva tuturor forţelor distrugătoare ale războiului. In această privinţă exemplul pe care îl dă Sanctitatea Sa şi I. P. S. Voastră este foarte pilduitor. Noi, împreună cu toţi oamenii credincioşi putem fi pe deplin convinşi că forţele păcii vor spori tot mai mult şi ele vor împrăştia norii întunecaţi care prevestesc încercări grele pentru întreaga omenire.

Mulţumesc I. P. S. Voastre pentru primirea pe care ne-aţi făcut-o I. P. S. Voastră şi colaboratorii I. P. S. Voastre Prea Cucernicii Părinţi şi binecinstitorii creştini. Vă mulţumesc pentru căldura acestei dragoste sincere cu care ne înconjuraţi. Vă mulţumesc şi pentru darul ce mi-l faceţi şi anume cărţile despre Istoria Mitropoliei Moldovei şi Sucevei şi despre Bisericile din veacurile XVII şi XVIII împreună cu vederile de la biserica Sf. Sava din Iaşi.

Aceste cărţi vor împodobi biblioteca mea şi îmi vor lărgi orizontul asupra istoriei bisericeşti a poporului romîn.

Eu ştiu că, cu cît mai bine se cunoaşte trecutul şi prezentul poporului vostru, cu atît mai mult va spori şi dragostea noastră faţă de el.

Fie ca Atot milostivul Dumnezeu cu rugăciunile Prea

Cuvioasei Paraschева, să binecuvînteze pe I. P. S. Voastră cu milostivirile sale cele mai bogate şi să dăruiască de Dumnezeu iubitului Vostru cler şi binecinstitorilor credincioşi ai I. P. S. Voastre propăşire duhovnicească spre slava Sa şi spre bucuria Voastră.

Să se întărească prietenia şi frăţia între cele două Biserici surori ale noastre şi între cele două de Dumnezeu păzite popoare ale noastre.

Intru mulţi ani!

Iubiţi fraţi şi surori,

Cît este de minunată comuniunea şi frăţietatea dintre popoare.

Dar iată că între noi acestea se înfăptuiesc şi prin Biserica noastră, care este propovăduitoarea bunei învoiri şi frăţii între popoare. Şi noi şi voi avem o credinţă, o Biserică, o sfinţenie.

Nu constituie oare acestea o adîncă legătură care dăinueşte necontenit şi poate mereu să se transforme prin lucrarea duhului sfînt, într-o putere activă de unire şi de adevărata comuniune frăţească?

Această legătură a existat atît în trecutul nostru istoric mai îndepărtat, cît şi în vremurile mai apropiate de noi, iar urmarea ei pentru cele două popoare ale noastre a fost din cele mai folositoare.

Astfel credinţa ne uneşte prin unitatea Sfintei Biserici a lui Dumnezeu, care este trupul lui Hristos. Ea ne uneşte şi prin sfinţenia pe care Duhul Sfînt o desăvîrşeşte în ea. Şi noi şi voi, ne rugăm la fel lui Dumnezeu, slăvim la fel prea Sfînt numele Său şi tot la fel învăţăm din Sfînta Evanghelie despre îndatoririle noastre faţă de omul frate.

Ne închinăm cu aceiaşi evlavie şi prea mărim în cîntări de rugăciune sfinţenia.

Cinstim la fel, o întreagă ceată de sfinţi bine plăcuţi lui Dumnezeu, care sînt luminătorii cerului credinţei noastre comune, încălzit de soarele lumii — Domnul nostru Iisus Hristos.

Iată la fel este cinstirea noastră şi faţă de Prea

Cuvioasa Parascheva, a cărei pomenire o prăznuim astăzi. Şi noi şi voi, lăudăm cu cîntări de prea mărire, întreaga viaţă de rugăciune şi sfinţenie a Prea Cuvioasei Parascheva. Cu cîntări alese împletim cununi ca să încununăm chipul ei, cu inimi pline de umilinţă cădem înaintea acestei prea alese fiice a lui Dumnezeu, spre a mijloci pentru noi înaintea Părintelui Ceresc milostivirea şi binecuvîntarea Lui. Şi noi şi voi, privim mereu la nevoinţele ei sfinte şi învăţăm din ele cum să ne învrednicim de ocrotirea rugăciunilor ei.

Prea Cuvioasa Parascheva aparţine deopotrivă şi nouă şi vouă. Şi voi şi noi ridicăm biserici în cinstea şi spre pomenirea ei. Pe pămîntul patriei noastre Bulgare, s-au înălţat multe biserici şi mănăstiri în cinstea Sfintei Prea Cuvioasei Parascheva. Intîlnim astfel de biserici şi mănăstiri în Sofia, la Tîrnova şi Plovdiv, în toate oraşele mari şi în multe sate. La noi această prea aleasă fiică a lui Dumnezeu se cinsteşte prin rugăciuni de toată lumea credincioasă. La noi se ştie de toţi că moaştele ei sfinte, se găsesc aici, în acest de Dumnezeu păzit oraş Iaşi. De departe noi am venit să ne rugăm şi să ne închinăm înaintea sfintelor ei moaşte care se păstrează aici. Sfînta Cuvioasa Parascheva, Iaşul, acest însemnat oraş istoric de trăire religioasă, de un înalt duh naţional romîn şi cu merite mari pentru înfăptuirea unităţii Statului romîn, ne-a devenit apropiat şi nouă. Sfînta l-a apropiat de noi şi odată cu aceasta ea apropie tot mai mult de inimile noastre evlaviosul ei popor.

Pentru ce cinsteşte oare poporul bulgar atît de mult pe Sfînta Cuvioasă Parascheva? Cît este de pilduitoare viaţa ei! Sfînta Parascheva s-a născut din părinţi bulgari, la sfîrşitul veacului al X-lea şi începutul celui de al XI-lea, în satul Epivat, din Tracia, între Silistra şi Ţarigrad. De mică ea a iubit pe Domnul Iisus Hristos şi a trăit în rugăciune curată către El şi către Prea Curata Sa Maică.

De mică ea a auzit în biserică cuvintele Domnului despre lepădarea de sine a ucenicilor Săi: „Cel ce voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine". Aceste cuvinte au produs o mare înrîurire asupra Sfintei

Parascheva, încă din frageda ei vîrstă şi ea şi-a împărţit hainele săracilor şi s-a îmbrăcat în zdrenţele lor. Acest lucru l-a făcut ea nu odată. Ca o mărturie a devotamentului ei neţărmurit faţă de Domnul Iisus Hristos, ea şi L-a ales de mire prea iubit al său şi a rămas în feciorie şi curăţie pînă la sfîrşitul vieţii sale.

După ce părinţii săi au murit, ea a părăsit Epivatul şi a locuit încă cinci ani la Ţarigrad, în biserica Acoperemîntul Maicii Domnului, care se află în suburbia Iracliei. După aceia a mers în pustiul Iordanului din Palestina. Aici a petrecut mulţi ani în rugăciuni şi viaţă ascetică. Către sfîrşitul vieţii sale, ea s-a întors în satul său de naştere Epivat şi s-a închinoviat la biserica Sfinţii Apostoli, unde după doi ani şi-a încredinţat sufletul său lui Dumnezeu. După un oarecare timp, sfintele ei moaşte au fost descoperite şi aşezate în biserica Sf. Apostoli din Epivat, unde au făcut multe minuni. Numele Cuvioasei Parascheva s-a slăvit şi lumea credincioasă a căutat mereu ajutorul şi ocrotirea rugăciunilor ei.

Au trecut două veacuri. Cruciaţii din apus au pus stăpînire pe Ţarigrad şi alte ţinuturi din răsărit. Atunci ţarul Ioan Asan a luat de la Cruciaţi Sfintele moaşte ale Prea Cuvioasei Parascheva spre a împodobi şi a sfinţi cu ele capitala sa Tîrnova. In anul 1238 Sfintele ei moaşte au fost aduse cu mari solemnităţi de Ioan Asan, Patriarhul Vasile şi întreg poporul credincios în străvechea şi slăvita Tîrnova, ca un tezaur scump al sfinţeniei. Sfintele ei moaşte au fost aşezate în biserica nou zidită „Sfînta Parascheva“. Dar au sosit vremuri grele, de mare încercare pentru poporul bulgar. In anul 1393 oraşul Tîrnova a fost cucerit de turci. Moaştele Cuvioasei Parascheva au fost duse de un voevod al ţării romîneşti în capitala lui, iar după căderea ţării romîneşti sub turci, la sfîrşitul secolului al XIV-lea ele au fost duse în Serbia. Pretutindeni s-a dus vestea despre sfinţenia şi minunile Cuvioasei Parascheva. Peste tot evlavioasele popoare ortodoxe au cinstit pomenirea ei şi au alergat la puterea ei făcătoare de minuni. In anul 1641 domnul Moldovei Vasile Lupu a adus sfintele ei moaşte la Iaşi şi le-a aşezat în biserica „Trei Ierarhi“ de unde mai tîrziu au fost mutate în această sfîntă Catedrală în care se păs-

trează şi astăzi. Bogată comoară de sfinţenie şi putere de sfinţenie şi putere făcătoare de minuni a dobîndit Sfînta Biserică Romînă. La această comoară venim şi noi din ţara noastră, ca să aducem Sfintei Cuvioase Parascheva rugăciunile întregului popor bulgar, împodobind-o cu cununi de laudă şi rugăciuni din partea Sfintei Biserici Bulgare, plecîndu-ne adînc înaintea pomenirii ei sfinte în numele întregii noastre antichităţi bisericeşti multiseculare.

Sînt în deosebi de fericit că în calitate de prim patriarh al Patriarhiei Bulgare restatornicite, am fost învrednicit de voia Domnului să-mi plec genunchii în faţa sfintelor moaşte ale acestei minunate aleasa lui Dumnezeu.

Ce învăţăminte putem să tragem din viaţa şi pilda Cuvioasei Parascheva ?

Cea dintîi învăţătură ar fi pentru noi cît şi pentru voi, pentru bulgari şi romîni, credincioşi întru Domnul, este că noi, sîntem şi trebuie să rămînem în unitatea credinţei. Domnul Iisus Hristos a întemeiat Biserica Sa care alcătueşte un singur trup după cum a spus: „Şi noi mulţi fiind, alcătuim un singur trup în Hristos, iar în deosebi sîntem mădulare unii altora“ (Rom. XII, 5). „Capul acestui trup este însuşi Domnul Iisus Hristos“ (Coloseni I, 16). In Biserica lui Hristos au intrat multe popoare pentru că Duhul Sfînt le-a călăuzit paşii spre adevărul lui Hristos. S-au plinit cuvintele Domnului Iisus Hristos: „Eu am biruit lumea“ (Ioan XVII, 33). Nenumărate mulţimi de oameni din toate colţurile lumii au fost în adevăr supuse cu sabia cuvîntului Domnului. Au fost învinse de adevărul mîntuitor şi au devenit prizionieri ai adevărului despre viaţa veşnică. Ei au devenit un popor nou — poporul lui Dumnezeu — fără să-şi piardă individualitatea lor etnică. Acest popor nou a lui Dumnezeu, vorbea în limbi diferite, dar limba de căpetenie care îi unea în unitate, era limba credinţei şi a dragostei. Această minune a unităţii frăţeşti a popoarelor şi a tuturor oamenilor a fost exprimată de Sfîntul Pavel cu cuvintele: „Nu mai este iudeu, nici elin, nu mai este rob nici slobod; nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, pentru că voi toţi una sînteţi întru Hristos Iisus“ (Galateni III, 28).

Acei care se află în Biserica Domnului Iisus Hristos se transformă pentru că devin făpturi noi. In Biserică încetează de a mai avea vreo însemnătate cele vechi, de oarece ele au trecut. Ceea ce este vechi a fost depăşit: şi felul vechi de a gîndi şi felul vechi de a simţi şi de modul vechi de trăire religioasă şi vechile concepţii despre raporturile dintre oameni şi popoare. In Duhul Sfînt s-a născut oameni noi, care cu toate că vorbesc în limbi diferite şi se află la un nivel cultural deosebit, constituie o făptură nouă şi creiază o viaţă nouă, transformată după înaltele principii ale învăţăturii evanghelice. De aceea Sfîntul Apostol Pavel a scris: „Dacă este cineva în Hristos este făptură nouă; cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi, şi toate sînt de la Dumnezeu care ne-a împăcat cu Sine prin Hristos şi care ne-a dat nouă slujirea împăcării“ (II Cor. V, 17-18).

Din această unitate de credinţă a noilor oameni, izvorăşte şi conştiinţa lor că aparţin Bisericii ecumenice a lui Hristos. Această conştiinţă îi face mădulare vii ale unei singure Bisericii a Domnului fraţi între ei, care trebuie să trăiască în înţelegere şi pace, ajutîndu-se reciproc în propăşirea şi înălţarea lor.

A doua învăţătură pe care o desprindem din istoria vieţii Sfintei Cuvioase Parascheva este aceasta: Trăind în unitatea credinţii, trebuie să propăşim tot mai mult şi în unitatea raporturilor reciproce dintre noi, adică să trăim ca nişte fraţi, vestind frăţietatea şi pacea între noi. Noi sîntem fraţi şi aceasta este înalta noastră chemare, care este o milostivire de la Dumnezeu pentru noi şi îşi are temeiul său adînc în înfierea noastră din partea lui Dumnezeu. Ce milostivire mai mare am fi putut primi de la Dumnezeu de cît aceea de a fi fii Lui? Iată de ce trebuie să pătrundem adînc în cuvintele Sfîntului Apostol care ne vorbesc de necesitatea de a creşte în Domnul, adică în frăţietate „Fiind credincioşi adevărului prin iubire să sporim întru toate, pentru El, care este capul — Hristos. Din El, tot trupul bine alcătuit şi bine încheiat prin toate mădulările care îi dau tărie, îşi săvîrşeşte creşterea, potrivit lucrării măsurat fiecăruia dintre mădulare şi se zideşte întru dragoste“ (Efes. IV, 15-16).

Să creştem în Domnul înseamnă să ne desăvîrşim neîncetat ca fii ai lui Dumnezeu, însuşindu-ne duhul lui Dumnezeu.

Această posibilitate este deschisă pentru noi prin credinţa în Domnul Iisus Hristos, căci de aceea s-a spus: „Tuturor celor ce l-au primit şi cred în numele Lui le-a dat putere să se facă fii lui Dumnezeu“ (Ioan I, 12).

Mare este dragostea lui Dumnezeu care se revarsă asupra noastră şi întruchiparea ei desăvîrşită o constituie jertfa cea mîntuitoare a Domnului Iisus Hristos, căci „aşa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încît pe unul născut Fiul Său, l-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară ci să aibă viaţă veşnică“ (Ioan III, 16).

Noi toţi aparţinem trupului unic al Domnului Iisus Hristos, Sfintei Sale Biserici şi cu cît mai adînc vom fi conştienţi de aceasta, cu atît se va arăta mai vădit puterea acestei părtăşii în dragoste, cu atît noi vom fi mai fericiţi. Prin această unire în frăţia dragostei în Biserica lui Dumnezeu noi ajungem nu numai la o desăvîrşire personală, în care prisoseşte bucuria, dar ajungem să înfăptuim şi legături sociale şi internaţionale, care sînt un izvor de bucurie şi de tărie reciprocă. „Cît de bine este şi cît este de frumos să locuiască fraţii împreună“ (Ps. CLXII, 1).

De aceea noi toţi avem îndatorirea să sămănăm sămînţa frăţiei, să o stropim cu dulceaţa dragostei şi să o încălzim cu căldura inimilor noastre, ca să crească şi să se întărească ca o sortire binefăcătoare pentru noi, pentru societate şi pentru popoare. Iată cuvinte pe care trebuie să le avem în totdeauna în faţa ochilor noştrii: „Daţi tuturor cinste, iubiţi tovărăşia dintre fraţi“ (I Petru II, 17).

Noi sîntem fraţi între noi, dar în acelaş timp şi fraţi ai tuturor oamenilor din lume. Ca fraţi avem datoria să mărim împărăţia frăţiei. Nu rezultă de aici datoria noastră de a sluji păcii? Astăzi lumea trăeşte în nesiguranţa zilei de mîine din cauza ciocnirii între forţele păcii şi ale războiului. In fiecare zi ne rugăm în toate bisericile ortodoxe pentru pace pe pămînt. Acesta înseamnă că noi avem datoria să lucrăm pentru pace, căci ar fi oare înţelept să ne rugăm pentru pace dar să

Inalt Prea Sfinţitul Patriarh CHIRIL şi I. I. P. P. S. S. Mitropoliţi MIHAIL şi SEBASTIAN
înconjurînd Catedrala Mitropolitană cu moaştele Sfintei Parascheva

nu lucrăm pentru înfăptuirea ei? De vreme ce noi cerem de la Domnul binecuvîntarea păcii, acest fapt angajează puterile, inimile şi voinţele noastre ca să slujim păcii.

Aşa dar noi trebuie să slujim păcii cu convingerea sinceră că slujim lui Dumnezeu şi apărăm adevăratul bun şi adevărata fericire a oamenilor. Noi sîntem ucenicii marelui făcător de pace, Domnul Iisus Hristos, care a spus: „Fericiţi făcătorii de pace că aceia fii lui Dumnezeu se vor chema“ (Matei V, 9). Cine dintre noi sînt fii lui Dumnezeu? „Toţi cîţi sînt mînaţi de duhul lui Dumnezeu sînt fii lui Dumnezeu“ (Rom. VIII, 14). „Aceştia sîntem noi toţi, pentru că prin credinţa în Hristos Iisus noi primim duhul lui Dumnezeu şi ne facem fii lui Dumnezeu“ (Gal. III, 26). De vreme ce sîntem fii ai lui Dumnezeu prin chemare, trebuie să depunem toate forţele noastre morale, în lucrarea păcii. Acesta este testamentul învierii divine pe care am fost învredniciţi să-l încheiem cu Părintele nostru ceresc.

Din cinstirea noastră comună faţă de Prea Cuvioasa Parascheva care reprezintă unitatea noastră de credinţă şi un îndemn pentru unitatea în dragoste, urmează a treia învăţătură: Noi toţi, voi fraţi romîni şi noi bulgarii, ca şi toţi oamenii dreptcredincioşi, sîntem concetăţeni ai sfinţilor. Aşa a scris şi Sfîntul Apostol Pavel despre cei care cinstesc în acelaş mod sfinţenia: „Nu mai sînteţi străini şi locuitori vremelnici, ci sînteţi împreună cetăţeni cu sfinţii şi casnici ai lui Dumnezeu“ (Efeseni II, 19).

Voi iubiţi cetăţeni ai de Dumnezeu păzitului oraş Iaşi, aveţi aici în mijlocul vostru Moaştele nestricăcioase ale Cuvioasei Parascheva. Aceasta este o mare binefacere de la Dumnezeu pe care voi o preţuiţi fără îndoială, cu vrednicie. Sînteţi împreună cetăţeni cu această de Dumnezeu aleasă fecioară. De aici decurg pentru voi multe îndatoriri. Voi trebuie să vă străduiţi să fiţi şi prin duh şi prin credinţă, şi prin trăirea vieţii împreună cetăţeni cu ea. Voi, care aveţi privilegiul să vă rugaţi întotdeauna şi să vă plecaţi genunchii în faţa sfintelor ei moaşte şi să primiţi din partea ei ajutor şi mijlocire pentru darurile nenumărate ale lui Dumnezeu, aveţi şi datoria să fiţi următori ai ei, precum şi ea a fost următoarea lui

Dumnezeu. Aşa voi veţi fi cu adevărat împreună cetăţeni ai Sfintei şi prieteni ai lui Dumnezeu.

Dar iată că şi noi care de departe ne închinăm ei, sîntem deasemenea împreună cetăţeni cu ea, nu numai pentrucă sîntem fericiţi să fim de acelaş neam cu ea, dar şi pentru că dorim să fim împreună cetăţeni cu ea şi prin duh. De aceea şi noi aşijderea avem datoria să fim următori ai ei, pentru ca să putem merita mijlocirea ei şi ajutorul lui Dumnezeu.

Şi aşa, noi şi voi, prin una şi aceeaşi sfinţenie în sfînta noastră Biserică prin unul şi acelaş cer al evlaviei şi sfinţeniei, făcîndu-ne împreună cetăţeni cu sfinţii, devenim împreună cetăţeni ai unei mari lumi harice. In ea trebue să trăim cu vrednicie pentru sfînta noastră chemare.

Acestea sînt învăţămintele pe care le tragem din una şi aceeaşi închinare şi rugăciune înaintea Sfintei Parascheva, cu care sîntem împreună cetăţeni în Iisus Hristos.

Iată de ce şi noi prea mărim pe Sfînta aleasa lui Dumnezeu şi îi împletim cununi cuvîntătoare de cîntări de umilinţă şi de laudă. Iată de ce o mulţime nesfîrşită de credincioşi au îngenunchiat înaintea chipului ei şi fie cu inimi zdrobite de pocăinţă, fie cu bucurie însufleţită, îi aduc cereri, prea măriri şi mulţumiri, proslăvind pe Dumnezeu arătat în chip atît de minunat prin sfinţii Săi. Iată de ce şi noi veniţi din ţara noastră să ne închinăm înaintea Sfintelor ei Moaşte, rugăm pe Sfînta de Dumnezeu aleasa să fie mijlocitoare înaintea mirelui ei dumnezeesc pentru propăşirea şi înălţarea sfintelor noastre Biserici, pentru prea mărirea Sfintei Ortodoxii, pentru fericirea popoarelor noastre frăţeşti, pentru desăvîrşita frăţietate între ele şi între toate popoarele lumii, pentru pace şi buna voire între oameni. Amin.

* * *

La ieşirea din Catedrală, Prea Fericitul Patriarh Chiril a binecuvîntat pe credincioşii adunaţi în jurul moaştelor Cuvioasei Parascheva, apoi au intrat în palatul mitropolitan unde s-a servit masa de prînz la care în afară de distinşii oaspeţi, de I. P. S. Mitropolit Sebastian, P. C. Vicar C. Nonea, consilierii adminis-

trativi, Protopopii şi stareţii mănăstirilor, au luat parte şi următorii: Emil Mazilu, Preşedintele Sfatului Regional Iaşi; reprezentantul Ministerului Cultelor, Constantin Doroftei, Secretar al Comitetului Regional de luptă pentru Pace, Dan Mazilu, şeful secţiei culturale al Regionalei A. R. L. U. S., membrii ai Adunării Eparhiale, etc.

I. P. S. Mitropolit Sebastian, la sfirşitul mesei luînd cuvîntul, spune că pentru Biserica Ortodoxă din Moldova, pentru preoţii şi credincioşii din acest colţ al ţării noastre scumpe astăzi este o mare sărbătoare; întîi pentru că se face pomenirea Cuvioasei Maicii noastre Parascheva, iar în al doilea rînd pentru că Moldova are ca oaspeţi pe întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Bulgare, pe Prea Fericitul Patriarh Chiril şi pe însoţitorii săi. S-ar putea spune cu bună dreptate că pentru moldoveni, „aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim întrînsa".

...Vizita aceasta făcută Bisericii Moldovene ca şi vizitele pe care I. P. S. Patriarh Justinian şi I. P. S. Sa le-au făcut Bisericii Bulgare, duc negreşit, la cunoaşterea diferitelor stări din viaţa celor două Biserici, la întărirea legăturilor frăţeşti dintre cele două Biserici, la colaborarea şi afirmare în spiritul ecumenicităţii ortodoxe.

Fără îndoială, vizita pe care Prea Fericitul Patriarh Chiril o face Bisericii Ortodoxe Romîne şi Moldovei este expresia unor sentimente de dragoste şi frăţie. Dragostea întotdeauna naşte dragoste.

I. P. S. Sebastian mărturiseşte că niciodată nu va putea uita primirea caldă care i s-a făcut la Sofia cînd a plecat şi cînd s-a întors de la Damasc. Toată viaţa sa va fi recunoscător pentru dragostea ce i s-a arătat în Bulgaria.

Se poate afirma cu toată hotărîrea că vizita de astăzi făcută Bisericii Moldovei este o mîndrie şi o binecuvîntare. Ea se produce cînd binecredincioşii creştini prăznuesc pe Cuvioasa Maică Parascheva „ocrotitoarea Moldovei" şi mijlocitoarea către Domnul a tuturor creştinilor care cheamă numele ei. Moldovenii vor preţui totdeauna, aşa cum se cuvine, dragostea ce li se arată astăzi. Ei răspund cu sufletele lor curate, cu rugăciunile lor care sînt mai preţioase de cît formele protocolare care de obicei însoţesc aceste vizite.

In continuare Chiriarhul Moldovei roagă pe înalţii oaspeţi să păstreze sentimente frumoase pentru Biserica Ortodoxă Romînă, pentru Biserica Moldovei, pentru preoţii şi credincioşii din părţile acestea şi trimite Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Bulgare, preoţilor şi credincioşilor dragostea şi preţuirea moldovenilor. Personal, cît şi preoţii din Moldova se vor ruga lui Dumnezeu pentru sănătatea şi viaţa îndelungată a Prea Fericitului Patriarh Chiril şi a însoţitorilor săi: Mitropoliţii Mihail, Climent, Pimen, Episcopul Iona, profesorul Ţancov, arhimandritul Maxim, preoţii Milcev şi Tecov şi arhidiaconul Velianov. Trimite un gînd fră-

țesc călugărilor de la Mănăstirea Rilla „Ierusalimul Ortodoxiei“, cum o numesc credincioșii bulgari, starețului de acolo care l-a primit cu toată atențiunea cu ocazia vizitei pe care a făcut-o la acea mănăstire și tuturor călugărilor din mănăstirile Bulgariei.

Vizita pe care Prea Fericitul Patriarh Chiril și însoțitorii săi o fac Bisericii Ortodoxe Romîne strîng raporturile dintre cele două Biserici și întărește sfînta Ortodoxie, înfrățește cele două popoare care-și construesc o orînduire nouă și luptă pentru apărarea și întărirea păcii.

Biserica Ortodoxă Romînă, continuă I. P. S. Mitropolit Sebastian, are astăzi încă un prilej de sărbătoare și de bucurie. Intîi-stătătorul Bisericii noastre împlinește astăzi 30 ani de cînd a fost hirotonit preot. Inalt Prea Sfințitul Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, a slujit pe Mîntuitorul Hristos și poporul romîn ca preot de sat și de oraș, ca director de seminar, ca Arhiereu vicar și Mitropolit al Moldovei și Sucevei, iar astăzi în fruntea Bisericii Romîne ca Patriarh. Insușirile sale alese și munca stăruitoare vădită în importantele și numeroasele realizări bisericești cunoscute de toți, au ridicat Biserica Ortodoxă Romînă la loc cinste în marea familie a Ortodoxiei. Propunînd să i se trimită o telegramă de felicitare, regretă că n-a put fi astăzi la Iași.

Incheindu-și cuvîntul său dărueste Prea Fericitul Patriarh Chiril o fotografie care reprezintă pe ieromonahul Chiril Marcov în mijlocul colegilor, între care și cîțiva preoți ieșeni, din vremea cînd era student teolog în Romînia, închină pentru sănătatea și îndelunga păstorire a Patriarhilor Chiril și Justinian, precum și a celorlalți oaspeți încredințîndu-i că îi va avea totdeauna în gînd în timpul rugăciunilor sale.

Dl. Emil Mazilu, Președintele Sfatului Regional Iași, în numele populației din Regiunea Iași, în semn de dragoste urează oaspeților bun venit în orașul Iași.

D-sa încunoștiințează că poporul muncitor, condus de Partidul Muncitoresc Romîn, face mari sforțări pentru dezvoltarea vieții sale sub toate aspectele: In industrie s-a înființat numeroase fabrici care produc bunurile necesare traiului, în agricultură se vede un proces de înbunătățire și măirire a producției agricole datorită Gospodăriilor agricole de Stat, Intovărășirilor agricole și Gospodăriilor agricole colective.

Ca și poporul romîn, poporul bulgar muncește stăruitor pentru îmbunătățirea condițiilor sale de trai, pentru dezvoltarea sa industrială și agricolă. Atît în Republica Populară Romînă cît și în Republica Populară Bulgaria, Biserica Ortodoxă dă tot sprijinul sforțărilor pe care le fac oamenii muncii. Și poporul romîn și cel bulgar au primit și primesc ajutorul neprecupețit al Uniunii Sovietice. Cele două popoare consideră pacea ca un bun absolut necesar, de aceea ele luptă cu toată puterea pentru apărarea și întărirea păcii în lume. Bisericile Ortodoxe din cele două țări sînt alături de popor în această nobilă acțiune.

Inchină în sănătatea I. P. S. Patriarh Chiril, a însoțitorilor

săi şi pentru prietenia cît mai strînsă dintre poporul romîn şi poporul bulgar.

Dl. C. Doroftei, Secretarul Comitetului Regional de luptă pentru Pace, spune că după cuvîntul plin de înţelepciune şi de entuziasm al I. P. S. Mitropolit Sebastian şi după cuvîntul de salut al Preşedintelui Sfatului Regional Iaşi, salută în numele Partizanilor Păcii din Regiunea Iaşi, pe luptătorii pentru pace din Republica Populară Bulgaria între care şi I. P. S. Patriarh Chiril, care este şi prim vicepreşedinte al Comitetului Permanent din R. P. Bulgaria. Realizările Partizanilor Păcii din Bulgaria, activitatea I. P. S. Chiril, a celorlalţi ierarhi din Biserica Ortodoxă Bulgară şi a preoţilor din ţara vecină şi prietenă se cunosc la noi.

Comunică, apoi, făcîndu-şi prin aceasta o datorie de conştiinţă, că nu de mult timp pe pieptul I. P. S. Sebastian s-a prins Ordinul Steaua Republicii Populare Romîne clasa I-a pentru merite deosebite în lupta pentru pace şi pentru modul cum a ştiut să sprijine între credincioşi lupta pentru apărarea păcii. Ca Membru în Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii şi în Comitetul Regional este exemplu pentru toată preoţimea din Arhiepiscopia Iaşilor. Zilele trecute a fost desemnat ca membru în Comitetul Naţional pentru sărbătorirea lunei Prieteniei Romîno-Sovietice. In toate acţiunile sale este ajutat şi urmat de toată preoţimea din Arhiepiscopia Iaşilor.

Intre manifestările din cadrul Comitetului Regional de luptă pentru pace sînt şi consfătuirile interconfesionale unde I. P. S. şi cei din jurul său duc o luptă activă pentru pace. Nu există conferinţă în care să nu-şi spună cuvîntul cu autoritate şi putere. Urmînd acest exemplu mulţi dintre preoţi desfăşoară o muncă exemplară pentru pace. Mulţi au fost recompensaţi cu diferite medalii.

Roagă pe I. P. S. Patriarh Chiril să ducă Partizanilor Păcii din Republica Populară Bulgaria, vestea că se bucură de dragostea şi sentimentele de admiraţie ale Partizanilor Păcii din Republică Populară Romînă.

Incheie cuvîntul său spunînd „Să trăiască U. R. S. S. eliberatoarea ţărilor noastre şi luptătoarea activă pentru apărarea şi întărirea păcii în lume ; Trăiască pacea între popoare“ !

I. P. Sfinţitul Patriarh Chiril luînd cuvîntul spune că încă de cînd era în Bulgaria era fericit că va avea ocazia de a vizita Republica Populară Romînă, pe Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian şi pe toţi prietenii şi cunoscuţii din această ţară. De cînd a păşit în Romînia a avut numai bucurii. A cunoscut pe I. P. S. Patriarh Justinian şi pe I. P. S. Mitropolit Sebastian şi i-a îndrăgit din toată inima. La fel a cunoscut şi pe ceilalţi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Romîne şi încredinţează că are o înaltă preţuire pentru calităţile şi vredniciile lor. Urmăreşte viaţa Bisericii Ortodoxe Romîne de 30 de ani încoace.

In locurile de frunte ale acestei Biserici au stat în acest timp mulţi ierarhi care au fost o adevărată cinste pentru Biserica Or-

todoxă Romînă şi pentru Ortodoxie. Cunoaşte şi trecutul Bisericii Romîne din legăturile şi studiile ce le-a făcut şi a înţeles că întotdeauna a fost la înălţime.

Ştia că la Bucureşti se va întîlni cu iubitul frate în Hristos, Patriarhul Justinian, se vor ruga împreună pentru fericirea popoarelor, bulgar şi romîn. Sosind în Capitala Romîniei a fost primit călduros, fapt ce l-a entuziasmat. Regretă din toată inima că nu este şi astăzi la Bucureşti pentru a sărbători cei 30 de ani de apostolat ai Prea Fericitului Patriarh Justinian, dar astăzi a înălţat rugăciuni pentru sănătatea şi viaţa sa, cît mai îndelungată. A cerut Sfintei Parascheva să fie mijlocitoare bună ca să-i ajute să conducă cu vrednicie Biserica Romînă. Telegrafic i-a exprimat urări de bine iar acum în numele său personal şi al Bisericii Ortodoxe Bulgare îi doreşte să continue rodnica slujbă pentru Domnul Hristos şi pentru popor.

Mărturiseşte, apoi, că atît personal cît şi însoţitorii săi au fost recompensaţi cu prisosinţă că au luat parte astăzi la o sărbătoare rară. Poporul moldovean este un minunat popor împodobit cu virtuţile romînului. A avut posibilitatea să vadă evlavia credincioşilor închinîndu-se şi sărutînd sfintele moaşte ale Sfintei Parascheva pentru mai mult bine. Este recunoscător I. P. S. Mitropolit Sebastian că au putut lua parte ca oaspeţi la această sărbătoare. Este convins că Sfînta Parascheva va fi mijlocitoare bună spre Domnul pentru că i s-a închinat cu toată curăţia pentru dragostea şi frăţia celor două popoare şi a tuturor ortodocşilor.

Este recunoscător I. P. S. Mitropolit Sebastian că li s-a făcut o primire foarte frumoasă pentru care mulţumeşte. De cînd se găseşte între romîni a văzut munca creatoare a poporului. La fel se munceşte şi în Bulgaria. Cele două popoare depun sforţări în comun pentru fericirea lor. N-a fost niciodată aşa. Se introduce în cîmpul vieţii economice ceva nou. Se înalţă uzine şi fabrici noi. Toate acestea dovedesc o nouă etapă în dezvoltarea celor două popoare. Ele se găsesc astăzi la un nivel înalt.

Credincioşii roagă pe Dumnezeu să binecuvinteze munca şi faptele tuturor celor ce muncesc.

Atît poporul bulgar cît şi cel romîn lucrează pentru apărarea şi întărirea păcii. Este simplu de înţeles că cel care munceşte are nevoie de pace. In Uniunea Sovietică a văzut peste tot dorinţa de pace. Nimeni nu doreşte războiul. Toţi construesc. Poporul sovietic este convins de puterea păcii. Toţi sînt însufleţiţi de optimism. Este bucuros cînd vede că mişcarea pentru pace este puternică în Republica Populară Romînă. Ştie că atît Prea Fericitul Patriarh Justinian cît şi I. P. S. Sebastinian, sînt slujitori ai păcii şi pentru aceasta îi preţuieşte. La fel, preţueşte şi clerul Arhiepiscopiei Iaşilor care luptă pentru pace urmînd exemplul Bisericii Ortodoxe Ruse. Incredinţează că va transmite Partizanilor Păcii din Bulgaria şi Comitetului Permanent în care este vicepreşedinte salutul ce i s-a dat. Este convins că acest fapt va încuraja pe luptătorii pentru pace.

Frăţia dintre cele două popoare trebuie întărită. O cer interesele lor obişnuite. Ele sînt vecine. Intreaga lor istorie dovedeşte că pot trăi frăţeşte. Bulgarii au desfăşurat diferite acţiuni pe teritoriul Romîniei. Aici s-au dezvoltat şi organizat diferite comitete revoluţionare. Aici a trăit multă vreme poetul progresist revoluţionar Hristo Botev, aici a trăit Vasilievschi precum şi alţi cărturari şi slujitori ai Bisericii. Lupta pentru frăţie între cele două popoare nu are în calea ei nici un fel de piedecă. Guvernele populare ale celor două ţări ajută ca raporturile dintre bulgari şi romîni să fie frăţeşti.

Inchină pentru sănătatea I. P. S. Patriarh Justinian căruia îi urează zile multe şi bune cu satisfacţia a cît mai multe roade. La fel I. P. S. Mitropolit Sebastian un ierarh destoinic şi loial colaborator al Patriarhului şi îl asigură de sentimentele sale frăţeşti.

Inchină pentru Guvernul democrat al Republicii Populare Romîne în frunte cu distinsul şi apreciatul Prim Ministru Gh. Gheorghiu-Dej, pentru profesorul Petre Constantinescu-Iaşi, Ministrul Cultelor, care sprijină Biserica Ortodoxă Romînă, pentru prosperitatea oraşului Iaşi şi în sănătatea conducătorilor de instituţii din acest oraş; pentru sănătatea colaboratorilor iubitului frate în Domnul, Mitropolitul Sebastian, cărora le urează ca împlinind legea lui Hristos să dea cît mai multe roade, pentru sănătatea apărătorilor păcii, mici şi mari, atît din Iaşi cît şi din toată ţara, pentru sănătatea tuturor slujitorilor Bisericii Ortodoxe Romîne şi pentru prosperitatea poporului romîn.

Ca o expresie a sentimentelor de dragoste ce le are faţă de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian îi dărueşte o icoană a Sfîntului Ioan Rilschi şi un vas mic cu ulei de trandafir, rodul pămîntului bulgar.

* * *

La ora 19 în aceiaşi zi moaştele Sfintei Parascheva au fost introduse în Catedrală. Serviciul religios a fost oficiat de Prea Fericitul Patriarh Chiril, I. P. S. Mitropolit Sebastian, I. P. S. Mitropolit Mihail şi de mulţi preoţi şi diaconi. Racla cu sfintele moaşte, în sunetele clopotelor, a fost purtată pe umerii preoţilor în jurul catedralei printre credincioşi, cu lumînări aprinse în mîni. In dreptul absidelor laterale şi în dreptul altarului s-au făcut rugăciuni pentru sănătatea membrilor clerului, a conducătorilor Republicii Populare Romîne, a credincioşilor şi pentru odihna sufletelor celor adormiţi.

Inainte de a intra în Catedrală I. P. S. Mitropolit Sebastian în cîteva cuvinte a mulţumit din nou Prea Fericitului Patriarh Chiril şi însoţitorilor săi pentru cinstea pe care au făcut-o oraşului Iaşi şi Moldovei prin vizita lor şi prin slujba pe care au făcut-o lîngă moaştele sfintei Parascheva, apoi adresîndu-se credincioşilor i-a indemnat să păzească credinţa şi să muncească conştiincios pentru înflorirea patriei.

* * *

La orele 20 oaspeţii au mers la Teatrul Naţional unde s=a reprezentat drama istorică „Vlaicu Vodă“ de Al. Davila, care înfăţişează unele aspecte ale societăţii romîneşti din a doua jumătate a sec. XIV, între altele, lupta Domnitorului Vlaicu Vodă, a boierilor şi a călugărului Nicodim împotriva prozelitismului catolic şi a instrumentelor sale din ţară.

Reîntorcîndu=se la reşedinţa mitropolitană s=a servit o gustare. Părintele Constantin Nonea, Vicarul Arhiepiscopiei Iaşilor, a evocat cîteva momente din trecutul cultural al Mitropoliei Moldovei şi a omagiat pe I. P. S. Patriarh Chiril în numele foştilor săi colegi de la Facultatea de Teologie. I. P. S. Sa răspunzînd îşi aminteşte cu plăcere de timpul cînd studia Teologia şi de colegii pe care i=a avut.

Vizitarea Mănăstirii Neamţu.

In ziua de 15 octombrie, dimineaţa, Prea Fericitul Patriarh Chiril cu însoţitorii săi, cu I. P. S. Mitropolit Sebastian, P. C. Vicar şi Consilierii administrativi ai Arhiepiscopiei au plecat spre Mănăstirea Neamţu, lavra ortodoxiei romîneşti. La orele 14 au sosit şi au fost întîmpinaţi de P. C. Arhim. Melchisedec Dimitriu, stareţul mănăstirii, tot soborul călugăresc, directorul, profesorii şi elevii de la şcoala de cîntăreţi bisericeşti. In biserică s=a cîntat un Polihroniu, după care Părintele stareţ a urat bun sosit, iar Prea Fericitul Patriarh a răspuns şi a binecuvîntat pe cei de faţă.

A venit în aceeaşi zi la Neamţu, profesorul pensionar Dr. V. Gheorghiu, care locueşte într=un sat lîngă Piatra Neamţ, ca să întîlnească pe I. P. Sfinţitul Patriarh Chiril şi pe profesorul Şt. Ţancov, foşti studenţi de ai săi. Revederea între profesorul Gheorghiu şi între distinşii oaspeţi a fost impresionantă.

După masă oaspeţii au vizitat Biserica Mare, ctitoria lui Ştefan cel Mare, la care au văzut principalele trăsături ale stilului arhitectonic din a doua jumătate a sec. XV şi pictura veche al fresco. Stareţul a dat lămuriri asupra trecutului istoric al acestui aşezămînt monahal, asupra rolului cultural desfăşurat de călugării care au trăit şi lucrat la această Mănăstire, asupra odoarelor şi tuturor obiectelor de cult şi asupra mormintelor din biserică. La bibliotecă au fost arătate mai multe manuscrise vechi slavone pe pergament, care, de bună seamă, au folosit, altădată, pentru trebuinţele cultului religios.

Oaspeţii la ieşirea din incintă au vizitat şantierul lucrărilor de restaurare care sînt în curs de executare la Mănăstirea Neamţu.

Spre seară, Prea Fericitul Patriarh Chiril şi însoţitorii au vizitat Seminarul monahal, Şcoala de cîntăreţi Bisericeşti şi Tipografia Centrului Mitropolitan. La Şcoala de cîntăreţi P. C. Diacon Ioan Ivan directorul şcoalei în numele profesorilor, personalului şi elevilor monahi şi mireni într=o cuvîntare arată, care este scopul acestor şcoli, programa lor de studiu, felul lor de organi=

I. P. S. Patriarh CHIRIL cu I. I. P. P. S. S. Mitropoliţi MIHAIL şi CLIMENT,
la Mănăstirea Cetăţuia-Iaşi

zare, rezultatele pe care le dau ele în viaţa bisericii şi în special grija pe care ierarhii Bisericii Ortodoxe Romîne o au faţă de buna lor dezvoltare.

Adresîndu-se elevilor, P. C. Director le spune: „Sînteţi printre puţinii elevi care au fericirea pe care o aveţi voi azi. Nu s-a întîmplat de veacuri ca o delegaţie a unei biserici în frunte cu Patriarhul ei, să viziteze o şcoală de învăţămînt teologic de grad mediu. Priviţi cu nesaţ. Inscrieţi aceste clipe adînc în inimile voastre. Faceţi legămîntul unei vieţi noi, de înfrăţire între popoare, de statornicirea păcii în lume".

Incheind prezentarea sa directorul roagă pe întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Bulgare, să primească prinosul de recunoştinţă al ostenitorilor de la această şcoală, elevi şi profesori, trimite un salut frăţesc ostenitorilor de la şcolile de cîntăreţi din Bulgaria adăugînd că această vizită va rămîne neştearsă în inimile tuturor.

Elevii au cîntat mai multe bucăţi religioase.

Prea Fericitul Patriarh Chiril mulţumeşte din inimă Părintelui Director pentru cuvintele spuse şi îşi arată mulţumirea că a avut prilejul să vie la acest sfînt locaş cinstit în întreg răsăritul ortodox.

Mulţumeşte Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian şi iubitului frate şi împreună slujitor Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian.

Işi arată surprinderea că a văzut lucruri pe care nu le-a aşteptat: o şcoală de cîntăreţi bisericeşti care funcţionează lîngă Mănăstire. Programul muzical executat de elevi nu are o factură artistică înaltă, dar faptul că bucăţile religioase au fost executate de copii şi tineri este o indicaţie că se lucrează bine şi se pot aştepta rezultate frumoase. Rezultatele vor aduce mulţumiri pentru acei care au grijă de această şcoală, Prea Fericitul Patriarh Justinian şi I. P. S. Mitropolit Sebastian.

Se poate ajunge la concluzii mai importante. Grija arătată acestui aşezămînt şcolăresc şi munca desfăşurată aici nu au în vedere numai pregătirea teologică a elevilor, sau cultivarea muzicii bisericeşti, ci şi procesul de pregătire al viitoarelor cadre bisericeşti. Acest fapt dovedeşte că Biserica Ortodoxă Romînă se află la înălţime în ce priveşte îndeplinirea rosturilor ei culturale.

Urează ca această şccală să crească şi să înflorească pentru ca elevii ei să ajungă buni credincioşi şi buni cetăţeni ai patriei. Intrînd în biserică pentru a sluji lui Dumnezeu, să aibă dragoste faţă de oameni şi dragoste faţă de Dumnezeu. Din moment ce va fi aşa, sigur, ei vor fi lucrători pentru frăţie între oameni, pentru pace între ei.

Spunînd că va transmite şcolilor de învăţămînt mediu salutul acestei şcoale roagă pe Dumnezeu să reverse harul său asupra tuturor.

I. P. S. Mitropolit Sebastian consideră că vizita Prea Fe-

ricitului Patriarh Chiril la şcoala de cîntăreţi este un fapt de mare importanţă.

Adresîndu-i-se I. P. S. Patriarh îl roagă să aprecieze prestaţiunile elevilor ca pe nişte manifestări improvizate deoarece cursurile şcoalei n-au început în mod regulat. Peste cîtva timp rezultatele şi manifestările lor vor fi mai bune.

Mulţumeşte I. P. S. Sale că a vizitat şi această şcoală a Mitropoliei Moldovei şi Sucevei. Biserica Ortodoxă Romînă a stat totdeauna lîngă popor. In felul acesta au fost crescute şi pregătite cadrele bisericeşti. Copiii de la această şcoală şi de la toate şcolile de învăţămînt bisericesc, cresc şi se formează sub îndrumarea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne. Ei învaţă la această şcoală să iubească şi să păzească credinţa, să fie buni creştini şi buni cetăţeni, să respecte pe conducătorii patriei. Dintre absolvenţii distinşi ai acestor şcoale, se recrutează studenţii Institutului Teologic.

Incheind cuvîntul său, I. P. S. Mitropolit Sebastian, subliniază că vizita Prea Fericitului Patriarh Chiril la această şcoală este o cinste deosebită. Ea va încuraja pe elevi la muncă şi la îndeplinirea tuturor datoriilor şcolare.

Elevii cîntă imnul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Bulgare.

La tipografie, care funcţionează tot în localul şcoalei, oaspeţii au vizitat sala maşinilor şi zetăria. Ostenitorii de la tipografie, în mare majoritate călugări, au dat informaţiuni privind lucrările executate în ultimul timp precum şi lucrările ce sînt în curs de executare.

La Mănăstirile de maici Agapia şi Varatec

Sîmbătă 16 octombrie Prea Fericitul Patriarh Chiril cu însoţitorii au plecat de la Mănăstirea Neamţu spre Mănăstirea de călugăriţe Agapia. La intrarea în mănăstire au fost întîmpinaţi de P. C. Veronica Constantinescu, stareţa şi directoare a seminarului monahal, de întreg soborul mănăstirii, duhovnicii şi de elevele de la seminar.

Intrînd în biserică s-a oficiat un Te-Deum şi s-a cîntat un Polihroniu apoi stareţa mănăstirii a rostit o cuvîntare de bun sosit, subliniind că cetatea către care Domnul Iisus Hristos a călăuzit paşii oaspeţilor este cetatea cu numele sfînt de Agapia, cetatea iubirii sfinte, după care însetează toată suflarea şi fără de care viaţa nu are nici un sens. Cele 530 vieţuitoare care trăesc în această cetate a iubirii au marea bucurie de a saluta pe întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Bulgare pe Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril.

Dînd unele informaţii asupra vechimei acestei mănăstiri, asupra diferiţilor monahi care au trăit în această mănăstire, asupra greutăţilor pe care le-a avut în trecutul ei istoric, asupra organizării monahale şi asupra seminarului monahal care func-

ţionează pe lîngă această mănăstire, scoate în evidenţă grija pe care Prea Fericitul Patriarh Justinian o are faţă de monahism în general şi faţă de Mănăstirea Agapia în special. Datorită ritmului nou pe care-l are monahismul, maicile din Mănăstirea Agapia, împletesc armonic rugăciunea cu munca. Ele se silesc să fie modele de viaţă pentru cei care le văd.

Roagă în încheiere pe Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Chiril să binecuvînteze munca călugăriţelor şi a elevelor de la seminarul monahal.

Prea Fericitul Patriarh Chiril a spus în cuvîntul său că Biserica este întemeiată de Domnul Hristos pentru mîntuirea sufletelor. Dumnezeu aşa a iubit lumea încît pe unicul Său Fiu L-a trimis să răscumpere pe om şi tot cel ce va crede în El să aibă viaţă veşnică. Rufin spunea că cetatea lui Hristos este cetatea iubirii. Jertfa Sa de pe Cruce este jertfa iubirii care este singura piatră din capul unghiului. Chemarea credincioşilor este aceea de a fi fii ai iubirii. Iubirea este lumina care luminează calea credincioşilor. Prin iubire se luminează inimile, se întăreşte voia şi se înfăptuiesc lucruri folositoare pentru oameni. Iubirea aduce mîngîere. Cetatea iubirii este largă şi în ea au trăit popoarele romîn şi bulgar. Cînd întunericul se ivea la orizont popoarele romîn şi bulgar aveau lumina credinţei şi puteau să reziste avînd în această privinţă sprijinul mănăstirilor. In mănăstiri se păstra nădejdea cînd cele două popoare erau subjugate. Poporul romîn şi bulgar s-au ajutat reciproc. La începutul sec. XIX s-au tipărit pe pămînt romînesc cărţi bulgare, iar mai tîrziu emigranţii bulgari, s-au bucurat de simpatia totală a poporului romîn în acţiunea lor de pregătire a revoluţiei de eliberare a Bulgariei. Nu puţine griji şi chiar neplăceri a avut statul romîn de atunci din cauza activităţilor revoluţionare ale emigranţilor bulgari. La baza sprijinului ce se dădea acestei revoluţiuni era iubirea mare faţă de poporul bulgar. După înfrîngerea lor, poporul romîn a trimis o hîrtie la poarta otomană arătînd că nu poate privi cu ochi buni suferinţele poporului bulgar frate.

Conducătorii de astăzi ai Bisericilor Romînă şi Bulgară sînt pătrunşi de duhul iubirii care trebuie să existe între popoarele romîn şi bulgar. De aceia anul trecut I. P. S. Patriarh Justinian a venit la Sofia cînd a fost primit de membrii Sf. Sinod şi de credincioşi cu inimile deschise. In vara aceasta – nu de mult – I. P. S. Mitropolit Sebastian, în drum spre Damasc – şi spre ţara sa – a vizitat Sofia şi marea lavră de la Rilla prilejuindu-ne astfel o nespusă bucurie.

Biserica Ortodoxă Bulgară care trăieşte în marea cetate a iubirii vizitează, prin reprezentanţii ei, Biserica Ortodoxă Romînă, pe Sanctitatea Sa Patriarhul Justinian şi pe ceilalţi arhierei arătîndu-le atenţie şi iubire.

Iubirea se înfăptuieşte prin credinţă şi frică de Dumnezeu. In acest aşezămînt monahal trebuie să dăinuiască smerenia care este rădăcina iubirii.

Rugăciunea şi smerenia fără contemplaţie nu sînt posibile. Călugăriţele trebuie să împletească, rugăciunea şi contemplaţia cu munca, împlinind, astfel, porunca evanghelică. Dumnezeu să le ajute.

Şi poporul prin muncă neobosită îşi ridică continuu nivelul de viaţă, ca aceasta să devină tot mai fericită în condiţiunile dreptăţii sociale.

Meritele I. P. S. Patriarh Justinian în acţiunea de sprijinire şi reorganizare a mînăstirilor sînt acelea ale unui ctitor.

Seminarul monahal care există la această mănăstire, învaţă pe eleve să muncească, dă educaţie călugărească şi pregăteşte cadrele viitoare călugăreşti.

Incheind cuvîntul său Prea Fericitul Patriarh Chiril îndeamnă pe călugăriţe şi eleve să-şi însuşească duhul evangheliei, să trăiască viaţă curată în cetatea iubirii, rugîndu-se pentru pace pe pămînt, apoi urează tărie creştină sfîntului locaş mănăstiresc.

După cuvîntul Prea Fericitului Patriarh Chiril, oaspeţii au admirat pictura executată de marele pictor Nicolae Grigorescu, apoi au vizitat atelierele de ţesătorie, broderie, tricotaj şi ceramică, precum şi muzeul Mănăstirii în care sînt expuse diferite obiecte vechi.

*

După masa de prînz oaspeţii au plecat spre mănăstirea de maice Varatec, situată în apropiere. Soborul Mănăstirii în frunte cu stareţa Pelaghia Amilcar şi cu duhovnicii, i-au întîmpinat la intrarea în incintă. Pînă la biserica cu hramul Adormirea Maicii Domnului erau aşternute covoare peste care erau presărate flori.

Intrînd în biserică s-a cîntat un polihroniu după care maica stareţă a arătat în cîteva cuvinte bucuria soborului primind pe Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril. Vizita sa duce la întărirea legăturilor frăţeşti între cele două Biserici vecine.

Maicile de la Varatec, adaugă stareţa, s-ar simţi mîngîiate dacă Sanctitatea Sa şi-ar aminti de ele în rugăciunile sale.

Prea Fericitul Patriarh Chiril le dă îndrumări şi le urează să trăiască în pace urmărind cu statornicie mîntuirea.

După ce oaspeţii au vizitat atelierele de ţesătorie, croitorie şi tricotaje au plecat spre mănăstirea Neamţu.

Prea Fericitul Patriarh Chiril oficiază St. Liturghie la Mănăstirea Neamţu

Revenind la Mănăstirea Neamţu, oaspeţii s-au oprit la schitul Vovidenia situat cam la un kilometru distanţă de Mănăstire.

A doua zi, 17 octombrie, fiind Duminică, clopotele de la Neamţu, într-o simfonie a cărei ecouri răspundeau în şirurile de munţi ce străjuiesc de jur împrejur vesteau Vecernia şi Privegherea.

Slujba Vecerniei a fost oficiată de I. P. S. Mitropolit Pimen al Nevrocopului înconjurat de ieromonahii şi ierodiaconii de la Neamţu.

Duminică dimineaţa, la orele 9, soborul arhiereilor, preoţilor şi diaconilor în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Chiril, îmbrăcaţi în vesminte pornea de la reşedinţa patriarhală spre Biserica Mare din incinta Mănăstirii pentru oficierea Sf. Liturghii. De o parte şi de alta erau înşiraţi călugării şi călugăriţele de la mănăstirile din regiunea Neamţului, elevele de la seminarul monahal Agapia, elevii de la şcoala de cîntăreţi bisericeşti şi mulţi credincioşi din satele apropiate. Răspunsurile la Sfînta Liturghie, au fost date alternativ de corurile seminarului monahal Agapia şi a şcoalei de cîntăreţi de la Neamţu.

După Sfînta Liturghie s-a cîntat un polihroniu apoi P. C. Stareţ *Melchisedec Dimitriu*, spune că Mănăstirea Neamţu trăeşte clipe de mare înălţare. Acest monument al Bisericii Romîne este cercetat cu interes şi dragoste de numeroşi credincioşi şi de personalităţi distinse, din ţară şi străinătate. Cîţiva ani în urmă Neamţu a primit şi pe Inalt Prea Sfinţitul Alexeî, Patriarhul Bisericii Ruse.

Rolul pe care l-a desfăşurat Mănăstirea Neamţu în trecutul istoric este scos în relief de stareţul Mănăstirii prin pomenirea unor numeroase fapte şi împrejurări istorice. Sînt destule urme că în această mănăstire au trăit şi călugări bulgari. Intre stareţii care au condus această mănăstire, străluceşte figura marelui Paisie Velicicovschi, originar din Poltava, care a trăit cîtva timp la Sfîntul Munte Atos, apoi cu însoţitorii săi: ruşi, bulgari şi romîni s-a aşezat mai întîi la Dragomirna, apoi la Secu iar în cele din urmă la Neamţu unde a dat reguli şi rînduieli ce sînt respectate cu mare sfinţenie pînă în ziua de astăzi şi la Neamţu şi în alte mănăstiri. Figura acestui mare stareţ a impus atît de mult că pînă astăzi cinstitul său mormînt este respectat în obştea mănăstirii.

Astăzi Mănăstirea Neamţu are o obşte călugărească destul de numeroasă, şcoli monahale, gospodărie chibzuită şi atelierele necesare.

Dăruind oaspeţilor diferite cruci şi iconiţe sculptate cu măestrie artistică de fraţii ieromonahi Eufrosin şi Silvestru Urmă, precum şi mai multe cărţi tipărite la tipografia Mănăstirii, părintele stareţ cere cu smerenie înalta binecuvîntare a Prea Fericitului Patriarh Chiril şi le urează tuturor ani mulţi şi păstorire îndelungată.

Prea Fericitul Patriarh Chiril, începe cuvîntul său interpretînd parabola sămănătorului care s-a citit la Sfînta Liturghie. Sămînţa este învăţătura creştină iar sămănătorul, Domnul nostru Iisus Hristos. Dumnezeiescul sămănător a ieşit să samene cuvîntul vieţii peste tot pămîntul. Invăţătura Sa binecuvîntată a ajuns şi în ţările locuite de romîni şi bulgari. Din această sămînţă au

ieşit roduri bogate, care au reînnoit aceste ţări. Cumințenia şi virtuţile credincioşilor se datoresc semințelor aruncate de Domnul Hristos. Din aceste semințe au răsărit monumentalele mănăstiri şi biserici. Domnitori evlavioşi, ctitori, vlădici, duhovnici au ridicat aceste locaşuri de rugăciune luminaţi de Duhul Sfînt şi de sămînța adevărului. Astfel de roade bogate s-au făcut şi în binecuvîntata ţară a bulgarilor. In cele două ţări Mîntuitorul Hristos a sămănat iubirea şi frăţia. De aceea popoarele din cele două ţări s-au iubit şi se iubesc. De aceea se dezvoltă tot mai mult între cele două popoare relaţii de prietenie. De aceea se lucrează pentru întărirea păcii între cele două ţări şi în toată lumea.

Inimile clericilor şi ale credincioşilor din cele două ţări trebuiesc larg deschise pentru ca dumnezeescul sămănător care trece pe lîngă ele să samene sămînța vieţii şi diavolul să nu poată intra. Ei nu trebuie să fie prizonierii poftelor ci oameni duhovniceşti liberi, oameni care trăiesc în împărăţia harică a libertăţii. Dumnezeescul sămănător a sămănat dragoste în inimi, dragoste care duce la pace. La baza vizitei Inalt Prea Sfinţiei Sale stă dragostea faţă de Prea Fericitul Patriarh Justinian, faţă de I. P. S. Mitropolit Sebastian, faţă de alţi ierarhi şi de credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne.

Prea Fericitul Patriarh Chiril se adresează apoi vieţuitorilor din Mănăstirea Neamţu.

Prea Cuvioşi Părinţi, Prea iubiţii mei
întru Domnul fii duhovniceşti,

Mănăstirea Neamţu este de mare însemnătate pentru ţara voastră. Ea a jucat un rol bisericesc şi religios de seamă în trecut, pentru care fapt este pînă astăzi preţuită de întregul vostru popor.

In ea s-au păstrat forţele bune ale evlaviei şi dragostei de patrie care au ajutat la renaşterea duhovnicească şi la ridicarea naţională a poporului şi a ţării voastre.

Mănăstirea Neamţu este cunoscută şi în afară, în toată lumea ortodoxă pentru că ea este socotită ca una din cele mai mari fortăreţe ale evlaviei şi sfinţeniei în răsăritul pravoslavnic.

In trecut, aici s-au retras şi călugări de naţionalitate bulgară, care s-au însufleţit aici de slujirea lor patriotică în ţara noastră. Chiar unii din ierarhii Bisericii noastre, şi-au luat numele de la numele mănăstirii voastre. Este Mitropolitul Dorostorului şi Cerveniei, Grigore Nemţanu, născut la Soroca.

Voi care trăiţi aici, aveţi îndatorirea sfîntă de a păzi acest sfînt lăcaş. Cum să-l păziţi? Ca un loc sfînt, cinstit de credincioşii voştri şi de toţi ortodocşii din lume. Păziţi-l în sfinţenia lui, ţineţi sus numele lui, adăugaţi-i tot mai mult prestigiu la acest mare renume al lui, vieţuind cu vrednicie pentru el şi pentru sfînta voastră chemare. Voi îl veţi apăra păzind şi preţuind unitatea frăţiei care creşte prin ascultarea călugărească şi prin nevoire în rugăciune. Păziţi-l întreg, şi ca edificii şi ca bunuri, dar în cea mai mare măsură şi ca tradiţii de evlavie, ca fiecare venind în acest sfînt locaş, să se întoarcă întărit în viaţă, pentru că a avut bucuria să respire atmosfera duhovnicească a acestui loc sfînt.

Voi repeta că pentru păstrarea în întregime a sfîntului locaş este necesară unitatea duhului, care se înfăptuieşte printr-o dragoste frăţească reciprocă. Nu poate fi frăţie fără dragoste. Noi ştim că Domnul Iisus Hristos ne învaţă să ne iubim reciproc sau după cum Sfîntul Evanghelist Ioan scrie: „Aceasta este porunca Lui, să credem în numele Fiului Său Iisus Hristos şi să ne iubim unii cu alţii aşa cum ne-a poruncit“ (I Ioan III, 23).

Credincioşi voturilor monahale făcute, păziţi-vă de duhul lumesc care nu poate de cît să vă turbure inimile, să vă stîrpească nevoinţele, să lipsească de sens chemarea voastră şi să vă îndepărteze de răsplata promisiunii. Noi ştim ce scrie Sf. Apostol: „Nici un ostaş, cînd intră în oştire nu se încurcă cu treburile vieţii, tocmai ca pe plac să fie celui care strînge oaste“ (II Timotei II, 4).

Sînteţi chemaţi să fiţi bine plăcuţi Domnului şi pentru aceasta anume v-aţi retras din lume. Oare este vreunul dintre voi care ar dori să se încurce cu treburile lumeşti şi să se lipsească de bunurile vieţii spirituale şi de răsplata adevăratei nevoinţe duhovniceşti?

Este de mare folos pentru ca să poată învinge pe omul vechi din el şi să trăiască pentru Dumnezeu, iar pentru aceasta este nevoie de o ascultare deplină, înainte de toate faţă de Dumnezeu şi după aceea faţă de Sfînta Biserică. Aceasta constituie unul din voturile de temelie ale chemării monahale. Ascultaţi ce este scris în Sfînta Scriptură: „Trebuie să aveţi în voi simţirea care era în Iisus Hristos, care-le în chipul lui Dumnezeu

fiind, nu răpire a socotit a fi El întocmai cu Dumnezeu, ci s-a deşertat pe Sine, chip de rob luînd ; făcîndu-se oamenilor asemenea, şi la înfăţişare dovedindu-se ca un om, s-a smerit pe sine, ascultător făcîndu-se pînă la la moarte — şi încă moarte pe cruce“ (Filipeni II, 5-8).

Oare noi oamenii putem ajunge la limanul acestei ascultări desăvîrşite pe care Fiul Omului ne-a arătat-o ? Dacă nu putem face asemenea, sîntem datori cel puţin să-i urmăm pilda şi prin ascultare să-I împlinim voia lui Dumnezeu, exprimată în poruncile îndatoririlor noastre comune, creştine, preoţeşti şi călugăreşti.

Dar calea pentru aceasta este rugăciunea osîrdnică. Iată voi trăiţi aici în condiţiuni în care vă puteţi dedica unei astfel de rugăciuni şi vă puteţi uşura în totdeauna inimile şi întări voinţele voastre pentru o înaltă viaţă duhovnicească.

Psalmistul spune : „Căutaţi pe Domnul şi puterea Lui, căutaţi în totdeauna faţa Lui“ (Psalm CIV, 4).

Faţa lui Dumnezeu este aproape de voi, pentru că voi vă aflaţi în acest sfînt locaş, unde Dumnezeu se descopere întotdeauna celor care-l caută. El este aproape de voi. In singurătatea voastră sfîntă, în această atmosferă de rugăciune comună, voi întotdeauna puteţi să priviţi faţa lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă să trăiţi cu osîrdie în rugăciune.

Urările mele pe care le fac vouă, prea iubiţi întru Domnul părinţi şi fraţi, este ca. Dumnezeu să vă întărească în credinţă să vă ajute să propăşiţi în sfinţenie, în rugăciune şi în nevoiri călugăreşti.

Rugaţi-vă deci întotdeauna pentru Biserica lui Dumnezeu, pentru evlavioasele noastre popoare, pentru conducătorii duhovniceşti şi de Stat ai ţărilor noastre, pentru pace pe pămînt şi bună învoire între oameni.

Rugaţi-vă pentru primul ierarh al Sfintei voastre Biserici, Sanctitatea Sa Justinian, pentru Inalt Prea Sfinţitul vostru Mitropolit Sebastian.

Nu uitaţi în rugăciunile voastre şi pe mine, smeritul Patriarh al Bulgariei, pentru ca Dumnezeu să mă ajute în slujirea mea, spre proslăvirea Sa şi spre binele Bisericii şi a binecinstitorului popor bulgar.

Inalt Prea Sfinţitul Patriarh CHIRIL şi I. P. S. Mitropolit SEBASTIAN înconjuraţi de
P. C. Cons. C. Andone şi P. C. Protopop N. Todicescu

In încheiere mai adaugă cîteva cuvinte: „Eu şi însoţitorii noştri primim darurile ce ne daţi. Crucile vor împodobi casele noastre de rugăciuni, iar cărţile vor fi aşezate la loc de cinste în bibliotecile noastre. Primim aceste daruri ca amintiri scumpe. Cel mai scump dar, însă, este amintirea rugăciunii făcute în comun în acest sfînt locaş. Amintirea dragostei arătate de Prea Fericitul Patriarh Justinian şi de I. P. S. Mitropolit Sebastian. Amintirea dragostei vădite în modul cum am fost primiţi de părintele stareţ şi de toţi părinţii şi fraţii din acest sfînt aşezămînt. Amintirea respectului celor de aici şi a maicilor de la Agapia şi Văratec. Aceste sfinte icoane le primim cu mulţămire ca o binecuvîntare de la acest sfînt locaş.

Vă oferim şi noi o sfîntă icoană. Icoana Sfîntului Ioan de la Rilla lucrată de un mare pictor, vieţuitor la Mănăstirea Rilla.

Amintiţi-vă de noi şi rugaţi-vă pentru noi". Amin.

I. P. S. Mitropolit Sebastian adresîndu-se scumpilor oaspeţi, preoţilor, călugărilor şi credincioşilor din biserică îşi arată pe de o parte bucuria pe care o are de a avea pe Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Chiril şi pe însoţitorii săi în Moldova, iar, pe de altă parte regretul că a sosit vremea despărţirii de aceşti prieteni buni.

Biserica Ortodoxă Romînă din acest colţ de ţară, Moldova cu bisericile şi mănăstirile ei, cu credincioşii ei, cu amintirile ei voevodale, de cinci zile este în adevărată sărbătoare pentru că Dumnezeu a trimis pe vestitorul Evangheliei, pe Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril al Bisericii Ortodoxe Bulgare.

Pronia dumnezeească a vrut ca Sanctitatea Sa să poarte numele lui Chiril care a creştinat pe bulgari. Sanctitatea Sa este continuatorul fraţilor Metodiu şi Chiril pentru propovăduirea şi întărirea credinţei în sufletele bulgarilor. Biserica Ortodoxă din Moldova se mîndreşte că a avut ca oaspete pe Sanctitatea Sa. Această vizită a contribuit, negreşit, la întărirea credinţei şi la dezvoltarea dragostei pentru biserică.

A sosit vremea despărţirii. Cele cinci zile care se termină astăzi au adus cele mai frumoase momente din viaţa sa de preot şi arhiereu în slujba lui Hristos.

Stareţul Melchisedec, continuă I. P. S. Sebastian, a amintit că în zidurile acestui sfînt locaş este îngropat ceva din sufletul domnitorului Ştefan cel Mare şi Sfînt, ctitorul acestei biserici, în care Prea Fericitul Patriarh Chiril a oficiat astăzi Sf. Liturghie.

Anul acesta, în luna iulie, s-au împlinit 450 de ani de la moartea lui Ştefan cel Mare. Acest fapt a fost sărbătorit de poporul romîn aşa cum se cuvine. Biserica Ortodoxă Romînă şi credincioşii şi-au amintit în rugăciunile lor de ctitorul Mănăstirii Putna, unde odihnesc osemintele sale, de bisericile şi mănăstirile zidite de acest mare domnitor al Moldovei, de sprijinul pe care l-a dat mănăstirilor din Sfîntul Munte Athos.

Serbările în amintirea lui Ştefan cel Mare au fost o mîndrie pentru poporul romîn, care a dat această stea strălucitoare. O

mîndrie şi pentru Biserica Ortodoxă Romînă care a avut pe acest ctitor numit de credincioşi cu numele de „cel sfînt".

Clipele pe care cele două delegaţii le-au trăit împreună vor rămîne neşterse. Dacă popoarele bulgar şi romîn nu s-ar fi cunoscut pînă acum, dacă cele două Biserici n-ar fi avut nici un fel de relaţii după ce Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril a semănat cuvîntul iubirii în cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor, Moldova şi credincioşii din părţile acestea au îndrăgit şi pe solii Bisericii Bulgare care au trecut Dunărea şi pe credincioşii şi poporul din ţara vecină. Vizita ce s-a făcut şi cuvintele care s-au rostit vor dezvolta tot mai mult relaţiile de prietenie şi dragoste între cele două Biserici şi între cele două popoare.

Roagă pe bunul Dumnezeu să reverse darurile sale sfinte şi bogate peste Biserica Ortodoxă Bulgară, peste poporul bulgar şi mîndra sa ţară, peste conducătorii ei, peste Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril, peste clerul şi credincioşii din Bulgaria cărora li se va păstra dragoste şi preţuire.

Adresîndu-se solilor Bisericii Bulgare le spune: „Duceţi Sf. Sinod, clerului, credincioşilor, poporului şi conducătorilor bulgari devotamentul şi dragostea noastră. Domnul nostru Iisus Hristos să ajute ca să ne vizităm unii pe alţii sub semnul dragostei creştineşti ca să ne cunoaştem şi să ne iubim unii pe alţii".

Inalt Prea Sfinţitul Sebastian mulţumeşte apoi stareţului şi întregului sobor de la Neamţu, călugărilor şi călugăriţelor de la Agapia, Văratec, Secu şi Sihăstria, conducătorilor de la aceste Mănăstiri, care şi-au arătat dragostea lor faţă de Prea Fericitul Patriarh Chiril şi faţă de însoţitorii săi şi au contribuit prin prezenţa lor la împodobirea slujbei de astăzi.

Călugării şi călugăriţele au auzit astăzi cuvinte de îndrumare călugărească rostite de întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Bulgare. Cuvintele acestea să fie pentru ei norme de purtare. Să le păzească şi să le respecte. Să se ferească de păcate şi de ispite. Numai aşa Dumnezeul păcii va fi cu ei.

Regretă din suflet că nu are cuvinte înaripate care să ajungă pînă în Bulgaria, că nu este o trîmbiţă care să se audă peste Dunăre şi la Mănăstirea Rilla, unde a oficiat Sf. Liturghie împreună cu arhierei şi călugări bulgari.

Urează, apoi, oaspeţilor viaţă îndelungată şi bună sporire în dreapta propovăduire a cuvîntului dumnezeiesc spre binele Bisericii Ortodoxe Bulgare şi a credincioşilor.

După frăţeştile îmbrăţişări soborul arhiereilor, preoţilor şi diaconilor a condus pe Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril la reşedinţă, unde a urmat o agapă creştinească.

Vizita la Episcopia Romanului

După masă oaspeţii au plecat spre Roman, pentru a vizita la reşedinţa sa pe Prea Sfinţitul Episcop Teofil, care în luna iulie anul acesta a însoţit pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian la Sofia şi Damasc.

Pe la orele 19 am ajuns în faţa Catedralei episcopale, ctitoria Domnitorului moldovean Petru Rareş. Deşi ora este destul de înaintată, numeroşi credincioşi din oraşul Roman erau adunaţi pentru a întîmpina pe conducătorul Bisericii Bulgare.

La intrarea în Catedrală, în sunetele clopotelor, Prea Fericitul Patriarh Chiril a fost întîmpinat de P. S. Episcop Teofil, de P. C. Vicar D. Petrea, Consilierii Administrativi şi preoţii din oraşul Roman. Corul condus de diaconul D. Teofănescu a cîntat Imnul Patriarhal bulgar în limba bulgară.

S-a rostit o ectenie şi s-a cîntat un Polihroniu, apoi P. S. Teofil a ţinut cuvîntarea următoare:

Prea Fericite Părinte Patriarh Chiril,
Inalţi Prea Sfinţiţi Mitropoliţi Sebastian,
Mihail, Climent şi Pimen,
Prea Sfinţite Episcop Iona,
Prea Cuvioşi şi Prea Cucernici Părinţi,
Iubiţi credincioşi,
Onorată asistenţă,

Credincioşii şi clerul oraşului Roman de cîteva zile freamătă de bucurie şi de nerăbdare. Cu mare dor au aşteptat ceasul sosirii la ei a distinşilor oaspeţi, reprezentanţi ai Bisericii Ortodoxe autocefale Bulgare, Biserică soră şi vecină binefăcătoare. Bucuria lor o sporeşte faptul că în fruntea alesei delegaţii se găseşte însuşi capul şi fala acestei Biserici, Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril, a cărei vizită ne onorează nespus de mult, a cărui binecuvîntare ne este deosebit de scumpă.

Bucuria credincioşilor şi a noastră a tuturor izvorăşte din preţuirea mare pe care întreg poporul romînesc o are faţă de naţiunea bulgară.

Vă rog să nu-mi luaţi în nume de rău un crîmpei de sinceră spovedanie. Muncitorii bulgari care au trăit şi mai trăesc pe la noi sînt aproape toţi grădinari de meserie.

In mintea şi în inima maselor populare romîneşti cuvîntul bulgar este aproape sinonim cu acela de grădinar harnic, cultivator neîntrecut de legume şi de flori. De altă parte se ştie că parfumul de roze bulgar este faimos în lumea întreagă. Cultura trandafirilor din regiunea Plovdivului unde aţi păstorit ca Mitropolit contribuie la ridicarea nivelului material şi cultural al poporului.

Imaginaţia norodului romîn nu-şi poate închipui altfel patria Sfinţiilor Voastre — Republica Populară Bulgaria — de cît ca o mare grădină curată şi îmbelşugată, plină cu tot felul de roduri, stoarse solului de hărnicia şi iscusinţa fără seamăn a poporului bulgar.

Oricine bănueşte că cel ce îşi cultivă cu rîvnă grădina şi ţara, nu-şi lasă necultivat nici sufletul. Buruienile patimilor şi a păcatelor pot creşte numai în sufletele oamenilor leneşi. Sufletele oamenilor harnici nu pot fi de cît pline de florile virtuţilor şi de roadele faptelor bune. Sufletul harnicului popor bulgar ni-l închipuim şi îl preţuim ca pe un suflet ales, curat şi roditor de frumoase fapte bune. Adevăr pe care îl confirmă sfinţii de origină bulgară: Sf. Dimitrie Basarabov, Sf. Parascheva şi Sf. Filoteia.

In Catedrala Patriarhală de la Bucureşti moaştele Sf. Dimitrie Basarabov sînt obiect de mare cinstire religioasă. Lumea credincioşilor romîni iubitori de sfinţi ştie că Sf. Dimitrie a fost de origine bulgar, născut, crescut şi mort în satul Basarabov din Bulgaria.

In Catedrala Mitropolitană de la Iaşi, moaştele Sfintei Parascheva — ocrotitoarea Moldovei — sînt şi ele obiect de mare cinstire religioasă ca şi ale Sfintei Filoteia venerate cu un deosebit cult în catedrala episcopală de la Rîmnicul Vîlcii. Origina lor bulgară este deasemeni recunoscută de către lumea iubitorilor de sfinţi.

Aceşti trei vestitori, nemuritori, ai virtuţilor poporului din sînul căruia s-au înălţat atît de sus, întreţin nestinsă flacăra iubirii noastre faţă de naţiunea bulgară.

Spre pămîntul înflorit al ţării de unde aţi venit, iubiţii noştri oaspeţi, ne mînă şi cultul morţilor. Noi romînii nu putem uita că la Plevna şi la Griviţa, în pămîntul Patriei Voastre zac nedespărţite, alături de osemintele ostaşilor ruşi şi bulgari, numeroase oseminte de ale soldaţilor romîni luptători pentru izbăvire din robia otomană, zac eroii de la 1877.

Cînd ne rugăm pentru odihna sufletelor lor, evlavia noastră nu-i desparte de camarazii lor ruşi şi bulgari cu care împreună s-au jertfit pentru cucerirea aceluiaşi ideal: libertatea şi neatîrnarea.

Istoria nepărtinitoare ne mărturiseşte că cetatea Tîr-

novei devenind capitala Statului bulgar la anul 1186 a început să fie şi un puternic centru de viaţă religioasă ce s-a revărsat în depărtări mari pînă prin părţile noastre.

Nu fără motiv istoricii greci i-au dat acestui oraş pronumele de „Noul Constantinopol". Legăturile noastre bisericeşti cu focarul religios de la Tîrnova au dăinuit multe veacuri şi după căderea acestei cetăţi sub jugul turcesc la 1393 cînd s-a desfiinţat şi Patriarhia Bulgară de la Tîrnova.

Amintesc aici şi acest fapt dureros, desfiinţarea Patriarhiei Bulgare acum 561 de ani numai pentru că pot să pomenesc şi de reînfiinţarea ei întîmplată la 10 mai 1953 prin înălţarea Inalt Prea Sfinţiei Voastre la demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Autocefale Bulgare.

Cu toate că poporul bulgar a fost eliberat de sub jugul turcesc prin jertfa eroilor de la 1877, totuşi o stare de libertate deplină n-a dobîndit de cît în septembrie 1944, cînd glorioasele armate sovietice l-au eliberat pentru a doua oară, de data aceasta din robia fascisto-hitleristă.

În prezent poporul bulgar ca şi poporul romîn, în deplină libertate îşi croeşte o cale corespunzătoare intereselor şi năzuinţelor lui, iar Biserica Ortodoxă Bulgară — clerul şi credincioşii deopotrivă — sprijină această viaţă nouă, luminoasă şi fericită.

Salutînd cu adînc respect şi caldă iubire sosirea Sanctităţii Voastre şi a întregii delegaţii în mijlocul nostru dăm glas bucuriei noastre sincere pentru reînvierea străvechei şi strălucitei Patriarhii Bulgare care ne-a ajutat atît de mult în viaţa noastră bisericească din trecut.

Sîntem nespus de fericiţi că astăzi, credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne şi Bulgare ne găsim alături, înfrăţiţi în aceleaşi năzuinţe pentru o viaţă nouă şi fericită, pentru triumful păcii în lume şi pentru înfrăţirea tuturor popoarelor.

Cerînd binecuvîntarea Sanctităţii Voastre şi a Inalţilor Ierarhi asupra păstoriţilor noştri, rugăm pe bunul Dumnezeu să vă păzească sănătos pentru înflorirea ortodoxiei întru mulţi ani.

Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Chiril luînd cuvîntul comunică, că anul trecut în luna mai a avut loc la Sofia mari solemnităţi religioase cu ocazia restabilirii vechii Patriarhii Bulgare. A luat parte atunci şi I. P. S. Patriarh Justinian cu o delegaţie aleasă.

I. P. S. Justinian şi delegaţia care-l însoţea a fost primit cu dragoste frăţească iar evlavioşii credincioşi bulgari s-au străduit să-i arate sentimente prieteneşti. Vizita de atunci a îndatorat Biserica Ortodoxă Bulgară cu mulţumiri şi recunoştinţă. De aceea a găsit de datoria sa de a-l vizita în ţara sa, ca să mărturisească Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Romîne, ierarhilor, clericilor şi credincioşilor sentimentele sale de recunoştinţă. Au venit cu bucurie în Republica Populară Romînă şi au fost primiţi cu dragoste.

De cinci zile se găsesc în Moldova. Ştia mai dinainte de evlavia credincioşilor moldoveni, dar acum s-a convins personal de această evlavie. In Iaşi au fost martorii unor manifestări religioase care nici nu se pot descrie. Mii şi mii de credincioşi se închinau la Sfînta Parascheva. Acest fapt a mişcat adînc. La Mănăstirea Neamţu împreună cu fraţii de acolo şi cu credincioşii din satele vecine s-au înălţat rugăciuni. Era un tablou mişcător.

Ştefan cel Mare reprezintă o expresie a geniului romîn. De aceea cînd se înălţau rugăciuni, venea în mintea tuturor duhul evlaviei romîneşti.

Bulgarii sînt, după cum s-a zis, grădinari. Slujitorii Bisericii trebuie să fie grădinari pentru a împodobi grădina lui Dumnezeu cu virtuţi. S-a făcut constatarea că slujitorii Bisericii Ortodoxe Romîne sînt buni grădinari pentru că se îngrijesc de credincioşi spre a-i conduce la Hristos.

Grădinarii lui Hristos trebuie să cultive florile cu bun miros al dragostei. Toţi sînt chemaţi să lucreze pentru pace. Intre cele două popoare trebuie întărit duhul frăţiei. Acum s-au creiat şi condiţii favorabile pentru că cele două guverne populare sînt animate de acelaş gînd.

Prea Fericitul Patriarh Chiril îşi arată bucuria că a putut veni în oraşul Roman şi mulţumeşte lui Dumnezeu că i-a ajutat. Mulţumeşte I. P. S. Mitropolit Sebastian care a avut amabilitatea să-i invite. Mulţumeşte P. S. Episcop Teofil care şi-a arătat sentimentele sale frăţeşti precum şi credincioşilor care i-au primit cu inimi bune. Cele cîteva clipe petrecute împreună în catedrala episcopală cu hramul Sfintei Parascheva sînt deosebit de plăcute.

Oraşul Roman este bine cunoscut în istoria Bisericii Ortodoxe pentru vechea sa Episcopie. Aici au trăit şi păstorit episcopii cărturari ca: Macarie, Dosoftei, Veniamin Costachi apoi Melchisedec care a luptat alături de generaţia sa pentru revindecările poporului.

Incheind cuvîntul său spune: „Dumnezeu să vă binecuvinteze pe toţi. Să trăiţi în puterea credinţei, în lumina evlaviei şi a sfinţeniei. Să trăiţi în dragoste creatoare faţă de ţara voastră. Mila lui Dumnezeu să fie cu voi". Amin.

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Sebastian, încheind cuvîntările în calitate de Mitropolit al Moldovei şi Sucevei şi de delegat al Sfîntului Sinod ca însoțitor al oaspeților, spune:

„De cinci zile Sanctitatea Sa Patriarhul Chiril se găseşte în Moldova. Credincioşii din acest colţ de ţară au fost aţintiţi cu ochii sufleteşti şi trupeşti spre chipul blînd şi senin al Inalt Prea Sfinţiei Sale. Bucuria ce a făcut această vizită a întărit legăturile dinte Biserica Ortodoxă Romînă şi Biserica Ortodoxă Bulgară, dintre cele două popoare şi a contribuit la întărirea evlaviei în sufletele credincioşilor din Moldova.

Este adînc recunoscător că în calitatea sa de cel dintîi grădinar duhovnicesc al Bisericii Ortodoxe Bulgare a venit să ajute pe credincioşii din aceste părţi de a merge la Hristos.

In iulie, anul acesta, însoţit de bunul său frate în Domnul P. S. Episcop Teofil şi de Părintele Vicar Al. Ionescu, mergînd spre Damasc, s-au oprit în Bulgaria. Acolo s-au închinat în monumentala Catedrală Alexandru Nevschi din Sofia şi în Mănăstirea Rilla supranumită de bulgari „Ierusalimul Ortodoxiei". Incă de atunci Prea Fericitul Patriarh Chiril şi membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Bulgare au impresionat profund cu inteligenţa şi calităţile lor. „Discutam cu însoţitorii mei, continua I. P. S. Sebastian, dacă vom avea ocazia de a răspunde vreodată Patriarhului Chiril. De aceea mare ne-a fost bucuria cînd ne-aţi înştiinţat că aţi consimţit să veniţi în Moldova unde a domnit Ştefan cel Mare şi unde a păstorit Mitropolitul Veniamin Costachi".

I. P. S, Sebastian mulţumeşte oaspeţilor că au avut bunătatea şi au venit în Moldova şi îi roagă cu ocazia încheerii vizitei în aceste părţi să ducă salutul clericilor şi credincioşilor moldoveni, clericilor şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Bulgare, precum şi conducătorilor statului democrat bulgar.

Prezenţa Prea Fericitului Patriarh Chiril între apărătorii păcii este un fapt de foarte mare valoare. Dacă între credincioşii moldoveni cuvîntul său a avut un aşa de mare efect, ce efecte mari are acasă în Patriarhia bulgară! Dumnezeu în marea sa înţelepciune trimite oameni mari la vremuri mari. Prea Fericitul Patriarh Chiril este, mărturiseşte public în faţa altarului lui Hristos, un astfel de om.

In încheiere roagă pe Dumnezeul milelor să-i dea ani mulţi

cu sănătate spre a conduce pe credincioşii bulgari spre mîntuire.

Adresîndu-se tuturor oaspeţilor le spune: „Să trăiţi ani mulţi pentru binele Bisericii Ortodoxe Bulgare şi al întregii ortodoxii. Vă aşteptăm şi altădată să veniţi ca prieteni şi nu ca străini. Să scoatem din vocabularul nostru acest cuvînt. Să veniţi ca fraţii. Dumnezeu să vă ajute ca să puteţi continua cu bine călătoria în scumpa noastră ţară"!

* * *

Ieşind din Biserică oaspeţi au trecut în sala de recepţie a casei episcopale unde s-a servit o gustare. In afară de oaspeţii bulgari, de I. P. S. Mitropolit Sebastian şi de însoţitorii săi au mai luat parte următorii: reprezentantul Ministerului Cultelor, Constantin Rusu preşedintele Sfatului Popular Roman, Ioan Budai preşedintele Sfatului Popular al Raionului Roman, ziarişti, etc.

Cu ocazia aceasta au toastat P. S. Teofil pentru solii Bisericii Ortodoxe Bulgare în frunte cu Patriarhul Chiril şi pentru adîncirea relaţiilor de prietenie dintre cele două popoare. Dl. Aurel Ganea pentru apărarea păcii între popoare scoţînd în relief faptul că I. P. S. Patriarh Chiril este un activ luptător pentru pace. I. P. S. Mitropolit Sebastian pentru I. P. S. Patriarh Justinian, pentru conducătorii celor două ţări; P. C. Vicar Constantin Nonea omagiază activitatea culturală a distinsului profesor Ştefan Ţancov membru al Academiei R. P. Bulgaria iar profesorul Ştefan Ţancov mulţumind vorbeşte despre contribuţia importantă pe care Biserica Ortodoxă Romînă o aduce pentru dezvoltarea Ortodoxiei; ca încheiere Prea Fericitul Patriarh Chiril mulţumeşte tuturor pentru dragostea ce i s-a arătat şi îşi ia rămas bun, prin cei de faţă, de la biserica moldoveană şi de la credincioşii din aceste părţi ale Republicii Populare Romîne.

* * *

In aceeaşi seară solii Bisericii Bulgare au plecat spre Bucureşti, de unde trebuia să pornească în alte părţi ale ţării.

Fără îndoială, vizita pe care au făcut-o la Iaşi, la mănăstirile din regiunea Neamţu şi la Roman, a contribuit la adîncirea relaţiilor de prietenie dintre cele două Biserici şi între eele două popoare.

Această vizită va rămîne neştearsă în amintirea preoţilor şi credincioşilor din Moldova.

Pr. Sc. Porcescu

PREDICĂ LA 21 NOIEMBRIE

„Iar o femeie din popor ridicîndu-şi „glasul i-a zis: Fericit este pîntecele „care te-a purtat şi sînul pe care l-ai „supt! Ci, El, răspunzînd a zis: Aşa „este, dar fericiţi sînt cei ce ascultă cu- „vîntul lui Dumnezeu şi-l păzesc".

(Luca XI, 27-28)

In toate timpurile, pentru oameni, fericirea este o stare preţioasă şi ei o doresc şi o caută cu înfrigurare toată viaţa.

Pînă acum oamenii au dat diferite răspunsuri la întrebarea privind ceea ce este fericirea.

Unii au crezut că fericirea e tot una cu mulţumirea. Şi pentru că mulţumirea trupească e mai uşor de dobîndit, şi-au închinat toată viaţa lor îndestulărei lor şi familiei lor cu bunuri trupeşti, pe care au reuşit să le aibă cu îmbelşugare. Către sfîrşitul vieţei, dacă unii din aceştia mai stăpînesc multe bunuri materiale pentru îndestularea trupului, înţeleg că aceasta nu-i fericirea.

Alţii din contra au găsit că numai bunăstarea şi mulţumirea sufletească face pe om fericit.

Sfînta Evanghelie ce s-a cetit azi ne spune că: „o femeie din popor", — deci una ca oricare altul dintre oameni —, a strigat Mîntuitorului: „Fericit este pîntecele care te-a purtat şi fericiţi sînt sînii pe care i-ai supt!" (Luca XI, 27). Adică fericită-ţi este mama care te-a născut şi care te-a crescut.

In gîndul acestei femei, ca într-al nostru, oricare am fi, sfînta Fecioară Maria, mama pămîntească a Domnului nostru Iisus Hristos, este o femeie fericită, pentru că are un asemenea Fiu, minunat, înţelept, bun, puternic în cuvînt şi în faptă înaintea oamenilor şi a lui Dumnezeu.

Insufleţită de Duhul Sfînt, cînd, avînd în pîntecele ei pe Fiul lui Dumnezeu, intrînd în casa rudeniei sale — Elisabeta, — a proorocit: „Căci iată de acum mă vor ferici toate neamurile" (Luca I, 46). Şi în adevăr, iată că din timpul vieţii ei, aproape două mii de ani, Sf. Fecioară Maică a Domnului este fericită de toţi.

Insă cînd Mîntuitorul a auzit strigarea femeii din popor, nu o desminte, ci învaţă ceva mult mai cuprinzător şi mai adevărat şi adaugă: „Cu adevărat fericiţi sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi-L păzesc“ (Luca XI, 28).

Mîntuitorul, ca şi Prea Sfînta Sa Maică, ştia cît de fericită era! Căci la patruzeci de zile după naşterea Domnului, cînd pruncul a fost dus la templul din Ierusalim, ca să fie închinat după rînduiala legei, bătrînul preot Simeon purtîndu-l în braţe, a proorocit pentru prunc, dar şi pentru mamă, spunînd: „prin sufletul tău va trece sabie“ (Luca II, 32).

Cît de dureros a fost acest cuvînt în sufletul aşa de tinerei Mame, care timp de zece luni încoace fusese încărcată cu atîtea daruri şi prevestiri fericite! Şi curînd după aceea, rînd pe rînd, pînă la fericita ei adormire, săbii după săbii au trecut prin sufletul Sfintei Fecioare, Maică a Domnului.

Prigoana împăratului Irod, care urmărind viaţa Pruncului a ucis patrusprezece mii de prunci de la doi ani în jos. Ce sabie de spaimă şi groază! Prigoana unui împărat vrăjmaş şi sîngeros! Apoi fuga în Egipt: biete făpturi sărmane şi neajutorate, fără alt sprijin, fără numai paza şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu, înfruntă primejdiile pustiului din nordul Arabiei străbătîndu-l ziua şi noaptea, săptămîni de-a rîndul. Moartea pîndea la tot pasul, găzduirea în ţară străină, fără să ştie cînd vor scăpa de acolo, întoarcerea prin acelaşi pustiu prevestitor de moarte; primejdia unui alt împărat prigonitor în patria lor, care-i sileşte să se stabilească în Nazaretul Galileei; teama de mai marii iudeilor, cînd Pruncul s-a rătăcit de părinţii lui în templu. Toate acestea ni le spune lămurit Sf. Evanghelie. Dar cîte săbii de groază au mai fost!

Căci Iisus ca prunc, şi ca tînăr nu arăta ca o făptură de om obişnuit. Vorbele, faptele, ţinuta lui surprindeau, minunau pe toţi. Unii în puţinătatea sufletului lor se umpleau de spaimă şi răutate, care umpleau de îngrijorare şi spaimă sufletul Sf. Mame.

In timpul propovăduirii Sale prin satele şi oraşele Iudeei, cînd conducătorii preoţimii voiau să-l ucidă cu pietre, ori să-l arunce în prăpastie, cîtă durere de groază şi spaimă străbătea inima Sf. Fecioare.

In timpul celor 100 de zile, înainte de marea jertfă, răstignirea Domnului, cînd Mîntuitorul umbla prin locuri ferite spunînd: „Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, iar Fiul Omului nu are unde să-şi plece capul“ (Matei VIII, 27), şi cînd învaţă pe Apostoli şi ucenici Evanghelia, cîtă durere, cîtă groază chinuitoare prevestitoare de o şi mai usturătoare sabie ce va străbate sufletul ei!

Iar la piciorul Crucii, Mama îndurerată privea chinuindu-se în zvîrcolirile morţii pe Blîndul, Bunul, Nevinovatul ei Fiu! Cine a avut o mai mare durere?

Nu există o operă scrisă de cel mai mare talent care să egaleze cu marea şi sfînta dramă a vieţii Sf. Fecioare!

Mîntuitorul învaţă că fericiţi sînt cei ce ascultă cuvîntul lui Dumnezeu şi îl împlinesc.

Sf. Evanghelie ce s-a cetit azi ne pune în faţă patru femei, una femeia din popor, a căreia gîndire o completează Mîntuitorul; a doua şi a treia, pe cele două surori: Marta şi Maria. Pe acestea le vedem pare că cu ochii noştri. A patra, pe care nu o vedem, ci o înţelegem, este Sfînta Fecioară Maica Domnului.

Cele spuse în Sf. Evanghelie se petreceau în Betania, aproape de Ierusalim, în casa lui Lazăr, fratele Mariei şi al Martei. Toţi trei slujeau Domnului cu un devotament neegalat între oamenii din Iudeia. Insă fiecare îl iubea şi-i slujeau deosebit. Fiecare după firea lui. Sf. Evanghelie de azi ne arată cum îl slujiau cele două surori. Marta se zbătea de zor în toate părţile, ca să ofere celui mai ales oaspete din lume, cea mai aleasă şi îmbelşugată primire. Cu Mîntuitorul erau în casă ucenicii, apostolii şi multă mulţime de norod venit din toate părţile şi poate chiar din Ierusalim, care se îngrămădeau să-L asculte şi să se tămăduiască de pătimirile lor trupeşti şi sufleteşti: iar alţii ca să-l ispitească şi să-l prindă în cuvînt ori în faptă, cu vre-o abatere de la lege. Oricine poate înţelege truda şi ostenelile Martei pentru o bună primire.

Iar Maria, sta la picioarele Domnului, ascultînd izvorul înţelepciunei ce se revărsa din gura Invăţătorului. Ascultînd, nici nu mai simţea că trăieşte pe pămînt. Era răpită ca în altă lume, unde grijile, necazurile, durerile, nevoile nu mai tulburau viaţa fiinţei ei.

Cînd Marta observă singurătatea în toată truda ostenelilor ei, roagă pe Mîntuitorul să trimită pe Maria sora ei, ca să-i ajute. Insă Domnul îi spuse: „Marto, Marto, te grijeşti şi spre multe te trudeşti, ci un lucru îţi trebueşte. Iar Maria partea cea bună şi-a ales, care nu se va lua de la dînsa“ (Luca X, 46).

Recunoaşte şi preţueşte valoarea îngrijirilor Martei, care nu pentru îndestularea ei se silea, nici pentru lauda oamenilor care să-i mîngîe mîndria, ci pentru aceea a Domnului şi a fiului lui Dumnezeu se trudea. Şi aceasta din dragostea de Dumnezeu şi de făpturile Lui, oamenii, semenii ei.

Iată două moduri de a sluji din dragoste de Dumnezeu: slujirea Martei şi a Mariei, din care cea care „nu se va lua de la dînsa“ este cea a Mariei.

Cea de a patra femeie, pe care Sf. Evenghelie nu o numeşte direct şi care slujea lui Dumnezeu, este Sf. Maică a Domnului pe care o fericeşte femeia, prevestind pentru toate veacurile.

Mîntuitorul corectează gîndirea de om pămîntean a femeii, ca şi cum ar spune: Cu adevărat Sfînta Mea Mamă este fericită, că împlineşte amîndouă slujirile; ascultă cuvîntul lui Dumnezeu, ca Maria, şi-l împlineşte, ca Marta, chiar dacă prin sufletul ei trece sabia. Ceea ce nu se întîmplă, nici Martei, nici Mariei.

„Iată roaba Domnului, fie mie după cuvîntul tău“ (Luca I, 38), răspunde Sf. Fecioară Ingerului Buneivestiri. Şi de atunci, cu desăvîrşită supunere lui Dumnezeu a trăit pînă la sfînta ei adormire. Din clipa aceasta s-a dăruit pe sine lui Dumnezeu.

In fiinţa ei s-a petrecut o neîntreruptă strădanie de a-şi

orîndui voinţa, dorinţele, bucuriile ei de mamă pămînteană cu planurile tainice a voinţei lui Dumnezeu, care de multe ori depăşesc puterea noastră de înţelegere.

Din vîrsta micii ei copilării a învăţat a asculta cuvîntul proorocesc al cărţilor sfinte, fiind dăruită la vîrsta de 3 ani templului. Ceea ce prăznuim azi. Deseori era în casa rudeniei sale, mult mai în vîrstă, Elisabeta, a cărui soţ, Zaharia preotul, slujea lui Dumnezeu cu sfinţenie. Amîndoi erau cu viaţă curată şi sfîntă şi în casa lor petreceau numai oameni sfinţi ca bătrînul preot Simeon, bătrîna proorociţă Ana. Printre ei, ca floarea de migdal în lumina apusului, bine mirezmea Sf. Fecioară. Toţi foarte credincioşi fiind, aşteptau mîngîiere prin venirea Fiului lui Dumnezeu.

După terminarea slujirii la templu, se adunau în casa preotului Zaharia şi se desfătau cetind vechile proorociri sfinte. La aceste litanii sta şi Sf. Fecioară, care, pe tăcute, neridicînd ochii de pe broderia pentru împodobirea Casei Domnului, repeta rugăciunea bătrînilor: „Scoală Doamne şi vino de ne izbăveşte“ (Ps. II, 6). Şi repeta încet: „Vino Doamne curînd, curînd“. Dacă pînă atunci era fericită în nădejdea apropiatei împliniri a făgăduinţelor lui Dumnezeu, de la 14-15 ani, din cea mai fragedă tinereţe începe a simţi neîntreruptele pătrunderi de sabie prin sufletul ei, cel mai curat, mai nevinovat, mai sfînt.

O, întreagă viaţă de om, nădejdea împlinirii cuvîntului lui Dumnezeu sub ochii ei şi cu fiinţa ei, s-a împletit cu durerea sabiei ce îi străpungea sufletul. Cel ce va răbda pînă în sfîrşit, acela se va mîntui (Matei X, 22; Luca XXI, 20). Cel care a răbdat cel mai mult pînă la sfînta ei adormire, a fost Prea Sfînta Maică a Domnului. De aceea s-a învrednicit nu numai de petrecerea sufletului ei în raiul desfătării bunurilor cereşti, ci şi sfinţitul ei trup nu a fost dat putreziciunii, ci s-a înălţat la ceruri, bucurîndu-se de răsplata fericirii veşnice.

De acolo, cea mai cinstită de cît Heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare de cît Serafimii, scăldată în lumina neapusă a Dumnezeirii Fiului Său, se roagă neîntrerupt pentru semenii săi: şi „mult poate rugăciunea Mamei pentru îmblînzirea Fiului“.

Creştinii pioşi îngenunche smeriţi în faţa icoanei sale sfinte, ca să se roage pentru iertarea păcatelor lor, pentru izbăvirea lor. Ca să fie bineprimită rugăciunea noastră, să-i urmăm credinţa şi viaţa. Să învăţăm şi să credem în cuvîntul Domnului, cum ni se propovăduieşte în Biserică şi să împlinim cuvîntul de învăţătură sfîntă, făcînd bine şi trăind în pace cu semenii noştri.

Prea Sfîntă Născătoare de Dumnezeu, roagă-te Fiului tău şi Dumnezeului nostru pentru noi şi ne izbăveşte.

Preot Constantin Bogdan

UN IMPORTANT MOMENT ISTORIC
AL LEGĂTURILOR CULTURALE ŞI BISERICEŞTI RUSO-ROMÎNE

PETRU MOVILĂ

Petru Movilă, Mitropolitul Chievului, se proiectează ca una din figurile proeminente în istoria culturii ruseşti din secolul al XVII-lea.

Familia Movileştilor avea adînci rădăcini în trecutul istoric al Moldovei, ridicîndu-şi obîrşia pînă peste timpul legendar al Aprodului Purice, care dintr-un oştean modest primeşte de la Ştefan cel Mare ranguri de boierie şi schimbarea numelui din Purice în Movilă.

Petru Movilă este un vlăstar al acestei vechi familii, care a dat Moldovei şi Ţării Romîneşti domni şi ctitori de mănăstiri. A fost fiul lui Simeon Movilă şi era numai de 9 ani cînd tatăl său îşi începu domnia în Moldova în anul 1605, care domnie nu avea să ţie de cît cîteva luni, sfîrşindu-se printr-o moarte năprasnică. Luptele interne dintre moştenitorii celor doi fraţi, Ieremia şi Simeon Movilă, pentru tron, au atras asupra familiei sale cele mai mari nenorociri. Tragediile abătute asupra întregii familii a Movileştilor l-au determinat să se dea mai mult studiului şi meditaţiei. Trăind în exil cu familia sa la Lemberg, a urmat şcoala de acolo, alături cu alţi tineri moldoveni, printre care şi Grigore Ureche, viitorul cronicar, făcîndu-şi o temeinică cultură.

In anul 1627, cînd visurile lui de a cuceri, cu ajutorul polonilor, tronul ocupat pe rînd de unchiul său, de tatăl, de verii şi fraţii lui, sînt spulberate, după îndemnul Mitropolitului Chievului, Iov Boreţchi, Petru Movilă, renunţă pentru totdeauna la sceptrul domnesc şi îmbracă smerita haină de monah în mănăstirea Pecerska din Chiev.

In afară de multiplele suferinţi şi prigoniri izvorîte din lupta după cele lumeşti şi trecătoare, de care a fost încercată familia sa şi care l-au îndemnat spre cinul monahal, tînărul Petraşcu „voivodici“ va fi răspuns şi unei chemări lăuntrice, ca unul ce avea bunic pe călugărul Ioanichie, ca tată şi unchi pe ctitorii Suceviţei, iar ca mamă pe călugăriţa Melania.

Intrat în Mănăstirea Pecerska ajunge repede arhimandrit, iar în 1629 fu onorat cu titlul de exarh patriarhal, care-i dădea o situaţie excepţională. Ca om de vastă cultură şi bun organizator s-a impus prin calităţile sale. cercurilor chievene asigurîndu-şi, ascensiunea la scaunul mitropolitan şi numai la 6 ani de la ridicarea sa la rangul de arhimandrit al mănăstirii Pecerka, după moartea mitropolitului Iov Boreţki, Petru Movilă ajunge „Mitropolit de Chiev, Haliciu şi toată Rusia".

Ridicarea sa în scaunul mitropolitan de Chiev s-a făcut în timpuri foarte critice pentru Biserica Ucraineană. In acest timp Ucraina se afla sub stăpînirea Poloniei catolice şi Biserica Ortodoxă Ruteană era ameninţată în existenţa ei de catolicismul polon pe de o parte şi de curentul uniţilor pe de altă parte.

Incă de pe cînd era arhimandrit la Lavra Pecerska, Petru Movilă înfiinţă acolo o tipografie, care împreună cu cea de la Lemberg au tipărit cărţi slavone sigure spre folosul „naţiei ruseşti", „a poporului nostru rusesc", cum scrie acum feciorul de domn moldovean. Această acţiune a lui Petru Movilă a dus la desfiinţarea tipografiei uniţilor de la Lemberg care şi a pierdut utilitatea şi a fost vîndută de moştenitorii Mitropolitului unit Ghedeon.

Tipografiile lui Petru Movilă au avut o rodnică activitate dînd la iveală multe tipărituri în limba slavonă „pentru slujbă, ca şi pentru luminarea minţii asupra adevărului legii creştineşti înţelese pravoslavnic" unele atingînd chiar 3 ediţii. In această muncă de culturalizare, Petru Movilă traduce, prelucrează şi stimulează pe cei din jurul său, ca în cinstea vredniciei sale arhiereşti şi obîrşiei sale domneşti să scrie cărţi şi deosebit de conţinutul liturgic, printre care amintim şi cartea intitulată „Piatra" împotriva propagandei unite. Multe din manuscrisele pe care egumenul de la Pecerka le foloseşte pentru ediţiile sale, erau culese din ţările noastre. Miron Barnovschi, domnul Moldovei şi văr primar sau al doilea cu Petru Movilă, îi trimite pentru tipărirea Octoihului, un manuscript moldovenesc de la Neamţ şi cartea ieşi de sub teascuri în două forme, un număr de exemplare cu stema mitropoliţilor Chievului şi altul cu stema domnilor Moldovei. Acestea din urmă vor fi fost trimise domnului Moldovei pentru folosul clerului şi credincioşilor moldoveni.

Cînd Moise Movilă, fratele lui Petru, capătă tronul între 1630-1631 şi 1633 1634, cărţile tipografiei chievene vor fi intrat într-un număr şi mai mare în ţările romîne.

Paralel cu tipografia, Petru Movilă a întemeiat în mănăstirea Braţka „Frăţia" o Academie Teologică din care avea să pornească un nou curent de primenire în cultura teologică rusă. Petru Movilă îşi dădea foarte bine seama că Biserica Ortodoxă Ruteană nu putea rezista atacurilor Iezuiţilor şi Uniţilor, fără o solidă cultură teologică. „Ştiinţa timpului" zicea Petru Movilă, „este pentru Biserica Ortodoxă întocmai ca oglinzile lui Arhimede, care concentrînd razele solare asupra corăbiilor duşmane, care se apropiau de ţărmurile Siracuzei, le ardeau".

La această academie s-au format oameni de înaltă cultură teologică în timpuri cînd Ortodoxia trebuia să-şi spună cuvîntul în problema unor concesiuni făcute calvinismului de catehismul apărut în limba latină la Geneva în anul 1633. Opera a fost atribuită Patriarhului Chiril Lucaris, care avea legături cu cercurile reformate din mediul cosmopolit al Constantinopolului. Pe acest motiv duşmanii lui Chiril Lucaris ţeseau mai mari intrigi şi dădeau cele mai aprige lupte în jurul scaunului patriarhal din Constantinopol. De cinci ori Chiril Lucaris este depus de Turci şi readus prin sprijinul prietenilor săi în scaunul patriarhal, pînă cînd Turcii, pentru a pune capăt agitaţiilor îl ucid. Aceeaşi soartă o are şi succesorul şi duşmanul său, Chiril Contaris de Veria. Două sinoade ţinute la Constantinopol, unul la 1638 şi altul la 1642, anatemizează confesiunea lui Chiril Lucaris, dar nu izbutesc să aducă pacea în sînul lumii ortodoxe. La această grea răspîntie a Bisericii Ortodoxe apare Mitropolitul Petru Movilă. Dacă cele două sinoade constantinopolitane făcuseră operă negativă, Petru Movilă vine însă cu o operă pozitivă de construcţie normativă, dînd Mărturisirea de Credinţă Ortodoxă. Opera sa a fost discutată într-un sinod ţinut la Chiev, unde desigur că au luat parte şi discipoli ai Academiei din Braţka şi în anul 1640 ea capătă o aprobare sinodală, ca în anul 1642 în sinodul de la Iaşi să capete validarea de carte simbolică. La acest Sinod Petru Movilă trimite ca delegaţi ai săi, pe Isaia Trofimovici din Cozlov, doctor în teologie, egumen al Mănăstirii Nicolska şi preşedintele Sfatului mitropolitan de pe lîngă Petru Movilă, Iosif Conovici, rectorul colegiului şi Ignatie Xenovici predicatorul Mitropoliei din Chiev. Din partea Patriarhiei Ecumenice au luat parte: Porfirie, fost Mitropolit de Niceea şi eruditul teolog Meletie Sirigul, iar din partea Bisericii moldoveneşti au luat parte Mitropolitul Varlaam cu Episcopii de Roman, Huşi şi Rădăuţi. Muntenii n-au participat la acest sobor din cauza vrajbei dintre Matei Basarab şi Vasile Lupu.

Sinodul, cu unele corectări făcute de Meletie Sirigul, a primit opera lui Petru Movilă şi apoi a fost aprobată de Patriarhul de Constantinopol ca operă normativă pentru întreaga Biserică Ortodoxă. In anul 1691 opera a fost tradusă în romîneşte de fraţii Greceanu, cu ajutorul stolnicului Cantacuzino şi tipărită de episcopul Mitrofan în tipografia Episcopiei de Buzău.

Dacă Iaşii nu s-au bucurat de prezenţa Mitropolitului Petru Movilă în 1642, apoi aceasta se va întîmpla în anul 1645, cînd Petru Movilă va veni la Iaşi, pentru celebrarea căsătoriei fiicei lui Vasile Lupu, Maria, cu prinţul lituan Ianus Radzwil, unde desigur că s-a întîlnit cu toţi prelaţii Moldovei în frunte cu Mitropolitul Varlaam. Cu 16 ani înainte de această dată, Petru Movilă, primise la Chiev vizita unei solii moldovene în frunte cu ieromonahul Varlaam, duhovnicul domnului Moldovei Miron Barnovschi, pe care acum la Iaşi îl găseşte mitropolit al Moldovei.

Solia moldoveană avea ca primă misiune Chievul şi apoi

Moscova. „In anul 1629, august 3 zile", scrie Petru Movilă, „venind la Mănăstirea Pecerska, Varlaam ieromonahul din pămîntul Moldovei, şi fiind trimis la mine ca să mă vadă de către Miron Barnovschi Voevodul". Cu această ocazie Petru Movilă dă o scrisoare lui Varlaam, prin care recomandă solia moldovenească ţarului Mihail Feodorovici şi Mitropolitului Filaret Nichitici al Moscovei, cu rugămintea de a îngădui Moldovenilor să vadă „moaştele sfinţilor marilor făcători de minuni ai lui Dumnezeu şi să copieze vieţile acelor sfinţi, poruncind a se trimite spre laudă şi mîngîere drept credinciosului neam rusesc înaintea celorlalte neamuri". Tot odată roagă pe Mitropolitul Moscovei să îngăduie Moldovenilor să cumpere pentru Domnul lor nişte icoane de „cele frumoase de care se află la Moscova".

Cu ocazia acestei vizite, Mitropolitul Varlaam a văzut mişcarea culturală ce se desfăşura în Rusia şi cere mai tîrziu lui Petru Movilă, să vie în ajutor şi Moldovei cu meşteri şi tipografii. In afară de aceasta, domnul Moldovei, Vasile Lupu, cu ajurul lui Petru Movilă, organizează la Mănăstirea Trei Ierarhi din Iaşi, o şcoală după modelul celei din Chiev. In acest scop Petru Movilă trimite chiar pe însuşi rectorul şcolii sale din Chiev, ieromonahul Sofronie Pociaţchi, care veni în Moldova cu cîţiva tineri absolvenţi ai şcolii teologice din Chiev. Poate la îndemnul acestui smerit dascăl şi Mitropolitul Varlaam se gîndeşte la înfiinţarea unei tigografii în oraşul Iaşi. Astfel, cu concursul dascălilor chieveni şi ajutorul lui Petru Movilă s-au adus de la Lemberg teascurile tipografiei, care a dat prima sa lucrare: Gramata Patriarhului Partenie al Constantinopolului care osîndea catehismul lui Chiril Lucaris.

Renaşterea culturală adusă de Petru Movilă s-a răsfrînt din belşug nu numai asupra Moldovei, ci şi asupra Ţării Romîneşti pe al cărei tron au stat şi unii din membrii familiei sale. Aşa, Matei Basarab trimite în solie la Petru Movilă pe călugărul Meletie Macedoneanul, care învăţaşe meşteşugul tiparului la Chiev, cu o scrisoare către Petru Movilă şi fruntaşii Cetăţii Chievului ca să înlesnească cumpărarea unei tipografii. Mitropolitul Chievului a primit cu multă dragoste solia munteană şi nu numai că i-a dat o tipografie completă, ci i-a trimis şi o echipă de tipografi formaţi în tipografiile sale din Chiev, în frunte cu renumitul tipograf chievean Timotei Alexandrovici Verbicki. Tipografii ucrainieni, trimişi de Petru Movilă, au adus cu ei pe lîngă materialul tipografic şi cărţile de cult tipărite la Chiev şi Lemberg, care au servit de model ciclului de tipărituri slave din Muntenia, precum şi gravurile necesare pentru ilustrarea textelor. Gravurile din Evanghelia cu Invăţătură, tipărită la Govora în anul 1642, sînt identice în toate detaliile cu scenele corespunzătoare din Cazania tipărită la Lemberg la 1606. La şcoala acestor gravori ruşi se formează cu timpul o şcoală de gravori romîni, care vor ajunge mai tîrziu, pe timpul lui Brîncoveanu, să imprime gravurilor lor un caracter propriu romînesc.

Procesul acesta de osmoză culturală din activitatea lui Petru Movilă, atît pentru Biserica Ortodoxă Rusă în special, cît şi pentru Biserica Ortodoxă în general, a făcut o epocă în istoria legăturilor bisericeşti şi culturale dintre Biserica Ortodoxă Rusă şi Biserica Ortodoxă din ţările romîne.

O concepţie ştiintifică asupra fenomenelor istorice arată că trecutul este chezăşia viitorului.

Epoca lui Petru Movilă străluceşte ca un far luminos în timpul de grele încercări ale Ortodoxiei şi ne apare ca un punct de reper în orientarea noastră asupra frăţietăţii de credinţă şi al unei vechi prietenii de colaborare culturală. Reluarea legăturilor culturale şi bisericeşti dintre Biserica Ortodoxă Rusă şi Biserica Ortodoxă Romînă, dintre poporul rus şi poporul romîn, în condiţiile de libertate create de regimul de democraţie populară din ţara noastră, este un drum pe care l-au trasat în străvechi timpuri conducătorii spirituali şi politici ai acestor două popoare, este o necesitate vitală, o consecinţă a unui glorios trecut de prietenie sinceră între marele popor rus şi poporul romîn.

Diacon Gheorghe Lungu
Botoşani

BIBLIOGRAFIE

1. — Ghenadie Enăceanu, Petru Movilă, extras din revista Biserica Ortodoxă Romînă Nr. 7 anul 1883 şi Nr. 8 anul 1884.
2. — N. Cartojan, Istoria Literaturii Romîne Vechi, vol. II.
3. — N. Iorga, Istoria Bisericii Romîne şi a Vieţii Religioase a Romînilor, Vol. I.

CITEVA INSEMNĂRI ISTORICE

asupra Mitropoliei Moldovei şi Sucevei şi asupra Catedralei Mitropolitane

Intre măreţele podoabe care întrumuseţează bătrîna capitală a Moldovei, este – fără îndoială – şi Catedrala Sf. Mitropolii. Vizitatori din ţară şi străini îşi domolesc pasul cînd trec prin faţa ei, o admiră, se abat din drum şi intră să-i vadă interiorul. Este natural ca aceşti vizitatori să se adreseze clericului pe care-l întîlnesc, spre a se informa asupra trecutului bisericii şi de la care aşteaptă lămuriri precise. De aceea cîteva însemnări asupra măreţei Catedrale a Iaşului şi ceva din trecutul istoric al Sf. Mitropolii a Moldovei şi Sucevei apar necesare.

MITROPOLIA DE LA SUCEAVA

Potrivit cu canoanele, practica Bisericii Ortodoxe şi obiceiul pămîntului, şeful ierarhiei bisericeşti îşi avea reşedinţa acolo unde era stabilit scaunul domnesc. Ca atare şi reşedinţa Mitropoliei Moldovei s-a stabilit la început în Suceava şi anume în biserica Mirăuţi, despre care se spune că a fost zidită de Petru Muşat. Mai tîrziu s-a mutat în biserica Sf. Gheorghe (1522) începută la 1514 de Bogdan Vodă şi isprăvită de Ştefăniţă Vodă la 1522. Primul Mitropolit a fost Iosif, care fusese sfinţit ca Episcop de către Mitropolitul Antonie de Halici între anii 1378-1387. Acest Iosif era „om de ţară", adică Moldovean, voit şi cerut de domnitor şi de boieri. Patriarhia de Constantinopol, care ar fi dorit să aibă omul ei în acest scaun (adică un grec din Constantinopol), nu-l recunoaşte şi trimite pentru cercetare pe Teodosie, ca Mitropolit impus. Nu este primit şi părăseşte Moldova.

Patriarhia trimite din nou un mitropolit grec, anume Ieremia, dar şi acesta este izgonit. Trimisul Patriarhiei afurisеşte pe Voevod şi poporul moldovenesc, iar pe Iosif Mitropolitul voit de ţară îl caterisеşte. In 1395, Voevodul Ştefan trimite pe un protopop, Petru, la Constantinopol spre a ruga pe Patriarh să recunoască pe Mitropolitul Iosif şi Episcopul Meletie. Patriarhul pretinde izgonirea lor şi primirea lui Ieremia. După un timp, Patri-

arhul văzînd rezistența moldovenilor, începe să cedeze și trimite pe Mitropolitul de Mitilene să ridice blestemul de pe Moldova, aruncat de Ieremia, nu însă și de pe cei doi episcopi (Iosif și Meletie).

Acest conflict a durat pînă ce vine ca domn Alexandru cel Bun (1400). El trimite la Constantinopol o delegație de boieri și clerici să ceară iertarea și recunoașterea lui Iosif ca Mitropolit. De data aceasta Sinodul patriarhal luînd în cercetare cele susținute de domnul Moldovean și văzînd că Iosif este sfințit de Mitropolitul de Halici, că e localnic dintre moldoveni și ca să salveze aparențele, trimite în iulie 1401 o delegație în frunte cu călugărul Grigore Țamblac în Moldova spre cercetare și să confirme pe Iosif ca Mitropolit al Moldovei. In felul acesta ia sfîrșit conflictul destul de îndelungat, dar din care Moldova cîștigă cauza, impunînd Patriarhiei de Constantinopol să recunoască în scaunul de Mitropolit la Suceava un Episcop romîn dorit de domn și de popor. Așa dar, din timpul lui Alexandru cel Bun (1401) și pînă la Alexandru Lăpușneanu (1564) scaunul Mitropoliei Moldovei a fost în Suceava.

MITROPOLIA DE LA IAȘI

Lăpușneanu în a doua domnie, pe la 1564, a mutat scaunul domnesc la Iași. In puterea obiceiului pămîntului nostru, Mitropolitul țării trebuia să urmeze pe domn, întrucît la faptele însemnate ale timpului, la ocaziuni grele și grabnice, Mitropolitul împreună cu boierii alcătuiau sfatul țării.

Deci se poate admite cu siguranță că din a doua domnie a lui Alexandru Lăpușneanu, reședința Mitropoliei Moldovei s-a mutat la Iași. Amănunte nu se pot da, întrucît actele și documentele prețioase moldovene din acea epocă s-au nimicit din pricina vremurilor grele, iar cele ce mai rămăsese – privitoare la Mitropolia țării – au fost duse în Polonia de Mitropolitul Dosoftei, cînd a fost nevoit să se retragă împreună cu Sobieschi. Acolo de bună seamă s-au pierdut... ori se mai păstrează prin diferite arhive.

La Iași, locașul Sf. Mttropolii a fost – dintru început – la Biserica Albă cu hramul Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, ce se afla pe locul actualei Mitropolii, despre care susține tradiția și actul Domnitorului Antonie Russet confirmă că a fost zidită de Ștefan cel Mare, însă după pomelnic, apare ctitor Evstratie Dabija Voevod. Un act de danie către Mitropolie din 1684 a Vistiernicului Ursache, numește Biserica Albă cu hramul Sf. Ioan Botezătorul „Mitropolie Veche". De asemenea și alte documente grăesc la fel.

Mitropoliții își aveau locuința la Biserica Albă. Uneori și mai ales în timpul verii locuiau pe la Mănăstirile din jurul Iașului. Aceasta se constată și dintr-o notă imprimată de Mitropolitul Dosoftei pe Evhologiul său, în care spune: „Scris la Cetățuia la anul 7182 (1674) iunie 23".

Pe timpul Domnitorului Vasile Lupu, Mitropolitul slujea adesea la Biserica Trei Ierarhi. Dintr-un hrisov de la 1677 se constată că Domnitorul Antonie Russet repară Biserica Sf. Neculai Domnesc, făcîndu-i şi case în jurul său, în care a stat şi Mitropolitul întrucît această biserică a servit ca locaş de Mitropolie fiind în imediata apropiere de Palatul Domnesc. In acest sens conglăsuesc şi două inscripţii pe obiecte de cult afierosite noii Mitropolii de către Domnitorul Antonie Russet.

Pe o cristelniţă cetim: „Această creştelniţă datuoau Antonie Russet Voevod din mila lui Dumnezeu Domnul ţării Moldovei la Sfîta Mitropolie unde este Hramul Sfeti Nicolae în Iaşi pentru pomana sa. Anul 1678 luna martie 24 zile". A doua inscripţie se citeşte pe un chivot: „Acest chivot l-am făcut Io Ruset Voevod din mila lui Dumnezeu Domn ţării Moldovei şi l-am dat la sfînta Mitropolie unde este hramul Sfîntului Nicolae în Iaşi-anul 1678".

Deşi în acest timp Mitropolia Moldovei îşi ava scaunul stabilit la Iaşi, totuşi Mitropoliţii ţării şi-au păstrat drepturile lor asupra vechiului scaun mitropolitan din Suceava; de aceea toţi Mitropoliţii, începînd din timpul lui Lăpuşneanu şi pînă în zilele noastre poartă titlul şi subscriu: „Mitropolit al Moldovei şi Sucevei".

Vechea Mitropolie de la Biserica Albă, înconjurată de prăvălii şi locuinţe particulare, se stricase cu desăvîrşire. Anastasia, Doamna lui Ioan Duca, hotărăşte să zidească în locul Bisericii Albe o nouă Biserică pentru Mitropolie. Din hrisovul dat la 1695 iunie 15 zile, se constată că ea a cumpărat mai multe locuri şi case ce erau în jurul Bisericii Albe şi a format astfel actualul teren al sfintei Mitropolii. Pe acest loc a zidit o nouă biserică pentru Mitropolie cu hramul Strătenia (Intîmpinarea Domnului). Din inscripţia de pe frontispiciul acelei biserici, care se păstrează la Sf. Jertfelnic în actuala Catedrală, se constată că acea biserică a fost terminată la 1682.

Din mărturiile timpului, Biserica Mitropoliei cu hramul Strătenia, făcută de Anastasia Doamna, era zidită din piată, cu puţină artă şi nu tocmai încăpătoare. Cu timpul a avut loc unele prefaceri, zidiri şi restaurări în incinta Sf. Mitropolii. Din sinodiconul Mitropolitului Iacob Putneanu se constată că în timpul Mitropolitului Nichifor (1740-1750) s-au făcut zidul de piatră din jurul Sf. Mitropolii; Iacob Putneanu a zidit o casă pentru locuinţa Mitropolitului (1750-1758). Mitropolitul Gavriil Calimah (1758-1786) a zidit din temelie Biserica Sf. Gheorghe din curtea Mitropoliei, care este şi pînă astăzi, înzestrînd-o cu toate podoabele. După 1766 această Biserică a servit de Catedrală, iar Biserica Stratenia de la acel timp a servit ca biserică pentru elevii Academiei, pînă pe la 1820, cînd din cauza cutremurelor slăbind bolţile, nu s-a mai oficiat în ea; în urmă Mitropolitul Veniamin a desfiinţat-o zidind în loc actuala Catedrală. In timpul Mitropolitului Leon Gheuca 1786-1788, un foc a mistuit atît Mitropolia (cea zidită de Anastasia Doamna) cît şi palatul mitropolitan, chilii, atenanse, etc. Cînd

a venit Iacob Stamati (1792-1803) a restabilit Biserica Stratenia (Mitropolia) în vechea splendoare, zidind palatul mitropolitan din nou cu paraclis în el şi toate podoabele, chilii, atenanse, etc.

ACTUALA CATEDRALĂ

Începută de Mitropolitul Moldovei Veniamin Costachi, în 1833, luni 3 iulie, pe locul vechii Mitropolii zidită de Anastasia Doamna; conturul acelei biserici şi temelia ei se află în interiorul prezentei Catedrale. Cheltuiala a fost suportată din veniturile moşiilor Mitropoliei, contribuţia Episcopiilor, Mănăstirilor şi credincioşilor moldoveni. In anul 1839 a fost terminată zidăria, dar din nenorocire bolta centrală a căzut. In zadar a încercat neobositul Mitropolit Veniamin să repare dauna, făcînd o boltă de lemn; şi aceasta a căzut peste cîţiva ani (1857). N-a avut fericirea s-o vadă terminată şi s-o sfinţească.

In noaptea cînd a plecat pentru totdeauna din Mitropolie, retrăgîndu-se la Slatina, a înconjurat de 3 ori biserica zicînd: „dacă n-am avut fericirea s-o termin şi s-o sfinţesc eu însu-mi, s-o ocolesc măcar acum".

Au trecut 40 de ani şi în primăvara anului 1880, sub Mitropolitul Iosif Naniescu, se începe restaurarea acestui falnic monument. Lucrările s-au executat sub conducerea arhitectului Al. Orăscu, iar pictura de Gh. Tătărescu. La 1887 a fost terminată cu totul şi în ziua de 23 aprilie (Sf. M. M. Gheorghe) i s-a făcut sfinţirea. Hramul s-a păstrat tot Stratenia (Intîmpinarea Domnului) adăugîndu-se şi cel al Sf. M. Gheorghe pe care îl are alăturata biserică şi fosta Mitropolie vremelnică şi pe care l-a avut şi prima Mitropolie de la Suceava din timpul lui Alexandru cel Bun.

Slujba sfinţirii a fost oficiată de un sobor alcătuit din 12 arhierei în frunte cu Mitropolitul Iosif Naniescu, însoţit de mai mulţi arhimandriţi, preoţi şi diaconi. Renumitul cor vocal al Mitropoliei din Iaşi, sub conducerea distinsului maestru şi profesor Gavriil Muzicescu, a cîntat răspunsurile Sfintei Liturghii şi a executat cele mai alese imne religioase întocmite adhoc. De atunci n-au mai survenit schimbări de importanţă deosebită. In ce priveşte biserica Sf. Gheorghe din curtea Mitropoliei ctitoria Mitropolitului Gavriil Calimach, şi Mitropolie vremelnică pînă la sfinţirea actualei Catedrale, pe lîngă stricăciunile pricinuite de intemperiile vremii a mai fost lovită şi de urgia ultimului război. In prezent însă e pe cale de perfectă restaurare şi dacă nu va fi redată cultului, cel puţin va putea servi de muzeu bisericesc în care să fie expuse spre păstrare cele mai de seamă odoare artistice din trecutul Bisericii moldovene. Dacă altădată oamenii ce se preocupau de soarta monumentelor istorice răscolind trecutul vieţii noastre, erau socotiţi drept maniaci, astăzi însuşi re-

gimul nostru democrat popular se preocupă îndeaproape şi întreprinde cercetări în mod organizat asupra trecutului istoric al poporului nostru, spre a restaura şi conserva monumentele de artă. In acest scop sînt alocate anual însemnate sume de bani din bugetul Statului, ceea ce denotă că vetrele credinţei şi artei străbune abia acum primesc preţuirea la care au dreptul.

Pr. Th. Vrănescu

BISERICA SF. GHEORGHE DIN BOTOŞANI

Biserica Sf. Gheorghe din oraşul Botoşani, ctitoria Doamnei Elena Petru Rareş, terminată în 1541, are o importanţă istorică prin arhitectura şi originalitatea ei.

Este construită după modelul arhitectonic al bisericilor lui Ştefan cel Mare ca „Popăuţii" din Botoşani sau Sf. Gheorghe din Hîrlău. In forma crucii, cu un turnuleţ la mijloc, cu intrarea pe lature în partea dinspre nord, direct din pronaos, cu trei ferestre mici, înguste, la strane şi în altar, cu alte două mari, una la apus, şi cealaltă la miazăzi, vis-à-vis de uşa de intrare.

Deasupra uşii, afară, are următoarea inscripţie în limba slavonă: „Elena Despotana Doamna lui Petru Rareş Voevod a zidit acest hram în numele Marelui Mucenic Gheorghe în tîrgul Botoşanilor, în zilele Domnului Io Ştefan Voevod şi s-a săvîrşit la anii 7049" (1541).

Zidită din piatră şi cărămidă presată, acoperită cu plane turceşti avînd interiorul nepictat sau chiar neşlefuit, pereţii cu dîmburi, daţi numai cu humă. Desigur că această simplitate se datoreşte lipsei de fonduri a Doamnei Elena Rareş, căci soţul ei nu era domn atunci cînd o ridică, iar ea avea numai veniturile tîrgului Botoşani.

In decursul a patru veacuri a fost restaurată de mai multe ori fiind deseori încercată de cutremure şi de focuri şi cu aceste ocazii a suferit unele transformări.

Urmaşii s-au mulţumit să o păstreze aşa cum a fost, nu să o mai înfrumuseţeze cu picturi, ci doară să-i adauge o clopotniţă şi o veşmîntărie.

Aşa, domnitorul Mihail Racoviţă la începutul secolului al 18-lea (1704-1727) pe lîngă reparaţiile necesare îi adaugă la intrare o măreaţă clopotniţă, lipită de corpul bisericii, care dăinui pînă la 1910.

Avem cunoştinţă că în anul 1815 se repară din nou, inclusiv clopotniţa, iar în 1817-1819 i se adaugă în partea de răsărit miazăzi veşmîntăria.

Iată o inscripţie care ne adevereşte aceasta: „Această clopotniţă s-a făcut cu cheltuiala bisericii şi cu ajutorul enoriaşilor prin silinţa sfinţiei sale părintelui Econom Ilie şi a Epitropilor în anul mîntuirii 1815, iulie 30".

Iată ctitoria Elena Rareş amplificată, avînd veşmîntărie şi o turlă mare pentru clopotniţă, lipite de corpul bisericii.

O altă reparaţie ne aminteşte şi această inscripţie: „Această clopotniţă adăugire la zidăria bisericii s-a făcut cu cheltuiala bisericii în vremea epitropilor Dimitrie Cristea prin ostenelile întrebuinţate de servitorul acestui locaş Sfinţia Sa Economul Alexandru Urzică la anul 1864, august 16".

Din ultimele două inscripţii s-ar părea că de fiecare dată, cînd s-a reparat, s-a făcut cîte o clopotniţă, în afară de cea făcută de Mihail Racoviţă. Dar adevărul trebuie să fie că s-a reparat de fiecare dată şi clopotniţa care a fost adăugită la zidăria bisericii după cum opinează şi arhitectul C. G. Argenti.

La 12 ianuarie 1895 se întocmi estimaţia lucrărilor bisericii pentru o nouă reparaţie, de arhitectul arătat mai sus, care arată situaţia lamentabilă a bisericii, exterior şi interior. Opinează pentru dărîmarea ambelor adăugituri, refacerea acoperişului şi readucerea bisericii la forma ei simplă dar originală.

Un rol important avu Comisiunea Monumentelor Istorice pentru această biserică, cît şi pentru altele. Cu ajutorul şi sub directa supraveghere a Comisiunii, în anul 1910, 24 martie, a început dărîmarea clopotniţei, a veşmîntăriei şi înlocuirea acoperişului de tablă cu olane turceşti, refăcîndu-se şi zidăria exterioară.

Acoperişul turlei de pe biserică îşi luă forma actuală de piramidă conică cu 12 laturi. Forma veche fusese ca o caschetă acoperită cu tablă. Aceasta este cea mai mare reparaţie a bisericii de la ridicarea ei. Lucrarea a început în 1910 şi s-a terminat în 1913.

Dar acoperişul nu ţinu mult. Desigur că olanele nu au fost aşezate bine şi s-au deplasat. Prin deplasare a pătruns apa sub ele şi a putrezit şerpanta. De aceea în 1939 Comisiunea Monumentele Istorice, recunoaşte nevoia de a se acoperi din nou, pentru care lucrare dă epitropiei suma de 50.000 lei sumă suficientă pentru refacerea acoperişului. Datorită împrejurărilor vitrege după 1939, acoperişul nu se reînoi de cît mult mai tîrziu, după 14 ani.

De amintit este că s-a cerut şi o reparaţie interioară, care nu s-a făcut. S-a cerut măcar refacerea scheletului catapetezmei la Comisiunea Monumentelor Istorice la 19 aprilie 1921, dar nu s-a făcut.

„Intr-o frumoasă dimineaţă din primăvara anului trecut (30 mai 1926) mîndra catapeteazmă, o podoabă a veacurilor trecute, se prăbuşeşte la pămînt, dăruind deşertăciunilor omeneşti, o grămadă de surcele şi o privelişte neînchipuit de tristă". Aşa ne informează inscripţia de pe o fotografie a catapetezmei căzute.

După războiul recent, actualul paroh, începu să raporteze că biserica rămîne fără acoperiş, olanele lunecînd jos, ameninţă existenţa bisericii.

Dar iată că Ministerul Cultelor în 1952 a planificat suma necesară pentru renovarea acoperişului pe anul 1953. In adevăr,

la 1 octombrie 1953 lucrarea a început şi s-a terminat la 6 august 1954, cu întreruperea lucrării în timpul iernei.

Tot acoperişul s-a înlocuit cu material nou. Pe şerpantă s-a pus carton asfaltat. Fiecare olană a fost prinsă în cui de fier, fie în şerpantă, fie în şipcă pusă anume. Deci toate olanele au cuie şi nu pot să alunece. La dolii s-a pus tablă galvanizată. Lucrarea a fost executată de I. R. C. L. Botoşani.

Este bine executată şi dă bisericii un frumos aspect, pe lîngă o trăinicie sigură.

Se aduc mulţumiri D-lui Ministru al Cultelor, P. Constantinescu-Iaşi, pentru grija ce o poartă pentru menţinerea şi păstrarea Bisericii şi a Monumentelor istorice, din care face parte şi biserica noastră, fiind zidită în 1541 de către Elena Petru Rareş.

Aceleaşi mulţumiri se aduc Sf. Mitropolii şi I. P. S. Sale Mitropolit Sebastian pentru grija ce a purtat-o acestei biserici, pentru refacerea ei, şi pentru osteneala făcută cu vizitarea bisericii în timpul reparaţiei, precum şi pentru ajutorul bănesc şi material acordat.

Datorită stăruinţei I. P. S. Sale şi grijei Guvernului, pentru păstrarea şi întreţinerea monumentelor istorice, astăzi biserica noastră este ferită de pericolul ruinării şi se înalţă frumoasă şi înoită.

Mulţumiri şi laude celor ce au contribuit la refacerea ei.

Preot Cosma Balan

ACŢIUNI PENTRU APARAREA ŞI INTARIREA PĂCII

I. – Solemnitatea înmînării Premiului Internaţional Stalin, „Pentru întărirea păcii între popoare“ preotului italian Andrea Gaggero

La 17 octombrie a. c., a avut loc la Roma în sala Asociaţiei oamenilor de artă, solemnitatea înmînării Premiului Internaţional Stalin „Pentru întărirea păcii între popoare“ preotului Andrea Gaggero, cunoscut luptător pentru apărarea şi întărirea păcii.

In 1944, în timpul războiului, Andrea Gaggero a luat parte la mişcările de partizani pentru care a fost condamnat la 18 ani închisoare, iar de la război încoace a luptat activ alături de italienii catolici şi necatolici pentru a împiedeca un nou război.

Pietro Nenni, preşedintele Comitetului italian al Partizanilor Păcii, rostind cu acest prilej o cuvîntare a înmînat lui Andrea Gaggero diploma şi medalia de aur de laureat al Premiului Internaţional Stalin.

In răspunsul său Andrea Gaggero îşi exprimă recunoştinţa pentru distincţia ce i s-a acordat, mărturisind totodată că acest fapt va fi în viaţa lui un îndemn la luptă tot mai hotărîtă pentru apărarea şi întărirea păcii: „Gîndurile mele, a declarat preotul Andrea Gaggero, se îndreaptă în prezent spre poporul sovietic care, înfăptuind marele său ideal de dreptate şi frăţie, a distins un catolic, preot italian, în dorinţa lui de a arăta odată mai mult posibilitatea stabilirii între cei mai diferiţi oameni şi cele mai diferite popoare a unor relaţii de înţelegere reciprocă, stimă şi sentimente frăţeşti din cele mai apropiate.

Premiul Stalin, primit de mine, nu constituie o distincţie acordată mie personal. Ea înseamnă o apreciere a succeselor întregii mişcări naţionale pentru apărarea păcii pe care o desfăşoară poporul italian“.

In continuare vorbitorul constată că eforturile partizanilor păcii nu sînt zadarnice. Ele au ajuns pînă la guvernele celor mai importante state şi exercită o puternică influenţă asupra mersului evenimentelor internaţionale.

Interesante sînt părerile sale asupra păcii şi asupra urmărilor ei binefăcătoare: „Pacea constituie un ideal măreţ în numele căruia trebuie să luptăm. Numai pacea poate asigura tuturor po-

poarelor apărarea credinţei, culturii, istoriei şi vieţii lor. Pacea nu poate fi menţinută prin blocuri duşmănoase unul altuia şi prin pacte militare. Aceasta nu duce la o pace, ci la cursa înarmărilor, la frinarea dezvoltării civilizaţiei, înveninarea tuturor relaţiilor internaţionale, înăbuşirea economiei, la războiul rece astăzi şi războiul atomic mîine.

Pacea poate fi asigurată numai prin acorduri generale îndreptate spre reducerea aparatelor militare, spre folosirea descoperirilor ştiinţifice în scopuri paşnice, spre lărgirea legăturilor economice precum şi spre dezvoltarea concurenţei paşnice în domeniile cultural şi ideologic".

Incheind cuvîntarea sa arată că sînt încă multe şi mari obstacole în calea păcii, întrucît unele guverne vor să rezolve problemele internaţionale litigioase de pe poziţii de forţă. Atrage atenţia asupra gravului pericol pe care-l prezintă pentru pacea lumii acţiunea de înarmare a Germaniei Occidentale. Coexistenţa paşnică a popoarelor Europei indiferent de mărimea, cultura sau credinţa lor este cea mai bună şi mai necesară cale. Ea asigură, pe de o parte, pacea lumii întregi iar, pe de altă parte buna dezvoltare a fiecărui popor în parte.

II. – Un articol al d-rului Gustav Heinemann

Revista „Die Stimme der Gemeinde" a publicat un articol al d-rului Gustav Heinemann, fost ministru al Afacerilor Interne al Germaniei occidentale şi preşedinte al sinodului bisericii evanghelice din Germania. El a cerut tratative între cele patru puteri, referitoare la retragerea tuturor trupelor de ocupaţie şi la unificarea paşnică a Germaniei. Heinemann s-a pronunţat cu hotărîre împotriva înarmării Germaniei occidentale şi a criticat caracterul agresiv al politicii externe a S. U. A.

III. – Apelul Biroului Consiliului Naţional al Păcii din Franţa

In cursul lunii octombrie a. c., a fost semnat la Paris un acord de către gurvernele ţărilor occidentale prin care s-a hotărît remilitarizarea Germaniei occidintale şi admiterea ei în blocul Atlanticului.

Acest acord a determinat după cum era şi firesc valuri de proteste în sînul popoarelor iubitoare de pace.

Biroul Consiliului Naţional al Păcii din Franţa a publicat un mesaj prin care cheamă pe toţi cetăţenii să semneze următorul apel adresat deputaţilor:

Către aleşii naţiunii,

„Dacă acordurile pregătite la Londra şi semnate la 24 octombrie 1954 la Paris, vor fi ratificate de către parlament, ele vor legifera reînvierea Wehrmachtului. Ele acordă Germaniei lui Adenauer dreptul de a avea o armată cu un efectiv de 500.000 oameni, înarmată cu 8000 tancuri, 1500 avioane, 180 vase de război.

Ele deschid capitalului magnaţilor din Ruhr accesul în Africa. Ele refac puternicul potenţial militaro-industrial care în ultimii 70 de ani a aruncat de trei ori Europa în vîltoarea războiului şi a mizeriei.

Aceste hotărîri sînt opuse noilor posibilităţi de a obţine dezarmarea. Ele pregătesc o nouă cursă a înarmărilor.

Noi, cetăţenii Franţei, protestăm cu hotărîre pe lîngă aleşii naţiunii împotriva înarmării Germaniei.

Noi spunem deputaţilor:

Nu ratificaţi acordurile de la Londra şi Paris.

Cereţi guvernului să consimtă neîntîrziat la ducerea de tratative între cele patru puteri în scopul reglementării paşnice a problemei germane".

IV. - Adunare consacrată luptei împotriva remilitarizării Germaniei

Vineri 29 octombrie a. c., în sala Dalles a avut loc o adunare publică organizată de Comitetul Permanent pentru Apărarea Păcii din R.P.R., consacrată luptei împotriva remilitarizării Germaniei.

A vorbit dl. prof. Univ. Lotar Rădăceanu, vicepreşedinte al Comitetului Permanent, despre: „Interesele cauzei păcii în Europa, cu o Germanie paşnică, unită şi democratică".

D-sa aminteşte că forţele păcii au izbutit să răstoarne planurile occidentalilor prin care urmăreau remilitarizarea Germaniei sub forma „Comunităţii defensive europene". Zilele trecute s-au încheiat sub patronajul Statelor Unite alte acorduri cu privire la remilitarizarea Germaniei occidentale. Aceste planuri semnate la Paris prevăd admiterea Germaniei Occidentale în blocul Atlanticului. Aceste acorduri, creează o ameninţare împotriva păcii.

Partizanii păcii de pretutindeni au sarcina de a demasca acest complot împotriva păcii. Problema germană trebuie rezolvată fără a se recurge la remilitarizarea Germaniei. Poporul german în marea sa majoritate doreşte pace, libertate şi viaţă democratică.

Uniunea Sovietică care urmăreşte pacea a propus încă la conferinţa de la Berlin, încheierea unui tratat general european cu privire la asigurarea securităţii colective în Europa. Acest tratat ar duce la întărirea păcii. In nota sa din 23 octombrie a. c., guvernul sovietic a venit cu noi propuneri pentru asigurarea unei

păci trainice, a unei securităţi reale pe continentul nostru şi preîntîmpinarea reînvierii militarismului german.

Poporul nostru salută lupta forţelor patriotice din Germania pentru făurirea unei Germanii paşnice, unite şi democratice precum şi lupta patrioţilor din Franţa pentru împiedecarea ratificării acordului de la Paris care ar periclita pacea.

S-a expediat cîte o telegramă Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din Franţa şi Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din Germania.

V. – Clericii din Germania occidentală împotriva reînarmării

Un grup de clerici din Germania Occidentală au adresat un apel tuturor membrilor consiliului bisericii evanghelice din Germania şi doctorului Heinemann, preşedintele sinodului evanghelic, prin care cer să nu rămînă nepăsători în faţa activităţilor de reînarmare a Germaniei. Apelul cere tuturor slujitorilor bisericii să sprijine iniţiativele de unificare a Germaniei prin mijloace paşnice. Apelul mai cere ca toţi cei care refuză să presteze serviciul militar să fie apăraţi de Consiliul bisericii evanghelice.

Redact.

PRISLOP

In săptămînalul Gazeta Literară Nr. 26 din 9 septembrie a.c., maestrul Mihail Sadoveanu a publicat un articol numit Prislop, în care sînt redate cu măestria artistică a marelui nostru prozator cîteva impresii şi păreri asupra călătoriei pe care o începe „într-o dimineaţă de august“ şi o face pe „drumul Pipirigului“, pe valea Bistriţei „spre Prislop, trecătoarea descălicătorilor voevodatului Moldovei“.

Melodia clopotelor de la Mănăstirea Neamţu duce gîndurile scriitorului pînă la istoria descălecatului, care nu este „o fantezie“ ...„locul care poartă şi astăzi numele Boura, în stînga rîului Moldova nu departe de Mănăstirea Neamţu şi pădurea Bourenilor şi schitul şi satul cu acelaşi nume“ încredinţează că descălecatul este un fapt istoric.

Descălecătorii, moroşenii strămoşii moldovenilor s-au aşezat mai întîi în văile rîurilor, apoi au răzbit „la şesul cel încîntător şi dulce al Moldovei“. In acel timp depărtat, veacul al XIII-lea, au prins a suna cele dintîi clopote la schiturile şi sihăstriile din munţi“

Intuiţia istorică a maestrului Sadoveanu găseşte soluţii pentru cele mai întortochiate probleme ale istoriei noastre naţionale şi bisericeşti, cum sînt : întemeierea Moldovei sau origina monahismului la romîni.

Viaţa moldovenilor însă a fost grav tulburată de invazia cea mare tătărească care a înspăimîntat lumea de pe atunci. „Strămoşii noştri au cunoscut ceasul deznădejdii şi s-au tras în codri“. Locurile Moldovei rămase aproape pustii „au fost proţăpite“ de cavalerii Ioaniţi, numiţi de localnici „nemţi“ aduşi în părţile acestea de regii unguri.

Cîteva date istorice asupra cavalerilor Ioaniţi şi asupra Mănăstirii Neamţu apar ca o noutate în istoria noastră bisericească. Cavalerii „au stat în cetatea şi mănăstirea lor de căpetenie în locul unde se află astăzi Mănăstirea Neamţu, avînd cetăţuia la zece kilometri depărtare de rîpa muntelui Pleşu, lîngă apa Ozanei, aproape de Tîrgul Neamţ.

S-au petrecut şi Cavalerii Sfîntului Ioan de la Ierusalim. Cetatea şi biserica lor au fost părăsite şi din pustiire a ridicat-o Alexandru cel Bun : şi după alte spulbere ale vremii a aşezat-o definitiv, ca un juvaer fără pereche, Ştefan Vodă cel Bătrîn.

N-am fi avut-o astăzi întru toată strălucirea, dacă un stareț zănatec, împlinindu-și oarecum o misiune, nu i-ar fi acoperit cu tencuială zidurile, discurile zmălțuite și firidele de afară, ca să fie dezbrăcată în timpul nostru, acum cîțiva zeci de ani, de un arhitect iscusit și redată, în splendoarea-i feciorelnică, peisagiului de codri ce o înconjoară".

E foarte drept că istoriografia de pînă acum, n-a răspuns la întrebarea: ce este cu numele Neamț? decît ipotetic. Negreșit, este o legătură între cuvîntul Neamț, care denumește regiunea și mănăstirea și între unii locuitori de origină germană, dar pînă acum nu s-au putut face precizări.

Deși articolul maestrului M. Sadoveanu este scris după procedeele artei literare, afirmarea categorică că Ioaniții „au stat în cetatea și mănăstirea lor de căpetenie în locul unde se află astăzi Mănăstirea Neamțu", ne îndreptățește să credem că D-sa își sprijină părerile pe temeiuri puternice neîmpărtășite însă cetitorilor. Poate într-o creație literară viitoare vom vedea care sînt intuițiile sale istorice sau temeiurile pe care-și sprijină afirmațiile.

Interesante și sugestive sînt datele privitoare la exteriorul și interiorul bisericii celei mari din Mănăstirea Neamțu, precum și cele privitoare la turnurile și chiliile înconjurătoare ale mănăstirii. Maestrul M. Sadoveanu își arată, pe de o parte, regretul că „într-o sută de ani de stăpînire a regimului boieresc și burghez, acest monument istoric a fost lăsat să meargă spre ruină", iar pe de altă parte bucuria „văzînd lucrările de renovare ale incintei, în stîlpi și bolți de piatră cioplită, hotărîte de guvernul democratic".

Gîndurile marelui nostru scriitor țesute în articolul de care ne ocupăm, vădesc cultul său pentru trecutul național. Legendele, imaginile istorice, umbrele trecutului, „halucinațiile auditive ale răspunsurilor simple pe care le dădeau vînătorii de la cetățuia mîndrului rigă Ioan Sobiețchi" sînt temeiuri puternice ale cultului său pentru istoria romînilor.

Prin temă, prin tablourile alcătuitoare, prin limba și stilul său, articolul Prislop are pentru cetitori o netăgăduită valoare educativă.

Pr. Scarlat Porcescu

RECENZII

OSTENELI CHIRIARHALE

de Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
Vol. I, 465 pagini cu 35 ilustraţii în text, plus 2 planşe
Tipografia Centrului Mitropolitan, M-rea Neamţ, 1954.

Citatul scripturistic pus ca motto la începutul volumului de către Chiriarhul autor indică conţinutul, „*Cele ce aţi învăţat şi aţi luat şi aţi auzit şi aţi văzut la mine, acestea să le faceţi şi Dumnezeul păcii va fi cu voi*“ (Filip. IV, 9). Răspunderea misiunii apostolice, puterea harului şi bogata experienţă pastorală ale I. P. S. Mitropolit Sebastian îi dau dreptul – şi chiar o înaltă îndatorire reclamă – să-şi dirijeze gîndurile şi îndrumările pastorale pe făgaşul deschis de înaintaşii propovăduitori ai învăţăturii Mîntuitorului Hristos. De aceea, socotim ca foarte potrivit citatul ales din epistola către Filipeni adresată lor de Apostolul Neamurilor.

„Am intitulat volumul de faţă Osteneli Chiriarhale, – spune autorul în *prefaţă*, pornind de la porunca dată de sfîntul Apostol Pavel ucenicului său, episcopul Timotei, cînd i-a arătat rostul apostoliei, în felul următor: „*Fiindcă pentru aceasta ne şi ostenim şi ne luptăm, căci ne-am pus nădejdea în Dumnezeul cel viu care este Mîntuitorul tuturor oamenilor, şi în deosebi al credincioşilor. Acestea să le porunceşti şi să le dai de învăţătură*“ (Tim. IV, 10-11). Cum un arhiereu nu propovăduieşte o învăţătură proprie, ci Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos şi pe Mîntuitorul însuşi, atunci contribuţia mea se circumscrie la osteneala pe care o depun ca Evanghelia să fie înţeleasă şi trăită de credincioşi iar Domnul nostru Iisus Hristos să fie slăvit în cer şi pe pămînt“.

Argumentarea Chiriarhului autor se fundamentează pe temeiurile doctrinei pravoslavnice. Arhieria este o funcţie harismatică dată de Dumnezeu celor aleşi de El dintre oameni, pentru lucrarea dumnezeiască între oameni. De aceea I. P. S. Mitropolit *Sebastian* se provoacă la citatul din epistola către Evrei (V, 1-2) şi caută să îmbine, în toată activitatea pastorală, puterea mandatului arhieresc cu posibilităţile lui de realizare în cîmpul social

de unde porneşte calea mîntuirii credincioşilor. „*Prin acest unghi de vedere doresc să fie privit rodul ostenelilor mele pastorale, cuprins în acest volum*“ ~ atrage I. P. S. Sa atenţia cititorilor. Aceasta este cheia pe care autorul o pune la îndemîna cetitorilor, în prefaţa, care deschide înţelesul cuprinsului cărţii.

Volumul *Osteneli Chiriarhale* este împărţit în trei părţi, fiecare parte purtînd un titlu care precizează specificul subîmpărţirii.

Prima parte poartă titlul: *iconomia harului.* Apostolul Neamurilor a arătat cine sînt vistiernicii harului în epistola către Efeseni (III, 2), cei dintîi vistiernici fiind înşişi ucenici Mîntuitorului. Pe calea succesiunii apostolice vistieria harului este administrată, pînă la sfîrşitul veacurilor, de ierarhia superioară bisericească. I. P. S. Mitropolit *Sebastian* chemat şi ales de organele legale să intre în ierarhia superioară, a mărturisit în cuvîntările sale cuprinse în acest prim capitol, cum înţelege să administreze lucrarea arhierească în cîmpul social al eparhiei în care a fost aşezat ca întîistătător, plecînd de la *alegerea şi instalarea* pe scaunul Mitropoliei Moldovei şi Sucevei. Astfel în cuvîntarea ţinută cu prilejul alegerii, I. P. S. Sa declară:

> „In activitatea noastră arhipăstorească, ne vom ghida de exemplul marilor Mitropoliţi Dosoftei şi Veniamin Costachi, care au desfăşurat o activitate rodnică în interesul poporului, luptînd cel dintîi pentru naţionalizarea slujbelor bisericeşti, iar cel de al doilea scriind cărţi pe înţelesul poporului şi colaborînd la organizarea învăţămîntului de atunci. Iosif Naniescu a apărat învăţătura evanghelică, fiind credincioşilor săi exemplu în muncă şi vrednicie, meritînd pe drept titlul de „apărător vajnic al autocefaliei Moldovei“ (pag. 8). In această declaraţie ierarhul autor îşi înnoda firul activităţii proiectate cu trecutul glorios al scaunului chiriarhal de la Iaşi, ca apoi să facă sudura cu actualitatea.

Programul lucrării arhiereşti autorul îl fixează, cu precizie, în cuvîntarea de la intronizare.

> „Alături, de voi, iubiţii mei fii sufleteşti, vom lucra fără răgaz, pentru preamărirea lui Dumnezeu, pentru mîntuirea sufletească a păstoriţilor noştri, pentru luminarea şi bunăstarea poporului, din mijlocul căruia ne-am ridicat, pentru instaurarea păcii în lume, a păcii propovăduite de Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos şi practicată de Biserica noastră, iată de 2000 de ani, care să ne garanteze pacea. Vom utiliza, faţă de sectari mijlocul pastoral recomandat de vajnicul Apostol al Neamurilor, Pavel: „propovăduieşte cuvîntul, stăruieşte asupra-i cu vreme şi fără vreme; mustră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare şi cu învăţătură... (II Tim. IV, 2-5) pag. 22.
>
> Fac poftire clerului şi credincioşilor moldoveni şi bu-

covineni, să îmbrăţişeze cu căldură acest sumar plan de activitate şi să-l pună în practică, aceasta, pentru că poporul nostru e deja serios angajat în această luptă şi noi ştim din bătrîni, că „unde e turma trebuie să fie şi păstorul". Preotul şi credincioşii una au fost în trecutul neamului şi aşa trebuie să fie şi în viitor" (pag. 25).

Iconomia harului astfel se reflecta în programul arhipăstoresc al I. P. S. Mitropolit Sebastian. In acest program se încadrau şi sfaturile date P. S. Chesarie, la instalarea ca Episcop al Dunării de Jos, cînd I. P. S. Sa îi recomandă:

„O altă obligaţie a unui întîistătător a credincioşilor din eparhie, a unui chiriarh conştient de marea sa misiune, este apărarea credinţei poporului" (pag. 33).

Iconomia harului îşi are izvorul la sfîntul altar, în administrarea Sfintelor Taine. – Dar această *iconomie* se revarsă, de la izvor, peste sufletele însetate de mîntuire ce sălăşluesc în parohie:

Acestor suflete se adresează I. P. S. Mitropolit Sebastian, atrăgîndu-le luarea aminte asupra temeiurilor morale ale Evangheliei.

„Noi nu propovăduim o morală personală, care poate fi deosebită de la om la om, ci toţi sîntem propovăduitori ai unei morale dumnezeieşti, întemeiată pe Evanghelia lui Hristos. Iar obîrşia Evangheliei ni-o arată Sf. Pavel, care spune: „Fraţilor, vă mărturisesc că Evanghelia propovăduită de mine, nu este de obîrşie omenească, pentru că n-am primit-o, nici n-am învăţat-o de la vreun om, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos" (Gal. I, 11-12) pag. 40.

Ca vistiernic al *iconomiei harului I. P. S. Mitropolit Sebastian* mărturiseşte puterea copleşitoare a dragostei creştine.

„Vă murturisesc, în frica lui Dumnezeu, că bunătatea sufletului meu este capabilă să ierte multe greşeli omeneşti, căci omul este supus greşelii. Păstoriţii mei pot confirma această largă înţelegere" pag. 40.

Dragostea creştină reclamă o punte de corespondenţă, adică legea iubirii să fie practicată şi de păstor şi de credincios. Altcum sămînţa dragostei este aruncată pe pămînt sterp. Pentru acei ce nu voiesc să înţeleagă şi să se supună legii morale a dragostei creştine, Chiriarhul autor le atrage atenţia şi în special clericilor – că există şi sancţiunea creştină. –

„Cînd clericul nu are conştiinţă că, el reprezintă o stare morală deosebită în societate, atunci el trebuie silit să-şi formeze această conştiinţă de demnitate. Dacă nu răspunde la acest îndemn, atunci nu rămîne altceva de făcut

de cît să fie eliminat din corpul clerical şi trecut în rîndul mirenilor. Nu a spus Mîntuitorul?: „dacă nu rămîne cineva în Mine este aruncat afară, ca mlădiţa neroditoare şi se usucă; apoi mlădiţele uscate sînt strînse, aruncate în foc şi ard (Ioan XV, 6).

Biserica are la îndemînă instanţe disciplinare pentru sancţionarea abaterilor şi delictelor săvîrşite. Noi, însă nu dorim să folosim aceste instanţe cîtă vreme porunca dragostei evanghelice ne îndeamnă ca prin simţimîntul iubirii să îndreptăm pe cei ce greşesc. Dacă se vor găsi persoane care să nu răspundă la dragostea noastră, tot cu dragoste şi înţelepciune, vina este a lor că se supun, conştienţi, sancţiunilor legale ce nu cunosc menajamente" (pg. 43 urm.).

Biserica în alcătuirea structurii ei pe lîngă partea harismatică are şi una administrativă. Administraţia bisericească îşi întemeează directivele tot pe principiile moralei creştine ce decurg din izvorul harului. Principiul sinodalităţii adică al cooperării stă la temelia oricărei lucrări bisericeşti.

In materie de credinţă, cooperarea şi asistenţa sfîntului Duh, sînt chezăşia infailibilităţii: *„părutu-s-a nouă şi Sfîntului Duh"*. In problemele administrative consultarea mai multor păreri reduce posibilitatea de a se face nedreptăţi. In această privinţă este demnă de remarcat opinia I. P. S. Sebastian:

„Cînd se ivesc chestiuni de ansamblu, care prin natura lor nu aparţin distinct unei secţiuni, atunci aceste probleme sînt diferite Consiliului de referenţi administrativi, care le discută în comun şi fac propuneri Chiriarhului. Şi aici apare, la iveală, principiul de muncă colectiv, al consensului Sinodal. Cînd vorbesc de principiul Sinodal, cred că aţi înţeles că aici nu e vorba de lucrările Sf. Sinod, ci de cooperarea în comun a unei adunări bisericeşti pentru a rezolva mai nimerit unele probleme curente. Acesta este sensul larg al principiului Sinodal, al principiului de cooperare. Posibilitatea de a greşi este cu mult mai mică, decît cînd lucrează şi hotărăşte unul singur.

Ori, într-o administraţie eparhială se impune, prin natura lucrurilor, să nu se facă greşeli. Chiriarhul este unul singur şi, în mod firesc, datorită circumscrierii puterilor omeneşti, el nu poate să deţină, în amănunt, sumedenia de lucrări şi cerinţi curente, care sînt foarte variate" (pag. 45 urm.)

Orice lucrare de pastoraţie se referă la îndrumarea credinciosului, căci obiectul pastoraţiei este omul. Preţuirea omului este subliniată de autor.

„In viaţa mea de pastoraţie şi cea dedicată administraţiei am căutat să nu obijduesc pe nimeni, arătînd că eu sînt cineva iar altul nu înseamnă nimic. Valoarea omului

tocmai în omenia lui se vădeşte. Umilirea cuiva dezvăluește inferioritatea sufletească a aceluia care o produce. N-am umilit şi nici n-am suportat niciodată umilirea. In consecinţă, nici nu voi permite ca cineva din subalternii mei să se folosească de acest mod de jignire. Reşedinţa mea mitropolitană va fi cu uşile deschise ca să poată intra la mine, nestingherit, oricine are vreun păs sau necaz de spus. Şi dacă chiriarhul stă la dispoziţia tuturor, doar de aceasta sînt şi părintele duhovnicesc al păstoriţilor mei, nu văd cum sfetnicii şi funcţionarii mei ar da un altfel de exemplu!

Conduita tuturor celor bisericeşti, în serviciile pe care le îndeplinesc, îşi are calea indicată de Mîntuitorul Hristos: „oricare va vrea să fie mai mare între voi, să fie slujitorul vostru; şi oricare va vrea să fie cel *dintîi* dintre voi, să fie slujitorul tuturor" (Marcu X, 44) pag. 49.

Prin aceste directive, *iconomia harului* se simte în toate mădularele vii ale Bisericii moldovene condusă de ierarhul autor.

Pătruns de înalta misiune harică, I. P. S. Mitropolit *Sebastian* dă aceleaşi îndemnuri şi P. S. Andrei Moldovan, episcopul romînilor ortodocşi din America.

„Te vei întoarce, frate Andrei, între fii Bisericii noastre de peste ocean. Cu aceeaşi rîvnă cu care ai alergat la vatra credinţei străbune, urmează să propovăduești cuvîntul ortodoxiei, acolo, unde rătăcirile pîndesc sufletele lesne înrezătoare, la tot pasul. Cîrmueşte-le pe calea cea adevărată, poruncită de Hristos şi propovăduită de Sfînta noastră Biserică Ortodoxă, calea dragostei de adevăr şi dreptate, calea păcii, şi a buneiînvoiri între oameni" (pag. 61).

Biserica este tezaurul în care se păstrează *iconomia harului.* Insă Biserica este şi o comunitate de fiinţe vii legate de o patrie pămîntească. Care ese raportul dintre Biserică şi această Patrie? Iată cum precizează I. P. S. *Sebastian* acest raport:

„Biserica, cu tezaurul ei de învăţătură şi manifestări religioase, trăieşte şi dezvoltă misiunea ei divină în sînul acestei patrii pămîntene. Clericul şi credinciosul respiră în sufletul lor dragostea pentru această scumpă patrie. Viaţa socială a credinciosului e indisolubil legată de buna propăşire a acestei patrii pămîntene. Cine nu-şi iubeşte sincer patria, nu este un credincios sincer al Bisericii. Căci în patrie locueşte aproapele său şi dacă cineva zice: „iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care-l vede, cum poate să iubească pe Dumnezeu pe care nu-l vede" (I Ioan IV, 20) pag. 95.

Readucerea la sînul Bisericii Ortodoxe a fraţilor din Ardeal momiţi la unirea cu Roma, în 1698, prin actul reîntregirii de la

Alba Iulia în 1948, este tot o lucrare a *iconomiei harului.* Biserica Ortodoxă, este una, sfîntă, sobornicească şi apostolească şi, ca atare, spărtura făcută de propaganda papistaşă în sînul ei trebuia să fie reparată. *Si restitutio ad integrum* s-a desăvîrşit sub îndrumarea Sfîntului Sinod. Un act epocal al istoriei Bisericii noastre.

Constatăm că în cele 9 cuvîntări cuprinse în capitolul intitulat *iconomia harului*, există o unitate de gîndire chiriarhală, întemeiată pe cunoaşterea temeinică a învăţăturii ortodoxiei ecumenice şi propovăduirea ei cu zel apostolic.

Capitolul al doilea din OSTENELI CHIRIARHALE este intitulat; *în apărarea păcii.*

Problema păcii a preocupat omenirea în decursul istoriei universale. Pacea este condiţia primordială, în societate, care garantează dezvoltarea firească a vieţii. Războiul înseamnă distrugere, moarte. Pînă aproape în zilele noastre problema păcii se punea în mod subiectiv, interesat. In antichitate s-a cunoscut o „pax romana" iar mai tîrziu o pace teutonică. Şi una şi alta – din atîtea soiuri de păci – au fost generatoare de noi războaie. Ultimele două războie mondiale – războaie de cutropire şi jaf, – au deschis ochii lumii întregi, care a constatat că pacea este un bun al tuturor, iar războiul este un mijloc de cîştig al unor clici interesate. De aceea masele populare au format pe întreg cuprinsul globului, un front unic al Partizanilor păcii, în fruntea căruia stau popoarele din Uniunea Sovietică.

Care este poziţia Bisericii Ortodoxe Romîne în această grandioasă luptă de apărarea păcii ?

„Biserica noastră ortodoxă – spune I. P. S. Mitropolit Sebastian – care-şi întemeiază întreaga ei lucrare pe propovăduirea păcii între oameni, – s-a alăturat dintru început, marelui Front al Partizanilor Păcii, – Hotărîrea Sfîntului Sinod, de a face din credincioşii altarelor ortodoxe ostaşii dîrzi şi neînfricaţi ai acestei uriaşe oştiri a păcii, a izvorît din învăţătura lui Hristos, din însăşi esenţa doctrinei creştine. Iisus Hristos a îndemnat pe ucenicii Săi să ducă între oameni vestea cea bună a păcii. In locul vestitei „păci romane", care se întemeia pe teroare şi oprimarea omului de către om, El a dorit să aşeze în lume o pace nouă:

Pacea libertăţii depline,

Pacea dreptei răsplătiri a muncii fiecăruia;

Pacea dragostei şi a înfrăţirii tuturor seminţiilor de pe pămînt.

Avînd de apărat acest tezaur doctrinar, avînd de împlinit acest testament al Intemeietorului ei, Biserica noastră ortodoxă nu putea să meargă pe altă cale, decît pe aceea pe care păşesc astăzi sute de milioane de oameni: calea apărării păcii" (pag. 125 urm.)

Ortodoxia ecumenică cuprinde în sînul ei o mulţime de Biserici naţionale, Biserici ce au aceeaşi atitudine în problema păcii. Chiriarhul autor al *Ostenelilor* remarcă acest fapt, spunînd:

„Poziţia Bisericii Ortodoxe Romîne nu s-a dovedit a fi singulară. Marea Biserică Ortodoxă Rusă merge de multă vreme pe acelaşi drum, situîndu-se prin bogata ei cultură şi prin deosebita personalitate a înalţilor ei ierarhi, în fruntea Bisericilor Ortodoxe Autocefale, în acţiunea de sprijinire a străduinţei oamenilor paşnici, care tind să-şi clădească o viaţă liberă şi fericită. De asemenea, Patriarhul Alexandru al III-lea al Antiohiei şi Întregului Orient a trimis Inalt Prea Sfinţitului Justinian, Patriarhul nostru, scrisori prin care-şi mărturiseşte solidaritatea sa în lupta pentru pace, desfăşurată de Biserica Ortodoxă Romînă, iar mulţi Mitropoliţi şi Episcopi ortodocşi de peste hotare au semnat Apelul de la Stockholm". (pag. 129 urm.)

Deci lupta pentru apărarea păcii este o acţiune cu caracter general, ce nu cunoaşte graniţe teritoriale, forme statale sau deosebiri de credinţe religioase. Omul ori unde se găseşte are aceleaşi năzuinţe de mai bine, de dreptate, de fericire. Ori pacea deschide drumul pentru împlinirea acestor scopuri naturale.

La Congresul Mondial al Partizanilor Păcii, de la Varşovia, glasul Chiriarhului Moldovei chema la unire în acţiunea de apărarea păcii, astfel:

„De la tribuna acestui istoric Congres poftim pe toţi cei care „se închină cu duhul şi cu adevărul" să fie fideli ucenici ai Evangheliei Mîntuitorului Iisus Hristos, care în activitatea sa mîntuitoare din lume, Insuşi a propovăduit pacea, ca pe un lucru de mare preţ, fără de care nu există iubire şi bunăînţelegere între oameni" (pag. 137).

Acest apel la unire era întărit de reprezentanţi a diferitelor culte religioase. Autorul, care a participat la Varşovia ca delegat al Bisericii Ortodoxe Romîne, a subliniat în Declaraţia clerului din R. P. R. prezenţa acelor reprezentanţi.

„Intre delegaţii la acest Congres, se află reprezentanţi ai tuturor cultelor religioase din lume. Noi vedem în acest fapt, dovada vie, că atunci cînd îşi împlinesc misiunea lor spirituală, credinţele religioase nu despart pe oameni, ci îi unesc" (pag. 139).

Căldura cu care I. P. S. Sebastian apăra temeiurile păcii la diferitele congrese şi conveniri de peste graniţă se revarsă, cu acelaşi foc, şi în îndrumările date preoţilor săi.

„Preoţimea noastră, care stă permanent în mijlocul credincioşilor, are datoria sfîntă să-i lămurească şi să-i lumineze, cine sînt acei care sprijină pacea şi apărarea vieţii şi

cine sînt urzitorii morţii şi ai măcelurilor între oameni. Să le arate că înarmările aduc după ele sărăcia, iar războiul aduce ruina şi moartea" (pag. 159).

De la principiile de pastoraţie I. P. S. Sa se pogoară la argumente concrete, dureroase dar irefutabile. Argumentarea este scoasă din crudele realităţi rămase de pe urma celui de al doilea război mondial, chiar în eparhia sa.

„Aici, în Moldova, stau încă mărturie grozăviile războiului. Insăşi Catedrala cea veche detunată în zidurile ei de bombardamente, de-abea am reuşit s-o restaurăm, cu multe cheltueli ca să scăpăm acest monument istoric de la pieire.

Dacă unele bunuri materiale se pot reface într-o oarecare măsură, nu tot aşa stă cazul cu pierderile nevinovate de vieţi omeneşti. Cine mai poate înlocui pe părinţii, care şi-au pierdut viaţa pe cîmpurile de luptă şi au rămas de pe urma lor văduve îndoliate şi orfani nemîngîiaţi? S-au distrus cămine familiare, definitiv, odată cu prăbuşirea stîlpului în jurul căruia se încheagă dragostea paternă. Războiul este lucrare diavolească şi cei care îl doresc şi îl propovăduesc sînt oameni înrăiţi şi cu simţăminte diavoleşti" (pag. 203).

Din aceste temeiuri I. P. S. Mitropolit *Sebastian* conturează portretul Sanctităţii Sale Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Romîne, ca *îndrumător al străduinţei Bisericii Ortodoxe Romîne, în slujba păcii* (pg. 207-241). Acest portret, scris cu prilejul aniversării împlinirii a cinci ani de conducere patriarhală, reprezintă chipul unui vlădică ale căruia acţiuni şi le concentrează în pastoraţia sa, în vederea cîştigării triumfului păcii în lume. Articolul menţionat e un capitol de antologie ca fond şi prezentare literară. El înflăcărează pe orice cititor şi-l face să adere, fără rezerve, la lupta pentru apărarea păcii. Cu acest *îndrumător* se încheie capitolul *în apărarea păcii*, care conţine un număr de opt articole.

Al treilea capitol - şi ultimul - din OSTENELI CHIRIARHALE este intitulat: *Stăruieşte în învăţătură.* Titlul este luat din epistola I Timotei IV, 16 şi reprezintă una din poruncile principale date de Apostolul Neamurilor ucenicului său Episcopului din Efes, cu privire la îndatoririle misiunii apostolice.

Conşiiinţa religioasă a unui credincios se întăreşte prin învăţătură. Dar şi Evanghelia nu poate fi propovăduită de cit pe calea luminii, a învăţăturii stăruitoare. Şi Mîntuitorul şi-a început activitatea tot prin învăţătură, cu *predica de pe munte.*

Stăruinţa chiriarhală, în îndrumarea credincioşilor, se poate urmări după mijlocul tradiţional al corespondenţei epistolare. *Epistolele pastorale,* cuprind în ele probleme de doctrină religioasă, de viaţă morală, de educaţie creştină, de orientare so-

cială, de gospodăria familiei, de iubirea de patrie, de sănătate fizică şi sufletească, în sfîrşit toate chestiunile legate de fericirea credincioşilor. In *epistolele pastorale* se găseşte grija chiriarhală pentru păstorirea sufletelor, ca acestea să trăiască în pace pe pămînt şi să aibă asigurată mîntuirea în viaţa viitoare.

Felul în care un chiriarh îşi tălmăceşte misiunea arhierească în condiţiile schimbătoare ale societăţii se surprinde din *epistolele pastorale*. Căci aici se vede iubirea de părinte duhovnicesc pentru păstoriţii săi.

Capitolul *stăruieşte în învăţătură* cuprinde 14 *epistole pastorale*, începînd cu anul 1947 şi sfîrşind în 1954, - date cu prilejul sărbătorilor Naşterii şi Invierii Domnului. La acestea se adaugă 11 epistole cu îndrumări gospodăreşti.

In toate aceste *epistole* şi *îndrumări* credincioşii sînt ţinuţi la curent cu problemele de actualitate, a cărora rezolvare este dezlegată de înţelepciunea şi experienţa ierarhului de la Iaşi. Iubirea de patrie, cauza sfîntă a apărării păcii, colaborarea sinceră cu autoritatea puterii de Stat, buna chivernisire a avutului obştesc, păstrarea în bune condiţiuni a patrimoniului bisericesc, împlinirea obligaţiilor cetăţeneşti şi creştineşti, respectarea demnităţii umane prin spiritul de omenie, fac obiectul temelor dezvoltate în pastorale şi îndemnuri.

Deşi volumul *Osteneli Chiriarhale* este împărţit în trei părţi, unitatea în conţinut nu este segmentată, după cum nu poate fi fragmentată misiunea arhierească.

Impărţirea volumului s-a impus ca metodă de prezentare.

Veşmîntul literar păstrează aroma stilului bisericesc domol şi sfătos, ca ieşit din pana unui arhipăstor încercat în treburile bisericeşti. Ca prezentare tehnică, tipografia Centrului Mitropolitan se poate mîndri cu o astfel de realizare.

Dacă preoţimea moldoveană a cerut, cu insistenţă, Chiriarhului ei, să le pună la dispoziţie momente din ostenelile sale chiriarhale, la care şi preoţimea este părtaşă, această preoţime este conştientă de rolul cărturăresc bisericesc, pe care-l prezintă scaunul mitropolitan de la Iaşi.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Sebastian* adaugă o verigă însemnată, în contribuţie, la istoria Bisericii Moldovene. Volumul nu conţine numai un îndreptar pastoral, dar este şi un monument de istorie documentară.

Ilustraţiile din text contribuie la valoarea artistică prin prezentarea celor mai frumoase monumente de artă bisericească din Moldova.

Pr. Constantin Nonea

MITROPOLIA OLTENIEI

Revista oficială a Arhiepiscopiei Craiovei şi Episcopiei Rîmnicului şi Argeşului, Nr. 1-3, 4-6 şi 7-8 din 1954.

Cu începere de la 1 ianuarie 1954, revista bisericească a Olteniei îmbracă o haină nouă.

In lămurirea redacţională de la finele numărului 1-3 al revistei, se precizează ţinta pe care şi-o propune şi rezultatele pe care se contează prin contopirea celor două foste buletine eparhiale. „Această păşire este motivată mai ales de nevoile clerului din cele două eparhii, de îndrumarea lui în problemele de pastoraţie, împrospătarea teologică, cunoaşterea mai amănunţită a vieţii Bisericii Ortodoxe Romîne şi a Bisericilor surori de peste hotare, de orientare socială, de scoaterea la iveală a figurilor bisericeşti care au luptat şi s-au jertfit în trecut pentru cauzele mari şi generoase ale poporului: dezrobirea din cătuşele exploatării, libertatea de a munci, făuri şi gîndi, de care se leagă în chip firesc libertatea de a conduce a generaţiilor viitoare, de înfăţişare a comorilor de artă bisericească: schituri, mănăstiri, vechi biserici şi catedrale".

Cu un comitet de redacţie larg şi bine alcătuit, „Mitropolia Olteniei" porneşte la lucru cu multă rîvnă şi, datorită şi largii colaborări pe care şi-a asigurat-o şi dincolo de graniţele Mitropoliei, în forma ei actuală depăşeşte cu mult cadrul unei simple reviste bisericeşti, locale, a unui simplu buletin eparhial.

In numărul 1-3 găsim la început un articol redacţional, care, ca un fel de introducere, arată pe larg peripeţiile prin care a trecut Biserica Olteniei de la înfiinţarea primei Mitropolii la 1370 şi pînă la reînfiinţarea statornică a acestei Mitropolii, la 25 martie 1949, de cînd teritoriul ei se întinde şi dincolo de Olt, cîştigînd ca sufragană fosta Episcopie a Argeşului, cu titulatura actuală de Episcopie a Rîmnicului şi Argeşului.

Ca o garanţie a unui succes trainic şi a unei munci misionare rodnice, revista păşeşte în noua ei formă, purtînd în frunte ca o binecuvîntare, două articole semnate, cel dintîi de I. P. S. Firmilian Mitropolitul Olteniei, iar cel de al doilea de P. S. Iosif, al Rîmnicului şi Argeşului.

In „*Comorile de artă*" *I. P. S. Firmilian* arată marea grijă a conducerii noastre de Stat pentru cercetări arheologice, pentru studierea monumentelor istorice, şi pentru conservarea lor. Dragostea Inalt Prea Sfinţiei Sale pentru aceste monumente istorice în cea mai mare parte religioase, se vede din vorbirea sa:

„Ce izvod de inspiraţie şi de uimire pentru slujitorii, vîrstnici şi tineri, ai artelor istorice: un turn de biserică — zvelt şi înflorat, ca la Trisfetitele din Iaşi, sau înfipt în steiu ca la Tismana; un potir de spumă albă, ca templul Curţii de Argeş, sau un chivot aurit pe dinlăuntru, ca „Sf. Dumitru" din Craiova, o sprinceană arhitectonică, ca la Balamucii de lîngă Căldăruşani şi multe alte mănăstiri; o frescă potolită de timpuri şi suptă de

tencuiala, ca la Hurezii Brîncoveanului Constantin, sau una cu limbele de foc de la biserica „Doamnei“ din Bucureşti!“

Mai departe Inalt Prea Sfinţia Sa înşiră monumentele bisericeşti din cuprinsul Mitropoliei, care s-au bucurat, în ultimul timp, de reparaţii şi restaurări şi în deosebi de Mînăstirea Tismana, care îşi aşteaptă rîndul: „Nădejde tare avem că Ministerul Cultelor şi învăţatul său ministru vor lua în deaproape ajutorinţă aducerea la fiinţă cea bună a acestui „bătrîn“ şi slăvit monument istoric şi de artă. Poate, în 1954“.

Tot de „*Monumentele noastre*“ scrie şi *Prea Sfinţitul Iosif al Rîmnicului şi Argeşului,* în articolul său, insistînd asupra Mănastirii Cozia, la care de la 1948 încoace, se fac reparaţii şi lucrări de întreţinere, cu fonduri puse la îndemînă de Ministerul Cultelor, de Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian şi de Eparhie.

Este foarte îmbucurător că colaborarea la revista a celor doi vlădici se vădeşte a fi periodică. In adevăr, în numărul 7-8 al revistei, găsim în frunte un articol semnat de *I. P. S. Firmilian* cu titlul „*Statorniciri bisericeşti în Oltenia*“, în care arată cum s-a trecut de la Mitropolia Olteniei, în forma veche „care a înghiţit istorica şi strălucita Episcopie a Rîmnicului Noului Severin“, obţinînd doar un titlu nou, care nu corespundea unei realităţi, la actuala Mitropolie reală, care pe lîngă Arhiepiscopia Craiovei are ca sufragană şi Episcopia Rîmnicului şi Argeşului.

Iar alături, şi de astă dată, găsim imediat şi „*Afirmări interortodoxe în ultimii 10 ani*“, semnat de *Prea Sfinţitul Iosif,* în care Prea Sfinţia Sa înşiră şi comentează: „momentele cele mai importante din viaţa Bisericii noastre în legătură cu celelalte Biserici surori şi în ordine cronologică“.

Sînt pomenite schimburile de vederi între Bisericile Ortodoxe surori, vizitele şi contravizitele delegaţilor Bisericii ruseşti în Romînia şi a Bisericii romîne în U. R. S. S., legăturile de prietenie ale Bisericii noastre cu Biserica Ortodoxă a Poloniei, a Antiohiei, a Cehoslovaciei şi a Bulgariei, legături manifestate prin vizite, scrisori irenice, şi corespondenţă între Intîistătătorii Bisericilor Ortodoxe surori, schimburi de publicaţii teologice şi de studenţi, etc.

* * *

In corpul revistei găsim în fiecare număr articole - studii - bogat documentate, de cuprins foarte variat.

Aşa, în numărul 1-3, un studiu al părintelui *S. Teodor,* intitulat *Filotei monahul de la Cozia,* continuat şi în numărul 4-6, sub titlul *Pripealele monahului Filotei de la Cozia.* In acest studiu, cu o documentare foarte bogată şi meticuloasă, se caută a se dovedi că micile tropare intitulate: „Pripeale la praznicile domneşti“ şi la toţi sfinţii cei vestiţi care au polieleu. „Facerea lui Filotei monahul“, care se găsesc în Psaltiri şi Catavasiere, ce au apărut la noi - în toate ediţiile de la 1637 şi pînă

astăzi, sînt opera unui monah romîn de la Cozia, Filotei ca mirean Filos, care a fost logofăt al voevodului Mircea cel bătrîn. Chestiunea prezintă foarte mare importanţă, întrucît dacă-i aşa, atunci se poate spune azi că începutul literaturii originale romîneşti porneşte cu imnele acestui monah Filotei în preajma anului 1400.

Dl. Prof. *Iustin Moisescu*, publică în numărul 1-3, cu continuare în numărul 4-6, un amănunţit studiu despre *Ierarhia bisericească în epoca apostolică*, dovedind pînă la evidenţă, că încă de la primele începuturi ale Bisericii, ierarhia bisericească a fost constituită din toate cele trei trepte ierarhice, pe care le avem şi astăzi, cu aceleaşi rosturi şi drepturi, ca şi în zilele noastre. Numai că, la început, nu se stabiliseră numiri statornice pentru fiecare treaptă şi a trebuit să treacă timp pînă cînd termenii de episcop, egumen, întîistător, bătrîni (presbiteri), diaconi, etc., au devenit fixe pentru a determina pe cei ce făceau parte din fiecare treaptă ierarhică, dar aceasta nu înseamnă, că erau mai multe sau mai puţine trepte ierarhice de drept divin.

Păr. Prof. Nicolae Popescu ne dă în numărul 4-6 al revistei un studiu amplu asupra profesorului *V. V. Bolotov, un mare cărturar bisericesc* (1854-1900), cu prilejul împlinirii unui veac de la naşterea lui.

Bolotov „acest om rar, plecat de jos, închinat cu trup şi suflet studiului teologiei, erudit uriaş, dar şi bun creştin ortodox, ale cărui studii s-au impus de mult îngîmfatei teologii apusene", începînd prin a fi un autodidact, a făcut studii strălucite la Academia duhovnicească din Petersburg, înscris fiind în secţia de Istorie bisericească. Dobîndind titlul de magistru cu lucrarea „Învăţătura lui Origen despre Sfînta Treime", a fost numit imediat docent la catedra de istorie bisericească de la acea academie, unde a funcţionat 20 ani. A fost un mare poliglot: afară de limbile greacă şi latină, încă din seminar s-a familiarizat cu limba ebraică; pe lîngă foarte multe limbi moderne, s-a specializat în limbile orientale: siriaca, araba, copta, abisiniana, ceea ce i-a fost un mare sprijin ca să cunoască în fond şi pe bază de izvoare originale Istoria Bisericii orientale şi în studiile sale erudite asupra Nestorianismului şi Monofizitismului. A desfăşurat o activitate scriitoricească uimitoare, făcîndu-se cunoscut atît în Rusia, cît şi dincolo de hotarele ei. In anul 1895 a fost ales membru corespondent al Academiet ruse de ştiinţe. Şi cu toată faima sa de erudit, cu toată activitatea sa scriitoricească prodigioasă, el încă n-avea titlul de doctor şi nici gradul de profesor definitiv la Academie, întrucît, adîncit în studiile sale migăloase, el n-a avut vreme să se ocupe de astfel de lucruri. Profesorul P. N. Jucarevici scrie în această privinţă: „Ce mai putea să adauge titlul de doctor la renumele lui de erudit! Şi fără acest titlu el era de mult „doctor înnăscut" şi pentru Academie şi pentru toate cercurile ştiinţifice. Ci însuşi titlul de doctor se simţea umilit că Vasile Vasilievici nu-l posedă".

În același număr (4-6) găsim studiul *Păr. Prof. Diacon N. Nicolaescu* intitulat: *Ideile dogmatice și misionare ale Epistolei către Coloseni.* Studiul său face parte din ciclul lucrărilor cu același titlu la Epistolele N. T. iar felul de prezentare este bine cunoscut din studiile de același fel, la alte epistole, publicate în Studii Teologice.

Foarte interesant în același număr, studiul *Păr. Prof. Liviu Stan* asupra *Noului cod al Familiei* (Probleme și aspecte). Este un comentariu larg al dispozițiunilor înscrise în această nouă legiuire, în care sînt concentrate „toate chestiunile privind relațiile juridice determinate de căsătorie și familie", care în trecut „erau reglementate prin texte ale Codului Civil în care se găseau răspîndite de la un capăt la altul".

Autorul constată că „dezvoltarea istorică face să se șteargă multe din relațiile sociale și din respectivele legi în care acestea s-au oglindit. Au apărut noi condiții și acestea au determinat noi norme sau legi de drept, care reglementează și normele de familie".

Iată cum formulează autorul principiile fundamentale ale Codului familiei:

1) Restabilirea caracterului natural de legătură quasi-sacră a căsătoriei și înlăturarea caracterului ei de simplu contract.

2) Principiul egalității desăvîrșite de drepturi între soți.

3) Principiul egalității de drepturi dintre toți membrii majori ai familiei.

4) Principiul că drepturile părinților nu se pot exercita de cît în interesul copiilor.

5) Principiul asistenții obligatorii între soți.

6) Principiul că întreținerea nu se acordă majorilor de cît în cazuri de incapacitate de a munci.

7) Deplina egalitate de drepturi între copiii din afara căsătoriei cu cei născuți din căsătorie.

8) Protejarea specială a copiilor și mai ales a celor minori.

9) Extinderea posibilităților de stabilire a paternității copiilor din afara căsătoriei.

10) Impunerea prin lege și sub sancțiuni a obligației părinților de a da copiilor educație corespunzătoare.

11) Individualizarea motivelor de divorț.

In continuare se dezvoltă fiecare din aceste principii, scoțîndu-se în evidență superioritatea dispozițiunilor din actualul Cod al Familiei în raport cu dispozițiunile din legiuirile vechi.

Deosebirile mari dintre vechile dispoziții din Codul Civil și actualul Cod al Familiei, e de nevoie să fie bine cunoscute de preoți, mai ales în ceea ce privește condițiunile ce se cer de la cei ce vor să se căsătorească și motivele de divorț. Din această cauză și din felul clar al expunerii, studiul acesta este de un neprețuit interes și folos pentru preoțime.

Tot în numărul 4-6 publică *d. prof. N. Chițescu* studiul său intitulat: *Una dintre condițiunile solirii sfinților pentru noi,*

în care dovedeşte că această mijlocire este posibilă şi reală, fiind temeinic întărită pe baza Sfintei Scripturi, a Sfintei Tradiţiuni şi a raţiunii, în ciuda tăgăduirii ei de către Protestanţi, în genere şi de curentele neoprotestante din zilele noastre.

In numărul 7-8 ocupă un loc de frunte articolul *d. prof. Iustin Moisescu* cu titlul: *Biserica Ortodoxă Romînă în slujba păcii*, în care arată pe larg toate manifestările Bisericii noastre în lupta pentru apărarea Păcii în lume şi înlăturarea primejdiei unui nou măcel, care ameninţă omenirea, măcel pus la cale de cercurile interesate capitaliste şi imperialiste. Se trece în revistă participarea Bisericii romîne la toate consfătuirile şi Congresele internaţionale pentru pace, care au avut loc la Moscova, Varşovia, Berlin, Viena, Budapesta, precum şi activitatea în slujba păcii, pe care Biserica Ortodoxă Romînă o desfăşoară în ţară prin îndemnurile şi sprijinul dat Comitetelor de luptă pentru pace şi în care clerul nostru ocupă un loc de frunte.

Semnălăm apoi articolul *D. prof. Iorgu Ivan, Intărirea familiei şi ocrotirea copiilor, grija de căpetenie a regimului de democraţie populară.*

Autorul arată cum principiile înscrise în constituţia R. P. R. din 24 septembrie 1952, cu privire la căsătorie şi la apărarea intereselor mamei şi copilului, prin acordare de ajutoare mamelor cu copii mulţi şi mamelor singure, de concedii cu plata salarului femeilor însărcinate, cu organizarea de maternităţi şi înfiinţarea de creşe şi cămine de copii, au fost puse în aplicare pe scară întinsă şi realizate în mare măsură chiar înainte de a fi apărut Codul Familiei, în care sînt dezvoltate pe larg aceste principii. Scoate apoi în evidenţă grija mare a regimului nostru democrat pentru copii, cum se vede din „Hotărîrea Consiliului de miniştri al R. P. R. şi a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Romîn, cu privire la ocrotirea copiilor rămaşi fără părinţi sau lipsiţi de posibilitatea de a fi crescuţi în familie“ (Nr. 809 din 31 mai 1954), care stabileşte tipurile de instituţii şi forme de asigurare a creşterii copiilor din aceste categorii, instituţii date în grija Ministerelor: Invăţămîntului, Sănătăţii, Prevederilor Sociale şi Afacerilor Interne, precum şi ocrotirea unor astfel de copii prin „plasamentul familial“.

Autorul rezumă apoi felul cum priveşte Biserica aceste minunate realizări: „Biserica este bucuroasă să constate o consecvenţă vrednică de toată lauda din partea autorităţii de stat, în toate măsurile pe care le ia cu privire la tineret, a cărui creştere şi dezvoltare multilaterală o urmăreşte în toate amănuntele, pe plan fizic, intelectual şi moral“.

* * *

Revista cuprinde şi o mulţime de articole mai mărunte, de cuprins foarte variat.

Aşa, în numărul 1-3 găsim articolul *Pr. C. Cioîtu*, intitulat:

In slujba bunei stări a poporului, în care se arată importanţa rolului preotului în executarea H. C. M. cu privire la lucrările agricole de primăvară.

Pr. Constantin Chilea, scriind despre *Predica de succes*, arată ce condiţii trebue să îndeplinească o predică, pentru ca să-şi atingă pe deplin scopul, care este înduplecarea şi dirijarea voinţii ascultătorilor în direcţia dorită de predicator.

„Esenţialul este ca ascultătorii să aibă sentimentul că s-a vorbit pentru ei, în limba lor, despre lucruri şi nevoi, care îi neliniştesc pe ei şi că predica le-a deschis un nou orizont. ...O intimă familiaritate spirituală cu auditorul, un accent convins, izbucnind luminos dintr-un mare prisos de viaţă interioară, dă cuvîntului o mare putere de afirmare apostolică. Credincioşii aceasta caută".

Pr. Prof. Diacon Gh. Moisescu publică sub titlul: *Popa Şapcă, egumenul mănăstirii Sadova,* documente inedite din arhiva vechei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, cu privire la numirea lui Popa Şapcă în postul de egumen al Mănăstirii Sadova din jud. Dolj, apoi destituirea şi exilarea lui, după ce revoluţia din 1848 a fost înăbuşită.

Dl. Nicolae Lungu face elogiul maestrului *G. Musicescu* cu prilejul comemorării a 50 de ani de la moarte.

Dl. Arhitect I. L. Atanasescu ne dă o descriere a *Mănăstirii Brîncoveni,* care în ultimul timp a fost reparată cu fonduri acordate de Ministerul Cultelor, Patriarhia Romînă şi Arhiepiscopia Craiovei.

In numărul 4-6 găsim articolul *Păr. Prof. Gr. Cristescu,* intitulat, *Pasiunea şi emoţia în predică,* apoi al *C. Preot Const. Civitu,* despre *munca pe ogoare* (sprijiniri şi înfăptuiri) şi *Aniversarea* (cu prilejul împlinirii vîrstei de 75 de ani) a *teologului şi literatului Gala Galaction.*

In numărul 7-8 *Păr. Emil Nedelescu* scrie despre *Regimul de democraţie populară şi libertăţile religioase.*

Pr. N. Nicolaescu despre *preoţimea şi munca de zidire a vieţii noi.*

P. C. Arhim. Ghermano Dineaţă scrie despre *Infrăţirea Cultelor în R. P. R.*

D. Teodor Manolache despre *Presa şi tipăriturile religioase sub regimul de Democraţie Populară.*

Păr. Eugen Rădulescu despre *Reîntregirea Ortodoxiei romîneşti.*

Păr. Prof. Liviu Stan, De veghe în mijlocul turmei, analizînd cauzele unor mişcări religioase, care pot degenera, dacă păstorii nu le supraveghează şi îndrumează pe o cale dreaptă.

Păr. Prof. Ioan Gh. Coman, despre Jubileul de aur al I. P. S. Patriarh Alexandru al III-lea al Antiohiei.

* * *

Partea din urmă a revistei este rezervată unei Cronici (Interne şi externe) împărţită în mai multe rubrici, care se menţin permanent şi par a fi date în seama unui anume colaborator.

Astfel, găsim în fruntea cronicei, în toate numerele „*Drumarul omiletic*", semnat de *Sebastian preotul,* care cuprinde schiţe de plan pentru predici, în toate duminicile şi sărbătorile din cursul fiecărei luni. In aceste schiţe de plan sînt însemnate ideile principale din pericopa evanghelică respectivă. Truda autorului este de mare folos şi ajutor pentru preoţi la pregătirea predicilor.

Urmează în fiecare număr o cronică bisericească sub titlul „*Din cuprinsul Mitropoliei Olteniei*", în care se prezintă evenimentele religioase mai importante din cuprinsul Mitropoliei: vizite canonice, sfinţiri de biserici, consfătuiri şi conferinţe, etc.

Această cronică - internă - este urmată de cronica externă, intitulată Bisericile Ortodoxe surori, cu ştiri din celelalte Biserici Ortodoxe: rusă, (Pr. N. Popescu), bulgară (I. Iufu), finlandeză, etc.

O altă rubrică o formează: *Spicuiri din presă*, susţinută de d-l T. N. Manolache. Mai găsim şi o rubrică în care se publică *Documente inedite* de importanţă locală.

In ultimile pagini ale fiecărui număr apărut se găsesc, ca de obicei: recenzii şi note oficiale (dezbateri ale Adunării Eparhiale, Circulări, Mişcarea personalului bisericesc, mulţumiri publice, etc.).

* * *

Din cele de mai sus se vede că „Mitropolia Olteniei" lucrează după un plan bine stabilit, are mulţi şi harnici colaboratori, cuprinde un orizont larg, iar varietatea cuprinsului interesează cercuri mai largi de cît cele ale preoţimii locale. Dacă mai ţinem seamă şi de frumoasa şi îngrijita prezentare grafică, putem afirma că „Mitropolia Olteniei" ocupă, încă de la început, un loc de cinste în publicistica bisericească din R. P. R.

Preot N. Donos

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN ARHIEPISCOPIA IAŞILOR

Vizitaţiuni canonice şi sfinţiri de biserici

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, în dorinţa de a cunoaşte şi îndruma activitatea preoţilor în parohiile unde păstoresc, caută cu orice prilej ca să-i cerceteze. In cursul lunilor septembrie şi octombrie Inalt Prea Sfinţia Sa, cu toate ocupaţiunile pe care le-a avut la Centrul Eparhial, cu vizita I. P. S. Patriarh Justinian, Domnului Ministru al Cultelor, academ. Petre Constantinescu-Iaşi, vizita II. PP. SS. şi PP. SS. membri ai Sfîntului Sinod, la care s-a adăugat apoi vizita delegaţiei Bisericii Ortodoxe Bulgare în frunte cu I. P. S. Patriarh Chiril, a cercetat totuşi cele mai îndepărtate colţuri ale Eparhiei, vizitînd o serie de parohii din raioanele: Darabani, Săveni, Botoşani, Tg. Neamţ, Piatra Neamţ şi Cîmpulung. Cu ocazia acestor vizite în cursul lunii septembrie a. c., Inalt Prea Sfinţia Sa s-a interesat de mersul lucrărilor de restaurare de la Mănăstirea Neamţu, de lucrările de la biserica Sf. Ioan şi turnul monument istoric din Piatra Neamţ; a prezidat conferinţa protopopească din protopopiatele Săveni şi Darabani, în zilele de 29 şi 30 septrmbrie a. c.

In cursul lunii octombrie I. P. S. Mitropolit a vizitat parohiile din Protopopiatul Hîrlău, interesîndu-se de lucrările de restaurare la biserica monument istoric Sf. Gheorghe din Hîrlău. Cu prilejul primirii înalţilor oaspeţi ai Bisericii Bulgare, Inalt Prea Sfinţia Sa a făcut o vizită Prea Sfinţitului Teofil episcopul Romanului şi Huşilor, sufragan.

Cu prilejul acestor vizitaţiuni, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, a săvîrşit cîteva slujbe arhiereşti şi a împărtăşit credincioşilor îndrumări duhovniceşti şi sfaturi cu îndemnul de a fi buni credincioşi ai Bisericii şi buni cetăţeni ai Republicii, de a-şi face datoria faţă de Patrie, de a lucra temeinic pentru apărarea păcii.

Astfel, în ziua de 5 septembrie a. c., Inalt Prea Sfinţia Sa a săvîrşit sfinţirea bisericii nou construită în parohia Doina, raionul Piatra Neamţ la care au asistat mulţi credincioşi.

In această parohie, cu 30 ani în urmă, locuitorii au începui construirea bisericii, dar nu au fost ajutaţi în acţiunea lor, şi războiul a adus deznădejdea că vor mai putea termina lucrarea începută.

După război, credincioşii din Doina la îndemnul vrednicului

lor păstor preotul D. Mihailescu, au depus tot efortul şi biserica a fost gata de sfinţire în anul acesta.

Sărbătorirea sfinţirii a fost înălţătoare. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian înconjurat de un sobor cu P. S. Episcop Pavel, Protopop I. Moroşanu şi numeroşi preoţi, au săvîrşit slujba sfinţirii în asistenţa unui mare număr de credincioşi din tot ţinutul. Frumos a fost complectată solemnitatea religioasă cu corul bisericii Mărăţei din Piatra Neamţ condus de venerabilul preot Teodor Borş.

După sfînta slujbă, preotul paroh Dumitru Mihailescu a făcut un raport către I. P. S. Mitropolit, arătînd contribuţia şi osteneala credincioşilor pentru ridicarea acestui sfînt locaş.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, în cuvîntul de răspuns mulţumeşte preotului şi enoriaşilor pentru jertfa făcută şi le împărtăşeşte arhiereşti binecuvîntări, - îndemnînd pe credincioşi de a fi buni lucrători în via Domnului şi buni cetăţeni. - „Dragii mei, - spune în încheiere Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, - fiţi lucrători buni pentru pace, să asculţi de conducători şi să vă îndepliniţi la timp îndatoririle cetăţeneşti căci numai aşa veţi fi şi buni creştini şi cinstiţi cetăţeni ai patriei noastre scumpe Republica Populară Romînă".

Mulţumeşte apoi P. C. Protopop I. Moroşanu care îndeplineşte cu devotament sarcinile admnistrative bisericeşti ce i s-au încredinţat. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, acordă preotului D. Mihailescu - penru munca depusă alături de enoriaşii săi, - cuvenita distincţie bisericească.

* * *

- Duminică 3 octombrie 1954, I. P. S. Mitropolit Sebastian cercetînd pe preoţii din Protopopiatul Hîrlău, a fixat şi o slujbă arhierească în parohia Cîrjoaia, cu care prilej a oficiat înoirea bisericii de curînd reparată.

O zi frumoasă de toamnă a dat prilejul credincioşilor din acele părţi, de a lua parte la sfinţirea bisericii, care a fost reparată cu contribuţia benevolă şi munca voluntară a enoriaşilor.

Soborul de preoţi, în frunte cu P. C. Protopop Vasile Tărăboanţă şi cu cei doi diaconi de la Catedrala Mitropolitană, au dat prilejul celor de faţă să aibă un popas de adîncă reculegere şi piozitate, asistînd la o frumoasă slujbă arhierească.

La sfîrşitul slujbei preotul Ştefan Mardare în cîteva cuvinte arată felul cum enoriaşii au răspuns la apelul făcut pentru repararea bisericii în interior şi în exterior. De menţionat că această biserică a fost clădită în anul 1913 tot cu cheltuiala enoriaşilor.

Inalt Prea Sifnţitul Mitropolit Sebastian în cuvîntul Său, a arătat că nu poate fi nimic mai de preţ pentru credincioşi de cît comoara sufletului din a cărui bogăţie s-a ridicat şi această sfîntă biserică. Dă sfaturi şi îndrumări credincioşilor: „Să vă iubiţi, să vă daţi copii la şcoală, să vă faceţi datoria faţă de cerinţele so-

ciale, să ascultaţi de conducătorii treburilor obşteşti, să vă plătiţi la timp dările către Stat, să nu fiţi pizmaşi".

„Să nu plecaţi urechea la zvonuri care vă duc în eroare. Voi trebuie să munciţi cu dragoste şi să trăiţi în linişte. Pacea este necesară pentru progres. De este cineva care nu doreşte pacea, acela nu trebuie să fie între noi. Doar voi ştiţi că încă nu s-au uscat lacrimile pe obrajii mamelor a căror fii nu s-au mai întors din război, a văduvelor şi orfanilor pentru cei dragi dispăruţi în războiul negru care a lăsat urme nevindecate încă".

In încheiere Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, mulţumeşte preotului Mardare şi credincioşilor pentru realizările pe tărîm bisericesc. După slujbă I. P. S. Mitropolit a fost întîmpinat de conducătorii: Sfatului Popular al Raionului şi ai Comunei cu care s-a întreţinut cîteva ore, reeşind din cele discutate că preoţii ajută Sfaturile Populare locale în toate acţiunile guvernului şi în special la însămînţările şi arăturile de toamnă.

Ioan Zamfirescu

Conferinţa interconfesională pentru Pace de la Piatra Neamţ

Joi 30 septembrie a. c., s-a ţinut la Piatra Neamţ, în sala ARTA şi CULTURA, conferinţa Interconfesională, la care s-a dezbătut pe larg problema Păcii, în lumina evenimentelor mondiale actuale.

Conferinţa s-a ţinut sub semnul luptei pentru pace. Dl. Mişu Rădulescu, Preşedintele Raional al Luptei pentru pace, după ce arată că oamenii cinstiţi doresc, luptă şi apără pacea, urmărind evenimentele internaţionale, prezintă cîteva din aceste evenimente: Destinderea în urma conferinţei de la Geneva, rezistenţa cercurilor imperialiste, în faţa propunerilor concrete, de Pace ale U.R.S.S.-ului, pentru înlăturarea războiului, problemele păcii în Asia şi conferinţa de la Manila, care a dus la semnarea unui tratat contra Asiei, respingerea de către Franţa a comunităţii defensive europene, ca o victorie a lagărului Păcii, şi piedeca reînvierii militarismului german pentru care cercurile reacţionare americane, depun tot efortul să-l reînvie, declaraţiile făcute de către Viaceslav Molotov, asupra principiului coexistenţei paşnice şi altele, după care încheind, arată că opera unei vieţi noi şi apărarea păcii, sînt indisolubil legate, pentru triumful păcii şi securităţii internaţionale.

Urmînd discuţiile, primul ia cuvîntul Protoiereul Ioan Moroşanu, care arată că nici odată omenirea nu a dorit PACEA ca acum. Ruinile războiului sînt încă vii şi grăesc tuturor peste orice fel de convingeri pentru pace. Pentru a nu se mai cunoaşte negura bombelor, care tulbură munca paşnică şi nevinovăţia pruncilor. In continuare: enumeră realizările de la ultima confe-

rinţă printre care: 72 de preoţi ortodocşi sînt membri în Comitetul de Luptă pentru Pace; toţi preoţii sînt abonaţi la publicaţiile curente, predicile au fost actualizate, în timpul campaniilor agricole slujbele în biserici s-au început şi terminat mai devreme, s-au ţinut cuvîntări pentru Pace. Acum sîntem în întrecerea PATRIOTICĂ cu raionul Gura Homorului, avem şi evidenţiaţi: Pr. Cristofor Bălănescu de la parohia Vaduri şi Preotul Neculai Ungureanu de la parohia Cut. Pentru următoarele luni pînă la sfîrşitul anului, se iau următoarele angajamente: 600 abonamente la Revista: In Apărarea Păcii, predici pentru pace, popularizarea politici pentru pace a U.R.S.S., conlucrarea cu autorităţile, pildă în comportarea preoţilor, etc.

Reprezentantul cultului adventist de ziua 7-a, Eugen Bostan, îşi exprimă fericirea că ia parte la această şedinţă. Înţelege rolul luptei pentru pace, de aceea toţi adventiştii lucrează cu tragere de inimă, la locul lor de muncă. Au „evidenţiaţi în muncă", abonamente la publicaţiile curente, 41 membri participă la şedinţele pentru Pace, toţi şi-au dat cotele şi toate obligaţiile la timp, au făcut contractări şi au ţinut o prelegere pentru PACE, etc.

Mii de adventişli au fost ameninţaţi greu de regimul fascist, spre deosebire de libertatea de azi. Sînt mulţumiţi şi-şi vor face datoria prin munca pentru Pace.

Dumitru Baban, reprezentantul cultului baptist, spune cum au luptat ei pentru PACE. De la 1 iulie-1 octombrie, şi-au achitat obligaţiile către stat, au luat parte la şedinţele de la Sfatul Popular, au predicat Pacea de la amvon.

Preotul Istrate Ivanov, reprezentantul cultului de Rit Vechi, a accentuat Pacea în predici, a îndemnat la îndeplinirea planului culturilor ce fac credincioşii lipoveni, la 12 august şi 21 septembrie, a făcut consfătuiri pentru Pace la sediul parohial, a făcut 12 abonamente la publicaţii. Pe viitor va face noi abonamente şi consfătuiri.

Tudor Ignat, reprezentantul cultului creştin după evanghelie, spune că ei sînt o biserică tînără. Credincioşii au înţeles ce s-a petrecut, războiul a adus moartea şi distrugerea, de aceea lupta lor este pacea.

Karp Leiba, reprezentantul cultului mozaic, luînd cuvîntul spune că evreii doresc pacea, ca toţi cei ce au fost salvaţi de U.R.S.S. din ghearele morţii. Toţi mozaicii sînt astăzi în cîmpul muncii, unde măresc producţia pentru susţinerea păcii Enumeră o serie de realizări, consfătuiri pentru pace în sinagogi, răspîndirea calendarului anului nou, a materialului pentru Pace, s-au făcut abonamente la publicaţiile curente.

Pr. Ghiuzan reprezentantul cultului Romano-Catolic, spune, că Imperialismul cu dorinţa lui de dominaţie mondială ameninţă pacea lumii, iar U.R.S.S. s-a dovedit a fi pionul păcii, prin propuneri concrete de Pace, şi prin dezvoltarea tezei posibilităţii, coexistenţii paşnice. Biserica Romano-Catolică, luptă pentru pace. Realizări: A ţinut legătura cu autorităţile locale, a îndemnat la plata auto-

impunerii şi a popularizat decizia Sfatului Popular Regional pentru întreţinerea drumurilor, dînd exemplu personal în îndeplinirea la timp a muncilor agricole.

Pr. Gheorghe Ciuchi-Corni, a lupta pentru Pace, este a arăta fiecăruia cum să-şi facă datoria. Arată realizările sale, ca rezultat al conlucrării cu autorităţile locale de Stat.

Au mai luat cuvîntul preotul Mihai Gavrilescu, preot Ioan Bucur, S. Petrescu adventist, preot Neculae Ungureanu-Cut.

Incheind, dl. Mişu Rădulescu, mulţumeşte pentru bunele dorinţi şi realizări pe tărîmul luptei pentru Pace. Recomandă popularizarea în Biserici şi de la om la om, a problemelor dezbătute şi materialelor apărute în presă. Să se ceară concursul Comitetelor de luptă pentru Pace locale. La consfătuirea cu directorii Căminelor culturale şi preşedinţilor Comitetelor Păcii, care s-a ţinut nu de mult, a luat parte şi un reprezentant de la Comitetul Permanent din Bucureşti, care a constatat în raionul Piatra Neamţ, rezultate frumoase. Nu se îndoeeşte că pe viitor se va acţiona mai mult. Să se folosească prilejul serbărilor lunii Prieteniei Romîno-Sovietice, pentru lărgirea frontului Păcii, a dragostei faţă de guvern şi creierii unei vieţi mai frumoase.

Pr. Constantin Stăcescu
Dobreni

MULŢUMIRI

1. - Epitropii, consilierii, comitetul de construcţie, enoriaşii şi preotul paroh al parohiei revenite Bicazul Ardelean, raionul Piatra Neamţ, regiunea Bacău, aduc vii mulţumiri Prea Fericitului Patriarh Justinian şi Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Sebastian pentru ajutorul material acordat spre a se construi Biserica Unirii în parohia Bicaz.

2. - Se aduc mulţumiri şi arhiereşti binecuvîntări credincioşilor din parohia Cornul Luncii, raionul Fălticeni, pentru sprijinul ce l-au dat la înzestrarea bisericii parohiale cu obiectele necesare de cult.

3. - Se aduc mulţumiri şi binecuvîntări arhiereşti Preotului Arcadie Merches de la parohia Fundul Moldovei, raionul Cîmpulung, pentru că a dat sprijin efectiv personalului de specialitate al Muzeului etnografic al Moldovei în acţiunea de depistare a obiectelor.

4. - Se aduc mulţumiri şi binecuvîntări credincioşilor din parohia Slătioara, raionul Cimpulung, pentru sprijinul material dat spre a se înzestra biserica parohială cu două clopote.

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN EPARHIA ROMANULUI ŞI HUŞILOR

I. — Sfinţirea bisericii din satul Liţca, parohia Doljeşti, Raionul Roman

O liniştită zi de început de toamnă se anunţă în ziua de duminică 26 septembrie, mult aşteptată de enoriaşii parohiei Doljeşti. Este ziua cînd se va sfinţi Biserica Filială Sf. Dimitrie din satul Liţca. Dis-de-dimineaţă m ni sîrguitoare de harnice gospodine au decorat curtea bisericii cu cele mai frumoase covoare, iar interiorul strălucitor de curăţenie îmbie pe închinător la rugăciune şi reculegere.

Mica bisericuţă cu vechime de 104 ani, aşteaptă fericita clipă a sfinţirii.

La ora 9 soseşte Prea Sfinţitul Episcop Teofil. Cîtă bucurie citeşte pe feţele credincioşilor, aşezaţi pe două rînduri în curtea bisericii cu buchete de flori în mînă, flori ce vor fi presărate în calea Prea Sfinţitului nostru stăpîn duhovnicesc.

In sunetul armonios al clopotelor P. S. Teofil ajunge la poarta bisericii, unde o delegaţie de epitropi şi consilieri îl primesc cu tradiţionala pîine şi sare urîndu-i bun venit, iar o fetiţă dărueşte un frumos buchet de flori. Credincioşii cîntă axionul.

Slujba sfinţirii bisericii precum şi a Sf. Liturghii s-a săvîrşit sub teii din curtea bisericii frumos împodobită. P. S. Episcop Teofil înconjurat de preoţii: Protos. D. Murariu de la Catedrala Sf. Episcopii. Pr. C. Conduratu şi I. Băbuşan, precum şi de Arhidiaconul Varahil Chebac şi Diaconul loan Soceanu, au înălţat către a toate ziditorul smerite rugăciuni implorînd revărsarea harului Sf. Duh asupra Sf. Locaş şi asupra mulţimii credincioşilor adunaţi la această Sfîntă, Dumnezeiască şi Arhierească slujbă.

Răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date de credincioşi în comun.

După împărtăşirea slujitorilor, P. C. Preot V. Brumăraşu, parohul parohiei Doljeşti şi Protoiereul Raionului Roman, a făcut darea de seamă arătînd mai întîi nespusa bucurie pe care o simt credincioşii parohiei, împreună cu P. C. Sa, la sfinţirea acestui dumnezeesc locaş de închinăciune. „Ziua de astăzi este ziua pe care Domnul a făcut-o să ne bucurăm şi să ne veselim întru dînsa". Lucrarea săvîrşită poate fi numită o lucrare de reconstrucţie a bisericii, deoarece acoperişul, plafonul, streaşina exte-

rioară au fost reconstruite iar pereţii în interior şi exterior reparaţi radical.

S-a cheltuit pentru această lucrare 12.702,11 lei. La această sumă au contribuit credincioşii parohiei, credincioşii catolici din satul Bohonca, ba şi credincioşi afară de raza parohiei. Marele ajutor însă ni l-a dat Centrul Eparhial, în frunte cu P. S. Episcop Teofil, acordîndu-ne la preţul oficial 13 legături de tablă, 3,159 mc. cherestea, precum şi dotaţia de 3000 lei. Adîncă şi fiască recunoştinţă. P. C. Preot V. Brumăraşu, evidenţiază apoi pe Gh. V. Tanasă, Iancu Nădejde, C. Rotaru, I. Creţu, enoriaşi care au depus muncă şi interes pentru această importantă lucrare.

Spre sfîrşit arată că astăzi s-a binecuvîntat şi îndreptăţit la liturghisire un locaş al Păcii, iar lucrarea de reconstrucţie a bisericii este o lucrare de înălţare. O lucrare care reîntăreşte credinţa în biruinţa păcii în lume. Prin preotul lor credincioşii îşi iau angajamentul de a fi buni creştini ai Statului nostru, contribuind p in munca lor la toate lucrările de folos obştesc, cum este spre exemplu construirea Căminului cultural din localitate.

Prea Sfinţitul Teofil rosteşte apoi o frumoasă şi substanţială cuvîntare. Pornind de la cuvintele Mîntuitorului „Rîvna casei Tale m-a mîncat pe mine“ (Ioan II, 17), arată că aceeaşi rîvnă pentru casa Domnului au însufleţit pe toţi acei credincioşi care într-un fel sau altul au ajutat cu munca lor. cu obolul lor, contribuind astfel la acest plăcut lui Dumnezeu lucru, repararea bisericii.

Prin această lucrare credincioşii au dovedit că sînt activi luptători pentru pace. Cine construieşte acela este o fiinţă paşnică.

Numai un om pătruns de importanţa păcii poate săvîrşi lucruri spre folosul semenilor săi. „Azi Biserica, a spus Prea Sfinţia Sa, mîine alte şi alte lucrări. aşa să facem ca viaţa noastră să dea continuu roade pentru binele şi fericirea semenilor noştri, pentru înflorirea patriei noastre dragi, Republica Populară Romînă.

Pe lîngă biserica aceasta de zid, unde se slăveşte Dumnezeu şi unde învăţăm atîtea lucruri bune fiecare din noi în sufletele noastre, sîntem biserici vii pe care trebuie să le păstrăm curate, neîntinate de păcate.

Imbinînd datoria de a da continuu cele ce sînt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu şi cele ce sînt ale Cezarului, Cezarului, să muncim cu rîvnă pentru binele şi fericirea semenilor noştri, căci numai aşa ne putem mîntui sufletele

Implorînd harul lui Dumnezeu asupra credincioşilor şi împărtăşindu-le Arhipăstorească binecuvîntare, Sf. şi Arhiereasca Liturghie a luat sfîrşit.

Ea a rămas însă adînc încrustată în sufletele credincioşilor,

Pr. I. Leon

II. — Sfinţirea bisericii din satul Cotic, parohia Drăgeşti, Raionul Negreşti

In ziua de 10 octombrie a. c., a avut loc sfinţirea bisericii din parohia Drăgeşti, raionul Negreşti.

Slujba privegherii a fost oficiată de un sobor de preoţi alcătuit din P. C. Protoiereu Iulius Mocanu, preot Gheorghe Radu-Dumeşti, preot V. Hîncu-Todireşti, preot I. Leuştean-Ipatele, preot C. Popescu-Frenciugi, preot E. Straton-Rafaila şi preot V. Moga-Ţibana.

A doua zi, 10 octombrie, s-a oficiat slujba sfinţiri bisericii de către P. S. Episcop Teofil. Au luat parte foarte mulţi credincioşi.

Răspunsurile au fost date de Corul Sf. Mitropolii sub conducerea dirijorului Al. Verdeş.

La sfîrşitul sfintei liturghii arhiereşti, a urmat cuvîntul P. S. Episcop Teofil.

In predică, P. S. Episcop a arătat legătura strînsă şi indestructibilă dintre biserică — locaş de închinare şi sufletul, locaşul Celui Prea Inalt.

Nevoia de a curăţi şi repara această biserică pentru a o reda cultului se resimte şi în biserica sufletului nostru, care se curăţă de toată zgura păcatului prin taina pocăinţii.

Prezenţa unui număr mare de credincioşi la această sfîntă slujbă, manifestă dorinţa sinceră de reînnoire sufletească.

St ădania lor să fie strădania de curăţenie a sufletului.

Credinciosul să nu privească numai scăderile preotului-duhovnic, ci să cugete la sfinţenia actului ce se săvîrşeşte.

Această grijă de reînnoire să fie continuă.

Documentînd pe baza Sf. Scripturi, cu o abundenţă de texte, P. S Episcop arată actul psihologic, care se produce în Sf. Taină a mărturisirii, printr-o totală transformare sufletească a penitentului.

Să nu iei numele Domnului Dumnezeu în deşert, să nu-l pronunţi în deşert, să nu-l iei în gură pentru a-l defăima, ci să-l primeşti pentru înnoirea ta sufletească.

Dacă Dumnezeu nu despoaie pe preoţi de darul preoţiei, pe cei cari sînt nevrednici, la fel nici credincioşii nu-i pot nesocoti.

Păcătuim adeseori mai ales în zilele de sărbători, făcîndu-ne asemenea locuitorilor Sodomei şi Gomorei. Prin Sf. Taină a mărturisirii să ne curăţim de tot păcatul.

Exemplul frumos al enoriaşilor acestei parohii, care la un an au sfinţit şi acest sfînt locaş de închinare, arată dragostea de biserică şi dorinţa de reconstrucţie, şi cine construeşte, iubeşte pacea.

P. S. Episcop îndeamnă pe cei prezenţi, ca prin faptele lor, prin funcţiile ce le au, să se facă vrednici luptători pentru pace şi pentru creiarea unei vieţi mai bune celor ce muncesc. Corul intonează: Pre Stăpînul .. iar P. S. Episcop îşi îndreaptă paşii către masa de obşte, binecuvîntînd această agapă frăţească,

Pr. Gr. B.

III. — Conferinţă interconfesională pentru Pace

La 28 septembrie 1954, la Bîrlad a avut loc în sala de şedinţe a Sfatului Popular oraş Bîrlad, consfătuirea interconfesională regională a Şefilor de Culte din Regiunea Bîrlad, din iniţiativa Comitetului Regional de Luptă pentru Pace.

La consfătuire au luat parte Dl. Constantin Couatu, Preşedintele Comitetului Regional de Luptă pentru Pace, P. S. Episcop Antim Angelescu al Buzăului, P. S. Teofil Herineanu al Romanului şi Huşilor, P C. Pr. Arsen Verarbeijan reprezentantul cultului armean, P. C. Preot Jicmon, reprezentantul cultului romano-catolic, Dl. Friedman Moise reprezentantul cultului mozaic, Dl Ştefan Caraman reprezentantul cultului adventist de ziua 7-a, Dl. Gh. Cucu reprezentantul cultului creştin după evanghelie, Dl. I. Baston reprezentantul cultului adventist, Dl. Gh. Petrini reprezentantul cultului evanghelist ramura II-a.

Au mai participat P. C. Pr. D Petrea, Vicarul Sf. Episcopii a Romanului, P. C. Pr. Const. Bogoi, Vicarul Sf. Episcopii a Buzăului, P. C. Pr. Consilieri Th. Rotaru şi Ardeleanu de la Buzău P C. Protoierei Const. Ciopraga-Bîrlad, Gh. Spataru-Murgeni Hr. Angheluţă-Zeletin, Cristea-Tecuci, Bălănuţă-Focşani, Drug-Roman, Adjud, Ilie Hiastru-Panciu şi Popescu Năruja. De asemenea a mai participat reprezentantul Ministerului Cultelor apoi Leonte Ioanaş — membru în Comitetul Regional de Luptă pentru Pace, preoţii din oraşul Bîrlad, cîţiva preoţi din raionul Bîr ad şi mai mulţi delegaţi ai cultelor neoprotestante din raionul Bîrlad.

Dl. Couatu, anunţă ordinea de zi şi dă cuvîntul tov. Leonte Ioanas care vobeşte despre: „Lupta URSS. pentru asigurarea securităţii colective în Europa".

După citirea tezei se dă cuvîntul P. C. Protoiereu H. Angheluţă al Raionului Zeletin, care prezintă referatul privitor la activitatea cultului ortodox în rîndurile credincioşilor pentru menţinerea şi apărarea păcii.

Acelaşi referat este susţinut de către P. C. Protoiereu Ilie Hiastru al Raionului Panciu.

La discuţii, *P. S. Episcop Antim al Buzăului* spune că cei ce trăesc pe pămînt în lumina lui Hristos luptă cu însufleţire pentru Pace. Îşi exprimă mulţumirea că atît preoţimea din Eparhia Buzăului cît şi cea din Eparhia Romanului îşi face datoria în această mare acţiune.

Reprezentanţii de culte trebuie să lucreze cu elan urmărind cu viu interes toate problemele legate de pace. Ideia păcii pentru cei care luptă în mod sincer este o poruncă pozitivă a lui Dumnezeu.

Reînvierea miltarismului prusac este o dezonoare pentru Europa şi desigur nu se va petrece. Noi am făcut experienţa pe propria noastră piele şi ştim ce înseamnă militarism german. Vorbeşte apoi de adevăratul patriotism pe care îl propagă U. R. S. S. în opoziţie cu concepţia exploatatorilor din apus S.U.A.

care vor să ducă o viaţă de huzur în timp ce poporul se chinuie. Crede că minciuna care suflă prin presa războinică nu mai prinde, omenirea ştiind cine vrea pacea şi cine pregăteşte războiul.

Prea Sfinţitul Episcop Teofil al Romamului şi Huşilor, spune că ideia păcii are şanse de izbîndă, dovadă eşecul din Coreea, Vietnam şi eşecul C. D. E. Prea Sfinţitul Teofil spune că în sprijinul acestei afirmaţii va veni cu două aspecte luate chiar dintr-o ţară imperialistă. Ca delegat al Bisericii Ortodoxe Romîne a participat la aniversarea a 50 de ani de arhipăstorire a I. P. S. Patriarh Alexandru al III-a al Antiohiei, care a avut loc în vara aceasta la Damasc în Siria. Prea Sfinţia Sa îşi exprimă mai întîi recunoştinţa faţă de guvernul R. P. R. pentru sprijinul şi încrederea acordată delegaţiei în această călătorie şi apoi arată că s-a convins pe teren, luînd contactul cu lumea mucitorească în acea ţară, că muncitorii şi tineretul de acolo deşi trăesc într-o ţară dominată de imperialişti, sînt adepţi cinstiţi ai luptei pentru pace. De asemenea P. S. Sa s-a putut convinge din convorbirea pe care a avut-o cu Mitropolitul arabilor din S. U. A., de ecoul pe care îl au discursurile lui Molotov şi a lui Vîşinschi pentru speculanţii de la bursa neagră din America, dovedindu-se prin aceasta rolul hotărîtor pe care-l are U. R. S. S., în opinia mondială. Aceste verificări trebuie să ne întărească în cercul nostru de activitate pentru a sprijini mai departe toate năzuinţele de progres ale regimului, convinşi fiind că, contribuind la schimbarea vieţii, contribuim la întărirea lagărului Păcii.

Dl Pastor Caraman reprezentantul cultului adventist, spune că transformările venite în societatea noastră au fost primite la început cu semn de întrebare. Tot aşa se pot întreba oamenii cu privire la tratatul general European propus de U. R. S. S.

Popoarele nu vor război în nici o parte a lumii. Noi, şefii de Culte, trebuie să lămurim lumea să nu să mai gîndească în trecut şi să nu aştepte pasivi transformările ce au loc. In închiere face apel la o conlucrare paşnică şi frăţească.

P. C Protoiereu Constantin Ciopraga-Bîrlad spune că Mîntuitorul Hristos a lăsat pacea ca ultima sa dorinţă, dar războiul a adus multă asuprire şi nenorocire în lume Ca slujitori de culte noi păstorim credincioşi care sînt atenţi la tot ceea ce facem şi vorbim. De aceea cînd luăm cuvîntul în faţa lor trebuie să dovedim convingere şi dragoste faţă de problemele păcii. S-a pus capăt la două războaie sîngeroase ca rezultat a eforturilor măreţe a luptătorilor pentru pace. N-a încetat însă războiul rece care învrăjbeşte ţările şi zdruncină economiile.

Face apoi apel pentru sprijinirea campaniei de însămînţări de toamnă şi îşi ia angajamentul să activeze şi în viitor cu puteri sporite în lupta pentru pace.

P. C. Părinte Arsen Vertarbeijan, reprezentantul cultului armean, din Focşani, face o caracterizare a I. P. S. Patriarh Cheop din Armenia Sovietică care a decedat acum 4 luni în urmă.

A contribuit la războiul de apărare cu o divizie de tancuri şi a fost mare luptător pentru cauza păcii. Citează apoi din testamentul Catolicosului decedat arătînd că poporul armean şi-a căpătat independenţa şi dreptul la o viaţă omenească cu ajutorul lui Lenin şi Stalin. Armenii au gustat paharul războiului şi îl consideră criminal şi reprobabil. Lupta pentru pace a dat rezultate frumoase, însă nu suficiente faţă de mişcarea celor setoşi de sînge. De aceea e nevoie şi în viitor de munca sistematică şi neîntreruptă.

P. C. Protoiereu Bălănuţă-Focşani, spune că din aceste consfătuiri plecăm cu noi învăţăminte în munca noastră. După ce se asociază la angajamentele predecesorilor, socoate ca prilej minunat pentru popularizarea politicii de pace a URSS., Luna Prieteniei Romîno-Sovietice de la 7 octombrie — 7 noembrie, arătînd pe scurt problemele ce trebuiesc difuzate în mase şi din care se desprinde linia consecventă de apărătoare a păcii a URSS.

P. C. Pr. Jicmon, reprezentantul cultului catolic, spune că se bucură pentru faptul că ideia păcii se răspîndeşte în lume, pentru că ea este biblică. Noi slujitorii de culte sîntem predicatorii evangheliei păcii, a iubirii şi dreptăţii. Forţa morală este mai presus de cît cea a armelor. Această forţă morală trebue să o zidim în sufletul poporului. Biserica nu poate fi indiferentă faţă de problema păcii şi de aceea trebuie să formăm pe credincioşii noştri în aşa fel ca să iubească pacea şi să urască războiul.

P. C. Preot Dimitrie Petrea, Vicarul Sf. Episcopii a Romanului şi Huşilor, spune că în broşura tipărită de Comitetul Permanent de luptă pentru pace din R. P. R. intitulată: „Să îmbunătăţim munca comitetelor de luptă pentru pace" se arată că sarcina principală este informarea cetăţenilor cu probleme legate de lupta pentru pace.

Am venit la această consfătuire ca să ascultăm şi să plecăm cu noi sarcini. La 23 august am sărbătorit 10 ani de la eliberarea ţării noastre de sub jugul hitlerist şi tot odată 10 ani de eliberare a conştiinţelor noastre de groaza şi temerea de necunoscut. Eliberaţi, credincioşii noştri de această teamă de necunoscut, noi ca osîrduitori pe linia păcii avem datoria să sădim ţelurile măreţe ale luptei pentru pace.

Trebuie să ducem o luptă continuă de informare şi înţelegere a eforturilor pe care le depun oamenii păcii.

Mai vorbesc preoţii I. D. Popescu şi N. Herghelegiu, care îşi iau angajamentul că vor munci pentru apărarea şi întărirea păcii.

Dl. Constantin Couatu luînd cuvîntul în încheere spune că planul sovietic este în stare a asigura securitatea în Europa şi a rezolva problema germană şi austriacă.

Planul sovietic este îndreptat împotriva militarismului german. Occidentalii însă crează blocuri închise îndreptate contra lagărului păcii. Impotriva acestor blocuri închise se ridică masele populare. Poporul romîn se pronunţă pentru pactul de securitate

colectivă, dar primejdia războiului n-a scăzut deoarece cercurile agresive n-au renunţat la planurile lor criminale.

De aceea se cere întărirea vigilenţei maselor populare în lupta pentru pace.

Din referat s-a putut vedea că organele superioare bisericeşti se preocupă de această problemă care frămîntă întreaga omenire. De asemeni s a putut vedea că atît hotărîrile Consiliului Mondial al Păcii c`t şi a Consiliului de Minştri, au fost prelucrate de preoţi. Sarcinile ce se desprind din hotărîrea din 19-20 august 1953 au fost duse la bună îndeplinire, ca şi cele în cadrul Comitetelor de luptă pentru pace.

S-a desprins din referate colaborarea care există între preoţi şi organele de stat şi sprijinul dat de aceste organe.

Pentru aceste munci ale unor preoţi pentru încadrarea lor în mod cinstit în lupta pentru pace, Partidul şi Guvernul vine şi răsplăteşte decorînd pentru devotamentul şi sinceritatea lor, pe cei care au lucrat şi lucrează pentru binele patriei. Printre aceştia figurează şi Pr. Const. Ciopraga, Protopopul Raionului Bîrlad.

In continuare dl. Couatu spune că munca pe teren pentru schimbarea mentalităţii credincioşilor noştri nu este uşoară, de aceea crede că propunerea făcută de a se informa poporul în biserică asupra evenimentelor e bine venită şi va avea urmări efective.

Trebuie să informăm pe credincioşi despre toate problemele legate de lupta pentru pace, ducînd muncă de lămurire de la om la om şi pe grupe de case. In această privinţă pot fi de exemplu preoţi din oraşul Bîrlad care se achită conştiincios de toate sarcinile obşteşti.

Să se popularizeze succesele obţinute de forţele păcii şi politica consecventă de pace a URSS. precum şi faptul că forţele păcii cresc, iar forţele războiului scad. Trebuie de asememea să să sădească spiritul de vigilenţă şi de combativitate în rîndurile cetăţenilor şi să se popularizeze succesele industriei şi ale agriculturii noastre. Să mobilizăm cetăţenii la îndeplinirea planului de însămînţări.

Mulţumeşte apoi Prea Sfinţiţilor Episcopi care au participat la consfătuire, fiind exemple pentru ceialalţi slujitori şi tuturor celorlalţi reprezentanţi şi membri de culte care au participat şi luat cuvîntul.

P. C. Preot Jicmon dă citire unei moţiuni adresată Comitetului Permanent de luptă pentru pace a R. P. R. care este aprobată de toţi cei prezenţi.

Pr. I. Ghiţiga

CHEMAŢI LA DOMNUL

PREOTUL SEBASTIAN MIHAILESCU

In ziua de 4 octombrie a. c., în Spitalul Unificat Nr. 1 din oraşul Fălticeni, a trecut la cele veşnice Sebastian Mihailescu parohul enoriei Oniceni I din Protopopiatul Raionului Fălticeni.

Vestea încetării din viaţă a acestui bun păstor, a îndurerat profund familia sa, păstoriţii săi, fraţii întru Domnul, ca şi pe toţi cei care l-au cunoscut şi i-au apreciat rîvna de slujitor al Bisericii şi de cetăţean conştiincios al Patriei.

Născut în anul 1890 în frumoasa comună Drăguşeni, ca fiu al preotului Gheorghe Mihailesc', dînsul împreună cu fratele său Ioan, în urma pregătirii şi a studiilor făcute, au îmbrăţişat aceeaşi carieră a părintelui lor, carieră pe cît de sublimă şi măreaţă, pe atit de grea şi plină de răspundere.

In cei 64 de ani, pe care i-a hărăzit Dumnezeu să-i trăiască aici pe pămînt, defunctul a cunoscut bucuriile copilăriei fiind educat între cei şapte copii din familie în respectarea tradiţiilor creştineşti.

I-a fost dat să cunoască şi amărăciunile, greutăţile şi valurile întortocheate ale acestei vieţi. Incă de tînăr fiind, în primul război mondial a fost mobilizat ca ofiţer, calitate în care a gustat din mizeriile şi suferinţele ce le poate aduce un război, — război pe care l-a urît şi l-a reprobat pînă în ultimele clipe ale vieţii sale.

In 1921 a fost hirotonit preot pe seama bisericii din com. Hîrtop, ca după trei ani de slujire devotată, să fie transferat la cerere în parohia Oniceni I, unde cu aceeaşi credinţă şi dragoste şi-a slujit poporul pînă în clipa morţii.

Inzestrat cu alese calităţi sufleteşti, vorbitor iscusit, cîntăreţ plăcut, inimă sinceră şi deschisă pentru toţi, nu-i de mirare că părintele Sebastian, şi-a cîştigat cu prisosinţă dragostea şi stima tuturor celor ce i au cunoscut bunătatea şi nobleţa sufletului său.

El a înţeles perfect de bine că preotul este nu numai săvîrşitorul sfintelor Taine, nu numai doctorul sufletesc şi conducătorul spiritual al unei parohii, ci este şi trebuie să fie cel mai apropiat şi mai sincer prieten al poporului său.

Un astfel de păstor care şi-a identificat soarta cu credincioşii săi, a fost părintele Sebastian Mihailescu.

Cu bogata sa experienţă pastorală cîştigată în decursul celor 33 de ani de preoţie, defunctul a ştiut să-şi povăţuiască turma pe calea mîntuirii. Dar şi în cele vremelnice s-a arătat demn de toată admiraţia punînd la dispoziţia poporenilor săi din Oniceni, bunurile sale materiale (întreaga gospodărie şi circa 4 1/2 ha. teren) spre a le asigura o viaţă liniştită şi plină de prosperitate.

Faptele vorbesc de la sine. Noi nu sîntem în stare în cîteva rînduri să scoatem în evidenţă ceea ce a putut înfăptui acest slujitor dispărut pentru binele semenilor săi, pentru prestigiul Bisericii şi pentru înflorirea Patriei.

Asemenea unui stejar bătrîn dar trainic, din pădurea generaţiei de preoţi distinşi şi vrednici din Protopopiatul Raionului Fălticeni, părintele Sebastian Mihailescu, după lupta bună ce a dat o în viaţă, a fost doborît şi şi-a încrucişat mînile pe piept pentru odihnă.

Rînduiala înmormîntării s-a săvîrşit la 7 octombrie 1954 de un sobor de 5 preoţi, în frunte cu protoiereul Raionului Fălticeni Modest Grădinaru, la care a asistat un impunător număr de credincioşi.

In faţa altarului din biserica parohiei Oniceni I, după terminarea prohodului. Protopopul Raionului a rostit o cuvîntare în care a reliefat meritele defunctului, accentuînd că la mormîntul său vor străjui deacum înainte două cununi nevestejite: una împletită din regretele şi durerea celor iubiţi ai săi, iar alta împletită din recunoştinţa şi mulţumita celor pe care i-a învăţat, i-a mîngîiat şi i-a ajutat în viaţă.

Protoiereul Raionului Fălticeni
Pr. Modest Grădinaru

†

VASILE AIRINEI

In ziua de 26 septembrie 1954 a încetat din viaţă, năprasnic, cîntăreţul Airinei Vasile de la biserica Talpalari din Iaşi.

Vestea morţii sale a îndurerat profund pe toţi acei ce l-au cunoscut, pentru caracterul ales şi pentru sufletul său bun.

Născut în anul 1910 în comuna Prisacani Iaşi, dintr-o familie de ţărani muncitori şi evlavioşi, face şcoala primară în satul natal, în anii grei ai războiului din 1916-1919, după urma căruia rămîne orfan de tată.

Mama sa îl aduce după război la Iaşi, la Şcoala de Cîntăreţi Bisericeşti de pe lîngă Sf. Mitropolie, pe care o absolveşte după patru ani de studii cu menţiunea „foarte bine", făcînd în acest timp practica la biserica Talpalari.

După absolvirea şcolii este numit cîntăreţ la biserica Barnovschi, apoi la Frumoasa, la Sf. Teodor de unde în 1946 se transferă la biserica Talpalari de unde a plecat.

Vasile Airinei face din profesia de cîntăreţ un adevărat apostolat.

Inzestrat de Dumnezeu cu voce frumoasă şi plăcută, stăpîn pe tradiţionala muzică bisericească, face să răsune la strană cîntări şi răspunsuri la Sf. slujbe.

Neîntrecut gospodar şi cu dragoste sinceră pentru biserică, se îngrijea ca biserica să strălucească de curăţenie ca însăşi sufletul lui curat.

In muncile obşteşti, Airinei ducea muncă devotată şi răspundea la toate chemările. Activa intens în Comitetul de Luptă pentru Pace, în ARLUS cum şi în corurile sindicale, pentru care muncă a fost evidenţiat.

Biserica Talpalari era neîncăpătoare în ziua de 28 septembrie cînd un sobor de P. C. Preoţi în frunte cu Pr. Ştefan Gheorghiu săvîrşeau slujba prohodului, răspunsurile fiind date de corul cîntăreţilor. In cuvinte duioase au arătat activitatea profesională a lui Vasile Airinei, preotul paroh Vasile Chirica, dl. Ioan Zamfirescu, secretarul Sf. Mitropolii şi dl. Constantin Dimi-

triu cîntăreţ pensionar, după care s-a făcut înhumarea la cimitirul Eternitatea.

In urma dispariţiei sale premature rămîne o soţie îndurerată, un gol în sufletul tuturor celor ce l-au cunoscut şi un mare gol la strana bisericii Talpalari unde a servit cu devotament pînă la sfîrşitul vieţii sale.

Dumnezeu să-l odihnească în pace cu aleşii săi.

Cîntăreţ Neculai Dascălu
Biserica Patruzeci Sfinţi Iaşi

Tipografia Centrului Mitropolitan — Mănăstirea Neamţu
Raionul Tîrgu-Neamţ — Regiunea Bacău

Anul XXX
Serie nouă

Decembrie 1954
No. 12

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

PENTRU PREOŢI:

„Să ascultăm dar în totul „îndemnul Celui ce S-a năs- „cut în ieslea din Vifleem care „prin gura apostolului Său ne „porunceşte: „Cel ce voieşte „să iubească viaţa şi să vază „zile bune..... să caute pa- „cea şi s-o urmeze".

(I Petru III, 10-11)

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA :
CONSILIUL EPARHIAL AL MITROPOLIEI MOLDOVEI ŞI SUCEVEI
IAŞI. — STRADA ŞTEFAN CEL MARE, Nr. 46.

Cd. 69 tem. 14-02-55

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

CUPRINSUL

Pastorale, Predici, Articole

† Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei . . .	Pastorala pentru Crăciunul anului 1954
† Teofil, Episcopul Romanului şi Huşilor	Pastorala pentru Crăciunul anului 1954
Pr. Prof. Ene Braniște .	Despre pregătirea preotului pentru slujirea Sfintei Liturghii.
Pr. Ioan Puiu	Predică la Sf. Nicolae
Magistrand Pr. M. Ciobanu .	Atitudinea Mîntuitorului faţă de săraci în Evanghelia după Sf. Luca

Acţiuni pentru apărarea şi întărirea păcii

Pentru apărarea activă a păcii şi securităţii în Europa, conferinţa de la Moscova; Mesajul Bisericii Ortodoxe Ruse pentru Pace; Duşmanii păcii trebuie înfrînţi († Sebastian, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei); Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm; Darea de seamă publică a delegaţiei poporului romîn care a participat la sesiunea de la Stockholm. (Redacţia).

Note culturale, Recenzii

Centenarul morţii lui Anton Pann (P. S.); Anton Pann clasic al muzicii bisericeşti psaltice (Ierod. Dionisie Marin); Valea Fierului de Dragoş Vicol (Pr. Sc. P.); Legiuirile Bisericii Ortodoxe Romîne sub Inalt Prea Sfinţitul Justinian 1948-1953 (Pr. N. Donos); Viaţa lui Ştefan cel Mare de M. Sadoveanu (Pr. I. Popa).

ANUL XXX
Serie nouă

DECEMBRIE 1954
Nr. 12

MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

ORGAN OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
ŞI EPISCOPIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

SEBASTIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL IAŞILOR ŞI MITROPOLIT
AL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI

iubitului nostru Cler, Cinului Monahal şi credincioşilor Noştri, Har, milă şi pace de la Dumnezeu Tatăl nostru şi de la Domnul Iisus Hristos, iar de la Noi arhierească binecuvîntare

„Şi cei din întuneric şi din umbră am aflat adevărul, că din Fecioară s-a născut Domnul".
(Din Svetilna de la Crăciun).

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

BUNUL DUMNEZEU din părinteasca Sa purtare de grijă pentru noi, ca şi din dragostea pe care pururea o are pentru neamul omenesc, ne-a ajutat ca iarăşi să ajungem a prăznui Naşterea Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, această Sărbătoare veche, care a încălzit sufletele atîtor generaţii de creştini, cu darurile ce ne aduce an de an şi cu bucuriile legate de Crăciun şi care Sărbătoare totuşi, de fiecare dată, ni se pare nouă şi cu atîta nerăbdare aşteptată de toată creştinătatea din lume.

Aşa este acum şi aşa va fi pînă la sfîrşitul veacurilor, căci cu venirea în lume a Mîntuitorului nostru Iisus

Hristos lumea de dinaintea Sa a luat o altă înfăţişare. Frica şi groaza de pedeapsa aspră, dar fără prea multă judecată, a fost înlocuită cu legea dragostei, pe care Domnul a adus-o în lume cu Naşterea Sa cea Dumnezeiască şi a înveşnicit-o cînd a spus sfinţilor Săi Apostoli: „*poruncă nouă dau vouă, să vă iubiţi unii pe alţii, aşa cum şi Eu V-am iubit, ca din aceasta să cunoască lumea că ai Mei învăţăcei sînteţi şi veţi avea dragoste între voi*“ (Ioan XIII, 34, 35).

O sărbătoare ca aceasta înveseleşte şi umple de bucurie sufletele tuturor credincioşilor, fie ei tineri zburdalnici sau bătrîni încărunţiţi de povara anilor. Părinţii din bună vreme pregătesc daruri frumoase, îmbrăcăminte, ghete, jucării şi diferite cărţi cu chipuri pentru cei mici, care aşteaptă cu multă nerăbdare Crăciunul. De Naşterea Domnului se bucură şi cerul şi pămîntul. Cu acest prilej corul îngerilor cîntă: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pre pămînt pace între oameni bună voire*“ (Luca II, 14). Cu aceste cuvinte au întîmpinat îngerii pe Fiul lui Dumnezeu întrupat, atunci cînd S-a născut în ieslea din Vifleemul Iudeii. Aşa a slavoslovit cerul în clipa aceasta de mare bucurie şi pentru cer şi pentru pămînt. Aşa a fost salutat atunci de îngeri şi de atunci încoace — aproape de 2000 de ani — şi de oameni. Acela, pe care marele prooroc Isaia, zis şi „*evanghelistul vechiului testament*“, l-a numit „*Domn al păcii*“. De atunci şi pînă în ziua de astăzi ziua Naşterii Domnului în chip de prunc, este, pentru întreaga creştinătate, prilej de negrăită bucurie duhovnicească şi de nespusă mîngîiere. Se bucură în această zi creştinul, pentru că vede cu ochii sufletului său mîntuirea sa. Se bucură maicile, care văd în pruncul Iisus înfăşat în iesle, pe ocrotitorul şi sprijinitorul copilaşilor lor. Se bucură copiii, care dau glas bucuriei lor prin nevinovate şi drăgălaşe colinzi. Şi-n adevăr această bucurie obştească este întru totul îndreptăţită, căci fără întruparea Fiului lui Dumnezeu, fără ivirea Lui ca prunc gingaş în ieslea din Vifleem, fără venirea în lume a acestei lumini dumnezeieşti, lumea nu ar fi cunoscut adevărul credinţei mîntuitoare. Numai datorită lui Dumnezeu Tatăl, care, „*aşa a iubit lumea încît şi pre unul născut Fiul Său L-a dat*

răscumpărare pentru noi“ (Ioan III, 16), am ajuns noi în această stare de fericire şi împăcare cu Ziditorul nostru Dumnezeu, de care prin păcatul strămoşesc săvîrşit în rai de cei dintîi oameni, ne-am despărţit şi cu care ne-am învrăjbit. Venind Mîntuitorul în lume la timpul şi în felul cum a fost prezis de prooroci ne-a adus „*lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume*“, ne-a dat tuturor putinţa să ne izbăvim de vechiul blestem strămoşesc, să putem din nou dobîndi raiul şi să ne facem şi noi, într-un anume înţeles, fii ai lui Dumnezeu.

De aceea strălucita Sărbătoare a Naşterii dumnezeiescului prunc Iisus este pricină puternică de bucurie şi veselie.

Aşa se explică şi tradiţionalele datini frumoase ale poporului romîn, legate de această Sărbătoare, păstrate cu scumpătate şi neştirbite din generaţie în generaţie, chiar din epoca formării poporului nostru şi ca puternice mijloace de a-l chema pe Domnul în sufletele credincioşilor.

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

Am văzut cum şi-au arătat bucuria îngerii din cer la Naşterea Fiului lui Dumnezeu cu imnul de slavă: „*pre pămînt pace, între oameni bunăvoire*“ (Luca II, 14). Dreptcredincioşii de pe pămînt alături de îngerii din ceruri, încă au luat parte la bucuria Naşterii Domnului, prin frumoasele cîntări bisericeşti, care — în această sfîntă zi — ne înalţă sufletele către pruncul nou născut în Vifleem. In adevăr tălmăcirile făcute de Sfinţii Părinţi ai Bisericii, la aceste dumnezeieşti cîntări de la Crăciun, îţi îndulcesc sufletul, îţi înnobilează inima, te fac mai bun, mai iertător, mai plin de dragoste şi de milă, te ridică de pre pămînt la cer, şi te fac să crezi şi să mărturiseşti că Hristos, cel născut din Fecioara, este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu. Vă vom arăta numai cîteva părţi din aceste prea frumoase cîntări bisericeşti, pe care voi le cunoaşteţi de la Sfînta Biserică şi care de aproape douăzeci de veacuri, au condus creştinătatea spre Hris-

tos, spre mîntuire : „*Şi cei din întuneric şi din umbră am aflat adevărul că din Fecioară S-a născut Domnul*“.

In alt loc : „*Astăzi toate se umplu de bucurie, Hristos născîndu-Să din Fecioară*“.

Sau : „*Domnul Iisus născîndu-Se din curata Fecioară, s-au luminat toate*“.

Sau : „*Cerul şi pămîntul s-au împreunat astăzi născîndu-Se Hristos*“.

Cîte asemenea prea frumoase laude pentru pruncul Iisus şi prea curata Sa maică nu v-am putea arăta din Sfintele cărţi bisericeşti.

Apoi, în ajunul Crăciunului, în zori de zi, se aud paşi străini scuturîndu-şi de prag zăpada şi un glas blînd, de altfel cunoscut de voi, pătrunde în casă, slavoslovind imnul bucuriei mult aşteptate : „*Naşterea Ta Hristoase Dumnezeul nostru răsărit-a lumii lumina cunoştinţei. Că întru dînsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învăţat să se închine Ţie, soarelui dreptăţii şi să Te cunoască pre Tine, Răsăritul cel de sus, Doamne mărire Ţie*“.

Este glasul preotului vostru, care în misiunea sa de propovăduitor al Evangheliei, cu sfînta icoană în mînă, cîntînd troparul Naşterii, vă aduce vestea întrupării mai pre sus de fire a Domnului Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Prin venirea preotului la voi acasă în această sfîntă zi drumul vestirii Naşterii Domnului s-a deschis şi iată alţi crainici iubiţi trec pe la casele voastre cu colinda. De astă dată sînt copiii voştri, ai vecinilor, sau rudelor voastre, care — cu colinzile lor — slăvesc Naşterea Domnului, grăbindu-se a se închina şi ei, cu sufletele lor curate, Celui ce S-a născut în ieslea din Vifleem.

O ce veste minunată
In Vifleem ni s=arată
Astăzi S=a născut
Cel făr de=început...
Cum au spus proorocii...
Alţii: Trei păstori se întîlniră
Si aşa se sfătuiră
. . . . . .

Şi să facem o cunună
S=o=mpletim cu voie bună
Şi s=o ducem lui Hristos
Să ne fie de folos
Raza soarelui floarea soarelui.

Şi cîte asemenea colinzi nu se aud prin satele şi oraşele noastre în seara de Crăciun, toate izvorîte din evlavia şi sufletul bun şi creştinesc al credincioşilor noştri, începînd cu păstorii din jurul Vifleemului şi cei trei crai de la răsărit pînă în ziua de astăzi.

Inălţaţi cu sufletele noastre de aceste colinzi, care vestesc pre *„cel făr-de-nceput, cum au spus proorocii“* pare că ne vine tuturora să cîntăm, fără să vrem: *„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pre pămînt pace între oameni bunăvoire“*.

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

Din tot ce v-am spus pînă acum se desprinde un lucru şi anume:

Vă îndemn deci ca toţi ca unul să vă puneţi în slujba păcii, alături de toate popoarele iubitoare de pace din lume, în aşa fel ca iubitori şi lucrători ai păcii fiind *„orice lucraţi, lucraţi din toată inima, ca pentru Domnul“* (Col. III, 23). Daţi ascultare cuvenită conducătorilor ţării noastre iubite, căci ei veghează la bunăstarea noastră şi la apărarea păcii. Ingrijiţi-vă vitele de muncă şi lucraţi pămîntul la vreme, căci prin aceasta vă asiguraţi mulţumirea în căminele voastre şi sporiţi şi economia naţională. Nu rămîneţi în coadă cu împlinirea obligaţiunilor voastre către ţară, căci aşa se cuvine bunilor cetăţeni.

Să ascultăm iar în totul îndemnul Celui ce S-a născut în ieslea din Vifleem care prin gura apostolului Său ne porunceşte: *„Cel ce voieşte să iubească viaţa şi să vază zile bune..., să caute Pacea şi s-o urmeze“* (I Petru III, 10-11).

La acest praznic luminat să nu uitaţi nici de îndemnul apostolului Pavel că: *„pre dătătorul de bună voie iubeşte Dumnezeu“* (II Cor. IX, 7).

Şi voi iubiţii mei Preoţi să fiţi pildă bună cu viaţa voastră familiară şi cetăţenească, ca păstoriţii voştri să aibă după cine se orienta: „*Să nu caute nimeni numai ale sale, ci fiecare şi de ale altora*“ (Filip. II, 4).

Cinul monahal, în care avem bună nădejde, încă va sta în slujba PĂCII şi a iubiţilor noştri credincioşi.

Tuturor fiilor noştri sufleteşti, cler şi credincioşi, le dorim cu prilejul Naşterii Domnului, Anul Nou şi Boteaza: sănătate şi belşug, ca pătrunşi de iubirea creştină să fim orînduitori şi făcători ai Păcii după cuvîntul Mîntuitorului.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfîntului Duh, să fie cu voi cu toţi.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor

† *SEBASTIAN*

TEOFIL,

DIN MILA LUI DUMNEZEU
EPISCOP AL EPARHIEI ROMANULUI ŞI HUŞILOR

Iubitului cler şi popor dreptcredincios, Har şi pace de la Dumnezeu Tatăl nostru şi de la Domnul Iisus Hristos.

„Că unde sînt doi sau trei adunaţi întru numele Meu, acolo sînt şi eu în mijlocul lor".

(Matei XVIII, 20)

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

Să lăudăm pe Dumnezeu cu recunoştinţă pentru că ne-a învrednicit să prăznuim şi în acest an slăvita naştere ca om al Fiului Său prea iubit.

Să urmăm chemarea sfintei Biserici — maica noastră — care ne îndeamnă cu glas melodios: „Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos. Mîntueşte-ne pe noi Fiul lui Dumnezeu, cel ce Te-ai născut din Fecioară, pe cei cei ce-ţi cîntăm ţie Aliluia".

Să ne plecăm cu sufletul şi să ne închinăm în faţa lui Hristos care este prezent în mijlocul nostru — aici în Biserică — tot atît de adevărat pe cît a fost odinioară în peştera din Bethleem. Nu pot să fie deşerte făgaduinţele lui în această privinţă: „*Că unde sînt doi sau trei adunaţi întru numele Meu, acolo sînt şi eu în mijlocul lor*" (Matei XVIII, 20).

Doi sau trei creştini pot să reprezinte Biserica întreagă. Dar ce este Biserica în primul ei înţeles? Este societatea creştinilor, este gruparea celor ce cred în Hristos. O grupare mică formează o biserică locală particulară. Gruparea creştinilor dintr-o ţară formează o biserică naţională. Totalitatea creştinilor alcătuesc Bise-

rica universală, marea Biserică creştină, al cărei cap este Hristos cel viu şi biruitor în vecii vecilor. Biruitor asupra morţii, asupra păcatului, asupra iadului.

Biserica este trupul, Hristos este capul acestui trup. „Toate le-a supus Dumnezeu sub picioarele lui Hristos şi l-a dat mai presus de toate cap al Bisericii care este trupul lui şi plinirea celui ce plineşte toate în toţi“ (Efeseni I, 22-23).

Din clipa în care cîţiva creştini se întrunesc cu scopul de a slăvi numele lui Iisus, de a învăţa legea Lui, de a chema milostivirea Lui, din clipa aceea ei au dreptul la cîştigul promis, la un cîştig nemăsurat de mare, au drept la întîlnirea cu Mîntuitorul care apare în mijlocul lor precum a spus: „*acolo sînt şi Eu în mijlocul lor*“.

In orice epocă şi în orice loc Mîntuitorul e prezent între ucenicii Săi. Ce mare dar! Ce fericită situaţie! Şi totuşi nimic mai firesc de cît această legătură dintre cap şi trup. Creştinii sînt trupul lui Hristos. Hristos este capul acestui trup. Poate oare capul viu să fie despărţit de trup? De sigur că nu! Unde este trupul acolo este şi capul. Pe noi ca şi pe Corinteni, Pavel Apostolul ne asigură: „Voi toţi la un loc sînteţi trupul lui Hristos, iar fiecare în parte sînteţi mădulare ale acelui trup“ (I Cor. XII, 27).

Cumpănind pe îndelete aceste învăţături sporeşte simţitor credinţa noastră, că Hristos se găseşte în mijlocul nostru, ori mai bine zis noi ne găsim în mijlocul Lui. Dar să nu ne oprim aici. Să pătrundem şi alte descoperiri cereşti. Hotărît lucru că sfîntul Pavel nu i-a amăgit pe ascultătorii săi din Atena cînd le-a spus că „Dumnezeu nu este departe de fiecare dintre noi. *Căci în El avem viaţa, în el ne mişcăm şi sîntem*“ (Fapt. XVII, 28).

Cînd Dumnezeu nu este departe de nici una din făpturile Lui, cum ar putea fi departe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, de credincioşii Săi? Făcîndu-se om asemenea nouă întru toate, afară de păcat. Fiul cel ceresc nu şi-a pierdut dumnezeirea Sa. Intrupîndu-se, n-a scăzut întru nimic divinitatea Cuvîntului. El a rămas Dumnezeu deopotrivă cu Tatăl. A rămas întru toate egal cu Pă-

rintele ceresc. El însuşi — Iisus — a declarat-o aceasta cînd a strigat: „Eu şi Tatăl una sîntem“ (Ioan X, 30).

Luminat de Sf. Duh, sf. Pavel adevereşte şi el acest lucru cînd scrie despre Hristos: „*Căci în El locueşte trupeşte toată plinătatea Dumnezeirii*“ (Coloseni II, 9).

Repetînd în faţa creştinilor adevărul vestit atenienilor, Pavel, va fi spus cu însufleţirea lui obişnuită: „Voi în Hristos aveţi viaţa, în El vă mişcaţi şi sînteţi“. Cu atît mai vîrtos că toţi creştinii sînt copiii lui Dumnezeu prin credinţa lor în Cuvîntul făcut trup, Dumnezeu Cuvîntul „a venit la ai Săi şi ai Săi nu l-au primit. Dar tuturor celor ce l-au primit adică celor ce cred în numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu, născuţi nu din sînge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu“, (Ioan I, 11-13).

Înălţarea la ceruri şi şederea de a dreapta Tatălui, nu l-au depărtat pe Hristos de tărîmul pămîntesc şi nu l-a despărţit pe Fiul lui Dumnezeu de oamenii ce L-au primit, au crezut întru numele Lui şi au devenit copiii lui Dumnezeu. Ridicîndu-se în slavă, ne-a lipsit de vederea omenirii Sale, dar nu ne-a lipsit de prezenţa dumnezeirii Sale. In cer şi pe pămînt Hristos este pururea de faţă, fiindcă nici cerul şi pămîntul la o laltă nu-L poate încăpea, nu-L poate cuprinde.

Vorbindu-ne ca un Dumnezeu, Hristos s-a angajat solemn să nu ne părăsească; mai bine zis a făgăduit să facă simţită prezenţa Sa în toate epocile şi în toate locurile: „Nu vă voi lăsa orfani, Mă voi întoarce la voi. Chiar atunci cînd lumea nu Mă va mai vedea, voi Mă veţi vedea; pentru că eu trăiesc şi veţi trăi şi voi. In ziua aceea veţi cunoaşte că Eu sînt în Tatăl Meu, că voi sînteţi în Mine şi că Eu sînt în voi“ (Ioan XIV, 18-20).

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Iată cîteva din temeiurile pe care se reazămă în conştiinţa creştinească Iisus, cu duhul Lui făcător de viaţă, (I Cor. XV, 45) depăşeşte vremurile şi distanţele şi umple toate depărtările. Nici întinderea locurilor, nici şirul lung al veacurilor, nici mulţimea oamenilor, nu pot

împiedeca privirea lui Hristos să se aşeze peste noi toţi. Ea este destul de largă ca să ne învăluească şi destul de ascuţită ca să ne pătrundă. Răzimaţi de aceste adevăruri, noi sîntem deplin încredinţaţi că Mîntuitorul nostru încă pe cînd era drumeţ pe pămînt, ne-a văzut dinainte venind de la nefiinţă spre fiinţă. Prin tot ce a rostit ni s-a adresat mie şi ţie, frate, şi lui şi nouă tuturor. Tot ce a săvîrşit atunci s-a îndeplinit şi pentru noi cei de astăzi. El m-a iubit şi s-a jertfit şi pentru mine. Se gîndea la mine în zbuciumul şi în agonia Sa. Jertfindu-se pe cruce, a sîngerat şi pentru mine. Dinainte cu multe veacuri m-a ales şi m-a îndrăgit. M-a cunoscut pe mine şi pe fiecare dintre noi. Ne-a chemat pe nume. Nu mai puţin, cînd firea Lui omenească petrece în cer, Iisus ne urmăreşte şi ne mîntueşte. Privirea Lui a tot văzătoare nu ne pierde din vedere. Ea ne păzeşte şi ne atinge.

Hristos Fiul lui Dumnezeu a făcut parte din veacul Său şi din toate veacurile. El a fost actual în timpul Său şi în toate timpurile. Scumpe îi sînt deopotrivă neamul Lui şi toate neamurile. Milă îi este de poporul Lui ca şi de toate popoarele. Milă îi este de omul singuratec ca şi de mulţimea noroadelor. El se apropie de-a dreptul de mine şi mă cheamă să-L urmez. El stă chiar în faţa mea şi mă aşteaptă, El bate la poarta sufletului meu şi cere intrare. „*Iată Eu stau la uşă şi bat. Dacă aude cineva glasul Meu şi deschide uşa, voi intra la el, voi cina cu el şi el cu Mine*“ (Apocalips III, 20).

Respins fiind, El nu mă părăseşte, ci mă urmăreşte pe drumul rătăcirilor mele ca şi pe Saul pe drumul Damascului. In faţa lui Hristos, timpul nu-i hotarnic. Distanţele nu-L stingheresc. Pe El vremea nu-L îmbătrîneşte. „*Iisus Hristos — ieri şi azi şi în veci — este acelaşi*“ (Ev. XIII, 8).

IUBIŢII MEI FII SUFLETEŞTI,

Să luăm aminte la ceea ce se desprinde pentru noi, pentru viaţa noastră de toate zilele, din adevărul pe

care l-am vădit în calea de pînă aici. Hristos Iisus este aproape de noi, viază lîngă noi.

El ne iubeşte nespus de mult şi vrea să ne ajute.

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Mult zbucium şi încordare domneşte astăzi în tabăra celor ce pregătesc un nou măcel, o nouă încălcare între neamurile lumii. Sforţările lagărului păcii ţintesc la înlăturarea primejdiei unui nou război. Numărul iubitorilor de pace a sporit considerabil în anul care apune. Succesele luptătorilor pentru pace sînt mari şi binecunoscute. Totuşi izbînzile dobîndite nu permit să ne culcăm pe laurii victoriei. Rugăciunile noastre pentru înfrăţire şi bunăvoire între popoare trebuesc înteţite. Odată cu rugăciunea să sporească între noi şi munca pentru pace. Nu ne este îngăduit nouă creştinilor să despărţim munca de rugăciune. Ele sînt cele două aripi pe care ne înălţăm spre fericirea cerească şi pămînteasca. Barca vieţii noastre înaintează spre mîntuire şi spre pace numai dacă vîslim cu amîndouă vîslele, numai dacă mînuim cu sîrguinţă şi muncă alături de rugăciune.

Praznicul sfînt al Naşterii Domnului să fie pentru noi toţi un nou imbold de trudă pentru sfînta cauză a întronării păcii în lume. Sărbătoarea Crăciunului rămîne pentru totdeauna marea sărbătoare a păcii. Sub bolta înstelată a cerului, deasupra peşterii din Bethleem cohortele îngerilor au anunţat solia cerului care vrea „Slavă lui Dumnezeu întru cele de sus şi pace pe pămînt, între oameni bunăvoire“ (Luca II, 14).

Făcătorul cerului şi al pămîntului vrea pentru Sine slavă, iar pentru oameni pace. Pentru Cel de sus mărire, pentru cei de jos bunăvoire.

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Praznicul Naşterii Domnului este ziua cea mai indicată ca să vă rugaţi dimpreună cu slujitorul Domnului „pentru pacea a toată lumea, pentru vremuri cu pace — pentru pace şi buna aşezarea întregii lumi“.

Acum mai mult ca oricînd veţi suspina alături de preotul liturghisitor: „nu ne lăsa pe noi ce nădăjduim întru Tine. Pacea lumii Tale, dărueşte, Bisericilor Tale, preoţilor şi cîrmuitorilor noştri şi la tot poporul Tău". Că tu eşti împăratul păcii şi Mîntuitorul sufletelor noastre, şi Ţie slavă înălţăm: Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor, AMIN.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor şi către Domnul rugător.

† *TEOFIL Episcop*

DESPRE PREGĂTIREA PREOTULUI PENTRU SLUJBA SFINTEI LITURGHII

In timpul slujirii Sfintei Liturghii, preotul slujitor vine în nemijlocită atingere cu însuşi Sfîntul Trup şi Sînge al Domnului pe care el îl sfinţeşte cu puterea Sfîntului Duh, îl poartă în mîni sau îl împarte credincioşilor. Este de la sine înţeles că, la o astfel de tainică şi înfricoşată întîlnire a omului cu Hristos Dumnezeu, preotul nu se poate înfăţişa oricum ar fi.

Cu atît mai mult nu ne putem înfăţişa înaintea lui Dumnezeu fără cuvenita „haină de nuntă" (Matei XXII, 11-12), pe care trebue să o îmbrace tot cel ce e poftit la ospăţul Stăpînului. Şi iacă pravila bisericească impune chiar credincioşilor de rînd o riguroasă şi îndelungată pregătire trupească şi sufletească atunci cînd vor să se împărtăşească cu Sfintele Taine, cu atît mai mult se pretinde slujitorilor de cele Sfinte o asemenea pregătire.

De fapt, toată viaţa preotului ar trebui să fie o necurmată pregătire şi mulţumire pentru Sfînta Liturghie, a căreea săvîrşire constitue cea mai înaltă vrednicie cu care Dumnezeu a cinstit pe oameni şi pe care nici îngerii din ceruri n-o pot săvîrşi. Dar, pe lîngă sfinţenia sau curăţia morală ireproşabilă, prin care preotul trebuie să se distingă de restul credincioşilor în viaţa lui de toate zilele şi pe care am putea-o numi *pregătire îndelungată sau permanentă,* adică de o purificare deosebită, expresă, ori de cîte ori trebuie să slujească Sfînta Liturghie.

In ce constă în esenţă această pregătire, ne-o spun, pe scurt instrucţiunile de tipic tipărite în Liturghier, în fruntea rînduielii Proscomidiei: „avînd să săvîrşească

dumnezeeasca Liturghie, preotul dator este să se fi mărturisit şi împăcat cu toţi, să nu aibă supărare cu nimeni, să-şi păzească inima de gînduri rele pe cît va putea, să se înfrîneze de cu seara, să privegheze pînă la vremea Sfintei Litughii şi să-şi citească cele rînduite de sfintele Canoane..." (Sfintele şi Dumnezeeştile Liturghii... Buc. 1937, p. 89).

Operaţia de purificare personală a preotului, premergătoare slujbei, a fost însă reglementată mai amănunţit şi oarecum codificată în acele norme precise, formulate la începutul *Povăţuirilor* din Liturghier, care nu prezintă altceva de cît sistematizarea unor sfaturi, îndrumări, canoane, şi hotărîri patristice, sinodale şi chiriarhale mai vechi, sau a unei îndelungate experienţe în această materie. Aceste *Povăţuiri* precizează de la început că pregătirea impusă preotului, este îndoită: trupească şi sufletească: „Pentru slujirea dumnezeeştei Liturghii (preotul) dator este a fi curat, precum sufletul, aşa şi cu trupul..." (ibidem p. 356).

Să vedem mai în de aproape condiţiile de ordin fizic şi moral, pe care trebuie să le îndeplinească preotul care vrea să slujească, precum şi împedimentele care îl pot face inapt pentru săvîrşirea Sfintei Liturghii, aşa cum le găsim expuse în deosebi în primul paragraf al *Povăţuirilor* amintite.

1. — *Impedimentele :* Astfel, preotul nu poate săvîrşi Sfînta Liturghie dacă se află sub blestem, dacă e afurisit de arhiereu sau e oprit în chip expres de către autoritatea bisericească (prin caterisire sau numai prin oprire temporară), precum şi dacă a săvîrşit vreun păcat de moarte. „Cel ce va fi vinovat în greşeli pe care părinţii le-au arătat că opresc de la Sfînta Liturghie, să se păzească de a sluji. Că cel ce nu face Sfînta Liturghie după aşezămîntul Părinţilor, împotriva sa lucrează şi vinovat va fi Tainelor lui Hristos; că de este vinovat cel care se împărtăşeşte cu nevrednicie, cu atît mai vîrtos va fi cel ce slujeşte (cu nevrednicie"), zice Simion, Arhiepiscopul Tesalonicului *(despre preoţie în trad. rom. cu titlul Tractat asupra tuturor dogmelor credinţei ortodoxe...* tip. de T. Teodorescu, Buc. 1866, pag. 364).

II. — *Pregătirea sufletească.* — (Morală).

1. — Conform poruncii Mîntuitorului, care spune: „De-ţi aduci darul tău la altar şi acolo îţi aduci aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă acolo darul tău înaintea altarului şi mergi mai întîi de te împacă cu fratele tău şi atunci venind, adu darul tău“ (Mat. V, 23); cea dintîi dorinţă de ordin sufletesc pentru cel ce se pregăteşte de slujbă este *pacea inimii*. Precum spune Sfîntul Ioan Evanghelistul, „Dumnezeu este iubire“ (I Ioan IV, 16) şi cei ce îi slujesc nu se pot apropia de El decît tot prin iubire, iar nu cu sufletul încărcat de vrăjmăşie, pizmă şi răutate. Vechile Molitfelnice prevedeau chiar canonisire pentru preotul care ar călca această condiţie: „Preotul de va sluji cu vrajbă asupra cuiva, să fie oprit de la Sfînta Liturghie 60 de zile“ (Molitfelnic bogat, Buc. 1832, p. 479).

In cazul că preotul are pe conştiinţă vreun păcat mai mare, el nu trebuie să liturghisească pînă ce nu se va mărturisi la duhovnicul său şi nu va lua canon şi dezlegare de la acesta. (Vezi povăţuirile din Liturghier, ed. cit. p. 351). Mărturisirea Preoţilor înainte de Liturghie este deci obligatorie în astfel de cazuri. De atfel, chiar cînd preotul nu-şi simte conştiinţa împovorată de păcate mai grave, i se recomandă spovedanie din cînd în cînd (mai ales în timpul postului Paştelor), în faţa părintelui său duhovnic (arhiereu, un preot sau călugăr mai bătrîn). Sînt şi preoţi conştiincioşi, care se spovedesc foarte des, dacă nu chiar înainte de fiecare Sfîntă Liturghie. Cum că spovedania este necesară nu numai pentru credincioşii de rînd ci şi pentru preoţi, o spune lămurit mai ales, Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului: „Toţi trebuie să ne pocăim şi mireni şi călugări şi preoţi şi arhierei şi nici unul să nu se depărteze de la pocăinţă, pentru că toţi am greşit şi greşim, şi sîntem datori să ne pocăim... Iar cum că spovedania sau pocăinţa e trebuincioasă şi pentru preoţi ca şi pentru călugări şi mireni, chiar Apostolul mărturiseşte, zicînd: „*Mărturisiţi-vă păcatele unul altuia şi vă rugaţi unul pentru altul, ca să vă tămăduiţi*“ (Iacov V, 16). *Despre pocăinţă*, cap. 252, trad. rom. cit. p. 166-167. — Compară şi *Invăţătura pentru spovedanie* (din Molitfelnic). Iar de altă parte acelaşi mare ierarh ortodox sfătueşte atît pe preo-

ţii de mir cît şi pe cei din clerul monahal, care au a sluji Liturghie, ca „pururea să se ispovedească... Şi mai vîrtos preoţilor le este de trebuinţă aceasta, fiindcă se apropie pururea de Dumnezeu cel ce ştie toate şi numai prin pocăinţă dă iertare...“ *(Despre preoţie,* trad. rom. cit. pag. 355 comp. şi *Carte folositoare de suflet,* Buc. 1898, p. 183).

Preotul e dator să-şi mărturisească îndeosebi păcatele şi neglijenţele comise în exerciţiul funcţiunii lui de liturghisitor, spunîndu-le arhiereului, căci păcatele de acest fel sînt specifice misiunii preoţeşti şi ele trebuiesc canonisite numai de arhiereu (vezi Simeon al Tesalonicului, Despre Sfîntul Maslu, cap. 293, trad. rom. cit p. 190). Povăţuirile din Liturghier prescriu preotului obligaţia de a se spovedi duhovnicului său, înainte de slujire nu numai în cazul că s-a făcut vinovat de vreunul din. cele şapte păcate de moarte (trufia, iubirea de argint, desfrînarea, mînia, lăcomia, zavistia şi trîndăvia la faptele cele bune), ci şi ori de cîte ori îşi simte cugetul încărcat cu păcate mai mici, care l-ar putea împiedeca de a sluji cu vrednicie, de exemplu atunci cînd a fost ispitit noaptea în vis din vina lui, (adică din pricina vorbelor sau a gîndurilor necurate de cu seară, a mîncării şi a băuturii peste măsură, a prelungirii somnului, etc. (vezi Liturghierul, ed. cit. pag. 364, 366: „Unul ca acela nici de cum să nu îndrăznească a liturghisi pînă ce nu se va mărturisi la părintele său cel duhovnicesc şi de la dînsul va lua canon şi dezlegare“).

2. — A doua condiţie de ordin sufletesc pe care trebuie s-o îndeplinească preotul liturghisitor înainte de slujbă, este citirea Pravilei de rugăciuni. Aceasta constă mai intîi din cele şapte Laude sau slujbe ale serviciului liturgic zilnic, care preced Liturghia (începînd cu Vecernia) şi pe care orice slujitor al altarului ar trebui să le săvîrşească ori de cîte ori are de oficiat Sfînta Liturghie, aşa cum de fapt se întîmplă la mănăstiri sau la catedralele episcopale. La bisericile de mir, unde de obicei preotul nu face în biserică de cît Utrenia (uneori cu Miezonoptica) şi cel mult Vecernia, el este obligat să le citească cel puţin singur pe toate, de cu seara, sau la vremea rînduită pentru fiecare.

Pe lîngă cele şapte Laude, se adaugă şi alte slujbe de devoţie sau pietate personală, din Ceaslov, prescrise chiar pentru laici, înainte de împărtăşire, ca de ex.: Canonul Ingerului păzitor, Acatistul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu sau al Mîntuitorului, dar mai presus de toate, *Rînduiala Sfintei Impărtăşanii* care se găseşte atît în Liturghier cît şi în Ceaslov. Aceasta este compusă din două părţi: una înainte de împărtăşire, alcătuită din canonul împărtăşirii şi din 12 rugăciuni pregătitoare, şi alta după împărtăşire şi anume rugăciunile de mulţumire de după împărtăşire. Din prima parte se citeşte de regulă, de cu seară, canonul urmat de Rugăciunile Pavecerniţei, iar restul (adică rugăciunile de pregătire) se citeşte dimineaţa înainte de slujbă.

Indeplinirea pravilei acesteea de rugăciuni pregătitoare pentru Sfînta Liturghie şi mai ales pentru împărtăşire nu trebuie să se reducă însă la o simplă recitare seacă şi mecanică a unei obligaţiuni profesionale, ci să fie un prilej de profundă meditaţie şi de înălţare a gîndului nostru la Mîntuitorul şi la patimile Lui, precum şi la toate momentele din istoria sfîntă pe care aceste slujbe le amintesc şi le simbolizează. Iată ce citim în această privinţă în Povăţuirile din Liturghier: „Spre vrednica slujire, mai înainte gătindu-se slujitorul altarului, dator este, după rînduiala Bisericii, să săvîrşească seara Vecernia, la care, cu cucernicie să gîndească în sine, cu umilinţă să cugete, cum Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, după Mîntuitoarele Sale Patimi, Vineri seara, pe Cruce, pentru păcatele noastre S-a răstignit...

Sfîrşind După-Cinarea (Pavecerniţa), Rugăciunile spre somn şi Canoanele obişnuite, precum Acatistul săptămînii şi al Ingerului său păzitor, cu toată cucernicia să mediteze cum preasfîntul suflet al Mîntuitorului, fiind împreunat cu Dumnezeirea, în iad pogorîndu-se, cu stăpînirea a legat pe domnul întunericului, a robit împărăţia lui şi sufletele cele din veac, ale tuturor drepţilor ce erau acolo, din tirania lui le-a izbăvit...

Dimineaţa, în vremea rugăciunii, mai înainte de luminarea de ziuă, săvîrşind Miezonoptica, aceasta cu cucernicie să cugete: cum Domnul nostru, la miezul nop-

ţii, mergînd la patima cea de bună voie, în grădină era în nevoinţă, rugîndu-se cu deadinsul...

Sfîrşind Utrenia, cu umilinţă să gîndească cum Domnul cu defăimări a fost dus de la Ana la Caiafa şi cum acolo a suferit de bună voie palme peste obraz, scuipiri, batjocori şi lovituri fără de milă, de la miezul nopţii şi pînă la ziuă, pentru păcatele noastre" (Liturghierul, ed. cit. pg. 353-354).

La fel ne povăţuieşte Liturghierul, în continuare, pentru *slujba Ceasurilor* (Ceasul întîi, Ceasul al treilea, Ceasul al şaselea), care se săvîrşesc la mănăstiri între Utrenie şi Liturghie, sfîrşind astfel: „La acestea, în scurt amintite, şi la alte mîntuitoare Patimi ale Domnului, cu cucernicie gîndind, întru zdrobirea inimii, cu osîrdie, iar de va fi cu putinţă, chiar şi cu lacrimi, rugăciunile Ceasurilor să le săvîrşească" (Ibidem, pg. 355).

Citirea pravilei de rugăciuni — şi în primul rînd a Rînduelii pentru împărtăşire — constitue o obligaţie atît de imperioasă în cadrul operaţiei de pregătire pentru Liturghie, încît nerespectarea sau neîndeplinirea ei e considerată în Povăţuirile din Liturghier ca un păcat de moarte: „iar dacă preotul şi diaconul Pravila Bisericii de mai sus şi cuviincioasa pregătire pentru dumnezeeasca Impărtăşire, de bunăvoie, din lene sau din nepurtare de grijă o va lăsa cu totul sau numai o parte dintr-însa, de moarte va greşi" (Ibidem, pg. 356). Numai atunci cînd, din pricina unor lucrări urgente din obligaţiile sale pastorale în vederea mîntuirii sufletelor (ca de ex.: spovedania, împărtăşirea celor pe moarte, ş. a.) nu şi-a putut îndeplini toată Pravila, preotul poate intra în slujbă ca să nu întîrzieze, avînd obligaţia de a împlini după Liturghie, cele de lipsă. Oricum ar fi însă, Liturghierul precizează că „rugăciunile împărtăşirii negreşit să le citească (preotul) mai înainte de Liturghie" (Ibidem, p. 356).

Pentru conştiinciozitatea cu care se cuvine să respectăm Pravila pentru împărtăşire, am putea lua ca model, pildă şi imbold pe preoţii bătrîni de odinioară. Liturghierele de care se serveau aceştia erau mai uzate îndeosebi la filele cu *Rînduiala Sfintei Cuminecături*, deoarece ei, „îşi făceau noaptea, spre mînecate, pravila

şi nu se pomenea împiedecare pentru aceasta. De aceea, picătură peste picătură (de ceară) s-a adăugat, colţ peste colţ s-a îndoit şi nouă semn ne-au lăsat ca în frica lui Dumnezeu slujeau ei Sfînta Liturghie" (Pr. N. M. Popescu, *Preoţi de mir adormiţi în Domnul,* Buc. 1942, pg. 114).

3. — Pe lîngă îndeplinirea Pravilei de rugăciune, preotul liturghisitor este dator ca, dimineaţa înainte de slujbă, să se ferească de tot ce i-ar putea risipi sau măcar tulbura liniştea sufletească şi împăcarea cu care trebuie să între în biserică. Liturghierul înşiră chiar cîteva păcate care ar putea să primejduiască această pace a inimii şi de care preotul trebuie să se păzească măcar în ziua slujirii: supărarea gîndurilor de multe feluri, tulburarea lăuntrică sau întristarea, mîhnirea şi trîndăvia, ispita sau zburdăciunea trupească, ş. a. (Liturghierul, ed. cit. pg. 351). Nimic din cele ale grijilor lumeşti nu trebuie deci să întunece sau să tulbure buna dispoziţie cu care preotul e dator să intre în slujbă. De aceea, bine este ca toate treburile, grijile şi nevoile de ordin gospodăresc din zilele de sărbătoare să fie satisfăcute din ajun sau să fie lăsate pe seama maicii preotese.

Care este rostul sau folosul acestor măsuri preventive, în vederea slujirii? Ele sînt menite să creieze în fiinţa sacerdotului, acea ambianţă, atmosferă sau dispoziţie sufletească de evlavie, de smulgere din preocupările terestre şi cotidiane; cu ajutorul lor, liturghisitorul se izolează oarecum de restul lumii, se deslipeşte treptat de cele pămînteşti, pentru a se putea apropia, în aceeaşi măsură, de Dumnezeu, Căruia se pregăteşte să-i slujească. „Apropiindu-se de altar şi săvîrşind Taina, (preotul) îşi dezbracă, ca să spun aşa, natura umană; luînd odăjdiile sacerdotale, se îmbracă cu ele şi chiar prin aceasta se detaşează temporar de această lume, pentru a atinge sanctuarul Sinaiului". (S. Bulgakov, *Cerul pe pămînt,* trad. rom. de St. Dobra, în rev. Raze de Lumină, an. V, Nr. 1, p. 50).

III. — *Pregătirea trupească,* începe cel puţin cu o zi înainte, prin abţinerea de la împreunarea trupească cu soţia, măsură care ţinteşte de altfel, tot la desăvîrşirea de ordin sufletesc-moral, a persoanei liturghisito-

rului. In Povăţuirile din Liturghier se cere preoţilor căsătoriţi abstinenţă chiar cu cîteva zile mai înainte: „Preoţii şi diaconii care au soţii sînt datori să nu se împreuneze cu ele cîteva zile mai înainte de a sluji Sfînta Liturghie, precum şi în acea zi, căci cel ce nu se va înfrîna şi va sluji, foarte greşeşte“ *(Liturghierul,* ed. cit. pg. 351). Iar Arhiepiscopul Simeon al Tesalonicului precizează că „dacă nu mai mult, cel puţin în ziua şi în noaptea cea dinaintea Liturghiei, şi cea de după Liturghie trebuie neapărat a se feri“ (Răspunsuri către un arhiereu, întreb. 14 şi 15, trad. rom. cit. p. 314-315).

A doua condiţie de ordin fizic este *ferirea de îmbuibarea pîntecelui.* Ştiut este că Sfînta Impărtăşanie se ia pe nemîncate. Trebuie deci nu numai ca preotul să nu mînînce şi să nu bea nimic în dimineaţa zilei cînd slujeşte, ci încă din ajun să nu-şi îngreuieze pîntecele cu prea multă mîncare şi băutură, căci acestea pleacă trupul spre moleşeală şi desfrîu şi tulbură somnul de noapte cu visuri păcătoase. In Liturghier se recomandă chiar ajunare, adică, de se poate, să nu mînînce nimic în seara dinainte de slujire, aşa precum — de altfel — impuneau vechile canoane (vezi de ex.: can. 41 Cartagina: „Sfintele Altarului să nu se săvîrşească de cît de persoane care au ajunat“. Comp. şi can. 47 Cartagina şi can. 29 Trulan); pentru slăbiciunea firii, se îngădue să gustăm ceva, dar în nici un caz după miezul nopţii, cînd începe cursul zilei (vezi Liturghierul, ed. cit. p. 351). Prescripţia de a ajuna de cu seară este întemeiată de fapt, dacă avem în vedere că ziua liturgică (bisericească) începe de cu seara.

Cei ce nu se pot lăsa de urîtul obicei de a fuma, să nu pună în gura lor ţigara cel puţin în noaptea şi în ziua slujirii.

In sfîrşit, pregătirea completă pentru Liturghie necesită şi o desăvîrşită curăţenie trupească a preotului liturghisitor, precum şi luarea tuturor măsurilor menite să asigure sau să contribuie la buna desfăşurare sau reuşită a slujbei. De pildă *baia sau spălarea în întregime a trupului,* din ajun, constituia pentru preoţii de odinioară o poruncă de la îndeplinirea căreea nu s-ar fi sustras pentru nimic în lume. Ei respectau, de altfel, o

obligaţie prescrisă chiar în Sfînta Scriptură: „Avînd deci, fraţilor încredere ca să intrăm în Sfînta Sfintelor prin sîngele lui Hristos... să ne apropiem cu inimă curată în deplinătatea credinţei, curăţindu-ne prin stropire inimile de cuget rău şi spălîndu-ne trupul cu apă curată..." (Evr. X, 19-22).

De aceea, în *Povăţuirile* din Liturghier găsim scris următoarele: „Pentru slujirea Dumnezeieştei Liturghii, preotul şi diaconul este dator a fi curat, precum cu sufletul aşa şi cu trupul. Şi precum trupul trebuie să-l aibă curat, aşa şi veşmintele cele de pe el se cade a le avea curate şi întregi, căci de vor fi pătate foarte şi rupte şi va îndrăzni preotul a sluji cu ele, va greşi de moarte, deoarece înaintea lui Hristos Dumnezeu, Care este cu adevărat în Sfintele Sale Taine, se arată cu nebăgare de seamă. De aceea, slujitorii celor Sfinte, sînt datori să stăruiască în tot chipul ca veşmintele sfinte, măcar de vor fi din materii simple, dar să fie cuviincioase şi curate. Pe lîngă aceasta, capul să fie pieptănat, faţa şi gura spălate, unghiile curate şi tăiate. Toate acestea pentru respectul şi cinstea Dumnezeieştilor Taine, ca şi poporul ce-l priveşte şi îi sărută mîna, să nu se scandalizeze de ceva. Deci bine va face de-şi va curăţi dinţii de cu seară şi gura şi-o va spăla, ca nu făcînd aceasta a doua zi, să înghită cumva apă, şi astfel să fie împiedecat de a sluji sau de a se împărtăşi. Iar de-şi va spăla gura şi dimineaţa, negreşit că nu va fi rău, numai să facă aceasta cu luare aminte ca să nu înghită apă, şi aşa fără de teamă să slujească sau să se împărtăşească" *(Liturghierul*, ed. cit. p. 356).

Preotul Ene Braniște
profesor
la Institutul Teologic din Bucureşti

PREDICĂ*)

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Sfînta noastră Biserică Ortodoxă sărbătoreşte azi pomenirea sfîntului marelui ierarh Nicolae, făcător de minuni, fost Arhiepiscop de Mira şi Mitropolit al Lichiei.

Pentru noi, sărbătoarea de astăzi are o însemnătate dublă, deoarece Sf. Nicolae a fost ales de Ctitor ca patron şi protector al acestei sfinte biserici.

1. Inainte însă de a evoca cîteva aspecte din viaţa şi activitatea acestui mare ierarh, împodobit cu alese virtuţi evanghelice, să jertfim cîteva clipe pentru prezentarea ctitorilor acestei sfinte biserici. **)

Nu există nici o inscripţie, săpată în piatră, cu indicarea de date istorice referitoare la zidirea acestui sfînt locaş, totuşi ea ne păstrează tradiţia poporului, care ne povesteşte că voevodul descălicător şi întemeietor de ţară Bogdan I (1359—1365), aşezîndu-şi în această localitate reşedinţa sa domnească, a ridicat pe acest loc, mai întîi, o biserică de lemn. Voind însă să statornicească aici un loc de veşnică odihnă, pentru sine şi urmaşi, a înlocuit biserica de lemn cu biserica de piatră de astăzi, care a devenit astfel şi gropniţa voevozilor întemeietori de ţară.

---

*) Rostită în anul 1953 în biserica Sf. Nicolai din Rădăuţi-Suceava.

**) Literatura folosită : 1) D. Dan, Cronica Rădăuţilor ; 2) S. Reli, Călăuza Monumentelor religioase istorice din Bucovina ; 3) Vieţile Sfinţilor vol. VII ; 4) G. C. C. Istoria Romînilor.

Mormîntul lui Bogdan I, numit şi Bogdan cel Bătrîn, este aşezat în partea sudică a naosului, lîngă iconostas, loc rezervat pentru ctitor. Stilul de basilică romană al bisericii, care s-a practicat înainte de timpul lui Alexandru cel Bun (1400—1432) îl vizează de asemenea pe Bogdan I drept ctitor.

2.—Voevodul Petru Muşat (1373—1391), un nepot al lui Bogdan I, a ridicat chilii în jurul bisericii, făcînd astfel posibilă stabilirea aici a unui sobor de călugări, care să slujească zilnic în biserică, aceasta devenind astfel biserică mănăstirească.

3.—Voevodul Alexandru cel Bun (1400—1432) a împodobit biserica pe dinlăuntru cu pictură al fresco, care a fost reînoită pe alocuri, în anul 1880 de pictorul Epaminonda Bucevschi.

4.—Voevodul Ştefan cel Mare (1457—1504) a restaurat biserica, anii 1469—1472, şi a înfrumuseţat mormintele strămoşilor săi, îngropaţi aici, cu pietre funerare de marmoră şi inscripţii slavone. La această lucrare marele voevod va fi avut de sigur concursul Episcopului de atunci Oanichie (Ioanichie) (1472-1504).

5.—Voevodul Alexandru Lăpuşneanu (1552-1561 şi 1564-1568) a adăugat bisericii, în anul 1559, o tindă boltită cu 2 intrări, ceea ce se arată pe inscripţia în piatră de deasupra uşii sudice.

6.—Clopotniţa, în partea nord vestică a bisericii, în piatră şi în formă de turn, a fost ridicată în 1781 pe spesele Episcopului Dositei Herescu (1760-1789).

De atunci pînă astăzi fosta biserică episcopală funcţionează ca biserică parohială (172 ani).

Din cele de mai sus este evident că principalul ctitor al acestei biserici este voevodul Bogdan cel Bătrîn, iar ceilalţi voevozi sînt adăugitori şi împodobitori. Preoţii slujitori ai acestei biserici fac pomenirea lor la fiecare slujbă, la înconjurarea cu Sfintele Daruri, iar în special în ziua Sfîntului Nicolae, hramul acestei biserici, cînd se pomenesc şi toţi ceilalţi sprijinitori şi binefăcători ai acesteea.

* *
*

Cît despre Sfîntul Nicolae, patronul acestei sfinte biserici, acesta s-a născut în jumătatea a doua a secolului al treilea în Patara în Lichia, din părinţi dreptcredincioşi, care au făcut multe milostenii şi fapte bune.

După ce sf. Nicolae şi-a agonisit în şcoală cunoştinţe bogate în învăţătura vremii şi s-a adîncit în cunoaşterea Sf. Scripturi, unchiul său, Episcopul Nicolae al Patarelor, văzînd înclinaţiunile duhovniceşti ale Sf. Nicolae, l-a hirotonit în preot. Murind tot atunci părinţii săi, Sf. Nicolae vîndu toată averea moştenită şi o împărţi la săraci. Se retrase apoi în mănăstirea Sion, zidită de unchiul său, Episcopul Patarelor. Aici nu stătu însă mult, căci un glas de sus îi şopti: „Nicolae, nu aceasta este holda pe care ai să mi-o aduci roadă; întoarce-te între oameni, ca să se preamărească prin tine numele meu“. Plecă deci la Mira Lichiei, unde ajunse, prin vrerea lui Dumnezeu, Arhiepiscop al Mirelor şi Mitropolit al Lichiei.

A fost înzestrat de Duhul Sfînt cu darul facerei de minuni şi s-a distins prin credinţa nestrămutată, fapte bune şi împărţirea de milostenii.

Pentru credinţa sa în Hristos a suferit închisoare în timpul persecuţiunilor împăraţilor Deocliţian şi Maximian (274-305), din care l-a scăpat venirea la domnie a împăratului Constantin cel Mare (306-337). A apărat, la întîiul Sinod ecumenic de la Niceea (325), cu deosebită energie, dreapta credinţă contra ereticului Arie şi a condus cu vigilenţă părintească pe eparhioţii săi întru combaterea arianismului.

Din multele cazuri de milostenii şi fapte bune amintim mai întîi pe cel faţă de un bărbat din oraşul lui, care din slăvit şi bogat ce fusese mai înainte, scăpătase şi se purta cu gîndul să prostitueze cele 3 fiice ale sale. Sfîntul Nicolae, aflînd despre aceasta, îi aruncă pe fereastră în casă, în trei rînduri, cîte o legătură mare de galbeni. La ultima intervenţie a fost surprins şi recunoscut de acel bărbat. L-a obligat însă să nu-l destăinuiască. Astfel a scăpat o familie de mizerie şi păcat.

In timpul unei foamete mari în provincia Lichiei, cînd oraşul Mira era lipsit de orice hrană, Sf. Nicolae a intervenit în mod miraculos la un armator italian, care

încărcase o corabie cu grîu pentru altă ţară, cu invitarea ca să vină la Mira şi să-şi vîndă aici grîul cu preţ bun. Acesta conformîndu-se, a făcut mare bucurie între eparhioţii Sf. Nicolae. Tot în mod miraculos a salvat altă dată două corăbii de la naufragiu. Şi tot astfel a scăpat de la moarte trei căpitani de armată de ai împăratului Constantin cel Mare.

Nu putem induce toate cazurile în care Sf. Nicolae a intervenit ca grabnic ajutător. Relevăm numai că figura măreaţă a acestui sfînt a strălucit în mijlocul eparhioţilor şi în provinciile limitrofe ca un far puternic, luminînd calea spre mîntuire şi fericirea veşnică.

Pe acest sfînt, voevodul Bogdan cel Bătrîn l-a ales ca protector şi rugător pentru ctitoria sa. A voit ca, însufleţiţi de virtuţile pilduitoare ale acestui sfînt şi avînd ajutorul lui duhovnicesc, atît el cît şi credincioşi din această parte a ţării, să poată răzbate prin greutăţile vieţii şi să rămînă stăpîni între hotarele ţării lor.

IUBIŢI CREDINCIOŞI,

Şi noi avem nevoie, pe lîngă eforturile şi străduinţele noastre, de binecuvîntarea şi ajutorul lui Dumnezeu, pe care-l cerea în rugăciunile noastre, invocînd în sprijinul nostru solirile prea curatei şi pururea Fecioarei Maria, Maica Domnului, ale cetelor de îngeri şi ale Sfîntului Nicolae, mijlocitorul nostru înaintea tronului ceresc.

Precum ştim, se lucrează la construirea clădirii unei vieţi sociale, pe frontispiciul căreea, urmează să se înscrie deviza: „Pentru bună starea şi fericirea poporului". Şi în scopul acesta ni se cere ca să dăm concursul nostru neprecupeţit.

Căci în legătură strînsă cu credinţa şi dragostea faţă de Dumnezeu, stă dragostea faţă de aproapele, care generează şi chezăşueşte buna înţelegere şi pacea între oameni.

Să facem deci din aceste virtuţi contraforturi puternice la noua clădire socială care se ridică.

Să ne ajutăm cu toată dragostea, unul pe altul, urmînd în opera de binefacere, pilda Sfîntului Nicolae care

în privinţa aceasta, ne-a lăsat o frumoasă tradiţie bisericească, în centrul căreea personalitatea lui este învăluită în aureola legendei care şi astăzi vede în fiecare binefăcător pe Sfîntul Nicolae. In deosebi copiii aşteaptă cu nerăbdare şi mare bucurie ziua Sfîntului Nicolae cu nădejdea, că în dimineaţa acestei zile vor găsi în cămara lor darurile dorite, trimise de Sfîntul Nicolae.

Aceste reflexii şi îndemnuri ni se îmbie în ziua hramului sfintei noastre biserici.

Să ne rugăm deci lui Dumnezeu, ca pentru rugăciunile şi mijlocirea Sfîntului Nicolae, să asculte glasul rugăciunilor noastre şi să reverse în sufletele noastre darurile Sale mîntuitoare. Amin.

Pr. Ioan Puiu

ATITUDINEA MÎNTUITORULUI FAŢĂ DE SARACI IN EVANGHELIA DUPĂ SF. LUCA

Pentru a înţelege mai bine subiectul de care ne ocupăm, găsesc că e necesar de a face cîteva consideraţiuni generale asupra situaţiei sociale a sclavilor şi săracilor, la venirea Mîntuitorului, în lumea păgînă greco-romană pentru care Sf. Luca a scris Evanghelia sa.

După cum aflăm din istoria antică, atît la greci cît şi la romani, oamenii erau împărţiţi din punct de vedere social în liberi şi sclavi, în bogaţi şi săraci. Desigur această împărţire, care provoacă mîhnirea în sufletul fiecărui om, ne arată pînă la ce culme a decăderii morale a putut să ducă pe oameni păcatul, egoismul. Celui care a fost zidit după chipul lui Dumnezeu şi pus să stăpînească peste făpturile Sale, i se contestă calitatea şi demnitatea de om şi ajunge sclavul (robul) semenului său. Şi în adevăr sclavii erau socotiţi de către stăpînii lor drept animale sau lucruri de care puteau dispune cum voiau [1]). Ei nu aveau drepturi nici civile, nici politice, ei nu se puteau căsători legal, iar stăpînii lor puteau să-i omoare, să-i extermine fără a da socoteală nimănui. Ei puteau fi vînduţi ca nişte animale de povară, iar la vamă se plătea pentru ei aceleaşi taxe ca pentru cai, boi, catîri, etc. [2]).

La Greci sclavia era susţinută de filosofi cu renume ca Platon, care spunea că ea este inevitabilă şi necesară [3]).

---

1) Paul Allard, Esclavage, în Dictionnaire Apologétique de la foi catholique, 1, 1925, col. 1457.

2) Pr. Prof. I. Gh. Coman: Lupta Sf. Părinţi împotriva sclaviei, în Studii Teologice nr. 3-4 din 1953, pag. 167.

3) Politica, 1, 2, 14, 15; III, 5, 11; I, 5, 6; I, 2, 23; I, 5, 9, 11, ed. F. Ditot, Aristotelis opera Omnia, vol. O, p. 486 şi passim Citat după Pr. Prof. I. Gh. Coman, op. cit., pag. 167.

La Romani, de asemenea, mai mult de jumătate din populaţia imperiului era alcătuită din sclavi, care erau desconsideraţi ca şi în lumea greacă, neavînd alt drept de cît acela de a munci şi procura cele necesare unui număr restrîns de patricieni, senatori, sau guvernatori. Lipsiţi de cele mai elementare drepturi, pe ei îi puteai găsi de cele mai multe ori muncind pe ogoare, în carierele de piatră şi în mine, învîrtind pînă la epuizare pietrele grele de moară, folosţi, adesea, ca animale de povară şi foarte rar folosiţi ca pedagogi, medici sau artişti în familiile stăpînilor lor [1]).

E drept, că din lumea romană s-au ridicat şi personalităţi de seamă ca Seneca, Juvenal, Epictet, care au luat apărarea sclavilor, recunoscîndu-le în sfîrşit calitatea de oameni [2]). Astfel Seneca apără viaţa sclavilor, criticînd luptele de gladiatori, care se dădeau de obicei între sclavi; apoi cruzimea lui Vedius Pollion, care pentru orice mică greşală săvîrşită de vreun sclav al său, îl arunca pe acesta în iazul cu peşti pentru a-şi îngrăşa mrenele [3]).

Desigur, în această lume păgînă, soarta săracilor nu putea să fie mai bună şi nu se deosebea cu mult de aceea a sclavilor. La Greci săracul era dispreţuit, căci sărăcia era urîtă de ei, care nu iubeau de cît frumosul. Pentru a ameliora soarta săracilor şi prin urmare a-i iubi într-adevăr, ar fi trebuit o răsturnare a scării valorilor morale, ale Grecilor şi o lărgire de înţeles a acelui Καλὸν Κ'αγαθόν (frumos şi bine). Ar fi trebuit, cu alte cuvinte, o învăţătură asemenea aceleea din predica de pe munte, doctrina fariseilor [4]).

La Romani, mai mult de cît la Greci, societatea antică bazată pe de o parte pe egoismul şi delitantismul celor mari, pe de altă parte pe exploatarea sclavilor, săracii n-au avut nici ei o soartă mai bună. Chiar măsurile luate în favoarea plebei sînt exclusiv cu tendinţe politice. De exemplu Traian a instituit nişte fonduri

---

1) Prof. Grigore T. Marcu, Un muncitor manual, Sf. Ap. Pavel, în volumul: Biserica şi problemele vremii, Sibiu 1947, pag. 55.

2) Idem, pag. 57.

3) Pr. Prof. I. Gh. Coman, op. cit. pag. 168.

4) Louis Prunel: Les pauvres et l'Eglises in Dictionnaire apologétique de la Foi Catholique. A. D'Alés, Tom. III, col. 1661.

pentru hrănirea săracilor (puelli alimentarii), dar aceasta pentru a face din ei soldaţi pentru armata sa[1]).

Aceasta era, în general situaţia săracilor şi sclavilor la ivirea zorilor Creştinismului, în lumea păgînă greco-romană, pentru care Sf. Luca a scris evanghelia sa.

Desigur, venirea lui Iisus Hristos în lume pentru mîntuirea neamului omenesc, pentru restaurarea omului, pentru lumea păgînă greco-romană, care din Galatia şi Colose pînă la Roma şi mai departe, va auzi din gura Sf. Apostol Pavel că în Hristos se desfiinţează toate deosebirile de neam, religie, stare socială şi sex: „Nu mai este Iudeu nici Elin, nu mai este rob nici slobod, nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, nu mai este barbar nici Scit, căci voi toţi una sînteţi întru Hristos Iisus, Hristos fiind totul întru toţi“ (Galateni III, 28; Col. III, 11; Romani X, 12)[2]). Prin urmare în lumina învăţăturii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, toţi oamenii fără osebire sînt egali din punct de vedere religios, ei fiind scutiţi fii ai aceluiaşi Părinte Ceresc şi fraţi întreolaltă, avînd aceleaşi drepturi şi datorii.

Mîntuitorul nostru Iisus Hristos s-a întrupat ca să descătuşeze sufletul omului din robia păcatului (egoismului) care împărţise pe oameni în bogaţi şi săraci, în liberi şi sclavi şi El a fost sigur în atotştiinţa Sa, că nimicirea sclaviei păcatului va avea, neapărat, ca urmare desfiinţarea sclaviei sociale, emanciparea spirituală şi materială a săracilor şi tuturor asupriţilor[3]). Desigur Iisus Hristos n-a venit ca reformator social, în înţelesul modern al cuvîntului, iar nuanţa socială care se desprinde din Evanghelia Sa e de natură moral-religioasă. Activitatea Sa mesianică nu porneşte, aşa dar, de la preocupări de ordin politic, revindecări sociale sau reforme economice, ci din iconomia mîntuirii neamului omenesc, împăcarea omului cu Dumnezeu[4]). Cu toate acestea, aşa după cum relatează toţi Sfinţii evanghelişti, vom observa că Mîntuitorul Iisus Hristos, în activitatea Sa mesianică a luat

---

1) Idem, coloana 1664.

2) Vezi acestea la Grig. T. Marcu, op. cit. pag. 59.

3) Prof. Diac. M. Nicolaescu, Misiunea Socială a Bisericii în lumina Sf. Scripturi, articol publicat în Ortodoxia Nr. 1 din anul 1951, pag. 49.

4) Pr. Prof. I. Gh. Coman: Creştinismul şi bunurile materiale, în Studii Teologice Nr. 3-4/1949, pag. 157.

atitudine şi faţă de unele probleme ale vieţii sociale din timpul Său. Astfel, faţă de săraci şi ceilalţi asupriţi ai vremii, El a arătat o afecţiune mult mai pronunţată, de cît faţă de cei bogaţi, care nedreptăţeau pe săraci, văduve şi orfani. Mai mult de cît atît, în timpul activităţii Sale, El nu s-a mulţumit să deplîngă împietrirea în răutate a bogaţilor, numai prin cuvinte, prin diferite parabole, ci a izgonit cu biciul pe negustorii şi zarafii din templu (Ioan II, 14-17; Matei XXI, 12; Luc. XIX, 45; Marcu XI, 15) iar fariseilor faţarnici, care asupreau pe săraci, văduve şi orfani, le adresează cuvinte pline de legitimă indignare, ca cele din cap. XXIII al evangheliei după Sf. Matei, supranumit capitolul celor „şapte vai". Pe de altă parte, săracilor, Mîntuitorul nu se mulţumeşte numai să le făgăduiască împărăţia cerurilor, ci El îi mîngîie şi-i ocroteşte ca şi pe ceilalţi dezmoşteniţi ai vieţii, asistîndu-i în durerile şi infirmităţile lor, pe care le vindecă fără bani, lucru menţionat de toţi cei patru evanghelişti.

Deşi toţi sfinţii evanghelişti menţionează această atitudine binevoitoare a Mîntuitorului faţă de săraci, dacă am judeca comparativ pasagiile din fiecare evanghelie cu privire la această problemă, vom observa că evanghelia după Sf. Luca, ocupă primul loc în acest sens[1]), pentru care motiv a şi fost supranumită „Evanghelia Săracilor". Desigur nu vom căuta să insistăm asupra explicaţiei acestei preferinţe pentru săraci a Sf. Luca, ci e destul numai să ne gîndim la faptul că el scrie evanghelia pentru lumea greco-romană, în care după cum am amintit, situaţia socială a săracilor şi sclavilor era foarte detestabilă, iar cuvintele Evangheliei lui Iisus aprindeau în sufletul lor nădejdea eliberării şi emancipării spirituale şi materiale. Mai mult de cît atît, nu este imposibil ca însuşi medicul Luca (Coloseni IV, 14), autorul evangheliei de care ne ocupăm, să fi fost un sclav eliberat sub influenţa învăţăturii creştine[2]); aşa că avea destule temeiuri să dea o atenţie deosebită, în relata-

---

1) E. Mangenot, Luc (Evangile de Saint) în Dictionnaire de la Bible, Tom. IV, col. 396.

2) Vezi această ipoteză la Godet: Introducere la N. Testament. Paris 1900, pag. 448-449.

rea vieţii şi activităţii Mîntuitorului, acelor fapte şi învăţături care arată grija şi dragostea deosebită faţă de săraci şi asupriţi.

Trecînd acum să examinăm activitatea mesianică a Mîntuitorului, după evanghelia a treia, vom observa că Sf. Luca ni-l înfăţişează pe Iisus, chiar de la începutul activităţii Sale publice, ca „binevestitor al săracilor“ şi „eliberator al celor apăsaţi“. Astfel, intrînd Iisus în Sinagoga din Nazaret şi dîndu-I-se după obicei cartea profetului Isaia ca să citească, a deschis-o în chip minunat, tocmai în locul unde era scris: „Duhul Domnului peste mine, pentru că m-a uns să binevestesc săracilor. M-a trimis să vindec pe cei zdrobiţi la inimă, să propovăduesc robilor iertare şi orbilor vedere. Să slobozesc pe cei apăsaţi, să vestesc anul milei Domnului. Şi închizînd cartea a dat-o slujitorului şi a şezut şi ochii tuturor din Sinagogă erau aţintiţi la El. Şi El a început a zice către ei: astăzi s-a împlinit scriptura aceasta în auzul vostru“ (Luca IV, 18-21; vezi şi VII, 22). Prin aceste cuvinte, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a voit să arate tuturor că prin El s-a împlinit profeţia făcută de Prea Curata Sa Maică cu prilejul vizitei la Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul, cînd a zis: „Arătat-a (Domnul) tăria braţului Său, risipit-a pe cei mîndri în cugetul inimii lor; coborît-a pe cei puternici de pe tronuri şi a înălţat pe cei smeriţi; pe cei flămînzi i-a umplut de bunătăţi şi pe cei bogaţi i-a scos afară deşerţi“ (Luca I, 51-53). Cîtă nădejde vor fi trezit aceste cuvinte în sufletul săracilor lui Israil, pentru care, după cum aflăm din scrierile profetice[1]) potolirea setei religioase prin venirea lui Mesia, era indisolubil legată şi de potolirea setei de dreptate socială, de credinţă într-o viaţă mai bună, mai dreaptă şi mai fericită, nu numai în lumea cealaltă, ci şi în viaţa aceasta pămîntească. Cîtă nădejde şi mîngîere vor fi trezit aceste cuvinte şi în sufletele creştinilor proveniţi dintre neamurile păgîne, pentru care Sf. Luca scrie evanghelia sa, şi dintre care cei mai mulţi erau plugari, muncitori manuali, sclavi, liberţi şi oameni săraci din popor[2]). Desigur, aşa după cum am mai amin-

---

1) Vezi Isaia XL, 3-6, LVIII, 6; LXI, 1 şi atîtea locuri.
2) Vezi I Corinteni I, 26 şi Prof. Diac. N. Nicolaescu, op. cit. pag. 55

tit, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos n-a venit în lume ca un reformator social, dar Evanghelia Sa prin ideile înalte despre demnitatea şi egalitatea oemenilor, indiferent de rasă, stare socială, sex, cultură, etc.[1]) avea să trezească în conştiinţa oamenilor dorul de a se elibera din robia socială, în care fusese ţinuţi pînă atunci. Ideile moral-religioase de iubire, dreptate, egalitate şi frăţietate aduse de Iisus, aveau să transforme profund lumea veche împărţită în bogaţi şi săraci, în liberi şi sclavi. Acest sens par să-l aibă şi cuvintele Mîntuitorului, din Evanghelia de care ne ocupăm, cînd zice: „Foc am venit să aduc pe pămînt şi cît voesc să fie aprins acum“ (Luca XII, 40). Era, desigur, focul ideilor înnoitoare de iubire şi dreptate, care avea să topească din sufletele oamenilor zgura egoismului, a urii şi a nedreptăţii[2]).

Trecînd acum la predica de pe munte a Domnului[3]), vom observa că şi aici Sf. Luca are de asemenea preferinţă pentru cuvintele Mîntuitorului care, pe de o parte fericesc pe cei săraci şi încurajează în năzuinţele lor spre o viaţă mai bună şi mai fericită, iar pe de altă parte deplîng situaţia bogaţilor nesăţioşi de bogăţie, care în timp ce alţii sufăr de foame se îmbuibează cu toate bunătăţile provenite, desigur din munca şi sudoarea celor săraci şi flămînzi.

„*Fericiţi sînteţi săracilor, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu.* Fericiţi care flămînzesc acum, că vă veţi sătura. Fericiţi sînteţi care plîngeţi acum, că veţi rîde“... (Luca VI, 20-21). De sigur aceşti săraci pe care-i fericeşte Mîntuitorul, după evanghelia Sf. Luca, sînt opuşi bogaţilor, cărora Iisus le adresează cuvinte ca acestea: „Dar vai vouă, bogaţilor, că v-aţi luat aici mîngîerea voastră. Vai vouă celor ce sînteţi sătui acum, că veţi flămînzi. Vai vouă celor ce rîdeţi acum că veţi plînge şi vă veţi tîngui“ (Luca VI, 24-25). Care este acum sensul fericirii săracilor de către Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, atît după evanghelia după Sf. Luca, cît şi cea după Sfîntul Matei. După cum se ştie, la po-

---

1) Galateni III, 28 şi paralelele.
2) Vezi: Evangile selon Saint Luc. în colecţia Verbum Salutis, traduit et commenté par Albert Valensin et Joseph Huby, Paris 1927, pag. 252-253.
3) Luca, VI, 20-26 compară şi Matei V, 3-12.

porul Evreu existau două clase sociale: bogaţi şi săraci, iar în lumea păgînă liberi şi sclavi. La Evrei cel sărac se spunea că sufere o pedeapsă divină, iar bogăţia constituia pentru cel ce o poseda, o adevărată favoare din partea lui Dumnezeu. Mai mult de cît atît, cei bogaţi aveau pe lîngă traiul îmbelşugat şi cu ce să-şi îndeplinească datoriile lor religioase impuse de lege, ca sacrificiile de la templu, etc., pe cînd cei săraci nu aveau nici cu ce trăi omeneşte şi nici cu ce să-şi poată îndeplini aceste îndatoriri, din cauza lipsurilor materiale, astfel că erau mai multe motive ca cei bogaţi să se socotească fericiţi, iar cei săraci nefericiţi [1]). Mîntuitorul ştie că această împărţire a oamenilor atît la Evrei în bogaţi şi săraci, — cît şi la neamurile păgîne — în liberi şi sclavi — era urmarea nefastă a păcatului, a egoismului; iar prin venirea Sa în lume avea să elibereze fiinţa omenească din robia păcatului, care fapt avea să aibă urmări binefăcătoare şi în viaţa socială. De aceea vom observa că în fericirile din predica de pe munte, atît după evanghelia Sf. Matei, cît şi a Sf. Luca, Mîntuitorul cere oamenilor pe lîngă celelalte virtuţi religioase, şi condiţii pentru dobîndirea împărăţiei lui Dumnezeu şi setea şi jertfa pentru mai multă dreptate între oameni: „Fericiţi cei ce flămînzesc şi însetează de dreptate, că aceea se vor sătura“, şi „Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este împărăţia cerurilor“ (Matei V, 6, 10); iar prima „fericire“ a Sa o adresează săracilor, care pe lîngă potolirea setei lor religioase, năzuiau desigur spre o viaţă mai bună şi mai fericită. In acest sens, trebuie să înţelegem că Mîntuitorul nu le-a făgăduit acestora împărăţia Sa numai în cer, ci şi aici pe pămînt.

E de observat, în prima fericire, cea a săracilor, că spre deosebire de Evanghelia Sf. Matei, unde noţiunea de săraci este însoţită de explicaţia „cu duhul“, „Fericiţi cei săraci cu duhul“..., la Sf. Luca vom găsi mai simplu „săracilor“: „Fericiţi sînteţi săracilor“..., ceea ce pare să imprime un mai pronunţat caracter social

---

1) Dr. Vasile Gheorghiu, Comentar la Evanghelia Sf. Matei, vol. I pag. 196.

evangheliei a treia, dacă ne gîndim, mai ales, că în ea cei săraci sînt puşi în antiteză cu bogaţii. Desigur aceasta nu-i o explicaţie suficientă a omiterei de către Sf. Luca a cuvîntului „cu duhul", ci trebuie să ne gîndim şi la faptul că el scrie evanghelia sa pentru lumea păgînă greco-romană, care nu era familiarizată cu expresii ca: „săraci cu duhul", „împărăţia cerurilor" etc. De aceea vom observa că şi expresia „împărăţia cerurilor", care se află în evanghelia după Sf. Matei, în evanghelia după Sf. Luca, va fi înlocuită în prima fericire şi alte locuri[1]), prin expresia „împărăţia lui Dumnezeu". Cu toate acestea, sensul sărăciei din evanghelia după Sf. Luca nu exclude pe cel din evanghelia după Sf. Matei.

Desigur Mîntuitorul, cînd a fericit pe cei săraci şi le-a făgăduit împărăţia lui Dumnezeu nu a avut în vedere numai sărăcia lor materială de moment, căci sărăcia nu-i o virtute în creştinism, iar El nu a exclus de la împărăţia cerurilor, precum vom vedea, nici pe cei ce posedau bunuri materiale. In al doilea rînd sărăcia poate fi, de multe ori, urmare a viciilor şi după învăţătura creştină, vicioşii nu au parte de împărăţia lui Dumnezeu (I Cor. VI, 9, 10 şi paralele[2]). Trebuie să ne gîndim mai degrabă, că Mîntuitorul cînd a fericit pe cei săraci a avut în vedere întradevăr pe cei săraci în urma nedreptăţilor sociale, dar s-a gîndit, aşa cum spune şi Sfîntul Chiril Alexandrinul, şi la orice om care nu-i stăpînit de duhul bogăţiei, de lăcomia de a acapara cît mai multe bogăţii[3]), căci însuşi Mîntuitorul a spus cu altă ocazie: „Nu vă adunaţi comori pe pămînt... Că unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră" (Matei VI, 19-21). Iar Sf. Apostol Pavel îi îndeamnă pe destinatarii epistolei sale către Evrei să aibă purtare fără iubire de bogăţie, fiind mulţumiţi cu ceea ce au (Evrei XIII, 5), iar în (I Timotei VI, 7, 10) ne spune: „Căci noi nu am adus nimic pe lume şi este învederat că nici nu putem să scoatem ceva; avînd însă hrană şi îmbrăcă-

---

1) Vezi Matei IV, 43 şi alte locuri.

2) Vezi şi Pr. Const. Grigore şi Sava Saru; Comentarul lui Eutimie Zigabenul la Evanghelia după Sf. Matei, tradus şi complectat cu note şi observaţii. Rîmnicul Vîlcii, 1931, vol. I. pag. 175.

3) ἔοικε τοίνυν πτωχοὺς ὀνομάζειν ἐν τούτοις, τοὺς φιλοκερδείας κρείττονας, καὶ τὸν τρόπον ἔχοντας ἀφιλάργυρον....

minte, vom fi îndestulaţi cu acestea. Iar cei ce vor să se îmbogăţească, cad în ispită şi în cursă şi în multe fapte nesocotite şi vătămătoare, care cufundă pe oameni în ruină şi în pierzare. *Pentru că iubirea de arginţi (bogăţia) este rădăcina tuturor relelor*, pe care poftind-o unii, au rătăcit de la credinţă şi s-au străpuns cu multe dureri".

Aşa dar, Mîntuitorul, în atotştiinţa Sa, a ştiut că cel ce are sufletul subjugat de bogăţie rămîne indiferent la glasul Evangheliei sale [1]), pe cînd cei cu adevărat săraci, cei care nu sînt stăpîniţi de duhul lăcomiei, de îmbogăţire, vor primi cu uşurinţă şi cu bucurie vestea cea bună despre împărăţia lui Dumnezeu, care nu-i lăcomie de bogăţie, nu-i nedreptate socială, şi prin urmare neînţelegeri şi războaie, ci ea este, aşa după cum ne spune Sf. Ap. Pavel: „Dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfînt" (Romani XIV, 17, b). Prin urmare de fericirea de a trăi în împărăţia lui Dumnezeu, a cărei esenţă este după cum am amintit, dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfînt, nu se pot bucura cei ce caută să se îmbogăţească, căci orice bogăţie, aşa după cum ne spune Sf. Ioan Gură de Aur, este o nedreptate. „Spune-mi, zice el, de unde ai bogăţia ta? De la cine ai primit-o? Desigur, vei zice, că de la părinţi, de la strămoşi. Dar poţi tu oare merge atît de departe cu genealogia, ca această avuţie să fie îndreptăţită? Fără îndoială că nu vei putea susţine aceasta, ci din contra se va dovedi la urmă că origina ei constă cu necesitate într-o nedreptate. Pentru ce? Pentru că la început cînd Dumnezeu a creiat lumea n-a făcut pe unii oameni bogaţi, iar pe alţii săraci şi nu a dat unora mai multe avuţii iar

---

1) Comentar la Luca, Migne, P. G. LXXII, 589; vezi şi Teofilact enarratio in evangelium Lucae, cap. VI, Migne P. G. CXXIII, 772-773; Sf. Ioan Gură de Aur în comentarul său la Evanghelia după Sf. Matei, înţelege prin cuvintele „Săraci cu duhul" pe cei smeriţi de bună voie, căci după cum odinioară, omul fiind ispitit de diavolul, a căzut prin mîndrie, izvorul tuturor relelor, acum prin smerenie el trebuie să se reabiliteze. Omilia XV-a la Matei, în Migne P. G LVII, 224. Vezi şi Eutimie Zigabenul, Comentar la Matei, Migne P. G. CXXIX, 189 şi la Sf. Luca acelaşi volum, col. 923, de asemenea şi Învăţătura de Credinţă Creştină Ortodoxă, tipărită cu aprobarea Sf. Sinod al B. O. R. Bucureşti 1952, pag. 441.

2) Chiril Alexandrinul, ibidem.

celorlalţi mai puţine sau chiar de loc; ci tuturor le-a dat acelaşi pămînt spre stăpînire [1]).

Nu se poate, aşa dar, ca cineva muncind cinstit şi trăind omeneşte să poată aduna mari bogăţii şi dacă cercetezi cu de-amănuntul izvorul bogăţiei celor bogaţi, aşa după cum am auzit de la Sf. Ioan Gură de Aur, îl vom găsi neapărat în nenumărate nedreptăţi sociale. Pentru aceasta şi Mîntuitorul a adresat bogaţilor nesăţioşi de bogăţii cuvinte aspre ca cele pe care le-am amintit: „Vai, vouă bogaţilor, că v-aţi luat mîngîierea voastră". De asemenea va mustra şi pe fariseii şi cărturarii făţarnici, care la adăpostul unei false religiozităţi (evlavii) îşi îngăduiau să asuprească pe cei săraci şi necăjiţi: „Vai, vouă învăţătorilor de lege, că puneţi pe oameni sarcini grele de purtat, iar voi nici cu un deget al vostru nu vă atingeţi de sarcini. Vai vouă Fariseilor, că daţi zeciuială din ismă şi din rută şi din toate verdeţurile, şi treceţi cu vederea *judecata dreaptă şi dragostea lui Dumnezeu*. Acestea se cădea să le faceţi şi pe acelea să nu le lăsaţi" (Luca XI, 42 şi 46; vezi şi Matei cap. XXIII).

Numai cel ce munceşte are bucurie de a trăi viaţa din plin, căci el ştie că munca este o lege divină a existenţii lui, după cum atît de sugetiv ne spune dreptul Iov: „că omul e făcut să muncească, precum pasărea să zboare" (V, 7), iar cine calcă această lege nu poate fi fericit cu adevărat.

In legătură cu fericirea săracilor de către Mîntuitorul, mulţi răuvoitori, începînd cu Cels, voind să denigreze Creştinismul, au căutat să susţină eronat că Mîntuitorul ar fi fericit pe cei proşti şi neinstruiţi; sau săracilor, în schimbul mizeriei lor actuale le-ar fi făgăduit fericirea în lumea cealaltă şi prin urmare Creştinismul nu s-ar fi îngrijit şi de bunăstarea lor materială. Desigur aceste afirmaţii sînt făcute cu vădită rea credinţă şi ele nu rezistă în faţa adevărului evanghelic. Cum putea oare, Iisus să fericească şi prin urmare să încurajeze prostia şi neinstruirea, cînd însuşi El a oferit oamenilor

---

1) Sf. Ioan gură de Aur. Omilia a XII-a la I Timotei, cap. IV. Migne, P. G. LXII, 562-563.

cheia de aur a personalităţii, a desăvîrşirii şi progresului, prin cuvintele: „Fiţi dar desăvîrşiţi, precum şi Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrşit este“ (Mt. V, 48) sau în altă parte: „Cereţi şi vi se va da, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi vi se va deschide“ (Mt. VII, 7; Lc. XI, 10). Sau cum putea Iisus să vorbească săracilor despre o împărăţie cerească transcendentă fără să ţină seama şi de buna lor stare materială, prezentă. El care nu s-a îngrijit numai de emanciparea lor spirituală, ci cînd i-a văzut flămînzi (Mt. XV, 32) i s-a făcut milă de ei şi pentru a-i hrăni a săvîrşit minunea înmulţirii pîinilor (Matei XXXVI, 36-39).

Mai mult de cît atît, aşa precum am mai amintit, împărăţia lui Dumnezeu pe care le-o promite săracilor, nu este în lumina Evangheliei o realitate pur transcendentală ci ea este şi o realitate prezentă, pămîntească chiar, de natură moral spirituală, care începe din momentul începerii activităţii publice a Mîntuitorului [1]). Prin ideile moral-religioase pe care le cuprinde evanghelia, împărăţia lui Dumnezeu are aşa dar şi un aspect social, esenţa ei constînd în iubire, dreptate, pace, adevăr, virtute. De aceea şi Mîntuitorul întrebat fiind de farisei, cînd va veni împărăţia lui Dumnezeu, le-a răspuns şi le-a zis: „Împărăţia lui Dumnezeu nu vine pe văzute, nici nu vor zice: iată este aici, sau colo; căci iată, *împărăţia lui Dumnezeu este înăuntru vostru*“ (Lc. XXVII, 20-21). Deci cînd Mîntuitorul a fericit pe săraci şi le-a făgăduit împărăţia lui Dumnezeu, nu i-a fericit pentru sărăcia în sine, ca şi cum aceasta ar fi fost o condiţie sine qua non pentru dobîndirea acestei împărăţii, ci pentru că ştia că ei au devenit săraci din cauza lăcomiei bogaţilor şi El voia să trezească în sufletul lor dorinţa efortului de a se elibera din mizeria lor actuală. De aceea trebuie să înţelegem că şi împărăţia pe care le-o promite, fericindu-i, trebuie să fie şi în lumea aceasta dreptate socială, pace şi fericire. Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a fost aşa dar sigur în atotştiinţa Sa că desfiinţarea robiei păcatului, a egoismului din lume, prin venirea Sa, va avea ca urmare şi nimicirea oricărei ne-

---

1) Prof. Sofron Vlad: Ideile Teologice fundamentale ale Evangheliei, în Studii Teologice Nr. 3-6, 1950 pag. 168.

dreptăţi sociale, iar cei ce aveau să se bucure în primul rînd, de roadele acestei biruinţi asupra păcatului şi tuturor relelor sociale, aveau să fie săracii, sclavii şi ceilalţi asupriţi ai timpului.

Dar grija deosebită a Mîntuitorului pentru săraci, după Evanghelia Sf. Luca, se observă şi din unele fapte, învăţături şi parabole, ce pe de o parte condamnă lăcomia de bogăţie şi pe bogaţii nemiloşi, iar pe de alta, arată grija pentru săraci.

Astfel în legătură cu minunile săvîrşite de Mîntuitorul, vom observa că numai Sf. Luca ne relatează pe cea în legătură cu învierea fiului văduvei din Nain (VII, 11-17), minune care ne arată mila duioasă a lui Iisus faţă de văduvele necăjite. „Iar dacă s-au apropiat de poarta cetăţii, iată scoteau pe un mort, fiul unic al mamei sale, şi aceea era văduvă şi mulţime mare din cetate era cu ea. Şi *văzînd-o I s-a făcut milă de ea şi i-a zis: nu plînge.* Şi apropiindu-se, s-a atins de pat, iar cei ce îl duceau au stătut şi El a zis: Tinere, ţie îţi zic: scoală-te! Şi s-a sculat mortul şi a început să vorbească şi l-a dat mamei lui" (Lc. VII, 12-15).

Iată, aşa dar, că Iisus n-a trecut indiferent pe lîngă suferinţele şi necazurile oamenilor, ci a căutat să-i ajute şi să-i mîngîe. I s-a făcut milă de această văduvă, săracă, care conducea la mormînt pe unicul său fiu, unicul ei sprijin în viaţă şi fără ca ea să-l roage, singur s-a oferit să-i redea copilul, înviindu-l din morţi.

Dar afecţiunea Mîntuitorului faţă de văduvele sărace, după Evanghelia Sf. Luca, pe care căuta să le încurajeze, dîndu-le ca exemplu fie cînd e vorba de dărnicie, sau cînd e vorba de stăruinţa în rugăciune, se mai poate observa şi în următoarele două cazuri.

In primul caz, e vorba despre dărnicia sinceră a unei văduve sărace, iar faptul se petrece în chip real, în următoarele împrejurări: în timp ce tot poporul îl asculta pe Iisus, El a zis către ucenicii Săi: „Păziţi-vă de cărturari, cărora le place a umbla în haine lungi şi iubesc închinăciunile (saluturile) prin pieţe şi scaunele cele mai de sus în sinagogi şi locurile dintîi la ospeţe, care mănîncă casele văduvelor şi se roagă cu făţărnicie îndelung. Aceştia vor lua multă osîndă. Şi privind, a văzut pe cei

bogaţi aruncînd darurile lor în cutia templului. *Şi a văzut şi o văduvă săracă aruncînd acolo doi bănuţi. Şi a zis: adevărat vă zic, că această văduvă săracă a aruncat mai mult de cît toţi; căci aceştia din prisosul lor au aruncat la darurile lui Dumnezeu, iar aceasta din sărăcia sa, tot ce avea pentru trai a aruncat*" (Lc. XX, 45-XXI, 4; vezi şi paralele Mc. XII, 38-44).

Din pasajul citat, se poate observa indignarea legitimă a Mîntuitorului faţă de cărturarii şi fariseii făţarnici, îngîmfaţi de situaţia lor socială, care în timp ce voesc ca în locurile publice toţi oamenii să se prosterneze în faţa lor, care ocupă locurile de onoare atît în adunările religioase, cît şi în cele publice, la ospeţe ca şi la sinagogi, ei îşi îngădue la adăpostul unei false religiozităţi (evlavii) să mănînce casele văduvelor, care desigur erau sărace şi năcăjite. Mîntuitorul face atenţi aşa dar, pe ascultătorii Săi că au de ales între comportarea făţarnică a fariseilor şi cărturarilor şi comportarea creştină bazată pe iubire, dreptate şi sinceritate. Pentru a ilustra mai bine acest adevăr, Iisus, fiind în preajma templului, se foloseşte de prilejul cînd toţi puteau să vadă pe cei ce depuneau datoriile lor religioase pentru templu, fie că erau bogaţi sau săraci. Văduva săracă care a pus numai doi bănuţi în cutia templului ar fi părut, pentru mentalitatea de atunci, că a dat mai puţin de cît cei bogaţi, care desigur că depuneau acolo mai mulţi bani de cît acea văduvă. Dar Mîntuitorul, combătînd această mentalitate greşită, le arată celor de faţă că văduva cea săracă a dat mai mult de cît cei bogaţi, pentru că ea a dat din strictul ei necesar, pe cînd cei bogaţi din prisosul lor. Dacă aceştia sau arătat mai generoşi dînd din marea lor bogăţie, şi poate aceasta făcînd-o din mîndrie, ea în schimb a oferit lui Dumnezeu darul său, deşi mai mic, încă în chip liber, binevoitor şi sincer, lucru pe care nu l-ar fi făcut cei bogaţi, dacă într-un moment dat s-ar fi aflat în situaţia ei. Iată că şi în ceasul de faţă Mîntuitorul dînd exemplu dărnicia acestei văduve sărace, caută să ridice moralul celor săraci, care erau dispreţuiţi de cei bogaţi.

Al doilea caz, în care se poate observa grija deosebită pe care a avut-o Mîntuitorul faţă de văduve, este acela din parabola Judecătorului nedrept (Lc. XVII, 1-8)

în care, tot o văduvă asuprită este dată ca exemplu de stăruinţă în rugăciune către Dumnezeu.

Trecînd acum la parabolele Mîntuitorului din Evanghelia a III-a vom observa aceeaşi grijă şi atitudine binevoitoare faţă de săraci, în timp ce sînt dezaprobate lăcomia şi ataşamentul prea mare faţă de avuţii şi zgîrcenia bogaţilor.

Parabola bogatului căruia i-a rodit ţarina (Lc. XII, 13-21). Această parabolă este prilejuită Mîntuitorului nostru Iisus Hristos de unul din ascultătorii Săi, care-i cere să împartă o moştenire între el şi fratele său: „Zis-a Lui cineva din mulţime: Învăţătorule, zi fratelui meu să împartă moştenirea cu mine. Iar El i-a zis: omule, cine m-a pus pe mine Judecător sau împărţitor între voi? Şi a zis către ei: *„vedeţi şi vă feriţi de lăcomie“*, căci viaţa cuiva nu stă în prisosul avuţiilor sale“ (XII, 13-15). Şi voind să ilustreze adevărul că bogăţia nu dă vieţii nici sens şi nici valoare Mîntuitorul rosteşte ascultătorilor Săi, parabola bogatului lacom şi nebun (Lc. XII, 16-21). Şi a spus o pildă către ei, zicînd: „Unui om bogat i-a rodit ţarina. Şi cugeta în sine zicînd: ce voi face că nu am unde să-mi adun roadele. Şi a zis: aceasta voi face: voi strica hambarele mele şi mai mari le voi zidi, şi voi strînge acolo toate roadele mele şi bunătăţile mele şi voi zice sufletului meu: suflete ai multe bunătăţi strînse pentru mulţi ani, odihneşte-te, mănîncă, bea şi te veseleşte“. Dacă ar fi fost înţelept, acest bogat nu s-ar fi îngrijit de prisosul roadelor sale, căci în jurul lui se aflau desigur foarte mulţi săraci pe care trebuia să-i ajute; dacă s-ar fi gîndit că adevăratul stăpîn al bunurilor materiale este numai Dumnezeu şi că bogăţiile cu care se laudă nu sînt ale lui, ci ale altora care aveau trebuinţă de ele, desigur a acelora care au muncit ţarinile sale şi au făcut ca ele să rodească atît de îmbelşugat. Mai mult decît atît, el n-ar fi fost cu totul robit de grija trupului şi n-ar fi confundat sufletul cu stomacul, adresîndu-i cuvinte care se potrivesc numai stomacului ori trupului, căci numai acesta se odihneşte, mănîncă, bea şi se veseleşte [1]). Ceea ce caracterizează

---

1) Prof. Diac. M. Nicolaescu: Actualitatea parabolelor istorisite în Evanghelia după Sf. Luca, în Studii Teologice Nr. 5-6, 1952, pag. 280.

pe acest bogat este egoismul, lăcomia, căci după cum spune Sf. Vasile cel Mare: „Adăugînd bunuri noi la cele vechi şi mărindu-şi an de an depozitele, bogatul Evanghelistului Luca a ajuns la această situaţie fără ieşire, de a nu consimţi să renunţe la cele vechi din cauza lăcomiei şi de a nu fi în stare să primească bunuri noi din cauza cantităţilor deja existente. Din această pricină planurile lui sînt fără rezultat, iar grijile lui fără luminiş. „Ce voi face?“ zice el. Ii e teamă de recolta bună, se simte nenorocit la gîndul bunurilor pe care le are, mai nenorocit la *gîndal* bunurilor pe care le aşteaptă. Pămîntul nu-i aduce venituri, ci-i răsare suspine, nu-i produce belşug de roadă, ci griji, supărări şi încurcături grozave. Ceea ce pe alţii îi bucură, pe lacom îl consumă. El nu se bucură de cămările sale pline, ci bogăţia îi înţeapă sufletul, ca nu cumva privind la cei de afară, să fie împins să facă vreun bine celor lipsiţi [1]). Dar cînd credea că şi-a înmulţit averea pentru satisfacerea plăcerilor senzuale, cade peste el fulgerul verdictului divin, care-i spune pe neaşteptate: „Nebune în această noapte ţi se va lua sufletul, iar cele ce ai gătit ale cui vor fi?“ Desigur este Dumnezeu cel care cere acest suflet prin executorii planurilor Sale. Cine sînt aceşti agenţi ai voinţei divine, îngeri, oameni, evenimente, textul nu precizează. Un lucru este precizat şi anume: că în timp ce sufletul este cerut spre judecată, bunurile materiale adunate cu lăcomie aici pe pămînt, vor trece în posesia altora. Şi apoi Domnul conchide: „Aşa este cel ce-şi adună comori, iar în Dumnezeu nu se îmbogăţeşte“ (vers. 21). Prin urmare cel lipit cu inima pînă la obsesie de averile sale pe care le foloseşte exclusiv pentru satisfacerea plăcerilor personale, ca şi cum viaţa n-ar avea alt scop de cît plăcerea pămîntească, acela pierde totul odată cu moartea, şi aceasta poate să-l surprindă, cînd el nici nu se gîndeşte.

Fără a arăta în mod direct care trebuie să fie buna întrebuinţare a bunurilor materiale (a bogăţiei), parabola

---

1) Sf. Vasile cel Mare, la Cuvîntul Evangheliei după Luca : „Voi strica jitniţele mele şi mai mari le voi zidi“ ; şi Despre lăcomie, 1, Migne. P. G. XXXI, col. 264 A. B. C. (în rezumat). Citat după Pr. Prof. I. G. Coman ; „Creştinismul şi bunurile meteriale“, în Studii Teologice Nr. 3-4, 949, pag. 160.

ne învaţă a nu fi lacomi de avuţie, a nu ne pune nădejdea în ele, ca şi cum ele ar fi scopul vieţii noastre, iar nu Dumnezeu. Esenţialul este de a nu imita nebunia bogatului pe care lăcomia de îmbogăţire l-a făcut să uite de Dumnezeu şi de îndatoririle legitime faţă suflet [1]).

Parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr (Lc. XVI, 19-31). O altă parabolă a Mîntuitorului, de asemenea specifică Evangheliei a treia, prin care sînt condamnate zgîrcenia şi dispreţul celor bogaţi faţă de cei săraci, este şi parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr. „Era un om oarecare bogat şi se îmbrăca în porfiră şi vison, veselindu-se în toate zilele strălucit„ (vers. 19). Acest bogat precum vedem îşi arăta în chip demonstrativ bogăţia sa prin hainele luxoase ce purta şi prin copioasele dejunuri de fiecare zi. Satisfăcut şi ghiftuit el nu se gîndea de cît la propria persoană fără să se uite şi în jurul său, unde ar fi descoperit, desigur, destule suferinţe omeneşti. Şi iată că mai departe parabola ne spune că la poarta lui zăcea un sărac bolnav cu numele Lazăr, care era plin de bube şi care în starea lui mizeră ar fi dorit să-şi potolească foamea care-l chinuia, măcar cu firimiturile ce cădeau de la masa celui bogat, dar nici pe acestea nu i le da nimeni [2]). Mai mult de cît atît, cînii vagabonzi ce treceau prin locul acela, îi lingeau bubele, făcîndu-i şi mai insuportabilă suferinţa sa [3]). După acest contrast izbitor pe care ni-l prezintă parabola: pe de o parte luxul excesiv şi traiul îmbelşugat al bogatului, iar pe de alta mizeria înspăimîntătoare în care se zbătea săracul Lazăr, mai departe aflăm că săracul Lazăr a murit şi a fost dus în sînul lui Avraam, simbol al fericirii veşnice, iar nu după mult timp a murit şi bogatul care a fost dus în iad. Dincolo, acum, soarta fiecăruia este complet schimbată. Bogatul zgîrcit, care a rămas nesimţitor la mizeria socială a timpului său, mizerie descrisă în culori atît de vii, prin suferinţele lui Lazăr cel sărac şi bolnav, sufere acum pe-

---

1) Lagrange; Evangile selon Saint Luc., Ediţia a III-a, Paris 1927, pg. 360.

2) Καὶ οὐδείς ἐδίδου αὐτῷ... adaugă Vulgata Clementină, voind să exprime mai clar, ceea ce textul grecesc lasă să se înţeleagă. Vezi această variantă în Novum Testamentum Graece et Latine, editat de D. Erwin Nestle, ediţia a XV-a, Stutgart, 954, pag. 200 (în aparatul critic).

3) Albert Valensin et Joseph Huby, op. cit. pag. 300-301.

deapsa dreptăţii divine, iar Lazăr, care a îndurat în viaţă cu resemnare suferinţele, se bucură de fericirea cea veşnică. Mai departe, parabola ni-l înfăţişează pe bogat chinuindu-se în iad şi apelînd la Avraam să îngăduie lui Lazăr să-i aline suferinţele măcar printr-o picătură de apă, dar este refuzat prin cuvinte ca acestea: „Fiule, i-a răspuns Avraam, aduţi aminte că în viaţa ta tu ai luat lucrurile cele bune şi Lazăr pe cele rele; acum el este mîngîiat, iar tu eşti chinuit“ (vers. 25). Răspunsul lui Avraam este expresia dreptăţii divine severe, prin care nedreptăţile sociale de pe pămînt, săvîrşite de oamenii stăpîniţi de duhul îmbogăţirii şi al egoismului, nu pot să rămînă nepedepsiţi, aşa că fiecare om, mai devreme sau mai tîrziu, va fi răsplătit în bine sau în rău, după cum a făcut sau nu a făcut fapte de binefacere faţă de aproapele aflat în suferinţă. Plin de toate bogăţiile, în timpul vieţii sale, bogatul nemilostiv a căutat să se folosească numai el singur de ele, fără a se gîndi la suferinţele celor din jurul său, căci în loc de a practica mila şi binefacerea, şi de a-şi pregăti în felul acesta în Lazăr şi cei asemenea lui, prieteni care l-ar fi primit în corturile veşnice (Luca XVI, 9) el nu a avut alte preocupări de cît a-şi satisface pofta plăcerilor personale [1]).

Dar pe lîngă adevărul moral religios, că bunurile materiale trebuie folosite în scopul binefacerii sociale, această parabolă ne mai sugerează şi alte învăţături pentru trăirea corectă a vieţii creştine, şi anume: Viaţa fiecărui creştin, aici pe pămînt, trebuie să fie o continuă pregătire pentru viaţa veşnică, prin fapte bune, căci după moarte nimeni nu mai poate săvîrşi fapte bune şi nici schimba singur soarta; cererea bogatului de a obţine, prin Lazăr, uşurarea suferinţelor lui nu îi este satisfăcută [2]), ci el este răsplătit după comportarea lui din viaţă. De asemenea ea face atenţi pe creştini să se ferească de lăcomia de bogăţie, deoarece ea dă naştere mai întotdeauna împietririi inimii, egoismului, nepăsării faţă de cei lipsiţi, nedreptăţilor sociale şi altor păcate, fiind în

---

1) Idem, pag. 302.

2) Diac. Prof. N. Nicolaescu; Actualitatea parabolelor istorisite în Evanghelii după Sf. Luca. pag. 288.

felul acesta o mare piedecă în calea mîntuirii [1]). Tot din această parabolă ca şi din cea a bogatului care i-a rodit ţarina, se desprinde adevărul, că nu-i de ajuns pentru mîntuire ca cineva să nu săvîrşească fapte rele, *căci însăşi lipsa săvîrşirii faptelor bune de iubire faţă de aproapele*, va fi socotită păcat şi prin urmare pedepsit. Evanghelia nu ne spune că bogatul nemilostiv ar fi făcut vreo faptă rea şi nici despre cel care i-a rodit ţarina, cu toate acestea vedem că în faţa dreptăţii divine ei sînt găsiţi vinovaţi. Pentru ce? Pentru că n-au săvîrşit faptele bune de binefaceri faţă de aproapele, pe care situaţia lor *materială* le-o îngădue [2]).

Bogatul care doreşte să moştenească viaţa veşnică (Luca XVIII, 18-27).

Al treilea exemplu de bogat ataşat bunurilor materiale, relatat de sfîntul evanghelist Luca, este acela al bogatului care dorea să dobîndească viaţa veşnică, iar de data aceasta lucrurile nu se mai petrec în parabole ci în realitate.

Dar, pe cît celelalte două cazuri precedente erau specifice evangheliei a treia, cazul de faţă este comun şi celorlalţi doi sinoptici [3]). Deşi mai restrînsă ca în ceilalţi sinoptici, povestirea Sf. Luca păstrează totuşi esenţialul. Dialogul, care are loc între Mîntuitorul şi bogatul care ar vrea să moştenească viaţa veşnică, la început se desfăşoară cu oarecare nădejde de rezultat bun. Cînd Mîntuitorul îi propune ca primă condiţie pentru dobîndirea vieţii veşnice, păzirea poruncilor din Decalog: „Să nu fii desfrînat, să nu ucizi, să nu furi, să nu fii martor mincinos, şi cinsteşte pe tatăl şi pe mama ta“, el răspunde satisfăcut: „Toate acestea le-am păzit din tinereţele mele“, iar sfîntul evanghelist Marcu adaugă, că Mîntuitorul l-a privit cu drag în urma acestei mărturisiri. Dar cînd Iisus îi spune că aceasta nu este încă de ajuns pentru scopul ce îşi propusese, şi mai ales pentru apostolatul creştin la care era chemat, ci că pe lîngă toate acestea, el trebuie să-şi vîndă, încă, şi toate avuţiile şi să le împartă

---

1) Ibidem.

2) Pr. Prof. Sofron Vlad ; Atitudinea Bisericii Ortodoxe faţă de problemele sociale, în Studii Teologice Nr. 3-4 din 1954, pag. 166.

3) Vezi Matei XIX, 16 s. şi Marcu X, 17 s.

săracilor, el se întristează, „căci era bogat foarte". Şi văzînd Iisus că s-a întristat, a zis „cît de anevoie vor intra în împărăţia lui Dumnezeu cei ce au avuţii. Căci mai uşor este a trece cămila prin urechile acului, de cît să intre bogatul în împărăţia lui Dumnezeu" (vers. 23-25).

După cum se poate uşor observa Mîntuitorul n-a cerut bogatului, în cazul de faţă, numai o detaşare efectivă de bogăţie, ci o lipsire efectivă, şi aceasta nu prin a lăsa averea sa familiei sau rudelor, *ci prin a le vinde şi împărţi săracilor.* Iată aşa dar, cîtă grijă are Mîntuitorul faţă de săraci şi în cazul de faţă: aceeaşi grijă deosebită o vom observa, de asemenea şi în parabola despre ocuparea locurilor la mese (Lc. XIV, 7-14), unde după ce mustră oarecum mîndria fariseilor, care la ospeţe se socoteau oaspeţi de seamă şi ocupau întotdeauna locurile de onoare, Mîntuitorul se adresează gazdei şi-i spune: „Cînd faci prînz sau cină, nu chema prietenii tăi, nici rudele tale, nici vecinii bogaţi, ca nu cîndva să te cheme şi ei pe tine şi să-ţi răsplătească. Ci, cînd faci ospăţ, *cheamă pe săraci, neputincioşi, şchiopi şi orbi* şi fericit vei fi, căci nu pot să-ţi întoarcă, ci ţi se va întoarce la învierea drepţilor [1]).

Revenind, acum la cazul bogatului de care ne ocupăm, constatăm că propunerea ce i-a fost făcută de Mîntuitorul, de a prefera în locul bunurilor materiale, bunurile spirituale şi apostolatul creştin, nu a fost primită, deoarece sufletul lui era prea ataşat de bogăţiile sale, iar cuvintele Mîntuitorului: „Că unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră" (Matei VI, 21), îşi găseau acum o exemplificare perfectă. Totodată, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos se foloseşte de cazul acestui bogat pentru a face atenţi pe Apostoli şi ceilalţi ascultători ai săi, asupra pericolului pe care-l reprezintă bogăţia în calea mîntuirii şi a apostolatului creştin.

Deşi s-ar părea, după Evanghelia Sf. Luca, că Mîntuitorul, prin grija Sa deosebită faţă de săraci, a neglijat pe cei ce posedau bunuri materiale, cu toate acestea la o cercetare mai atentă a faptelor şi învăţăturilor Dom-

---

1) Vezi şi Luca XIV, 21.

nului, vom observa că nu a exclus de la împărăţia Sa, nici pe aceştia. Căci opera Sa de mîntuire cuprinde, aşa cum ne spune Sf. Apostol Pavel, pe toţi oamenii fără osebire, deci şi pe cei ce posedau bunuri materiale; „Căci acesta este lucru bun şi primit înaintea lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, *care vrea ca toţi oamenii să se mîntuiească şi să vină la cunoştinţa adevărului... care s-a dat pe sine preţ de răscumpărare pentru toţi*“ (I Timotei II, 3-4, 6). Un exemplu concludent în acest sens, ni-l oferă tot evanghelia după Sf. Luca, în cazul lui Zaheu Vameşul, care deşi era bogat, totuşi renunţînd la o parte din avuţia sa *în folosul săracilor şi a celorlalţi nedreptăţiţi de el,* se mîntueşte şi Mîntuitorul proclamă solemn acest lucru prin cuvintele: „astăzi s-a făcut mîntuire casei acesteea, pentru că şi acesta fiu al lui Avraam este“ (Luca XIX, 9).

Prin urmare, Mîntuitorul n-a condamnat bunurile materiale în sine, ci numai reaua lor întrebuinţare şi pe bogaţii nemiloşi şi dorinţa lor excesivă de a se îmbogăţi cît mai mult, deoarece aceasta se face mai întotdeauna în detrimentul semenilor, dînd naştere la nenumărate nedreptăţi sociale.

Acest adevăr este întărit şi de învăţătura Sf. Părinţi, tîlcuitorii cei mai buni ai învăţăturii Domnului nostru Iisus Hristos. Căci după cum ne spune Sf. Ioan Gură de Aur, Dumnezeu n-a făcut nimic rău, ci toate bune foarte; deci şi bunurile materiale dacă ele sînt întrebuinţate spre folosul şi binele aproapelui [1]). Iar în alt loc: „bogăţia nu e un rău în sine, ci reaua ei întrebuinţare. Căci precum vinul nu este un lucru rău, ci beţia: tot astfel, nu bogăţia e un rău, ci lăcomia cea rea şi duhul cel iubitor de bogăţie“ [2]). Iar Climent Alexandrinul ne spune la fel că nu bogăţiile sînt acelea care trebuiesc nimicite, ci pasiunile sufletului care împiedecă a le întrebuinţa spre bine [3]). Căci dacă cineva socoteşte — zice

---

1) Sf. Ioan Gură de Aur, Omilia a XIV-a la Epistola I către Corinteni, Migne P. G. LXI, 113.

2) „Οὐ κακὸν ὁ οἶνος, ἀλλὰ κακὸν ἡ μέθη, οὕτως οὐ κακὸν ὁ πλοῦτος ἀλλὰ κακὸν ἡ πλεονεξία, κακὸν ἡ φιλαργυρία“ Sf. Ioan Gură de Aur Ad Populum Antioh. Omilia a II, Migne P. G. XIL, 40.

3) ὥστε μι τὰ κτήματα τίς ἀφανιζέτω μᾶλλον ἢ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς... Climent Alexandrinul în: „Care bogat se va mîntui“? Migne P. G. IX, 617.

acelaşi didascăl alexandrin — bunurile materiale pe care le are ca daruri ale lui Dumnezeu, recunoscînd că le stăpîneşte mai mult pentru binele şi folosul altora, de cît pentru sine, dacă se ridică deasupra acestor lucruri ştiind să le comande, în loc să fie sclavul lor, dacă nu-şi mărgineşte orizontul vieţii sale la aceste lucruri trecătoare, de bună seamă că acela va face parte din aceia pe care *i-a fericit Mîntuitorul numindu-i săraci cu duhul şi făgăduindu-le împărăţia Cerurilor* [1]).

Prin urmare bogăţia şi sărăcia se apreciază, în lumina Evangheliei lui Iisus, nu după cantitate, ci după aprecierea lor în sufletul fiecărui om. In grai pămîntesc, zice Sf. Ioan Gură de Aur, mărirea pasiunii după averi, iar nu posesiunea lor însăşi, este aceea care ne indică bogăţia sau sărăcia cuiva [2]). Căci pot fi săraci stăpîniţi de patima îmbogăţirii, dar şi oameni, care deşi posedînd bunuri materiale, nu se lasă subjugaţi de acestea, şi le folosesc spre ajutorarea celor căzuţi în necazuri şi suferinţe.

Aşa dar, Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, avînd deosebită grijă pentru săraci, a condamnat numai bogăţia nedreaptă şi pe bogaţii lipsiţi de milă, care au făcut din lăcomia lor după averi, un temei de exploatare a săracilor şi muncitorilor.

Deşi nu a desfiinţat formal sărăcia, căci El nu era un reformator social în înţelesul de azi al cuvîntului, dar prin afecţiunea şi grija permanentă pe care a arătat-o săracilor, precum şi prin învăţătura sa, a trezit în sufletul lor dorinţa efortului pentru o viaţă mai bună în viitor, şi a îndemnat spre o mai dreaptă folosire a bunurilor materiale în folosul celor săraci şi asupriţi. Acest lucru se poate observa în toate Evangheliile, iar în chip deosebit în Evanghelia după Sf. Luca, supranumită şi „Evanghelia Săracilor".

Magistrand Pr. Mihai Ciobanu

---

1) Idem, coloana 620.
2) Omilia a XXIII-a I Corinteni, Migne P. G. LXI, Pag. 197.

ACŢIUNI PENTRU APARAREA ŞI INTARIREA PĂCII

I. - Pentru Apărarea activă a Păcii şi securităţii în Europa. Conferinţa de la Moscova

Intre 29 noiembrie şi 2 decembrie 1954 la, Moscova a avut loc Conferinţa statelor europene pentru asigurarea păcii şi securităţii în Europa.

Această conferinţă are o importanţă istorică deosebită deoarece ea este un pas hotăritor pe linia luptei de apărare a păcii, mai cu seamă, acum cînd în occident se fac pregătiri şi presiuni stăruitoare pentru remilitarizarea Germaniei occidentale.

Conferinţa a chemat toate popoarele Europei să găsească cele mai potrivite mijloace pentru crearea unui sistem de securitate colectivă în Europa, în locul Blocurilor şi alianţelor care împart continentul nostru în două părţi opuse una faţă de alta.

Glasul Uniunii Sovietice care a cunoscut urmările militarismului german şi care a zdrobit maşina de război hitleristă, a răsunat ca o forţă deosebită la această conferinţă. Au vorbit apoi delegaţii ţărilor participante şi în calitate de observator, delegatul R. P. Chineze demonstrînd unitatea lagărului democraţiei şi al păcii.

Poporul romîn aşa cum s-a văzut din uriaşele manifestări şi metinguri care au urmat după Conferinţa de la Moscova, sprijină cu toată căldura hotărîrile Conferinţei. Delegatul Republicii Populare Romîne a arătat în cuvîntul său, că militarismul german a cauzat poporului romîn, în cele două războaie mondiale, pierderi mari de oameni şi uriaşe pagube materiale; de aceea poporul romîn consideră reînvierea militarismului german şi includerea Germaniei occidentale în pactul atlantic ca o gravă primejdie pentru liniştea şi independenţa sa naţională.

Conferinţa de la Moscova a apărat, însă, interesele tuturor ţărilor şi popoarelor care au cunoscut urgia provocată în cele două războaie mondiale de militarismul german. Sînt încă vii în amintirea poporului distrugerile, jafurile şi crimele tehnicienilor morţii. Renaşterea militarismului german este o gravă primejdie pentru Europa şi pentru pacea lumii. Statul militarist al Germaniei occidentale, va fi o piedecă în calea acţiunii de reunificare pe căi paşnice a Germaniei. In acelaşi timp, ar suprima posibilitatea reglementării prin tratative a problemelor europene nere-

zolvate, tocmai acum cînd pe plan mondial se micşorează încordarea în relaţiile internaţionale.

Ţările participante la conferinţa de la Moscova sînt pentru o politică a păcii, a colaborării internaţionale şi a securităţii colective. Ele cer tratative pentru rezolvarea problemei germane şi a tuturor problemelor nerezolvate înainte de ratificarea acordurilor de la Londra şi Paris. Politica „de pe poziţii de forţă" pe care o preconizează monopolurile şi cercurile europene din ţările capitaliste care urmăresc profituri de pe urma livrărilor de armament pentru marea armată vest germană şi care doresc ca tratativele să aibă loc după ratificarea acordurilor de la Londra şi Paris, duce, negreşit, la cursa înarmărilor şi la sporirea neîncrederii reciproce.

Conferinţa de la Moscova a adresat tuturor ţărilor Europei şi S. U. A. un mesaj în vederea rezolvării problemelor europene pe calea tratativelor paşnice. Trebuie să se renunţe la politica blocurilor pentru a se putea ajunge, astfel, la un pact de securitate colectivă în Europa. Renunţarea la politica de remilitarizare a Germaniei occidentale va duce la unificarea pe cale paşnică a Germaniei, la ţinerea unor alegeri libere, la alcătuirea unui guvern pe întreaga Germanie şi la retragerea tuturor trupelor de ocupaţie.

Declaraţia conferinţei de la Moscova subliniază că în cazul în care adepţii Wehrmachtului vor înjgheba cu orice preţ un bloc militar cu participarea Germaniei occidentale, ţările participante la conferinţă nu vor rămîne nepăsătoare ci vor lua toate măsurile necesare pentru a apăra munca paşnică a popoarelor, pentru a apăra economia şi cultura lor, frontierele şi teritoriile lor, vor lua toate măsurile ca o agresiune să nu le găsească nepregătite.

Insufleţirea care s-a văzut în ţările lagărului păcii şi la toate popoarele iubitoare de pace din toată lumea, sînt cea mai bună dovadă că hotărîrile conferinţei de la Moscova împlinesc un rol epocal de necesitate. Oamenii muncii paşnice au declarat cu toată hotărîrea că dezlănţuirea unui nou război de tulburare a muncii paşnice se va izbi de o ripostă zdrobitoare.

Guvernul Uniunii Sovietice a adresat guvernelor Franţei Angliei şi S. U. A., în ziua de 9 decembrie a. c., o notă în care se vede regretul că ţările occidentale n-au luat parte la Conferinţa de la Moscova. Totodată se arată că refacerea militarismului în Germania occidentală este un mare pericol „pentru destinele păcii în Europa". Aşa numitele „îngrădiri" ale militarismului german şi garanţiile pe hîrtie „nu au încrederea popoarelor din Europa". Se subliniază că „ratificarea acordurilor de la Londra şi Paris va duce la intensificarea cursei înarmărilor şi va crea noi obstacole în calea realizării unui acord cu privire la reducerea armamentelor". In sfîrşit „Uniunea Sovietică atrage atenţia că restabilirea militarismului german se află în contradicţie fla-

grantă cu tratatul franco-sovietic din 1944" şi „cu acordul de la Potsdam îndreptat spre restabilirea unităţii Germaniei pe baze paşnice şi democratice".

Poporul romîn care-şi construeşte o viaţă nouă în deplină libertate, care munceşte cu nestrămutată hotărîre pentru îmbunătăţirea condiţiilor sale de trai şi pentru dezvoltarea culturii nu poate rămîne nepăsător, acuma, cînd primejdia războiului creşte prin refacerea militarismului german. Poporul nostru şi credincioşii Bisericii Ortodoxe Romîne au nevoie de pace „ca de pîne, ca de lumina zilei, ca de căldura soarelui".

Poporul nostru e dator astăzi să-şi amintească de condiţiile de umilinţă aduse de cele două războaie, dar în acelaşi timp e dator să-şi sporească puterile pentru a contribui la triumful cauzei păcii şi securităţii în Europa şi în lumea întreagă.

II. – **Mesajul Bisericii Ortodoxe Ruse pentru Pace**

Alături de partizanii păcii din lumea întreagă, Biserica Ortodoxă Rusă s-a dovedit un factor activ în nobila acţiune pentru apărarea şi întărirea păcii în lume. Această cale a fost, fără îndoială, indicată de învăţătura religioasă a Mîntuitorului Hristos, învăţătura iubirii, a dreptăţii sociale, a buneiînţelegeri şi frăţiei între oameni şi de avîntul constructiv pe care oamenii sovietici şi din ţările de democraţie populare îl vădesc în munca lor.

Din Pastoralele conducătorilor Bisericii Ortodoxe Ruse, din apelurile adresate tuturor cultelor religioase din lume de ierarhii acestei Biserici, din cuvîntările rostite de reprezentanţii acestei Biserici la conferinţele intercultice sau la Congresele naţionale şi internaţionale pentru apărarea păcii, rezultă limpede că marea Biserică Ortodoxă Rusă, şi-a făcut din acţiunea pentru apărarea păcii o preocupare de cinste.

Un război gîndit, pregătit şi dezlănţuit împotriva unui popor înseamnă ură, mîndrie, lăcomie, minciună, furt, umilire, exploatare, deci, stări şi fapte care sînt total condamnate de orice morală religioasă şi cu atît mai mult de morala şi învăţătura religioasă a Bisericii Ortodoxe Creştine. Iată de ce, dar, acţiunea desfăşurată în lume cu atîta stăruinţă de partizanii păcii a găsit în Biserica Ortodoxă Rusă, un devotat susţinător deoarece în timp de pace se îmbunătăţesc condiţiunile de viaţă, în timp de pace înfloresc ştiinţele, artele şi literatura, în timp de pace credinciosul îşi poate îndrepta în linişte gîndurile la Dumnezeu.

In ultimul timp cercurile agresive occidentale fac sforţări tot mai mari pentru declanşarea unui nou război. Refacerea militarismului german hotărîtă prin acordurile de la Londra şi Paris, în cazul în care vor fi ratificate, este o gravă primejdie pentru pace. Wehrmachtul va împiedeca unificarea Germaniei şi va constitui cel mai periculos focar de război în Europa.

In vreme ce într-o parte a planetei se pregăteşte un nou război „în cealaltă parte a luat naştere ideia securităţii colective care şi-a găsit expresia în convocarea conferinţei de la Moscova a ţărilor europene pentru asigurarea păcii şi securităţii în Europa".

Indată după ce a apărut declaraţia comună a statelor care au luat parte la Conferinţa de la Moscova, Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Alexei al Bisericii Ortodoxe Ruse şi membrii Sinodului Permanent, au adresat tuturor creştinilor din lume următorul mesaj :

„In momentul de faţă, cînd speranţa generală în coexistenţa paşnică a popoarelor este întunecată de umbra sinistră a acordurilor de la Londra şi Paris, care urmăresc să înarmeze pînă în dinţi Germania occidentală, Biserica Ortodoxă Rusă doreşte să amintească popoarelor europene şi tuturor celorlalte popoare grozăviile prin care au trecut majoritatea acestora în trecutul apropiat, cînd fiara războiului întruchipată în fascismul german a nimicit zeci de milioane de vieţi omeneşti şi a provocat în Europa distrugeri ireparabile.

Invăţămintele acestui dezastru s-au vădit în năzuinţa fermă a tuturor popoarelor spre pace. In puternica mişcare pentru apărarea păcii au început să se dezvolte legături de prietenie care, aidoma unor numeroase punţi a unit toate forţele iubitoare de pace ale omenirii contemporane. Succesele luptei pentru coexistenţa paşnică s-au conturat atît de limpede încît, în timp ce într-o parte a spărturii care a împărţit ţările planetei noastre au început să se formeze alianţe militare, în cealaltă parte a luat naştere ideia securităţii colective care şi-a găsit expresia în convocarea conferinţei de la Moscova a ţărilor europene pentru asigurarea păcii şi securităţii în Europa.

Datorită acestei conferinţe, starea lucrurilor s-a clarificat într-atîta, încît popoarele pot acuma să facă cu uşurinţă alegerea hotărîtoare, deoarece acelora care doresc cu adevărat pace nu le este greu să aleagă între pace şi război. Pentru conştiinţa religioasă, care este nedespărţită de spiritul păcii, este de asemenea evident că un sistem de securitate colectivă a popoarelor le oferă acestora experienţa unei comunităţi care poate nu numai să le apere împotriva agresiunii, dar şi să le su-

bordoneze legii morale a colaborării şi ajutorului reciproc în toate domeniile vieţii. Nu este mai puţin evident şi caracterul nefast al reînvierii militarismului german care a şi înscris în istorie multe pagini sîngeroase.

Bisericii Ortodoxe Ruse care păstrează şi răspîndeşte măreţele porunci ale lui Hristos şi crede în ele, i-a fost întotdeauna proprie „hotărîrea de a binecuvînta pacea".

Crezînd în înalta misiune a omului şi a omenirii, ea adresează creştinilor din toate ţările Europei şi a celorlalte continente apelul fierbinte de a lua apărarea sistemului de securitate colectivă a popoarelor, de a condamna politica „de pe poziţii de forţă", potrivit spiritului creştin şi de a face totul pentru a îndemna guvernele lor la tratative cu privire la rezolvarea paşnică a problemei germane, care s-a complicat atît de mult.

Patriarh ALEXEI al Moscovei şi al întregii Rusii.
Mitropolitul NIKOLAE de Krutiţia şi Kolomna.
Mitropolitul GRIGORIE al Leningradului şi Novgorodului.
Mitropolitul IOAN al Kievului şi Galiţiei, exarh al Patriarhiei, membrii ai Sfîntului Sinod.

(Izvestia - 10 decembrie 1954).

Mesajul adresat tuturor creştinilor din lume de conducătorii Bisericii Ortodoxe Ruse, acum, cînd se pregăteşte un nou război, prin refacerea armatei germane, aminteşte din nou grozăviile celor două războaie provocate de militarismul german: distrugeri incalculabile de bunuri tehnice şi culturale, precum şi pierderi îngrozitoare de vieţi omeneşti.

Gîndul unui nou război cu urmările sale a determinat lupta mondială pentru pace, a dezvoltat „legături de prietenie" între oameni şi între popoare, a influenţat de multe ori guvernele diferitelor ţări să ţină seama de glasul şi dorinţa popoarelor.

Dar în vreme ce într-o parte a planetei cuvîntul popoarelor este ascultat în întregime, în vreme ce se cere rezolvarea diferitelor probleme prin tratative, în vreme ce securitatea colectivă este considerată ca cea mai bună cale spre pace, în cealaltă parte se fac alianţe şi blocuri militare, se aud ameninţări de tot felul, se pregăteşte un nou război.

Biserica Ortodoxă care păzeşte în întregime învăţăturile Mîntuitorului Iisus Hristos, care urmăreşte mîntuirea credincioşilor, care binecuvintează totdeauna pacea, consideră sistemul de secu-

ritate colectivă propus prin Declarația de la Moscova ca cel mai potrivit mijloc ce duce la bunăînțelegere, frăție, dragoste și pace în toată lumea.

Orice credincios creștin care are „o conștiință religioasă", care dorește ordine morală în lume „care crede în înalta misiune a omului", acum, cînd se confruntă binele și răul, viața și moartea, este dator să asculte și să considere mesajul Bisericii Ortodoxe Ruse ca un document creștin de cea mai mai mare importanță.

La pace se va ajunge prin tratative, prin îndepărtarea tuturor gîndurilor străine de ideia păcii și nicidecum prin forță.

III. - **Poporul nostru vrea Pace, dar va ști la nevoe să-și apere marile sale cuceriri?**

DUȘMANII PĂCII TREBUIE INFRINȚI

Peste speranțele omenirii iubitoare de pace, s-au înălțat acum iarăși norii. Cercurile imperialiste din apus pregătesc reînarmarea Germaniei occidentale, cu scopul de a dezlănțui un nou război împotriva popoarelor pașnice ale Europei. Acordurile încheiate în toamna aceasta la Londra și Paris urmăresc să pună iarăși în fruntea unor forțe agresive germane, pe aceeași generali hitleriști care au mai pustiit și au mai înecat odată în sînge pămîntul Europei. De aceea, este cu totul îndreptățită hotărîrea cu care popoarele se ridică împotriva acestei primejdioase reînvieri a militarismului german.

Ca păstor duhovnicesc al dreptcredincioșilor din Moldova - care au fost atît de greu loviți în cursul ultimului război, dezlănțuit tot de imperialiștii germani - ca ierarh al Bisericii Ortodoxe care osîndește agresiunea și jaful și binecuvintează pacea și munca, protestez cu hotărîre împotriva reînarmării Germaniei occidentale și pregătirii unui nou război.

Totodată salut cu bucurie și cu încredere Declarația guvernelor europene care au participat la conferința de la Moscova - declarație care arată singura cale dreaptă spre înlăturarea primejdiei unui nou război și spre asigurarea păcii în Europa și în lumea întreagă.

Socotesc de a mea datorie să arăt că orice fiu al bisericii ortodoxe care urmează întru totul învățăturile Mîntuitorului - are datoria sfîntă de a sprijini hotărîrile conferinței statelor europene pentru asigurarea păcii și securității în Europa, deoarece însuși Hris'os a poruncit urmașilor săi să fie ziditori ai păcii.

Invățătura Bisericii Ortodoxe osîndește războlul de cotropire, dar recunoaște sfințenia și dreptatea luptei pentru apărare. In faptul lui Hristos care a alungat cu biciul pe zarafii ce cotropiseră Casa Domnului - noi creștinii, vedem un îndemn pentru a alun-

ga cu biciul vremii noastre pe cei ce ar căuta vreodată să ne tulbure munca şi să ne cotropească pămîntul străbun.

Cei ce pun la cale înrobirea şi însîngerarea popoarelor uită că Dumnezeu a spus prin graiul aleşilor săi: „Vai de cei ce fac hotărîri nedrepte - ca să răpească dreptatea noroadelor, ca să facă din văduve prada lor şi să jefuiască pe orfani..., încă puţină vreme şi mînia mea nu va mai cunoaşte margini şi pedeapsa mea îi va nimici" (Isaia X, 1, 25).

Noi sîntem pe deplin încredinţaţi că acesta este sfîrşitul care-i aşteaptă pe toţi cei ce plănuesc cotropirea lumii. Dar pînă la nimicirea lor ei pot arunca asupra popoarelor alte valuri de suferinţe. De aceea, duşmanii păcii trebuie înfrînţi atunci cînd ar încerca să dezlănţuie furtuna. Şi uriaşele forţe ale păcii pot s-o facă dacă toţi cei ce iubim pacea vom fi strînşi uniţi în jurul steagului păcii, înălţat şi purtat cu cinste şi vrednicie de Uniunea Sovietică.

Aceasta este credinţa mea nezdruncinată şi acesta este îndemnul părintesc pe care-l fac tuturor clericilor şi credincioşilor mei.

† SEBASTIAN
Mitropolitul Moldovei şi Sucevei

(Din ziarul Romînia Liberă Nr. 3170 din 12 decembrie 1954).

IV. - Sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm

Intre 18-23 noiembrie a. c., s-a ţinut la Stockholm sesiunea Consiliului Mondial al Păcii pentru a discuta şi hotărî asupra următoarelor probleme:

1. - Colaborarea tuturor ţărilor europene în vederea asigurării securităţii lor colective.

2. - Situaţia creată în diferite părţi ale Asiei în urma intervenţiei străine şi a sistemului blocurilor coaliţiilor militare.

3. - Situaţia creată în America de sud în urma amestecului în treburile interne ale naţiunilor.

4. - Acţiunile forţelor iubitoare de pace în vederea asigurării dezarmării şi interzicerii armelor de exterminare în masă.

5. - Pregătirile pentru întîlnirea reprezentanţilor forţelor iubitoare de pace din toate ţările în cursul primei jumătăţi a anului 1955.

Din însăşi ordinea de zi se poate vedea importanţa lucrărilor şi dezbaterilor ce au avut loc.

Tratativele de la Londra şi Paris cu privire la înarmarea „cu orice preţ" a Germaniei occidentale, împărţirea Europei în cercuri agresive, împotriva voinţei popoarelor de a munci în pace pentru progres, pun în primejdie Pacea lumii.

De aceea forţele păcii caută să activeze cît mai mult pentru apărarea celui mai de preţ bun din lume, caută să pună în lumină acele fapte care împiedecă calea spre înţelegere, calea care duce la destinderea încordării internaţionale.

Forţele păcii au obţinut în ultimul timp, serioase succese în slăbirea încordărilor dintre popoare, cum a fost stîngerea focului din Coreea, încetarea luptelor din Indochina, unde vărsarea de sînge a durat aproape opt ani de zile; reglementarea situaţiei în Vietnam şi altele. Aceste succese au dat nădejdi noi pentru viitor, în lichidarea tuturor litigiilor pe calea tratativelor şi nu pe calea armelor.

Dar după cum se vede sînt încă multe obstacole şi primejdii în calea Păcii.

Puterile occidentale vor să dea arme'e în mîna revanşarzilor Germani, să creeze o nouă şi gravă primejdie de război în Europa, să dezbine pentru totdeauna poporul german care doreşte să trăiască unit şi să muncească paşnic pentru progres şi nu pentru distrugere.

In faţa acestei primejdii, oamenii cinstiţi din toată lumea indiferent de naţionalitate, religie, sex sau categorie socială, luptă alături de oamenii muncii din toate ţările în frunte cu marele popor sovietic, pentru creearea unui sistem de securitate colectivă în Europa, pentru cauza sfîntă a păcii.

La sesiunea Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm, s-au adunat peste 400 de delegaţi din zeci de ţări, care au discutat probleme ce frămîntă astăzi întreaga omenire, dorinţa de pace.

Din ţara noastră, au participat la sesiune făcînd parte din delegaţia R. P. Romîne, profesor univ. Lotar Rădăceanu, vice preşedinte al Consiliului Permanent pentru apărarea Păcii din R. P. R., prof. univ. Sorin Toma şi Prof. univ. Florica Mezincescu, membri ai Consiliului Mondial al Păcii, acad. Ştefan Milcu şi preotul Alexandru Ionescu din Bucureşti, membri în Consiliul Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R.

Prima şedinţă a sesiunii Consiliului Mondial al Păcii a fost prezidată de preotul Sven Hector din Suedia, cunoscut activist pentru cauza păcii.

– Marele scriitor rus Ilya Ehrenburg, membru în delegaţia U.R.S.S. vorbind despre reînvierea militarismului german, a spus: „nu se mai poate aştepta, a sosit timpul de a chema la colaborare toate statele europene independent de principiile după care se călăuzeşte politica lor internă. Reprezentaţii tuturor statelor europene, pot şi trebuie să se înţeleagă în ce priveşte organizarea securităţii".

– Profesorul E. Burhop (Anglia) în raportul prezentat Consiliului Mondial al Păcii, arată că: „Apelul de la Stockholm a dat naştere unei puternice mişcări deoarece el a trezit conştiinţa milioanelor de oameni simpli. El a făcut ca oamenii de bună

credinţă care nu vedeau o soluţie şi se credeau neputincioşi şi izolaţi, să devină conştienţi de puterea lor".

– Acad. Ştefan Milcu membru al delegaţiei romîne, a rostit o cuvîntare la această sesiune, în care a arătat suferinţele poporului nostru în cele două războaie, spunînd între altele: „Romînia care duce consecvent o politică paşnică de înţelegere şi colaborare internaţională, se pronunţă cu hotărîre pentru politica socurităţii colective, pentru politica reducerii înarmărilor şi a interzicerii armelor de exterminare în masă, pentru politica rezolvării paşnice şi democratice a problemei germane"...

După ce au fost ascultate rapoartele Comisiunilor, în problemele anunţate pe ordinea de zi, sesiunea Consiliului Mondial al Păcii, a adoptat următoarele documente şi rezoluţii:

DOCUMENTE ADOPTATE DE SESIUNEA CONSILIULUI MONDIAL AL PĂCII

I. – Pentru asigurarea colaborării între toate statele Europei în scopul organizării securităţii lor colective

Mesajul adresat popoarelor lumii

In timp ce încetarea războiului din Coreea şi Indochina şi respingerea proiectului „comunităţii defensive europene" au adus întregii lumi speranţa în lichidarea litigiilor care despart statele, acordurile de la Londra şi Paris pun popoarele în faţa primejdiei îngrozitoare, pe care o reprezintă pentru fiecare din ele reînvierea Wermachtului. In timp ce au fost făcute noi propuneri, a căror realizare poate asigura unificarea Germaniei, aplicarea acordurilor de la Londra şi Paris ar da o lovitură serioasă forţelor democratice şi naţionale ale poporului german, ar aţîţa pretenţiile militarismului german şi ar sancţiona scindarea Germaniei şi a Europei.

In timp ce progresul realizat la ONU în problema arzătoare a dezarmării şi interzicerii armelor de exterminare în masă, întăreşte speranţele în pace, înfăptuirea acordurilor de la Londra şi Paris, ar provoca o nouă goană a înarmărilor, a cărei povară ar deveni repede insuportabilă pentru toţi.

Ratificarea acestor acorduri de către parlamente nu numai că nu ar menţine posibilitatea tratativelor, dar ar

creia o situaţie de natură să ducă la noi primejdii pentru pace în Europa şi în întreaga lume.

In felul acesta, popoarele sînt puse în faţa alternativei dramatice : fie tratative care să poată fi încununate de un acord rezonabil, fie un act de samavolnicie, care poate reduce la zero destinderea încordării internaţionale şi anume, înarmarea Germaniei occidentale şi includerea ei într-un pact militar.

Popoarele trebue să opună rezistenţă ratificării acordurilor de la Londra şi Paris.

Popoarele trebue să ceară începerea imediată a unor tratative între cele patru puteri, în scopul unificării Germaniei pe calea unor alegeri libere, precum şi în scopul încheierii tratatului de stat cu Austria.

Popoarele trebuie să ceară începerea imediată a unor tratative între toate statele europene, indiferent de orînduirea lor pentru a-şi asigura securitatea şi prosperitatea generală pe calea colaborării între ele.

Nici unui guvern, nici unui parlament nu le stă în putere să dispună de soarta poporului împotriva voinţei sale. Popoarele nu vor îngădui ca ireparabilul să fie săvîrşit.

Ele nu vor admite înfăptuirea înarmării Germaniei şi prin acţiunile lor comune vor deschide calea spre securitate în Europa şi spre pace în întreaga lume.

Stockholm, 23 noiembrie 1954.

Consiliul Mondial al Păcii.

2. – Cu privire la lupta forţelor iubitoare de pace pentru dezarmare şi pentru interzicerea armelor de exterminare în masă

Acum patru ani a fost publicat la Stockholm un apel pentru interzicerea totală a armei atomice.

Campania desfăşurată de toate popoarele în legătură cu acest apel a împiedicat folosirea bombelor atomice în Coreea şi în Indochina. Lupta dîrză a popoarelor a obligat de asemenea guvernele să înceteze operaţiunile în Coreea şi în Indochina.

Astăzi însă ne aflăm din nou în faţa unui pericol,

de război, decurgînd din înteţirea cursei înarmărilor şi din dezvoltarea neîncetată a unor mijloace de exterminare în masă, avînd o tot mai mare putere de distrugere. Voinţa popoarelor poate şi trebue să asigure încă odată înlăturarea acestui pericol.

Consiliul Mondial al Păcii relevă cu satisfacţie progresul înregistrat la ONU în discuţiile asupra problemei dezarmării şi interzicerii armei atomice. El subliniază că acest rezultat a fost obţinut prin metoda tratativelor, ceea ce dovedeşte posibilitatea de a se ajunge la un acord pe calea compromisului. Tocmai această metodă a permis Adunării Generale să adopte în unanimitate rezoluţia care deschide calea spre rezolvarea acestor probleme.

Tendinţa puterilor occidentale de a înarma Germania occidentală şi de a o include într-un bloc militar prin acordurile de la Londra şi Paris, subminează însă eforturile îndreptate spre realizarea dezarmării şi pune în primejdie rezultatele deja obţinute.

Consiliul Mondial al Păcii salută tratativele care se desfăşoară actualmente în problema folosirii paşnice a energiei atomice. El declară totodată că omenirea va fi în stare să folosească din plin energia nucleară pentru producţia de pace numai după interzicerea folosirii acestei energii în scopuri de război. El este convins că realizarea unui acord în acest domeniu este pe deplin posibilă, la fel ca şi crearea unui mecanism satisfăcător pentru exercitarea unei inspecţii şi a unui control riguros.

Consiliul Mondial al Păcii adresează marilor puteri apelul de a-şi dubla eforturile pentru a ajunge neîntîrziat la un acord în aceste probleme importante pe baza propunerilor aflate în prezent, în curs de examinare. Atîta vreme cît acest scop nu este încă atins, Consiliul cere ca marile puteri să ajungă de îndată la un acord în ce priveşte interzicerea tuturor exploziilor experimentale efectuate cu bombe atomice şi cu hidrogen, care în stadiul actual al ştiinţei pot fi stabilite cu uşurinţă şi fără întîrziere. El cere de asemenea cu insistenţă tuturor guvernelor fără excepţie să-şi ia imediat obligaţia de a nu folosi niciodată şi sub nici un pretext arma nucleară. Aceste acţiuni n-ar constitui totuşi de cît primele mă-

suri imediate a căror înfăptuire nu trebuie să întîrzie în nici un caz rezolvarea problemei principale: înlăturarea tuturor mijloaceler de exterminare în masă — atomice, bacteriologice şi chimice — şi reducerea generală a armamentelor. Mai mult aceste măsuri ar constitui prin ele însele un mare pas pe calea unui acord mai larg şi mai important în ce priveşte reducerea generală a armamentelor, interzicerea armelor de exterminare în masă şi instituirea unui control internaţional, prevăzînd trimiterea unor grupe de inspecţie în toate ţările.

Consiliul Mondial al Păcii cere cu insistenţă ca fondurile care ar deveni disponibile ca urmare a unei dezarmări generale şi controlate să fie folosite pentru ridicarea nivelului de trai al popoarelor, în special în ţările înapoiate din punct de vedere economic.

El cheamă popoarele din lumea întreagă să ceară pretutindeni şi în permanenţă reducerea generală a armamentelor şi interzicerea armelor de exterminare în masă. Fără aceasta este imposibilă o politică de pace. Voinţa popoarelor poate şi trebuie să asigure realizarea acestor scopuri, dacă popoarele se vor uni în această luptă sfîntă şi vor face cunoscută cu toată hotărîrea guvernelor şi Organizaţiei Naţiunilor Unite, uriaşa lor năzuinţă spre pace, înţelegere reciprocă şi solidaritate umană.

Stockholm, 23 noembrie 1954

3. – Cu privire la convocarea unui Congres Mondial al reprezentanţilor forţelor iubitoare de pace

Astăzi cînd posibilităţile pentru întărirea păcii sînt atît de mari, se ivesc noi primejdii de natură să reducă la zero şi aceste posibilităţi,

Numai o puternică mişcare a popoarelor însăşi poate împiedeca scindarea lumii în blocuri opuse unul altuia şi reînvierea acelor armate care au adus omenirii în trecut atîtea lacrimi şi atîta jale, poate elibera omenirea de povara grea a cheltuelilor militare. Numai o asemenea mişcare poate asigura colaborarea dintre state în vederea prosperităţii lor, a menţinerii independenţei lor şi a securităţii colective.

Consiliul Mondial al Păcii se adresează în mod solemn tuturor forţelor iubitoare de pace, tuturor bărbaţilor şi femeilor care nu vor să trăiască în condiţii de îngrijorare, neîncredere şi ură în relaţiile dintre popoare. El îi cheamă să-şi unească eforturile pînă nu este prea tîrziu.

Consiliul Mondial al Păcii adoptă hotărîrea de a convoca în cea de a doua jumătate a lunii mai 1955 un mare Congres Mondial al reprezentanţilor tuturor forţelor iubitoare de pace.

II. - REZOLUŢIILE SESIUNII CONSILIULUI MONDIAL AL PĂCII

1. Cu privire la situaţia creată în diferite părţi ale Asiei în urma presiunii streine şi a sistemului de blocuri şi coaliţii militare

Examinînd situaţia din Asia, sesiunea Consiliului Modial al Păcii îşi exprimă satisfacţia faţă de evenimentele fericite de mare însemnătate care au contribuit la încetarea războaielor din Coreea şi Indochina, au creat condiţiile pentru stabilirea păcii în Asia şi au ajutat la slăbirea încordării internaţionale.

Rezultatele conferinţei de la Geneva reprezintă o victorie a forţelor iubitoare de pace. In Indochina operaţiunile militare au încetat şi pentru prima dată după mulţi ani, în această regiune a lumii nu este în curs nici un mare război.

Declaraţia comună a primilor miniştri ai Indiei şi Chinei a dat o formă concretă idealului coexistenţei paşnice pe baza următoarelor cinci principii :

1. - Respectarea reciprocă a integrităţii teritoriale şi a suveranităţii.
2. - Neagresiunea.
3. - Neamestecul în treburile interne ale altor state.
4. - Egalitatea în drepturi şi avantaje reciproce.
5. - Coexistenţa paşnică.

Aceste principii au fost primite cu căldură de popoarele din Asia şi din lumea întreagă şi au fost acceptate de guvernele Birmaniei, Republicii Democrate Vietnam, Uniunii Sovietice şi de conducătorii guvernului Indoneziei. Aceste cinci principii nu numai că au creat baza pentru pace şi securitate colectivă în Asia, ci acceptarea lor ar oferi baza pentru coexistenţa paşnică şi relaţii prieteneşti între toate ţările.

Aceste evenimente au întărit unitatea şi solidaritatea în Asia, spulberînd speranţele acelora care încearcă să silească „pe asia-

tici să lupte împotriva asiaticilor". Totuşi cepdţii zărboiului încearcă mereu să traducă în fapt planurile lor de dominaţie în Asia, prin creearea de pacte militare, prin provocări militare, prin amestecul crescînd în treburile interne ale naţiunilor asiatice şi prin acte de violenţă împotriva popoarelor.

Pentru a zădărnici aceste intenţii şi a asigura pacea şi securitatea în Asia, Consiliul Mondial al Păcii cheamă popoarele din Asia şi din lumea întreagă:

1) să lărgească şi să întărească zona păcii în Asi ,să stabilească securitatea paşnică şi colectivă pe baza celor cinci principii:

2) să se opună încercărilor de creare în Asia de sud-est a unui bloc agresiv (S. E. A. T. O.) şi să zădărnicească traducerea în viaţă a acestui proect, precum şi a proiectelor celorlalte blocuri militare, ca de pildă pactul S. U. A.-Pakistan, care aţiţă pe asiatici împotriva asiaticilor şi reprezintă un pericol pentru pacea în lumea întreagă;

3) Să ceară încetarea dominaţiei şi amestecului străin în toate regiunile Asiei, inclusiv Malaya, Irianul de vest (Noua Guinee olandeză) şi Goa să obţină retragerea tuturor forţelor militare străine de pe aceste teritorii, precum şi lichidarea tuturor bazelor streine de pe pămîntul Asiei şi încetarea imediată a periculoaselor experienţe cu bombele atomice şi cu hidrogen, care au avut efecte mortale în oceanul Pacific şi au otrăvit aerul şi apele Asiei;

4) Să ceară încetarea intervenţiei străine pe teritoriul chinez Taivan (Formoza), să insiste ca Republica Populară Chineză să-şi ocupe locul legitim în O. N. U.

5) Să ceară ca ţările interesate să reînceapă grabnic conferinţa pentru unificarea paşnică a Coreii, în conformitate cu aspiraţiile poporului coreean, conferinţă la care să participe statele neutre din Asia, să ceară stricta respectare a clauzelor armistiţiului în Indochina;

6) Să se opună remilitarizării Japoniei - remilitarizare care ameninţă pacea şi securitatea în Asia şi în lumea întreagă.

Numai în acest fel popoarele Asiei vor putea să obţină întărirea păcii, libertatea dezvoltării şi posibilitatea unui progres multilateral şi să-şi aducă contribuţia la stabilirea păcii în lumea întreagă.

2. - Cu privire la situaţia creată în ţările Americii Latine în urma amestecului străin în afacerile interne ale naţiunilor

Sub camuflajul pactelor şi acordurilor, care ar avea drept scop asigurarea securităţii colective a continentulut american, în ţările Americii Latine se intensifică dominaţia unui singur stat al cărui amestec în viaţa acestor ţări constituie factorul lipsei generale de securitate.

Condiţiile în care se află în prezent ţările Americii Latine reprezintă o piedecă în calea destinderii încordării internaţionale.

Aceste condiţii sînt următoarele:

– Lipsa de securitate, care decurge din politica pregătirilor de război, îşi găseşte expresia în anumite pacte şi acorduri regionale care ştirbesc suveranitatea şi libertatea statelor din America Latină şi care dau pretexte pentru intervenţii străine, asemenea aceleea care a provocat recent căderea guvernului legal din Guatemala.

– Incheierea unor pacte militare bilaterale şi acorduri regionale, care au dus la rezoluţiile politice adoptate la conferinţa de la Caracas, precum şi includerea ţărilor Americii Latine în blocuri agresive. Aceasta le obligă să pună la dispoziţie pentru scopuri pur militare cea mai mare parte din bogăţiile lor naturale şi poate să atragă popoarele iubitoare de pace în războaie, care sînt în contradicţie cu interesele şi aspiraţiile lor.

– Intensificarea nejustificată şi costisitoare a cursei înarmărilor în ţările din America Latină, care aduce un mare prejudiciu economiei lor naţionale şi face să scadă nivelul de trai, şi aşa scăzut, al popoarelor din aceste ţări.

– Presiunea exercitată asupra ţărilor din America Latină, care s-a manifestat în repetate rînduri prin felul în care reprezentanţii lor au votat într-o serie de organizaţii internaţionale, ceea ce reprezintă o piedecă în calea spre îmbunătăţirea relaţiilor internaţionale şi spre rezolvarea prin tratative a conflictelor şi problemelor nerezolvate.

– Ingrădirea libertăţii comerţului şi a repartizării materiilor prime în America Latină, care duce la creearea unei piete obligatorii, la stabilirea unilaterală a preţurilor şi împiedecă întărirea prieteniei cu alte naţiuni pe baza avantajelor reciproce.

– Ingrădirea legăturilor culturale cu toate ţările din lume şi presiunea exercitată asupra culturilor naţionale în scopul de a le impune forme străine lor.

Luptînd pentru menţinerea suveranităţii lor şi pentru asigurarea unei adevărate securităţi pentru toate popoarele şi pentru fiecare din ele în parte, popoarele din America Latină contribue în mod efectiv la lupta pentru Pace în America şi în întreaga lume.

Consiliul Mondial al Păcii, consideră că numai pe calea colaborării între popoarele de pe continentul american pe baza egalităţii în drepturi şi respectului reciproc, popoarele din America Latină pot ajunge la prosperitate şi la întărirea securităţii.

3. – *Cu privire la situaţia creată în ţările dependente şi semi-dependente în urma presiunii străine şi a sistemului de blocuri şi coaliţii militare.*

Participanţii la mişcarea mondială pentru pace au considerat întotdeauna că violenţa folosită pentru a menţine popoarele

în stare de dependenţă şi asuprire colonială reprezintă un pericol serios pentru cauza păcii. Participanţii la această mişcare au considerat în totdeauna că amestecul străin în treburile interne ale popoarelor coloniale, includerea ţărilor lor în pacte agresive şi crearea de baze strategice străine pe teritoriile lor agravează încordarea în relaţiile internaţionale.

Acordurile de la Londra şi Paris nu numai că reprezintă o primejdie pentru securitatea popoarelor Europei şi pentru pacea în lumea întreagă, dar traducerea lor în fapt ar avea consecinţe directe şi grele pentru viaţa popoarelor coloniale şi semi-coloniale, care şi aşa au o soartă atît de grea şi uneori chiar tragică.

Consiliul Mondial al Păcii subliniază din nou în faţa opiniei publice mondiale pericolul pentru cauza păcii care decurge din situaţia creată în diferite ţări dependente şi semi-dependente. In Malaya, Kenya, în Africa de nord, conflictele armate se pot transforma în războaie făţişe şi pot periclita pacea în lumea întreagă.

In timpul războiului din Indochina, mişcarea mondială pentru pace a proclamat necesitatea şi posibilitatea curmării unor asemenea conflicte pe cale paşnică. Evenimentele au arătat cît de just a fost trasată această cale. In prezent, Consiliul Mondial al Păcii cere reglementarea paşnică cît mai grabnică a celorlalte conflicte care sînt în curs. In Orientul Apropiat şi Mijlociu primejdia pentru cauza păcii o reprezintă amestecul străin sub diferite forme în treburile interne ale popoarelor, avînd drept scop să le impună pacte şi blocuri militare ca pactul turco-pakistanez, pactul Orientuiui Apropiat şi altele.

Consiliul Mondial al Păcii proclamă că relaţiile între toate statele mari şi mici trebuie să se bazeze pe respectarea celor cinci principii enunţate în declaraţiile comune ale Indiei şi Chinei, Chinei şi Birmaniei şi care sînt în concordanţă cu Cartea Organizaţiei Naţiunilor Unite.

Consiliul Mondial al Păcii consideră că încetarea conflictelor armate în curs, respectarea independenţei şi realizarea aspiraţiilor sînt factori esenţiali pentru destinderea încordării internaţionale.

Consiliul Mondial al Păcii cheamă opinia publică mondială să ceară adoptarea şi traducerea în viaţă a acestor principii care sînt de o mare importanţă pentru asigurarea securităţii generale.

III. – Chemarea adresată de sesiunea Consiliului Mondial al Păcii privind sărbătorirea marilor date culturale.

Popoarele întregii lumi vor sărbători în anul 1955, următoarele aniversări ale marilor reprezentanţi ai culturii mondiale:

Schiller – comemorarea a 150 ani de la moartea sa.
Mickiewicz – comemorarea a 100 de ani de la moartea sa.
Montesquieu – comemorarea a 200 ani de la moartea sa.

Andersen - aniversarea a 150 ani de la naşterea sa.

Cervantes - aniversarea a 350 ani de la apariţia primei ediţii a cărţii „Don Quichotte".

Whitman - aniversarea a 100 ani de la apariţia primei ediţii a cărţii „Fire de iarbă".

Sărbătorirea marelor date culturale va ajuta popoarelor să asigure relaţii prieteneşti, peste graniţe, să se cunoască mai bine între ele şi să întărească colaborarea paşnică.

Consiliul Mondial al Păcii adresează tuturor popoarelor, scriitorilor, artiştilor, oamenilor de ştiinţă, istoricilor, profesorilor şi învăţătorilor, tuturor organizaţiilor culturale şi de masă chemarea de a participa la organizarea acestor aniversări culturale.

Stockholm, la 23 noiembrie 1954.

IV. - **Darea de seamă publică a delegaţiei poporului romîn care a participat la sesiunea de la Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii.**

Joi după amiază, 9 decembrie 1954, în sala „Filimon Sîrbu" în faţa a numeroşi muncitori, intelectuali, reprezentanţi ai cultelor şi funcţionari, delegaţia care a luat parte la sesiunea de la Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii, a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor sesiunii şi asupra documentelor adoptate.

Dl. Acad. Prof. P. Constantinescu-Iaşi, vice preşedinte al Comitetului Permanent pentru Apărarea Păcii din R. P. R., a deschis şedinţa şi a arătat că în toată ţara noastră se desfăşoară o puternică acţiune de protest împotriva manevrelor întreprinse de cercurile occidentale agresive pentru refacerea militarismului german. Poporul nostru care cunoaşte grozăviile provocate de cele două războaie mondiale, este ferm hotărît să nu îngădue să se repete experienţa tristă a istoriei.

A luat, apoi, cuvîntul Dl. Prof. univ. Lotar Rădăceanu, conducătorul delegaţiei romîne la Stockholm, care a spus că problema principală a sesiunii a fost asigurarea păcii şi securităţii în Europa. Acordurile de la Londra şi Paris, prin care s-a ajuns la refacerea militarismului german, reprezintă o nouă şi gravă primejdie pentru cauza păcii şi viitorul Europei. In faţa primejdiei comune, Consiliul Mondial al Păcii consideră că numai crearea unui sistem de securitate la care să participe toate statele europene, fără deosebire de orînduire socială şi politică, ar putea să garanteze securitatea fiecărei ţări şi a întregii Europe.

Propunerea guvernului sovietic pentru convocarea unei conferinţe europene a găsit un puternic ecou în cadrul sesiunii. Subliniind valoarea pe care conferinţa de la Moscova o are pentru apărarea păcii, arată că aţiţătorii la un nou război „se vor izbi de forţa de granit a celor 900 milioane de oameni din lagărul democratic în frunte cu marea şi invincibila Uniune Sovietică".

Preotul Al. Ionescu a arătat că la sesiunea de la Stockholm au luat parte mulţi reprezentanţi ai diferitelor culte din întreaga lume. Deşi slujitorii cultelor mărturisesc credinţe religioase deosebite, ideia păcii şi a convieţuirii paşnice i-a apropiat şi înfrăţit. Slujitorii cultelor din ţara noastră sînt înrolaţi în marea acţiune pentru apărarea păcii. Ei sînt hotărîţi alături de credincioşi şi de toţi cetăţenii patriei noastre, „să zădărnicească planurile celor care vor să atenteze la libertatea, suveranitatea şi securitatea patriei noastre, la cauza păcii".

După ce au mai vorbit acad. Ştefan Milcu şi D-na Florica Mezinceseu, cei prezenţi au adoptat o moţiune prin care în numele partizanilor păcii din ţara noastră „se declară pe deplin de acord cu hotărîrile sesiunii de la Stockholm a Consiliului Mondial al Păcii şi cu Declaraţia guvernelor participante la conferinţa de la Moscova a statelor europene pentru asigurarea păcii şi securităţii în Europa".

Redacţia

NOTE CULTURALE, RECENZII

CENTENARUL MORȚII LUI ANTON PANN

In luna noiembrie a. c., s-au împlinit 100 de ani de la moartea lui Anton Pann scriitorul și poetul care a cunoscut perfect și s-a inspirat din poezia poporului, care a satirizat usturător moravurile claselor dominante și care a cîntat suferințele poporului. Pe bună dreptate s-a spus „că mintea lui era o comoară de cîntece, de cimilituri, de păcălituri și de istorioare de tot soiul“ (V. Alecsandri).

„Pann finul Pepelei, cel isteț ca un proverb“ (Eminescu), a avut o viață foarte zbuciumată din cauza situațiilor și condițiilor sociale și politice din prima jumătate a sec. XIX. Deși avea o minte ageră și o mare putere de muncă, deși cunoștea gîndirea și sentimentele poporului ca nimeni altul, deși a fost cîntăreț bisericesc talentat și profesor de psaltichie la școlile bisericești, deși a adoptat psaltichia grecească „la ifosul romînesc“ și a lăsat compoziții, aproape, neegalate pînă astăzi, pîinea sa a fost cît a trăit, amară și nesigură. După munca sa stăruitoare și-a agonisit, abia, o căsuță și o tipografie pe care a pus-o în serviciul poporului.

Prin editarea și răspîndirea lucrărilor sale Anton Pann a contribuit la dezvoltarea culturii romîne. Spiritul său satiric, vădit mai cu seamă în fabule și istorioare, a fost îndreptat împotriva diferitelor păcate sociale ca: beția, lenea, lauda de sine, desfrîul, sgîrcenia, lăcomia, înfumurarea, prostia. El s-a silit să facă educarea maselor prin literatura sa. Eroii povestirilor sale sînt oameni de jos. Viața acestora încărcată de greutăți și necazuri, este privită cu simpatie. Literatura sa strecoară în sufletele acestora mîngîere și încurajare. Prin prezentarea diferitelor tipuri sociale - meseriași, negustori, țărani, dascăli - dar mai cu seamă prin satirizarea relelor moravuri sociale și prin silința sa de a educa masele prin literatură, Anton Pann este un adevărat scriitor realist.

Cele mai importante creații ale lui Anton Pann care au valoare artistică sînt: *Povestea vorbii, O șezătoare la țară, Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea* și *Fabule și Istorioare.* Prin stăruința sa de a cunoaște și culege producțiunile folcrorice, prin realismul său și prin prelucrarea cu măestrie artistică a poeziei populare, Anton Pann este înaintașul scriitorilor care și-au îndreptat privirile spre popor și spre comorile sale artistice.

In *Povestea vorbei* sub forma unor mici capitole sînt adunate proverbe privind un anumit subiect „despre cusururi sau urîciuni", despre pedanţi sau copilării : „despre vorbărie" despre „minciuni şi fleacuri", „despre prostie" etc. Proverbele adunate şi stilizate de Anton Pann redau în general viaţa amară a celor asupraţi, dar sînt în acelaşi timp ironii usturătoare faţă de exploatatori.

O şezătoare la ţară ; prin diferite istorioare sînt înfăţişaţi eroi ca : „Un bătrîn, Moş Neagu, comoară de isteţime, de basme şi cimilituri. Stan, sluga arendaşului Chir Iani, Moş Popa, prieten al ţăranilor, lăutarul Moş Bran, cîntăreţi de melodii haiduceşti şi fetele din şezătoare". Şezătorile lasă impresia, că sînt adevărate şcoli populare pentru educarea maselor în vremea aceea.

Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea un fel de Păcală al romînilor „îşi bate joc de stăpînitori şi bogătaşi, îi ajută pe săraci să-şi facă dreptate, zeflemiseşte viciile ce decurg din prostie şi credulitate". Isprăvile lui Nastratin Hogea s-au bucurat de o mare popularitate în viaţa popoarelor orientale.

La Anton Pann se observă simţul deosebit al versificaţiei şi spontaneitatea sa în dialogurile eroilor săi. Opera sa prin caracterul ei popular, fapt care dovedeşte cunoaşterea vieţii sub toate aspectele şi formele ei de manifestare, prin realismul ei şi prin umorul popular sănătos, rămîne ca un important moment în istoria culturii romîne.

S. P.

ANTON PANN
clasic al muzicii bisericeşti psaltice

La 2 noiembrie 1954, s-au împlinit o sută de ani de la moartea lui Anton Pann, unul din clasicii muzicii noastre bisericeşti - psaltice.

Anton Pann s-a născut în anul 1794, în satul bulgăresc Slidven sau Slivin din Tracia Bulgară. Tatăl său, Pann, căldărar ori arămar de meserie, era de origină bulgar sau romîn bulgarizat [1]), iar mama sa, Tomaida era de origină greacă. Această familie, a avut, mai întîi o fată, care a murit, apoi trei băieţi, cel mai mic primind, din botez, numele de Anton.

Primii doi băieţi au îmbrăţişat : cel mai mare meseria tatălui, iar cel mai mijlociu meseria de abagier. Anton, care avea înclinaţie spre muzică, a fost dat sub îngrijirea dascălului biseri-

---

1) Alex. Luca „Priviri generale asupra muzicii din Biserica Ortodoxă de răsărit". Teză de licenţă în Teologie, Bucureşti 1898.

G. Cardaş, în articolul „Anton Pann", publicat în Universul Literar Nr. 11 din 1926, afirmă că tatăl lui Anton Pann, venise în Slidven din Romînia.

cii din sat, de la care învaţă citirea şi scrierea, precum şi primele noţiuni de psaltichie. Incă de mic rămîne orfan de tată.

In timpul războiului ruso-turc dintre anii 1806-1812 mulţi creştini din peninsula Balcanică s-au refugiat în Rusia, temîndu-se de represalii din partea turcilor. Printre aceştia se afla şi văduva Tomaida cu cei trei fii ai ei. Ajunşi în Rusia de sud, cei doi fii mai mari, s-au înrolat ca voluntari în armata rusă, găsindu-şi moartea la asediul Brăilei în martie 1809 [1]).

Anton, pentru a se întreţine pe el şi mama lui, s-a angajat ca sopran în corul Catedralei din Chişinău. Ca amintire a activităţii muzicale din acest timp, a rămas „Doamne miluieşte, cîntat în ruseşte de mine, A. Pann, aflîndu-mă între sopranii armoniei eclesiastice, la anul 1810", aşa cum afirmă în „Rînduiala sfintei şi dumnezeeştei liturghii" [2]).

In corul Catedralei din Chişinău dobîndeşte cîteva cunoştinţe de armonie, pentru studierea cărora, învaţă să cînte şi cu chitara [3]).

Fugind din faţa armatei franceze, care, în 1812, înainta pe teritoriul Rusiei, Tomaida împreună cu Antonache, ajunge, după multe peripeţii, la Bucureşti. Gîndul lor era să se întoarcă la Slidven, dar pe de o parte auzind de barbariile pe care turcii le săvîrşeau contra creştinilor, iar pe de alta începînd a se deprinde la noi în ţară, s-a întîmplat şi cu dînşii, cum s-a întîmplat cu mulţi care veneau în Patria noastră:

„Vii s-o vezi, să stai un ceas,
„Şi rămîi ca bun rămas" [4]).

Ajunşi în Bucureşti, Anton Pann intră ca paraclisier la biserica Olari din Calea Moşilor, apoi cîntăreţ al II-lea la biserica Sfinţi. In acelaşi timp studiază muzica psaltică, după vechea sistemă, cu eruditul scriitor şi psalt greco-romînizat, Dionisie Fotino.

Anton Pann soseşte în Bucureşti în momentul istoric cînd pe cerul Patriei noastre apăreau zorile redeşteptării naţionale, în toiul luptei pentru înlăturarea cosmopolitismului otomano-fanariot, cînd la noi se puneau bazele unei culturi moderne, prin introducerea limbei romîne în biserica şi statul nostru, la care, Anton Pann, a avut un aport însemnat, atit pe tărîmul muzicii noastre bisericeşti-psaltice, cît şi în literatura noastră.

In 1816, cînd Petru Efesiul vine de la Patriarhia din Cons-

---

1) G. Dem. Teodorescu „Viaţa şi Activitatea lui Anton Pann" pag. 10.
2) G. Dem. Teodorescu „Operile lui Anton Pann" în Revista Nouă Nr. 2-3 din 1891.
3) Th. D. Speranţia în articolul său „Anton Pann" publicat în Revista Nouă Nr. 10 din 1899 afirmă că Anton Pann, ajuns în Rusia de sud, mai întîi s-ar fi înrolat ca muzicant în armata rusă, unde a slujit cîţiva ani. Nu putem crede acest lucru, deoarece Anton Pann, n-avea de cît 15 ani. Mai degrabă credem că s-ar fi înrolat copil de trupă.
4) Idem.

tantinopol în Bucureşti, deschizînd şcoala de psaltichie de la biserica Şelari, unde a început să predea după noua reformă psaltică a celor trei reformatori din Constantinopol, arhim. Hrisant,- ajuns mai tîrziu mitropolit de Brussa, oraş în Asia Mică, - Hurmuziu Hartofilax şi Grigore Protopsaltul zis şi Levitul, A. Pann se înscrie printre primii elevi, alături de Macarie Ieromonahul şi alţii. In acelaşi timp intră ca ucenic, şi în urmă ca lucrător în tipografia de muzică bisericească a lui Petru Efesiul, unde mai tîrziu ajunge director, după ce tipografia a fost cumpărată de mitropolia Ungro-Vlahiei [1]).

Anton Pann cunoştea cinci limbi: romîna, greaca, bulgara, rusă şi turcă [2]).

Opera muzicală a lui Anton Pann o putem împărţi în: muzică bisericească-psaltică şi muzică laică, sau cîntece de lume. Obiectul acestui articol îl formează muzica bisericească-psaltică.

Creaţia lui Anton Pann în domeniul muzicii bisericeşti-psaltice a început din timpul cînd funcţiona ca director al tipografiei de muzică bisericească a mitropoliei, cumpărată în 1819 de la Petru Efesiul, „pe cînd mă aflam ca director în tipografia de muzică bisericească a lui Petru Efesiul, pentru întîia dată am tipărit un Axion în romîneşte [3]).

După 1820, cînd curentul naţional era puternic şi marele patriot Mitropolitul Dionisie Lupu, romîn de origină, hotărăşte traducerea cărţilor de cîntări bisericeşti în limba romînă, este chemat şi Anton Pann, ca, împreună cu Macarie Ieromonahul şi Panaioti Enghiurliul, protopsaltul mitropoliei, călugărit mai tîrziu sub numele de Pangratie [4]), să se constituiască în comisie de psalţi romîni, care să traducă cîntările bisericeşti în limba romînă. Comisia s-a dizolvat chiar de la început, din cauza spiritului de independenţă manifestat de fiecare din cei trei membri ai ei, de a-şi publica cărţi de cîntări bisericeşti, în romîneşte, sub semnătură proprie. Astfel că A. Pann îşi publică independent lucrările sale de psaltichie.

In 1822 publică „Diferite cîntări liturgice, compuse greceşte şi romîneşte şi prelucrate în 1854, ianuarie 30, pe ifosul vechi naţional“ [5]). Apoi „Axion“ compus în 1825 şi publicat în „Sf. Liturghie a Marelui Vasile“ la 1854 [6]).

In anul 1827, A. Pann, este numit dascăl domnesc de psaltichie la seminarul din Rîmnicul Vîlcea, unde are ca elev pe monahul Nifon, economul episcopiei locale, ajuns mai tîrziu Mitrapolitul Ungro-Vlahiei [7]). La propunerea monahului Nifon, A.

---

1) Nifon Ploeşteanu „Carte de Psaltichie“ pag. 54.
2) G. Dem. Teodorescu „Viaţa şi Activitatea lui A. Pann“ pag. 12 şi M. Gr. Poslușnicu „Istoria muzicii la Romîni“ pag. 37.
3) G. Dem. Teodorescu „Operile lui A. Pann“ în Revista Nouă Nr. 1 din 1891.
4) G. Dem. Teodorescu „Viaţa şi activitatea lui A. Pann“ pag. 17.
5) Idem „Operile lui A. Pann“ în Revista Nouă Nr. 1 din 1891.
6) Idem.
7) G. Dem. Teodorescu „Viaţa şi activitate lui A. Pann“ pag. 33.

Pann, acceptă să predea muzica bisericească maicilor din mănăstirea Dintr-un Lemn, în apropiere de Govora [1]).

De acolo pleacă în Ardeal.

In regiunea Braşov şi Făgăraş, se păstrează pînă astăzi, în cîntarea bisericească, urmele lăsate de A. Pann şi transmise pe cale orală din generaţie în generaţie [2]). Din acest timp a rămas ca amintire „Doamne miluește cîntat în rusește de mine, A. Pann, aflîndu-mă între sopranii armoniei eclesiastice, la anul 1810, iar la 1828, s-a reformat în „grabnic", aflîndu-mă cantor în Braşov la biserica cea mare din Schei" [3]).

In anul 1828, ivindu-se condiţii favorabile, A. Pann revine în Bucureşti unde este numit cîntăreţ la Biserica Olteni, iar în anul 1830 este numit prof. de psaltichie la şcoala naţională. Tot odată urmează şi cursurile colegiului Sf. Sava, reorganizat de I. Eliade Rădulescu, după plecarea lui G. Lazăr. Apoi a funcţionat ca protopsalt la diferite biserici.

Acum începe pentru A. Pann o epocă bogată în creaţii psaltice şi tipărituri de cîntări bisericeşti. Astfel în 1840 tipăreşte „Sf. Evanghelie de la Ioan, ce se zice în sfînta şi luminata zi a Paştilor la a două Inviere, culeasă în opt limbi şi dată la lumină de A. Pann şi dedicată D. D. Nicolae Iorgulescu-Sibiu 1840. In tipografia lui Gheorghe Klozius". Broşura cuprinde Evanghelia lui Ioan tipărită cu litere chirilice în romîneşte, latineşte, slavoneşte sau ruseşte, nemţeşte, bulgăreşte, franţuzeşte, greceşte şi turceşte [4]).

In anul 1841 tipăreşte „Noul doxastar, prefăcut în romîneşte după metodul vechi al serdarului Dionisie Fotino şi dat la lumină pe acest metod nou... de A. Pann. Tomul I Bucureşti 1841. In tipografia pitarului Const. Pencovici, sub direcţia lui Iosuf Kopaing, care a lucrat şi notele de muzică". Tom. II, care este dedicat episcopului Filotei al Buzăului ;... „s-a ialmăcit cu îndemînarea şi ajutorul răposatului întru fericire Kesarie, episcopul Buzăului, şi n-a avut viaţă ca să-l vază dat la lumină" [5]).

In anul 1842, A. Pann, este numit profesor de muzică psaltică la seminarul Central din Bucureşti, de către Mitropolitul Neofit al II-lea [6]). Nevoile didactic-pedagogice legate de noua misiune, îl determină, ca în 1845, să tipărească „Basul teoretic şi practic al muzicii bisericeşti, sau gramatica melodică", după ce în 1843, pentru a uşura mai mult tipărirea scrierilor sale, îşi deschide singur o tipogorafie în chiliile bisericii Olteni, tipografie

---

1) Al. Luca „Priviri generale asupra muzicii din Biserica Ortodoxă de răsărit. Teză de licenţă în Teologie. Bucureşti 1898, pag. 88.

2) „Cultura" Revista Asociaţiei Generale a Cînt. Bis. din Romînia Nr. 10-11, oct.-noiembrie 1926.

3) G. Dem. Teodorescu „Operile lui A. Pann" în Revista Nouă Nr. 1, 1891.

4) G. Dem. Teodorescu „Operile lui A. Pann" Revista Nouă Nr. 1, 1891.

5) Idem,

6) Alex. Luca op. cit. pag. 88, şi M. Gr. Poslușnicu „Istoria muzicii la Romîni" pag. 40.

ce a fost arsă în timpul focului celui mare întîmplat în Bucureşti în anul 1847, fapt ce nu-l descurajează, căci în acelaşi an îşi deschide altă tipografie în strada Tunari Nr. 12, stradă care mai tîrziu prin stăruinţa prof. G. Dem. Teodorescu, i s-a dat numele de A. Pann. In această tipografie îşi tipăreşte de-acum încolo întreaga operă muzicală [1]). „Basul teoretic...“ cuprinde 276 pagini, cu dedicaţie către mitropolit, o prefaţă, o introducere care nu este altceva de cît un istoric al muzicei de la origină şi pînă în timpul său, şi gramatica psaltichiei propriu zis [2]).

In anul 1846 tipăreşte „Calofoniconul sau Carte de cîntări frumoase“, „Irmologhionul sau Catavasierul“ (grabnic), dedicat arhim. Spiridon stareţul monastirii Tismana, cu cheltuiala căruia a fost tipărită cartea, „Prohodul Domnului sau Epitaful“..., care s-au tipărit mai întîi cu binecuvîntarea prea sfinţitului episcop D. D. Kesarie Buzăul (1836, februarie 4, în 36 pag.), iar acum prelucrat în felul ce se vede, s-au dat la lumină cu binecuvîntarea Inalt Prea o sînţitului Neofit II...“, precum şi „Catavasier şi Teoreticon“ [3]).

In anul 1847 publică „Anastasimatarul îndoit, adică zăbavnic şi grabnic“, „Rînduiala sf. şi dumnezeieştei liturghii, în care unele compuse, altele prelucrate...“ dedicată arhim. Nichifor din episc. Rîmnicului. Cartea conţine de asemenea, creaţii de ale ierodiaconului Iosif Nania din episcopia Buzăului, „Prescurtare din Basul teoretic din Anastasimatar“ dedicat protos. Dionisie Romano directorul seminarului central, „Paresimierul“ care cuprinde cîntările Triodului, „Hieruvico-Chinonicar“ Tom. I, care cuprinde trei rînduri de hieruvice şi chinonice duminicale, precum şi 22 axioane prelucrate. Cartea este dedicată arhim. Veniamin... „ajutorul direcţiei la clădirea monastirii Bistriţa“. Această carte are o prefaţă în versuri adresată tuturor romînilor, care este străbătut de cel mai curat simţămînt romînesc. Tot în acest an tipăreşte Tom. II din „Hieruvico-Chinonicar, dedicat tot arhim. Veniamin. Toate aceste cărţi au fost tipărite cu binecuvîntarea mitropolitului Neofit al II-lea [4]).

Anul 1848 este mai puţin productiv pentru A. Pann în ceea ce priveşte creaţia muzicală psaltică. Publică doar „Priveghier sau Paresimier, care cuprinde în sine rînduiala privegherii sau a mînecării“... Tot acum îl găsim cîntăreţ la biserica Creţulescu şi conducătorul unui cor de tineri care erau plătiţi cu cîte 20 lei pe lună, fiecare. Holera care se iscase în Bucureşti şi mai ales mişcările revoluţiei care-l antrenează şi pe el, îl determină să

---

1) G. Cardaş „A. Pann“ articol publicat în Universul Literar Nr. 11 din 1926, Th. D. Speranţia „A. Pann“ articol publicat în Revista Nouă Nr... din 1899 şi N. Ploeşteanu „Carte de Psaltichie“ pag. 62.

2) G. Dem. Teodorescu „Operile lui A. Pann“ în Revista Nouă Nr. 1 din 1891.

3) Idem Nr. 2-3 din 1891 şi Alex. Luca op. cit. pag. 89.

4) G. Dem. Teodorescu, „Operile lui A. Pann“ în Revista Nouă Nr. 2-3, 1891 şi Alex. Luca op. cit. pag. 89-90.

plece peste Olt, unde prin poezia şi talentul său muzical, contribuie la îndeplinirea scopului urmărit de revoluţie. Eşuînd revoluţia, A. Pann se refugiază la Braşov[1]).

Reîntors în Bucureşti, tipăreşte în 1851 „Tipic bisericesc care cuprinde rînduiala duminicilor şi sărbătorilor stăpîneşti şi a sfinţilor aleşi de peste tot anul...“ [2]).

In 1853 scrie „Antologia muzico-eclesiastică“ în două tomuri... „Cu toate cîte trebuiesc unui cîntăreţ“. Nu se ştie dacă această carte a fost tipărită sau a rămas în manuscris, apoi scrie „Mica gramatică muzicală sau principii elementare ale muzicei bisericeşti“ care de asemenea, nu se ştie dacă a fost tipărită. Tipăreşte, însă, „Noul doxastar“ vol. II, ed. II-a şi vol. III din acelaşi Doxastar [3]).

In 1854 retipăreşte „Sf. Liturghie a Sf. Vasile şi Ioan“. Inainte de cîntarea Axionului scrie următoarele: „Aceste fiind compuse greceşte şi romîneşte de mine, A. Pann, 1822, s-au prelucrat la 1854, ianuarie 30, pe ifosul naţional“. Tot acolo pomeneşte de un preot Ioniţă Năpîrcă, pe care-l aseamănă cu Cucuzel, în glas. De asemenea tipăreşte „Noul Anastasimatar bisericesc“, după metoda veche a serdarului Dionisie Fotino şi dedicat episcopului Filotei al Buzăului[4]).

In septembrie 1854, ducîndu-se în Vîlcea cu ocazia tîrgului din Rîureni, fie pentru a găsi noi subiecte practice sau fie spre a înduplica pe vre un stareţ să-i înlesnească tipărirea cîntărilor sale, la întoarcere, pe drum, se îmbolnăveşte de tifos exantematic, cade la pat şi după o scurtă zăcere, moare la 2 noiembrie 1854, fiind înmormîntat cu mare pompă în curtea bisericii Lucaci din Capitală [5]).

Despre prodigioasa sa activitate, ne informează, fără pretenţii, el însuşi, în autoepitaful cuprins în cele două „adiate“ ale sale, care sună:

Aici s-a mutat cu jale
In cel mai din urmă an,
Cel ce în cărţile sale
Se subscrie Anton Pann.
Acum mîna-i încetează,
Ce la scris mereu şedea;
Nopţi întregi nu mai lucrează
La lumină cărţi să dea.

---

1) G. Dem. Teodorescu „Viaţa şi activitatea lui A. Pann“ pag. 62 şi G. Cardaş op. Cit.

2) G. Dem. Teodorescu „Operile lui A. Pann“ în Revista Nouă Nr. 6-7, 1891.

3) Idem şi Alex. Luca op. cit. pag. 90.

4) G. Dem. Teodorescu „Operile lui A. Pann“ în Rev. Nouă Nr. 6, 7, 1891 şi M. Gr. Poslușnicu „Istoria muzicii la Romîni“ pag. 43.

5) G. Dem. Teodorescu „Viaţa şi activitatea lui A. Pann“ pag. 65.

Implinindu-şi datoria
Şi talantul ne-ngropînd,
Şi-a făcut călătoria
Dînd altora în lume rînd [1]).

Anton Pann, – a cărui mînă „încetează“ de a mai „şedea mereu la scris“ dar care „împlinindu-şi datoria“, – a desfăşurat o lungă şi bogată activitate psaltică, lăsînd în urma lui o seamă de valoroase opere psaltice.

„Anton Pann nu trebuie privit ca un simplu traducător de cîntări bisericeşti, aşa cum îl consideră M. Gaster [2]) şi alţii. El a tradus unele cîntări bisericeşti, a cizelat altele şi a compus multe altele, după geniul şi inspiraţia populară, tinzînd astfel la o emancipare a cîntării bisericeşti romîne din cătuşele oficiale ale Patriarhiei din Constantinopol...“ [3]); deci el, „...ca şi Macarie a căutat să dea un colorit specific naţional romînesc cîntării bisericeşti...“ [4]). Prin urmare, el a pus la baza muzicii noastre bisericeşti-psaltice, „...principiul patriotic al unei arte naţionale izvorîte din folclor...“ [5]) apropiind-o astfel de „drumul şi ifosul naţional“ [6]).

„De multe ori fiind între prieteni, cu hîrtia şi cu condeiul în mînă, întrerupea vorba ca să noteze o improvizare, un subiect, o glumă, un proverb, sau o melodie“; iar genialul nostru Eminescu, îi face cel mai succint şi cel mai complet portret psihologic în poezia „Epigonii“, cînd spune:

. . . . . .

S-au dus toţi, s-au dus cu toate pe o cale ne-nturnată,
S-a dus Pann, finul Pepelei, cel isteţ ca un proverb.

. . . . . .

„Om de geniu“ l-a numit B. P. Hajdeu, după cum V. Alecsandri scria: „...ne apare cu înţelepciunea filosofică a strămoşilor pe frunte şi cu rîsul malicios a lui Pepelea pe buze“. De asemenea neîntrecutul nostru scriitor satiric I. L. Caragiale, îl numea pe Anton Pann „minunatul poet şi povestitor“, care era în acelaşi timp un excelent „cîntăreţ...“ ca să nu pomenim de cît o parte din scriitorii şi poeţii noştrii care l-au preţuit pe A. Pann.

Anton Pann şi-a desfăşurat activitatea sa psaltică în prima jumătate a sec. XIX, cînd întreaga viaţă intelectuală, politică, culturală şi religioasă a ţării era dominată de spiritul otomano-fanariot.

---

1) Idem.
2) Idem.
3) Ion Popescu-Pasărea „Anton Pann“ revista „Cultura“ Nr. 7-8 din 1935.
4) Gavril Galinescu „Cîntarea bisericească“ pag. 72.
5) Paul Georgescu „Centenarul lui Anton Pann“ articol publicat în „Scînteia“ din 27 noiembrie 1954.
6) Biblioteca pentru toţi „Anton Pann“ pagini alese pag. 9 şi M. Gr. Poslușnicu op. cit. pag. 43.

După cum Tudor Vladimirescu trezeşte conştiinţa romînilor care se ridică ca o furtună violentă pentru alungarea dominaţiei otomano-fanariotă, iar marii mitropoliţi Dionisie Lupu, Grigorie al IV-lea şi Veniamin Costachi contribuesc la redeşteptarea prin şcoală, tot aşa şi Anton Pann, alături de nemuritorul Macarie şi marele Suceveanu are un aport însemnat în ceea ce priveşte „romînizarea" cîntărilor noastre bisericeşti, adaptîndu-le simţămîntului şi gustului nostru romînesc.

Spiritul romînesc de care a fost călăuzit în toată activitatea sa de traducător, culegător, compozitor şi versificator, atît în muzica bisericească-psaltică şi populară, cît şi în literatură, şi-l exprimă cu sinceritate în prefaţa lucrării sale „Hieruvico-Chinonicar".

Cîntăreţii bisericeşti din Romînia au cinstit amintirea lui Anton Pann prin două chipuri de bronz aşezate în Bucureşti.

Un sentiment de recunoştinţă şi admiraţie, îndeamnă astăzi întregul cler şi credincioşii bisericii ort. rom. să cinstească memoria lui Anton Pann.

Ierodiacon Dionisie Marin
Catedrala Mitropolitană Iaşi

VALEA FIERULUI

de Dragoş Vicol, 295 pagini, Editura de Stat pentru literatură şi Artă

Romanul Valea Fierului scris de Dragoş Vicol şi publicat în 1953 prezintă unele aspecte din viaţa anterioară zilei de 23 august 1944 a muncitorilor mineri aşezaţi în vecinătatea localităţii Iacobeni. Viaţa de îndestulare, risipă şi desfrîu, pe de o parte, a proprietarilor de mine, a uneltelor acestora de opresiune, jandarmii şi a ofiţeriior nazişti din vremea celui de al doilea război mondial, iar pe de altă parte, viaţa de mizerie, suferinţă şi lipsă a muncitorilor din minele de mangan, sînt factorii conflictului dramatic al romanului. Acest conflict ia forma unei lupte pe viaţă şi pe moarte care culmineză în timpul celui de al doilea război mondial.

Exploatatorii de mangan ajutaţi de stăpînii lor, ofiţerii nazişti, folosesc toate procedeele, între care bătaia şi chiar uciderea unora dintre muncitori, pentru a extrage cît mai mult mangan necesar la fabricarea armelor. In vremea aceasta muncitorii goi şi înfometaţi, îndrumaţi de partid, sabotează producţia pentru ca naziştii să aibă mangan cît mai puţin.

Deznodămîntul acţiunii se produce prin eliberarea minerilor de către armatele sovietice tocmai în vremea cînd aceştia erau obligaţi să lucreze zi şi noapte sub pămînt.

Cartea scrisă de Dragoş Vicol întruneşte toate însuşirile unei opere de artă, alcătuită în spiritul realismului socialist. Dragostea

de muncă, disciplina de luptă şi unitatea de acţiune a muncitorilor, lupta împotriva exploatatorilor şi a orînduirilor nedrepte, dorinţa lor stăruitoare pentru o viaţă mai bună, pentru libertate şi dreptate socială, apar, peste tot, în roman, ca elemente cardinale.

Numele muncitorilor, care apar în roman : Mezdrea, Dranca, Ursuţ, Chelsoi, Ticşa, Ometiţă sînt aevea, nume de muncitori care locuesc în Iacobeni sau în satele din apropiere. Discuţiile acestor muncitori vădesc starea lor de umilinţă, condiţia neomenească a vieţii lor dar şi încrederea nestrămutată că într-o bună zi suferinţa lor va avea sfirşit. Răbdarea şi rezistenţa lor îndîrjită au sensul şi forma unei lupte eroice. Scriitorul Dragoş Vicol, a izbutit să prezinte realist o epopee a muncitorilor mineri. Eroii muncesc, luptă şi cad apărînd bogăţiile patriei. Filimon Dranca ucis „cu mînile înfipte în bulgării de minereu... îmbrăţişa şi apăra parcă bogăţia strămoşilor“ (pag. 227).

Numeroasele informaţiuni privind munca în mine, tehnica extragerii manganului, particularităţile lexicale regionale – ortaci, a ţivili, moloşag – măresc valoarea instructivă a cărţii.

Stilul literar, imaginile şi figuraţia poetică întregesc valoarea artistică a cărţii. Dialogurile şi replicile muncitorilor oglindesc ideile, sentimentale şi starea lor de suferinţă ; unele imagini poetice ca „oastea de dealuri“ sau „cerul albastru stropit cu stele“ şi în genere stilul literar înscriu pe autor între bunii noştri prozatori.

Natura concepută ca decor pentru încadrarea diferitelor situaţii din viaţa şi lupta muncitorilor este prezentată realist în descrieri, ca aceasta : „Prin munţi începu să bată un vînt călduţ. S-a pornit într-o zi către amiază şi spre seară pe sub coaste pîrîiaşele începură să bolborosească, opintindu-se să iasă deasupra omătului. De pe coastă se grăbea spre fundul văilor avalanşe bufnindu-se în trunchiurile brazilor şi sfărîmîndu-se. Insorirea se aşternea peste păduri, ademenind ciocănitoarele să-şi bată toaca în scoarţe cu şi mai multă rîvnă“ (pag. 209).

Cartea scriitorului Dragoş Vicol este o usturătoare satiră a orînduirilor nedrepte şi totodată o bună ocazie de a cunoaşte grozăviile şi condiţiunile de umilinţă provocate de război. Prin trăsătura aceasta împlineşte un rol important şi în nobila luptă pentru apărarea şi întărirea păcii ca cel mai potrivit climat pentru progresul omenirii.

Cititorul la sfîrşitul romanului îşi pune o întrebare firească. Cînd va apare partea a doua în care se vor vedea condiţiunile noi de viaţă cucerite şi construite de eroii din partea întîia.

Pentru cartea Valea Fierului scriitorul Dragoş Vicol, a primit cîteva zile în urmă distincţiunea de Laureat al Premiului de Stat[1]).

Pr. Sc. P.

---

1) Autorul este membru al Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Iaşilor şi membru în Adunarea Naţională Bisericească.

Legiuirile Bisericii Ortodoxe Romîne sub Inalt Prea Sfinţitul Patriarh Justinian 1948-1953

Bucureşti, Editura Institutului biblic şi de misiune ortodoxă, 1953.

Marea transformare prin care a trecut Patria noastră, după 23 august 1944, s-a resimţit şi în reorganizarea Bisericii.

Noua Constituţie a R. P. R. şi Legea pentru regimul general al Cultelor au garantat tuturor cetăţenilor libertatea de conştiinţă, libera organizare şi funcţionare a tuturor cultelor religioase şi înfiinţarea de şcoli speciale pentru pregătirea personalului cultului.

In chipul acesta şi Biserica Ortodoxă Romînă, pe lîngă autocefalie, a dobîndit şi autonomia deplină.

Pe baza acestor principii şi drepturi cîştigate, Biserica a şi început să-şi restructureze legislaţia şi să înlăture din ea tot ceea ce nu se potrivea cu noile întocmiri obşteşti ale statului nostru de democraţie populară.

Era o lucrare nu tocmai uşoară şi numai datorită înţelepciunii, energiei şi puterii de muncă a Inalt Prea Sfinţitului Patriarh Justinian, această operă legislativă s-a realizat într-un timp record. (1949-1953).

In primul rînd I. P. S. Sa a alcătuit „*Statutul pentru organizarea şi funcţionarea Bisericii Ortodoxe Romîne*“ care a fost votat de Sf. Sinod şi apoi aprobat de Prezidiul Marei Adunări Naţionale, la 23 februarie 1949.

Acest Statut, avînd rolul unei constituţii a Bisericii noastre, cuprinde toate principiile de bază ale organizării Bisericii şi pune toate chestiunile de interes bisericesc, care urmează să fie dezvoltate în regulamente speciale.

Astfel – ca să pomenim numai de cele mai importante – s-a redus numărul eparhiilor, s-a reorganizat Sf. Sinod, s-a transformat vechiul Congres Naţional bisericesc în Adunarea Naţională Bisericească. Apoi s-a redus numărul membrilor (clerici şi mireni) în toate organele reprezentative ale Bisericii: s-au fixat normele reorganizării Invăţămîntului pregătitor pentru personalul bisericesc şi a mănăstirilor.

Rînd pe rînd, la intervale scurte, această operă legislativă s-a complectat cu Regulamentele respective, întocmite tot de I. P. S. Patriarh Justinian, apoi aprobate de Sf. Sinod şi de Autoritatea de Stat, după cum urmează:

a) In ianuarie 1950 a fost promulgat *Regulamentul de procedură al instanţelor disciplinare şi de judecată ale Biserici Ortodoxe Romîne.*

b) *In iulie 1952*[1]*) s-a promulgat Regulamentul de orga-*

---

1) Regulamentele sînt înşiruite nu în ordinea cronologică, ci după locul pe care-l ocupă în Codice.

nizarea și funcționarea institutelor de învățămînt petru pregă=tirea personalului bisericesc și recrutarea Corpului Didactic din Patriarhia Romînă.

c) In august 1950 a fost promulgat *Regulamentul pentru determinarea atribuțiilor Patriarhului*, și pentru *funcționarea organelor centrale deliberative, administrative și executive din Patriarhia Ortodoxă Romînă: Sf. Sinod, Sinodul Permanent, Adunarea Națională Bisericească, Consiliul Național Bisericesc, Administrația Patriarhală, Cancelaria Patriarhală și Instituțiile anexe.*

d) In octombrie 1948, deci încă înainte de Statut, a fost al=cătuit *Regulamentul interior pentru Adunarea Națională Bise=ricească a Bisericii Ortodoxe Romine.*

e) In august 1950 a fost promulgat *Regulamentul pentru alegerea, funcționarea și dizolvarea organelor deliberative și executive, în Parohiile, Protopopiatele și Eparhiile din Patri=arhia Romînă.*

f) In septembrie 1950 a fost promulgat *Regulamentul pen=tru numirea și transferarea clerului în parohii, examenele de capacitate, definitivarea și selecționarea pentru Capitală ale diaconilor și preoților din Biserica Ortodoxă Romînă.*

g) In septembrie 1950 s=a promulgat *Regulamentul pentru administrarea averilor bisericești.*

h) In februarie 1953 a fost promulgat *Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Caselor de Ajutor Reciproc ale Clerului, de pe lîngă Eparhii.*

i) In februarie 1953 a fost promulgat *Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Fondului de Asigurare al Bisericii Ortodoxe Romîne.*

j) În martie 1953 s=a promulgat *Regulamentul pentru or=ganizarea vieții monahale și funcționarea administrativă și dis=ciplinară a Mănăstirilor.*

După Regulamente, acest codice este complectat cu Hotă=rîri ale Sf. Sinod și Deciziuni Patriarhale, astfel:

1. - Complectări la *Regulamentul de numiri și transferări*, hotărîte de Sf. Sinod în ședința de la 12 noiembrie 1951.

2. - Deciziunea Sf. Sinod cu privire la *Pensionarea preo=ților trecuți de vîrsta de 60 ani*, din 17 iunie 1952.

3. - Comunicatul Sf. Sinod asupra chestiunii că *Un preot nu poate săvîrși în aceeași zi de cît o singură Liturghie.*

4. - Deciziunea Patriarhală Nr. 136 care cuprinde *Norme privitoare la Pictura Bisericească*, din 10 mai 1950.

5. - Deciziunea Patriarhală Nr. 157 din 24 iulie 1950, tot cu privire la *Pictura bisericească*, urmată și de instrucțiuni pri=vitoare la angajarea lucrărilor de pictură bisericească.

Intreagă această operă legislativă, care ocupă în Codice 450 pagini, a fost rezultatul muncii încordate a unui om înzestrat cu voință de fier și care se dovedește a ști să conducă o Biserică.

Am spus muncă încordată și pot adăuga și migăloasă, pen=

tru că dacă unele Regulamente sînt o adaptare a celor vechi la noile trebuinţi, altele cum sînt : Regulamentul pentru funcţionarea instituţiilor de învăţămînt, cel pentru numiri şi transferări a clerului, cel pentru Administrarea averilor bisericeşti şi cel pentru Organizarea vieţii monahale, sînt pe de-a întregul făurite pe noi baze şi principii „aşa cum au odrăslit în aria vremii de acum“ zice Predoslovia Codului.

Inmănunchierea acestor legiuiri într-un *Codice bisericesc*, este de un nepreţuit folos pentru preoţime şi e foarte probabil că, ţinîndu-se seamă de truda enormă a Celui ce le-a întocmit şi apoi codificat, colecţia aceasta va rămîne în istoria bisericească cu numele de „Codicele bisericesc Justinian“.

La sfirşitul Codicelui este adăugat un minunat *Indrumător Canonic*, întocmit alfabetec de Păr. Prof. Liviu Stan. Este de o valoare nepreţuită pentru cei ce vor să găsească uşor canoanele de care au nevoe şi întrece cu mult înşiruirea alfabetică ce se găseşte în vol. I al Dreptului bisericesc de D. Boroianu precum şi indicele care însoţeşte cunoscuta lucrare intitulată „Canoanele Bisericii Ortodoxe“ de N. Milaş.

Preot N. Donos

VIAŢA LUI ŞTEFAN CEL MARE

de Mihail Sadoveanu

Este cartea care a apărut anul acesta, din pana marelui nostru scriitor. Are 227 de pagini şi cuprinde 10 capitole.

Cap. I. In care se arată de ce a trebuit să vie Ştefan cel Mare la tronul Moldovei.

Cap. II. Despre puterile răului care s-au ridicat împotriva legii lui Hristos şi despre un jurămîut al unui tînăr voevod ; despre credinţa de demult şi o poveste cu Sf. Ioan din peşteră ; despre blîndeţa noroadelor şi prinţilor din Evul Mediu.

Cap. III. Ţara Moldovei odinioară, aşa cum ne-o înfăţişează un voievod al ei.

Cap. IV. Zvonuri şi poveşti în Moldova la moartea lui Ioan Huniade, apoi Invierea la Suceava în anul 1457 şi aşezarea nouă a ţării.

Cap. V. Ştefan Voevod începe a se mişca în vreme ce Mahomed-Sultan, vine la Dunăre şi în Ţara Romînească cu războiu împotriva lui Ţepeş-Vodă. Cum, după Hotin, s-a dobîndit Chilia şi cum a fost războiul cu Mateiaş Corvin, craiul unguresc.

Cap. VI. Solie la Vilna. Vorbe între măria sa Ştefan Vodă, şi coconul său Alexăndrel. Plinirea pedepsei unui ucigaş de domn şi frate.

Despre năvălirea Tatarilor şi despre sfinţirea Putnei. Despre un cutremur care a fost în al 14-lea an al domniei lui Ştefan Voevod.

Cap. VII. Războiul cu Radu Vodă Basarab. Sila otomanilor vine asupra Moldovei. Ştefan Vodă stă singur în războaie.

Cap. VIII. Din care se vede că nenorocirile şi răutăţile se ţin de mînă. Ştefan Vodă a stat singur în dureri şi încercări. In sfîrşit, se arată tînguirea măriei Sale Ştefan Voevod.

Cap. IX. Despre fîntîna răscumpărării şi începutul războiu=lui cu Olbricht=Crai: despre bătălia de la Cozmin şi praznicul oştilor la Hîrlău.

Cap. X. Despre sfîrşitul războiului cu craiul Olbricht şi cele din urmă rînduieli pentru veac, după care îngerul a venit să cer=ceteze pe robul lui Dumnezeu Ştefan Voevod cel mare şi sfînt.

Ca şi în celelalte opere ale sale, autorul, şi în această carte, arată o cunoaştere perfectă a structurii sufleteşti a poporului şi caută să se identifice cu aspiraţiile poporului nostru.

„Viaţa plugarului şi a păstorului statornic e mărginită, e ordonată de asfinţituri, de anotimpuri, de vatra familiară şi de mormintele strămoşilor... Mulţumirea lui materială e mediocră, de aceea îşi creează bunuri sufleteşti. Religia şi legenda, cîntecul şi tradiţia sînt pentru ei bunuri mai substanţiale de cît aurul“ (p. 14).

„Ceea ce au crezut bătrînii şi ceea ce vor vedea copiii noştri e un adevăr pe care nu=l vor putea înlătura oamenii; îmi păstrez legătura cu cei care dorm în acest pămînt“ zice au=torul (p. 44).

Povestind în grai popular viaţa lui Ştefan cel Mare, autorul ţine seama de adevărurile istoriei şi de şirul cronologic al eve=nimentelor. Ştie, însă, să ne descrie amănunte interesante şi plă=cute. Astfel: „se spune că, Bogdan Vodă, a închinat lui Dum=nezeu pe fiul lui Ştefan Vodă, ca să fie oştean al lui Hristos“ (p. 62).

„In 1457, Ştefan Vodă a intrat în Moldova pe la Adjud. La Borzeşti, măria sa a descălecat la biserică spre a îngenunchea la Maica Domnului“ (p. 66). Era marţi în săptămîna patimilor.

„Iar sara de vineri, măria sa Ştefan a descălecat la Baia, la sf. slujbă a Ingropării aerului. După rînduiala creştinească, ţinuse post desăvîrşit întreaga zi. Indrăznise a lua numai puţină apă la asfinţitul soarelui“.

„Sîmbătă dimineaţa a ajuns la Suceava... Mitropolitul Theoc=tist l=a primit în odăjdii şi poporul l=a cunoscut dintr=o dată. Măria sa a coborît către părintele Theoctist, primind pe frunte sf. mir şi cununa... Apoi ridicîndu=se în scară a poftit poporul la sf. Inviere de la miezul nopţii... Atunci după ce s=au aprins făcliile, – Hristos a înviat, fraţilor, a zis către curtea sa Ştefan Vodă“ (p. 69).

La sfinţirea Mănăstirii Putna, 3 sept. 1470, Ştefan Vodă a şezut acoperit cu cununa, pînă ce a venit clipa cetirii Sf. Evan=gheliei. Atunci s=a descoperit, a îngenunchiat şi nu s=a mai ridicat pînă la sf. anaforă... au slujit arhiepiscopi, preoţi şi diaconi 64“ (p. 125).

La 29 august 1471 a venit un cutremur mare. – Prea Sfin=ţite, a grăit Vodă către mitropolit, binevoieşte a ocroti pruncii

şi doamnele în paraclis, citind dezlegare pentru greşelile ce am săvîrşit în faţa lui Dumnezeu... Aşa ne mistuim noi de mînia Ta şi pierim în faţa urgiei Tale... Domnul murmura stihurile Psalmistului... (p. 129).

In 1473 veni o solie de la Sultan cerînd să se deschidă porţile Chiliei şi Cetăţii Albe şi să se dea birul.

– „Sîntem doritori de pace, a răspuns Vodă, şi cunoaştem purtarea Măriei sale Sultanului, însă nu putem da răspunsul pe care-l poftеşte Măria sa. Nu sîntem datori nimănui şi ne vom apăra drepturile noastre. Solia s-a dus. Ştefan Vodă a suspinat, intrînd în paraclis, singur, la rugăciune" (p. 141).

In 1475, înainte de lupta de la Vaslui, Ştefan Vodă spune:

– „Aflaţi că Dumnezeu ne trimite pe păgîn nu ca să ne cerce vitejia, ci ca să ne cunoască credinţa. Deci, iată această cruce, pe care ne-am legat din zilele tinereţii mele, să juraţi pentru Hristos şi să aveţi nădejde în sprijinul sfinţiei sale" (p. 143).

– La 11 ian. 1475, a doua zi după lupta de la Vaslui, „Ştefan Vodă a pus să se facă o slujbă lui Dumnezeu pe cîmp la Podul Inalt, şi a orînduit post întregii oştiri în ziua aceea" (p. 145).

– La 23 ian. 1475, în scrisoarea pe care o trimete la domnii şi craii creştini, cerîndu-le ajutor „Ştefan Vodă adaugă: din parte-ne noi făgăduim pe credinţa noastră creştinească şi cu jurămîntul domniei voastre, că vom sta în picioare şi vom lupta pînă la moarte pentru legea creştinească..." (p. 146).

– Văzînd că domnii şi craii creştini îi trimit numai scrisori adică amăgiri de vorbe „Ştefan Vodă a poruncit rugăciuni în toate bisericile şi mînăstirile Moldovei şi ajunare neagră a tuturor bărbaţilor" (p. 152).

– „Nu mă încred de cît în Dumnezeu, a zis Ştefan Vodă" (p. 178).

– In 1478, Ioan Ţamblac spunea dogelui Veneţiei: „Domnul meu nu încetează cît îi stă fruntea sus, de a fi soldatul lui Dumnezeu şi că socoate după cuvintele Sfîntului Izbăvitor că, omul nu trăieşte numai cu pîine" (p. 159); iar papa l-a numit „atlet al lui Hristos" (p. 26).

– La 1496, venindu-i ştire că fiul său Alexăndrel a murit la Ţarigrad, „Ştefan Vodă s-a dus la Putna, a stat într-o chilie săracă postind şi ascultînd toate slujbele de zi şi de noapte ale cuvioşilor monahi". (p. 197).

A avut sfîrşit creştinesc. In 1504 iulie 1, îngerul lui Dumnezeu a venit să cerceteze cetatea... Ş-a venit clipa cînd Dumnezeu dînd semn, sufletul său a fost eliberat de mucenicia acestei vieţi (p. 227).

* * *

In cursul expunerii găsim multe cugetări şi maxime, reflexii şi vorbe bătrîneşti pe care le-ar fi spus Ştefan Vodă sau cei din jurul lui precum:

– „De cît războiul mai bine pacea" (p. 61).

– „Înțelepciunea nu se vădește de cît la sfîrșitul nenorocirilor“ (p. 11).

– „Sfaturile bune aduc prietenie bună“ (p. 85).

– „Treburile bune se fac fără întîrziere“ (p. 112).

– „De mult nu mai este rușine în țara Moldovei“ (p. 212).

In deosebi cugetări creștine a spus multe Ștefan Vodă, precum:

– „Cinstind vin și îndestulîndu-ne cu bucate să nu uităm a da în orice clipă lauda Atotțiitorului“ (p. 93).

– „Doamne, striga sufletul voevodului, greșit-am către Tine, căci m-am semețit, crezînd prea mult în puterile mele“ (p. 173).

– „Bine este a îngenunchia ca să-ți aduci aminte de Dumnezeu“ a zis Ștefan Vodă... (p. 176).

*

Monografii despre Ștefan cel Mare cunoaștem că s-au scris mai multe, printre care amintim însemnata lucrare „Istoria lui Ștefan cel Mare“ de I. Ursu. Dar pe cînd acelea sînt studii, cu citate din cronicari ca să arate toate vitejiile sale, spre a ne convinge de ce acestui Ștefan Vodă i se zice cel „Mare“ cartea această nouă „Viața lui Ștefan cel Mare“ de M. Sadoveanu, – este o expunere populară, care se adresează întregului popor, și se pare, precum se vede din ușoara noastră spicuire, – că autorul vrea să arate de ce poporul îi zice lui Ștefan cel Mare și „sfînt“.

Această bună carte n-ar trebui să lipsească din nici o casă de bun romîn și mai ales din nici o bibliotecă parohială.

Preoțimea noastră ortodoxă, ca și orice slujitor al cultului, trebuie să o recomande credincioșilor spre a o ceti, și nu ne îndoim, cu toții vor avea mult folos.

Pr. I. Popa-Mînjești

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN ARHIEPISCOPIA IAŞILOR

I. — Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian în vizită canonică la Gura Homorului

Cu multă bucurie credincioşii din Gura Homorului au primit pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, duminică 14 noembrie a. c., la biserica din Homor.

Incă din zorii zilei mulţime de credincioşi îmbrăcaţi în haine de sărbătoare — în frumosul port de la munte — au populat curtea bisericii şi străzile aşteptînd sosirea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit.

Buciumele erau gata să dea semnalul.

La ora $8^1/_2$ I. P. S. Mitropolit Sebastian a fost primit cu o entuziastă manifestare şi în sunetele buciumelor a căror ecou răsună în tot oraşul.

P. C. Protopop Gheorghe Roşu cu un sobor de 22 de preoţi fac primirea Inaltului ierarh în biserică.

Cu acest prilej Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian săvîrşeşte sfinţirea bisericii la care s-au făcut serioase reparaţiuni.

Biserica este zidită la 1862 de Comunitatea armeană iar în timpul războiului trecut a suferit multe stricăciuni.

După oficierea sfinţirii şi a sfintei liturghii, P. C. Inspector bisericesc Pr. Th. Bodnaru, parohul bisericii, a făcut o scurtă dare de seamă Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit, arătînd că biserica era într-o stare de ruină, iar credincioşii ortodocşi au pus tot sufletul pentru a o împodobi şi astfel ea poate fi redată cultului.

Arată sprijinul ce l-a primit de la autorităţile locale pentru terminarea lucrului început şi ajutorul primit de la Sfînta Mitropolie în bani şi materiale cum şi al Sf. Patriarhii.

Munca depusă pentru restaurarea acestei biserici, spune P. C. Inspector bisericesc Th. Bodnaru, a fost sprijinită mai ales de însăşi I. P. S. Mitropolit Sebastian, care se interesează în de aproape de viaţa religioasă a întregii Eparhii.

In Republica Populară Romînă, continuă părintele Bodnaru, cultele duc viaţa în adevăr în mod cu totul liber şi regimul nostru democrat ne ajută să construim. Aşa se pot menţiona sumele puse la dispoziţie de Statul nostru prin Ministerul Cultelor, pentru restaurarea bisericilor din Mănăstirea Sucevita-Rădăuţi, Vatra Moldoviţei-Cîmpulung şi altele.

In încheiere, păr. inspector spune: „Ştiu Inalt Prea Sfinţite că sînteţi un preţios sol al păcii, că aţi dus sfînt cuvînt de atîtea ori şi peste hotarele Patriei noastre şi, în ultimul timp şi prin ţările orientului pe unde a propoveduit Sfîntul şi Marele Apostol al Neamului Pavel. Ştim că Guvernul R. P. R. a apreciat această sfîntă muncă şi aţi fost distins de curînd cu o nouă şi cea mai înaltă decoraţie, Steaua R. P. R. cl. I-a şi de aceea noi credincioşii din această parte a ţării, vom munci cu toata dragostea pentru Biserică şi pentru înflorirea Patriei. Cu toţii ne facem datoria şi ca buni cetăţeni şi răspundem la toate chemările şi stăm în mijlocul credincioşilor cu sfatul şi cu îndrumările pe care ni le daţi Inalt Prea Sfinţia Voastră".

Urmează, apoi mulţi ani Inaltului ierarh spre binele Bisericii, a patriei şi pentru întărirea păcii.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian mulţumeşte Părintelui Inspector Th. Bodnaru pentru raportul făcut şi binecuvintează munca ce s-a depus pentru restaurarea acestei biserici.

Ne mîndrim, spune I. P. S. Mitropolit, că Biserica noastră Ortodoxă se numeşte biserica poporului. Noi ştim că şi aici şi în Ardealul de atîtea ori răstignit au stăpînit multe soiuri de oameni cu scopul de a exploata poporul pînă la sînge, dar parcă nici o dată n-a fost mai mare urgie ca în războiul trecut. Credincioşii Bisericii noastre însă au dus jugul suferinţelor şi Dumnezeu le-a ajutat şi i-a luminat pe toţi ca să poată ieşi din toate nevoile şi să muncească în pace în folosul patriei şi a familiilor lor. Astfel se poate vedea şi stăruinţa ce s-a depus de credincioşii din acest oraş pentru a reface şi redeschide acest Sfînt locaş. Ajutorul dat de Sf. Patriarhie şi acel dat de noi a fost ca o picătură de apă în rîu, dar a avut darul de a vă întări în lucrul vostru.

„Iubiţii mei fii sufleteşti, ca să ne putem îndeplini obligaţiile faţă de Biserică şi faţă de Statul nostru, trebue să aveţi dragoste şi să vă iubiţi, să vă iubiţi toate neamurile deopotrivă aşa ca să nu mai faceţi deosebire că unu-i armean, unul iudeu etc. Mîntuitorul Hristos a spus să vă iubiţi şi să nu daţi cu gîndul că aveţi de luat înapoi. Desăvîrşirea dragostei este să ajuţi pe toţi fără ca să te gîndeşti că vei lua înapoi, căci doar Mîntuitorul cu dragoste şi cu Blîndeţe a biruit lumea.

Noi trebuie şi căutăm să ne iubim unii pe alţii pentru că neamul nostru trebue să trăiască în pace".

Voi trebue să ştiţi dragii mei că Pacea nu-i o politică, ea este un bun al tuturor şi de aceea toţi sîntem datori a o apăra. In frontul păcii s-au înregimentat aproape o jumătate de milion de credincioşi şi cu toţii luptă pentru a împiedeca un nou război.

„In rînduirea noastră socială trebue să ne facem datoria să ne achităm la timp obligaţiile faţă de stat, să dovedim că sîntem buni creştini dar şi buni cetăţeni".

In încheere, I. P. S. Mitropolit Sebastian, îndeamnă credin-

cioşii de a-şi trimite copii la şcoală pentru luminarea lor sufletească.

Mulţumeşte autorităţilor pentru buna colaborare cu reprezentanţii bisericii şi clerului care-şi face datoria şi împărţeşte tuturor arhiereşti binecuvîntări.

II. — Conferinţa interconfesională din Gura Homorului.

In dupa amiaza zilei de 14 noembrie a. c., la orele 17, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Sebastian, membru în comitetul Naţional de apărarea păcii, a conferenţiat în sala Căminului Cultural din Homor, tratînd despre „Pacea, bunul cel mai de preţ al omenirii".

La conferinţă au luat parte reprezentanţii autorităţilor locale, reprezentanţii celorlalte culte şi un mare număr de cetăţeni.

După ce Inalt Prea Sfinţia Sa a arătat pe larg munca oamenilor cinstiţi din întreaga lume, pentru apărarea păcii, rolul bisericii în propovăduirea păcii, legătura de colaborare ce trebue să existe între toate neamurile pentru întărirea frontului păcii, în încheiere spune :

„Ştiu că se vorbeşte de un al treilea război care ar dori să-l facă blestemaţii de capitalişti cărora nu le merg bine afacerile.

După Conferinţa de la Geneva lumea paşnică a văzut o destindere între popoaere. Focul încetase în întreaga lume dar aceasta nu era pe placul celor ce urmăresc alte scopuri meschine.

Alte acorduri însă de la Londra şi Paris pentru reînvierea militarismului german au stîrnit neliniştea şi neîncrederea.

De aceea noi sîntem hotărîţi împotriva războiului, luptăm şi pregătim pe cetăţenii noştri a fi adepţi ai păcii şi nu ai războiului şi avem nădejdea că Dumnezeu nu e împotriva noastră. Noi trebue să apărăm pămîntul acesta cu preţul vieţii noastre, căci sîntem născuţi şi crescuţi aici.

Statul nostru trebue ajutat ca să poată prospera pentru binele acestui popor şi de aici vin şi obligaţiile noastre de a ne face datoria în toate împrejurările.

Reprezentanţii bisericii îşi vor face şi mai departe datoria punînd tot sufletul pentru acţiunea păcii, pentru întărirea lagărului păcii. Marele popor al Uniunii Sovietice este în fruntea acestei acţiuni şi nădăjduim ca toate popoarele vor fi împotriva războiului.

Reprezentanţii Bisericii Ortodoxe şi-au spus cuvîntul şi s-au angajat în lupta pentru apărarea păcii. La Moscova în 1952, la Varşovia, la Berlin, etc., luptăm hotărîţi pentru triumful cauzei păcii".

Dl. I. Moroşanu preşedintele Sfatului Popular al oraşului Homor, mulţumeşte I. P. S. Mitropolit Sebastian pentru aşa de

însufleţita cuvîntare cu asigurarea că toţi cetăţenii de aici vor depune şi mai mult efort pentru pace.

Propune să se dea o telegramă Comitetului Permanent pentru apărarea Păcii din R. P. R. şi adunarea aprobă următoarea telegramă:

COMITETULUI PERMANENT PENTRU APĂRAREA PĂCII
BUCUREŞTI

Cu ocazia conferinţei Mitropolitului Sebastian al Moldovei şi Sucevei, noi întregul popor muncitor din oraşul şi raionul Gura Homorului, regiunea Suceava, sîntem hotăriţi să depunem tot efortul nostru pentru întărirea lagărului Păcii, democraţiei şi socialismului.

Trăiască Pacea între popoare!

† SEBASTIAN Mitropolitul Moldovei şi Sucevei
Florea Prim Secretar al Comitetului Raional de Partid
Moroşanu Ioan, Preşedintele Comitetului executiv al Sfatului Popular Raional
Huţu Matei, Preşedintele Comitetului raional pentru apărarea Păcii

De asemenea Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a expediat o telegramă Domnului Ministru al Cultelor:

DOMNULUI ACADEMICIAN
PROFESOR PETRE CONSTANTINESCU-IAŞI
MINISTRUL CULTELOR BUCUREŞTI

De la conferinţa pentru apărarea Păcii ce am ţinut la Gura Homorului, în cadrul Comitetului de luptă pentru pace, la Căminul Cultural Vă trimitem asigurarea că Vă vom seconda cu dragoste pentru pace şi prosperitatea poporului şi Republicii Populare Romîne.

Mitropolit † SEBASTIAN

După Conferinţă, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit s-a întreţinut cu reprezentanţii autorităţilor locale asupra diferitelor probleme după care a plecat spre Mănăstirea Slatina.

Ioan Zamfirescu

III. — Conferința Interconfesională pentru Apărarea Păcii la Piatra-Neamț.

In ziua de 29 noiembrie a. c., orele 10 dimineața, s-a ținut în sala de ședințe a Sfatului Popular al Raionului Piatra Neamț, o conferință interconfesională, avînd ca obiectiv problema păcii.

La această conferință au participat toții preoții din orașul și raionul Piatra Neamț, precum și reprezentanții tuturor cultelor din oraș și raion.

Dl. M. Rădulescu Președintele Comitetului raional de luptă pentru pace, deschide ședința motivînd convocarea conferinței interconfesionale prin ultimele evenimente internaționale, care impun o viguroasă acțiune de lămurire a poporului precum și o mobilizare masivă pentru apărarea și consolidarea păcii.

Dl. Olaru Ambrozie citește nota sovietică din 13 noiembrie adresată tuturor țărilor europene cu care U. R. S. S. are legături diplomatice precum și S. U. A.

Dl. Alex. Popa citește rezoluțiile Consiliului Mondial al Păcii de la Stockholm din 18-23 noiembrie.

Tov. Năsoi Constantin citește documentele adoptate de Consiliul Mondial al Păcii de la Stockholm din 18-23 noiembrie.

La discuții, Păr. Protopop Ioan Moroșanu, în numele celor 75 preoți ortodocși prezenți la conferință, face un raport amănunțit de activitatea preoților din raionul Piatra Neamț pe ultimele două luni în problema păcii.

Această activitate rodnică se poate fixa în linii generale astfel :

a) Preoții au citit și lămurit credincioșii în biserică în fiecare duminică asupra principalelor evenimente internaționale, la ordinea de zi precum și asupra progreselor realizate de luptătorii pentru pace din toată lumea.

b) La îndemnul și recomandarea preoților s-au făcut 1085 abonamente la rev. „In apărarea Păcii“, 189 la săptămînalul „Pentru Pace Trainică, pentru democrație populară“, 241 la revista „Albina“, 177 la rev. „Agricultura nouă“, 163 la „Flacăra“, etc.

c) Preoții au ținut peste 80 conferințe despre pace la cămi nele culturale.

d) Preoții activează în cadrul Comitetelor de luptă pentru pace, sătești și orășănești și au constituit în ultimele două luni 168 sfaturi ale păcii.

e) In campania de treeriș-desmiriștit, însămînțări de toamnă, predarea cotelor, impozitelor, contractări Adas, etc., toți preoții au lămurit și îndemnat poporul să-și achite oblgațiile către stat, iar o bună parte din ei au avut sectoare pentru activarea achitării obligațiilor.

Preoțimea din raianul Piatra Neamț, conștientă de răspunderea ce-i revine în lupta pentru apărarea și consolidarea păcii,

va continua acţiunea de lămurire a credincioşilor, mobilizînd pe toţi oamenii cinstiţi sub steagul victoriei Păcii şi Prieteniei între popoare, spunînd un „NU“ puternic războiului şi aţîţătorilor la un nou război — spune Păr. Protopop Moroşanu.

Preotul Iosif Celanti din partea cultului romano catolic arată contribuţia sa şi a păstoriţilor săi, în privinţa consolidării păcii.

Tov. Carp. Leiba secretarul comunităţii evreilor prezintă din partea comunităţii un raport de activitate precum şi angajamente noi pentru apărarea păcii.

Şeful cultului adventist de ziua a şaptea Bostan Eugen în numele comunităţii adventiste se solidarizează cu forţele păcii din R P.R. şi din lumea întreagă..

Preotul Istrati Ivanov şeful cultului de rit vechi lipovenesc arată contribuţia credincioşilor din subordinea sa la marea cauză a păcii.

După cuvîntul celorlalţi reprezentanţi ai cultelor, Dl. Năsoi Constantin în concluzie recomandă ca toţi slujitorii cultelor să popularizeze hotărîrile Consiliului Mondial al Păcii în rîndurile credincioşilor spre a fi cunoscute de toţi.

Mulţumind celor prezenţi pentru activitatea depusă consideră că această activitate va fi continuată spre triumful definitiv al Păcii şi al vieţii în toată lumea.

Toţi participanţii au plecat hotărîţi să-şi înzecească eforturile pentru a susţine şi apăra Pacea şi prietenia între toate popoarele lumii împotriva aţîţătorilor la noi războaie.

Pr. N. I. Ungureanu-Cut

ŞTIRI ŞI FAPTE DIN EPARHIA ROMANULUI ŞI HUŞILOR

Intîlniri cu credincioşii

In toamna anului 1954, dorinţa credincioşilor şi preoţilor de a avea în mijlocul lor pe P. S. Episcop Teofil, a izvorît din plin încît putem afirma că sărbătorile au fost prea puţine ca să poată cuprinde în ele sfinţirile de biserici, la care a fost chemat Conducătorul Eparhiei.

Căutăm a reda — în cele ce urmează —, impresii de la slujbele oficiate în eparhie cu prilejul sfinţirilor.

1. — *Biserica din filiala Bălăneasa* parohia Bejoaia, raionul Tg. Ocna, stătea închisă de mai bine de 20 ani fiind în stare de ruină. Prin stăruinţa preoţilor Anton Ruja şi I. Ursache, în timp numai de 2 luni de zile, a fost restaurată prin sprijinul credincioşilor din parohia Bejoaia şi cei din parohiile vecine, la care s-a adăugat şi dotaţia Sf. Episcopii a Romanului şi Huşilor de lei 3000.

Lucrările fiind terminate s-a fixat data sfinţirii pentru 24 octombrie 1954. Prea Sfinţitul Episcop a plecat de la reşedinţă spre satul Bălăneasa sîmbătă 23 octombrie însoţit de P. C. Protos. Dosoftei Muraru şi ierod. Ignatie Cazan Seara la ora 6, s-a oficiat slujba privegherii, la sfîrşitul căreea P. C. Protos. Dosoftei a vorbit despre prezenţa reală a lui Dumnezeu în Biserică, argumentînd cu dovezi scripturistice.

A doua zi (24 octombrie) P. S. Episcop a oficiat slujba sfinţirii înconjurat de un sobor de 11 preoţi şi diaconi, în prezenţa unui mare număr de credincioşi.

La sfirşitul slujbei a vorbit Pr. Anton Ruja. Sf. Sa a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor de reparaţii scoţînd în evidenţă sprijinul acordat de Sf. Episcopie şi de credincioşi.

P. S. Episcop Teofil, în cuvîntul său, aduce elogii celor doi preoţi din a căror iniţiativă s-au efectuat lucrările de reparaţii cît şi binecredincioşilor creştini din Bălăneasa şi parohiile vecine.

P. S. Episcop rosteşte apoi predica. Plecînd de la Evanghelia zilei, (Duminica 23 după Rusalii, Luca VIII, 26-39), prezintă într-o amănunţită expunere cu bogate citate din Vechiul şi Noul Testament, învăţătura ortodoxă despre iad. Nu este o

intimidare pentru păcătoşi această învăţătură ci o realitate bazată pe învăţătura directă a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care spune categoric în Sf. Evanghelie după Matei XXV, 46 *că vor merge aceştia (păcătoşii) în munca veşnică iar drepţii în viaţa veşnică*. In continuare a amintit despre judecata particulară şi universală, care va premerge hotărîrii definitive de a merge cineva în locul de fericire sau în cel de muncă şi că în această stare — omul — contrar unor învăţături greşite, va fi cu sufletul şi cu trupul deoarece amîndouă aceste elemente componente ale fiinţei omeneşti au luat parte la săvîrşirea binelui şi a răului. Astfel că nu numai sufletul, dar nici chiar trupul omenesc, nu se pierde definitiv odată cu moartea, ci dăinuesc veşnic sub o formă spiritualizată, pentru a-şi lua răsplata potrivit cu faptele săvîrşite în viaţă.

P. S. Episcop a îndemnat pe credincioşi să se sîrguiască a săv`rşi faptele evlaviei creştine pentru a scăpa de munca veşnică şi a se învrednici de viaţa veşnică. Slujba arhierească luînd sfîrşit, a urmat o agapă creştinească, după care P. S. Episcop însoţit de P. C. Protoiereu al raionului Tg. Ocna, Pr. I. Negrea şi ceilalţi slujitori de la Catedrala episcopală au mers la Tg Ocna unde au rămas peste noapte. A doua zi, 25 octombrie, după masă, P. S. Episcop însoţit de data aceasta şi de Pr. I. Matei din Tg. Ocna, au urcat la Sf. Schit Măgura unde a oficiat slujba privegherii Sf. M. Mc. Dimitrie.

2 — A doua zi, 26 octombrie (Sf. M. Mc. Dimitrie) P. S. Episcop a oficiat Sf. Liturghie în sobor cu clericii amintiţi la care s-a adăugat şi P. C. Arhim. Ioil Babaca. Corul maicilor sub conducerea P. Cuv. Maice Stareţe Natalia Croitoru a dat răspunsurile.

P. S. Episcop Teofil a rostit în faţa soborului întreg şi numeroşilor credincioşi cuvîntul său de învăţătură despre cele trei voturi monahale: castitatea, sărăcia de bună voie şi ascultarea necondiţionată. Amintind despre viaţa Sf. M. Mc. Dimitrie, a trecut la descrierea amănunţită a vieţii monahale înfăţişînd-o drept alt gen de mucenicie, care durează cît viaţa omului.

Rînd pe rînd a analizat cele trei voturi monahale arătînd şi temeiurile scripturistice. Şi credincioşii laici pot da ascultare acestor voturi în sensul de a înlătura lăcomia nesăţioasă după acumulare de averi pe căi necinstite, în sensul de a-şi păstra curăţia trupească pînă la căsătoria legiuită iar după aceea păstrînd castitatea conjugală, respectînd şi scopul sfînt al căsătoriei, naşterea de fii. Nici laicii nu pot să nu dea urmare ascultării, care se impune în familie în sensul ca soţii să asculte unul de altul, copiii de părinţi şi toţi la o laltă de conducătorii statului cum îndeamnă şi Sf. Ap. Pavel în epistola către Romani cap. 13. Aceeaşi ascultare ca credincioşi o datorăm conducătorilor Bisericii.

P. S. Episcop a amintit aici de creştinii care ţin stilul vechi condamnînd nesupunerea lor faţă de Hotărîrile Sf. Sinod.

In seara zilei de 26 octombrie P. S. Episcop a luat parte la slujba vecerniei oficiată în Sf. Schit Măgura la sfirşitul căreea a predicat P. C. Protos. Dosoftei Murariu, *„Despre Rugăciune"*.

In dimineaţa zilei de 27 octombrie, P. S. Episcop a plecat spre reşedinţă.

— Duminică 31 octombrie 1954, P. S. Episcop Teofil însoţit de P. C. Vicar D. Petrea şi ierodiaconul Ignatie Cazan, sfinţeşte un alt locaş de rugăciune în satul Glodeni filiala parohiei Căzăneşti din raionul Negreşti.

Satul Glodeni se află la 4 km. depărtare de Tg. Negreşti, aşezat pe o vale. Locuitorii acestui sat în număr de 120 familii, deşi puţini la număr au realizat o seamă de fapte ce le fac cinste, şi anume: înfrumuseţarea şcoalei, întovărăşire agricolă, construcţia unui local în curs; în plan electrificarea şi radioficarea satului.

Locaşul de rugăciune avînd nevoie de radicale reparaţii la glasul preotului, au răspuns cu dragoste şi în timp numai de patru luni, biserica a fost refăcută din temelie, credincioşii depunînd obolul lor, munca şi parte din materiale. La acestea s-a adăugat şi 1000 lei din partea Sf. Episcopii a Romanului şi Huşilor, împreună cu diverse materiale prin planificare.

In vederea sfinţirii, P. S. Episcop şi însoţitorii săi, au sosit în localitate sîmbătă după amiază oficiind la vreme vecernia şi privegherea, primit fiind de preotul paroh Arghir Başceauş, secretarul protoieriei Negreşti, înconjurat de credincioşi şi corul parohial condus de cîntăreţ.

La sfîrşitul privegherei a cuvîntat Pr. D. Petrea, vicarul Eparhiei vorbind despre rugăciune.

A doua zi, duminică, P. S. Episcop a oficiat slujba sfinţirii şi Sf. Liturghie ajutat de P. C. Vicar D. Petrea, preoţii: Nicolae Niţulescu-Negreşti, Grigore Manoliu-Vultureşti, Const. Popescu-Freciungi, ierod. Ignatie Cazan.

Slujba arhierească a decurs solemn şi a impresionat adînc pe credincioşii ce luau parte în mare număr. Răspunsurile Sf. Liturghii au fost date în mod alternativ de corurile parohiale din Căzăneşti şi Vultureşti, conduse de cîntăreţii respectivi— lăudaţi pentru munca stăruitoare depusă.

La sfîrşitul slujbei întreaga asistenţă a ieşit în curtea bisericii unde erau încă multe sute de credincioşi, spre a asculta cuvîntările.

Preotul Arghir Başceauş, parohul parohiei, face o dare de seamă asupra lucrărilor de restaurare evidenţiind pe toţi credincioşii care au sprijinit efectiv munca de refacerea Sf. Locaş.

Cuvîntătorul aduce mulţumiri Prea Sfinţitului Episcop Teofil pentru dragostea arătată parohienilor săi, venind personal să oficieze slujba de sfinţire. Mulţumeşte apoi credincioşilor săi care au depus munca cu braţele pentru biserică. In numele consiliului parohial, cucernicul paroh se angajează să dea tot sprijinul pen-

tru terminarea construcţiei localului de cămin cultural, subscriind din partea bisericii 500 lei.

In cuvîntul său. P. S. Episcop Teofil, porneşte de la cuvintele psalmistului „Casei Tale se cuvine sfinţenie întru lungime de zile". Cu bogate argumentări scripturistice, documentează în ce constă sfinţenia faţă de lăcaşul lui Dumnezeu. Apoi P. S. Episcop arată ce datorii avem faţă de Dumnezeu şi ceea ce facem noi, — înşirînd o seamă de întreprinderi şi fapte neplăcute dar pe care totuşi le săvîrşim.

P. S. Episcop binecuvîntează strădania credincioşilor din Glodeni, îi laudă pentru dragostea arătată faţă de Sf. Lăcaş, redat slujirii şi ia act cu mulţumire că ei sînt grijulii nu numai faţă de Casa Domnului ca şi faţă de casa luminii, care este căminul cultural.

P. S. Episcop felicită pe păr. Arghir Başceauş pentru opera realizată şi-l îndeamnă să sprijine şi să ducă la bun sfîrşit şi terminarea clădirii căminului, căci el luminează mintea, iar Biserica sfinţeşte şi binecuvîntează tot ce este spre binele şi fericirea omului.

P. S. Episcop îşi exprimă nădejdea că locuitorii satului Glodeni vor rămîne şi pe viitor aşa cum i-a înfăţişat preotul lor, adică buni credincioşi şi buni cetăţeni ai patriei noastre dragi, Republica Populară Romînă.

P. C. Pr. Iulius Mocanu protoiereul raionului Negreşti în cuvîntul său, îndeamnă pe cei prezenţi să se achite de toate obligaţiunile cetăţeneşti în aceeaşi măsură în care s-au achitat de îndatoririle faţă de Sf. lăcaş sfinţit astăzi.

Luni 8 noiembrie 1954 (Sf. Voevoezi Mihail şi Gavril), a avut loc sfinţirea bisericii din parohia Tungujei, com. Ţibăneşti, raionul Negreşti în urma reparaţiilor radicale ce i s-au făcut. — Biserica a fost zidită între 1783-1810. Este încăpătoare, cu înfăţişare plăcută, turla pe pronaos în cursul vremii a fost reparată de mai multe ori. Anul acesta a necesitat o reparaţie la acoperiş, la clopotniţă, la pereţi în interior şi exterior.

P. S. Episcop Teofil însoţit de P. C. Vicar D. Petrea şi ierod. Ignatie Cazan, au plecat spre Tungujei. Din gara Rafaila, pe o vreme ploioasă au plecat cu căruţa. In drum, la invitaţia unui grup de credincioşi, P. S. Episcop a vizitat bisericuţa de lemn (monument istoric) din satul Sofroneşti, parohia Drăgeşti, raionul Negreşti; se înoptase în cît credincioşii au primit pe arhipăstorul lor cu făcliile aprinse. Pr. C. Radu solicită sprijinul P. S. Episcop pentru reparaţia acestei bisericuţe, satul fiind numai de 60 familii. P. S. Episcop promite sprijinul său. Va interveni şi la Ministerul Cultelor, care ocroteşte şi sprijină reparaţia monumentelor istorice din întreaga ţară. Le promite şi sprijinul eparhiei, care va fi un stimulent urmînd ca şi credincioşii să-şi dea obolul lor contribuind şi cu munca braţelor.

Continuînd drumul, P. S. Episcop ajunge la Tungujei la ora

6,30 p. m. mergînd direct la biserică unde oficiază vecernia şi privegherea.

A doua zi, pe o vreme frumoasă are loc sfinţirea bisericii de P. S. Episcop Teofil, înconjurat de un sobor de preoţi format din P. C. Vicar D. Petrea, Protoiereu Iulius Mocanu, Pr. N. Balan-Jigoreni, Pr. D. Talpalariu-Ţibăneşti şi ierodiaconul Ignatie Cazan.

In cadrul Sfintei Liturghii P. S. Episcop a hirotesit sachelar, pe preotul paroh Mihai Leca, luînd în consideraţie activitatea desfăşurată în parohie. Cel cinstit cu rangul de sachelar, face o dare de seamă asupra lucrărilor. Incepute în 1953 au fost terminate în 1954. S-au colectat 11.267,28 lei. Manopera s-a făcut de către credincioşi, fără plată.

Preotul Mihai Leca a mulţumit P. S. Episcop, pentru bunăvoinţa ce a avut de a veni personal să sfinţească biserica, slujitorilor ce L-au însoţit, membrilor din consiliu şi comitetului parohial, tuturor celor ce l-au ajutat în muncă.

In cuvîntul său, P S. Episcop Teofil arată că, reparînd biserica, credincioşii au făcut un lucru bun. Hristos a lăudat femeia care a pus ultimul bănuţ pentru Biserică. Biserica nu e goală niciodată. Hristos veşnic este prezent în sfînta împărtăşanie. Biserica este locuită de Hristos şi de îngeri dintre care pe doi îi prăznuim astăzi : Mihail şi Gavril. Noi mai amintim şi pe îngerul păzitor, care nu ne părăseşte niciodată, care ne mustră pentru păcatele noastre, care va fi martorul nostru la judecată. Sf. Scriptură ne încredinţează că fiecare dintre noi are îngerul său păzitor. „Feriţi-vă să nu defăimaţi pe nici unul din aceşti mai mici, căci îngerul lor vede din ceruri faţa lui Dumnezeu“.

Dumnezeu doreşte ca fiecare din noi să ascultăm de sfatul îngeresc ca să moştenim viaţa de veci. P. S. Episcop şi-a exprimat nădejdea ca toţi credincioşii vor fi ascultători de îngerul lor păzitor şi de preotul lor care-i învaţă cuvîntul lui Dumnezeu. Reparînd biserica aţi arătat dragoste faţă de Dumnezeu, care va răsplăti şi vă va feri de calea ce duce la peire. Să ajungeţi în situaţia de a auzi la judecată : „Bine slugă bună şi credincioasă intră întru bucuria Domnului tău“.

In după amiaza aceleeaşi zile, P. S. Episcop însoţit de P. C. Vicar D. Petrea, a vizitat filiala Glodenii Gîndului din parohia Ţibăneşti, unde se construeşte un nou locaş de rugăciune în mijlocul satului, din piatră cioplită In curs de zidire este clopotniţa. Intreaga suflare este angajată în această lucrare. Credincioşii aşezaţi pe două rînduri, au întîmpinat pe P. S. Episcop cu flori şi covoare aşternute cerînd binecuvîntarea.

Preotul paroh D. Tălpalariu a făcut o expunere asupra lucrării. A urat bun sosit în satul Glodeni şi a cerut sprijin în materiale şi bani pentru teminarea lucrărilor.

P. S. Episcop îşi arată mulţumirea pentru cele constatate, bincuvintează străduniile şi promite sprijinul eparhiei, care va

constitui o încurajare şi un îndemn pentru terminarea bisericii. Ajutorul va consta în materiale pentru acoperiş, care se vor planifica prin Ministerul Cultelor al cărui titular, dl. Prof. Academ. Petre Constantinescu-Iaşi, ne sprijină.

P. S. Episcop a examinat în amănunţime construcţia şi s-a întreţinut părinteşte cu credincioşii. Apoi luîndu-şi rămas bun, a mers la gara Rafaila de unde cu trenul, a revenit la reşedinţă,

Duminică 14 noiembrie 1954, la dorinţa preotului paroh Gr. A. Dumitriu, şi credincioşilor respectivi a fost sfinţită biserica din parohia Grozeşti, raionul Tg. Ocna.

Spre acest centru ortodox a plecat P. S. Episcop Teofil sîmbătă 13 noiembrie însoţit de consilierul administrativ Pr. C. Popa şi ierod. Ignatie Cazan.

In drum spre Grozeşti a vizitat biserica parohiei Oneşti I, raionul Tg. Ocna, unde a fost întîmpinat de preotul N. Suraianu paroh şi preotul pensionar Suraianu. Aici luînd act de situaţia sf. locaş, a dat îndrumări preotului de felul în care trebuiesc întreţinute obiectele bisericeşti. De la Oneşti P. S. Episcop trece la parohia Bogdăneşti-Oituz, condusă de P. C. Preot C. Simion. Aici P. S. Episcop este întîmpinat de preot şi credincioşi. După oficierea polihronului, preotul C. Simion rosteşte un cuvînt ocazional arătînd bucuria ce simte împreună cu credincioşii văzînd pe arhipăstorul în mijlocul lor.

P. S. Episcop a răspuns lăudînd pe P. C. Preot paroh şi pe credincioşi pentru grija ce arată sf. locaş izvorîtă din dragostea lor faţă de credinţa strămoşească. A îndemnat apoi pe toţi să fie totdeauna supuşi şi ascultători faţă de stat şi faţă de Biserică.

Apropiindu-se timpul în care trebuia să fie în Grozaşti. P. S. Episcop porneşte din nou la drum. Se apropie de Grozeşti. Un grup de călăreţi îmbrăcaţi în frumoase costume naţionale îl întîmpină la hotarul comunei Oituz, conducîndu-l pînă la biserica parohială pe şoseaua străjuită de o parte şi de alta de către credincioşi cu flori de toamnă în mîini, locuinţele împodobite cu covoare, săteni plini de voe bună. Gospodarul D. Stan Mănăilă a oferit P. S. Episcop tradiţonala pîine şi sare.

La intrarea în biserică P. S. Episcop este întîmpinat cu Sf. Evanghelie şi Sf. Cruce de preotul paroh Gr. A. Dimitriu-Bîrlad. A urmat vecernia, litia, şi privegherea, la sfîrşit a predicat P. C. Pr. C. Popa despre „Cultul Sfinţilor". Preotul paroh a făcut stăruitoare îndemnuri ca poporănii să se achite de îndatoririle ce le au ca cetăţeni.

A doua zi, 14 noiembrie, P. S. Episcop Teofil asistat de 8 preoţi şi diaconii Clement Gheorghiu-Bîrlad şi Ignatie Cazan de la Sf. Episcopie a oficiat sfinţirea sf. locaş, după care a urmat sf. liturghie şi parastas pentru ctitori.

Răspunsurile au fost date de corul parohiei, unul din cele mai bune coruri bisericeşti din Eparhie.

La sfîrşit, afară de pe terasa bisericii, Pr. paroh Gr. Dimitriu, a citit un document istoric al bisericii, şi lucrărilor ce s-au

făcut în ultmii doi ani. A făcut apoi un raport despre felul în care au decurs reparaţiile, mulţumind în cuvinte simţite credincioşilor care au sprijinit cu însufleţire iniţiativa consiliului parohial.

Prea Sfinţitul Episcop Teofil, în cuvîntul său cald, care a răscolit şi înălţat sufleteşte pînă la lacrimi pe cei prezenţi, a apreciat înfăptuirile realizate în parohia Grozeşti, aducînd cuvînt de laudă binemeritată parohului Gr. A. Dimitriu, econom stavrofor, cum şi vrednicilor enoriaşi care au dovedit dragoste şi jertfă pentru sfîntul locaş.

P. S. Episcop a vorbit apoi despre milostenie. In încheiere a făcut o minunată aplicare sfătuind poporul să-şi îndeplinească cu aceeaşi vrednicie şi sarcinile sociale faţă de patria noastră scumpă, Republica Populară Romînă.

La ora 14,30 s-a servit o agapă frăţească în casa parohială la care au luat parte reprezentanţii autorităţilor, consiliul şi Comitetul parohial. Intre timp corul a executat diferite bucăţi muzicale,

La ora 17, P. S. Episcop a plecat spre reşedinţă deplin mulţumit de cele constatate la Grozeşti.

Duminică 21 noiembrie 1954, P. S. Episcop Teofil a sfinţit biserica nou construită din satul Suseni, parohia Bacani, raionul Bîrlad, în trei ani prin stăruinţa preotului Gh. Bărgăunaş şi a credincioşilor.

Sîmbătă seara, P. S. Episcop înconjurat de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. Protoiereu al raionului, a oficiat privegherea cu litia. La sfîrşitul slujbei a cuvîntat P. C. Protos. Dosoftei Murariu, eclesiarhul Catedralei Episcoale, despre sfinţirea sufletului prin sf. taine administrate de Biserică.

A doua zi, duminică, P. S. Episcop înconjurat de preoţi Const. Ciopraga, protopop, Dosoftei Murariu eclesiarh, Sava Iordăchescu-Rădăeşti, Emil Buţă-Ibăneşti, Iorgu Codreanu-Bîrlad şi ierod. Ignatie Cazan, a început slujba sfinţirii continuînd apoi cu Sf. Liturghie. Biserica era neîncăpătoare faţă de numărul mare de credincioşi veniţi din sat şi împrejurimi. Slujba s-a desfăşurat într-o atmosferă de înaltă evlavie.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, c. preot Gh. Bărgăunaş a rostit o cuvîntare arătînd bucuria de care sînt cuprinse inimile tuturor credinsioşilor din Suseni, căci în momentul în care Biserica sărbătoreşte intrarea în Biserică a Maicii Domnului, credincioşii intră în locaşul cel nou redat slujirii de către P. S. Episcop Teofil, care mînat de dragostea ce poartă tuturor arhipăstoriţilor săi, a binevoit a veni în mijlocul nostru.

In încheiere, c. sa a mulţumit P. S. Episcop pentru însemnatul sprijin acordat din partea Sf. Episcopii.

Mulţumeşte Ministerului de Culte pentru ajutorul bănesc şi credincioşilor din Suseni, în frunte cu C. Gorbănescu, care timp de trei ani au depus muncă neîntreruptă.

P. S. Episcop Teofil începe cuvîntul său plecînd de la evanghelia zilei (duminica 26 d. Rusalii), bogatul căruia i-a rodit ţa-

rina şi nu ştia ce să facă cu produsele; el proecta lărgirea magaziilor şi o viaţă trîndavă.

Lăudînd fapta credincioşilor din Suseni, Prea Sfinţitul dovedeşte cu temeiuri scripturistice că Biserica este cu adevărat Casa lui Dumnezeu unde El locueşte în chip nevăzut cu Darul Sf. Duh, dar şi sub formă văzută, în Sf. împărtăşanie.

O cale de înălţare şi inobilare a credinciosului este şi munca. Rugăciunea şi munca sînt cele două aripi care înalţă sufletul credincioşilor către Dumnezeu.

In continuare, P. S. Episcop a îndemnat pe credincioşi să asculte de păstorul sufletesc, care este pus de Duhul Sfînt prin arhiereu. I-a îndemnat la curăţenie trupească, deoarece trupul creştinului este Biserica vie a Duhului Sfînt, la dragoste şi pace, lepădînd zvonurile lansate de cei ce îndeamnă la război.

P. C. Protopop C. Ciopraga, în cuvîntul său, adresîndu-se credincioşilor pe faţa cărora citeşte bucuria clipelor de faţă, îi îndeamnă să urmeze regulat la biserică şi să fie soli ai păcii, căci numai avînd pacea, ne putem bucura de roada muncii noastre.

După împărţirea anaforei, P. S. Episcop însoţit de clerici şi credincioşi a luat parte la agapa obişnuită după un asemenea praznic duhovnicesc, iar spre seară ajunge la reşedinţa eparhiei.

Luni 6 decembrie 1954 (Sf. Nicolae) P. S. Episcop Teofil a oficiat Sf. Liturghie la biserica Sf. Nicolae din oraşul Roman, care şi a sărbătorit patronul. Duminică seara P. S. Episcop a slujit litia şi privegherea; biserica era prea mică faţă de numărul credincioşilor din oraş. Luni 6 decembrie P. S. Episcop după ce a fost primit potrivit tradiţiei a slujit Sf. Liturghie ajutat de un sobor de preoţi format din: prof. Gh. Vlad, I. Pascu şi I. D. Leon, Dosoftei Muraru de la Centrul Eparhial cum şi de diaconii: M. Andronache şi Dumitrache Arsenie. După ce s-a oficiat şi parastasul pentru ctitori, P. S. Episcop a rostit o frumoasă cuvîntare, despre înfrînare din care toţi cei prezenţi au luat substanţiale învăţături.

Pornind de la faptul că Sf. Nicolae a fost un învăţător al înfrînării, P. S. Episcop a arătat cît de neînfrînat este omul ce ia în deşert numele lui Dumnezeu, care se poartă necuviincios şi jigneşte pe aproapele său, prin sudalme şi blesteme.

Numele lui Dumnezeu este adesea ofensat prin blasfemii şi batjocuri, prin nesupunere faţă de voinţa Sa. Toate acestea supără pe Dumnezeu. In rugăciunea Tatăl Nostru cerem să fie sfinţit numele lui Dumnezeu înaintea noastră.

Cînd jurăm strîmb batjocorim pe Dumnezeu, dar El nu lasă nepedepsite batjocurile produse din neînfrînarea limbei. „Ea i rău neînfrînat şi e plină de otravă ucigătoare“ (Iacov III, 8).

Să luăm hotărîrea de a fi înfrînaţi, căci orice cuvînt nefolositor va fi judecat în ziua judecăţii. Să nu spunem neadevăruri în scopul de a apărea mai vrednici. Să respectăm adevărul. Să examinăm greşelile făcute din cauza limbei. Să ne stăpînim vorbele.

Să luăm exemplul de la Sf. Ierarh Nicolae, învăţător al în-

frînării, căci defăimătorii nu vor intra în împărăţia lui Dumnezeu.

Duminică 19 decembrie 1954, a fost programată sfinţirea bisericii din parohia Ciutureşti, raionul Bacău.

P. S. Episcop Teofil şi însoţitorii săi de la Centrul Eparhial, au sosit în localitate sîmbătă 18 decembrie după amiază, fiind primiţi de credincioşi în frunte cu preotul paroh Pavel Sandu. După aceasta s-a oficiat vecernia, litia şi privegherea.

A doua zi, duminică, a avut loc sfinţirea de către P. S. Episcop înconjurat de un sobor de preoţi. După terminarea Sf. Liturghii preotul paroh Pavel Sandu a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor de reparaţii scoţînd în evidenţă aportul credincioşilor din parohie.

P. S. Episcop luînd act de cele raportate de c. paroh a binecuvîntat pe toţi cei ce şi-au arătat dragostea faţă de sf. locaş prin jerrtfele făcute în vederea împodobirii bisericii.

Apoi prin predica ţinută P. S. Episcop a mişcat inimile credincioşilor, determinîndu-i spre o mai bună conduită creştinească, proectată într-o rodnică activitate socială chemată să înflorească viaţa în scumpa noastră ţară, Republica Populară Romînă.

Preot I. D. Leon

Tipografia Centrului Mitropolitan — Mănăstirea Neamţu
Raionul Tîrgu-Neamţ — Regiunea Bacău